

Arthur W. Pink

Szemelvények Pál apostoltól

Tartalomjegyzék

<i>Bevezetés</i>	13
Az apostolok imái nem szerepelnek a Cselekedetek könyvében	13
Pál elsősorban az imádság embere	13
Az imádság kiterjedtsége	14
Az imádság szolgálat kötelezettsége	15
A hívők kötelessége az imádság	15
A hívőknek Istenhez, mint Atyjukhoz kell szólni	16
Az apostolok imáinak tömörsége	16
Egy látványos mulasztás	17
<i>1. fejezet: Ima és dicséret – Rm1:8-12</i>	18
Pál szeretete a római szentek iránt	18
Pál a hálaadást a könyörgéssel keverte	18
Pál közeledésének alapja	19
Pál hálaadásának alanyai	20
Személyes vonatkoztatás.....	21
Pál vágyik a találkozásra a római szentekkel	21
<i>2. fejezet: Tanítás az imádságban – Rm15:5-7</i>	23
A hívők két osztálya Rómában	23
A konkrét vita.....	23
A személyes megítélés joga	24
Az evangélium korszaka	25
Mértékletesség és tartózkodás.....	26
A keresztyén könyörületeség kötelesség	27
Változatosság és különbözőség a szentek között	27
Az erőtlenek gyengeségeinek hordozása	28
Kedveskedés a felebarátainknak	29
Charles Hodge megjegyzései	30
A szív előítéleteit le kell győzni.....	30
Nem az ismeret szerinti buzgalom	30
A kegyelmet kérni kell	31
A Szentírás teljessége	32
<i>3. fejezet: Ima a reménységben – Rm15:13</i>	33
Az isteni ígéretek általunk történő használata	33

A tágabb szövegkörnyezet	34
„A reménység Istene”	34
Az apostol példája	36
Az áldás fokozatai	36
Kiváltságok és köteleességek.....	37
Az áldásokat imádsággal lehet megszerezni	37
A Szentlélek ereje.....	38
4. fejezet: Ima a békességért - Rm15:33	39
A békességnek Istene	39
A hármasság Jahve.....	40
Az örök szövetség	41
A békesség Istene a megbékült Isten	41
A Szentlélek munkája	42
A békesség áldása.....	43
5. fejezet: Ima a lelki élelítésért – Rm16:25-27	44
A fő téma.....	44
Az isteni hatalom kiváltsága és elégséges mivolta.....	45
A keresztyének az evangéliumban erősödnek meg	45
Az újszövetségi titkok	46
E nagy titok meghatározása	47
Isten kijelentése az Ó Lelke által	47
A nagy titok feltárult.....	48
A pogányok kiemelt helyet kaptak	49
Az evangélium közvetlen célja	50
Isten bölcsessége látszik meg az evangéliumban	51
Isten dicsősége az Ó legfőbb célja.....	51
Az alkalmas Közbenjáró tulajdonságai	52
Az isteni bölcsesség kiterjedése.....	52
6. fejezet: Ima a gyengébb testvérekért – 1Kor1:4-7	54
Az új Korinthosz	54
Pál munkálkodása Korinthoszban	54
Pál Istent „az én Istenemnek” ismeri el	55
Egy fontos gyakorlati lecke	56
Fontos tanítás Isten szolgálóinak	57
A Lélek rendkívüli ajándékai.....	57
A rendkívüli ajándékok már nem elterjedtek	58
7. fejezet: Ima a nyomorúsággal kapcsolatban – 2Kor1:3-5	60

Pál törődése a korinthuszi gyülekezettel	60
Isten a titulusain keresztül van kinyilatkoztatva.....	60
Az irgalmasságnak Atyja.....	61
Minden vigasztalásnak Istene	61
Képes másokat vigasztalni.....	63
Minden megpróbáltatásunkban Ő is megpróbáltatott	63
8. fejezet: Ima a bajban – 2Kor12:7-10	66
Pál az Isten által elhívott apostol	66
Pál páratlan megtapasztalása	67
A büszkeség megrögzött bűn.....	67
Isten könyörületes célja a szenvedésben	68
Pál könyörgése.....	69
Krisztus által a népének adott közbenjárói kegyelem	69
Dicsekedés a gyengeségekkel.....	70
9. fejezet: Az áldás imája – 2Kor13:13	71
Isten keresztyén tantétele	71
Az ószövetségi kijelentés	72
Krisztus Isten attribútumait és tökéletességeit tárja fel	72
Krisztus az Atya Kijelentője	73
Isten világosan kijelentetett Krisztusban	74
Krisztus felkenetett a papi munkájára.....	74
Az isteni Szentháromság.....	75
A Szentháromság.....	76
Háromság az egységben.....	76
A Szentháromság tantétele nagyon fontos	77
A kegyelem az evangélium nagy szava	77
Isten szeretete	78
A Szentlélek közössége.....	79
10. fejezet: A hálaadás imája – Ef1:3.....	80
Pál imádattal meghajol.....	80
Mit jelent Istent áldani?	80
Az imádat Tárnya.....	81
Isten a mi szövetségi Istenünk.....	81
Egyedül Isten képes áldani	82
„A mi Atyánkként” is megáld minket Isten.....	83
A lelki áldásaink	84
Az áldások egyetemessége	84

A mennyei áldásaink.....	84
11. fejezet: Ima hitért és tudásért – Ef1:15-17	86
Alkalom az imádságra	86
Pál a római fogoly	87
A dicséret Istent illeti meg	87
„A hit munkálkodik”	87
A hit természete.....	88
A hit tárgya.....	89
A dicsőségnek Atyja.....	89
Miért kell imádkoznunk	91
A bölcsesség és a kijelentés lelke.....	91
Isten ismerete.....	93
A lelki tudás isteni kijelentés.....	95
12. fejezet: Ima megértésért – Ef1:18	96
Isten dicsősége	96
A „reménység” a Szentírásban	97
Az evangélium kettős elhívása	98
Az üdvbizonyosság.....	100
Lelki megkülönböztető képességre van szükség.....	101
A dicsőséges örökség	102
„Az Ő dicsőségének gazdagsága”	103
A Szentírás teljessége.....	104
13. fejezet: Ima lelki felfogóképességért – Ef1:19-20	106
A bukott ember lelki tehetetlensége.....	106
A természeti ember a bűnnek és a Sátánnak a rabszolgája	107
Az isteni mindenhatóság.....	108
Istené legyen a dicsőség.....	109
Az Úr a mi megtartónk.....	110
A természeti ember akarata tönkrement és megromlott.....	112
Egy lényeges különbségtétel	113
Isten hatalma erejének ama munkája	114
14. fejezet – Ima Krisztus győzelmének megbecsüléséért (Ef1:20)	116
Négy fontos kérdés	116
Krisztus nem csak a halálból, de a halottak közül is feltámadt	118
Isten „hatalmának felséges nagysága”	118
Krisztus a népe Fejeként támadt fel.....	120
Hogyan szerezhethünk ismereteket a lelki dolgokról.....	121

Isten nagy hatalmának működése	122
Krisztus felmagasztaltatása.....	123
A Közbenjáró felmagasztaltott mindenek fölé.....	125
15. fejezet – Az imádás imádsága (Ef1:20-23)	126
A Közbenjáró Istenember felsőbbrendűsége.....	126
Krisztus Isten jobbján van	128
Krisztus megdicsőült emberi mivolta	129
Krisztusnak megadatott a legnagyobb kormányzati hatalom	130
Krisztus a Feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak	132
A gondviselést a Közbenjáró irányítja	132
Az egyház és a Közbenjáró.....	133
16. fejezet: Ima belső erőért – Ef3:14-16.....	135
Az ima oka	136
Isten szuverén kegyelme a választottjai iránt.....	136
A Tárgya	137
Az Istenség titulusai	138
Az apostol kérése.....	139
Dicsőség.....	140
Az apostol könyörgése	140
„Nyisd szét a te szájad”	142
Az Ő kijelentett akarata	142
A jobb dolgok	143
Kérj várakozással.....	143
A mi felelősségünk.....	143
A „belső ember”	144
A folytonos megújulás szükségessége	145
Függés a Szentlélektől.....	146
17. fejezet: Ima a Krisztus-központúságért – Ef3:17	147
Napi lelki megújulás.....	148
A Lélek megújítja a lelket	149
A Krisztus iránti szeretet.....	150
Működtetnünk kell a Krisztus iránti szeretetet.....	151
A „megismerni” jelentése	152
A legmagasztosabb ima	153
18. Ima Isten szeretetének felfogásáért – Ef3:18-21	155
Krisztus szeretete az egyháza iránt	155
Krisztus értünk való páratlan szenvedései	156

Krisztus szeretetének kiterjedése.....	157
Az apostol kérése a szentek számára.....	159
Krisztus szeretetének ismerete.....	159
A Szenteknek be kell teljesedniük Isten egész teljességéig	160
Az isteni jellem teljessége mutatkozik meg Krisztusban	161
Hogyan kell érteni Isten teljességét	162
Pál vágyakozása a szentek után	163
A hely, amit ez az imádság elfoglal	164
19. fejezet: A magasztalás imája – Ef3:20-21	166
Isten képes.....	167
A szív csalárd.....	167
Isten képes is és akar is	168
Krisztus a mindenre elégséges	169
A válaszuk erre a dicséretre.....	171
Övé legyen a dicsőség.....	172
20. fejezet: Ima a megkülönböztető szeretetért – Fil1:8-10	173
A keresztyének sok típusa	173
Pál apostol imájának elemzése.....	173
A szeretetet az igazságnak kell tájékoztatnia és szabályoznia	175
A szeretetünknek bővelkednie kell ismeretekben	176
Az apostol imájának lényege.....	177
A mi Istenünk hűsége.....	177
A megvallásunk próbájának szükségessége.....	178
Isten parancsolatai „nem nehezek”	180
Az apostol terhe.....	181
Az őszinteség jelentése	182
Az őszinteség eredete	183
Dolgok, amikből a létfontosságú kegyesség áll	184
„Botlás nélkül” járni.....	185
21. fejezet: Ima az igazság gyümölcseiért – Fil1:11.....	187
Gyakorlati igazság.....	187
„Teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel”	188
A hívő teremjen „sok gyümölcsöt”	189
Minden Istentől való	190
Minden „az Isten dicsőségére és magasztalására” történjen	191
22. fejezet: Ima az Úrhoz méltó életvitelért – (Koll:9-10)	192
Az imát a különleges szükségleteknek kell szabályozni.....	192

Pál nem alapítója a kolossébeli gyülekezetnek	192
Thomas Scott összefoglalója erről az imádságról	193
Az apostol imájának elemzése.....	193
Pálnak a szentekért megfogalmazott kérésének terjedelme.....	194
E könyörgések sorrendje	194
Pál imája a kolossébeli szentekért	195
Ez egy fokozatos folyamat	195
Az elköteleződésünk megújítása nap mint nap	195
Az Istennel járás megnövekedett kötelességtudatot nemz.....	196
Az isteni dolgok szépsége által befolyásolt lélek	197
Mikből áll a közösség Istennel.....	197
Csak egyetlen út vezet a szorosabb együttjáráshoz Istennel	198
Bölcsességre van szükség Istentől az életúthoz.....	198
„Mutasd meg nékem az utat, melyen járnak” (Zsolt143:8)	198
A hívő járása.....	199
„Méltó a Bárány”	199
A keresztyén állandó foglalatossága	200
„Teljes tetszésére”	202
Az embereknek két osztálya van a világban	202
Képes a bukott, bűnös teremtmény Isten kedvében járni?	203
Isten által elfogadottan	203
„Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet”	204
Isten méri a lelkünket	204
A nagy hiány.....	205
Az Ő parancsolatainak megtartása	206
A hit művelése.....	206
A viselkedésünk és a bánásmódunk másokkal	206
Isten visszautasítja a hamisak hódolatát.....	207
Isten szentjeinek gyümölcsozniük kell a jócselekedetekben.....	207
A szenteknek az élet újdonságában kell járniuk	208
Isten gyümölcse szent érzelmeket kelt és foglal magában	208
Növekedés Isten ismeretében	209
Krisztus iskolája	210
23. fejezet: Ima a hosszútűrésért – Koll:11-12	212
„Az Úrhoz méltóan járás” következménye.....	212
Isten ismerete az Ő parancsolatai iránti engedelmisségen keresztül	212
Amiért az apostol imádkozik	213

A segítség szükség szerint elérhető	214
A hívó kiváltsága és kötelessége	215
A hosszútűrés szóban forgó konkrét fajtája	215
A türelem kegyelme	215
Türelem a nyomorúságban	216
Mit tesz a türelem.....	216
Isten végtelen türelme és hűsége	217
24. fejezet: Ima az örömért és a háláért (Koll:11-12).....	219
A hit bizonyításához próbákra van szükség	219
A könyörgést és a dicséretet egyesíteni kell	220
Isten „tett minket alkalmasakká”	221
A hívő „Őbenne vannak beteljesedve”	221
Három nélkülözhetetlen képesítés a mennyországhoz.....	222
Az igazi hívő alkalmas a mennyre	223
25. fejezet: Ima a testvéri szeretetért (1Thessz3:11-13).....	224
Az ellenség szembeszegülése.....	224
Pál gyöngéd vonzódása a thesszalonikabeli szentekhez.....	225
A valódi imádság küzdelem Istennel	226
A mi imádkozásunk sajnálatosan hiányos	226
„Nincs nektek, mert nem kéritek”	227
A hitünkben hiányzó dolgok	227
Pál imádsága értük.....	228
Az imát a Fiúhoz kell irányítani	228
Függünk Isten akaratától és attól, mit tesz lehetővé a számunkra	229
Szolgálati utak	230
Vezetés a Szentlélek által.....	230
Egy különleges szó a szolgálókhöz.....	231
A szeretet kegyelme most különösen szükséges.....	232
E kérés kapcsolata az előzővel	233
A kitűzött cél.....	234
26. fejezet: Ima a fiatal szentek megszenteléséért (1Thessz5:23-24).....	235
Az erkölcsi kapcsolat a 21. és 22. versek között	235
„A békesség Istene”	236
Isten szabadításának módja	236
Isten atyai békességének élvezete.....	237
Minden hívő megszentelődik a hitre jutás pillanatában.....	238
Áron, a főpap.....	239

Egység Krisztussal.....	240
A hívő megszentelődésének különböző szakaszai.....	241
A keresztyén kegyelmi munkája nem tökéletes.....	242
A megszentelés gyakorlati oldala.....	245
Az ember hármas lény	245
A szentek megőrzött feddhetetlensége.....	247
27. fejezet: Ima a kitartás kegyelméért: alkalom és fontosság (2Thessz1:11-12).....	248
A thesszalonikabeli szentek lelki állapota	248
Igazságos ítélettel ítélve	249
Pál imájának kérései.....	250
A keresztyén élete az elhívás	251
A thesszalonikabelieket a kitartásra és a szentségre buzdítja.....	251
A thesszalonikabeliek megerősítése és vigasztalása	252
A biblikus egyensúly hiánya.....	253
Az isteni kegyelem és az emberi felelősség.....	253
Isten hatalma szükséges.....	254
Eszközök és célok	255
Imádkozz a kitartás kegyelméért.....	256
28. fejezet: Ima a kitartás kegyelméért: könyörgés, cél és elérés (2Thessz1:11-12).....	257
A kérései.....	257
Isten elhívása	258
Isten jótetszése.....	258
Isten kettős akarata.....	258
Isten szent népet követel meg.....	259
Isteni bölcsességre van szükség.....	259
A megnövelt kegyelem lényeges	260
A képzelt és névleges hit haszontalan	261
A hit külső munkája.....	261
Az Úr Jézus nevét dicsőítve	262
Törődés az isteni dicsőséggel.....	263
Indítékok Isten dicsőségének kereséséhez.....	264
Utalás az eljövendő életre	265
Kegyelemből megtartva hit által.....	266
Minden Isten kegyelmén keresztül van	266
29. fejezet: Ima vigasztalásért és szilárdságért (2Thessz2:16-17).....	268
Isten szuverén kegyelme a választottjai számára	268
Az apostol törődése a thesszalonikabeli szentekkel.....	269

Krisztus Jézus Úrként van bemutatva	270
Krisztus elfogadása személyes Megváltóként	271
Isten szeretete a forrása minden áldásunknak	271
A Lélek szeretete	272
Isten változhatatlan szeretete a választottjai iránt.....	273
Vigasztalást csak az evangéliumban találhatunk	274
Jó reménység kegyelem által.....	275
A hit és a reménység együtt létezése	276
Ezek a kérések utalnak a hívő felelősségére is.....	277
30. fejezet: Ima az Isten iránti szeretetért (2Thessz3:5).....	279
A szenvedő szentek szolgálata	279
Ennek az imának a Címzettje	280
A Szentlélek isteni Személy	280
Minden embernek meg van parancsolva Isten szeretete	281
Az új természet.....	281
A valódi szeretet Isten iránt	283
Szükségünk van a buzgó imádkozásra.....	284
A szeretetünk elterelődik Istentől.....	285
A hívő felelőssége.....	286
A szeretetet aktívan kell gyakorolni	287
31. fejezet: Ima türelemért – 2Thessz3:5.....	288
A „türelmes várakozás” jelentésének figyelmes vizsgálata	288
Várakozás Isten idejére	289
A türelem gyakorlása a megpróbáltatások során.....	291
Egyedül Isten igazgathatja a szívünket	292
Krisztusra várva.....	292
Az Úr nevének tisztelete	293
Bensőséges közösség Krisztussal.....	293
A keresztyén ember végső állapota.....	294
Isten drága ígéretei.....	294
„A ki eljövendő, eljő és nem késik”	295
A türelem példáját Krisztusban látjuk	296
32. fejezet: Az imádat imádsága – 1Tim1:17, 6:15-16.....	298
A Szentírás imádságainak általános osztályozása	298
Isten dicsőségével foglalkozva	299
Istent közösen és egyénileg kell imádni	300
Krisztus az Istenség képmása.....	301

A „boldog és egyedül hatalmas”	302
Isten halhatatlansága	303
Az Istenség megközelíthetetlen dicsőségben lakozik.....	304
Egyedül Isten bölcs.....	304
<i>33. fejezet: Pál imája Filemonért – Filem4-6.....</i>	<i>306</i>
Filemont illetően.....	306
Ennek a levélnek a tanítása	307
Az evangélium tipikus tanítása	307

Bevezetés

Sokat írtak arról, amit „az Úr imájának”, de amit mi jobban szeretünk „a család imájának” nevezni, valamint Krisztus főpapi imájáról a Jn17-ben, de nagyon keveset az apostolok imáiról. Személyesen nem ismerünk ennek a témának szentelt könyvet, s leszámítva egy füzetet az Efézus 1 és 3 imáiról, alig láttunk valamit is a témáról. Nem könnyű magyarázni ezt a mulasztást, mert valaki azt hihetné, hogy az apostoli imádságok fontossága és értéke van olyan nagy, ami felkelti a figyelmét azoknak, akik vallásos témákról írtak. Miközben nagyon helytelenítjük azok erőfeszítéseit, akik azt akarják velünk elhitetni, hogy az ószövetségi imák idejétmúltak és alkalmatlanok a jelen korszak szentjei számára, az is nyilvánvalónak látszik, hogy a levelekben feljegyzett imádságok különösen illenek a keresztyénekhez. A Megváltó imáit leszámítva a levelekben egyedül az imádságokban vannak konkrétan „az Atyához” címzett dicséretes és könyörgések, egyedül bennük vannak ezek felkínálva a Megváltó nevében és egyedül bennük találjuk meg az örökbefogadás Lelkének teljes leheletét.

Mennyire áldott dolog hallani egy idős szentet, aki hosszú időn át járt az Úrral és élvezte a Vele fennálló szoros kapcsolatot, amint kiönti a szívét Előtte ámulattal és könyörgéssel! De mennyire áldottabbnak tekintenénk, ha hallottuk volna azok szavait, akik személyesen kísérték Krisztust, amíg ezen a színpadon tartózkodott! S ha még valamelyik apostol itt lenne a Földön, micsoda hatalmas kiváltságnak tartanánk, ha hallhatnánk őt imádkozni! Egy ilyen hatalmas kiváltságért közülünk a legtöbbben komoly kényelmetlenségeket vállalnának és nagy távolságokra utaznának, hogy részük lehessen benne. S ha a vágyunk teljesül, milyen komolyan figyelünk a szavaira, milyen szorgalmasan raktározunk el azokat kincsként az emlékezetünkben! Nos semmi kényelmetlenségre, semmi utazásra nincs szükség: a Szentléleknek tetszett lejegyezni egy sor apostoli imát a mi okulásunkra és megelégedésünkre. De bizonyítjuk-e, hogy értékeljük ezt az áldását? Készítettünk-e valaha is listát ezekről és elméledtünk-e valaha is a jelentőségükön?

Az apostolok imái nem szerepelnek a Cselekedetek könyvében

Az apostolok feljegyzett imáinak átvizsgálása és táblázatba rendezése előzetes feladatában két dolog nyűgözött le minket: az első először teljesen meglepő, a második várható. Az, aminek furcsának kell tünnie – egyes olvasóink számára egyenesen riasztónak – a Cselekedetek könyve, amit a legtöbb információd adja nekünk az apostolokról, de a huszonnyolc fejezetében mégis feljegyezve akár csak egyetlen imádságuk. Egy kis gondolkodás azonban kimutatja, hogy ez a kihagyás teljes összhangban van a könyv különleges jellegével, mert az Apostolok cselekedeteinek könyve sokkal inkább történeti, mintsem áhítatos, és sokkal inkább annak krónikáját tartalmazza, amit a Lélek az apostolokon keresztül tett, mintsem annak, amit bennük tett. Krisztus követéinek külső cselekedetei emelkednek ki benne, semmint a magán-tevékenységük. Igaz, megmutatja, hogy az imádság emberei voltak, mint az kiderül a „mi pedig foglalatatosok maradunk a könyörgésben és az igehirdetés szolgálatában” (Csel6:4) szavakból. Újra és újra látjuk őket, amint ezt a szent tevékenységet végzik (Csel9:40; 10:9; 20:36; 21:5; 28:8), de mégsem tudjuk, mit mondtak, mert a szavaik nincsenek feljegyezve, a legjobban a Csel8:15 enged következtetni. A Csel11:24-et a százhusz ember imájának tekintjük, a Csel4:24-30-ban feljegyzetteket pedig „az övéik” imájának.

Pál elsősorban az imádság embere

A második tény, ami lenyűgöz minket, miközben az elénk táruló területet szemléljük, az, hogy az apostolok imádságainak nagy többsége Pál szívéből fakad, s mint említettük,

valójában ez az, amit várhattunk. Azt kérdezed miért? Erre több válasz is adható. Pál főleg a pogányok apostola volt. Péter, Jakab és János főként a zsidó hívőknek szolgáltak (Gal2:9), s még a megtérésük előtti napokban is térdet szoktak hajtani az Úr előtt. De a pogányok a pogányságból jöttek, s helyénvaló volt, hogy a lelki atyjuk egyben az imádságos példaképük is legyen. Több mint kétszer annyi levelet írt, mint a többi apostol együttvéve, emellett nyolcszor annyi imádság van a leveleiben, mint a többiekében. De arra hívnánk fel a figyelmet, hogy az első dolog, ami Pálról elhangzik a megtérését követően, hogy „ímé imádkozik” (Csel9:11). Mintha a későbbi életének ez lett volna a fő jellemzője: különleges mértékben volt az imádság embere.

A többi apostol sem volt híjjával ennek a léleknek, mert Isten nem alkalmaz ima nélküli szolgálókat, ahogyan néma gyermekei sincsenek. Az „ő hozzá kiáltanak éjjel és nappal” (Lk18:7) a gyermekei egyik megkülönböztető jeleként van megemlítve. Mégis, a szolgálói és a szentjei közül egyeseknek lehetősége nyílik a másokénál (Jánost nem számítva) szorosabb és állandóbb közösség élvezetére az Úrral, s nyilvánvalóan ez volt a helyzet azzal az emberrel is, aki egy alkalommal elragadtatott a Paradicsomba. „A kegyelem és könyörületesség lelkének” (Zak12:10) különleges mértéke adatott meg neki, ezért a társainál jobban megáldottnak tűnik az imádság figyelemre méltó mértékben benne lakozó lelkével. Olyan volt a Krisztus és az Ő titokzatos Teste tagjai iránti szeretetének hevessége, olyan volt a buzgó törődése a lelki jólétükkel és növekedésükkel, hogy a lelkéből folyamatosan áradt az ima és a hálaadás érték Istenhez. Sok szemléltetését látjuk majd az imént elmondottaknak, példákat arra, hogy a tanításai és a gyakorlati útmutatásai között, miként áradtak ki az áhítat kitörései.

Az imádság kiterjedtsége

Mielőtt tovább lépnénk, mutassunk rá, hogy ebben a tanulmány sorozatban, rá kell mutatnunk, hogy nem korlátozzuk majd magunkat az apostolok könyörgő imádságaira, hanem tágabb területet veszünk górcső alá. A Szentírásban az „ima” sokkal többet jelent, mint csak a kívánságaink felsorolását Isten előtt, s ez olyasvalami, amire az Ő népét emlékeztetni kell, sőt, egyeseket tanítani is a felszínesség és a tudatlanság mostani napjaiban. Maga az az igevers, ami feltárja azt a kíválságot, hogy a szükségleteinket az Úr elé tárhatjuk, pontosan ezt hangsúlyozza ki: „imádságokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt” (Fil4:6). Amíg nem fejeződik ki a hála a már megkapott kegyelemért, és nem mondunk köszönetet a folyamatos kegyért, hogy könyöröghetünk Atyánknak, miképpen várhatjuk, hogy meghallgat minket és megkapjuk a békeség válaszait? Mégis, az ima a maga legmagasztosabb és legteljesebb értelmében felülemelkedik a hálaadáson a kapott ajándékokért: a szívet Magának az Adományozónak a szemlélésére indítja, hogy a lélek imádatlaltal és ámulattal boruljon le Előtte.

Noha nem szabad eltérnünk a közvetlen témánktól és belemerülni az ima témájába általánosságban, rá kell mutatni, hogy van még egy szempont, aminek elsőbbséget kell élveznie a fentiekben említettekkel szemben, nevezetesen az önmegvetés, valamint a méltatlan és bűnös mivoltunk megvallása. A léleknek komolyan emlékeztetnie kell magát, hogy a Felségeshez közeledünk, Aki előtt még a szeráfok is elfedik az arcukat (Ézs6). S bár Isteni kegyelem adatott a keresztyénnek, hogy „fiú” lehessen, mindazonáltal még mindig teremtmény, s ebbéli minőségében végtelen és felfoghatatlan távolságban áll a Teremtő alatt. Illik tehát, hogy mélyen érezze és elismerje ezt, elfoglalva a helyét a porban Őelőtte. Sőt, emlékeznünk kell arra is, hogy nemcsak teremtmények vagyunk, de (önmagunkban véve) bűnös teremtmények, s ezt egyszerre kell éreznünk és elismernünk, miközben meghajlunk a Szent előtt. Csak így hivatkozhatunk bármiféle értelemben és valósággal Krisztus közbenjárására és érdemeire, mint a közeledésünk alapjára.

Így tehát nagy általánosságban mondva az imádság magában foglalja a bűnvallást, a könyörgéseket a szükségleteink betöltéséért, s a szívünk Maga az Adományozó iránti hódolatát. Vagy, mondhatjuk úgy is, hogy az imádság fő ágai a megalázkodás, a könyörgés és az imádat. Ezért reméljük, hogy ebben a sorozatban nemcsak az olyan igeverseket tudjuk majd belefoglalni, mint az Ef1:16-19 és a 3:14-21, de az olyanokat is, mint a 2Kor1:3 és az Ef:1-3. A Zsolt100:4 világossá teszi, hogy az „áldott legyen Isten” önmagában is egy imaforma: „Menjete be az ő kapuin hálaadással, tornácaiba dicséretekkel; adjatok hálákat néki, áldjátok az ő nevét!” Más idézetek is említhetők, de legyen ennyi elég. Az illatáldozat, amit a sátorban és a templomban kínáltak, különféle összekevert fűszerekből állt (2Móz30:34-35), s a keveredésük egymással tette a parfümöt olyan illatossá és üdítővé. Az illatáldozat előképe volt a mi nagy Főpapunk közbenjárásának (Jel8:3-4) és a szentek imáinak (Mal1:11). A fűszerekhez hasonlóan az alázatunkat, a könyörgésünket és az imádatunkat is a megfelelő arányban kell keverni, amikor a kegyelem trónjához közelítünk – egyik sem zárja ki a másikat, hanem összeolvadnak egymással.

Az imádság szolgálat kötelezettsége

A tény, hogy oly sok imádság található meg az újszövetségi levelekben, felhívja a figyelmet a szolgálati kötelezettségek egyik fontos összetevőjére. Az igehirdető kötelességei nincsenek teljes mértékben teljesítve, amikor elhagyja a szószerket, mert neki meg kell öntöznie az általa elvetett magot. Egy kicsit részletesebben is megvizsgáljuk ezt a kérdést a fiatal igehirdetők érdekében. Már láttuk, hogy az apostolok odaszánták magukat „a könyörgésre és az igehirdetés szolgálatára” (Csel6:4), s ezzel kiváló példát hagytak mindenkinek, akik követik őket a szent elhivatásban. Figyeljük meg a sorrendet, sőt, ne csak megfigyeljük, de gyakoroljuk is. A legtöbb munkával és gondossággal előkészített prédikáció is kenetelen lesz a hallgatók számára, ha nem a lélek Isten előtti gyötrődéseiből született. Amíg a prédikáció nem a buzgó imádság terméke, addig nem várhatjuk, hogy felkelti az imádság lelkét azokban, akik hallják. Mint rámutattunk, Pál keverte a könyörgéseket a tanításaival. A mi kiváltságunk és kötelességünk elvonulni egy titkos helyre a szószerk elhagyása után és könyörögni Istennek, hogy írja be az Ígét az azok szívébe, akik meghallgattak minket, hogy akadályozza meg az ellenséget a mag elragadásában, s áldja meg az erőfeszítéseinket, hogy gyümölcsöt teremhessünk Isten örök dicsőségére.

Luther szokta mondani: „Három dolog teszi az igehirdetőt sikeressé: a könyörgés, az elmélkedés és a gyötrődés.” Ezt az egyik diákja jegyezte le az „Asztali beszélgetésekből”. Nem tudjuk, hogy a nagy reformátor mennyire dolgozta ezt ki, de feltételezzük, hogy úgy értette: az imádság szükséges ahhoz, hogy az igehirdető a megfelelő állapotba kerüljön az isteni dolgok kezeléséhez és a felruházáshoz erővel. Az elmélkedés az Ígét ahhoz szükséges, hogy ellássa őt anyaggal az üzenete számára, a gyötrődésre pedig ballasztként van szükség az edényében, mert az evangélium szolgálójának próbákra van szüksége, hogy azok alázatban tartsák. Ahogyan az apostolnak is tövis adatott a testébe, hogy a neki adott kinyilatkoztatások bősége miatt felfuvalkodjon. Az ima a kijelölt eszköz a lelki közlések átvételéhez a népünk tanítása végett. Sokat kell Istennel lennünk, mielőtt alkalmasakká válnánk előlépni és beszélni az Ő nevében. A kolossébelieket arra emlékeztette az apostol, hogy a szolgálójuk „mindenkor tusakodván ti éretteket imádságaiban, hogy megállhassatok tökéletesen és teljes meggyőződéssel az Istennek minden akaratjában” (Kol4:12). Vajon a gyülekezeted ezt őszintén elmondhatja rólad?

A hívők kötelessége az imádság

De ne gondoljuk, hogy a leveleknek ez a jeles jellemzője csak az igehirdetők számára nyújt tanulságot. Egyáltalán nem. Ezek a levelek Isten népének egészéhez szóltak, s bennük minden

egyszerre volt szükséges és alkalmas a keresztyén életükhöz. A hívőknek is sokat kell imádkozni, s nemcsak önmagukért, hanem a testvéreikért is Krisztusban, különösen ezeknek az apostoli modelleknek megfelelően, könyörögve az általuk megnevezett konkrét áldásokért. Régóta meg vagyunk győződve arról, hogy nincs jobb módja – gyakorlatiasabb, értékesebb és hatékonyabb – a szenttársain iránti törődés és a szeretet kifejezésére, mint ha Isten elé visszük őket a hitünk és a szeretetünk karjaiban. Az imádságok tanulmányozásával ezekben a levelekben és a mondatról mondatra történő elmélkedéssel ezek felett világosabban megtanulhatjuk, hogy miféle áldásokra kell vágnunk a magunk és mások számára. Milyen lelki ajándékokat és kegyelmi összetevőket a legszükségesebb kérünk. Maga a tény, miszerint ezek az imádságok a Szentlélek által ihletettek és bekerültek a Szentírás állandó feljegyzései közé, jelzi a különleges kegyelmei összetevőket, amiket Istentől kell kérni és elnyerni.

A hívőknek Istenhez, mint Atyjukhoz kell szólni

Azzal fejezzük be ezeket az előzetes és általános megjegyzéseket, hogy felhívjuk a figyelmet néhányra az apostoli imák konkrét jellemzői közül. Figyeljük meg, kihez szóltak ezek az imák. Miközben nincs meg bennünk a kifejezés egységessége, hanem inkább a megfelelő változatosság ebben a dologban, mégis, a leggyakoribb mód, ahogyan az Istenséget megszólítják bennünk, Atyaként: „az irgalmasságnak atyja” (2Kor1:3), „Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja” (Ef1:3, 1Pt1:3), „a dicsőségnek Atyja” (Ef1:17), „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja” (Ef3:14). Ebben láthatjuk, hogy az apostolok miképpen hallgattak a Mesterükre, mert amikor kérték, hogy „Uram, taníts minket imádkozni”, akkor Ő így válaszolt: „Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben” (Lk11:1-2Ö, egy példa, amit a Jn17:1, 5, 11, 25-ben is eléjük tárt. S ez is a mi okulásunkra is lett leírva. Tudatában vagyunk annak, hogy milyen sokan szólították Istent törvénytelenül és könnyedén „Atyának”, de a visszaélésük mégsem indokolják, hogy megtagadjuk ezt az áldott kapcsolatot. Semmi sem melengeti jobban a szívet és semmi sem ad jobban szabadságot ennek kimondására, mint annak felismerése, hogy a mi „Atyánkhoz” közeledünk. Ha megkaptuk a „fiúság Lelkét”, akkor ne oltuk azt meg.

Az apostolok imáinak tömörsége

Aztán figyeljük meg az apostolok imáinak tömörségét. Nem néhány, nem is a többség, hanem valamennyi rendkívül rövid, a legtöbb csak egy-két igeversből áll, s a leghosszabb is csak hét igeversnyi. Mennyire megfeddi sokak hosszas, élettelen és fárasztó imáit a szószékekről! A bőbeszédű imák rendszerint semmitmondók. Megint Luther Mártontól idézünk, most egy laikusnak mondott, az Úr imájával kapcsolatos megjegyzéseiből: „Amikor imádkozol, a szavaid legyenek kevesek, de a gondolataid és az érzéseid sokak, de mindenkifelett alaposak. Minél kevesebbet beszélsz, annál jobban imádkozol... a külső és testi ima az ajkak zümmögése, külső fecsegés, mely minden figyelem nélkül hangzik el és lesújt az emberek füleire. De az imádkozás lélekben és igazságban a belső kívánság, az indítékok, a jelek, amik a szívből mélységeiből származnak. Az előbbi a képmutatók és mindazok imája, akik önmagukban bíznak, az utóbbi Isten gyermekeinek imája, akik az Ő félelmében járnak.”

Figyeljük meg az apostolok imáinak határozottságát is. Bár rendkívül rövidek, mégis nagyon világosak. Nem homályos, összefüggéstelen szavak vagy pusztán általánosítások voltak, hanem határozott dolgokra irányuló konkrét kérések. Milyen sokan tévednek meg ezen a ponton! Milyen sok imát hallottunk, melyek összefüggéstelenek és céltalanok voltak, annyira híjával a lényegnek és az egységnek, hogy amikor elértünk az ámenig, aligha tudtunk emlékezni egyetlen dologra is, amiért hálaadás történt vagy kérés fogalmazódott meg. Csak egy zavaros benyomás maradt az elmében és annak érzése, hogy a könyörgő inkább a prédikálás közvetett, semmint az imádkozás közvetlen formáját követte. De ha megvizsgáljuk az apostolok bármelyik imáját, egyetlen pillantással is megmutatkozik, hogy azok olyanok voltak, mint a Mesterüké a Mt6:9-13-ban és a Jn17-ben – határozott imádatból és élesen megfogalmazott kérésekből álltak. Nem volt

azokban moralizálás, sem a jámbor közhelyek hangoztatása, hanem csak bizonyos szükségletek Isten elé tárása és egyszerű kérés azok kielégítésére.

Figyeljük meg ezeknek az imáknak a terhét is. Az apostoli imákban nem könyörögnek Istennek az evilági szükségletek kielégítéséért és (egyetlen kivétellel) nem kérik, hogy lépjen közbe gondviselő módon mellettük. Ehelyett a kért dolgok teljes mértékben lelki és kegyelmi jellegűek: adja meg nekünk az Atya az értelem lelkét és az ismeret kijelentését Önmagáról, világosítsa meg az értelmünk szemeit, hogy megismerjük az Ő elhívásának reménységét, az Ő öröksége dicsőségének gazdagságát a szentekben, s az Ő hatalmának rendkívüli nagyságát irántunk (Ef1:17-19); hogy adja meg nekünk az Ő dicsősége gazdagságáért a hatalmas megerősödést az Ő Lelke által a belső emberben, hogy Krisztus lakozhasson hit által a szívünkben, s megismerjük a Krisztusnak minden ismeretet felülmúló szeretetét és teljünk be a teljes istenismerettel (Ef3:16-19); hogy a szeretetünk még jobban és jobban bővelkedjék, s mi őszinték és botlás nélkül valók lehessünk, s teljünk be az igazság gyümölcseivel (Fil1:9-11); hogy mindenestől megszentelődjünk (1Thess5:23).

Figyeljük meg az apostolok imáinak egyetemességét is. Nem azt jelenti ez, hogy rossz, vagy nem lelki dolog, ha önmagunkért imádkozunk, mint ahogyan az sem, ha evilági és gondviselő kegyelemért könyörgünk: itt inkább arra hívjuk fel a figyelmet, amire az apostolok az összes hangsúlyt helyezték. Csak egyetlen egy esetben látjuk Pált önmagáért imádkozni, de konkrét személyekért is ritkán. Az általános szokása az volt, hogy a hit egész házanépéért imádkozott. Ebben nagyon ragaszkodott ahhoz a mintához, amit Krisztus adott nekünk, s amit szeretünk családi imának tartani. Minden névmása többes számban szerepel: „add meg nekünk” (ne csak nekem), „bocsásd meg nekünk”, és így tovább. Ennek megfelelően látjuk, amint az apostol arra buzdít, hogy „minden szentekért” imádkozzunk (Ef6:18) és az imádságaiban ennek a példáját tárja elénk. Ezt kérte, hogy az efézusi gyülekezet „megérthesse minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerje a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét” (Ef3:18-19). Mennyire helyesbítő ez az énközpontúságra nézve! Ha én „minden szentekért” imádkozom, abban én magam is benne vagyok.

Egy látványos mulasztás

Végül mutassunk rá egy látványos mulasztásra. Ha minden apostoli imádságot figyelmesen elolvassunk, rájövünk, hogy egyikben sem kap helyet az, ami az arminiánusok imáiban oly nagyon fontos szerepet tölt be. Egyszer sem látjuk, hogy arra kérnék Istent: mentse meg a világot vagy töltsse ki a Lelkét minden testre. Az apostolok egyáltalán nem imádkoztak annak a városnak a megtéréséért, amelyben a konkrét keresztyén gyülekezet volt megtalálható. Ebben megint csak igazodtak a Krisztus által nekik adott mintához: „Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök,” mondta Ő, „hanem azokért, a kiket nékem adtál, mert a tiéd.” (Jn17:9) Ha ennek most azt vetik ellenébe, hogy az Úr Jézus ott csak a közvetlen apostolaiért vagy tanítványaiért imádkozott, a válasz erre az, hogy amikor kiterjesztette az imáját rajtuk túlra, akkor sem az egész világért imádkozott, hanem csak az Ő hívő népéért az idők végéig (lásd Jn17:20-21). Igaz, az apostolok arra buzdítanak, hogy „tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberekért, királyokért és minden méltóságban levőkért,” – amiben sokan fájdalmas mulasztásokat követnek el – de mégsem az ő üdvösségükért, hanem „hogy csendes és nyugodalmas életet éljünk, teljes istenfélelemmel és tisztességgel” (1Tim2:1-2). Sokat tanulhatunk az apostolok imáiból.

1. fejezet: Ima és dicséret – Rm1:8-12

Ami Pál imáit illeti, ezeket nem időrendi sorrendben nézzük át, hanem annak megfelelően ahogyan a mai Bibliában megtalálhatók. A thesszalonikai levelek a Róma levél előtt íródtak, de miután a Róma levél a témája és a fontossága miatt joggal az első, mi is Pál abban rögzített imádságaival kezdjük. A vélemények megoszlanak, hogy vajon az előttünk levő igeversek egy bizonyos ima krónikája, amit Pál abban az időben valóban elmondott, vagy pedig arról tájékoztatta őket, miképpen szokott megemlékezni róluk a kegyelem trónjánál. Mi oly finomnak látjuk a különbséget, hogy szerintünk csekély gyakorlati jelentősége van annak, melyik nézetet fogadjuk el. Személyesen talán az első elképzelésre hajlunk. Ezt a levelet egy írnok vetette papírra (Rm16:22), s ahogyan az apostol a „Mindeneknek, a kik Rómában vagytok, Isten szerelmeseinek” szavakat diktálta (Rm1:7), a szíve azonnal hálaadásra indult, hogy Isten választottjai közül néhányan még a Római Birodalom fővárosában, sőt, „a császár udvarában” (Fil4:22) is megtalálhatók.

Pál szeretete a római szentek iránt

Pál helyzete kissé kényes volt, hiszen ő idegen volt a római szentek számára. Nem kétséges, hogy gyakran hallottak róla – először úgy, mint veszélyes személyről. Amikor megbizonyosodtak a megtéréséről, s megtudták, hogy ő a pogányok apostola, akkor valószínűleg elcsodálkoztak azon, hogy miért nem látogatta meg őket, különösen mikor olyan közel járt Rómához, mint Korinthosz. Ezért ismertette a mély személyes érdeklődését irántuk. A „hálát adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által mindnyájatokért” (Rm1:8a) mennyire felkelti a vonzalmukat e levél szerzője iránt! Mennyire megindítja majd őket, hogy szívélyesebb érdeklődéssel olvassák, amit küldött nekik! Semmi sem teszi kedvesebbé az egyik keresztyént a másik előtt, mint annak megtudása, hogy megemlékezett róla a kegyelem trónja előtt. Ahogyan az egyik olvasónk írta: „Többre értékelem Isten drága szentjeinek imáit a világ összes kincsénél. Utóbbi csak átoknak bizonyul, miközben az előbbi felér a legmagasabb ég áldásaiig, s még alacsonyabbra tesz engem Isten szent trónja előtt.”

„Először hálát adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által mindnyájatokért, hogy a ti hiteteknek az egész világon híre van” (Rm1:8). Őt dolognak kell itt megragadni a figyelmünket. Az első Pál imájának módja vagy módszere: az első leütött hang a dicséret hangja. Ezt nagyon hangsúlyossá teszi: „Először hálát adok az én Istenemnek”, ez elsőséget élvez a 10. versben szereplő „könyörögvén”-nel szemben. Látjuk tehát, milyen áldott módon gyakorolta az apostol azt, amit prédikált: „imádságotokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt” (Fil4:6). A hálaadásnak előkelő helyet kell elfoglalnia az imáinkban: hogy mást nem mondjuk, ez kijár Istennek. Ahogyan az egyik puritán kifejezte: „Ez Neki kijáró bér a kapott kegyelemért”. A hálaadás hatékony eszköz a hit megerősítésére, mert a szívet alkalmasabbá teszi a könyörgésre a további kegyért. Elősegíti az örömet a keresztyén életben: „Hálát adok az én Istenemnek, minden ti rólatok való emlékezésében, mindenkor minden én könyörgésében mindenitekért nagy örömmel könyörögvén.” (Fil1:3-4) Semmi sem alkalmasabb a búskomorság lelkületének eloszlatására a lélekről, mint a hála és a dicséret gyakorlása. Ez egyben megvidámítja és felbátorítja a keresztyén testvéreinket is. Az istenfélelmet nem a szomorúság és a savanyúság dicséri.

Pál a hálaadást a könyörgéssel keverte

A fenti példa egyáltalán nem kivétel, hanem inkább az apostol rendes szokását jelzi. Áldott dolog megfigyelni, milyen gyakran keverte Pál a hálaadást és a könyörgést. (V. ö. 1Kor1:4; Ef1:16; Kol1:3; 1Thess1:2; Fil4.) Emlékezzünk rá, hogy ezek a példák a mi okulásunkra lettek feljegyezve. Vajon nem az épp e ponton elkövetett hibák adhatnak számot arról, hogy miért marad oly sok imánk megválaszolatlanul? Ha nem ismertük el Isten jóságát és kegyelmét a korábbi kegyelmi ajándékaiért, akkor vajon várhatjuk, hogy továbbiakat fog adni a hálátlanoknak? A dicséret és a

könyörgés, a hálaadás és a kérések mindig összekapcsolandók (Kol4:2). De itt ennél sokkal többet is látunk az apostolban – valami nemesebbet és önzetlenebbet. A szíve folyamatos hálát érzett Isten iránt azok miatt a csodálatos dolgok miatt, amiket a népéért tett, s ez arra bátorította őt fel, hogy további áldásokat kérjen a számukra.

Másodszor, figyeljük meg, hogy Akit itt Pál segítségül hív, az „én Istenemnek” szólítja. Valóban áldott dolog megfigyelni, hogyan tekintett az apostol az Istenségre: nem úgy, mint abszolút, végtelenül távoli, független Valakire. Nem volt ebben formáság, sem a távolságtartás érzése, sem pedig bizonytalanság: számára az Isten élő és személyes valóság volt „az én Istenem”. Ez a szövetségi kapcsolat megvallása volt. A nagy szövetségi ígéret a „leszek nekik Istenök és ők lesznek nekem népem” (Zsid8:10), ami visszatekint a Jer24:7, 31:33-ra, amiknek viszont a gyökerei az 1Móz17:7-ban és a 2Móz6:7-ben rejlenek. Ezen az alapon énekelték Mózes és Izrael gyermekei a Vörös-tenger túlsópartján: „Erősségem az Úr és énekem, szabadítómmá lőn nekem; ez az én Istenem” (2Móz15:2). Emiatt kiáltotta Dávid: „Isten! én Istenem vagy te” (Zsolt63:1). Hasonlóképpen látjuk, hogy Káleb (Józs14:8), Ruth (Ruth1:16), Nehémiás (Neh6:14), Dániel (Dan9:4, 19) és Jónás (Jón2:6) is elismerték őt „én Istenemnek” a szövetségi kapcsolat megvallásaként.

Az „én Istenem” személyes kapcsolatot fejez ki. Isten örök kiválasztás alapján lett Pál Istene, örök szeretettel szeretve őt. Ő volt Pál Istene a megváltás által, a drága vérén vásárolva meg őt. Ő volt az ő Istene az újjászülető ereje által, lelki életet adva neki és rápecsételve az isteni képmást a szívére, világosan a saját drága gyermekévé téve őt. Ő volt Pál Istene személyes választás által, mert amikor Isten kijelentette Pálnak és Pálban, Pál megadta magát a követeléseinek, ezt kérdezve: „Mit akarsz, hogy cselekedjek?” Isten, Pálra ruházva a saját természetét, miután az apostol elfogadta a követeléseit, Pál örök részévé, mindenre elégséges örökségévé vált. „Én Istenem”: az, Aki szuverén és kiemelkedő kegyelmet mutatott Pálnak. A kapcsolatuk is bizonyos volt: nem volt kételkedés, húzódozás vagy bizonytalanság. Pál Jóbbal együtt mondhatta: „Az én fülemnek hallásával hallottam felőled, most pedig szememmel látlak téged.” (Jób42:5) S a kettőjük kapcsolata gyakorlati volt: „kinek lelkem szerint szolgálok” (Rm1:9).

Most akkor tegyük össze a két kifejezést: „Hálát adok... az én Istenemnek”. Mennyire összeillő kombináció! Vajon egy ilyen Isten nem méltó a végtelen dicsőre? Ó, ha személyesen ismerem, mint az én Istenemet, akkor a hálaadás nem tör fel, nem kell feltörnőnie spontán módon a szívemből és az ajkaimról? Ezeknek a kifejezéseknek az egysége egyszerre megnyitja a nyitó „Először [hálát adok az én Istenemnek]” szó jelentését és a kellő adja kölcsönzi azoknak – nem a felsorolásban először, hanem hangsúlyban, lelki sorrendben. Ha Maga Isten az enyém, akkor minden, ami tiszta, szent, szeretetre méltó, kielégítő szintén az enyém. Ha ez a dicsőséges tény, végtelenül nagy igazság a folytonos elmélkedés és imádat tárgya, akkor a szívem nem lesz hideg és tompa, sem pedig a szám béna, amikor a kegyelem trónjához közeledek. Nem holmi abszolút és velem kapcsolatban nem álló Istenséghez közeledek, hanem „az én Istenemhez”. S ezt az áldott és örömteli kapcsolatot a keresztyének ellőképpen el kell ismernie, amikor térdet hajt Előtte. Nem a vakmerőség, hanem a gonosz vakmerőség, a hitetlen sértegetés nyelvezete lenne tagadni ezt.

Pál közeledésének alapja

Harmadszor, figyeljük meg a közeledés alapját: „a Jézus Krisztus által”. Milyen hálás a szerző (és az olvasó is, ha újjászületett) az első mondatért! Legyen bár Isten az „én Istenem”, akkor is kimondhatatlanul szent marad. Miképpen gondolhatok hát én, aki tudatában vagyok a mocskomnak és a teljesen méltatlan mivoltomnak, a közeledésre a végtelen tisztasághoz? Ó, itt az áldott válasz, a mindenre elégséges, a szükségleteimet betöltő gondoskodás: „Jézus Krisztus által” közeledhetek a háromszor szent Istenhez. De tétélezzük fel, hogy a bizonyosságom csökken és egy fájdalmas hiba folytán többé nem élvezem a folytonos kapcsolatot Vele, „az én Istenemmel”. Hogyan tudok akkor hálát adni Neki? A válasz megint csak „a Jézus Krisztus által”. Ahogyan meg van írva: „Annakokáért ő általa vigyünk dicsőretnek áldozatát mindenkor Isten elé, azaz az ő nevére vallást tevő ajkainak gyümölcsét.” (Zsid13:15) Bármilyen is legyen a helyzet, bármennyire is

megterheljenek a véték és a mocskok, annak nem szabad visszatartania engem a kegyelem trónjától, s attól sem, hogy hálát adjak Jézus Krisztusért és Isten gondoskodásáért Őrála.

Nyelvtanilag „a Jézus Krisztus által” a hálaadáshoz kapcsolódik, de teológiailag vagy doktrinálisan ez dupla gondolat. Isten Jézus Krisztus által „az én Istenem”. Ahogyan kijelentette szeretett tanítványainak: „Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez, és a ti Istenetekhez” (Jn20:17b) – a „ti” Istenetek, mert az „én” Istenem. S én „Jézus Krisztus által” adok hálát az én Istenemnek, mert az az újjászületetteknek, a szent papság tagjainak a kötelessége és kiváltsága, „hogymelki áldozatokkal áldoztatok, a melyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által” (1Pt2:5b) Nincs közeledés Istenhez, csak Jézus Krisztus által, Aki az egyedüli Közbenjáró Isten és az emberek között. A mi imádásunk csak az Ő érdemei folytán elfogadható Isten számára (Kol3:17). Ennek a ténynek a hívő folytonos elmélkedése és imádata tárgyának kell lennie, mert csak így tartható fenn a szívben „az én Istenem” áldott bizonyossága. Jézus Krisztus nem változik: az Ő közbenjárása sem változik. Bármilyen kétségbeesett is legyek a tulajdon méltatlanságom érzése folytán, miközben közeledek a trónhoz, forduljak Jézus Krisztus végtelen érdemességéhez és hittel szemléljem azt. Akkor fogok „hálát adni az én Istenemnek”.

„Először hálát adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által.” Gyönyörűen mondta a néhai Handley Moule ezekről a szavakról: „'Az én Istenem'... ez a leírhatatlan kisajátítás és a tiszteletteljes meghittség kifejezése... a személyiség nyelvezete, akiben Krisztus Önmagát fosztotta meg a tróntól a Maga javára... S ez a szent, bensőséges kapcsolat a működésével a hálaadásban és a könyörgésben mindvégig 'Jézus Krisztus által', mint Közbenjáró által áll fenn. Az ember úgy ismeri Istent, mint 'az én Istenemet' és így is tartja Vele a kapcsolatot, soha nem azon a szeretett Fiún kívül, aki egyformán azonos a hívővel és az Atyával, nem holmi idegen közvetítő, hanem az egység élő központja.” Amilyen mértékben felismeri a lélek ezt az igazságot, amilyen mértékben keveredik a hit az Íge kijelentéseivel erről, olyan mértékben lesz szabadság és függetlenség, s szent bátorság, amikor a trónhoz közeledünk. Csak így élvezheti a keresztyén az (újja)születési előjogát és élhet a vérrel megvásárolt kiváltságainak megfelelően, s csak így tisztelheti Istent a dicséret és a hálaadás, aminek az ilyen emberből kell fakadnia.

Pál hálaadásának alanyai

Negyedszer, gondold át Pál hálaadásának alanyait: „mindnyájatokért”. Ez furcsának tűnhet a természeti ember számára, aki olyannyira önmagába van belecsavarodva. A testi elme teljesen képtelen felfogni az indítékokat, amik mozgatják, valamint az alapelveket, amik szabályozzák a lelki embereket. Itt van az apostol, aki azokért ad hálát Istennek, akikkel soha nem találkozott. Ők nem az ő munkájának gyümölcszeit voltak, mégis örült nekik. Mennyire elítéli ez a szűklátókörű vallási vakbuzgóságot és a szektás zárkózottságot, amik oly nagy romlást hoztak a keresztyénségre! Noha ezek a szentek Rómában nem a saját gyermekei voltak az evangélium által, noha személyesen soha nem találkoztak, s amennyire tudjuk, soha nem is volt semmiféle kommunikáció közöttük, ő mégis dicsérte Istent értük. Azért, amit Ő munkált ki bennük, mert ők az Ő ültetésének fái, a gazdálkodásának a termékei voltak (1Kor3:9). Ez az alapelv a mi okulásunkra szolgál. Ne várjuk „az én Istenem” bizonyosságát, amíg nem szeretsz „minden szentet” és nem imádkozol értük (Ef6:18).

Ötödször, figyeljük meg Pál hálaadásának okát: „a ti hiteteknek az egész világon híre van”. Ezeket a jó híreket a Rómából, a fővárosból jövő utazók terjesztették, beszámolva az ottani szenteknek az Úr Jézusba vetett alázatos bizalmáról és az Iránta való szerető hűségükről. Bárhová is ment az apostol, ezt az áldott információt adták át neki. Ezek az emberek nemcsak hittek az evangéliumban, de a hitük olyan jellegű volt, ami mindenütt a szóbeszéd tárgyát képezte, s Pál hálaadása annak felismerése és elismerése volt, hogy Isten adta a hitüket. Pál ezt nem azért közölte, hogy önelégültséget keltsen, hanem hogy buzdítsa a római szenteket: válaszoljanak a nekik tett biznyságételre és az ezáltal ébresztett várakozásokra. Megint megjegyezzük, milyen áldott dolog látni, amint az apostol hálát ad Istennek a másokban kimunkált kegyelemért. Micsoda bepillantást enged ez a jellemébe! A testvérei iránti szeretet micsoda lelkülete tárult itt fel! Micsoda hála és

odaszántság ez a Mestere iránt! Micsoda példa ez Krisztus mai szolgája számára, amikor hírek jönnek a Lélek gyümölcseiről távoli helyeken!

Személyes vonatkoztatás

Mielőtt tovább lépnénk a következő igeversre próbáljuk meg önmagunkra vonatkoztatni az elhangzottakat. Ezeknek a római szenteknek nem a kételkedése és a hitetlensége, hanem a hitük volt az, aminek messze földön is híre ment. Vajon a mi hitünk ismert mások előtt és beszélnek róla? Vált az ki dicséretet és hálaadást Istennek? Nem formális és élettelen hitük volt, hanem eleven és gyümölcsöző, ami másokat is odafigyelésre készítetett. A hit volt az, ami átalakította a jellemüket és a viselkedésüket. De nehogy azt gondolja bárki, hogy többet olvastunk bele az igeversbe, mint amennyi van benne, ezért az olvasó figyelmét felhívjuk a Rm16:19-re: „a ti engedelmességek mindenkhez eljutott”. A két kijelentést egymás mellé téve az egyik magyarázza és megerősíti a másikat. Ha a hitünk nem termel olyan engedelmességet, amit mások is észrevesznek, akkor valami komolyan rossz velünk. Úgy tekintjük tehát a hit szót a Rm1:8-ban, mint általános kifejezést a Lélek kegyelmi ajándékaira, de ennek a konkrét kifejezésnek a használata valószínűleg a katolicizmus prófétai megfeddése volt, amiben a fő hiányzó dolog az üdvözítő hit!

„Mert bizonyágom nékem az Isten, kinek lelkem szerint szolgálók az ő Fiának evangéliomában, hogy szüntelen emlékezem felőletek” (Rm1:9). „Mert bizonyágom nékem az Isten”: a nyitó „mert” jelzi, hogy Aki a magasságban van, tudta, mennyire viselte Pál ezeket a keresztyéneket a szívén. Ez az imádás cselekedete³ volt, Isten mindentudásának kellő elismerése. Tiszteletteljes odafordulás volt ez Hozzá, mint a szívek vizsgálójához (v. ö. 2Kor1:23, Gal1:20). „Kinek lelkem szerint szolgálók”: Pál teljes mértékben a rendelkezésére állt, alávetette magát a parancsainak. „Lelkem szerint”: nem képmutató módon kapzsiságból, nem is formálisan, hanem Pál lényének legmélyéből – akarattal, szívből, örömmel. „Az ő Fiának evangéliomában” az ellenpárja a „Jézus Krisztusnak szolgája... elválasztva Isten evangéliomának hirdetésére” (Rm1:1). A „hogy szüntelen emlékezem felőletek imádkozásaimban” tette ismertté Pál állhatatosságát. Az örvendezése nekik és az imádkozása értük nem múltó roham volt, hanem tartós dolog. Pál Istent a Tanújának hívta, hogy a „szüntelen” nem volt túlzás. Jóllehet ezek a szentek virágzó állapotban voltak, mégis kellett, hogy imádkozzanak értük.

Nem tehetünk nagyon szívességet a szenteknek vagy nem gyakorolhatjuk jobban a szeretetünket irántuk gyakorlatiasabb és hatékonyabb módon annál, amikor imádkozunk értük. De mégsem tekintjük az előttünk álló verseket követendő példának a keresztyének vagy a szolgálók számára ahhoz, hogy szélteben-hosszában hirdessék az imádkozásukat. A kegyességünk fitogtatása nem más, mint egyfajta farizeusság. Az imádság nem hirdetendő dolog, mert titokban végzendő gyakorlat Isten előtt, s szabályként mondható, hogy titokban kell tartani az emberek előtt. Igaz, vannak kivételek, amikor a hívők bajban vannak, vagy el vannak szigetelve, akkor vigasz lehet a számunkra, hogy megemlékeznek róluk a trón előtt. Pál említése az imádkozásáról arról akarta tájékoztatni őket, hogy nem közönyből nem látogatta meg őket (Rm1:13), s biztosítani akarta őket, hogy állandó helyük van a szeretetében, s elő akarta készíteni az utat hozzájuk, hogy eljöhessen és megismertesse velük az irántuk érzett szerető gondoskodását.

Pál vágyik a találkozásra a római szentekkel

„Imádkozásaimban mindenkor könyörögvén, vajha egyszer már jó szerencsés út adódnék nékem Istennek akaratából, hogy hozzátok mehessek” (Rm1:10). Pálnak a keresztyének iránti szeretete vágyat ébresztett benne, hogy találkozzon velük, s imádkozott Istenhez, hogy tegye ezt lehetővé. Jegyezzük meg jól, hogy nem akarta a maga kezébe venni a dolgok irányítását és nem cselekedett a belső készítés alapján. Ez nagyon látványos és áldott dolog. Pál nem foglalkozott azzal, amit sokan „a Lélek indíttatásának”, elegendő garanciának tekintenének. Neki először meg kellett győződnie az Ő gondviselése által, hogy a Mestere rendelte el az utazást. Ennek megfelelően tárta Isten elé az ügyét, az Ő döntésére és jótetszésére bízva azt. Figyeljük meg azt is, hogy nem

volt „igénylés”, még kevésbé követelés, hanem csak alázatos és engedelmes kérés – „ha lehetséges” vagy „ha adódnék”. Ez annak elismerése volt, hogy Isten az elrendelője minden eseménynek (Rm11:36).

A „vajha egyszer már adódnék” megmutatja, hogy Pál próbára tétetett az utazása és a látogatása idejét illetően. „Mindennek rendelt ideje van, és ideje van az ég alatt minden akaratnak.” (Préd3:1) Hatalmas gyakorlati jelentősége van annak, hogy szem előtt tartsuk ezt a tényt, mert ez jelenti a különbséget siker és sikertelenség között a vállalásainkban. Amíg „le nem csillapodunk az Úrban és nem várjuk Őt” (Zsolt37:7), addig csak a bajok és a zűrzavar következnek. Egyetértünk Charles Hodge-dzsal, hogy „a szerencsés út” azt jelenti, hogy „a körülmények olyanok kedvezően alakuljanak, hogy képes legyen elérni a régóta dédelgetett célját: Róma felkeresését”. Áldott dolog megjegyezni, hogy nem sokkal később, mielőtt a levelét befejezte volna, Pál mennyei bizonyosságot kapott arról, hogy a kérése teljesülni fog (Rm15:28-29). Magát az utazást a Cselekedetek könyve 27. és 28. fejezetei írják le. A legmegerőltetőbb és veszélyesebb utazás után Pál megérkezett Rómába láncra vert fogolyként! De lásd a Csel28:30-31-et a neki megadott szabadság mértékét illetően.

„Mert kívánlak titeket látni, hogy valami lelki ajándékot közölhessek veletek a ti megerősítetekre.” (Rm1:11) Ez nem része Pál imájának, mégis szoros kapcsolatban áll azzal, mert tudatja, hogy mi indította erre a kérésre, miért vágyott annyira látni őket. Pál vágyakozása a lelki szeretetből fakadt, amint azt a Fil2:26 és a 2Tim1:4 összehasonlítása kimutatja (ugyanaz a görög szó fordul elő mindháromban). A „kívánlak” szó elmondja, milyen erősen vágyott Pál látni a római szenteket, s mennyire valóságos és dicséretes volt az engedelmissége Isten akarata iránt. Egy alpásztor szívét látjuk égő bugalomban, egyúttal azonban az áldott engedelmisségét is a Főpásztor iránt. Pál nem kéjuzatásra akart menni, vagy azért, hogy változatossághoz jusson a munkájában, hanem hogy áldássá váljon az ottani szentek számára. Bár jókat beszéltek a hitükről, ő mégis azt szerette volna, ha jó alapot vetnek, megerősödnek és megszilárdulnak (1Pt5:10). Pál célja az volt, hogy tökéletesebben is elmagyarazza nekik az utat, hozzátegyen a lelki világosságukhoz és örömkökhöz, s teljesebben is megnyissa nekik Krisztus végére mehetetlen gazdagságát. Pásztorok, ne elégedjétek meg a megtért bűnösök látványával: törekedjétek elősegíteni a növekedésüket és a megszilárdulásukat.

„Azaz, hogy együtt felbuzduljunk ti nálatok egymás hite által, a tiétek meg az enyém által.” (Rm1:12) Ez a megsértésüket volt hivatott elkerülni, nehogy úgy érezzék, hogy az éretlenségükre utal. Handley Moule mondta: „Nevezhetjük ezt a mondatot finom tapintatnak, békéltetésnek és gyengéd kedveskedésnek? Igen, de egyben tökéletesen őszinte is. A finom tapintat az együttérző szeretet képessége, de nem kevésbé őszinte a gondolkodásában, mert az a gondolkodás igyekszik lenyűgözni és megnyerni. Örömmel mutatja magát a tanítványai testvérei jóbarátjának: de először is, ő ilyen, és élvezte ezt a jellemet, s folyamatosan úgy találta és érezte, hogy a saját lelke is örült és megerősödött az Úr mellett tett bizonyosságoktól, amik a sokkal kevesebb ajándékkal felruházott hívőktől származtak, amikor együtt beszélgettek.” Szép látni, hogy Pál a passzív formát választja: „a ti megerősítetekre” (Rm1:11) – nem pedig, hogy „megerősítelek benneteket”. Elrejti önmagát az eredmény kifejezésével. Ugyanolyan kegyelmes dolog, hogy „együtt felbuzduljunk ti nálatok” (Rm1:12). A testvéri elméssel tartott kapcsolat felfrissít, s „a ki mást felüdít, maga is üdül” (Péld11:25)

2. fejezet: Tanítás az imádságban – Rm15:5-7

A most görcső alá vett igeversek újabb példáját szolgáltatják annak, hogy miképpen szokta az apostol tanítással keverni az imádságot. Épp az imént adott néhány gyakorlati intést, majd könyörgést intézett Istenhez, hogy tegye azokat hatékonyá. Ahhoz, hogy beléphessünk ennek az imádságnak a lelkületébe, alaposan meg kell vizsgálnunk a szöveggörnyezetet: annál is inkább, mert nem keveseket zavart össze a szöveggörnyezet mai értelme. A szakasz, melyben ez a rész található, a Rm14:1-ben kezdődik és a Rm15:13-mal fejeződik be. Ebben az apostol utasításokat adott a keresztyén közösség fenntartásával kapcsolatosan, valamint arra a kölcsönös tiszteletre vonatkozólag, amivel a hívőknek kell egymásra tekintettel lenniük. Illetve bánniuk egymással még akkor is, ha a hit és a gyakorlat kisebb pontjaiban nem teljes az összhang közöttük. Azok, akik nincsenek egy véleményen olyan dolgokban, amik nem a tanításról vagy az elvekről szólnak, egységben együtt kell élniük, a szelídség és a szeretet lelkületében túrve és elnézve.

A hívők két osztálya Rómában

A római keresztyén közösségben, mint Isten majdnem minden gyülekezetében Júdea határain kívül abban az időben két egymástól világosan megkülönböztethető osztály létezett. Az egyik a pogány megtértekből és a jobban megvilágosodott zsidó testvéreikből állt, akik (joggal) tekintették a mózesi üdvökonómia intézményeit érvénytelenítetteknek az új és jobb szövetség által. A másik osztályt a zsidó megtértek túlnyomó többsége alkotta, akik miközben hittek az Úr Jézusban, mint a megígért Messiásban és Megváltóban, mégis azt vallották, hogy a mózesi törvény nem törölhető és nem is töröltetett el, ezért továbbra is buzgólkodtak érte – nemcsak a ceremoniális követelmények betartásával, hanem arra vágyva, hogy ugyanezt a pogány keresztyénekre is rákényszerítsék. A konkrétan felmerült dolog itt a tartózkodás volt azoktól az „eledelektől”, amik tiltottak voltak az Ószövetségben, valamint bizonyos „szent” napok betartása, amik a judaizmus ünnepeihez kapcsolódtak. A Zsidókhoz írott levél akkor még nem volt megírva és kevés konkrét tanítás létezett a témában. Amíg Isten meg nem engedte a judaizmus megdöntését i. sz. 70-ben, Ő sok zsidó keresztyén részéről eltúrte a megértés lassúságát.

Könnyen megérthető – miután az emberi természet olyan, amilyen – hogy ez a helyzet micsoda félelmetes tendenciákkal fenyegetett, milyen valóságos volt a szüksége annak, hogy az apostol mindkét osztálynak megfogalmazzon alkalmas buzdításokat, mert a véleménykülönbség a felelős a szeretet meghidegüléséért. Az előzőekben elsőnek említett osztályt az a veszély fenyegette, hogy megvetik a másikat, úgy nézve rájuk, mint szűklátókörű bigottokra, babonásokra. A második osztály viszont abba a veszélybe került, hogy nyersen ítéli meg az elsőt, s úgy tekintenek rájuk, mint szélsőségesekre, laza emberekre, vagy mint akik igazságtalanul és szeretetlenül élnek a keresztyén szabadságukkal. Az apostol tehát világossá tette, hogy ahol hihető bizonyítéka létezik az üdvözítő igazságba vetett hitnek, ahol a hit nagy alapjait fenntartják, ott az efféle véleménykülönbségeknek a kisebb dolgokban a legcsekélyebb mértékben sem szabad kisebbiteni a testvéri szeretetet vagy elcsúfítani a lelki és szociális közösséget. A bigottság lelkülete, a bíráló hajlam és a türelmetlenség teljesen idegen a keresztyénségtől.

A konkrét vita

A konkrét vita, ami az apostol korában folyt és az általa szült rossz érzések réges-rég elmúltak, de az emberi természetben rejlő alapelvek ugyanolyan erősek, mint valaha. A hitvalló keresztyének társaságaiban eltérések vannak az adottságok és a tudás területein (egyesek több világosságot és kegyelmet kaptak másoknál), s vannak vélemény- és viselkedésbeli különbségek is. Ezért az itt feljegyzett dolgok, ha helyesen értelmezzük és törvényesen alkalmazzuk, azokat, „a mi tanulságunkra írtak meg”. Mivel nem értették meg pontosan, miről beszél az apostol, a leggyerekesebb és legjogtalanabb módon alkalmazták az igeszakaszt. Úgy tűnik, sokan azt

képzelték, hogy ha a keresztyén társaik nem hajlandók az ő szabályaik szerint élni, akkor vétkesek abban, hogy szeretetlenül járnak el és botránykövet vetnek az útjukba. Tudunk olyan szektárról, amelyik bibliaiellenesnek tekinti, ha egy feleség hordja a jegygyűrűt, illetve olyanról, amelyik helytelennek tekinti, ha egy keresztyén borotválkozik. S ezek az emberek azokat ítélik el, akik nem tartják magukat az ő elképzeléseikhez.

A most említett esetek nemcsak teljesen idegenek a Rm14 és 15 témájától, de olyan gonoszság rejlik bennünk, amelyeknek Isten szolgáinak kötelessége ellenállni és elítélni. Az, hogy az általunk említett esetek semmiképpen sem hasonlítanak arra, amivel az apostol foglalkozott, bárki számára világosnak kell lennie, aki figyelmesen átgondolja az alábbi egyszerű tényeket. A judaizmus alatt egyes ételek Isten által tiltottak és „tisztátalanoknak” nyilvánítottak voltak (pl. 3Móz11:4-8). De az efféle tiltásokat Isten eltörölte (Csel10:15, 1Tim4:4), ezért nincs ok tartózkodni azoktól a dolgoktól, amiket Isten soha nem tiltott meg (újra). Ha egyesek ezt akarják tenni, ha jónak vélik megfosztani magukat azon dolgok némelyikétől, amiket Isten azért adott, hogy élvezzük (1Tim6:17), az az ő kiváltságuk, de amikor megkövetelik, hogy mások is hasonlóképpen járjanak el az elképzeléseik iránti tiszteletből, akkor túllépnek a jogaikon és a testvéreik Isten-adta szabadságát támadják.

Nem kevesen vannak azonban, akik még ennél is tovább mennek. Ők nemcsak ahhoz ragaszkodnak, hogy másoknak is az általuk felüállított szabályok szerint kell élni (vagy el kell fogadniuk egyes igehelyek általuk adott, konkrét magyarázatát és az „eledel” általuk kitalált sajátos alkalmazását), de „tisztátalannak”, „testinek”, „bűnösnek” bélyegzik meg azok viselkedését, akik különböznek tőlük. Ez nagyon komoly dolog, mert nyilvánvaló és kirívó elkövetése annak, amit Isten Ígénének ez a konkrét szakasza elítél. „A ki eszik, ne vesse meg azt, a ki nem eszik... Te kicsoda vagy, hogy kárhoztatod a más szolgáját?... Te pedig miért kárhoztatod a te atyádfiát?... Annakokáért egymást többé ne kárhoztassuk” (Rm14:3-4, 10, 13). Azaz, akik az élen járnak a testvéreik megítélésében, azokat kárhoztatja Isten. Biztosan jelentő, hogy nincs a Szentírásnak még egy része, ami ennyire erősen és ismételten megtiltaná mások ítéletét, mint ez a fejezet, melyre oly gyakran hivatkoznak (rosszul) azok, akik olyasmikért ítélik el a felebarátaikat, amiket a Szentírás nem tiltott meg.

A személyes megítélés joga

Az egyik nagy áldás, amit a reformáció heves csatája kivívott a számunkra, a személyes megítélés joga. Nemcsak az Isten Ígését tartották vissza, hanem senkinek nem volt szabad bármiféle elképzeléseket alkotni a lelki dolgokról önmaga számára. Ha meg merete tenni, akkor kiátkozták, s ha továbbra is szilárdan visszautasította a rabigát, akkor kegyetlenül megkínózták, majd megölték. Luther és társai dacoltak Rómával és az isteni gondviselés által a Szentírás visszaadatott a köznépeknek, lefordítva az anyanyelvükre. Minden ember jogot kapott arra, hogy közvetlenül imádkozzon Istenhez megvilágosodásért és saját maga ítélje meg, mi tanít az Íge. Ó, hogy ezt a felbecsülhetetlen kiváltságot mily kevésre értékelik most! S a protestánsok többsége is túl tunya ahhoz, hogy maguktól kutassák a Szentírást, ezért jobbnak látják másoktól kölcsönözni a nézeteiket.

Mivel ezt a drága áron vett kiváltságot élvezők közül sokaknak kicsi a bátorsága vagy a bölcsessége, semhogy ellenálljanak a személyes szabadság modern kori megsértéseinek, azok, akik uralkodni akartak a testvéreik felett, sokat haladta előre az elmúlt két-három nemzedék alatt. A forgósél követte „a szél elvetését”, s az a lélek, aminek megengedték, hogy eluralkodjon az egyházakban, most egyre jobban teret nyer a világban is. Tudunk harcos erőkről, akik igyekeznek megtámadni a lelkiismeret jogát, minden ember jogát arra, hogy az Isten által neki adott világosságnak megfelelően értelmezze a Szentírást.

A Rm14-et kommentálva mondta John Brown: „Remélhetően annak ellenére, hogy sok minden jelzi: egyesek még mindig hajlamosak az emberek elméje és lelkiismerete felett olyan hatalmat gyakorolni, ami csak Istent illeti meg, hogy a lelki zsarnokág – minden zsarnokság körül a legrosszabb – a végéhez közeledik. Határozzuk el, hogy se ilyen uralmat nem fogunk gyakorolni, se nem vetjük alá magunkat annak még egyetlen órára sem. Egy a mi Mesterünk, Aki az Úr

Krisztusa, mi pedig az Ő szolgatársai vagyunk. Segítsük hát egymást, de az ítélkezést hagyjuk Őrá. Csak Neki van meg a képessége, mint ahogyan a tekintélye is ennek megcselekvésére.” Hallgassunk az apostoli intésre: „annakokáért a szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgaságnak igájával” (Gal5:1), elutasítva, hogy odafigyeljünk a „Ne fogd meg, meg se kóstold, még csak ne is illesd... az emberek parancsolatait és tanításai szerint” való szavakra. „A hitben erőtelent fogadjátok be, nem ítélgetvén vélekedéseit.” (Rm14:1)

Az utalás nem egy gyenge hitű, kételyektől szorongatott valakire történt, hanem inkább olyasvalakire, aki nem a kellő oktatásban részesült a hitről, aki még nem értette meg a keresztyén szabadság valódi jelentését, s még mindig a judaizmus tiltásainak rabszolgaságában volt. Az ismerethiány ellenére a szenteknek szeretettel kellett fogadniuk őt és gyengéden kellett bánniuk vele (lásd Csel28:2 és Fil15, 17 a fogadni szó jelentését illetően). Őt nem volt szabad sem kizárni a keresztyén körökből, sem megvetéssel nézni rá, amiért másoknál kevesebb világossággal rendelkezett. A „nem ítélgetvén vélekedéseit” azt jelenti, hogy nem volt szabad megzavarni őt a saját lelkiismereti nézetei és eljárásai miatt, viszont neki sem volt szabad zaklatni a felebarátait, igyekezve megnyerni őket a saját nézeteinek. Kölcsönös türelemnek és barátságának kellett fennállnia a hívők között. Matthew Henry mondta: „Minden keresztyénnek megvan és meg is kell lennie a józan ítélőképességének, és használnia kell az érzékeit a különbségtételre a jó és a rossz, az igaz és a téves között.”

De vajon azt jelentené a fenti igever, hogy semmiféle erőfeszítést sem szabad tenni annak az embernek a felvilágosítása végett, aki nem tudta megragadni a Krisztus által a népének biztosított jótéteményeket és nem tudott részesülni azokból? Természetesen nem: Róma hiheti, hogy „a tudatlanság a rajongás anyja”, de nem ez a helyzet azokkal, akiket az Íge vezet. Ahogyan Akvilla és Priscilla befogadták Apollóst, s „nyilvánvalóbban kifejtették előtte az Istennek útát” (Csel18:26), úgy nekünk is kiváltságunk és köteletségünk továbbadni a keresztyén testvéreinknek azt a világosságot, amit Isten adott nekünk. Ám azt a tanítást alázatosan és nem bíráló módon kell továbbadni, a szelídség, nem pedig a megvetés lelkével. Türelmet kell gyakorolni. „Lelkeket nyer meg [és nem „megfélemlít”] a bölcs.” A célnak az illető elméje megvilágosításának kell lenni, nem az akarata erőltetésének, mert amíg a lelkiismeret nincs meggyőzve, a cselekvés hasonlatossága pusztá képmutatás lesz. A mértékletesség lelkületének kell megfékeznie a buzgóságot, s a személyes megítélés jogát teljes mértékben tiszteletben kell tartani: „Ki-ki a maga értelme felől legyen meggyőződve” (Rm14:5).

Az evangélium korszaka

A terjedelem korlátjai csak egyetlen fontos szempont kiemelését engedik meg: „Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm.” (Rm14:17) „Az Isten országa” vagy az evangélium korszaka nem az olyan viszonylagos csekélységekben foglaltatik, mint az ételek és az italok fogyasztása vagy a tartózkodás azoktól (vagy más lényegtelen dolgokból): nem ad szabályt sem az egyik, sem a másik életmódhoz. A zsidó vallás jórészt ilyesmikből állt (Zsid9:10), de a keresztyénség valami olyasmiben foglaltatik, ami végtelenül fontosabb és értékesebb. Ne kövessük el a farizeusok bűnét, aki tizedet fizettek „a mentából és a kaporból”, de elhagyták a súlyosabb dolgokat a törvényben: „az ítéletet, a könyörületeséget és a hűséget” (Mt23:23). John Brown jelentette ki: „Hamis és lealacsonyító képet adsz a keresztyénségről ezekkel a vitatkozásokkal, s oda vezetted az embereket, hogy azt higgyék, a szabadulás a ceremóniális kötöttségektől a keresztyénség nagy kiváltsága, miközben az igazság az, hogy a megigazulás, a megbékélés Istennel és a szentlélek által létrehozott öröm Istenben a mennyek országa gyermekeinek a jellegzetes kiváltságai.”

De másik, a legfontosabb és leglényegesebb alapelv is megtalálható itt, nevezetesen a testvéri szeretet gyakorlása. Tegyük fel, én nem tudom meggyőzni a gyengébb testvéremet és ő azt állítja, hogy megbotránkozik azoktól a dolgoktól, amiket én megengedek magamnak, de

amiket ő nem képes jó lelkiismerettel használni. Akkor mi az én kötelességem? Ha ő képtelen belépni a keresztyén szabadság ama tágasságába, amit én felfogok és gyakorlok, akkor a keresztyén együttérzés törvénye milyen mértékben követeli meg tőlem, hogy adjam fel a szabadságomat és tagadjam meg magamtól azt, amit Isten előtt szabadon használhatok? Nem könnyű válaszolni erre a kérdésre, mert sok mindent kell itt fontolóra venni. Ha ez csak annak eldöntését jelentené, hogy a magam kedvében járjak vagy hasznára legyek a testvéreimnek, akkor nem volna nehézség. De ha csak pusztán engedést jelent az ő szeszélyeiknek, akkor hol kell meghúzni a határt? Találkoztunk egyesekkel, akik úgy vélik, hogy rossz dolog teát vagy kávét inni, mert ezek ártalmasak. De az, aki nekivág, hogy mindenkinek a kedvében járjon, valószínűleg azzal végzi majd, hogy senkinek sem fog tetszeni.

Mértékletesség és tartózkodás

Éles különbséget kell tenni a mértékletesség és a tartózkodás között. A „mértékletesnek lenni mindenben” (1Kor9:25)¹ – a megfontoltság előírása, hogy a legalapvetőbbet mondjuk róla. „A ti mértékletességeitek² ismert legyen minden ember előtt” (Fil4:5) isteni parancs. Nem a dolgok használata, hanem a visszaélés azokkal jelzi a különbséget az ártatlanság és a bűn között. Az, hogy sokan visszaélnék Isten bizonyos teremtményeivel, nem elegendő ok arra, hogy másoknak teljesen kerülniük kelljen ezeket. Ahogy Spurgeon mondta egykor: „Ne használjak többé késeket, mert egyesek mások torkát vágják el azokkal?” Vajon le kell vennie a feleségemnek a jegygyűrűt, mert egyesek azt vallják, hogy „megbotránkoznak” a látványán az egyik ujján? Vajon az irántuk érzett szeretet megköveteli, hogy fanatikusakká váljunk? Vajon az valóban a hasznukra, épülésünkre volna, ha igazodnánk az aggályainkhoz? Nem valószínűbb, hogy inkább az önelégültség lelkiületét táplálnánk vele? Egykor két évig életünk egy kis helyen, ahol egy egész gyülekezetet alkottak az efféle emberek, de az alázat nagyon csekély jeleit láttuk azokban, akik folyamatosan panaszkodtak mások gögje miatt.

Van néhány hitvalló keresztyén (ám messze nem mind katolikusok), akik úgy vélik, hogy súlyosan megsértik Krisztust, ha bármilyen állati eredetű táplálékot fogyasztanak péntekenként. Mennyire követeli meg tőlem a keresztyén szeretet, hogy csatlakozzak hozzájuk ebben a tartózkodásban, ha olyan közösségben kell élnem, ahol ezek az emberek vannak túlsúlyban? Magának válaszolva a szerző azt mondaná, hogy ez az ő nézőpontjától függ. Ha ez egy puszta nézet lenne, akkor valószínűleg engedne annak, bár megpróbálná megmutatni nekik, hogy a Szentírásban semmi sincs, ami megköveteli az efféle tartózkodást. De ha ezt erényes dolognak tartanak, ami szükséges az üdvösséghez, akkor vonakodás nélkül figyelmen kívül hagyná, különben csak bátorítaná őket a végzetes tévelygésben. Vagy ha azt mondanák, hogy ő is vétkezett állati eredetű élelmiszer fogyasztásával pénteken, akkor azt a testvéri szeretet jogtalan alkalmazásának tekintené, ha eltűrné a tévelygésüket és a keresztyén szabadságának a törvénytelen megsértését.

Meg van írva: „Meg ne botránkoztassátok se a zsidókat, se a görögöket, se az Isten gyülekezetét.” (1Kor10:32) Mégis, mint sok egyéb előírás ez sem vehető abszolút módon, minősítés nélkül. Például, ha meghívnának egy arminiánus szószék elfoglalására, hatalmas sértés lenne, ha a feltétel nélküli kiválasztásról prédikálnék, de az vajon feljogosítana-e engem arra, hogy erről hallgassak? A hiper-kálvinisták nem szeretnek hallani az ember felelősségéről, de akkor vissza kell tartanom ezért azt, ami szükséges és hasznos a számukra? Megkövetelné ezt tőlem a testvéri szeretet? Senki sem volt hajlékonyabb és alkalmazkodóbb, mint aki ezt írta: „a zsidóknak zsidóvá lettem, hogy zsidókat nyerjek meg... Az erőtlenségem erőtelenné lettem,

¹ Károlinál: mindenben magatűrtető – *a ford.*

² Károlinál: szelídlelkűségek – *a ford.*

hogy az erőtelenekeket megnyerjem” (1Kor9:20-22). Mégis, amikor Pétert kellett megszidni, amiért csatlakozott azokhoz, akik elítélték a pogányokkal együtt történő étkezést, Pál „szemtől szembe ellene állott” (Gal2:11-12), s amikor a hamis atyafiak megpróbálták őt szolgává tenni, visszautasította Titus körülmetélését (Gal2:3-5).

Egy másik, a témánkhoz nagyon is illő esemény a mi Urunkkal és a tanítványaival kapcsolatos: „a farizeusok és a zsidók mind, a régiék rendelkezését követve, nem esznek, hanemha kezöket erősen megmossák; És piacról jöven sem esznek, ha meg nem mosakodnak” (Mk7:3-4). Először hagyomány volt, majd vallásos gyakorlattá vált, lelkiismereti szokássá a zsidók között. Vajon a mi Urunk azt parancsolta a tanítványainak, hogy tiszteljék a zsidók lelkiismereti aggályait és igazodjanak a mércéjükhöz? Valóban nem: mert amikor a farizeusok látták, „hogy az ő tanítványai közül némelyek közönséges, azaz mosdatlan kézzel esznek kenyeret, panaszkodának” (Mk7:2). Más alkalommal Magát Krisztust hívta meg egy farizeus, hogy nála ebédeljen, „bemenvén azért, leüle enni. A farizeus pedig mikor ezt látta, elcsodálkozék, hogy ebéd előtt előbb nem mosdott meg.” (Lk11:37-38) Még ha tudta is, hogy ez sértést jelent, Krisztus akkor is visszautasította, hogy ember-alkotta törvények kössék.

A keresztyén könyörületesség kötelesség

A keresztyén könyörületesség gyakorlása lényegi kötelesség, de mégsem írhat felül semmi mást. Isten nem gyakorolta a szeretetet az igazságosság kárára. A szeretet gyakorlása nem jelenti azt, hogy a keresztyénnek semmivé kell válnia, pusztá szalmaszállá, amit ide-oda fúj bármelyik szellő, amivel találkozik. Soha nem szabad neki úgy a felebarátai kedvében járnia, hogy azzal kiváltja Isten nemtetszését. A szeretet nem a szabadság kiszorítása. A szeretet gyakorlása nem követeli meg a keresztyéntől, hogy engedjen az elveiből, megsebezze a saját lelkiismeretét vagy a rabszolgájává váljon minden fanatikusnak, akikkel csak találkozik. A szeretet ugyan megparancsolja a saját vágyaink megnyirbálását, és a testvérek javának, hasznának, épülésének előmozdítását, de nem követeli meg a csatlakozást a tévelygéseikhez és nem fosztja meg önmagát a személyes megítélés jogától. Van itt egy fenntartandó egyensúly: az arany középút az önzetlenség gyakorlása és a mások önzésének áldozatává válás között.

Az Újszövetségben többé nincs semmi megkülönböztetés Isten szemében az „élelmek” különféle fajtái vagy a zsidó üdvökonómia által a vallásos gyakorlatokra elkülönített szent „napok” között. Egyes korai keresztyének ezt világosan látták, mások viszont nem ismertek el vagy nem szerettek volna elismerni akkora szabadságot. Ez a véleménykülönbség széthúzást okozott és megtörte a közösséget. Ennek a gonoszságnak a felszámolása és a jó előmozdítása érdekében az apostol bizonyos szabályokat fektetett le, amiket így foglalhatunk össze. Először is: „Ki-ki a maga értelme felől legyen meggyőződve” (Rm14:5) és ne hagyatkozzon vakon mások véleményeire vagy szokásaira. Másodsor: ne legyetek ítélezők és kárhoztassátok azokat, akik különböznek tőletek (Rm14:13). Harmadszor, ne foglalkozzatok a pusztá apróságokkal, hanem összpontosítsatok a lényegre (Rm14:17). Negyedszer, törekedjete azokra, amik a békeséget és egymás kölcsönös épülését szolgálják (Rm14:19), és ne civakodjatok haszontalan dolgokon. Ötödször, ne mutogassátok hivalkodó módon a szabadságotokat és ne gyakoroljátok azt másokat megsértve (Rm14:19-21).

Változatosság és különbözőség a szentek között

A szentek között nagy változatosság és különbözőség áll fenn. Ez igaz a természetes alkatukra, a vérmérsékletükre, a viselkedésükre s ezzel együtt a szimpatikus vagy unszimpatikus mivoltukra is. Ez a tény lelkileg is megállja a helyét: a keresztyének különböző mértékű világosságot, kegyelmet és különféle ajándékokat kaptak. Az egyik ok, amiért Isten így rendezte el a dolgokat az, hogy próbára tehesse a türelmüket, lehetőséget adhasson nekik a

szerepet gyakorlására, valamint a szelídség és a hosszútűrésük kimutatására. Mindegyiküknek megvannak a maguk foltjai és gyengeségei. Egyesek büszkék, mások zsémbesek, egyesek ítélkezők, megint mások gerinctelenek, vagy más módon lehet velük nehezen kijönni. A vélemények különböznek és a szokások egyáltalán nem egyformák. Sok kegyelem szükséges a közösség fenntartásához. Ha a fentiekben említett szabályokat helyesen értelmezték volna és igazán ezek alapján jártak volna el az évszázadok során, sok civakodásnak lehetett volna elejét venni és sok mindent lehetett volna elkerülni, amik nyilvánosan elcsúfították a keresztyén bizonyoságát.

„Tartozunk pedig mi az erősek, hogy az erőtelenek erőtlenségeit hordozzuk, és ne magunknak kedveskedjünk.” (Rm15:1) A „pedig” tehát érvelő, rámutat az előző fejezetben lefektetett alapelvekből lesűrhető végkövetkeztetésre. Az előző fejezet szükséges volt ezen alapelvek valamikora megértéséhez. Jegyezzük meg, hogy a névmások többes számban szerepelnek: az apostol nemcsak az egyéni vélemény- és viselkedésbeli különbözőségeket és az azokból fakadó személyes ellenségeskedést korholta, hanem azt is, ha ugyanezek pártos lelkületté és szektás előítéletekké alakulnak, amelyek szétszakíthatják a keresztyén közösséget. Ezt is észben kell tartani a kortárs alkalmazás során. Az „erőtlen” itt azokat jelenti, akik gyengén ragadták meg azt a szabadságot, amit Krisztus szerzett meg a népének, amint azt a Rm14:1-re történő utalás világossá teszi. Az „erős” azokat jelenti, akik jobban megértették a keresztyén kiváltságaik mértékét, teljesen felismerték a ceremoniális törvény és az emberi hagyományok – például az esszénusok szigorúsága – által előírt korlátozásoktól való megszabadulásukat.

Az itt a „hordozni” igével fordított görög szó jelentése „felvenni”. Ezt használták a csomagokat felemelő hordárokra, akik az utazónak segítettek. A Gal6:2-ben szerepel ismét, csak ott az apostol „terhet” említ erőtlenségek helyett (lásd még Lk14:27). Ez a kifejezés segít meghatározni annak jelentését, amiről itt van szó, s ezzel megszabja a helyes alkalmazást. Itt nem azt a parancsot kapjuk, hogy elviseljük egymás kicsinyes szeszélyeit vagy aggályait, hanem hogy gyakorlat segítséget nyújtsunk azoknak, akik lemaradnak a többiektől. A „teher” egyébként olyasvalami, ami hajlamos megállásra késztetni vagy elfárasztani a hordozóját, s ezzel akadályozva őt az utazásban. Az erőseknek parancsolja, hogy segítsék az erőtleneket. Miután a jóindulat megköveteli, hogy a gyengeségüket a megértés hiányának tulajdonítsuk, a tanultabbak kötelességévé válik az, hogy igyekezzenek könnyíteni rajtuk. Nem kétséges, hogy könnyebb és kellemesebb lenne magukra hagyni őket, de „ne magunknak kedveskedjünk”. Úgy tűnik, a pogány hívők vallottak kudarcot ebben a dologban, mert amíg a zsidó keresztyének erőszakos módon igyekeztek rákényszeríteni a nézeteiket másokra, a pogányok, úgy tűnik, negatív hozzáállás tanúsítottak.

Mindig így van ez: a fanatikusok és a szélsőségesek ne elégednek meg azzal, ha megfosztják magukat azoktól a dolgoktól, amiket Isten nem tiltott meg, hanem buzgó erőfeszítéssel igyekeznek mindenre rákényszeríteni az akaratukat. Mások viszont akik mértékletesen használják ezeket, megelégszenek a saját ügyletekkel és békén hagyják azokat, akik különböznek tőlük. Például nem a bor fogyasztása, hanem a mértéktelen visszaélés azzal, amit a Szentírás tilt (lásd Jn2:1-11, Ef5:18, 1Tim3:8). A „hívő” volt farizeusok voltak azok, akik ragaszkodtak hozzá, hogy „körül kell metélni” a megtért pogányokat és „meg kell nekik parancsolni, hogy a Mózes törvényét megtartsák” (Csel15:5), s ezzel vetették volna őket rabszolgaságba – ez volt az, aminek Pál apostol szilárdan ellenállt és amit elítélt.

Az erőtlenek gyengeségeinek hordozása

A most vizsgált igeszakaszban a római szentek arra kaptak buzdítást, hogy álljanak el a negatív hozzáállásuktól, bámenyire könnyebb és kellemesebb lenne változatlanul folytatni. Az „és ne magunknak kedveskedjünk” (Rm15:1) nem a tartózkodást jelenti olyasvalamitől, amit szerettek, hanem a kötelesség ellátását, ami nem volt a kedvükre – mennyire a fejük tetejére

állítják az emberek Isten dolgait! Ez teljesen nyilvánvaló az igevers előző részből, ahol az „erősek” (vagy tanultabbak) parancsot kapnak, hogy „hordozzák az erőtlének erőtlenségeit”. Hogyan lenne hát bizonyos „ételektől” való tartózkodásuk ennek a tiltásnak megfelelés? Nem, ez nem olyasvalami volt, amiről a mások aggályai figyelembevételé miatt kellett lemondaniuk, hanem a „gyengeségeik” hordozása, segítségnyújtás a vándor testvéreiknek (Gal6:2), amire felszólítást kaptak. S hogyan kellett ezt megtenni? Nos, mik voltak a „gyengeségek”? Lám, az önmegtartóztatás oka az, hogy nem ismerik az igazságot. Azaz a pogány keresztyéneknek az volt a kötelessége, hogy „jobban kifejtsék az Istennek útját” a zsidó hittestvéreik előtt (Csel18:26).

Próbáld meg magad beleképzelni az ő helyzetükbe, kedves olvasó. Képzeld magad Lydiának vagy a filippi börtönőrnek. Egész elmúlt életed a pogányság sötétségében és bálványimádásában telt, aztán anélkül, hogy kérted volna, Isten szuverén kegyelme megnyitotta a szívedet az evangélium befogadására. Most új teremtmény vagy a Krisztus Jézusban, s lehetővé vált a számodra a Benne elfoglalt helyzeted és a szabadságod felismerése. Talán épp a szomszédodban lakik egy megtért zsidó család. Egész addigi életükben olvasták a Szentírást és imádták az igaz Istent, s bár most elfogadták Krisztust a megígért Messiásnak és a személyes megváltójuknak, még mindig a mózesi törvények korlátozásainak rabszolgaságában élnek. Csodálkozol a tompaságukon, de egyáltalán nem tartod a magad dolgának, hogy beavatkozz. S akkor te kapsz egy másolatot erről a levélről és elgondolkodsz a Rm15:1 felett. Most már látod a kötelességedet a zsidó nővéred és bátyád iránt, hogy Isten azt parancsolja neked: add tovább nekik azt a világosságot, amit Ő adott neked. Nincs ínyedre a feladat. Talán így is van, de „ne magunknak kedveskedjünk”.

Kedveskedés a felebarátainknak

A következő igevers egyértelműen leszögezi, hogy az, amit a fentiekben igyekeztünk kifejteni, az a Rm15:1 valódi értelmét adja, vagy legalábbis arra mutat rá. „Mindenikünk tudniillik az ő felebarátjának kedveskedjék annak javára, épülésére.” (Rm15:2) Ez világosan az előző igevers negatív mondatának megerősítése pozitív formában. Egy „testvért” építeni – akit itt a zsidó terminológiának megfelelően „felebarátnak” nevez – azt jelenti, felépíteni a hitben, s ennek kijelölt eszköze az oktatása az igazsággal történő megvilágosítással. Alaposan meg kell jegyezni, hogy ez a „kedveskedés a felebarátunknak” nem pusztán engedés a szeszélyeinek, hanem fáradtságos erőfeszítés az isteni dolgokkal kapcsolatos tudásszintjének növelésére, különösen azokról a kiváltságokról, amiket Krisztus biztosított be neki. Lehet, hogy ez hálátlan feladatnak bizonyul, de fel kell vállalnunk, mert a törődés az ő javával ezt követeli meg. Ha visszautasítja az erőfeszítéseidet és sérteget, a te lelkiismereted tiszta és elégedettséggel tölti el a tudat, hogy becsületesen megpróbáltad ellátni a kötelességedet.

„Mert Krisztus sem önmagának kedveskedett, hanem a mint meg van írva: A te gyalázóidnak gyalázásai hullottak reám.” (Rm15:3) Ez az igevers további bizonyítékát szolgáltatja a magyarázatunk megalapozottságának ez előző versekről. A „nekünk... nem magunknak... kell kedveskedni” szavakat minden kétséget kizáróan megerősíti az, amit Urunk mondott itt. Az Ő esete valami egész mást jelent, mint csak tartózkodást az általa kedvelt dolgokról, s természetesen a szöges ellentéte annak, hogysem megpróbálná elnyerni az emberek megbecsülését az előítéleteiknek hízelegve. Krisztust minden esetben az isteni szabály irányította: nem a saját, hanem az Ő Atyjának akarata kormányozta Őt. Nem igyekezett elnyerni az embertársai jóváhagyását, hanem inkább a felebarátai „javanak” és „épülésének” keresése volt az, amit Őt mozgatta. S az önzetlen könyörületesség gyakorlása során, távol állva attól, hogy ezért fogadják el, hozta Magára a „gyalázkodást”. S ha a tanítvány követi a példáját, akkor ő se várhat ennél semmivel sem jobbat.

Charles Hodge megjegyzései

A Rm14-hez fűzött záró megjegyzéseiben Charles Hodge rámutatott: „Gyakran szükséges kijelenteni a keresztyén szabadságunkat annak árán is, hogy azzal bírálatokat vonjunk magunkra és megsértsünk jó embereket annak érdekében, hogy a helyes köteleességteljesítési elvek megőrizhetőek maradjanak. A Megváltónk egyetértett azzal, hogy a szombat megszegőjének tekintsék, sőt 'borisszának' és 'a vámszedők és a bűnösök barátjának', de a bölcsesség igazolódott minden fiaiktól. Krisztus ezekben az esetekben nem látta szükségesnek hozzáigazítani a viselkedését a kötelezettség szabályaihoz, amit az Őt körülvevők szabtak meg és tekintettek lelkiismeretesen helyesnek. Látta, hogy több jó származik a zsidóknak a szombat betartására vonatkozó hamis vélekedése gyakorlati figyelmen kívül hagyásából, illetve a bűnös emberekkel megengedett kapcsolattartásból, semhogy igazodott volna az előítéleteikhez.” Jobb megsérteni vagy rosszállást kiváltani, mint feláldozni az elveket vagy engedetlennek lenni Istennel szemben.

„Mert a melyek régen megirattak, a mi tanulságunkra irattak meg: hogy békességes tűrés által és az írásoknak vígasztalása által reménységünk legyen.” (Rm15:4) Ez a kijelentés látszólag két okból hangzott el. Először, hogy tájékoztassa a szenteket: jóllehet a mózesi törvény hatályát veszítette és az Ószövetséget lezárt üdvkorszaknak tekintette, neki ebből nem szabad arra a következtetésre jutni, hogy az Ószövetség elavult. Az újszövetségi szerzők egységesen használták, gyakran bizonyítékként hivatkozva arra annak alátámasztása végett, amivel előhozakodtak, ennek az ellenkezőjét bizonyítja. Az egész a mi tanulságunkra lett megírva s a kegyesség benne szereplő példái serkentenek minket (Jak5:10). Másodsor, az imádságos elmélkedés az Ószövetség felett pontosan azt a kegyelmet fogja táplálni, amire a legnagyobb szükség van, ha igazodni akarunk az előzőekben említett buzdításokhoz – „türelem” azokkal szemben, akik különböznek tőlünk, az „vigaszt” fog majd jelenteni nekünk, ha gyaláznak a kötelességünk ellátásáért.

A szív előítéleteit le kell győzni

„A békességes tűrésnek és vígasztalásnak Istene pedig adja néktek, hogy ugyanazon indulat legyen bennetek egymás iránt Krisztus Jézus szerint” (Rm15:5). Ezzel a példával az apostol arra tanít itt minket, hogy ha Isten számára elfogadható módon akarjuk teljesíteni a korábban említett kötelességet, akkor az imádsághoz kell folyamodnunk. Egyedül Isten garantálhatja a sikert és amíg nem keresik határozottan és buzgón az Ő segítségét, akkor majdnem biztos a kudarc, mint végeredmény. Kevés dolog van, amit az emberek többsége jobban nehezményez, mint azt, ha a vallási meggyőződéseiket és szokásaikat megkérdőjelezi. Többről van szó, mint tökéletesen informált megértésről: a szív előítéleteit is le kell győzni, mert „győzd meg az embert az akarata ellenére, és még mindig ugyanaz a véleménye”. Sőt, sok kegyelem szükséges annak részéről, aki arra vállalkozik, hogy egy másik ember téves aggályaival foglalkozzon, nehogy testi energiával cselekedve teret adjon az ördögnek, elvetve a civakodás magvát és kikeltve „a keserűség gyökerét”, ezzel inkább rontva, mint javítva a dolgokon. Ezt a kegyelmet személyesen és buzgón kell keresni.

Nem az ismeret szerinti buzgalom

Van buzgóság, ami nem felel meg az ismeretnek. Van buzgalom, ami pusztán természeti és nem a Szentlélek indíttatásából fakad. Ha tehát a kötelességemmé kell váljon az, hogy átadjam a testvéremnek azt a világosságot, amit Isten megadott nekem, s amiről hiszem, hogy ő híjával van, akkor Tőle kell segítséget kérnem ennek a feladatnak a végrehajtásához. Meg

kell kérnem Öt, hogy ismét vesse bele a szívembe azt a tényt, hogy nincs semmim, csak amit Tőle kaptam (1Kor4:7), s könyörögnöm kell, hogy igázza le a büszkeség cselekedeteit, így alázatos lélekkel közeledhessek a testvéremhez. Bölcsességet kell kérnem, hogy vezetést kapjak ahhoz, amit mondanom kell. Szeretetet kell kérnem, hogy valóban a másik ember javát keressem. Szükségem van arra, hogy Isten megmutassa nekem a megfelelő időt, amikor közeledhetek a másik emberhez. De mindenekelőtt azt kell kérnem, hogy Isten dicsősége legyen a fő gondom. Továbbá kérnem kell Istent, hogy járjon előttem és készítse elő a talajt a mag számára, kegyelmesen meglágyítva a szívét a testvéremnek, eltávolítva az előítéleteket és tegye befogadóvá őt az igazságra.

Figyeljük meg a konkrét jelleget, amiben az apostol megszólította az Istenséget: „a békességes tűrésnek és vigasztalásnak Istene”. Istennek azokat az attribútumait tartotta szem előtt, amik a legjobban illettek a könyörgéséhez, nevezetesen, hogy hasonló gondolkodásmódot és kölcsönös engedékenységet biztosít ott, ahol különbség volt a megítélésben. A türelem kegyelmére volt szükség ott, ahol nézeteltérés volt a testvérek között. A vigasztalásra is szükség volt a gyengék terheinek hordozásához. Ahogyan másvalaki mondta: „Ha a szív betelik a Mindenható vigasztalásával, az olyan lesz, mint az olaj a keresztyén könyörületesség kerekeihez.” Az Atyát itt „a békességes tűrés és vigasztalás Isteneként szemléli”, mert Ő ezeknek a kegyelmi ajándékoknak a Szerzője, mivel Ő követeli meg ezek használatát bennünk (Ef5:1), és mert nekünk állandóan keresnünk kell magunkban ezeknek a kegyelmi ajándékoknak a megelevenítését és megerősítését. Ez előző igeversben megmutatta, hogy „a türelem és a vigasztalás” a Szentírásan keresztül jut el a hívő lelkekhez, akik azoknak a csatornáinak, de itt arra tanít, hogy Maga Isten a forrásuk.

A kegyelmet kérni kell

Gondoljunk most át a kérendő kegyelmet: Isten türelme és vigasztalása „adja néktek, hogy ugyanazon indulat legyen bennetek egymás iránt”. Ahogyan Charles Hodge joggal rámutatott, az ugyanazon indulat (hasonló gondolkodásmód) itt „nem véleményazonosságot jelent, hanem az érzések harmóniáját”. Ennek nyilvánvalónak kell lennie a görögül tudók számára. Hogyan lehetne elvárni a Krisztusban „kisdedektől”, hogy ugyanannyi világossággal rendelkezzenek a lelki dolgokban, mint az érett keresztyének? Nem, az apostol könyörgése annál mélyebbre hatott, mintsem, hogy a szentek minden részletben egyetértsenek – ami sem el nem várható, sem nem lehet vágyakozni rá ebben az életben. Ez arra vonatkozott, hogy az egymás iránti szeretet még akkor is megmaradjon, ha a kisebb dolgokban továbbra is fennállt a véleménykülönbség. Pál azt kérte, hogy a veszekedés szűnjön meg, a rossz érzéseket tegyék félre, a türelmet és az elnézést gyakorolják, és a kölcsönös szeretet uralkodjon. Azt kérte, hogy az egység olyan állapota jöjjön létre, amiben a véleménykülönbségek ellenére a szentek együtt élvezhetik a keresztyén közösség örömeit és előnyeit.

„Krisztus Jézus szerint” (Rm15:5). A marginális olvasat a „példája után”, amit természetesen bele kell érteni, de nem szabad arra korlátozni. Ezt a „Krisztus Jézus szerinti” hasonló gondolkodásmódot hármas jelentésűnek tekintjük. Először is Krisztus előírása, parancsa vagy örvénye szerint. Másodszor Krisztus példája szerint. Emlékezzünk, hogyan kezelte a tanítványai tompaságát és civakodását. Emlékezzünk, hogy hajolt le megmosni a lábaikat. Matthew Henryt idézzük: „Egyeztetek meg az igazságban, ne bármely tévelygésben. Átkozott egyetértés és harmónia volt azoké, akik egy szándékkal adták hatalmukat és erejüket a fenevadnak (Jel17:13): ez nem Krisztus szerinti, hanem Krisztus elleni ugyanazon indulat volt. Azaz, a „Krisztus Jézus szerint” azt jelenti: „keresztyén módon”. Elmélkedjen alaposan az olvasó a Fil2:2-5 között, mert az ihletett magyarázatot ad a mostani igeversre.

A Szentírás teljessége

A Szentírás szavaiban azonban akkora teljesség rejlik, hogy a „Krisztus Jézus szerint” kifejezésre a fentiekben adott hármast jelentés semmiképpen sem meríti ki ezeknek a szavaknak az alkalmazási körét. Ezeket a közvetlenül megelőzők világosságában is vizsgálni kell, elmélkedve azokon, mint az ima részein. Az apostol azt kérte, hogy Isten tegye ezt a keresztyén közösséget (ami olyan különféle tagokból állt, mint a hívő zsidók és pogányok) hasonló gondolkodásúvá, ami természetesen arra utal, hogy nem azok voltak. A Tit3:3 írja le, milyenek vagyunk a természetünkönél fogva. Figyeljük meg, hogy a kért áldás bámmenyire is kívánatos, nem valami követelhető dolog volt, hanem olyasvalami, amiben lehetett reménykedni, hogy Isten „megadja”. A „Krisztus Jézus szerint” hozzátételét tehát értelmezhetjük úgy, mint azt, ami az alapot jelenti: add meg Krisztus érdemei alapján. De kérésnek is tekinthetjük: add meg Krisztus tisztességére – hogy egység és összhang dicsőítse az Ő nevét.

„Hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek az Istent és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyját.” (Rm15:6) Ez a nagy cél: hogy olyan testvéri szeretetet gyakoroljanak, olyan kölcsönös türelmet mutassanak, olyan egységet és összhangot tartsanak fenn, amely mellett az imádás lelke nem lesz kioltva. Az Isten, Aki nem fogad el áldozatot, amíg] az illető el van idegenedve a testvérétől (Mt5:23-24), nem fogadja el a hívők közösségének imádatát, ha megosztások vannak közöttük. Több is szükséges, mint a közös tető alatti összejövétel és a csatlakozás ugyanahhoz a szertartáshoz (1Kor11:18-20). Valóban nem lehet „egy száj”, ha nincs először „egy elme”. A nyelvel, amiket egymás szapulására használnak a magánéletben nem egyesülhetnek az Isten dicséretének éneklésében. Az itt említett „Atya” hangsúlyos emlékeztető a családi viszonyról: minden keresztyén az Ő gyermeke, ezért békességben és szeretetben kell élniük testvérekként. Az „a mi Urunk [s nemcsak a] Jézus Krisztusnak” szavak ugyanezt az elképzelést erősítik.

J. M. Stifler jelenti ki: „Lehetnek megosztottak az étrendi nézeteiket illetően, ez önmagában kis dolog, de nem lehetnek megosztottak Isten imáadásának és dicséretének a dolgában. Mert a türelmes és megvigasztalt elme képes csatlakozni a dicséretben azokhoz, akikkel nincs egy véleményen. Ez az igazi keresztyén egység.”

„Azért fogadjátok be egymást, miképpen Krisztus is befogadott minket az Isten dicsőségére.” (Rm15:7) Ez nemcsak az egyik osztálynak szóló buzdítás, hanem az „erőseknek” és a „gyengéknek” egyaránt. Itt megparancsolja nekik, hogy tegyenek félre minden kisebb különbözőséget. S mivel Krisztus befogad mindenkit, akik valóban hisznek az Ő evangéliumában, legyenek bár zsidók vagy pogányok, nekünk is be kell fogadnunk a közösségbe és a kegyességbe mindazokat, akiket Ő is befogadott. Megint J. M. Stiflertől idézünk: „Ha ő elfogadja az embereket a maguk gyengeségében és minden tekintet nélkül a másodlagos nézeteikre, jól tesszük, ha mi is ezt tesszük.” Ezzel Isten megdicsőül, nekünk pedig ezért kell imádkoznunk és munkálkodnunk.

3. fejezet: Ima a reménységben – Rm15:13

Az előző imájában Pál apostol azt kérte, hogy a békességes tűrés és a vigasztalás Istene adja meg a római szenteknek, hogy „ugyanazon indulat legyen bennük egymás iránt Krisztus Jézus szerint” (Rm15:5), s így a szeretet és az összhang uralkodjon közöttük. Ez követte végig, emlékeztetve őket, hogy a Megváltó küldetése nemcsak a zsidókra, hanem a pogányokra is kiterjedt, s Isten örök célja magában foglalta a kiválasztottakat az emberi fajnak mindkét részéből (Rm15:8-9). Ennek a kijelentésnek az alátámasztásához idézett nem kevesebb, mint négy ószövetségi igeszakaszt, amiket a törvényből, a zsoltárokból és a prófétáktól vett (a fő részekből, amikre az isteni orákulumokat felosztották, lásd Lk24:44), melyek mindegyike előre jelezte, hogy a pogányok is elfoglalják majd a maguk helyét a zsidók mellett az Úr imáadásában. Azaz, a héber keresztyéneknek nem kellett vonakodni a pogány keresztyének maguk közé fogadásával. Az apostol tehát azzal zárta a levelének ezt a szakaszát, hogy ismét könyörgött értük a kegyelem trónjánál, ezzel adva bizonyítékát az irántuk érzett mélységes törődésének, s jelezve, hogy egyedül Isten adhatja meg a kegyelmet a neki adott utasítások betartásához szükséges engedelmességhez.

Életbevágóan fontos útmutatást kaphatunk, ha figyelmesen megvizsgáljuk a kapcsolatot a Rm15:13 és a közvetlenül azt megelőző igeversék között. A szöveggörnyezetben Pál egy sor ószövetségi igeszakaszt idézett, melyek a pogányok üdvözítését és a hívő zsidókkal fennálló egységüket jelentették ki. Nos, a Szentírás próféciait háromféleképpen kell nézni, Először, az isteni ihletettség bizonyítékaként, ahogyan kimutatják a Szerzőjük mindenhatóságát, mikor tévedhetetlenül jelzik az eljövendő eseményeket. Másodsor, mint Isten akaratának kijelentései annak kihirdetésével, amit Ő az örökkévalóságban elrendelt, s amiknek ezért meg kell lenni. Harmadsor, rendelkeznek erkölcsi és gyakorlati jelentőséggel a számunkra ott, ahol az ítéleteket jövendölései, ezért figyelmeztetések az elkerülendő célokról és a kizárandó gonoszágokról – ahogyan a pápaság előre bejelentett pusztulása parancsolóan jelzi, hogy semmi közünk ahhoz a rendszerhez. Ahol azonban az isteni áldás jövendöléseit tartalmazzák, azok megragadandó ígéretek a hit számára és remények a tényleges beteljesedést megelőzően. Pál ezeket ebben a harmadik vonatkozásban szemléli.

Az isteni ígéretek általunk történő használata

Az apostol itt megmutatja nekünk, hogyan kell használnunk az isteni ígéretek. Nevezetesen, hívő imákká kell alakítanunk ezeket, kérve Istent, hogy teljesítse azokat. Mivel Isten közel jön hozzánk az ígéretekben, a mi kiváltságunk közel menni Hozzá a könyörgésben. Ezek a próféciaik tévedhetetlen biztosítéka voltak annak, hogy Isten kegyelemben szándékozik részesíteni a pogányokat. Amint Pál idézte ezeket, a térdét is meghajtotta az Adományozójuk előtt, ezzel tanítva a római szenteket – és minket – hogy ültessék át az ígéretek gyakorlatba, tanítva őket arra, hogy mit kérjenek. Hasonlóképpen ahhoz, amikor azt szerette volna, hogy az efézusi szentek könyörögjenek Istennek az értelmük megvilágosításáért, hogy ismerhessék az evangélium nagy dolgait, példát állít eléjük, imádkozva ugyanazért a dologért (Rm1:17-18). Így van itt is, mintha ezt mondta volna: „Megígérted, hogy a pogányok reménykedhetnek benned [Rm15:12]. Te vagy 'a reménység Istene', s ők az én példámat követve kénytelenek könyörögni Hozzád, s előhozakodni ezzel az ítélettel ennek az áldásnak az elérése végett.”

S hogy az olvasónak határozottabb rálátása legyen a kapcsolatokra, most idézzük az imádságunk előtti verset: „És viszont Ésaiás így szól: Lészen a Jessének gyökere, és a ki felkel, hogy uralkodjék a pogányokon; ő benne reménykednek a pogányok.” (Rm15:12) Ezt az egyik nagy messiási próféciaától kölcsönzi, ami az Ézs11-ben van feljegyezve. Bármilyen legyen vagy ne legyen annak végeredménye, Pál azt akarta tudtunkra adni, hogy ez a jövendölés már

beteljesedett. A görög eredeti szó szerint így szól: „Benne fognak a pogányok reménykedni”, s a Revised Version helyesen így is fordítja. Bár szorosan kapcsolódnak egymáshoz, ahogyan a Zsid11:1 megmutatja, mégis valódi különbség van a hit és a reménység között. A hit szélesebb körű a területét tekintve, mert hisz mindent, amit Isten mondott a múltból, a jelenről és a jövőről – a fenyegetéseket ugyanúgy, mint az ígéreteket – de a reménység csak a jövő jót tartja szem előtt. A hitnek az ígérő Ígével van dolga, a reménység a megígért dologgal foglalkozik. A hit abban hisz, hogy Isten azt teszi majd, amit megmondott, a reménység magabiztosan tekint előre az ígért beteljesedésére.

A tágabb szövegkörnyezet

Megpróbálva megmutatni a tanulságos kapcsolatot az apostol imája és az azt közvetlenül megelőző igeversék között, szóljunk most pár szót a tágabb szövegkörnyezetről. Ez az imádság fejezi be a levélnek a Rm14:1-ben elkezdődő szakaszát a római szentek közösségének boldogtalan megosztottságáról. Anélkül, hogy állást foglalt volna, és kijelentette volna, kinek nincs igaza, Pál általános és egyszerű alapelveket fektetett le, amelyek alapján mindenki eljárhatott. Így, ha a viselkedésüket azok szabályozták, a keresztyén szeretet és a keresztyén szabadság egyformán megmaradtak. A Mesterük példáját állította eléjük, majd megmutatta, hogy mind a zsidóknak, mind a pogányoknak azonos hely adatott a prófétai Ígében. Moule kedves nyelvezetét kölcsönözve: „Pártatlanul kapcsolja őket a saját szívéhez ebben az értékes és gazdag áldásban, könyörögve mindkét oldalért, s azok minden tagjáért, ama csodálatos áldásoknak a teljességéért, amiben a civakodásuk lelkiülete a leggyorsabban és a legbiztosabban enyészik el.” Minél szorosabb közösséget tart fenn egy keresztyén közösség az Úrral, annál szorosabb lesz a közösségük egymással is.

„A reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben, hogy bővüljétek a reménységben a Szent Lélek ereje által.” (Rm15:13) „A reménység Istene” egyszerre a cél és a reménység Szerzője. Ő az, Aki elkészítette azokat az áldásokat, amelyek a reménységünk céljai, Aki élénk tárta azokat az evangéliumban, és Aki a Lelke erejével lehetővé teszi, hogy megértsük ezeket és higgyünk az evangéliumban, ami felkelti az indítékokat és működésbe hozza azokat az alapelemeket, amik bebiztosítják a reménykedést. Pál imájának terhe az volt, hogy a szentek bővelkedjenek ebben a lelki kegyelemben, és ezért ennek megfelelően szólította meg az Istenséget. Ahogyan Matthew Henry mutatott rá: „Jó az imádságban, ha Isten azon neveit, címeit és attribútumait ragadjuk meg, amik a legalkalmasabbak ahhoz a küldetéshez, amire vállalkozunk, és amelyek a leginkább bátorítanak bennünket azzal kapcsolatban.” További ok, amiért az apostol így szólította meg az Istenséget, derül ki az előző versből, ahol ezt jelentette ki az Úrról: „Ő benne reménykednek a pogányok”. Szó szerinti fordításban „Ama [vagy 'a'] reménységnek az Istene” – Aki az áldás minden várakozásának az Ihletője.

„A reménység Istene”

Ez „a reménység Istene” kifejezés különleges jelentőséggel és alkalmassággal bírt a pogányok számára – akiket nem kevesebb, mint négyszer említenek meg a közvetlen előző versek. Ennek jelentése még világosabb, ha az Ef2:11-12 fényében vizsgáljuk, ahol a pogány hívőket arra emlékezteti, hogy a múltban „Krisztus nélkül valók voltatok, Izrael társaságától idegenek, és az ígért szövetségeitől távolvalók, reménységetek nem vala, és Isten nélkül valók voltatok e világon” – minden ismeretnek híjával Órón, s híjával a Tőle származó írott kijelentésnek is. De Krisztus megtestesülése gyökeresen megváltoztatta ezt. Az Ő küldetésének nagy célja nem korlátozódott Palesztinára, hanem kiterjedt az egész világra, mert Ő az engesztelő véréért minden nép és törzs bűnöseiért ontotta, s a küldetése győztes befejezése után

megbízta a tanítványait, hogy minden nemzetnek prédikálják az evangéliumot. Ezért emlékeztette az apostol a római szenteket arra, hogy Isten megmondta: „Örüljete pogányok az ő népével együtt.” (Rm15:10) Most hát „a reménység Istenévé” vált a számukra.

Ha Isten nem jelentette volna ki Magát az igazság Ígében, akkor a reménység minden alapját nélkülöznék. De a Szentírás a reménység ablaka a számunkra. Ez nyilvánvaló a fejezetünk negyedik verséből: „Mert a melyek régen megirattak, a mi tanulságunkra irattak meg: hogy békességes tűrés által és az írásoknak vígasztalása által reménységünk legyen.” (Rm15:4) Azaz, a reménység Istene az Ő élő jövendöléseiben jelentetik ki a reménység ihletésének céljával. Ha eltelünk hittel, örömmel és békességgel annak az által kell megtörténnie, ami élénk tárul a Szentírásban. Mielőtt lenne bármilyen belső alapunk a reménységhez, Magának a Bibliában kinyilatkoztatott Istennek kell lennie a bizalmunknak. Isten Ígében keresztül az apostol feltárta, hogy volt remény a pogányok számára, s így a legjobban megterhelt szív is találhatott szilárd vígaszt benne, ha kutatta azt és hitt a tartalmában. Minden isteni ígélet arra volt szánva, hogy reménnyel ihlesse a hívőt. Ebben biztos alapot lehetett találni, amire rá lehetett támaszkodni.

Vizsgáljuk most meg a kérést, amit az apostol a reménység Istene elé terjesztett: „töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben”. Ezt először is a helyi vonatkozásban kell figyelembe venni. A „hívésben” az Ószövetségnek azokra az áldott részeire utal vissza, amiket az imént idéztünk. Pál azért imádkozott, hogy Isten kegyelmesen tegye lehetővé ezeknek a szenteknek a számára az efféle ígéletek megragadását és az azoknak megfelelő viselkedést. Charles Hodge tollából idézünk: „Annak az ígéletnek (Rm15:12) a beteljesedésében jött el Krisztus és prédikált üdvösséget azoknak, akik közel voltak, valamint azoknak, akik távol voltak (Ef2:17). Mivel mindkét csoportot ily módon kegyesen fogadta az alászállt Megváltó, s egyetlen közösségben egyesültek, el kell fogadniuk és szeretniük kell egymást testvéreként, félretéve minden bírálgatást és megvetést, nem ítélgatva és nem megvetve egymást.” Más szóval, az apostol arra vágyott, hogy mindkét csoport egyformán Krisztussal foglalkozzon. A hit és a reménység működjenek megfelelően, s a vizsályt és a civakodást váltsa fel az öröm és a békesség.

Pál apostol eme imájáról írta Handley Moule: „Teljesüljön ez az ima a maga tiszta mélységében és magasságában, s hogyan is nézhetne a 'gyenge testvér' a régi aggodalmával azokra a problémákra, amiket az étkezés során az étkeződények és a rabbinikus naptár sugallanak? S vajon el tudná viselni az 'erős', hogy továbbra is elveszítse az örömét Istenben a saját belső ösztönös megérzésének és szabadságának teljesen önző kijelentésével? Nagyon boldogok és nyugodtak az Úrban azok, akik hit által magukhoz ölelték igazságukként és életüként, Akit reménykedve vártak, mint az eljövendő Dicsőségüket. A bennük lakozó Lélek által egész tudatukat betöltötte az új rálátás Krisztusra, s egymást átölelték Őbenne. Mikor találkoztak, sokkal jobban készen álltak arra, hogy 'a Királyól beszéljenek', semhogy a nem túl magasztos vitájuk új szakaszába kezdjenek. Hány egyházi vita halna el most is, ha a vitatkozók mindig a legkedvesebb témájukhoz, Magának a Megváltó Urukna a dicséretéhez és a dicsőségéhez vonzódnának!”

Ahogy az Úr imája a Jn17-ben nem korlátozódott a tanítványaira, hanem kiterjedt azokra is, akik „hisznek majd én bennem” (Jn17:20), úgy Pálnak ez az imája is illik Isten minden gyermekéhez. „A reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben” (Rm15:13). Jegyezzük meg alaposan, hogy Pál nem vonakodott kérni ezeket a konkrét áldásokat. Ezt a megjegyzést azért tesszük, mert nagyon félünk attól, hogy egyes olvasóink majdhogynem félnek Istenhez kiáltani ilyen dolgokért, pedig nem kellene. A lelki öröm teljessége nem teszi alkalmatlanná a birtokosát arra, hogy élje a saját életét, s a békesség teljessége sem szül önteltséget és testi biztonságot. Ha az efféle tapasztalatok veszélyesek lennének, amiről a Sátán szeretne meggyőzni minket, akkor az apostol nem kereste volna ezeket a keresztyén testvérei javára. Abból, hogy pontosan ezeket az áldásokat kérte

megtudjuk, hogy ezek kiválóan kívánatosak és biztosított a számunkra, hogy ezekért könyörögjünk a magunk és a testvéreink számára.

Az apostol példája

A példa, amit az apostol tárt itt elénk, nemcsak arról tesz bizonyosságot, hogy kívánatos a keresztyéneknek eltelni örömmel és békességgel, de arról is, hogy az efféle örömteli megtapasztalás elérhető. C. H. Spurgeon jelentette ki: „Mivel hiszünk, betöltekezhetünk örömmel és békességgel és bővelkedhetünk a reményben. Nincs okunk arra, hogy lógassuk az orrunkat és örök kételyek között éljünk. Nemcsak némi vigaszunk lehet, de tele lehetünk örömmel; nemcsak átmeneti nyugalomunk lehet, hanem élhetünk békességben és örülhetünk magunkban a teljességének. Ezek a nagy kiváltságok elérhetők, vagy az apostol nem tette volna azokat az ima tárgyává... A legédesebb örömök még mindig Sion kertjében teremnek, s mi élvezhetjük azokat. S ha ezeket elérhetjük, vajon ne ragadjuk meg? Ha az öröm és a békesség élete elérhető, akkor veszítjük azt el a hitetlenség miatt? Hívókként határozzuk el, hogy bármiféle kiváltságot is élvezhetünk, élvezni is fogjuk azt.”

Még egyszer a szövegkörnyezetre hivatkozunk, mert világos bizonyítéka található abban annak, hogy Isten kinyilatkoztatott akarata, hogy a szentjei örvendező nép legyenek. A Rm15:10-ben az apostol idézett egy verset az Ószövetségből, ami ezt mondja: „Örüljete pogányok az ő népével együtt.” Izraelnek nem adatott meg az öröm kizárólagos birtoklása, azok, akiket Isten a nemzetekből akar elhívni, osztozni fognak abban. Ha volt öröm Izraelben, amikor megszabadultak a szolgaság házából és keresztülmentek a Vörös-tengeren, akkor sokkal több öröme van oka azoknak, akik a Sátán hatalmából szabadultak ki és átkerültek Isten kedves Fiának királyságába. Figyeljük meg, hogy az idézett igeszakasz nem ígéret formájában szerepel, hanem konkrét szabályként: az újjászületett pogányoknak konkrétan megparancsolja, hogy „örüljenek”. De az apostol nem állt itt meg. Mintha előre látta volna a lassúságunkat a kiváltságaink átvétele során, hozzáteszi: „És ismét: Dicsérjétek az Urat minden pogányok” (Rm15:11) – nemcsak a legkiválóbbak közülük, hanem mindenki egyformán. Ahol dicséret van, ott öröm is van, mert az öröm annak az egyik összetevője. Azaz, aki keresztyénnek vallja magát, de egyidejűleg arról panaszkodik, hogy nincs öröme és békessége, elismeri, hogy nem tartja be a szabályait.

Az áldás fokozatai

Az „a reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel” három dolgot jelez. Először is, az áldásoknak vannak fokozatai. Nagyon kevés keresztyén élvezi ezeket teljes mértékben, a nagy többség (szégyenszemre) csak ízelítőt kapnak azokból. Mindegyikünknek Istentől kell várnunk e kiváltságok legteljesebb közlését. Második az apostol szavainak mélysége, „hogy bővüljétek a reménységben”, ami megmutatja, mennyire kitért a szíve a szentek iránt és a kegyelem milyen átfogó adományait kereste a számukra. Harmadszor, így tiszteljük Istent az imádságban: számítva a kegyelmének szabad mivoltára. Nála nincs szűkmarkúság és bennünk sem szabad lennie. Mivel a mennyei Királyhoz járulunk, „nagy kérésekkel” tegyük ezt. Vajon Ő nem bátorított minket erre? Nekünk és értünk adva szeretett Fiát, „mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Rm8:32) Vajon nem Ő hívott minket, hogy „igyatok, és részegedjete meg” (Én5:1). Akkor legyenek a kéréseink összhangban az Ő meghívásával, ne közeledjünk úgy Hozzá, mintha ugyanolyan korlátok közé szorított lenne, mint mi magunk.

Kiváltságok és kötelességek

A tény, hogy az apostol imádkozott ezekért az áldásokért, nemcsak azt jelezte, hogy ezek kívánatosak és elérhetők, hanem azt is, hogy ezek birtokba vétele a mi feladatunk. Most nem próbálhatjuk ezt bizonyítani, hanem azt a tényt jelentjük ki, hogy a dolgok, amiket kérhetünk Istentől, egyidejűleg kötelezettségek is ránk nézve. A kiváltságok és a kötelességek nem választhatók külön. A keresztyén kötelessége, hogy örömteli és békés legyen. Ha bárki megkérdőjelezi ezt a kijelentést, azt megkérjük, hogy gondolja át az ellenkezőjét. Biztosan senki nem fogja azt állítani, hogy lelki kötelesség nyomorultnak és kételyekkel teltnek lenni! Nem tagadjuk, hogy létezik a keresztyén életnek másik oldala is, és sok minden van a hívőn belül és kívül, ami siránkozásra készítheti, S ez nem is összeegyeztethetetlen. Az apostol maga is elismerte, hogy „bánkódik”, ugyanakkor „mindig örvendezik” (2Kor6:10). A legbiztosabb az, hogy akik az állítják, hogy befogadtak a Szeretettben és az örök boldogság felé tartanak, szégyent hoznak Rá, Akinek a nevét viselik és miattuk szidalmazták az evangéliumot, ha lehangoltak és levertek, s idejük nagy részét a csüggedés mocsarában töltik.

Az áldásokat imádsággal lehet megszerezni

De menjünk tovább egy lépéssel. Az apostol itt azt adta közre, hogyan lehet megszerezni ezeket a legkívánatosabb és legszükségesebb áldásokat. Először is, ezeket imában kell kérni, amint az az apostol példája is mutatja. Másodszor, akkor szerezhető meg, ha a szív „a reménység Istenével”, azaz Isten ígéreteivel van elfoglalva, mert azok a dolgok, amiben reménykednünk kell, az Ő ígéreteiben vannak kijelentve. Harmadszor, ezek az áldások „a hívésben” jutnak el hozzánk, abban, ahogyan a hit megragadja a megígért dolgokat. „töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben”. Sokan igyekeznek megfordítani ezt a sorrendet, de hiába. Nem hisznek Istenben, amíg nem érzik az örömet és a békességet, ami megfelel annak, mint amikor virágot követelnek a virághagyma földbe helyezése előtt. Megkérded: „De miképpen lehet örömöm és békességem, amikor ilyen konfliktusba kerültem – leginkább vesztésbe – a bennem lakozó bűnnel?” A válasz: te nem vagy képes sikeresen szembeszállni a benned lakozó bűnnel, ha örömtelen és kételyekkel teli vagy, mert „az Úrnak öröme a ti erősségtek” (Neh8:10). Nincsen igazi öröm és békesség, csak „a hívésben, a pontosan a hitünk mértékének megfelelő lesz az öröm és a békesség.

„Hogy bővüljétek a reménységben.” Ez a mondat adta meg a római szenteknek és nekünk is az okot, miért fogalmazta meg az apostol a fenti kérést vagy a célt, amit miattuk tartott a szeme előtt. Ők megszilárdultak a múltat illetően és örvendeztek a jelenet illetően. De az apostol szerette volna, ha a jövőt illetően is biztosak. A legjobb pedig még hátravan, mert most a keresztyén csak az öröksége zálogát kapta meg, s minél többet foglalkozik magával az örökséggel, annál jobban lesz felszerelve a meneteléshez afelé minden nehézségen és akadályon keresztül, mert a reménység a cselekedetek egyik legerőteljesen indítóka vagy mozgatórugója (Zsid6:11-12). Manapság az Úr népének egyes tagjait arról kell tájékoztatni, hogy a reménység szó teljesen más jelentéssel bír a Szentírásban, mint a mai közbeszédben. A legtöbb ember ajkán a „reménység” szó alig jelent többet a pusztán kívánságnál, gyakran jelentős félelemmel arra nézve, hogy nem fog megvalósulni, ezért nem is jobb holmi gyáva és vonakodó kívánságnál valaminek a megszerzése után. De a Szentírásban (pl. Rm8:25, Zsid6:18-19) a reménység szilárd várakozást jelent az Isten által megígért dolgokra és magabiztos előre látását azoknak. Ahogyan az öröm és a békesség növekedik „a hívésben”, úgy nő a reménység is.

A Szentlélek ereje

„A Szent Lélek ereje által.” Az Atya a kegyelmi ajándékaink Adományozója, de a Lélek a közvetítőjük. Noha keresztyén kötelesség betelni örömmel és békességgel a hívésben és bővelkedni a reménységben, csak a Lélek támogatásával valósítható ez meg. Itt, mint az Ígében mindenütt az elszámoltathatóságunk és a függőségünk egymással rokon igazságait látjuk. Az öröm, a békesség és a reménység itt nem testi érzelmek, vagy természetes szerzett képességek, hanem lelki kegyelmi ajándékok, ezért ezeket isteni módon kell beültetni. Még Isten ígéretei sem hozzák létre ezeket a kegyelmi ajándékokat mindaddig, amíg isteni módon meg nem adatnak nekünk. Figyeljük meg, hogy nem pusztán a Szentlélek „működése”, hanem az „ereje” által, mert sok minden van bennünk, ami ennek ellenszegül! S ezeket a kegyelmi ajándékokat sem növelni, sem fenntartani nem tudjuk a magunk erejéből – viszont csökkenhetnek bennünk, ha megszorítjuk a Lelket. Ezeket imában kell kérni, nézve az ígéreteket nézve és várva a Szentlélek támogatását. Ez a reménység csak hiábavaló fantáziálás, ha nem Istenre tekint és nem Átala van kimunkálva bennünk. „Emlékezzél meg a te szolgádnak adott igédről, a melyhez nékem reménységet adtál!” (Zsolt119:49)

4. fejezet: Ima a békességért - Rm15:33

„A békességnek Istene pedig legyen mindnyájan ti veletek! Ámen.” „A békességnek Istene”: ellentétben az igemagyarázók fő csapásirányától mi ezt az isteni titulust annak tekintjük, ami először is Isten fejezi ki Önmagában, azaz elvontan a teremtményeivel fennálló kapcsolatától és eltekintve a tetteitől és az adományaitól. Ő Maga a békesség Forrása. Tökéletes nyugalom rejlik az Ő teljes Lényében. Őt a legcsekélyebb mértékben sem háborgatja semmi, és nem is zavarja meg sem belül, sem kívül. Miképpen lenne ez lehetséges? Semmi sem lepheti meg Őt, mert „tudja az Isten öröktől fogva minden ő cselekedeteit” (Csel15:18). Soha semmi sem képes csalódást okozni Neki, mert „ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindennek” (Rm11:36). Soha semmi sem képes a legcsekélyebb mértékben sem megzavarni a tökéletes lelki nyugalomát, mert Ő „a világosságok Atyja, a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka” (Jak1:17). Következésképpen a tökéletes biztonság mindig eltölti Őt: ez az Ő lényegi dicsőségének az egyik összetevő eleme. A kimondhatatlan béke az Istenség fejékének egyik ékköve.

A békességnek Istene

Egy időre övezzük fel az elménket és próbáljunk megnézni valaki nagyon mást, valaki végtelenül kiválóbbat, nevezetesen Őt, Akitől teljesen idegen a békétlenség és nyugtalanság, Aki zavartalan nyugalmat élvez, „a békesség Istent”. Furcsának tűnik, hogy az isteni jellem eme dicsőséges kiválóságával oly keveset foglalkoznak a keresztyén szerzők. Isten szuverenitása, Isten hatalma, Isten szentsége, Isten megváltoztathatatlansága gyakorta választott témái a jámbor tollforgatóknak, de Isten békessége alig kapott figyelmet. Sok prédikációt mondtak „a szeretet Isteneről” és „minden kegyelem Isteneről”, de alig találunk „a békesség Isteneről”, s csak mint kibékült Istent. A Szentírás csak egyszer nevezi konkrétan Őt „a békesség Istene” és csak egyszer „minden kegyelem Istene”, de ötször „a békesség Istene”. Mint olyan, az örök nyugalom jellemzi az Ő egész lényét: Ő végtelenül áldott Önmagában.

Isten nevei és titulussai megismertetik velünk az Ő lényét és jellemét. Ezek mindegyikén külön-külön elmélkedve, hitet is keverve hozzá, mindegyiknek megadva a helyét a szívünkben és az elménkben lehetőségünk nyílik arra, hogy jobb és teljesebb elképzelést alkossunk arról, ki is Ő és mi is Ő Önmagában, s mi az Ő kapcsolata és miképpen viselkedik velünk. Isten a forrása minden jónak, a summája minden kiválóságnak. Minden kegyelmi ajándék és minden erény, amit a szentekben látunk, nem egyéb, mint szétszórt sugarak, melyek Belőle indultak ki, Aki a világosság. Mi nemcsak nagyon igazságtalanok vagyunk Vele szemben, de nagy fokban mi magunk is vesztesek leszünk, ha megszokásból csak az egyik titulusa szerint gondolkodunk és beszélünk Istentől, legyen az egyrészt „a Magasságos”, másrészt „a mi Atyánk”. Pont ahogyan az Íge minden részét el kell olvasnunk és át kell gondolnunk ahhoz, hogy megismerkedhessünk Isten kijelentett akaratával, és „minden jó cselekedetre felkészítettek” lehessünk, úgy kell elmélkednünk az összes isteni tituluson és felhasználni azokat, ha átfogó és kellően kiegyensúlyozott elképzelést akarunk alkotni az Ő tökéletességéről és fel akarjuk fogni, hogy milyen Istentünk van – s mi az Ő abszolút elégségességének a mértéke számunkra.

„A békességnek Istene.” E kifejezés újszövetségi használatának megfelelően és a Szentírás egészének a hármaskörrel és a békességgel kapcsolatos tanítását figyelembe véve hisszük, hogy az olvasó számára a legjobban akkor tárul fel, ha a következő vázlatot használjuk. Ez a titulus, „a békesség Istene” először is azt mondja el nekünk, hogy Ő lényegileg micsoda, tudniillik a békesség forrása. Másodszor azt nyilatkoztatja ki, hogy micsoda Ő üdvökonómiai vagy korszakos szempontból, tudniillik a békesség Elrendelője vagy Szövetségkötője.

Harmadszor azt jeleni ki, mi Ő jogilag, tudniillik a békességről Gondoskodó – a kibékült Isten. Negyedszer azt mondja el, ki Ő atyailag, tudniillik a békesség Megadója a gyermekei számára. Ötödször, azt hirdeti ki, micsoda Ő hivatalosan, tudniillik a békesség Megparancsolója minden egyházban és a világon. E fogalmak jelentése világosabbá válik – és bízunk benne, hogy egyszerűbbé is – ahogyan kitöltjük a vázlatunkat.

A hármias Jahve

Először, „a békességnek Istene” azt mondja el nekünk, mi Ő lényegileg, azaz micsoda Isten Önmagában. Mint arra a fentiekben rámutattunk, a békesség az isteni természet és jellem egyik nagy tökéletessége. Ezt a titulust úgy tekintjük, mint ami nem annyira arra utal, ami Isten abszolút módon, nem csak az Atyára, hanem a hármias Jahvére vonatkozik. Először is nincs semmi a szövegekörnyezetben vagy az igevers fennmaradó részében, ami megkövetelné tőlünk, hogy ezt az imádságot az Istenség bármelyik konkrét Személyére korlátozzuk. Másodszor, nekünk mindig a legtágabb és legátfogóbb értelemben kell vennünk a Szentírás kifejezéseit, amikor nincs semmi, ami a hatókörük korlátozására kötelezne minket. Harmadszor, mert tény, isteni módon kijelentett igazság az, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek egyformán „a békesség Istene”. S nem is lehet semmi értelme annak az ellenvetésnek, mely szerint miután ez az imádság „a békesség Istenehez” szól, ezért kötelesek vagyunk azt az Atyára vonatkozóan tekinteni, mert a Szentírásban a Fiúhoz és a Szentlélekhez is imádkoznak. Igaz, a Zsid13:20-ban az Atyára történik utalás, mert Ő különbözik az Úr Jézustól, mivel azonban itt nincs efféle különbségtétel, mi sem vagyunk hajlandók bármi különbséget tenni.

Az, hogy ez a titulus Istenre, az Atyára vonatkozik, aligha kell bizonygatni, mert a legtöbb újszövetségi levél bevezetőjében található üdvözlés nyitó szavai azonnal felbukkannak az olvasóban: „Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól” (Rm1:7, 1Kor1:2 stb.) – kegyelem Tőle, mert Ő „minden kegyelemnek Istene” (1Pt5:10), békesség Tőle, mint „a békességnek Istentől”. Annak az üdvözlésnek a hozzátett „és az Úr Jézus Krisztustól” szavai ugyanazt aényt erősítik meg az Ő Fiáról, mert a kegyelem és a békesség nem származhatnak Tőle, hacsak Ő is a forrása mindkettőnek. Emlékezzünk rá, hogy az Ézs9:6-ban konkrétan „a békesség Fejedelmének” van nevezve, ami – rögtön a többi titulusa után következve („erős Isten, örökkévalóság atyja”) – megmutatja, hogy Ő „a békesség fejedelme” a saját lényegi Személyében. A 2Thess3:16 Krisztust „a békesség Urának” nevezi. A Zsid7:2 elmondja nekünk, hogy Ő „a békesség Királya”, Akinek az előképe volt Melkisédék, a papkirály. A Rm16:20-ban az apostol bejelentette: „A békességnek Istene megrontja a Sátánt a ti lábaitok alatt hamar”, s az 1Móz3:15 fényében kétség sem férhet hozzá, hogy ez az utalás a megtestesült Fiúra vonatkozik.

Kevésbé konkrét kijelentéseket tartalmaz a Szentírás a Szentlélekről, mert Őt nem objektíven mutatja be nekünk az Atyához és a Fiúhoz hasonlóan, mivel belül munkálkodik és a szentekben lakozik. Mindazonáltal világos és teljes bizonyítéka adatik a szent írásokban annak, hogy Ő Isten, egylényegű, együtt létező az Atyával és a Fiúval és velük azonos dicsőséggel bíró. Amint a Szentírás gondos vizsgálata és az egyes igeszakaszok összevetése megmutatja, a legkomolyabb hiba a teológusok részéről, akik a Szentlélekre, mint az Istenség harmadik Személyére utalnak, ha azt feltételezik, hogy bármilyen vonatkozásban alacsonyabb rendű a másik kettőnél. Ha a Mt28:19-ben és a 2Kor13:13-ban az Atya és a Fiú után van megemlítve, a Jel1:4-5-ben Jézus Krisztus előtt szerepel (mint „a hét lélek”, azaz a Lélek a Maga teljességében), az 1Kor12:4-6-ban és az Ef4:4-6-ban mind a Fiú, mind az Atya előtt szerepel – a sortrendnek ezek a változásai kimutatják az egyenrangú mivoltukat. Azaz, az Atyával és a Fiúval egyetemben a Szentléleknek is „a békesség Istene” kell lennie, amit az az isteni békesség bizonyít, amit Ő tölt a megváltottak szívébe. Amikor leszállt a mennyből a megkeresztelt Megváltónkra, galamb formájában jött (Mt3:16), ami a békesség madara.

Másodszor, „a békeség Istene” bemutatja, mi Ő korszakosan, a megváltás üdvökonómiájában, nevezetesen a békesség Elrendelője vagy Szövetségkötője. Ez világos a Zsid13:20-21-ből, ahol az apostol így imádkozik: „A békesség Istene pedig, a ki kihozta a halálból a juhoknak nagy pásztorát, örök szövetség vére által, a mi Urunkat Jézust, tegyen készségesekké titeket minden jóra, hogy cselekedjétek az ő akaratát.” Konkrétan „a békesség Isteneként” szabadította ki az Atya a mi kezünket a sírból az „örök szövetség vére által”, azaz annak a vérnek az alapján, ami jóváhagyta és elpecsételte a nagy szövetséget, ami Közöttük kötött a világ teremtése előtt. Erre a szövetségre utal a Zsolt89:4, ami utal a Dávid által alkotott előkép valóságára, a „Szeretetre”, ahogyan a 28-29. versek perdöntően bizonyítják. Isten előre látta a bűn belépését a világba az összes ember bukásával együtt Ádámban, s a szakadékot illetően, ami Közötte és közöttük keletkezett, elidegenítve Őt tőlük, Isten kegyelmesen úgy határozott, hogy kiengesztelődik és tartós békét teremt igazságos alapon. Olyan alapon, ami meghajol az Ő tekintélye előtt és tiszteli az Ő törvényét.

Az örök szövetség

A szövetség kölcsönös egyezés két fél között, ahol bizonyos munka elvégzését ajánlják és cserébe a megfelelő jutalmat ígérik. Ebben az örök szövetségben a két fél az Atya és a Fiú. A Fiúra kirótt feladat az volt, hogy öltön testet, viseltesen a törvény iránt tökéletes engedelmséggel gondolatban, szóban s tettbe, majd szenvedje el a büntetést a vétkes népe helyett, ezzel kínálva a megsértett Istennek (mint Kormányzónak és Bírónak) megfelelő elégtételt, eleget téve az Ő igazságának, felmagasztalva a szentségét és elhozva az örök igazságot. A megígért jutalom az volt, hogy Isten feltámasztja majd a halálból a népe Kezesét és Pásztorát, felmagasztalva Őt a saját jobbján minden teremtmény fölé, átalakítva azokat az Ő Fia képmására, s Magához veszi őket az örökkön örökké tartó dicsőségbe. A Fiú önkéntes egyetértése a javaslattal megmutatkozik az Ő „Ímé itt vagyok... hogy cselekedjem óh Isten a te akaratodat” szavaiban (Zsid10:7). S mindaz, amit tett és elszenvedett, a szövetségi egyezése beteljesítése volt. Azt, hogy az Atya is teljesítette a szerződés Rá eső részét a megígért jutalom megadásával, teljes mértékben kijelenti az Újszövetség. A Szentlélek volt a Tanúja és a Lejegyzője ennek a szövetségnek.

S azt az örök szövetsége konkrétan „a békesség szövetségének” nevezi az Ézs54:10, az Ezék34:25 és 37:26. Abban a szövetségben Krisztus a népe képviselőjeként lépett fel, az Ő nevükben és értük járva el, a szívén viselve minden érdeküket. Abban a szövetségben, igazodva az Atya akaratához és az irántuk érzett csodálatos szeretetétől indítva Krisztus beleegyezett a legszigorúbb kötelezettség felvállalásába, a legfélelmetesebb kínok elszenvedésébe azért, hogy ők megszabadulhassanak Isten törvényszéki haragjától, és kibékülhessenek Vele, s így tökéletes egység és összhang lehessen Isten között és közöttük. A kötelezettségnek Krisztus hűségesen eleget tett, s a békesség, amit Isten örökre elrendelt, létrejött. S a megfelelő időben az Atya mindegyik választottját bevezeti majd a jóba. Ez ugyanaz az örök szövetség, amire a Zak6:12-13 utal: „és békesség tanácsa lesz kettőjük között”. Az a „békesség tanácsa” vagy kölcsönös jóakarát „kettőjük között” jött létre, azaz a „férfiú, a neve Csemete” és Jahve, „a Seregeknek Ura” között (Zak6:12) A „tanács” Krisztus egyházépítésére, valamint az Ő felültetésére vonatkozik a dicsőség trónjára.

A békesség Istene a megbékült Isten

Harmadszor, „a békesség Istene” felfedi, milyen is Ő törvényszékieleg, nevezetesen a békességről Gondoskodó, a megbékült Isten. Itt a figyelmünk annak tényleges kimunkálására és megvalósítására fog irányulni, ami az utolsó szakaszban kötötte le a figyelmünket. Isten már régóta kimondta az Ő népéről: „Mert én tudom az én gondolatimat, a melyeket én felőletek

gondolok... békességnek és nem háborúságnak gondolata, hogy kívánatos véget adjak néktek.” (Jer29:11) Igen, dacára a vétkeknek, ami azért nyugodott rajtuk, mert jogilag részt vettek Ádám bukásában, s dacára a saját sokszoros vétkeinknek és hitehagyásaiknak vele szemben az Ő irántuk érzett örök szeretetében nem volt változás. Valódi és félelmetes szakadás történt, s a világegyetem erkölcsi Kormányzója ezt nem hagyhatta figyelmen kívül, sőt, az egész Föld Bírójának ítélete és átka nyugodott rajtuk. Mindazonáltal a szíve felénk fordult és a bölcsessége talált módot ennek a borzalmas szakadásnak a begyógyítására anélkül, hogy kompromittálta volna a szentségét és az igazságosságát: az előbbi megdicsőítette, az utóbbinak eleget tett.

„Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett, hogy a törvény alatt levőket megváltsa” (Gal4:4-5). Isten azért küldte el a Fiát, hogy végezze el azt, amiben az örök szövetségben állapodtak meg, s megfelelő elégtételt adjon az Ő törvényének. Isten Fia asszonytól született, hogy a mi természetünkben tegyen eleget a törvény követelményeinek, törölje el a bűneinket és hozza el az örök igazságot. Krisztus azért engedelmeskedett és szenvedett, hogy békét kössön Istennel, lecsillapítsa a haragját és bebiztosítsa a méltányos és szilárd békességet. Isten a Fián keresztül elvégzett megváltói munkájában gondoskodott a békességről. Krisztus születésekor a mennyei seregek előre látva ezt dicsőítették az Istent: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!” (Lk2:14) Krisztus a halálakor „békességet szerzett [Isten és a népe között] az Ő keresztjének vére által” (Kol1:20), kibékítve Istent (mint Bírót) velük, tökéletes és tartós barátságot és összhangot teremtve meg közöttük.

Negyedszer, „a békesség Istene” kijelenti, hogy milyen Ő atyailag, tudniillik a békesség Megadója a gyermekeinek. Ez túlmegy a fentiekben említetteken. A világ teremtése előtt Isten elrendelte, hogy kölcsönös békességnek kell fennállnia Közötte és a népe között. Ami Krisztus közbenjárói munkájának közvetlen eredményeként jött létre a békesség Istennel és adatott meg az Ő népének. Most azt kell megvizsgálnunk, hogy a békesség Istene miként teszi őket ennek a felbecsülhetetlenül nagy áldásnak a részeseivé. Természetüknél fogva ők teljesen idegenek ehhez, mert „Nincs békesség, szól Istenem, a hitetleneknek!” (Ézs57:21) Hogyan lehetséges ez, ha folyamatosan aktívan ellenségesek Istennel? Nincs békességük a lelkiismeretükben, az elméjükben vagy a szívükben. „És a békességnek útját nem ismerik.” (Rm3:17)

A Szentlélek munkája

Mielőtt a bűnös kibékülhetne Istennel és beléphetne annak a békességnek az élvezetébe, amit Krisztus kötött vele, fel kell hagynia a lázadással, el kell dobnia a háborúskodásának fegyvereit és engednie kell Isten igazságos hatalmának. De ennek megtételéhez a kegyelem csodáját kell kimunkálnia a Szentléleknek a bűnösben. Ahogyan az Atya elrendelte a békét, a megtestesült Fiú megkötötte a békét, a Szentlélek úgy hozza el azt. Meggyőz minket a szörnyű bűnünkről és készségesé tesz minket annak elhagyására. Hitet ad a szívünkbe, amivel üdvözítő módon hiszünk Krisztusban. Aztán „megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel” objektív módon (Rm5:1). Bekerülünk a kegyeibe. Sőt mi több, szubjektív módon is élvezzük a békességet. A vétkek elhordozhatatlan vétke lekerül a lelkiismeretünkről s „nyugalmat találunk a lelkünknek”. Akkor megértjük annak az Ígének a jelentését, ami szerint „az Istennek békessége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban” (Fil4:7). Az Atya az Ő Lelke által Krisztuson keresztül most ténylegesen megadta a békességet hívó gyermekének, s amilyen mértékben Isten gyermekének az elméje Őrá irányul Benne bízva, olyan mértékben tartatik meg tökéletes békességben (Ézs26:3).

Ötödször, „a békesség Istene” kihirdeti, hogy ki Ő kormányzóként, nevezetesen a békesség Elrendelője a gyülekezetekben és a világban. Noha minden keresztyénnek békessége van Istennel, Ő mégis megmarad abban a világban, ami a gonoszban vesztegel. Noha a keresztyénnek békessége van Istennel a szívében, a test mégis megmarad, állandó belső

háborúságot okozva, s amíg nincs visszafogva, állandóan civakodik a testvéreivel. Ezért, ha Isten nem kegyeskedne a visszatartó erejével korlátozni azt, ami igyekszik megzavarni és megszakítani a hívő nyugalma, ő nem vagy alig élvezhetné a belső nyugalmat vagy a külső pihenést.

A békesség áldása

„A békességnek Istene pedig legyen mindnyájan ti veletek! Ámen.” (Rm15:33) Ezzel a kéréssel az apostol azért könyörgött, hogy Isten ebben a konkrét jellemvonásában jelentse ki Magát nekik, hogy a jelenléte nyilvánvalóvá váljon közöttük. Ha nem lenne meg Az Úr mindent legyőző gondviselése, az Ő népének soha nem lenne nyugalma ezen a világon. De Ő uralkodik az ellenségei között is (Zsolt110:1-2) és jelentős mennyiségű békességet ad nekik az ellenségeiktől. Ez megmutatja nekünk, hogy állandóan Istent kell keresnünk a békességért, különben valószínűleg mindenfelől támadások érnek minket. A békesség olyan áldás, amire a gyülekezeteknek nagy szükségük van. Imádkoznunk kell „[a lelki Jeruzsálem] békességéért”, mint fő örömünkért.

„A békességnek Istene pedig legyen mindnyájan ti veletek” magában foglalja, hogy a szenteknek harmóniában kell élniük, a barátságoknak és az összhangnak kell uralkodnia közöttük, hogy ne kövessenek el olyan fájdalmas hibát, ami megsérti Istent, s arra készíti, hogy visszavonja tőlük a nyilvánvaló jelenlétét. „A miket tanultatok is, el is fogadtatok, hallottatok is, láttatok is én tőlem, azokat cselekedjétek; és a békességnek Istene veletek lesz.” (Fil4:9) Az egyéneknek és a hívő testületeknek egyaránt alá kell vetniük magukat Isten tekintélyének és fenn kell tartaniuk a lelki fegyelmet, ha élvezni szeretnék Isten békességét (lásd 2Kor13:11). Charles Hodge jól mondta: „Hiába imádkozunk a szeretet és a békesség Istenének a jelenléteért, ha nem igyekszünk megtisztítani a szívünket minden gonosz szeszélytől.”

5. fejezet: Ima a lelki éleslátásért – Rm16:25-27

Ebben a tanulmányban értelmezését és alkalmazását igyekszünk adni a Szentírás azon drága szakaszainak, melyekkel foglalkozunk. Minél alaposabban vizsgáljuk az apostol feljegyzett imáinak széles körét, annál jobban lenyűgöz bennünket ezek nagy fontossága – mind doktrínáisan, mind tapasztalatilag – valamint a változatosságuk és a széleskörűségük, s annál jobban meg vagyunk arról győződve, hogy ezeket magyarázó, imádságos, és gyakorlati céllal egyaránt meg kell közelíteni és foglalkozni kell ezekkel. Túl nagy mértékben általánosították már az igazságot és túl kevés volt az aprólékos és részletes oktatás.

Az előttünk álló igeszakasz ennek az egyik példája, noha elismerjük, hogy ez egy kivételes eset, mely sokak szerint az Újszövetség egyik legmélyrehatóbb levele. Kíváncsiak vagyunk, hogy sokan az olvasóink közül még a jelen igeszakasz alapos elolvasása és újra olvasása után sem alakítanak ki semmilyen világos és intelligens elképzelést ennek az imának a terjedelméről és tárgyáról. Kíváncsiak lennének, közülük hányan lennének képesek kielégítő válaszokat adni az alábbi kérdésekre: (1) Miért szólítja itt az Istenséget úgy, mint „a ki titeket megerősíthet”? (2) mi a jelentése „az én evangéliomom szerint” kifejezésnek? (3) Mit jelent „a Jézus Krisztus hirdetése” kifejezés? (4) Mi az a „titok”, ami „örök időtől fogva el volt hallgatva”? (5) Hogyan egyeztethető össze az „el volt hallgatva” a „most pedig megjelentetett a prófétai írások által”? (6) Miért „az örök Isten parancsolata szerint”? (7) Mi a különleges jelentése „az egyedül bölcs Istennek” kifejezésnek? Tényleg nincs itt valódi szükség egy tanítóra?

Amikor valaki őszintén szembenéz ezekkel a kérdésekkel és alaposan elmélkedik rajtuk, azonnal tudatára ébred annak, hogy nagy szüksége van a felülről származó bölcsességre. E verse központi témája valami különösen mélyenszántó, ez nyilvánvalónak látszik. Az olvasónak és az írónak egyaránt érezniük kell, hogy a legnagyobb fontosságú igazságot tartalmazzák. De ha a jelentésük nem derül ki egy felületes átolvasásból, akkor azt egy kapkodva elkészített cikkben sem lehet másoknak átadni. Ima és tanulmányozás, tanulmányozás és ima lesznek szükségesek, s ez megköveteli a hit és a türelem gyakorlását – olyan kegyelmi ajándékok ezek, amikből a mostani generáció keresztyénjei fájdalmasan híjával vannak. Miközben tetszett Istennek némi bepillantást adni Isten Ígéje eme szakaszának tartalmába, kételkedünk abban, hogy valaha is kimeríthetjük a mélységeit ebben az életben.

A fő téma

A szerző az igeszakasz ismétlődő tanulmányozásai során érezte, hogy mielőtt készen állna a részleteinek a kidolgozására, először meg kell bizonyosodnia a fő témájáról. Mielőtt készen állt volna azonosítani ennek az imának a terhét, szükség volt a vezető témájának a kiderítésére. Ennek a feladatnak a megkezdése során teljes figyelmet kellett fordítani arra a konkrét levélre, amelyben ez az imádság megtalálható, valamint a levél sajátos témájára. Minden konkrét részlet felett elmélkedni kell az egészszel fennálló viszonyában, utána pedig a párhuzamokat kell megkeresni és tanulmányozni. Ez pártatlan vizsgálódást, összpontosított figyelmet, dolgos és kitartó erőfeszítést, de mindenekelőtt az Istentől származó bölcsesség keresését teszi szükségessé. A magyarázó feladata nem könnyű. Ezért vannak olyan kevesen, mert valószínűleg egyetlen generáció sem utálta annyira a kemény munkát és a mentális fáradságot, mint a miénk.

Ez nem pusztán egy fenséges ima, hanem az egyik legnagyobb doktrínális szakasz is a Szentírásban. Egyrészt az áhitat felülmúlhatatlan magasságaiba emelkedik, másrészt elvezet minket az isteni kijelentés legmélyrehatóbb kijelentéséhez. Az igeszakaszunk nemcsak egy „titokról”, hanem „a titokról” beszél, ami benne foglaltatik, és ami az egész summája. A levél

fő témája itt úgy van összefoglalva, hogy az Istennek most felajánlott dicséret különleges alapját adja. A Róma levélben az evangéliumot magyarázza (lásd Rm1:1, 9, 16) formálisabb és rendszerezettebb formában, mint máshol az Ígében. A levél fő részében azt látjuk, hogy az evangélium milyen áldásokat ad azoknak, akik hisznek benne, azok dicsőítésében pedig azt tanuljuk meg, hogy miképpen keletkezett az evangélium.

Az isteni hatalom kiválósága és elégséges mivolta

„Annak pedig, a ki titeket megerősíthet” (Rm16:25). Ez nem könyörgő ima, hanem az Istenség imádása. Nem hangzik el kérés a szentek számára, hanem Isten magasztaltatik fel előttük. Az apostol az emlékeztetéssel kezdi az isteni hatalom kiválóságára és elégségeségére. E levél bevezetőjét ezzel zárta: „a Krisztus evangyélioma... Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére” (Rm1:16). Most megmutatja, hogy a hívő ugyanúgy függ Isten hatalmától a megerősödése vonatkozásában is. A keresztyének nem képesek önmagukat megerősíteni, s a lelkészüik sem képes ezt megtenni nekik. Mindketten használhatják a kijelölt eszközöket, de nem biztosíthatják be a sikert. De áldott legyen az Ő neve, Ő képes ezt megtenni, mert „az Isten pedig hatalmas arra, hogy rátok árássa minden kegyelmét; hogy mindenben, mindenkor teljes elégségtek lévén, minden jótéteményre bőségben legyetek” (2Kor9:8). Figyeljük meg, hogy a hatalmas szó egyszerre jelent hajlamot és képességet: Ő képes rá, Ő meg fogja tenni (v. ö. Rm4:21, Ef3:20).

A „megerősít” kifejezéssel fordított görög szót (sterizo) a Lk9:51 az „eltökél”, a Lk22:32 és a Jel3:2 a „megerősít” szavakkal fordítják. A jelentése „alaposan megszilárdítani”, „belegyökereztetni és megalapozni a hitben” (Col1:27) mind a szívben (1Thessz3:13), mind a jócselekedetben (2Thessz2:17). Ez egy ránk kirótt feladat, mert konkrét parancsot kaptunk arra, hogy „erősítétek meg szíveteket” (Jak5:8). Mivel azonban nem vagyunk elégségesek erre a feladatra, Isten kegyelmesen megígérte: „De hű az Úr [bár mi hűtlenek vagyunk], a ki megerősít titeket és megőriz a gonosztól.” (2Thessz3:3) Bár a mi kiváltságunk és kötelességünk tanulmányozni az Ígét, s növekedni a kegyelemben és az Úr Jézus ismeretében, a szívünket mégis olyan erősen befolyásolja a bűn, oly tompa az értelmünk és oly gyengécske a szeretetünk, hogy Isten hatalmának működése szükséges a megtartásunkhoz. Képtelenek vagyunk nemcsak hitre jutni, de abban megmaradni is isteni segítség nélkül. A hajlamunk a hitehagyásra, a lelki ellenségeink ravaszsága és ereje, valamint a világ gonoszsága miatt, melyben élünk, egyedül Isten hatalma tarthat meg minket (v. ö. Júd24).

A keresztyének az evangéliumban erősödnek meg

„Az én evangyéliomom... szerint.” Itt azt látjuk, mi az, amiben a keresztyének megerősödnek, nevezetesen, az evangélium. Isten saját népe megerősödött az igazságban - felbecsülhetetlen kegy, főleg most, amikor Isten a keresztyénség nagy részét átadta, „hogy higgyenek a hazugságnak” (2Thessz2:11). Másodszor, a mondat nemcsak azt a lelki szférát adja tudtunkra, amiben a keresztyének megerősödnek, hanem az eszközöket is, amiket a Szentlélek használ a kegyelmi munkájában. Csak amennyire Isten által lehetővé válik a szíveink számára a ragaszkodás az evangélium nagy lényegéhez, oly mértékben tartatunk meg attól, „hogy többé ne legyünk gyermekek, kiket ide s tova hány a hab és hajt a tanításnak akármi szele, az embereknek álnoksága által, a tévelygés ravaszságához való csalárdság által” (Ef4:14). Harmadszor, ez a mondat megerősödést jelent ennek az isteni szabálynak az alapján: összhangba kerülni vele belsőleg és külsőleg egyaránt, azaz nincs elhajlás attól sem a hitben, sem a gyakorlatban (v. ö. Rm6:17, széljegyzet).

„Az én evangyéliomom... szerint.” Ezt először is megkülönböztető kifejezésnek kell tekinteni, mert az evangélium, amit Pál hirdetett ellentétben állt a judaizálók hamis

evangéliumával. Egyik apostol sem tett utalást a hamis evangéliumra, de Pál konkrétan is figyelmeztette a korinthusbelieket a „más evangéliumra” (2Kor11:4), a galatáknak pedig ezt írta: „De ha szinte mi, avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, a mit néktek hirdettünk, legyen átok.” (Gal1:8) Pál tehát a maga evangéliumára az összes hamissal szemben utalt, mert az övéen kívül semmi nem használ az üdvösségnek. Másodsor, az evangélium azért volt Pálé, mert ő volt a legkiválóbb magyarázója: az első levelét a nagyszerű tartalmának a kibontására szánta. Az „evangélium” kifejezés többször előfordul Pál írásaiban, de Péter első levelét leszámítva sehol máshol nem fordul elő a levelekben. Harmadsor, Pál azért használta az „én” birtokos jelzőt, mert az evangélium speciális terjesztése lett rábízva a pogányok számára (Gal2:7, Ef3:2). Végül, ez a kifejezés összhangban van azzal a különleges buzgósággal, ami Pált jellemezte: „az én Istenem” (Fil4:19), „az én Uram, Jézus Krisztus” (Fil3:8).

„És a Jézus Krisztus hirdetése.” Ezt a mondatot azért kapcsolja az előzőhöz, hogy elmondja nekünk az evangélium lényegét és tartalmát. Jézus Krisztus a nagy Tárgya és Támaja minden valódi evangéliumi szolgálatnak. A „Jézus Krisztus hirdetése” sokkal több, mint pusztán a neve gyakori használata a beszélgetéseinkben, vagy akár a beszámolás az Ő bűnösök iránti csodálatos szeretetéről és munkájáról. A „Jézus Krisztus hirdetése” mindenekelőtt az Ő különleges Személyének felmagasztalása, az Ő – az Istenember – megismertetése. Másodsor, ez a kinyitása az Ő közbenjárói hivatalának, amiben Ő Próféta, Pap és Uralkodóként szolgál. Harmadsor, ez az Ő csodálatos megváltásának a kihirdetése. Negyedsor, ez az Ő állításainak a megerősítése és az igazodás az Általa ránk hagyott tökéletes példához.

„Ama titoknak kijelentése folytán, mely örök időtől fogva el volt hallgatva.” Ez egyszerre a magyarázata és a megerősítése az előzőekben elhangzottaknak. Krisztus dicsőséges evangéliuma nem az emberi értelem alkotása, hanem Isten tökéletes bölcsességének csodálatos terméke. Ahogyan J. Evans mondta jól az evangéliumról: „Abban felfoghatatlan magasság és olyan kifürkészhetetlen mélység rejlik, ami felülmúlja a tudást. Olyan titok ez, amibe az angyalok is vágyakoznak belenézni, de ők sem hatolhatnak le a legaljára. De mégis, áldott legyen Isten, annyi világos ebből a titokból, amennyi elegendő ahhoz, hogy a mennybe vigyen minket, ha szándékosan nem hagyjuk figyelmen kívül ezt a nagy üdvösséget.” Az evangélium végtelenül felülmúlja az ember képességeit, hogysem tőle eredhetne. Az embernek semmiféle ismerete sem lehetett róla, amíg Istennek nem tetszett azt közreadni. S az evangélium nem volt az Ő időben kitalált gondoskodása valamely előre nem látott szerencsétlenség elhárításához, s nem pusztán a bűnökre előírt orvosság volt, hanem olyasvalami, ami az isteni elmét foglalkoztatta az ég és a föld megteremtését megelőzően.

Az újszövetségi titkok

Említés történik az Újszövetségben „a mennyek országának titkairól” (Mt13:11) és „Isten titkairól” (1Kor4:1). Az Újszövetség „titokként” említi Izrael jövőbeli helyreállítását és üdvözítését (Rm11:25), valamint a szentek feltámadását és testi elváltozását (1Kor15:51). Olvasunk „a törvényszegés titkos bűnéről” (2Thess2:7), ami szörnyű ellentétben áll „a kegyesség titkával” (1Tim3:16). Létezik továbbá A Krisztus jobbkezeében levő „hét csillag titka” és „a hát arany gyertyatartó”, amik között jár (Jel1:20, 2:1), s amiket Krisztus helyi gyülekezeteiként értelmezünk. „Isten titkát” sokan úgy veszik, mint az Ő gondviselésének útjait, főleg ahogyan ezt a világot kormányozza, a nagy Babilon „a paráznák anyja” titkát pedig (Jel17:5) a római katolicizmusnak tekintik. Azt, ami itt a Rm16:25-ben van előttünk, hitünk szerint máshol „az Ő akarata titkának” (Ef1:9), Krisztus és az egyház „nagy titkának” (Ef5:32), „az evangélium titkának” (Ef6:19), „Isten [a Lélek] és az Atya és a Krisztus titkának” (Kol2:2) nevezi.

A szó újszövetségi használatának megfelelően a titok olyan elrejtett igazság, amire lepel borul. Olyasvalamire vonatkozik, ami felülmúlja az ember felfogóképességét, ezért túllép azon, hogysen ő alkothatta volna meg, Olyasvalamire vonatkozik, ami kideríthetetlen az emberi elme számára, amíg isteni módon nem jelentetik ki.

Az utóbbi években a diszpenzácionalisták helyettesítették a „titok” fogalmát, de véleményünk szerint hamis alternatívával. Igaz, ezek a „titkok” olyan titkok voltak, amik a véges okosság számára áthatolhatatlanok, amíg Isten nem hozza ezeket a világosságra, de még mindig „titkoknak” vannak nevezve a kijelentés után is! Még most is, amikor már ismertté váltak a számunkra, maradt azokban olyan titkos elem, ami kívül esik a látókörünkön. „Ímé titkot mondok néktek. Mindnyájan ugyan nem aluszunk el” (1Kor15:51, v. ö. 1Thess4:17). Mielőtt a Szentlélek feltárta volna ezeket, ki képzelhette volna valaha is, hogy Isten népének egy egész nemzedéke úgy lép majd be a mennybe, hogy kikerüli a halál portáit! „Nagy a kegyességnek eme titka: Isten megjelent testben” (1Tim3:16). De még most is, amikor a szüztől születés csodája meg van írva, marad olyasmi az isteni megtestesüléssel kapcsolatosan, ami meghaladja az értelmünket. Az isteni titkok tehát a hitnek szólnak, nem az értelemnek.

E nagy titok meghatározása

Az igeszakaszunk e nagy titka meghatározásának felvázolásakor először is elfogadjuk azt a segítséget, amit a már látott mondatok nyújtanak nekünk. Ez a titok olyasvalami, ami szerint Isten képes megerősíteni az Ő népét. Ehhez járul hozzá az, amit Pál „az én evangéliumomnak” nevez – vagy mint eszköz, amit ezzel kapcsolatban használ, – tudniillik amit részletesen magyarázott pont ebben a levelében, aminek a szíve vagy a központi témája „a Jézus Krisztus hirdetése”.

A következő, amit megemlítünk, hogy ez a titok „örök időtől fogva el volt hallgatva”. Ezalatt azt értjük, hogy ez a titok el volt rejtve a világ összes bölcse³ elől (1Kor2:8). S azt is értjük, hogy az ószövetségi szenteknek nem volt olyan világosságuk az evangélium titkáról, mint amivel most a keresztyének élvezhetnek (1Pt1:10, Kol1:26) és még a szent angyaloknak sem volt szabad beletekinteni az evangélium csodálatos tartalmába, amíg az történelmileg meg nem valósult (Ef3:9-10). A Rm16:26-ban az is elhangzik, hogy „most pedig megjelentetett... a hitben való engedelmesség végett minden nemzetnek⁴ tudomására adatván” – zsidónak és pogánynak egyaránt, hogy adják át magukat Krisztusnak, Rajta keresztül legyenek elfogadottak Istennek és Ő uralkodjon felettük.

Isten kijelentése az Ő Lelke által

Forduljunk most a párhuzamos igeszakaszokhoz. Úgy találjuk, hogy ennek a titoknak az 1Kor2:7, 9-10-ben említett titkokhoz van köze: „Hanem Istennek titkon való bölcsességét szóljuk, azt az elrejtetett, melyet öröktől fogva elrendelt az Isten a mi dicsőségünkre... Hanem, a mint meg van írva: A miket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, a miket Isten készített az őt szeretőknek. Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által: mert a Lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is.” Ez utal az evangélium titka tartalmának transzcendens fenségére. „Az Ő akaratának titka” (Ef1:9) jelenti ki az evangélium titkának eredetét, s utal annak szelektív természetére. „Krisztus titka” (Ef3:4) a misztikus Krisztust jelenti, mert ez az Ő Teste, amelyben a hívő zsidók és a pogányok „örököstársakká” lettek (Ef3:6). Ez az igevers számol be nekünk az evangélium nemzetközi

³ Károlinál: fejedelme – *a ford.*

⁴ Károlinál: pogányoknak – *a ford.*

hatóköréről. A Kol1:26-27 beszél „eme titok dicsőségének gazdagságáról”, és hirdeti ki az adományainak teljességét. Az 1Tim3:16 mutatja meg az evangélium titkának kidolgozását, ami Isten, a Fiú megtestesülése, megigazulása és felmagasztalása köré összpontosul.

Az evangéliumnak ez a nagy titka volt az, amit máshol, úgy hisszük, „az örök szövetségnek” (Zsid13:20) nevez, ami érintette a megváltás isteni tervét, vagyis azt az ámulatos sémát, amivel az elveszett és megromlott bűnösök örökre üdvözülnek Isten dicsőségére. Ez nemcsak a fent említett igeszakaszokból látszik világosan, hanem különösen még az 1Kor2 egészéből is. Abban Pál megerősítette, hogy a fő célja „Jézus Krisztusnak, mégpedig mint megfeszítettnek” a prédikálása volt. De beszélt még „Istennek titkon való bölcsességéről” is – ez az üzenet annyira nem evilági, annyira hihetetlen, annyira igényes, hogy senki más, csak a Szentlélek képes megnyitni az emberi szíveket, hogy befogadják azt a saját üdvösségükre.

A párhuzamok a Rm16:25-27 és az 1Kor2 között többé-kevésbé nyilvánvalók. Az egyikben Pál azt imádta, „a ki titeket megerősíthet az én evangéliomom és a Jézus Krisztus hirdetése szerint”. A másikban azt bizonygatta, hogy elhatározta: „hogy egyébről ne tudjon közöttük, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettéről.” (1Kor2:2) A Rm16-ban Pál kijelentette, hogy „ama titoknak kijelentése folytán, mely örök időtől fogva el volt hallgatva” prédikált. Majd az 1Kor2-ben kijelentette, hogy „Istennek titkon való bölcsességét szóljuk, azt az elrejtett, melyet öröktől fogva elrendelt az Isten a mi dicsőségünkre” (1Kor2:7). Az előbbiben kijelentette, hogy a titok most „megjelentetett a prófétai írások által”. Utóbbiban pedig idézett egyet a próféták közül és hozzátette: „az Isten kijelentette az ő Lelke által [az előző versben említett felfoghatatlan dolgokat]” (1Kor2:10). Pál a dicsőítésében „az egyedül bölcs Istennek” adott dicsőséget, a doktrinális szakaszban konkrétan megemlítette Isten bölcsességét. Azaz, az egyik igeszakasz a másik magyarázatára szolgál.

A nagy titok feltárult

„Most pedig... [minden pogányoknak] tudomására adatván.” (Rm16:26) Micsoda? Az előző igeversben említett nagy titok. S hogyan „jutott tudomásra”? „Az én evangéliomom és a Jézus Krisztus hirdetése” által (Rm16:25). Az apostolnak ezzel a kijelentésével kell gondosan összevetni a korábit: „Most pedig törvény nélkül jelent meg az Istennek igazsága” (Rm3:21). Az viszont visszavezet minket ennek a levélnek a téziséhez: „Mert nem szégyenlem a Krisztus evangéliomát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére, zsidónak először meg görögnek. Mert az Istennek igazsága jelentetik ki abban hitből hitbe” (Rm1:16-17). Az Újszövetség korszakában (a „most” a szövegünkben és a Rm3:21-ben) Isten teljesebb és dicsőségesebb megnyilatkozását látjuk, mind az összes megelőző korszakban. Mégpedig kettős értelemben: mind az adott világosság mértékének tekintetében, mind azokban, akik megkapták azt. Isten csodálatos módon lett megismertetve Izraellel, de az mégsem volt olyan, mint amikor megtestesült és az emberek között lakozott. Isten tökéletességei megmutatkoztak az Ő törvényében, de mennyivel világosabban ragyogott az evangéliumában!

Talán semmi sem festi le látványosabban az ellentétet a két korszak között az isteni kiválóság megnyilatkozásának vonatkozásában, mint az, ha egymás mellé állítjuk a 2Móz33-ban feljegyzetteket a 2Kor4 kijelentésével. Az előbbiben Mózes ezt kéri Jahvétől: „Kérlek, mutasd meg nékem a te dicsőségedet.” Nézze meg az olvasó a 2Móz33:19-22-t, majd elmélkedjen az Úr válaszában. „Hátulról meglátsz engemet, de orczámat nem láthatod” (2Móz22:23). Mennyire jól ismerhető meg valaki, ha futó pillantást vetnek rá „hátulról”? Ez volt jellegzetes és emblematikus az ószövetségi üdvökonómiára. Most állítsuk ezzel szembe ezt a nagyon drága igeszakaszt: „Mert az Isten, a ki szólt: setétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arczán való világotatása végett.” (2Kor4:6). „Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az

Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (Jn1:18) – kijelentette, megismertette, teljesen beszámolt Róla.

Van azonban másik vonatkozás is, amiben a titok most úgy feltárult, ahogyan korábban soha, nevezetesen a kiterjedtebb közzétételében. A korábbi üdvökonómiában a zsoltaáros kijelentette: „Közli igéit Jákóbbal, törvényeit s végzéseit Izráellel. Nem tesz így egyetlen néppel sem; végzéseit sem tudatja velök.” (Zsolt147:19-20) A jelen emberi történelem több mint fele idejében a pogány világ sötétségben maradt, mert a Babel tornyától kezdve (1Móz11) Isten „hagyta a pogányokat mind a maguk útján haladni” (Csel14:16), így ők meg voltak fosztva még a kegyelem külső eszközeitől is. De a feltámadása után a Megváltó megparancsolta a követeknek: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében” (Mt28:19). Ennek megfelelően adott speciális megbízatást a tarsusi Saulusnak, hogy hordozza a nevét „a pogányok... előtt” (Csel9:15) és a Pál által hirdetett evangéliumon keresztül a nagy titok tartalma lépésről lépésre elterjedt széltében-hosszában.

Az, amire utaltunk, konkrét kifejeződésre jut mindazokban a vezető igeszakaszokban, ahol erről a titokról van szó. A mostaniban konkrétan ki van jelölve, hogy a titok „minden pogányoknak tudomására adatott” (Rm16:26). Az 1Kor2-ből megtudjuk, hogy a múltban ezt a titkot „e világ fejedelmei közül senki sem ismerte” (8. vers), de Isten kijelentette azt a korinthusi szenteknek (10. vers). Az Ef3:8-ban az apostol azt állította, hogy „a pogányoknak hirdesse a Krisztus végére mehetetlen gazdagságát”, ami a 2-5. versek fényében azt jelenti, hogy abban foglaltatott a titoknak maga a lényege.

A Kol1:25-27-ben Pál ismét utalt a különleges megbízásra, amival Isten a pogányoknak adta őt a titokkal kapcsolatban, amiről itt azt mondja, hogy „a Krisztus ti köztetek van, a dicsőségnek ama reménysége”. S a klasszikusnak mondható 1Tim3:16-ban a titkot alkotó egyik elem az, hogy a pogányoknak kell prédikálni.

A pogányok kiemelt helyet kaptak

A pogányoknak adott kiemelt hely ezekben az igeszakaszokban egyes szélsőségesebb diszpenzácionalistákat egy téves következtetés levonására ösztönzött. Ők azt állítják, hogy Krisztus misztikus Teste elsősorban pogány, s az ószövetségi szenteknek nincs abban helyük, s Pál apostolt megelőzően történelmileg nemcsak nem létezett, de erre vonatkozó utalás sem található ezekben a levelekben.

Most nem fordulunk el, hogy cáfoljuk ezt a tévedést, hanem egyszerűen csak felhívjuk a figyelmet arra a tényre, hogy az ószövetségi próféciaák világosan megmondták előre, hogy Krisztusnak „a pogányok világosságának” kell lennie (Ézs42:6-7, 49:6). Maga a Megváltó jelentette be: „Más juhaim is vannak nékem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom... és léssen egy akol és egy pásztor.” (Jn10:16) Kajafás arról prófétált, hogy Krisztus majd „az Istennek elszéledt gyermekeit egybegyűjti” (Jn11:52). Nem az az egyszerű cél tette ezt lehetővé, hogy a pogányokat behívja az egyházba, nem is az, hogy a zsidók „örökös-társaivá” tegye őket, hanem a megváltás egész terve. A titok erre vonatkozik.

„A prófétai írások által, az örök Isten parancsolata szerint, a hitben való engedelmesség végett minden pogányoknak tudomására adatván.” (Rm16:26) Először az alárendelt mondatot vesszük górcső alá. Ez a parancsolat az előző versben említett három dolgot veszi tekintetbe: isteni elrendelés által kell ezt az evangéliumot, ezt a Jézus Krisztusról szóló prédikálást, ezt a kijelentett titkot közreadni. A „parancsolatnak” fordított szó jelenthet „elrendelést”, s akkor ez utalás a Zsolt2:7-re, valamint azokra az igeszakaszokra, ahol ez az elrendelés kijelenttetik, mint például „látták a föld határai mind a mi Istenünknek szabadítását” (Zsolt98:3). Jelenthet „törvényt” vagy „rendeletet”, mely esetben ez utalás Urunk szavaira: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt28:19). Ez valóban az örök Isten parancsa volt úgy is mint

a Benne megszólaló Atyáé, s úgy is, mint ahogyan Ő „mindeneknek felette örökké áldandó Isten” (Rm9:5). Annak oka és különleges helyessége, hogy az Istenséget itt „örökkévaló Istennek” nevezi, ennek a szakasznak a fő témájában rejlik, nevezetesen „a titokban” vagy „az örök szövetségben”, amiben koncentráldott az Ő örök szándéka (Ef3:11), ami az Ő választottjainak üdvösségére vonatkozott (2Tim1:9). Ezt az üdvösséget Isten „örök időknek előtte” ígérte meg Krisztusnak (Tit1:2).

Az „a prófétai írások által” mondatot (Rm16:26) úgy tekintjük, mint ami először is az előző igeversben szereplő titokra tekint vissza, másodszor kötődik a „Most pedig megjelentetett” kijelentéshez, harmadszor összekapcsolódik az igevers utolsó mondatával.

A titok vagy az örök szövetség volt az ószövetségi kijelentés tárgya (2Sám23:5, Zsolt89:35, Ézs55:3), a csodálatos tartalma mégis a legnagyobb részt homályos jelképekben és titokzatos próféciaikban rejtett. E jelképek valóságával és e próféciaik beteljesedésével sok fény derült arra, ami nagyon el volt leplezve a régi üdvökönómia alatt. A példabeszédeket, amiket tartalmaztak, megmagyarázták, a jelképeiket pedig értelmezték, így ami sok generáción át sötétben maradt, „most pedig megjelentetett”. Izrael prófétái hirdették a hozzánk eljövendő kegyelmet és „tudakozódtak és nyomozódtak” (1Pt1:10) utána. Mégis, magának Péternek is különleges látomásra volt szüksége a meggyőződéshez arról, hogy az üdvösség a pogányok számára is megadatott (Csel10). Azaz, az Ószövetség hitelesíti az Újat, az Újszövetség pedig fény derít az Óra. Ami az egyikben rejtett volt, az nem újszerű a másikban.

Az evangélium közvetlen célja

„A hitben való engedelmesség végett minden pogányoknak tudomására adatott” (Rm16:26). Ez az közvetlen célja az evangéliumnak, Jézus Krisztus prédikálásának, a titok kijelentésének, az örök Isten parancsolatjának. Nem egyéb ez, mint az, hogy mindenkinek, aki csak hallja, hinni és engedelmeskedni kell, elfogadni azt és átengedni annak az irányítást. Bár az üdvözítő hit és az evangéliumi engedelmesség megkülönböztethető, mégis szétválaszthatatlanok, egyik se létezhet soha a másik nélkül. Ahogyan hallottuk, az evangélium azt parancsolja, hogy adjuk át magunkat Krisztusnak, váljunk elfogadottakká Őbenne, s Ő uralkodjon felettünk, mert Ő „örök idvesség szerzője lett mindazokra nézve, a kik neki engedelmeskednek” (Zsid5:9). Kimondhatatlanul komoly tudni, hogy majd el fog jönni Ő, „tűznek lángjában, ki bosszút áll azokon, a kik nem ismerik az Istent, és a kik nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliomának” (2Thessz1:8). Csak annak a hitnek van valamekkora értéke, ami őszinte és szerető engedelmisséget hoz létre, és csak az az engedelmisség elfogadható Isten számára, ami az Ő megtestesült Fiába vetett hitből fakad. Az evangélium célja az, hogy mindkettőt elhozza nekünk. A hit a lényegi alapelem, az engedelmisség a szükséges termék. A hit a gyökér, az engedelmisség a gyümölcs.

„Az egyedül bölcs Istennek... dicsőség.” (Rm16:27) Az ok, amiért az apostol ezen a módon imádja az Istenséget, elvezet egy tág és csodálatos témához, ami bízunk benne, hogy ugyanúgy megragadja majd az olvasót, mint a szerzőt. Bár azt javasoljuk, hogy a fejezet hátralevő részét e vers vizsgálatának szenteljük, most nem kíséreljük meg teljes mértékben felvázolni. Abban a nagy titokban, az örök szövetség megalkotásában és kimunkálásában, amire az apostol az előző versekben utalt, Isten tökéletes bölcsessége oly látványosan és kiválóan mutatkozik meg, hogy az apostol szívét arra készítette: mondjon dicséretet ezért az isteni kiválóságért. Ő, bárcsak megadna nekünk az a bölcsesség, hogy ragaszkodjunk a tökéletességének ehhez a nézetéhez, Aki „bölcsességének nincsen határa” (Zsolt147:5).

„Az egyedül bölcs Istennek.” Ő az egyedül bölcs Lény lényegileg, felülmúlhatatlanul, örökké (v. ö. 1Tim1:17, Júd25). Isten nem a másvalakitől származó közlésektől bölcs, hanem eredendően és függetlenül, míg a teremtmény bölcsessége nem egyéb, mint egy sugár „a világoosságok Atyjától” (Jak1:17). Isten bölcsessége megmutatkozik minden útjában és minden

munkájában, egyesekben látványosabban, mint másokban. „Mily számtalanok a te műveid, Uram! Mindazokat bölcsen alkottad meg, és betelt a föld a te gazdagsággal.” (Zsolt104:24) Az utalás itt a teremtésben elvégzett munkáira történik. Ugyanazzal az ámuló kiáltással fogadhatjuk a munkáit a gondviselésben, melyekkel szabályozza a világegyetem összes bonyolult ügyleteit és kormányozza ezt a világot úgy, hogy minden dolog az Ő dicsőségét, valamint a népe javát szolgálja. De a megváltás csodálatos terve az, ami joggal nevezhető a bölcsessége mesterművének. Az valóban „Istennek titkon való bölcsessége, az az elrejtett, melyet öröktől fogva elrendelt az Isten a mi dicsőségünkre” (1Kor2:7, 10). Oly sok megoldandó probléma volt a megváltással (emberileg szólva), oly sok úton és módon kellett végezni, oly nagy a végrehajtásának változatossága, hogy az „Istennek sokféle bölcsességét” jelzi (Ef3:10).

Isten bölcsessége látszik meg az evangéliumban

Isten tökéletes bölcsessége mutatkozik meg az üdvösség eltervezésében a bűnösök számára, ami mindig is zavarba ejtette minden véges intelligencia értelmét. Isten kitalált egy módot, de ők egyet sem tudtak kitalálni. Mind az örök szövetség terve, mind a használatra kijelölt eszközök a legméltóbbak Istenhez. „Az Ő akaratjának titka” (Ef1:9) az alapja. „Könyörülök azon, a kin könyörülök” (Rm9:15). „Ő benne, a kiből vettük is az örökséget, eleve elrendeltetvén annak eleveelvégzése szerint, a ki mindent az ő akaratjának tanácsából cselekszik” (Ef1:11). Ahogyan az egyik puritán kifejezte: „Az Ő akarata hozta mozgásba az Ő bölcsességét.” Az elmúlt évek során a keresztyén szerzők – amikor Isten oly nagyszerű üdvösségét tárgyalták – a legnagyobb hangsúlyt az ezt biztosító kegyelemre és a megvalósító hatalomra helyezték, de viszonylag csekély figyelemmel adóztak annak a bölcsességnek, ami eltervezte. Isten elhatározta, hogy a legdicsőségesebb módon munkálkodik, s mind a cél, mind az eszközök egyformán bámulatosak voltak. Oly nagy és csodálatos volt a megváltás munkája, hogy amikor elküldte az angyalokat, mint rendkívüli nagyköveteket, hogy hozzák el a békesség hírért a világnak, azok ebben a megindító imádatban törtek ki: „Dicsőség a magasságos mennyeiben az Istennek” (Lk2:14).

Isten dicsősége az Ő legfőbb célja

A legfőbb cél, amit Isten a szeme előtt tartott, a saját dicsősége volt, az alárendelt cél pedig a lecsúszott és tönkrement népének a helyreállítása. „Isten dicsősége” alatt az Ő megnyilvánulását értjük az attribútumainak gyakorlása közben, a tökéletességeinek megmutatkozását. Isten minden munkája bizonyítja az Ő kiválóságait. De ahogyan egyes csillagok fényesebben ragyognak másoknál, úgy az Ő tökéletességei is jobban megmutatkoznak egyes munkáiban. S ahogyan csak egy égitest van, ami messze felülmúlja az összes bolygót, úgy a megváltás munkája is messze felette áll csodaként a teremtés összes csodájának. Itt a bölcsesség és a jóság, az igazságosság és a könyörület, a szentség és a kegyelem, az igazság és a békesség, a szeretet és a hatalom a legnagyobb mértékben és szépségben egyesülnek. Ezen az alapon használja az apostol „az áldott⁵ Isten dicsőségének evangélioma” (1Tim1:11) kifejezést. Az az evangélium, ahogyan valaki kifejezte, „a folttalan tükör, amelyben az Istenség nagy és csodálatos hatásai kerülnek bemutatásra”. Ez a megváltás csodálatos munkája, ami kiváltja a menny minden lakójának dicséretét és hálaadását (Jel5:12-13).

A megváltás lehetőségének mérlegelése során úgy tűnik, Isten attribútumai megosztottak vele kapcsolatban. A kegyelem hajlott az üdvözítésre, míg az igazságosság a vétkes halálát követelte. Isten fensége látszólag méltatlanná tette, hogy a szennyes porral

⁵ Károli a „boldog” szót használja – *a ford.*

foglalkozzon. Isten szavahihetősége megkövetelte a büntetést, amit Ő mondott ki az engedetlenségre. Az Ő igazságának tisztességét meg kell őrizni. Úgy tűnik, Isten szentsége teljesen kizárja a közeledését a romlott teremtményekhez. De Isten szeretete mégis feljűk irányult. De hogyan képes rájuk áradni anélkül, hogy ne kompromittálná a többi tökéletességét? Miféle véges intelligencia lett volna képes megoldást találni erre a problémára? Tegyük fel, hogy ezt a problémát rábízta az angyalokra, akik a kellő megfontolás után felismerték, hogy közbenjáróra van szükség a bűn okozta szakadék áthidalásához, Isten kibékítéséhez a bűnösök iránt és bűnösök kibékítéséhez Isten iránt. Hol lehet megtalálni a megfelelő közbenjárót? Vegyük fontolóra a tulajdonságokat, amikkel rendelkeznie kell.

Az alkalmas Közbenjáró tulajdonságai

Ahhoz, hogy alkalmas legyen ehhez a vállaláshoz, a közbenjárónak képesnek kell lenni mindkét véglet eléréséhez: képesnek kell lennie mindkét általa kibékítendő fél érzelmeinek és szeretetének megismerésére, akiket ki akar békíteni, igazságosan kell felbecsülnie mind az egyiknek, mind a másiknak a jogait és a sérelmeit. Ehhez azonban birtokolnia kell mindkét fél természetét, így önmagában mindkettőjük közös érdekeivel kell bírnia. Továbbá kellő érdemekkel kell rendelkeznie, hogy megbiztosíthassa a jutalmat sokaknak. Ilyet azonban sem a mennyben, sem a Földön nem találni. De a hiánya mégsem gátolta a Mindenhatót. Isten úgy döntött, hogy biztosít egy Közbenjárót, Aki nem más, mint a tulajdon Fia. De hogyan lehetséges ez, látva, hogy csak isteni természettel rendelkezik? Tegyük fel, hogy ezt a kérdést a mennyei lelkektől kérdezzük. Vajon nem lettek volna mindig is vesztesek a csomó kibontására irányuló igyekezetükben? S tegyük fel azt is, hogy Isten a tudukra adta: az Ő Fia fog megtestesülni, emberi természetet öltve Magára, s az Íge testté lesz. Vajon akkor még nem volnának mindig teljesen összezavarodottak?

Ámuljunk el Isten bámulatos bölcsességén és csodáljuk azt, hogy olyan Közbenjárót rendelt el, Aki teljes mértékben alkalmas kibékíteni Istent az emberekkel és az embereket Istennel. Csodáljuk a mindentudásnak ezt a működését, ami eltervezte a szűztől születést, amivel a Fiú a mi természetünk birtokosává vált anélkül, hogy egy jöttányi szennyeződés is érte volna; amivel Immánuel lett mind a természetében, mind a hivatalában; amivel igitatóvá vált (Jób9:33), hogy rátegye a kezét mindkét elidegenedett félre; amivel szolgálhatott helyettesítőként a vétkes fél javára és teljes elégtételt adhatott az isteni igazságnak helyettük. Továbbá, az isteni bölcsesség úgy oldotta meg ezt a nehézséget, hogy a Fiú dicsősége egyáltalán nem fakult meg a megtestesülés miatt, hanem még növekedett is általa, mert a dicséret olyan jutalmát kapja az örökkévalóság véget nem érő korszakai során a megváltottjaitól, amit még a szent angyalok sem képesek Neki megadni, pedig ők maguk is további alapokat kaptak ahhoz, hogy imádhassák Őt.

Az isteni bölcsesség kiterjedése

Vegyük fontolóra az isteni bölcsesség kiterjedését abban is, hogy alkalmat véve a büntől és az ember bukásától hozott még több dicsőséget Istennek és emelte az ember még kiválóbb állapotba. A bűn a maga természetében nem hajlik a jóra, alkalmatlan közeg, nincs megfelelő hatékonysága Isten dicsőségének előmozdításához. Nagyon távol áll attól, hogy közvetlenül hozzájáruljon Isten dicsőségéhez: épp ellenkezőleg, a legvalóságosabb gyalázat a Számára. De a kép fekete háttereként, amiről egyesek gondolhatják azt, hogy kisebbít, kiemeli a világosabb színeket és növeli azok szépségét. Ezért a bűn gonoszsága abszolút módon véve elhomályosítja Isten dicsőségét. Mégis, az Ő gondviselésének megmászító intézkedése folytán a bűn a neve szemléltetésére és dicsőségesebbé tételére szolgál a racionális teremtmények szemében. Az ember bűne nélkül nem volna helye Isten jósága legtökéletesebb gyakorlásának. Boldog hiba,

ami nem önmagában, hanem Isten bölcsessége és csodálatos tanácsvégzése által javítható olyan előnyösen ki, hogy a föld üdvössége a menny csodájává válik.

Bates „Az isteni attribútumok harmóniájában” mondja: „Isten bölcsessége megmutatkozik az efféle alantas és látszólag ellentmondásos eszközök elrendelésében ezeknek a dicsőséges hatásoknak az eléréséhez. A mód ugyanolyan csodálatos, mint maga a munka. Az, hogy Krisztust a kereszthalála elítélt gonosztevéként a mi örök igazságunkká tette; hogy a sírba szállása életre és halhatatlanságra hoz fel egy elveszett világot. Annyira hihetetlen a mi szűk értelmünk számára, hogy Ő egyszerre üdvözít és ejt ámulatba minket. Ebben semmi sem látszik világosabban annál, hogy Isten gondolatai sokkalta magasabbak a mi gondolatainknál és az Ő útjai annyival magasabbak a mieinknél, mint amennyivel magasabb a menny a Földnél (Ézs55:8). Fizikai titok összekeverni a természet által elpusztítható dolgok legnemesebb orvosságait és ezzel tenni az egyik halált győztessé a másik felett, de hogy az örök élet a halálból, a dicsőség a gyalázatból, az áldás az átokból származzon annyira visszatartó az emberi értelem számára, hogy a belé vetett hitet megkönnyítendő sok próféta jövendölte meg, hogy amikor bekövetkezik azt Isten örök terve eredményének tekintsék.”

„Az egyedül bölcs Istennek a Jézus Krisztus által dicsőség mindörökké. Ámen.” (Rm16:27) A görög kissé összetett és a Revised Version közelebb áll a szó szerinti fordításhoz: „Az egyedül bölcs Istené Jézus Krisztuson keresztül legyen a dicsőség mindörökké. Ámen.” Mivel mindkét fordítás elfogadható, mi el is fogadjuk mindkettőt, mert mindegyik tökéletes harmóniában van a többi igeszakasszal. Az Authorized Version így adja vissza a gondolatot: Istenünk imádása csak Jézus Krisztus közvetítésével lehetséges. A Revised Version által kifejtett elképzelés a következő: Jézus Krisztusban és Őrajta keresztül Isten páratlanul megmutatkozik, mint erőben és mindentudásban egyaránt végtelen. „Krisztus Isten hatalma és Isten bölcsessége” (1Kor1:24). Krisztusban, valamint a Személye és a munkája által ezek az isteni tökéletességek a legteljesebben mutatkoztak meg. Ő „a láthatatlan Isten képmása” (Kol1:15), „az ő dicsőségének visszatükröződése” (Zsid1:13). Ennek a dicsőítésnek a tárgya a mindenható és mindentudó Isten: a téma, amiből kiindul, a titok, vagy az örök szövetség, a szubsztanciája az „örök dicsőség”, a Közvetítője pedig Jézus Krisztus.

6. fejezet: Ima a gyengébb testvérekért – 1Kor1:4-7

Az eredeti Korinthosz az ókori Görögország fővárosa volt, de nemcsak hatalomban, hanem gazdagságban és pompában, s hozzátehetjük, luxusban és kicsapongásban is – Vénusz temploma állt benne. Korinthoszt teljesen megsemmisítette Mammius római konzul i. e. 120-ban. Ahogyan az egyik szerző kifejezi: „A lakosai szétszóródtak, s a győztes a valaha volt leggazdagabb zsákmánnyal tért vissza Rómába, ami valaha is kitüntette egy római tábornok győzelmét.” Ezt követően Korinthosz egy évszázadon át romokban hevert. De Julius Caesar, felismerve a hely katonai fontosságát és kereskedelmi lehetőségeit, elhatározta az újjáépítését. Ebből a célból küldött egy főleg felszabadított rabszolgákból álló kolóniát Korinthoszba. A korinthuszi férfiak: Justus (Csel18:7), Krispus és Gájus (1Kor1:14), Fortunátus és Akhaikus (1Kor16:17) nevei mind római eredetűek. Az a kolónia azonban alig volt több, mint az új város magja. Kereskedők özönlöttek Korinthoszba mindenfelől és sok zsidót is odavonzott a kereskedelem csábereje. A művészet, az irodalom és a luxus megelevenedtek. Az iszthmoszi játékokat újra elkezdték megtartani.

Az új Korinthosz

Az új Korinthosz Akhája fővárosává vált. Augustus császár támogató gondoskodása mellett Korinthosz sokat visszanyert a régi fényéből és i. e. 50-re olyan előkelőségre tett szert, ami Görögország dicsőségévé tette. Ám ez anyagi és testi dicsőség volt, mert a kéjvágy központjává vált. Ám ahol bővelkedik a bűn, ott a kegyelem még sokkal jobban bővelkedik, mert Isten úgy rendelkezett, hogy a vaskos gonoszságnak ez a helye legyen a tanúja Krisztus keresztye egyik legnagyobb győzelmének. Ebből a szempontból könnyű meglátni, milyen jó helyen volt Korinthosz ahhoz, hogy központ legyen, amiből az evangélium kiárad. Nemcsak Görögország politikai központja volt, hanem a kereskedelmi és intellektuális életének trónja is, sok polgár és nemzet találkozóhelye, olyan hely, ahonnan sokféle hatást terjedt szét minden irányba. Ebbe a városba küldetett el Pál. S bár a királyok Királyának követe volt, nem volt semmiféle kísérete, az érkezését egyáltalán nem jelentették be és nem is várta fogadóbizottság.

Teljesen idegenként a helyen Pál két földijét kereste fel, Akvilát és a feleségét, Priscillát, akik ugyanannak az iparoscéhnek az alkalmazottjai voltak, aminek ő maga is szakembere volt. Pál náluk maradt és sátoresztítőként velük dolgozott (Csel18:1-2). Szombatonként elment a zsinagógába, ahol mind a zsidókkal, mind a görögökkel vetekedett és igyekezett őket meggyőzni. Nem sokkal később Pál erősítést kapott Silás és Timótheus személyében, akik csatlakoztak hozzá és bizonyoságot tettek a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus. De ők ellenszegültek és káromlásokat szóltak. Pál nem ijedt meg, hanem megrázva a ruháit ezt mondta nekik: „Véretek a fejetekre; én tiszta vagyok: mostantól fogva a pogányokhoz megyek.” (Csel18:6) Az Úr tisztelte a döntését, először Krispuszt üdvözítve, a zsinagóga fejét, a házanépével együtt. Utána „a Korinthusbeliek közül is sokan hallván, hisznek vala, és megkeresztelkednek vala.” Ők azonban csak az elsőszülöttek voltak, nagyobb aratást kellett begyűjteni. „Monda pedig az Úr látás által éjszaka Pálnak: Ne félj, hanem szólj és ne hallgass: Mert én veled vagyok és senki sem támad reád, hogy néked ártson; mert nekem sok népem van ebben a városban.” (Csel18:9-10)

Pál munkálkodása Korinthoszban

Figyeljük meg, hogy ők az Úr népe voltak, bár még a természetes állapotukban, holtak a vétkekben és a bűnökben – de a szuverén és örök kiválasztás alapján voltak azok. „És ott lakozék egy esztendeig és hat hónapig, tanítva köztük az Isten Ígését.” (Csel18:11) Pál

munkálkodása gazdag áldást nyert, az isteni kegyelem felállított megannyi emlékműve váltak alapító tagokká Isten korinthuszi gyülekezetében.

Az apostol távozása után bajok merültek fel a gyülekezetekben és különféle gonoszságok törtek utat maguknak. Emlékeznünk kell, hogy ennek a gyülekezetnek a tagsága heterogén volt, sokan közülük pogány háttérből jöttek, körülvették őket a hiábavaló filozófusok által mindenfelől kínált ösztönzések az önimádatra, s ebben az időben az Újszövetség egyetlen része sem volt úgymond forgalomban. A judaizálók terjesztették a tévelygést és elvetették a civakodás magját, és erős pártszellem uralkodott. Jelentős testiség és komoly rendetlenség csúfította el a keresztyén bizonyoságát.

A korinthuszi gyülekezet gonoszságai között voltak a klikkek és a széthúzó csoportok, a hetedik parancsolat megszegései különféle formákban, és a gyülekezetnek az ilyen ügyekben tanúsított fegyelmezetlensége. Rendetlen és testvériesség nélküli szellem uralkodott az összejöveteleiken. Az asszonyoknak megengedték, hogy fedetlen fővel jöjjenek a gyülekezetbe és ott nyilvánosan fel is szólaljanak, gyakorolva a prófétálás és a nyelveken szólás ajándékát tekintet nélkül a rendre és az épülésre. Az úrvacsorát közönséges étkezéssé züllesztették le. A testvérek perre mentek egymás ellen a pogány magisztrátusok elé, s néhányan fellázdak Pál ellen. E hírek eljutottak az apostol fülébe is. S bár ez a levél bizonyos konkrét kérdésekre adott válaszként íródott, ő vette az alkalmat a válaszában és előhozakodott minden olyan dologgal, amiket helyesbíteni kellett. Bár voltak dolgok a levélben, amik a helyi tovatűnő és speciális ügyekre vonatkoztak, alapvető tanítást és sok maradandó fontosságú dolgot is beleszótt.

A legáldottabb dolog megfigyelni, hogyan kezdi Pál a nekik írt levelét. Sokkal több korholást kellett mondani, mint dicséretet, mégis, a bevezető megszólítás és üdvözlés után ezt mondta nekik: „Hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek” (1Kor1:4). Mielőtt közvetlenül megvádolná őket a rendetlen viselkedésükért, először biztosította őket a helyről, amivel a szeretetében bírtak. Bár most Pál nem volt jelen velük, meleg hely volt fenntartva a szívében a számukra. Folytonosan megemlékezett róluk a kegyelem trónja előtt. Lecke ez azoknak, akik pásztori hivatalt viselnek: amikor Isten elhív, hogy újabb helyet foglaljunk el az Ő szőlőjében, nem szabad elfelejteni azokat, akik a korábbi szolgálati helyén maradtak. A „hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek” elmondja nekünk, hogy Pál nem tekintette az imádságot lelki luxusnak, melyet csak ritka és különleges alkalmakkor lehet élvezni. Inkább a rendszeres gyakorlata volt, olyan kötelezettség, amit folyamatosan teljesített, s új utánpótlást keresett a kegyelemből nemcsak a maga, de mások számára is. Az imádságot joggal nevezték „a keresztyén élet ütőerének”, ami jelzi az egészségét vagy a betegségét.

Pál Istent „az én Istenemnek” ismeri el

Ismét látjuk, amint az apostol úgy utal arra, Akinek hálát ad, mint „az én Istenemre”. Bár megpróbáltuk kiemelni ennek a kifejezésnek az erejét egy korábbi alkalommal, jó lesz, ha itt is összefoglaljuk ugyanezt. Pál nem tekintette az Istenséget abszolút és végtelenül távol állónak, hanem élő és személyes valóságnak, Akivel bensőséges kapcsolatban állt. „Az én Istenem” a szövetségi kapcsolat megvallása volt, mert a nagy szövetségi ígéret így hangzott: „a ti Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek” (3Móz26:12) „Az én Istenem” a személyes kapcsolat kifejezése volt: Ő volt Pál Istene az örök kiválasztás, a megváltás és a megújító hatalom által. Isten adott életet Pálnak és pecsételte el az istenképmást a szívében, ezzel téve őt látványosan a saját kedves gyermekévé. „Az én Istenem” Pál személyes választásának volt az elismerése, mert tudatosan én önként választotta Istent az ő abszolút Urának, legfőbb Istenének és örökkévaló részének. „Az én Istenem” a gyakorlati viszony megvallása volt. Pál összes tehetsége és energiája Isten dicsőségére volt szánva, Aki bőséges kegyelmet adott neki, Aki megőrzött mindent, amit Pál bízott rá és Aki betöltötte Pál minden szükségét.

Ez az Isten a buzgó imádat tárgya volt. A jóságát el kellett ismerni, s Pál folytonosan kivette a részét ebből a szent gyakorlatból. „Hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek az Isten ama kegyelméért, mely néktek a Krisztus Jézusban adatott” (1Kor1:4). Ebben Pál valamennyiünk elé példát állít: „Legyetek az én követőim” (1Kor11:1). Ha nem utánozzuk őt másokért történő hálaadásnak ebben az áldott gyakorlatában, akkor veszteséget fogunk elszenvedni. Vajon nem az ebben a konkrét dologban elkövetett hiba az egyik oka annak, amiért az Úr népének egyes tagjai oly nehéznek találják a meggyőződés megszerzését arról, hogy „Isten kegyelme” magadatott nekik Jézus Krisztus által? Vajon nem azért, mert nem voltak valóban hálaadás és most sem azok, amikor van okuk hinni, hogy másoknak megadta a kegyelmét? Van arra irányuló hajlamunk, hogy túlságosan is a saját lelki érdekeinkkel foglalkozzunk? Isten nem áldja meg az énközpontúságot. Nem ok nélkül parancsolta meg Isten a népének: „Ne nézze kiki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is.” (Fil2:4) Ugyanúgy létezik lelki önzés, mint ahogyan természetes önzés is. Igyekezzünk tehát odafigyelni a buzdításra: „Örüljete az örülőkkel” (Rm12:15).

Egy fontos gyakorlati lecke

„Hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek.” Az az Íge mindig nagyon áldott, amikor az eszünkbe ötlenek a kísérő körülmények. Fontos gyakorlati leckére mutat ez rá a számunkra. Különböző változások mentek végbe a korinthuszi gyülekezetben az apostol távollétében, és e változások közül egyik sem mutatott jó irányba. De nem volt változás vagy csökkenés Pál irántuk érzett szeretetében. A változások között lehettek olyanok, amik elhomályosították az örömet, de nem enged a szeretetét elhidegülni. Ugyanolyan gyakorisággal adott hálát értük, mint tette azt korábban, még akkor is, amikor egyesek elhidegültek iránta. S vajon a szerzőnek és az olvasónak nem kell nagyon ügyelniük a szívükre, hogy ne engedjenek meg abban semmi olyan változást, ami csökkentheti a testvérek irántuk érzett szeretetét? Igaz, ez szükségessé teheti a kifejeződés megváltoztatását (mint Pál esetében is, lásd 1Kor4:21), mert a szeretetnek mindig hűségesnek kell lennie, s a külső megmutatkozásának formáját a célja javának kell szabályoznia, de a szenvedélyessége nem csökkenhet.

Jóllehet Pál nem tudta biztosítani a korinthusziakat arról, hogy „hálát adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által mindnyájatokért, hogy a ti hiteteknek az egész világon híre van” (Rm1:8), mégis hálás volt Istennek, amiért hatékony elhívásban részesítette őket: „Hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek az Isten ama kegyelméért, mely néktek a Krisztus Jézusban adatott”. S nem sulykol újabb fontos gyakorlati leckét nekünk, tudniillik, hogy ne vessük meg a megrepedt nádszálat vagy a pislogó gyertyabelet? Igaz, hogy a leghevesebben azokért adunk hálát Istennek, akik a leginkább emlékeztetnek minket az Ő Fiára, de nem mulaszthatunk el hálát adni Neki azokért sem, akikben csak alig-alig vagyunk képesek meglátni Őt. Ha Krisztus neve jó illatú a számunkra, akkor mindig örvendeznünk kell, valahányszor csak kitöltetik. Ha az Ő képmása drága a számunkra, köszönetet mondunk érte, bárkiben is látjuk – pont ahogyan az evangéliumot is akkor értékeljük, ha örvendezni fogunk, bárki prédikálja is azt. S bár Krisztus képmása csak halványan fedezhető fel a csecsemőiben, mégis, ha egyáltalán látjuk, tévedhetetlen bizonyosságunk van arról, hogy Aki elkezdte bennük a jó munkát, be is fogja azt fejezni (Fil1:6).

Ez a konkrét igazság volt az, ami pont ebben az időben támogatta Pál szívét (1Kor1:8). Legalább három év telt ez azóta, hogy eljött Korinthusból, mely időszakban keményen dolgozott más helyszíneken. De hálával és örömmel idézte fel, milyen kegyelmesen és csodálatosan munkálkodott Isten Korinthusz hírhedten gonosz városában. Ez volt az, ami fenntartotta őt, amikor híreket halott a közöttük uralkodó szomorú rendetlenségről. „Hálát adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek az Isten ama kegyelméért, mely néktek a Krisztus Jézusban adatott.” Visszaemlékezett „az ő eljegyzésük napjára.” Ahelyett, hogy teljesen

elnyelték és lesújtották volna őt a súlyos hibáik. Pál szilárdan ragaszkodott ahhoz a tényhez, és mindenekelőtt azt az igazságot tartotta szem előtt, hogy ők Isten szuverén és legyőzhetetlen kegyelmének tárgyai és átvevői voltak. Mivel azt a kegyelmet nem ők szerezték, hanem „a Krisztus Jézusban adatott” meg nekik, tudta, hogy nem veszíthetik el: majd növekedni fognak a kegyelemben és a Megváltójuk ismeretében. A második levél figyelmes elolvasása, amit később küldött ugyanennek a gyülekezetnek megmutatja, milyen áldott módon igazolódott a bizonyossága és teljesült a reménysége.

Fontos tanítás Isten szolgálóinak

Pál nem a korinthusiak megfedésével kezdte a levelét az önfejűségük miatt, hanem helyette felsorolt bizonyos dolgokat, melyek bizonyosságok voltak a számukra arról, hogy az isteni kegy részesei voltak. Ebben ne csak az apostol saját nemességének és kegyességének kedves példáját lássuk, hanem fontos tanítást is arról, miképpen kell eljárnia Isten szolgálójának azokkal – különösen a saját gyermekeivel az evangéliumban – akik letértek az útról. Először igyekeznie kell elérni és meglágyítani a szíveiket Isten irántuk megnyilvánuló jósága megújított érzetével, mert csak akkor lesznek képesek felfogni a bűn rendkívül bűnös mivoltát és a gyalázatot, ami Őt éri a rendetlen életvitelük miatt azok részéről, akik az Ő nevét viselik magukon. Emlékeztükbe idézve az üdvösségük napját Pál nemcsak annak az isteni kegyelemnek a csodájára hívta fel a figyelmüket, ami kihozta őket a sötétségből az Ő csodálatos világosságára, hanem arra is emlékeztette őket, hogy ő maga volt a kiváltságos eszköz, amit Isten a megtérésük során használt. Így tehát, mivel Ő volt a lelki atyjuk (1Kor4:15), készségesebben oda kellett figyelniük az üzenetre, amit ő készült nekik átadni.

„Isten kegyelme” először is az Ő ingyenes és szuverén kegyességére utal, majd az abból származó áldásokra – ahogyan arról beszélünk, ahogyan másoktól kapunk szívességet. Ebben a második értelemben használta az apostol a kifejezést, amikor hálát adott Istennek a korinthusiaknak adott kegyelemért. Figyeljük meg, milyen alaposan ügyelt arra, hogy közvetítőként az Őt megillető helyre helyezze a Megváltót: „ama kegyelméért, mely néktek a Krisztus Jézusban adatott”. Isten kegyelme először a Krisztusban kiválasztottaknak a világ teremtését megelőzően adatott meg (1Tim1:9), majd Krisztustól kapták meg az újjászületésükkor és a keresztyén életvitelük során (Jn1:14-16). Isten minden kegyelme a Megváltón keresztül árad ránk. Először tehát Isten kegyelme adatott meg a korinthusiaknak Jézus Krisztus által a megtérésükkor, majd „mindenben meggazdagodtak ő benne, minden beszédben és minden ismeretben” (1Kor1:5). Ugyanezt az igazságot hangsúlyozza itt ki: az ajándékokat és az eredményeket konkrétan Krisztusnak tulajdonítja. Azaz, az önelégültség és a dicsekvés minden alapja eltöröltetett, s a tisztesség annak adatott meg, Akinek valóban kijárt. Nem behódolás történt a teremtménynek, hanem a megalázása.

A Lélek rendkívüli ajándékai

„Mindben meggazdagodtak ő benne, minden beszédben és minden ismeretben.” Ennek a két dolognak a sorrendje furcsának tűnhet. Ha így van, az ama konkrét beszéd és ismeretfajta eltévesztésének köszönhető, amire itt Pál utalt. Az utalás nem a szokásosra, hanem a rendkívüli történetre, nem a kegyelemre, amit a Lélek ültet belénk, hanem az ajándékaira. Ennek a korszaknak a kezdetén nemcsak a hivatalosak (az apostolok és a próféták) voltak rendkívüliek, hanem az ajándékok is, s mivel az előbbieknél nem lettek kijelölve utódaik, úgy az ajándékok folytatódása sem volt soha tervbe véve. E korszak korai napjaiban a Szentlélek látható jelekkel tette észrevehetővé a jelenlétét (lásd Csel2:1-4, 10:44-46). A rendkívüli ajándékok és jelek Krisztus ígéretének beteljesítéseképpen adtak (Mk16:17-18) a keresztyénség megszilárdítása végett és az egyház gyermeki állapota miatt, valamint az

evangélium apostoli tanításának alátámasztása (Zsid2:4) érdekében és isteni módon téve bizonyosságot arról, hogy Isten is jóváhagyja azt. A Lélek eme munkáit nevezzük rendkívülieknek a szokásosaktól, illetve azoktól az ajándékoktól és kegyelmi összetevőktől való megkülönböztetés végett, amiket az egész korszak során mindenkor osztogatott a keresztyéneknek.

Ezek a természetfeletti ajándékok a kívülállók figyelmét voltak hivatottak felkelteni (1Kor14:22), hogy meghallgatást parancsoljanak az apostolok számára, és hitelesítsék az evangéliumot a pogány országokban. Isten összes gyülekezete közül, melyekről az Újszövetségben olvasunk, szemlátomást a korinthuszi bővelkedett leginkább ezekben az ajándékokban – és ők is éltek vissza vele a legnagyobb mértékben. Azok a korinthusziak, akik meg voltak áldva ilyen lelki ajándékokkal, lenézték azokat, akik nem rendelkeztek eggyel sem, azok pedig, akik híjával voltak ezeknek, irigyelték azokat, akik rendelkeztek velük.

A nyelvek ajándéka tartalmazta a prófétálást vagy az isteni sugallatra történő beszédet, konkrétan pedig arra a csodálatos ajándékra utal, amivel a birtokosa képes idegen nyelveken megszólalni (1Kor12:10, 14:4-5). A tudás ajándéka természetfeletti adomány volt, amivel a birtokosa képes volt értelmezni a próféciákat és az idegen nyelveket (1Kor12:10, 14:26). A levél fő részében Pál megismertette a korinthusziakat ezeknek az ajándékoknak a kiválóságával és a használatuk mikéntjével. Ezek a Lélektől származtak (1Kor12:4, 8); a közösség hasznára adattak (1Kor12:7); ezeket ékes rendben, épülésre kellett használni (1Kor14:26-33). S Pál megmutatott egy még kívánatosabb és kiválóbb dolgot is a korinthusziaknak: a szeretet gyakorlásának útját (1Kor13).

Bár ezek az ajándékok hasznosabbá tették őket, mégsem voltak megszentelők (1Kor13:2). Bár a korinthusziak bőségesen el voltak látva ezekkel, lelkileg mégis csak csecsemők voltak (1Kor3:1). Jóllehet a büszkeségük és az elbizakodottságuk miatt sokszor visszaéltek ezekkel az ajándékokkal, az apostol mégis csodálta Istent azért, hogy megadta ezeket. Krisztus ajándékai voltak ezek (Ef4:8), az Ő mennybemenetelének gyümölcsei (Csel2:33). S bár az apostol (még) nem tudott örülni a Lélek általuk hordozott gyümölcseinek, mégis tudatta velük, hogy hálát ad a neki megadott rendkívüli ajándékokért. Ennek is az volt a célja, hogy békítő hatást gyakoroljon a korinthusziakra, és arra indítsa őket, hogy meghallgassák az utána mondottakat. Távolról sem tekintette az ajándékokat értéktelenségnek azért, amiért nem használták fel jobban ezeket, hanem visszavezette azokat Istenre, mint a Forrásukra és Jézus Krisztusra, mint az Adományozójukra. Nem hízelgett neki azért, mert a birtokában voltak ezeknek, hanem Őt magasztalta, Akinek köszönhették (Csel4:7).

A rendkívüli ajándékok már nem elterjedtek

Noha ezeket a rendkívüli ajándékokat nem használják a legtöbb keresztyén gyülekezetben, vannak más, a lelki kegyelemtől megkülönböztethető ajándékok – természetes tehetségek, intellektuális képességek, beszédkészség és így tovább. Miközben az általunk említett ajándékok és természetes tehetségek jóval alábbvalók a lelki kegyelemi ajándékoknál, az apostolnak az előbbivel kapcsolatos példájából értékes tanulságokat vonhatunk le az utóbbiakkal kapcsolatban. Először is, mind az előbbieket, mind az utóbbiak Isten ajándékai, s hálával kell azokat elismerni. A kegyelem minden között a legkiválóbb, de ha ajándékokat is hozzáteszünk, még kiválóbb lesz. A kegyelem szenteli meg az ajándékokat, az ajándékok pedig ékesítik és hasznosabbakká teszik a birtokosaikat. Másodszor, az ajándékok birtokosainak nincs okuk felfuvalkodni, s lenézni másokat, akik nem rendelkeznek efféle ajándékokkal, mert Isten az, Aki valakit különbözővé tesz a másik embertől. Harmadszor, nem szabad ócsárlóan szembeállítani az ajándékokat a kegyelemmel. Pál se tette. S ha van veszély az egyik oldalon, akkor az ugyanúgy megvan a másikon is: valaki lehet ugyanolyan büszke a hitére és a szeretetére, mint másvalaki beszélőképességére vagy a tudására.

Miután oly sokat mondtunk az 1Kor1:4.5-ről, nem kell annyit mondanunk az utána következőkről. „A mint megerősítettet ti bennetek [vagy köztetek] a Krisztus felől való bizonyágtétel.” (1Kor1:6) A „Krisztus felől való bizonyágtétel” az evangéliumot jelenti. A 1Kor2:1 „az Isten bizonyágtételének” nevezi. Az előző a nagy Tárgyára, utóbbi a nagy Szerzőjére vonatkozik. Megemlíti, hogy ezt a bizonyágot az erősítette meg, hogy nemcsak szóban, hanem isteni erőben is eljutott hozzájuk. Más szóval, a bizonyágtétel annak bizonyítéka volt, hogy befogadták az evangéliumot a maguk üdvösségére (v. ö. Kol1:6). Az evangéliumot az Isten által adott hittel fogadták be, s az szilárdan rögzült a meggyőződésükben és a szeretetükben. Ha a „megerősítettet ti köztetek” változattal fordítjuk, akkor ez utalás arra a csodálatos ajándékra, ami beléjük lett ültetve (v. ö. Zsid2:4). A nyitó „amint” a 4. és 5. versekre tekint vissza. Pál ezt mondta: „Amint a megtérésetek és a megajándékozások Isten kegyelméből származott Jézus Krisztus által, úgy ez a megerősítés is.”

„Úgy, hogy semmi kegyelmi ajándék nélkül nem szűkölködtek, várván a mi Urunk Jézus Krisztusnak megjelenését” (1Kor1:7). Az evangélium úgy meg lett erősítve közöttük, hogy egyetlen gyülekezet sem volt bővebben ellátva ajándékokkal., Ez abban lett megerősítve, hogy megteremte az áldott gyümölcsét: sóvárogva várták a Megváltó visszatérését. Az utalás arra a várakozásra vonatkozik, amit Krisztus második eljöveteleivel kapcsolatosan tápláltak, melynek ígérete hozzákapcsolódott az Ő népe feltámadásához és az Ő királyságának elkezdődéséhez. Krisztus visszatérésevel kapcsolatosan olyan általános volt az első keresztyének áldott reménysége, hogy úgy jellemezték őket, mint akik vágyva várják az Ő megjelenését (2Tim4:8). Mennyivel inkább kell nekünk szeretnünk az Ő második eljövetelet szemlélni most, hogy ez a dicsőséges esemény kétezer évvel közelebb van! A Lélek ajándékai és kegyelmei csak „első zsengek” (Rm8:23), s ezeknek sóvárgást kell ébreszteni bennünk Krisztus eljövetele után, amikor majd teljes mértékben belépünk az Általa a számunkra megvásárolt örökségbe.

7. fejezet: Ima a nyomorúsággal kapcsolatban – 2Kor1:3-5

A hírek továbbítása az ókori időkben sokkal lassabb folyamat volt, mint manapság. Nem lehetünk abban biztosak, hogy mennyi idő telt el aközött, hogy Pál elküldte az első levelét a korinthusiaknak és aközött, hogy híreket kapott tőlük, de valószínűleg legalább egy év telt el mielőtt megtudta, hogy megkapták a levelét, s Isten alatt miféle hatással volt az rájuk. A köztes várakozás időszakában úgy tűnik, szokatlan aggodalmak és szorongások közepette élt. A heves ellenállás, amivel Ázsiában találkozott, ahol „felette igen, ereje felett megterhelhetett” (2Kor1:8) és a mélységes aggodalom, amivel viseltetett a korinthusiak iránt, hatással volt az elméje békességére (2Kor7:5). Az első levelet Efészusból küldte, ahol a következő Pünkösdig szándékozott maradni (1Kor16:8), nyilvánvalóan reménykedve abban, hogy addigra majd hallani fog a korinthuszi keresztyének felől. Efészusból Pál Macedónia felé javasolta tovább indulni, majd onnan Korinthoszba (1Kor16:5-7). De szeretne volna megtudni, hogyan reagáltak a levelére, ezért mielőtt odaért volna hozzájuk, elküldte Timótheust (1Kor4:17, 16:10), megbízva őt, hogy tegye rendbe a dolgokat. S megparancsolta nekik, hogy békésen reagáljanak Timótheus tanácsaira.

Pál törődése a korinthuszi gyülekezettel

Nem sokkal később Pál elküldte Titust Korinthoszba, hogy tájékozódjon, miképpen mennek ott a dolgok, s utasította, hogy térjen vissza és tegyen jelentést arról, hogy miként és milyen mértékben reagáltak az utasításaira, mert ez jelentősen befolyásolta a jövőbeli lépéseit. Sarkalatos kérdések forogtak kockán: az evangélium érdekei és fontos városban, a Pál által alapított gyülekezet gyarapodása, és a Mesterük nevének tisztelete. Pál mályen feldúltan hagyta el Efészust és érkezett meg Troásba a Macedónia felé vezető útján, ahol úgy tűnik, megegyezett Titusszal, hogy találkozni és ő beszámol majd neki. Ebben azonban Pál csalódott (2Kor2:13), és a lelkében nyugtalanokodva tovább sietett Macedónia felé.

Ott megint meg lett tagadva tőle a békesség, mert „nem volt nyugodalmuk”, mindenfelől zaklatták őket. „Kívül harcz, belől félelem” (2Kor7:5). Utána Isten enyhítette az apostol bizonytalanságát a hön várt Titus megérkezésével, aki a legkedvezőbb jelentést hozta el Pálnak, biztosítva őt arról, hogy a levele elért majdnem mindent, amit szeretett volna (2Kor7:6-16) és ez nagy vigasztalás volt Pál szívének.

Amikor Pál megtudta, hogy a korinthusiak keresztyén szelídséggel fogadták az intéseiket, s bűnbánatra jutottak, megszakítva minden közösséget a vérfertőző személlyel (2Kor7:9, 2:6), a gyülekezet többsége pedig a legforróbb ragaszkodásukat fejezték ki iránta (2Kor1:14, 7:7), akkor azonnal elküldte a második levelét nekik. A Titus által hozott hírek nemcsak nagy enyhülést jelentettek az elméjének, de eltöltötték Isten iránti hálával is. Másrészt viszont a hamis tanítók bátorsága és befolyása megnövekedett ott, amint látjuk, hogy a Pál elleni vádjaik és az apostoli tekintélye aláadására irányuló erőfeszítéseik felbosszantották őt (2Kor10:2, 11:2-6, 12-15). Ez magyarázza a hirtelen témaváltást és a figyelemre méltó hangnembváltozást ebben a második levélben. A gyülekezet engedelmes részének Pál a leggyengédebb szeretettel írt, dicsérve a bűnbánatukat és biztosítva őket arról, hogy azok meg lettek bocsájtva és el lettek felejtve. De mikor az igazságnak a köztük levő megrontóihoz fordult, olyan szigorú hangot ütött meg velük szemben, amit sehol máshol nem látunk a leveleiben.

Isten a titulusain keresztül van kinyilatkoztatva

„Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, az irgalmasságnak atyja és minden vigasztalásnak Istene” (2Kor1:3). Ez egy dicséret, mert az „áldott legyen” azt jelenti „imádott legyen”. Az Atyát itt hármassal megnevezéssel imádja, aminek minden egyes része úgy tekinti Őt, mint aki Krisztusban kapcsolódik hozzánk, vagyis Krisztushoz, mint szövetségi Főhöz és hozzánk, mint Isten választottjaihoz Őbenne. Mivel az első majd elénk kerül ismét az Ef1:3-ban, visszatartjuk az azzal kapcsolatos megjegyzéseinket, amíg nem jutunk el ahhoz az igevershez. A három titulus a legszorosabban kapcsolódnak egymáshoz, az egyik a másiktól függ. Ő „az irgalmasságnak atyja” a népe számára, mert Ő az Isten és a Főjük Atyja. S mivel Ő „az irgalmasságnak atyja” nekik, így egyben „minden vigasztalásnak Istene” is. Ez a hármassal megnevezés méltó arra, hogy a legodaadóbb és legalaposabb elmélkedésünk tárgya legyen.

Az irgalmasságnak Atyja

Bár áldottan igaz, hogy Isten „nagy irgalmasságú” (Zsolt86:5), „az irgalmasságnak atyja” megnevezés többet is közvetít annál az elképzelésnél, hogy Ő a legkönyörületesebb Atya. Azt is jelenti ez, hogy az irgalmasság magából az Ő természetéből fakad, s ezért az egyszerre származik Tőle és alkotja az Ő örömét. A héberek az atya szót bármi elsődleges okának a megjelölésére használták, ahogyan Jábál „atyjok a sátorban-lakóknak” és Jubál az „atyja minden lantosnak és síposnak” (1Móz4:20-21), azaz ezek létrehozója vagy alapítója. Ugyanezért nevezik Istent „a lelkek Atyjának” (Zsid12:9), mert Ő a Megteremtőjük. A Jak1:17-ben „a világosságok Atyjaként” van megnevezve, mivel Ő a Szerzője minden ajándéknak, amik fentről jutnak el hozzánk. Ebben az igeversben világos utalást látunk a Napra, ami az összes bolygó világosságának szerzője és adományozója, ezért tehát nevezhető a világosság „atyjának” vagy elsődleges forrásának a Földön. Istent helyesen nevezi „az irgalmasság Atyjának”, mert Nélküle egyetlen kegyelmi ajándékunk se létezne. Ugyanolyan kapcsolatot tart fenn a kegyelmi ajándékaival, mint egy atya a kedves gyermekeivel.

Így tehát legalább hármassal ok van rá, amiért Istent itt „az irgalmasság Atyjának” nevezi. Először, mint „Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja” ilyen a számunkra: tehát itt a szövetségi irgalmasságról van szó. Másodsor azért nevezi Istent „az irgalmasság Atyjának”, hogy jelezze: ezt az irgalmat annyira nem sajnálja tőlünk, hogy az Atya leszármazottjának tekinthető, ami az Ő természetéből fakad, tehát az Ő öröme (Mik7:18). Harmadszor, „az irgalmasság Atyja” megnevezést a korinthusiak esetében fontos volt használni. Az Ő irgalmassága készítette Pált arra, hogy az első levelében annyira odaadóan bánjon velük, mert – kevéssé fogjuk ezt fel és még kevésbé értékeljük – nagy kegyelem az, amikor korholást kapunk a hibáinkért ahelyett, hogy Isten elhagyna bennünket. További jeles könyörület volt az, ami meggyőzte a korinthusiakat, hogy hallgassanak Pál feddéseire, mert a legodaadóbb intéseket is figyelmen kívül hagyjuk, ha Istennek nem tetszik azokat megszentelni a számunkra. Csak az Ő világosságában láthatjuk meg önmagunkat. További kegyelem volt az, ami kimunkálta bennük az Isten szerinti megszorodást, amitől viszont megbánták a bűneiket és jóvá tették a rosszat: Isten jósága az, ami elvezet a megtérésre (Rm2:4).

Minden vigasztalásnak Istene

„És minden vigasztalásnak Istene.” Ez a kiválóság az igaz és élő Isten sajátja. A pogányok hamis istenei közül egyiknek sem tulajdonítottak efféle tulajdonságot, hanem inkább kegyetlennek és bőszenek mutatták be. Következésképpen még az imádók is a rettegés tárgyainak tekintették azokat. De mennyire más az Úristen! Ő jelentette ki: „Mint férfit, a kit anyja vigasztal, akként vigasztallak titeket én” (Ézs66:13). Micsoda kijelentése ez az isteni jellemnek! Noha felfoghatatlan a fenségben, mindenható a hatalomban, hajthatatlan az igazságban, de végtelen a kedvességben. Milyen szabadon kell Őt keresnünk enyhülésért a

szorongatás és a bánat idején! De ó, jaj, a legtöbben közülünk milyen lassúak az odafordulásban Istenhez vigasztalásért, de milyen készségesen és buzgón fordulunk más teremtményekhez a bánatunk enyhítése végett! Sok hívő látszólag ugyanúgy vonakodik önmagától egyedül Istenhez járulni vigasztalásért, ahogyan a hitelene vonakodnak maguktól Krisztushoz járulni megigazulásért. Bizony, vajon nincsenek olyanok, akik ingerült és lázadó hangulatban ezt mondják ki a tetteikkel: „lelkem nem akar vigasztalást bevenni” (Zsolt77:3), megvetve a saját kegyelmüket?

„Minden vigasztalásnak Istene.” Ez a kifejezés ma már szűkebb jelentéssel bír, mint a származékai, s alig jelent többet vigasztalásnál vagy megnyugtatósnál. Az angol [comfort] kifejezés a latin con fortis, „erővel” kifejezésből származik. Az isteni vigasztalás az Ő kegyelmének következménye. Minden igazi vigasztalást itt visszavezet a forrására. Ő „minden vigasztalásnak Istene”. Alacsonyabb értelemben a vigasztalás a természetes felüdülés, amit Isten alatt másoktól kapunk. Azt mondjuk, „Isten alatt”, mert az Ő áldásaitól eltekintve nem élvezhetjük és nem juthatunk semmiféle előnyhöz még az átmeneti kegyelemből sem. Magasabb jelentésében a vigasztalás támogatást jelent a próbákban. Ez az elme isteni megerősítése, amikor fennáll annak veszélye, hogy a félelem vagy a bánat eluralkodik rajtunk. „Ez vigasztalásom nyomorúságomban, mert a te beszéded megelevenít engem.” (Zsolt119:50) Áldott dolog visszaemlékezni arra, milyen gyakran nevezik Isten népével kapcsolatosan a Szentlelket „Vigasztalónak”. Néha a keresztyén testvéreinket használja arra, hogy lelki vigaszt adjon a csüggedő szívünknek, ahogyan Pál is megvigasztalódott Titus megérkezésével (2Kor7:6).

Kimondhatatlanul komoly azt fontolóra venni, hogy pontosan „az irgalmasságnak atyja és minden vigasztalásnak Istene” minőségében hagyta Ő el Krisztust. Az egész Föld Bírāja szent szigorral és kérlelhetetlen igazságossággal bánt Vele, mint Kezesünkkel, és nem mind szeretett Fiával: „Fegyver, serkenj fel az én pásztorem ellen és a férfiú ellen, a ki nékem társam! így szól a Seregeknek Ura. Verd meg a pásztort” (Zak13:7). Ez az oka annak, amiért minden sértés és embertelenség közepette, amit az emberek mértek Krisztusra, Ő nem nyitotta ki a száját, de mikor az irgalmasság Atyja vont a Tőle az orcája világosságát, akkor Krisztus az alábbi panaszos kiáltásban tört ki: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” (Mt27:46) S pontosan azért tartja fenn ezeket a kapcsolatokat velünk, amiért Isten nem tartotta fenn ezeket a jellemzőket a Megváltóval szemben a kereszten. Emlékezzünk mindig rá: a mi poharunk azért édes, mert az Övé keserű volt, s Isten azért van bensőséges kapcsolatban velünk, mert elhagyta Krisztust, s azért lettünk megvilágosítva, mert Ő átment a sötétségnek ama félelmetes óráin.

„A ki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhatunk bármely nyomorúságba esteket azzal a vigasztalással, a mellyel Isten vigasztal minket.” (2Kor1:4) Követlen utalás ez azokra a megtapasztalásokra, amiken Pál nemrég keresztülment. Volt alkalma személyesen imádni Istent, mint „az irgalmasságnak atyját és minden vigasztalásnak Istent”, mert Ő ilyenek bizonyult a számára. Isten ugyanis minden bajában vigasztalta Pált. S az apostol kegyesen és gyengéden vette maga mellé a korinthusiakat, mert ők is szomorkodtak és vigasztalódtak (2Kor7:9, 13). Milyen látványos a különbség e versek és azok között, amiket az előzőekben elemeztünk! Ott az apostol csak a korinthusiak javadalmazásáért adhatott hálát Istennek (1Kor1:4-7). Itt azonban azért a kegyelemért imádja őt, ami minden dolgot az Övéi javára működtet úgy, hogy a konkrét bajaik váljanak a hasznunkra. Ott azt, Akihez szólt, „az én Istenemnek” nevezte, de itt „az irgalmasságnak atyjának és minden vigasztalás Istene” nevezi. Csak ahogyan átmegyünk a tűzön, úgy nyerünk teljesebb tapasztalatokat Istenről és ismerjük meg Őt közelebről.

„A ki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban.” A lélek jobban képes átvinni az isteni vigasztalást a bajban, mert az idő és az érzékek dolgai akkor megszűnnek elbűvölni őt. Sőt, az Úr is több kedvességet mutat a népe iránt ezekben az esetekben. „Boldogok vagytok, ha

Krisztus nevéért gyaláznak titeket; mert megnyugszik rajtatok a dicsőségnek és az Istennek Lelke” (1Pt4:14). Isten különböző célokkal viszi bele a népét a bajokba és tartja fenn őket azokban: a növekedésük érdekében, az Ő jobb megismerése végett, vagy azért, hogy megismerjék az Ő kegyelmének elégséges mivoltát.

Képes másokat vigasztalni

A megpróbáltatások másik okára is utal itt: „hogya mi is megvigasztalhatunk bármely nyomorúságba esteket azzal a vigasztalással, a mellyel Isten vigasztal minket.” (2Kor1:4) A szívességek, amiket Isten ránk ruház arra annak szánva, hogy másoknak is hasznosokká váljanak. Ha én úgy találom, hogy az Úr „igen bizonyos segítség a nyomorúságban”, az egyszerre a kiváltságom és a kötelességem a bizonyoságtételre a bajban levő testvéremnek arról, hogyan vált lehetővé a számomra a kísértések legyőzése, miképpen találtam az isteni ígéreteket engem támogatóknak, miképpen szereztem békességet Krisztusban a megpróbáltatások között. Az ígehirdető számára az oktatás legjobb helye nem a szeminárium, hanem a nyomorúság iskolája. A lelki leckéket csak a bajok kemencéjében lehet megtanulni.

Ennek az alapelvnek a legmagasabb szintű példáját áldott Megváltónk Személyében látjuk. „Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap” (Zsid2:17). Ezekből a szavakból világos, hogy Krisztus jellemének tökéletesítése végett a főpapi hivatal ellátása érdekében, először meg kellett ismernie, mi a tényleges próba és a bánat. A „könyörülő” itt azt jelenti, hogy a szívére veszi a népe nyomorúságait és gondoskodik róluk, fenntartva őket és enyhítve a nyomorúságaikat. De most mégsem általánosságban az irgalmasságáról van szó, mert az Istenként és emberként egyaránt megvolt benne, hanem inkább arra, ami azon a kísértések és a szenvedések emlékéből fakad, amiken keresztülment. Pál a könyörületeség és a hűség gyakorlását Krisztus papi tevékenységében a magasságban úgy említette, mint ami a Földön átélt megpróbáltatások érzése keltett benne életre. Nemcsak irgalmas, hanem hűséges is az állandó gondoskodás és figyelem biztosításában, amikre gyenge és síró népének idelenn szüksége van. Eltelve az irántuk érzett könyörülettel Ő mindig kész támogatni és fenntartani, megerősíteni és felvidítani őket.

„Mert a mennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, a kik megkísértetnek.” (Zsid2:18) Ugyanazt az utat járta, mint a szenvedő népe, így Krisztus alkalmassá vált megtapasztalni a szenvedéseiket. Ő nem olyan, mint a szent angyalok, akik soha nem tapasztaltak meg sem szegénységet, sem fájdalmat. Nem, a megaláztatásának napjaiban tudta, mi a gyengeség és a kimerültség (Jn4:6), mit jelentett az ellenségeinek gyűlölete és üldözése, s mit jelentett az, hogy félreértették és elhagyták a Hozzá legközelebb állók. Akkor hát mennyire alkalmas volt Ő arra, hogy együtt érezzen a szenvedő egyházával! Elmélkedjünk olyan igeszakaszokon, mint a Zsolt69:2-5. Ő, Aki ilyen megpróbáltatásokon ment keresztül, vajon nem lenne alkalmas arra, hogy belépjen a megpróbált népének megtapasztalásaiba? Ahogyan Matthew Henry mondta: „a saját bajainak és kísértéseinek emléke ismerteti meg Vele a népe próbáit és teszi Őt készségessé arra, hogy segítsen rajtuk”. Ugyanaz a szív, ami akkor dobogott az Úr Jézusban, amikor osztozott Mária és Márta fájdalmában Lázár sírjánál, még ma is dobog, mert az együttérzését nem csorbította az Ő mennybemenetelke (Zsid13:8). Ó, micsoda Megváltónk van: a mindenható Isten, a leggyöngédebb Ember!

Minden megpróbáltatásunkban Ő is megpróbáltatott

„Mert nem oly főpapunk van, a ki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem a ki megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt.” (Zsid4:15) Krisztus

megkísértése nem korlátozódott a Sátán gonosz követelőzésére. Magában foglalta az Ő egész állapotát, a körülményeit és az útját a testi napjaiban, amikor elszenvedte az éhség kínjait, nem volt hová lehajtania a fejét, korholással és gyalázkodással szembesült, tűrte a bűnösök ellenmondásait Neki. Ezzel készült fel a papi hivatásának további ellátására, vált alkalmassá az együttérzésre a gyengeségünkkel és a szenvedésre velünk együtt. Noha oly sokkalta felettünk áll, mégis egy velünk mindenben, kivéve a bűnt, s a bűneinket illetően Ő a szószólónk az Atyánál. Mi is sokféleképpen vagyunk próbára téve, de van, Aki vigasztal minket, sőt, Aki elszenvedte minden szenvedésünket és segít a gyengeségünkben. Erre emlékezve ne felejtjük el, hogy ezt kellett kiáltania: „várok vala részvétre, de hiába; vigasztalókra, de nem találék” (Zsolt69:21).

„A ki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhatunk bármely nyomorúságba esteket azzal a vigasztalással, a mellyel Isten vigasztal minket.” (2Kor1:4) Bárki teljesebben és szorosabban osztozhat más bánatában, ha keresztülment hasonló körülményeken. Az izraelitákat erre emlékeztette az Úr, amikor ezt mondta: „A jövevényt ne nyomorgasd; hiszen ti ismeritek a jövevény életét, mivelhogy jövevények voltatok Égyiptom földén.” (2Móz23:9) Így volt ez Pál apostollal is. Isten célja azzal, hogy így verte meg őt az volt, hogy alkalmasabbá tegye más lesújtott lelkek szolgálatára. A megpróbáltatásait a 2Kor11:24-30 vázolja fel. Isten mégis oly csodálatosan tartotta őt fenn, hogy ezt mondta: „telve vagyok vigasztalódással, felettébb való az én örömem minden mi nyomorúságunk mellett” (2Kor7:4). Isten az elménk háborgásának lecsillapításával, a szívünk bánatának enyhítésével és a lelkünk feltöltésével vigasztal békességgel és örömmel a hitben. S teszi ezt úgy, hogy mi is vigasztalhatunk másokat.

„Mert a mint bőséggel kijutott nekünk a Krisztus szenvedéseiből, úgy bőséges a mi vigasztalásunk is Krisztus által.” (2Kor1:5) A keresztyének szenvedéseket kell várnia ebben a világban – olyan szenvedéseket, amiktől a nem keresztyének mentesek. A Krisztus iránti hűség, ahelyett, hogy mentesítené a hívőt a szenvedésektől, inkább még fokozza azokat. Erre nem mindig mutatnak rá az igehirdetőink. Igaz, hogy van békességük és örömük azoknak, akik Krisztus igáját veszik magukra, mégpedig olyan békességük és örömük, amiről a világiak semmit se tudnak. Ugyanakkor az is igaz, hogy mindenki, aki az Ő zászlaja alatt sorakozik fel, arra kap felszólítást, hogy „tűrje a nehézségeket, mint a Jézus Krisztus jó vitéze” (2Tim2:3).⁶ „Sok háborúságon által kell nekünk az Isten országába bemennünk” (Csel14:22) Ezért azoknak, akik azt fontolgatják, hogy keresztyén hivatást választanak, azt kell mondani, hogy először üljenek le és számítsák fel a költségeket (Lk14:28-31). Az előre figyelmeztetés előre felkészülést jelent, s akik a megfelelő módon felkészültek előre, azok nem gondolják majd „rémületesnek”, amikor a „tüzes próba” eléri őket (1Pt4:12).

Az 5. vers az előző megerősítése, s a jelentése ez: képesek vagyunk másokat vigasztalni, mert a vigasztalásunk egyenlő a szenvedéseinkkel. A konkrét bajokat, amikre az apostol itt utalt, „Krisztus szenvedéseinek” nevezi, mert ezek ugyanolyan fajtájúak (bár nagyon ritkán azonos mértékűek), mint amilyeneket Ő tapasztalt meg az emberek kezétől. S a Vele fennálló egységünk következtében, hogy elváltozunk az Ő képmására, (a magunk mértékének megfelelően) „részesülnünk” kell azokból (Fil3:10). S azért is nevezi ezeket „Krisztus szenvedéseinek”, mert ezek azok, amiket a követői is akarattal eltűrnek az Ő kedvéért (Fil1:29): mivel Őt megveti és elutasítja a világ, ha kimegyünk Hozzá a táboron kívülre, akkor elkerülhetetlenül „hordozzuk a gyalázatát” (Zsid13:13). Jól tesszük, ha rámutatunk: egyes keresztyének a saját ostobaságuk, fanatizmusuk, gögjük és más egyebek folytán szükségtelen szenvedéseket hoztak magukra, de Krisztus azokból nem szerez dicsőséget. Manapság azonban

⁶ Károlinál: *a munkának terhét hordozzad, mint a Jézus Krisztus jó vitéze – a ford.*

még szükségesebb figyelmeztetni az Ő népét az időhúzó és megalkuvó lelkültre, ami „a Krisztus szenvedéseit” az Iránta való hűtlenség árán akarja megúszni.

„Bőséges a mi vigasztalásunk is Krisztus által.” Itt van a gazdag ellentételezés. Ahogyan az egység Krisztussal a forrása és oka a szenvedéseknek, úgy a vigasztalásunk forrása is egyben (Jn16:33). S a megdicsőülésünk forrása is lesz (lásd Rm8:17, 2Tim2:12). Megvan a megfelelő arány a szenvedések és a vigasztalás között, s ha többet tapasztaljuk meg az utóbbiból, akkor többet kell az előbbiből is. Minél jobban haragszik ránk a világ, annál jobban élvezzük az Ő mosolyát. Ha az anyagi kényelem elvétetik, Ő lelkit ad helyette. Ha a testünket börtönbe vetik, a lelkünk többet élvez majd a mennyből. Ő kegyelmesen gondoskodik édesítő fáról minden Márában (2Móz15:23-26).

8. fejezet: Ima a bajban – 2Kor12:7-10

Először a 2Kor12:7-10-ben feljegyzett könyörgés okát vesszük górcső alá úgy, ahogyan a közvetlen szövegkörnyezetben megtaláljuk. Hamis tanítók jelentek meg Korinthoszbán, és sikeresen elvetették a viszály magjait az ottani gyülekezetben. A szentek abba a veszélybe kerültek, hogy elfordulnak Krisztustól, mert a Pálba vetett bizalmukat aláássa az ellenségeinek félremagyarázása. Ez arra készítette Pált, hogy nekilásson önmaga igazolása kellemetlen feladatának, bemutatva a velük szembeni lelki tekintély követelésének alapjait és megerősítse apostoli hatalmát. Ez annyira ellenszenves dolog volt a számára, hogy bocsánatot kért, amiért így beszélt önmagáról és kérte őket, hogy viseljék őt el (2Kor11:1), rámutatva: kizárólag az ő javukat szolgálja, hogy most látszólag az öndicséretre adta a fejét.

Pál az Isten által elhívott apostol

Pál ellenségei ahhoz ragaszkodtak, hogy ő nagy fokban alárendelt volt a tizenegy tanítvánnyal szemben, sőt egyáltalában nem volt apostol, mert híjával volt minden, a Csel1:21-22-ben kijelentett minden lényegi minősítésnek. Nem volt tagja a kiváltságos csapatnak, akik a legszorosabb közösségben voltak Krisztussal, az Ő nyilvános szolgálatának idején, és nem volt velük együtt tanúja a feltámadásának sem. Ez nagyon súlyos vád volt, mert ha Pál nem az Isten által elhívott apostol volt, akkor nem volt felhatalmazása felügyelni a gyülekezeteket és szabályozni a tevékenységüket. Ez arra indította őt, hogy bonyolódjon bele abba, ami dicsekedésnek tűnt, és jelentse ki: „semmit sem vagyok alábbvaló a fő-fő apostoloknál” (2Kor11:5). Korábban nyíltan elismerte a személyes méltatlanságát arra, hogy közéjük sorolják (1Kor15:9). de most kénytelen volt rámutatni, hogy tekintélyben, ismeretekben hatékony kegyelemben senki nem áll felette. Ezt követően Pál a korinthosziak elé tárta a bizonyítványait (2Kor11:22-33).

Nagyon áldott és megérintő dolog látni a bizonyítékokat, amikkel Pál hozakodott elő annak bemutatása végett, hogy ő az evangélium valódi szolgája. Nem a munkájának a sikereivel dicsekedett, a prédikációja következtében megmentett lelkekkel, vagy az általa alapított gyülekezetek számával, hanem inkább az ellenállást emlegette, amivel találkozott, az üldöztetéseket, amiket elszenvedett Jézus Krisztus jó katonájaként. Azzal mutatta be, hogy Ő Krisztus igazi szolgája, hogy felhívta a figyelmet a korholásra, a gyalázkodásra, a kegyetlen bánásmódra, amiben részesítették. A szenvedései és azok türelmes tűrése tette világossá, hogy ő Jézus Krisztus valódi szolgája (v. ö. Gall:10). Bár valóban nagy volt a hivatalával járó tisztesség, annak hűséges ellátása azzal járt, amit egyetlen csaló, egyetlen haszonleső, egyetlen bérenc sem hordozott volna el türelemmel.

A 11. fejezetben az apostol először is a saját területükön szállt szembe az ellenfeleivel és önmagát hozzájuk hasonlítva válaszolt a bolondoknak a bolondságuk szerint (Péld26:5). Utána bemutatta, hogy ő valódi tisztségviselője a lenézett és elutasított Krisztusnak. Azután rátért arra, ami saját magára volt jellemző és arra a megtapasztalásra vonatkozott, ami messze felülmúlt bármit, amiben a többi apostolnak része volt. Majd folytatta a mentegetőzést, de más hangszínen: „A dicsekvés azonban nem használ nékem; rátérek azért a látomásokra és az Úrnak kijelentéseire.” (2Kor12:1) Az Úr meglátása volt a valódi apostolság egyik követelménye (1Kor9:1), s Pálnak ebben mennyei látomáson keresztül volt része (Csel 26:19). Sőt, ezek a keresztyének valószínűleg azt is tudták, hogy olyan látomásban volt része, ami főleg rájuk vonatkozott (Csel18:9-10). Azonkívül Pál olyan tapasztalatokról számolt be, ami páratlan bizonyítékát szolgáltatta Isten iránta, mint apostola iránti kegyességének.

Pál páratlan megtapasztalása

„Ismerek egy embert a Krisztusban, a ki tizennégy évvel ezelőtt (ha testben-é, nem tudom; ha testen kívül-é, nem tudom; az Isten tudja) elragadtatott a harmadik égig... Elragadtatott a paradicsomba, és hallott kimondhatatlan beszédeket, a melyeket nem szabad embernek kibeszélnie.” (2Kor12:2, 4) Páratlan megtapasztalás volt ez az emberiség írott történelmében, olyan megtiszteltetés és kiváltság, ami messze felülmúlt mindent, ami valaha is halandó emberre ruházott. Számunkra lehetetlen kellőképpen felfogni azt a rendkívüli kegyet, ami ez alkalommal adatott meg a szeretett apostolnak. Személyesen elragadtatott a Paradicsomba, bekerült az Atya házába, szabadon beléphetett a világegyetem szuverén Urának a palotájába. Rövid időre együtt lehetett „a tökéletes igazak lelkeivel” (Zsid12:23). Látta a trónon a megdicsőült Báránnyt, s hallotta a szeráfokat, amint ezt kiáltják Előtte: „Szent, szent, szent a seregeknek Ura.” Haszontalan spekulációkba bocsátkozni és istentelenség szabadjára engedni a képzeletünk zabláját: csak ámulhatunk és imádkozhatunk.

S figyeljük meg a következő verseket. „Az ilyennel dicsekeszem; magammal pedig nem dicsekeszem, ha csak az én gyengeségeimmel nem. Mert ha dicsekedni akarok, nem leszek esztelen; mert igazságot mondok; de megtűrtöztetem magamat, hogy valaki többnek ne tartson, mint a minék lát, vagy a mit hall tőlem [rólam].” (2Kor12:5-6) Ez rendkívül szeretetreméltó. Pál dicsekedhetett volna az Istentől kapott nagy kegyel, de nem tette. Ha dicsekedett volna is, akkor sem lett volna bolond vagy üres dicsekvő, hanem valóban igazat beszélt volna. De Pál visszafogta magát, mert nem akarta, hogy mások túl sokat gondoljanak róla! Azt szerette volna, ha az emberek annak alapján ítélik meg, amit láttak vagy hallottak, s ne az Istentől kapott különleges kijelentés alapján becsljék őt meg! A „gyengeségeivel” akart dicsekedni, mert a kegyelem által fenntartott gyengeség minden, amivel a szent dicsekedhet önmagát illetően.

„És hogy a kijelentések nagysága miatt el ne bizakodjam, tövis adatott nékem a testembe, a Sátán angyala, hogy gyötörjön engem, hogy felettébb el ne bizakodjam.” (1Kor12:7) Miután kijelentette az előző versben, hogy nem akarja, hogy mások többet gondoljanak róla, mint kellene, most elmondja, miféle eszközt használt Isten annak megakadályozására, hogy ezt megtegye. Ez teljesen érthető. Mert annak, aki meglátogatta magát a Paradicsomot, ahhoz, hogy hirtelen visszatérjen a bajoknak ebbe a világába, súlyos ballasztra van szüksége ahhoz, hogy a hajóját vízszintesen tartsa. A harmadik ég túlságosan szédítő emlék volt ahhoz, hogy biztonsággal elhordozza valaki, akinek ismét a Földön kellett járnia a bűn és a halál testében. Az Úr tudta ezt és ennek megfelelően bánt kegyelmesen Pállal, megadva neki azt, ami alázatban tartotta őt.

A büszkeség megrögzött bűn

A természeténél fogva Pál ugyanolyan gögös és bolond volt, mint az összes többi ember. Ha a szíve alázatos maradt, ez nem a saját, minden segítség híjával levő, az igazság iránti hűségének köszönhető, hanem a Mestere hűségének, aki olyan bölcsen bánt vele. Különbséget kell tennünk a gög oka és okozata között: az első a gonosz természet, vagy alapvető alkotóelem, amiből fakad. Az utóbbi a tárgya, amihez kötődik és amit a maga hasznára fordít. Az élet kérdése (1Jn2:16) bármiből táplálkozhat és képes az átmeneti kegyelmi ajándékokat, sőt a lelki ajándékokat és kegyelmet is méreggá változtatni. A büszkeség volt a fő összetevője összeülek bűnének. Ők olyanokká akartak válni, mint Isten. Látjuk, miképpen tekint Isten a bűnre és utálja azt a Péld6:16-19-ben, ami hét dolgot említ, amiket az Úr gyűlöl. A lista „a kevély szemekkel” kezdődik! A kegyelem nagy munkája győzi le a büszkeségünket.

A mennyei kijelentések, amiket Pál kapott, önmagukban semmiféle hajlamot sem gerjesztettek a büszkeség létrehozásához vagy előmozdításához, de mint minden más esetben is, ezzel is vissza lehetett élni a bennünk lakozó bűn által. Ezért nehogy lelkileg gögös legyen,

s hiábavalóvá és önteltté váljon, úgy tekintve önmagára, mint Krisztus különleges kegyeltjére, „tövis adatott Pál testébe”. Az, hogy „tövisnek” nevezi, arra utal, hogy valamilyen fájdalmas dolog volt. Az pedig, hogy testi bajt jelöl, úgy érezzük, hogy „a testébe” szavakból derül ki. S hogy benne maradt, látszik az eltávolításra utaló könnyörgéséből. S a Sátán még fokozta is, amint kiderül a vers következő mondatából: „a Sátán angyala, hogy gyötörjön engem”. Arról azonban, hogy pontosan mi volt ez a tövis, őszintén szólva elképzelésünk sincs.

Személy szerint csodáljuk az isteni bölcsességet, ami visszatartotta az apostolt attól, hogy ennél konkrétabban fogalmazzon, mert az általános kijelentés alkalmasabb a jóval szélesebb körű alkalmazásra. Az emberei természet olyan, amilyen, ezért, ha a Szentlélek közölte volna ennek a „testbe adatott tövisnek” a sajátos jellegét, akkor egyes szenvedő és zsörtölődő lelkek hajlamosak lennének ezt mondani: „Pál dicsekedhet a sajátjával, de ha az enyémhez hasonló fájdalmas nyomorúságban lett volna része, akkor más dallamot énekelt volna.” Tegyük fel, hogy ha az apostol megemlítette volna valamilyen konkrét fizikai betegséget (mondjuk szemgyulladást), akkor azok, akik mentesek lennének ettől de más bajuk lenne (mondjuk köszvény), azt feltételeznék, hogy az ő tövisüket sokkal nehezebb elviselni. Mivel azonban Isten bölcsen meghatározatlanul hagyta, minden gyöttrődő szent vigasztalást meríthet abból a lehetőségből, hogy az ő baja azonos Páléval. Bármit tekinthetünk a mi „testbe adatott tövisünknek”, ami a személyünkben vagy a körülményeinkben a büszkeségünk megöklésére szolgálhat.

Merítsünk vigasztalást abból az áldott tényből, hogy Pál tövisét Isten nem küldte, hanem kegyelemként adta! Így kell tekintenünk minden fájdalmas próbát – a könyörület ajándékaként Istentől, aminek a célja a büszkeség elrejtése előlünk. De az Íge azt is jelenti, hogy Pál elfogadta a szenvedést: azt mutatja, hogy ő szelíden és hálásan az Úrtól származónak tekintette azt. Erről a tövisről azt is mondja, hogy „a Sátán angyala, hogy gyötörjön engem”. Jób és a kelései, a Lk13:16 asszonya és a Krisztus által meggyógyított, démonoktól megszállt ember esetei megmutatják: az ördögnek adatott hatalom arra, hogy testi szenvedéseket okozzon. Pál esetében a Sátán alkalmatlanná akarta őt tenni a munkájára, de az Úr felülbírálta a Sátánt és arra rendelte, hogy jó szolgálatot tegyen Pálnak. Ennek arra kell tanítania minket, hogy nézzünk túl a Sátánon és Istentől várjuk az okot, amiért megengedte neki, hogy bántson minket.

Isten könyörületes célja a szenvedésben

„És hogy a kijelentések nagysága miatt el ne bizakodjam” (2Kor12:7). Pál nemcsak elfogadta ajándékként az Úrtól ezt a fájdalmas szenvedést, de azt is látta, miért adatott neki. A tövis megalázni jött őt. Vajon nem ez Isten fő célja a velünk kapcsolatos fegyelmező bánásmódja során? Pál esetében a szenvedés nem helyesbítő, hanem megelőző jellegű volt. Talán veled szemben is ez Isten könyörületes célja, talán egy gazdag rokonodat fordította ellened, hogy máshová tegye a pénzét, vagy talán visszatartotta tőled az üzleti virágzást, nehogy büszke légy rá. Az, hogy mennyire hatékony volt Pál tövise, kiderül abból a tényből, hogy tizennégy éven át meg sem említette az elragadtatását a Paradicsomba, s most sem tette volna meg, ha nem léptek volna fel rendkívüli körülmények.

„Ezért háromszor könyörögtem az Úrnak, hogy távozzék el ez tőlem” (2Kor12:8). A tövis miatt Pál nem dúlt-fúlt: imádkozásra adott neki okot. Ez elvezet minket másodsorra az imádsága Tárgyához, nevezetesen az Úr Jézushoz, amint azt a következő igevers világosan megmutatja. Ez döntő bizonyítéka Krisztus istenségének, s világos utalás arra, hogy a könnyörgéseket ugyanúgy lehet Hozzá is intézni, mint az Atyához. A Fiúhoz imádkoztak a Csell:24-ben és 4:24-ben. Amikor Istvánt megkövezték, ezt kiáltotta: „Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet!”, és kérte, hogy ne tulajdonítsa ezt a bűnt a megkövezőinek. Pál megtérése után, mielőtt visszanyerte volna a látását, Anániás azt mondta az Úrnak, hogy Pálnak felhatalmazása volt a főpapoktól „hogy mindazokat megköttözze, kik a te nevedet segítségül

hívják” (Csel9:10-14). Nagyon világosan kiderül az 1Kor1:2-ből, hogy a korai gyülekezetek keresztyénjeinek általános szokása volt a Megváltó nevének segítségül hívása. S különösen helyénvaló volt, hogy Pál itt Krisztust szólította meg, mert Ő az, Aki befogad a Paradicsomba (Csel7:59, Jel1:18).

Pál könyörgése

„Ezért háromszor könyörögtem az Úrnak, hogy távozzék el ez tőlem” (2Kor12:8) Úgy tekintjük ezt a kérést, mint ami az előtt hangzott el, mielőtt bármiféle elképzelése lett volna arról, miért kínozza az Úr, valamint úgy, mint ami Pál velünk fennálló rokonságának megnyilvánulása. A tövisek távol állnak attól, hogy kellemesek legyenek, s vágyunk az azonnali eltávolításukra. S nincs is ezzel semmi baj, hiszen nem volnánk racionális és érző teremtmények, ha nem vonakodnánk a szenvedéstől. Mert számunkra szabadulást kérni a fájdalomtól és a bajtól nem bűnös dolog, de nem is lelki. Akkor hát mi? Nos az önfenntartás ösztönének gyakorlása, amivel a Teremtő ruházott fel minket. Bűnössé akkor válik, amikor az isteni akaratnak engedetlenül ragaszkodunk a szabaduláshoz. Pál, és sok más ember esetében látjuk, miképpen aratott diadalt a kegyelem a természet felett: a szív örömmel belenyugodott az Úr szándékába.

Egyesek azzal érveltek Krisztus Gecsemáné kerti példájából és Pál esetéből kiindulva, hogy soha nem kell megkérdeznünk Istent háromnál többször bármely dologban és ha akkor sem kapjuk meg, el kell állnunk attól. De ez az elképzelés ellentétes megannyi igehellyel, amik a tolokodást sulykolják a kérésekben, pl. Ézs62:7, Lk11:8, 18:7. Istennek gyakorta tetszik próbára tenni a hitünket és a türelmünket, mert Ő várja, hogy könyörületes lehessen (Ézs30:18). A szabadulás kérésének az ismételtetése megmutatja, milyen súlyosan nehezedett a teher Pálra, valamint azt is, hogy miféle ember volt – „hosszú hasonló természetű”. De ahogyan Isten kedves Fia is azokból tanult engedelmességet, amiket elszenvedett, úgy Krisztus kedvéért a legkiválóbb szolgájának is megadatott, hogy hasonló utat járjon be és a szenvedések különleges folyamata által tökéletesedjen.

Krisztus által a népének adott közbenjárói kegyelem

Negyedik vizsgáljuk meg a választ, amit Pál kapott: „És ezt mondá nékem: Elég néked az én kegyelemem; mert az én erőtlenség által végeztetik el.” (2Kor12:9) Isten válasza nem mindig az általunk elképzelt vonalhoz igazodik, s milyen jó nekünk, ha nem! Milyen kevésbé vagyunk képesek felfogni, hogy mi van a javunkra! „Mert azt, a mit kérünk kell, a mint kellene, nem tudjuk” (Rm8:26). Gyakran kérünk mulandó dolgokat, de Isten örökkévalókat ad nekünk. Szabadulást kérünk, ő pedig megadja nekünk a türelmet. Nem a mi akaratunknak megfelelően, hanem a jólétünk és a hasznunk figyelembevételével válaszol. Ezért nem szabad elcsüggednünk, ha a kéréseink nem teljesülnek szó szerint. Isten néha azzal válaszol, hogy megalázó próbákkal békíti meg elméinket. „Elég néked az én kegyelemem.” Elég a legsúlyosabb és leghosszabban tartó szenvedésekben ahhoz, hogy a lélek engedelmesen heverjen agyagként a Fazekas kezében, bízson az Ő bölcsességében és szeretetében, s meg legyen arról győződve, hogy Ő tudja, mi a legjobb nekünk.

„Az én kegyelemem.” Ez közbenjárói kegyelem, ami Krisztusnak, mint a népe szövetsége Fejének adott kegyelem (Jn1:16). A Fő beszél a Testének egyik tagjához. Ez nem eredendő kegyelem vagy az új természet, hanem frissen beültetett, megelevenítő kegyelem. „Elég néked az én kegyelemem”, s nem egyszerűen csak „annak bizonyul”. Amit Pál elméletileg ismert, azt meg kellett tanulnia a gyakorlatban is. Annak a kegyelemnek, ami meg tudja menteni a poklot érdemlő bűnöst, elegendőnek kell lenni ennek az életnek az aprócska próbáihoz! A kegyelem nemcsak azért adatik, hogy ellenálljunk a kísértéseknek és megerősítse a kegyelmi

ajándékokat, hanem azért is, hogy kitartsunk a próbákban. A kegyelmet azonban határozottan és szorgalmasan kell keresni (Zsid4:16). „Mikor kiáltottam, meghallgattál engem, felbátorítottál engem, lelkemben erő támadt.” (Zsolt138:3) „Mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el”, támogatva a földi edényeket a Sátán csapásai alatt.

Dicsekedés a gyengeségekkel

Először figyeljük meg Pál tökéletesedését a gyengeségeiben: „Nagy örömet dicsekeszem azért az én erőtelenségemmel, hogy a Krisztus ereje lakozzék én bennem.” (2Kor12:9) Pál kijelentése több volt, mint mogorva behódolás vagy szelíd beleegyezés. Ez inkább ellentétes a tövis eltávolításával: dicsekedni a gyengeségekkel messze túlmegy a megadáson a szenvedésekben, ez nevezetesen örvendezés. Erre kell törekednünk és ezért kell imádkoznunk. „Azok a lelkek, melyek gazdagok a kegyelemben, képesek megterhelés nélkül elhordozni a terheket”, mondta egy puritán.

Itt egy próba, amivel megmérhetjük, mennyi kegyelemmel rendelkezünk: nem a spekulatív ismeretekkel, hanem a könnyedséggel, amivel elhordozzuk a bajokat, a lelkünk vidámságával az üldöztetések során. Amikor az apostolokat megverték, ők örömmel mentek el, mert „méltókká tettek arra, hogy az ő nevéért gyalázzal illettessenek” (Csel5:40-41).

„Annakokáért gyönyörködöm az erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldözésekben és szorongatásokban Krisztusért; mert a mikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős.” (1Kor12:10) Ez az előbbi igeverstől még tovább is megy. Mivel Pál „gyönyörködött” a gyengeségeiben, ezért dicsekedett velük. S mivel ezek alkalmat adtak Krisztus hatalmának megmutatkozására, arra, hogy fenntartsa egy ennyire gyenge embert és rajta keresztül működjön, ezért örült nekik. Amitől a természet visszariad, azt a megvilágosodott hit örömmel veszi, és örül az utólagos áldásnak – újabb példája annak, hogyan képes Isten tisztát előhozni a tisztátalanból, s újabb példája annak, miképpen képes az ember haragját és a kígyó ellenségességét a saját dicsőítésévé változtatni! Ugyanezen a módon, bár alacsonyabb szinten mondta Dávid: „Jó nékem, hogy megaláztál, azért, hogy megtanuljam a te rendeléseidet.” (Zsolt119:71) Krisztus hatalmával Pál legyőzött minden akadályt.

Mit jelent az „a mikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős”? Ezt helyesen kell meghatározni, mert van gyengeség, ami nem eredményez erőt, sőt, a keresztyén ember tudatában van a gyengeségnek. Egyesek folyamatosan a tehetetlenségükről beszélnek és siránkoznak azért, mert nincs segítségük, de itt ennek vége szakad! De aki igazi és lelki értelemben érzi, hogy elégtelen bármi megtételéhez úgy, ahogyan meg kellene tennie, az kiált a legkomolyabban az Erőshöz erőért, s ha minden más egyenlő, az, aki a legaktívabban teszi magáévá Krisztus erejét. Gyengének lenni annyi, mint kiüresíteni az ént, de állandóan a tehetetlenségünkkel foglalkozni annyi, mint elnyelődni az ében. Lelkileg gyengének lenni annyi, mint tudatában lenni annak, hogy „híjával vagyok a bölcsességnek”, s ez arra késztet, hogy „Istentől kérjem azt” (Jak1:5), érezzem a hitetlenségemet és könyörögjek a hitem növeléséért.

Egyesek azt mondják, hogy ők gyengék, aztán a cselekedeteikkel ellentmondanak a szavaikban. Másokat boldogít a tehetetlenségüknek maga a felfogása, ami olyan, mint amikor a megvert örvendezik a bénaságának, mint olyannak. Szüntelenül észben kell tartani, hogy „a lecsüggesztett kezek és az ellankadt térdek” (Zsid12:12) nem hoznak dicsőséget Istennek. A 2Kir5:7 szemlélteti ezt. A király nem az alázat és a kegyesség, hanem a hitetlenség és a gőg nyelvezetét használta. Az elégtelenségem tudata csak akkor ér valamit, ha arra indít, hogy forduljak az Úr elégséges mivoltához és ragadjam meg azt. A 2Kor3:5 mindkét oldalt megadja. A „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn15:5) kiegészítése a „mindenre van erőm a Krisztusban, a ki engem megerősít.” (Fil4:13, v. ö. Ef6:10, 2Tim2:1).

9. fejezet: Az áldás imája – 2Kor13:13

„Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme, és az Istennek szeretete, és a Szent Léleknek közössége mindnyájatokkal. Ámen.” (2Kor13:13) Ez a hármasság széles körben úgy ismert, mint a keresztyén áldás. Isten az áldás eme ószövetségi formulájának használatára adott engedélyt Izrael gyülekezeteiben: „Szólj Áronnak és az ő fiainak, mondván: Így áldjátok meg Izrael fiait, mondván nekik: Áldjon meg tégedet az Úr, és őrizzen meg tégedet. Világosítsa meg az Úr az ő orcáját te rajtad, és könyörüljön te rajtad. Fordítsa az Úr az ő orcáját te reád, és adjon békességet néked. Így tegyék az én nevemet Izrael fiaira, hogy én megáldjam őket.” (4Móz6:23-27) Azonban semmi sem jelzi, hogy Isten a 2Kor13:13 áldásának használatát követelte volna meg a keresztyén gyülekezetekben, de természetesen semmi sem mutatja, hogy összeegyeztethetetlen volna. Tény, hogy széles körben használták, mert doktrinális szempontból hatalmas jelentőséggel bír, és mert helyénvaló, mivel ezek a szavak egyszerre alkotják a keresztyén hit megvallását és a keresztyén kiváltságok kinyilatkoztatását.

Isten keresztyén tantétele

A 2Kor13:13 áldása Isten keresztyén tantételének rövid összefoglalását tartalmazza. Isten keresztyén tantételét nemcsak a bálványimádó pogányok szörnyű téveszméitől, de az Istenségnek a judaizmusban meglévő, elégtelen felfogásától megkülönböztetve értjük. Isten keresztyén tantétele alatt mi azt a kijelentést értjük, amit konkrétan az Újszövetség adott Róla. S ez elvezet minket oda, ahol nagyon óvatosan kell haladnunk, nehogy lekicsinyeljük vagy alábecsüljük azt, ami az Ószövetségben volt kijelentve Róla. Ha egyrészt óvakodnunk kell a félelmetes tévelygéstől, mely szerint az Ószövetség Istene nagyon más jellemű, mint az Újszövetségé, akkor viszont óvatosaknak kell lennünk azzal is, nehogy túlságosan beleolvassuk az Újszövetség világosabb tanítását az Ószövetségbe. Semmi esetre sem szabad arra a következtetésre jutnunk, hogy a törvény korszakában élők ugyanolyan jelentőséget tulajdonítottak a Szentírás egyes dolgainak, mint amit mi most értelmezünk az evangéliumi üdvökönómia világosabb fényében. Ezzel kapcsolatosan emlékeznünk kell az olyan kijelentésekre, mint pl. „a sötétség szünni kezd, és az igaz világosság már fénylik” (1Jn2:8).

Tévesen és istenkáromló módon állították azok, akik tagadják a Szentírás tényleges ihletettségét, hogy Jahve csak egy törzsi Isten volt, és az, ami elhangzik Róla az Újszövetségben, az tükrözi azokat a nézeteket, amiket a héberek vallottak Róla. De nagyon félő, hogy sokan, akik elvetik az efféle sátni ostobaságokat, és akik mind az Ó-, mind az Újszövetséget egyformán Isten Ígéjének tekintik, mégis fenntartják több-kevesebb tudatossággal azt az elképzelést, hogy az isteni jellemről az Újszövetségben adott kijelentést sokkal inkább előnyben részesítendő, mint az ószövetségi. Ez azonban súlyos tévhit. Isten szigorúsága ugyanolyan világosan megmutatkozik a Jelenésekben, mind Józsué könyvében. Valójában a haragjának poharai a maguk természetében félelmetesebbek, mint a csapások, amikkel Egyiptomot és Kánaánt sújtotta. Másrészt Istennek a levelekben megismert jósága semmiképpen sem múlja felül a zsoltárokból lefestett jóindulatát. A Sinai-hegy és a Golgota Istene egy és ugyanaz, ahogyan Ő a Szerzője mind a törvénynek, mind az evangéliumnak.

Mint már mondtuk, óvakodnunk kell attól, hogy teljes mértékben beleolvassuk az Újszövetség világos tanításait az Ószövetségbe. Nekünk, akik a kezünkben tartjuk Isten teljes Ígéjét, lehetővé válik annak világosabb felismerése, hogy Isten Szentháromsága igazságának lényege a Biblia korábbi könyveiben található meg. Mégis el kell ismerni, hogy azokban nincs olyan kijelentés, ami annyira konkrét lenne, mint a Mt28:19. Természetesen erősen kétséges, hogy a zsidó nemzet vajon felismerte-e, hogy három konkrét Személy van az Istenségben. Az ószövetségi időben világossá vált nagy igazság inkább Isten egységével kapcsolatos: „Halld

Izrael: az Úr, a mi Istenünk, egy Úr!” (5Móz6:4) Ez az igazság éles ellentétben állt a pogányok bálványimádásának politeizmusával. Másrészt nem kételkedünk abban, hogy az egyes szentek abban az időben rendelkeztek üdvözítő tudással a hármast Istenről, bár talán nem annyira teljessel, mint mi. Erre vonatkozólag mondta Kálvin: „Amikor Isten világosabb kijelentést biztosított Önmagáról Krisztus eljövetelkor, úgy vált a három Személy ismertebbé.” Tegyük hozzá: különösen a szövetségi hivatalaikban és az eltérő tevékenységükben.

Az ószövetségi kijelentés

„Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig.” (Péld4:18) Ezeknek a szavaknak ugyanúgy van testületi beteljesedésük is, mint személyes: ezek a gyülekezetre vonatkoznak kollektíven és egyénileg is. Az isteni kijelentés fénye „itt egy kicsi, ott egy kicsi” módon tört elő, s nem ragyogott fel déli világosságként mindaddig, amíg] maga Emmanuel nem lakozott az emberek között. A mérték, melyben a Szentháromság tanítása ismertté vált az ószövetségi írásokban, kétségtelenül arányban állt a hit más titkainak a felfedezésével. Kétségtelenül ki volt jelenteve a kezdetektől fogva, de aligha azzal a világossággal és érthetőséggel, mint most. „Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által” (Zsid1:1). Ez a Zsidókhoz írott levélben szereplő első ellentét, aminek a témája a keresztyénség felsőbbrendűsége a judaizmussal szemben. A korábbi korokban Isten kijelentése Önmagáról töredékes és hiányos volt, de ebben az utolsó korban az Ő elméje és szíve teljes mértékben kijelenttetett. Annakidején ez a prófákhoz hasonló eszközök által, míg most az Ő tulajdon Fia által történt.

A keresztyén kijelentés az Úr Jézus Krisztuson keresztül jut el hozzánk. Isten a megtestesült Fiában és Átala jelenttetik ki nekünk, mert Őhöz csak Közbenjárón keresztül lehet közeledni. Istent lényegileg csak Önmagában lehet ismerni. Csak Rajta keresztül juthatunk üdvözítő istenismeretre. Krisztus nagy küldetése az egyházának Prófétájaként Isten jellemének és tökéletességeinek a megismertetése volt. Ezt jelzi az Ő „az Íge” titulusa. „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge... És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.” (Jn1:1, 14). A szó (Íge) a megnyilvánulás médiuma. Elgondoltam az elmémbe, de a többiek nem tudnak róla. De abban a pillanatban, amikor szavakba öltöttem azt a gondolatot, felfoghatóvá válik. A szavak tehát a láthatatlan gondolatokat teszik objektívvá. Pontosan ez az, amit az Úr Jézus tett: láthatóvá tette a láthatatlan Istent. A szó (Íge) közlést is jelent. A szavaimmal adok át információt másoknak. Szavakkal fejezem ki magam, ismertetem meg az akaratomat, és adok át tudást. Így Krisztus, mint az Íge az isteni Átadó, kinyilatkoztatva nekünk Isten teljes elméjét és akaratát, s közölve velünk az Ő életét és szeretetét.

Krisztus Isten attribútumait és tökéletességeit tárja fel

A szó (Íge) a kijelentés eszköze is. A beszélő vagy az író a szavaival tárja elénk mind az intellektuális tudását, mind az erkölcsi jellemét. A szívünk bőségéből szól a szánk, s pont a nyelvezetünk árulja el, kik is vagyunk valójában. A szavaink alapján leszünk igaznak nyilvánítva vagy elítélve az ítélet során, mert azok tárják fel és tesznek bizonyosságot arról, hogy ki is vagyunk valójában. S Krisztus, mint az Íge Isten attribútumait és tökéletességeit tárja fel. Milyen teljesen jelentette ki Krisztus Istent! Krisztus bemutatta Isten hatalmát, szemléltette a türelmét, kinyilatkoztatta a bölcsességét, ismertette a kegyelmét és leleplezte a szívét. Krisztusban, és sehol máshol, Isten teljesen és véglegesen jelentetett ki. Azért nevezik Őt „a láthatatlan Isten képének” (Kol1:15). Ő tárta a szemeink és a szívünk elé az Ő látható,

megtapintható és felfogható ábrázolását. Noha „az Istent soha senki nem látta”, mégis, „az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (Jn1:18). Azaz, Krisztus teljesen és hűségesen hirdette Őt. Ugyanaz a görög szó, ami itt a „jelentette ki” kifejezéssel van fordítva, szerepel a Lk24:35-ben a „mondta” kifejezéssel.

Krisztus az Atya Kijelentője

Végtelenül alkalmas dolog, hogy Ő, Aki az Atya kebelén volt még akkor is, amikor a Földön járt, jelentse ki az Atyát, mert csak az beszélhetett Istenről, Aki Vele egyenrangú volt. Krisztus olyan tökéletesen jelentette ki Istent az Atyát, hogy a szolgálata végén ezt mondta Fülöpnek: „a ki engem látott, látta az Atyát” (Jn14:9). S az Atyának ezt mondta: „Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból nékem adtál... megismertettem ő velök a te nevedet” (Jn17:6, 26). Mert azt, hogy lényegileg micsoda Isten a Maga abszolút mivoltában, a kimondhatatlan fenségében, a felfoghatatlan határtalanságában, az Ő önmagában létező lényegében, mint három az egyben és egy a háromban, a végtelen Jahve, egyetlen véges intelligencia sem ismertetheti legyen az bármennyire lelki. Nem, az örökkévalóságig sem. Az egyháza iránti szeretetében, a szövetségi kapcsolatában a népével Krisztusban, az irántuk érzett örök örömeiben Krisztusban, mint minden egység Médiума és Közbenjárója a velük fennálló közösségben Isten kegyelmesen tárta fel és ismertette meg Önmagát.

Isten az Úr Jézus Krisztusban, Általa és Rajta keresztül jelenttetett ki nekünk. A Zsidókhoz írott levél szerzője azt jelentette ki Róla, hogy Ő „az ő [a hármassal Isten] dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása” (Zsid1:3). Ő természetesen Krisztusról, mint az Istenemberről, azaz a megtestesült Fiúról beszélt, mert ugyanez az igevers így folytatódik: „a ki minket bűneinktől megtisztítván”. Ez alatt az áldott kifejezés alatt azt értjük, hogy Krisztuson keresztül világos és teljes kijelentés adatott az Atya személyiségéről. A Közbenjáróban az Istenség minden dicsősége megvalósult és megnyilvánult, hogy visszatükröződjön az egyházra, hogy ezáltal megismerhetővé és élvezhetővé váljon, s hogy Isten megdicsőüljön. A megnyilatkozás a kijelentésben rejlik, ezért jelentette ki és ismertette meg a mi Urunk Isten „nevét”. Tette ezt a megtestesülésével, a szent életével, a törvény Általa történt felmagasztalásával, a prédikálásával, a csodáival, a szenvedésével és a halálával, a győztes feltámadásával, s a mennybemenetelével. Tette ezt a Lelke által, mert több mint külsődleges kijelentése volt Istennek az, amit Krisztus az Övéinek tett – nevezetesen természetfeletti kijelentés, amivel „megnyilatkozta az ő elméjüket, hogy értsék az írásokat” (Lk24:45).

Hálásak vagyunk az Úr Jézus Krisztusnak Isten keresztyén tantételének kijelentéséért, amivel a fentiekben foglalkoztunk. Úgy véltük, ahelyett, hogy rögtön belekezdnenk a 2Kor13:14 részletes magyarázatába, a legjobb, ha világossá tesszük, mit köszönhetünk a Megváltónknak azért, mert Maga Isten jellemét ismertette meg velünk, valamint a velünk fenntartott kapcsolatáért. Ahogyan Krisztus állította: „Mindent nékem adott át az én Atyám, és senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya; az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és a kinek a Fiú akarja megjelenteni.” (Mt11:27). Senki sem közeledhet az Atyához, csakis Krisztus közbenjárása által, és egyetlen ember sem rendelkezhet semmiféle lényegi és lelki ismeretekkel az Atyáról, csak Krisztus a léleknek adott természetfeletti kijelentése által.

Amikor Urunk kijelentette: „a ki engem látott, látta az Atyát”, akkor a szavakat sokkal mélyebb jelentőséggel mondta ki, mint ahogyan az a felszínen látszik. A helyszínen inkább fedésként hangzottak el, mert Filep ezt kérte Tőle: „mutasd meg nekünk az Atyát, és elég nekünk” (Jn14:8). Erre válaszolt a Megváltó ekképpen: „Annyi idő óta veletek vagyok, és még sem ismertél meg engem, Filep?” Majd hozzátette: „a ki engem látott, látta az Atyát; mimódon mondod azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát?” De emlékezzünk rá, hogy a Lélek akkor még nem adatott meg úgy, ahogyan manapság igen, s ezeknek az apostoloknak a szíve

összezavarodott Krisztus halálának és az azt követő eltávozásának lehetséges kilátásától (Jn14:1). De mélyebb értelemben az „a ki engem látott” nem az Ő fizikai látványára vonatkozik, hanem a lelkire, amit az Isten által megvilágosított értelemmel láthat valaki. Ez az illető képes meglátni az Ő egységét az Atyával és ezt kiáltani: „Én Uram és én Istenem!”

Isten világosan kijelentetett Krisztusban

A két dolog, amit a fentiekben említettünk, az ismert kijelentésben kapcsolódik össze: „Mert az Isten, a ki szólt: sötétségből világosság ragyogjon, ő gyűjtött világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világoltatása végett.” (2Kor4:6) Először is, a legvilágosabb kijelentés arról, hogy Isten létezik és milyen Ő Krisztus személyében adatott, így azok, akik elutasítják Isten szemlélését a Megváltóban, elveszítenek minden valódi ismeretet Róla. Másodszor, mivel Isten dicsősége lelki, ezért csak lelkileg különböztethető meg. Csak Isten világosságában láthatjuk Őt, Aki a világosság, ezért Istennek a szívünkben kell ahhoz ragyognia, hogy valódi és tapasztalati ismereteket adhasson Önmagáról. Az efféle ismeretek Róla nem mentális felfogás eredménye, s nem is olyanok, amiket az egyik ember közölhet a másikkal. Ennek a világosságnak a befogadása a részünkről nem az akaratunk vagy bármilyen általunk tett erőfeszítés eredménye, hanem az isteni parancs közvetlen hatása, mint amikor e világ kezdetén Isten ezt mondta: „Legyen világosság: és lőn világosság.” (1Móz1:3) Isten teremtette a világosságot, s Ő kelti életre a választottjainak halott lelkeit, ezzel hívva ki őket a sötétségből az Ő csodálatos világosságára, ami által láthatják Őt ragyogni a kegyelem és az igazság tökéletességében Jézus Krisztus arcán vagy személyében. Semmi más, csak a mindenhatóság működtetése hozhat létre ilyen rendkívüli és áldott csodát. Isten a Szentlélek hatalma és munkálkodása által ragyog a szívünkben.

Itt találjuk hát meg a választ a mindennél fontosabb kérdésre: „Miképpen juthatok jobb, mélyebb, teljesebb és befolyásolóbb istenismeretre?” Azzal, ha a szívünk az Úr Jézussal van elfoglalva. Azzal, ha tanulmányozzuk mindazt, ami a Bibliában van kijelentve az Ő csodálatos személyéről és munkájáról, s elmélkedünk felette. Felfogva a teljes függőségemet a Szentlélektől és könyörögve Neki, hogy vegye a Krisztus dolgait és mutassa meg nekem (Jn16:14), s egyúttal tartózkodva mindentől, ami megszorítja a Lelket és gátolja Őt (erkölcsileg) e munkájának elvégzésében. Semmi sem helyettesítheti vagy pótolhatja a személyes kapcsolatot a Megváltóval. Csak ha a hit és a szeretet szemeivel nézzük az Úr dicsőségét az Íge tükrében, akkor „változunk el ugyanazon ábrázatra, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.” (2Kor3:18) Utánozzuk hát az apostolt és tegyük a fő törekvésünké és erőfeszítésünké az Ő megismerését, mert ha Őt megismerjük, azzal eljutunk a hármias Isten ismeretére.

Krisztus felkenetett a papi munkájára

A keresztyén áldás szoros kapcsolatban áll mind Krisztus megkeresztelésével, mind azzal a keresztelési formulával, amit Ő adott a tanítványainak. Előbbi a legfigyelemreméltóbb jelenetet tárja elénk, mert Krisztus megkeresztelésekor az Istenség mindhárom Személye nyíltan megmutatkoztak azzal kapcsolatban, ami a megváltás művének jelképes bemutatását adta. Keresztelő János azért jött, hogy az Istenhez történő megtérést és az Ő Barányába vetett hitet prédikálja. Akinek majd el kell vennie a világ bűneit. De határozottan megemlítette a Szentlelket is (Mt3:11). Amikor a Megváltó megjelent a Jordánnal, hogy megkeresztelkedjen az előfutára keze által, a Kezesünkként jött, elfogadva, hogy az Ő osztályrésze a halál. Itt lépett rá arra az útra, aminek a keresztnél kellett véget érnie. S amint Krisztus kiemelkedett abból a jelképes sírból, megnyíltak az egek és Isten Lelke galamb formájában szállt le rá és kente ezzel fel Őt a papi munkájára (Csel10:38). Egyidejűleg az Atya hangja hallatszott, amint ezt mondja:

„Ez amaz én szerelmes fiam, a kiben én gyönyörködöm.” (Mt3:17) „Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt.” (Jn10:17) Krisztus megkeresztelkedésekor Ő jelképesen elkötelezte Magát a kereszthalálra, s az Atya bizonyosságot tett arról, hogy kedvét leli a Fiúban és elfogadja az Ő áldozatát.

A Lélek befogadása Krisztus által a Jordánnál volt az eszköze az Ő messiási szolgálatának. Ahogyan Őt küldte el és kente fel a Lélek, Ő is úgy bízta és áldja meg a követőit: „A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket. És mikor ezt mondta, rájuk lehelle, és monda nekik: Vegyetek Szent Lelket” (Jn20:21-22). Később Krisztus átadta a nagy megbízást a tanítványainak: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és ímé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Amen!” (Mt28:18-20) A „névében” keresztelni annyi, mint megkeresztelni Istennek, s az Isten nevei az Újszövetségben „az Atya, a Fiú és a Szentlélek”. A hármasság Isten mostanra teljesen kijelenttetett. Ez volt Krisztus tanításának a betetőzése és a csúcspontja a hármasság Istenről. A keresztséget minden időkre elrendelte, hogy a hit beavató megvallása legyen mindenki számára, akik belépnek az Ő királyságába. S Isten nevei, amire a hívők megkeresztelkednek, a hármasság Istent, a keresztyén egyház alapvető tanítását tárják elének.

Az isteni Szentháromság

A keresztyén áldás tehát a keresztyénség egyik alaptantételét jelenti ki, mert senkinek sincs joga arra, hogy keresztyénnek tekintsék, aki nem hisz a hármasság Istenben és nem fogadja el Őt. Ezért parancsolja meg a Szentírás mindenkinek, akik keresztyénnek mondják magukat, hogy keresztelkedjenek meg „az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében”. Az isteni Szentháromság alkotja az alapját minden újszövetségi tanításnak. A Megváltó azonosnak mondta Magát Istennel, egynek az Atyával, s még a Lélekről is úgy beszélt, mint Aki személyes és isteni. Az apostolok mindenütt hirdették a tanítását és elismerték az Istenség Személyének hármasság mivoltát. A Fiú és a Lélek azonos istensége (és tisztelete) az általuk hirdetett evangélium titka és dicsősége. „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és a kit elküldtél, a Jézus Krisztust.” (Jn17:3) „Az egyedül igaz Isten” úgy jelentetik ki, mint Atya, Fiú és Szentlélek, s Jézus Krisztusban az egyetlen Közbenjáróban és Rajta keresztül ismerhető meg.

Az, hogy a hármasság Isten kijelentése a keresztyénség doktrínális alapját alkotja, könnyen bemutatható. Először, mint arra a fentiekben rámutattunk, az igaz Isten három együtt létező és egyformán örökkévaló Személyből áll, ezért aki a hármasság Istenen kívül bárki mást imád, az csak a saját képzelete szüleményének hódol. Az, aki tagadja akár az Atya, akár a Fiú, akár a Lélek személyességét és abszolút isteni mivoltát, nem lehet valódi keresztyén. Másodszor, semmi más üdvösség sem lehetséges egyik bűnös számára sem, csak az, aminek a Szerzője a hármasság Isten. Az Úr Jézus Krisztust tartani a Megváltónak az Atya és a Lélek üdvözítő tevékenységének kizárásával komoly hiba. Az Atya örök célja volt az Ő választottjainak üdvössége Krisztusban (Efl:3-6). Az Atya, a Fiú és a Szentlélek örök szövetségre léptek egymással ahhoz, hogy a Fiú megtestesüljön, hogy megváltsa a bűnösöket.

Az egyház üdvözítése az Atyának van tulajdonítva: „A ki megtartott minket és hívott szent hívással... az Ő saját végezése és kegyelme szerint, mely adatott nekünk Krisztus Jézusban örök időknél előtte” (2Tim1:9). Az Atya tehát már jóval a Megváltónak volt, hogy Krisztus meghalált, hogy azzá váljon, s ezért hálaadás illeti Őt meg. Ugyanolyan fontos a Lélek tevékenysége is, hogy ténylegesen alkalmazza Isten választottjainak szívére azt a jót, amit Krisztus tett meg a számukra. A Lélek az, akik meggyőzi az embereket a bűnről, s az üdvözítő hitet ülteti beléjük. Ezért a mi üdvösségünk Neki is tulajdonítatik: „kezdettől fogva kiválasztott

titeket Isten az üdvösségre, a Lélek szentelésében és az igazság hitében” (2Thessz3:13). A Tit3:4-6 figyelmes olvasása megmutatja a három Személyt ebben a vonatkozásban, mert „a mi megtartó Istenünk” egyértelműen az Atya; [Aki] „az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szent Lélek megújítása által, melyet kitöltött reánk bőséggel a mi megtartó Jézus Krisztusunk által”.

Harmadszor, a Szentháromság tantétele alapvető tanítás, mert a Szent Háromság tagjainak elkülönülő tevékenységei elégítik ki a különböző szükségleteinket. Vajon nincs szükségünk „a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmére”? Vajon nem legsürgetőbb gyakorlati követelmény az, hogy állandóan Őhöz járuljunk és merítsünk a kegyelem Őbenne felhalmozott teljességéből? (Jn1:16) Ha szeretnénk, hogy „kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül”, akkor ahhoz a trónhoz kell járulnunk, amelyiken a Közbenjáró ül. S vajon nincs szükségünk „Isten szeretetére”, azaz annak új megnyilvánulásaira, újbóli megérzéseire? Vajon nincs rá parancsunk, hogy „tartsátok meg magatokat Istennek szeretetében” (Júd21)? S vajon nincs ugyanúgy szükségünk „a Szentlélek közösségére” is? Mi lesz velünk, ha nem újulunk meg naponta a belső emberben? (Lásd 2Kor4:16, Ef3:16) Milyen lesz az imaéletünk, ha Ő többé nincs segítségére „a mi erőtelenségünknek” és nem esedezik „Isten szerint... a szentekért” (Rm8:26-27)

A Szentháromság

Krisztus szüztől való születése és a testünk feltámadása tantételeihez hasonlóan a Szentháromság tantétele is egyike a hit titkainak. Az első, a hitnek bemutatott titok az igaz és élő Isten Lénye, s ezt nem az értelem valamilyen felfedezéséből tudjuk, hanem onnan, hogy kijelentette Magát az Ő Ígéjében. A következő nagy igazság az, hogy az igaz és élő Isten az Atya, a Fiú és a Szentlélek hármasságában ismertette meg Magát, s ezt az elsővel azonos alapon tudjuk. Ők az értelmet meghaladóan azonosak, s a valódi keresztyének nem próbálják meg kipuhatolni Őket. A felfoghatatlanságuk azonban távolról sem ellentétes, hanem a kinyilatkoztatásba vetett bizalom és a Kinyilatkoztatásba vetett hit szükséges feltétele. Ha a Biblia nem mutatna az értelem ereje számára megmászhatatlan magasságokat, ha nem tartalmazna a legélesebb szellemi képességek számára is kifürkészhetetlen mélységeket, akkor a szerző elvetné, mint nem többet, mint emberi alkotást és csalárdságot. Mert a magunk részéről nem imádnánk többé jobban olyan „istent”, akit fel tudnánk mérni az értelmünkkel, mint amennyire tisztelnénk egy képet, amit a saját kezünkkel alkottunk.

Valahányszor megpróbálunk beszélgetni az Isten által az Ő három Személyéről adott kijelentésről, azt lehajtott fejjel és tiszteletteljes szívvel kell megtennünk. A téma mindent felülmúló szentségű, mert a végtelenül fenséges és dicsőséges Egyetlenről van szó. Mert az ezzel kapcsolatos egész tudásunkat illetően teljesen mértékben be vagyunk zárva abba, amit tetszett Istennek kijelenteni Önmagáról az orákulumaiban. A tudomány, a filozófia, a tapasztalat, a megfigyelés vagy a spekuláció egyike sem képes ebben a magasztos szférában egy jottányival is növelni a tudásunkat.

Háromság az egységben

Az isteni Szentháromság háromság az egységben, azaz nem három Istenről, hanem három Személyről van szó, akik együtt léteznek egy lényegi egység által az isteni lényekben, s így alkotnak egyetlen igaz Istent. Ez a három Személy egyenlő és egyformán dicsőséges, így egyik sincs a másik előtt vagy mögött, s nem is nagyobb vagy kisebb a másinál. A szövetségi hivatalaikban és azok által jelennek meg nekünk, s a mi kiváltságunk és kötelességünk hinni és tudni, hogy ez a három személy hogyan kötelezték el magukat mellettünk, és miképpen érdekeltek bennünk az örök szövetség által, de a szubszisztenciájuk titkát nem érthetjük meg.

Bármilyen tanítás, ami nem egyformán tiszteli megkülönböztetetten és egységesen az Istenség mindhárom Személyét, értéktelen a lélek számára. Ahogyan valaki mondta: „Nincs olyan nyoma a keresztyénségnek, ahol a Szentháromság igazságát ne ismerték és ne fogadták volna el. Nincs nyoma a jóságnak a szívben, ahol az Atya, a Fiú és a Lélek ne lakoznának hivatalosan. Az Isten kegyelmével kapcsolatos bármely tanításról csak akkor kaphatunk tiszta képet, ha a Szentháromság igazságának (úgymond) a távcsövét a hit szeméhez illesztjük és ezen keresztül nézzük azt a tanítást.”

Az imént elmondottak fényében az idők egyik legkomolyabb jelét alkotja az, hogy a bevallottan „keresztyén” országokban a hármass Isten tantétele többé hivatalosan már nem elfogadott. Miközben a nemzeti vezetőink még mindig hálát adnak „Istennek” és elismerik a függőségünket „a Mindenhatótól”, ez nem több, mint amit egy ortodox zsidó vagy egy muzulmán megtesz. Azonban mesterkéltnek kerülnek minden utalást az Úr Jézus Krisztusra és a Szentlélekre. Bár ez szomorú, mégsem szabad rajta csodálkozni: ez pusztán az előre vetülése a civil szférában annak, ami a vallásban már régen általánossá vált. A legtöbb teológiai szemináriumban már több nemzedék óta nyíltan tagadják Krisztus és a Szentlélek abszolút istenségét, s ezzel együtt Isten hármass mivoltát is. Még a legtöbb „ortodox” egyházban az örök Három nem kapák meg az őket megillető helyet sem a szószékről elhangzó doktrinális tanításban, sem a templomi életben.

Ebben az áldásban az apostol úgy hívja segítségül a Szentháromságot, mint a kegyelem, a szeretet és a közösség forrását. A különleges jellemzőit nem szabad figyelmen kívül hagyni: a sorrend szokatlan és a neveket nem szabályszerűen használja. A Fiút az Atya elé helyezi. Az isteni személyeket nem úgy említi itt, mint a Fiút, az Atyát és a Szentlelket, hanem mint az Úr Jézus Krisztust, Istent és a Szentlelket. Ennek oka az, hogy ami a szövegünkben rejlik az nem elsősorban hitvallás (mint a Mt28:19), nem is doxológia (mint a Júd24-25), hanem áldás. A doxológia a dicséret, az áldás, a megáldás szava: az egyik a szent szívéből megy Istenhez, a másik Istentől száll a szentre. Samuel Chadwick írta: „Következésképpen az áldás nem a teológia, hanem a tapasztalat felől közelíti meg a témát. Nem foglalkozik a meghatározással, s nem szemléli Isten dicsőségét az Ő isteni mivoltának abszolútságában, hanem úgy mutatja be Őt, ahogyan a lélekben megvalósul.”

A Szentháromság tantétele nagyon fontos

A keresztyén áldás tehát jelzi, hogy a Szentháromság tantétele az egyik legfontosabb az éltető istenfélelem létezéséhez és fejlődéséhez. Nem pusztán holmi spekuláció tárgya, hanem olyasvalami, amitől kegyelem és a békesség megadása függ a szenteknek. Látványos és komoly tény, hogy akik elvetik a Szentháromság igazságát, ritkán vallják, hogy lelki közösséget tartanak fenn Istennel: helyette ezt az igazságot a lelkesedés és a fanatizmus egyik fajtájaként kezelik, amint azt az unitáriusok írásainak átolvasása is bizonyítja. Az áldás tehát a keresztyén kiváltság áldását foglalja össze az evangélium három nagy szavában: a kegyelemben, a szeretetben, a közösségben. Ez a három ajándék az Istenség különböző Személyeihez kötődnek. Mindegyikük elsőbbséget élvez a maga munkájában, s noha nem tudjuk követni ennek határait, óvakodnunk kell attól, nehogy úgy fogjuk fel Istent, mint három Istent, nem pedig mint egyet. Mindegyik ajándék mindegyikhez is tartozik. A kegyelem ugyanúgy Istené és a Léleké, ahogyan a Fiúé is. A szeretet a Fiúé és a Léleké ugyanúgy, ahogyan az Atyáé is. S közösségünk az Atyával és a Fiúval ugyanúgy van, mint a Lélekkel.

A kegyelem az evangélium nagy szava

„Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme.” Miért tulajdonítja Neki megkülönböztetetten a kegyelmet, ha az Istené és a Léleké is egyúttal? Azért, mert az üdvökonómiaiban minden

kegyelem Rajta keresztül jut el hozzánk. A kegyelem szava Pál különleges jele minden levelében: nyolc zárásban szerepel „a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek”, néha látjuk „a lelketekkel” változatot is. Ismét idézünk Chadwicktól: „Ez több, mint a könyörület és nagyobb, mint a szeretet. Az igazságosság megköveteli a becsületességet, s a könyörület a szánalom szolgálata. A szeretet megfelelésre, elismerésre és válaszreakcióra törekszik, de a kegyelem nem követel meg érdemeket. A kegyelem korlátlanul és fenntartás nélkül árad azokra, akikben nincs jóság, amire hivatkozhatnának és nincs követelésük, amivel felléphetnének. A kegyelem az alkalmatlanokat és a méltatlanokat keresi. Ez a szeretet, a könyörület és a szánalom kombinációja, ami kinyújtja a kezét a bűnös, a barátságtalan és a lázadó felé. Ez az egyetlen reménye a bűnös embernek. Ha az üdvösség nem kegyelemből van, akkor soha nem lehet a miénk. Kegyelem nélkül nincs kibékülés, nincs megbocsátás, nincs békeesség.”

„Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme.” Ez az Ő leírása, mint Közbenjáró Istenemberé. Ez magában foglalja és jelzi az Ő isteni természetét: Ő az „Úr”, igen „az urak Ura”; az Ő emberi természetét: Ő „Jézus”; az Ő hivatalát: Ő „Krisztus”, a felkent, a régen megígért Messiás, a Közbenjáró. A mi természetünket Magára öltötte és a népe Fejévé lett isteni Személyének a kegyelmét kéri az apostol minden hívő testvér számára. „Az Ő kegyelme... mindnyájatokkal”. Ez az első az áldásban, mert ez a mi kezdeti szükségünk. „Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztusnak jótéteményét, hogy gazdag lévén, szegénnyé lett érettetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.” (1Kor8:9) Ez az Ő végtelenül nagy leereszkedése, melynek során Magára veszi ezt a nagyon alantas állapotot a mi kedvünkért.

Amikor Ő megtestesült, az Atya egyszülöttjére az Övéi úgy tekintettek, mint „a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal”, majd az apostol hozzáteszi: „És az ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért.” (Jn1:14,16) Itt a kegyelem jelentése átváltozik az isteni jellem egyik attribútumából aktív energiává a megváltottak lelkeiben. A kegyelem trónjánál „kegyelmet találunk, alkalmas időben” (Zsid4:16). A szív „kegyelemmel erősített meg” (Zsid13:9) és ez a kegyelem teszi lehetővé a számunkra, hogy „szolgáljunk az Istennek tetsző módon kegyességgel és félelemmel” (Zsid12:28). „A Krisztus Jézusban való kegyelemben” (2Tim2:1) találjuk meg az erőnket, Ő pedig arról biztosít minket, hogy képes támogatni minden nyomorúság és üldöztetés alatt az alábbi ígélet által: „elég néked az én kegyelemem” (1Kor12:9). Ezért kapunk tehát buzdítást arra, hogy „növekedjete a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében” (2Pt3:18). Mindezek az igeszakaszok úgy beszélnek az isteni erőről a lélekben, mint a kegyelem működéséről az Jézus Krisztussal, mint annak forrásával kapcsolatosan.

Isten szeretete

„És az Istennek szeretete.” Két oka van annak, hogy ez a második: mert ez a sorrend mind a megváltás üdvökonómiájában, mind a keresztyén tapasztalatban. Először is a közbenjárói kegyelem vagy Krisztus munkája volt az, ami elnyerte Isten szeretetét az Ő népe számára, ami elfordította az Ő haragját tőlük és kibékítette Őt velük. Ezért nem úgy utal rá, mint „az Atya szeretetére”, ami soha meg nem változott és meg nem fogyatkozott a népe iránt, hanem mint az Isten szeretetére vagy jóakarására, akit a Kormányzójukként és Bírójukként szemlél. Másodszor, az üdvözítésünk során az Úr Jézus Krisztus kegyelme által jutottunk Isten szeretetének ismeretére és élvezetére. Isten szeretete valóban a forrása és az eredeti oka a megváltásnak, de itt nem konkrétan Istennek erről a szeretetéről van szó. Krisztus halálára volt szükség engesztelés gyanánt a bűneinkért, hogy elvezessen minket Isten szeretetéhez és a részeseivé tegyen minket annak. Isten szeretetének megnyilvánulása irántunk a bűneink megbocsátásában és a személyeink megigazításában az engesztelő vértől függött.

A Szentlélek közössége

„És a Szent Léleknek közössége.” Ahogy Krisztus munkájának nagy célja az Isten felé az Ő törvényszéki haragjának kiengesztelése és az Ő szeretetének és kegyességének elnyerése volt a számunkra, úgy volt a nagy cél a szentek felé a Szentlélek ajándékának elnyerése. A görög szót fordíthatjuk „közösségnek” vagy „közlésnek” (megadásnak) is. A Szentlélek megadásával születünk újjá, kapunk hitet és alakul ki bennünk a szentség. Az élet, a világosság, a szeretet és a szabadság azok a különleges jótétemények, amiket ő ad meg nekünk. Anélkül, hogy megadta nekünk a Lélek, soha nem vehetnénk személyesen és tapasztalatilag birtokba Krisztus közbenjárásának jótéteményeit. „Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká levén érettünk... hogy az Ábrahám áldása Krisztus Jézusban legyen a pogányokon, hogy a Lélek ígérte elnyerjük hit által” (Gal3:13-14). Azaz, a Lélek megadása az Ő népének volt Krisztus halálának az egyik fő célja.

De a görög szó jelenti a közösséget is a Szentlélekkel, olyan szó ez, ami „partnerséget, társaságot” is jelent. Ő osztja meg velünk Isten dolgait. A kegyelem a szeretetre, a szeretet pedig a közösségre hajlamosít. Itt megint azt látjuk, hogy a sorrend a keresztyén megtapasztalás sorrendje. Csakis akkor lehetséges bármiféle értelmes és valódi közösség, ha a kegyelmet tudatosan befogadják és Isten szeretete kialakul a lélekben. Krisztuson keresztül Isten, az Atya és Mindkettőjükön keresztül a Vigasztaló állandó jelenlétével. Ez „a Szent Léleknek közössége” kifejezés megmutatja, hogy Ő Személy, mert értelmetlenség közösségről beszélni egy személytelen alapelvvel vagy befolyással. Ahogyan ebben az ígeversben egyesítve van „az Úr Jézus Krisztussal és Istennel”, az bizonyosságot tesz arról, hogy Ő isteni Személy. Továbbá azt is jelöli, hogy Ő a társalgás és a beszélgetés tárgya, ezért óvakodnunk kell, nehogy megszomorítsuk Őt (Ef4:30). Az örök Hármás mindegyik Személyének önálló említése arra tanít minket, hogy Őket egyforma tiszteletben, dicsőségben és dicséretben kell részesítenünk.

Mit jelent hát „Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme, és az Istennek szeretete, és a Szent Léleknek közössége mindnyájatokkal”? Nem jelenthet kevesebbet, mint Isten jelenlétének a tudatosságát. Az apostol nem imádkozott csak a kegyelem, a szeretet és a közösség ajándékaiért elkülönítve azoktól a Személyektől, Akikben egyedül megtalálhatók ezek. Azt kérte, hogy a hármás Isten jelenléte valósuljon meg a népe lelkeiben. Az Újszövetség azt tanítja, hogy a Szentháromság egyformán van jelen a hívők szíveiben. A Lélekről szólva mondta Krisztus: „nálatok lakik, és bennetek marad”, illetve Önmagáról és az Atyáról: „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk” (Jn14:17, 23). A keresztyénben benne lakik a hármás Isten. Az Úr Jézus úgy lakik benne, mint minden kegyelem forrása, Isten, az Atya úgy lakik benne, mint a szeretet forrása, és a Szentlélek közösségben van vele és erőt ad neki minden lelki szolgálatra.

Mi ennek a benne lakásnak a célja? Isten, az Atya azért lakik a hívőben, hogy elváltottassa őt a Maga képmására, hogy eggyé válhasson Vele: egy az elmében és a szívben, jellemében és a céljait illetően. A keresztyén visszatükrözi az Istenét. A kegyelem, mely által az Úr Jézus megízlelte a halált az Ő népéért, az áldozat hasonló lelkületét hivatott létrehozni bennük: „Ő az ő életét adta érettünk: Ő az ő életét adta érettünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért” (1Jn3:16). Azoknak, akik ismerik az Isten szeretetét, meg kell élniük ezt a szeretetet. Ha azt mondjuk, hogy Isten szeretetet „bennünk van”, de ezzel ellentétesen járunk, hazugok vagyunk.

A szeretet Istene azért lakozik az Ő népében, hogy ők az Isten iránti szeretet életét élhessék. Ez a helyzet a Szentlélekkel való közösséggel is: Ő nem azért osztja meg velünk a javait, hogy azokat mi magunk éljük fel. Chadwick állította: „A hármás áldásnak bennünk kell élnie, hogy a hármás kegyelme megnyilvánuljon általunk és a három-egy Isten jelenléte megmutatkozhasson rajtunk keresztül”.

10. fejezet: A hálaadás imája – Ef1:3

Az efézusi levél az isteni bölcsesség felbecsülhetetlen tárházát, Istennek a népe iránti szeretete mindent ismeretet felülmúló megnyilvánulásait mutatja be. A levél elénk tárja „a kegyelem gazdagságát” (Ef1:7), sőt, „az Ő kegyelmének felséges gazdagságát” (Ef2:7), „az Ő dicsősége gazdagságát” (Ef3:16) és „a Krisztus végére mehetetlen gazdagságát” (Ef3:8). Az efézusi levél tartalmazza az örök szövetség titkának vagy tartalmának leteljesebb feltárását. Itt minden más helynél részletesebben látjuk az egyház Krisztussal fennálló bensőséges és szavakkal ki nem fejezhető kapcsolatát. Itt minden más helynél jobban bevezetést nyerünk „a mennyei dolgokba”. Itt olyan mélységek tárulnak fel, amit egyetlen véges elme sem képes kipuhatolni, s olyan magasságok, amiket egyetlen képzelet sem képes felmérni.

Pál imádattal meghajol

Mielőtt Pál nekilátna a témája rendes kifejtésének, imádattal meghajol. Amikor elnyelte az elméjét a transzcendentálisan dicsőséges téma, amiről írni készült, amikor Isten népe iránti kegyelmének rendkívüli gazdagságát szemlélte, a lelkét elárasztotta – „beleveszett a csodálkozásba, a szeretetbe és a dicséretbe”. Pál szíve túlságosan tele volt ahhoz, hogysem visszafogja magát, így túlsordult az imádó hálaadásban. Ez az imádás legmagasabb rendű formája, s csak ilyen lelkülettel leszünk ténylegesen képesek behatolni ennek a levélnek a tartalmába. „Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, a ki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban” (Ef1:3). Imádságként ez az Íge felfogható ekképpen: először, a természetete – a dicséret adása, másodsor, a Tárgya – Isten és Krisztus Atyja, harmadszor az indítéka – a mi meggazdagodásunk Őbenne. Ha prédikálnunk kellene az igeversről, így osztanánk fel: (1) A hívő kiváló osztályrésze: meg van áldva minden lelki áldással. (2) A hívő magasztos helyzete: a mennyekben a Krisztusban. (3) A hívő ujjongó dicsérete: „Áldott legyen az Isten és az Atya”.

Mit jelent Istent áldani?

„Áldott legyen az Isten és az Atya.” Az, hogy ezek a szavak az imádkozást cselekedetét jelzik, világosan kiderül megannyi igeszakaszból. „Áldom az Urat minden időben, dicsérete mindig ajkamon van!” (Zsolt34:2) „Áldanálak ezért életem fogytáig; a te nevedben emelném fel kezeimet.” (Zsolt63:5, v. ö. 1Tim2:8) „Énekeljete az Úrnak, áldjátok az ő nevét” (Zsolt96:2). „Emeljétek fel kezeiteket a szenthelyen, és áldjátok az Urat!” (Zsolt134:2) Istent áldani annyi, mint imádni Őt, kifejezni a legnagyobb tiszteletet és hálát. Isten áltani annyi, mint megadni Neki, mint minden jó és tökéletes ajándék Megadójának a szívünk hódolatát. Az ima három fő ága a megalázkodás, a könyörgés és az imádás. Az elsőben benne foglaltatik a bűnvallás, a másodikban a kéréseink ismertetése és a közbenjárás másokért, míg a harmadikban a hálaadás és a dicséret. Pál cselekedete itt felszólítás minden hívő számára arra, hogy egyesüljenek vele minden lelki áldás Forrásának a magasztalásában: „Imádjuk Istent az Atyát”.

Isten a végtelen kiválósága folytán „áldott” (Mk16:41) – ez a titulus különleges és csakis Őt illeti meg. Mindazonáltal kegyelmesen kegyeskedik meghallgatni a szentjeinek a bizonyágtételét az Ő áldott mivoltáról. Erre utalt Pál, amikor miután kijelentette, hogy „Isten mindörökké áldott”, rögtön hozzátette az Áment a kijelentéséhez (Rm1:25). Ezt az áment, az „Úgy van”-t nem a könyörgés egyik áldásához, hanem egy örömteli felkiáltáshoz tette hozzá, ami kifejezte Pál saját elégedettségét és örömét. „Dicsér téged, Uram minden teremtményed” (Zsolt145:10). Ők nemcsak azért áldják, amit Ő jelent a számukra, s nemcsak azért, amit megtett értük, hanem azért is, ami Ő Önmagában.

Ennek az imádságnak a természete tehát nem bűnbánó jellegű, mint azoké, amelyek később következnek az efézusi levélben, hanem dicséretadás, amiket azoknak a lelki áldásoknak a felidézése váltott ki, amikkel Isten az Atya megáldotta az Ő népét. A fő áldásokat az Ef1:3 után következő versek írják le. Ez az imádság Isten imádása volt az ámulatoros osztályrésztől, a felbecsülhetetlen kincsért, a dicsőséges örökségért. Az apostol túlradó hálával telt el ezért a végtelen szeretetért és kegyelemért, s ahogyan az új bor is kibuzog a régiüvegből, amibe beletöltötték, belőle is kitört a buzgó hálaadás. Valaki nagyon szépen mondta: „A mennyei világ örök énekének első hangjegyei zendültek fel ideleln és ezeket Isten jóságának és könyörületének megérzése hozta elő, főleg mikor Isten szeretete a Szentlélek kitöltetett a szívbe.” Emiatt kiáltotta Dávid: „Áldjad én lelkem az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét.” (Zsolt103:1). Áldotta Istent, amiért Ő oly gazdagon megáldotta őt.

Az imádat Tárnya

Most megvizsgáljuk az imádat Tárnyát. Istent az Atyát nem abszolút értelemben fogjuk fel, mert Ő – Krisztustól elkülönítve – „emésztő tűz” a bűnösök számára, akik mi is vagyunk. S az imádat Tárnya nem egyszerűen csak Isten és az Úr Jézus Atyja, mert mi ebbéli minőségében nem közeledhetnénk Hozzá. Ehelyett az imádat Tárnya „az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja”, Ő, Aki megáldott minket minden lelki áldással Krisztusban. A teológiai tanítás gazdagsága az isteni címekben rejlik, s milyen hatalmas vesztesek vagyunk, ha nem adózunk kellő figyelemmel ezeknek. Ez a cím az Atya, mint a megváltást befejezett Isten sajátos és jellemző titulusa (v. ö. 2Kor1:3, 1Pt1:3). Ez az áldott kapcsolat a magabiztosságunk alapja. Nem az abszolút Jahvével állunk kapcsolatban, hanem a megváltás Istenével, úgy, ahogyan ki van jelentve Jézus Krisztusban, azzal, Akit a Megváltó jelentett ki és Akinek az akaratát tökéletesen beteljesítette. Mivel Isten nem kímélte a saját drága Fiát, „hanem őt mindnyájunkért odaadta”, Ő a mi Istenünk és Atyánk, s Krisztuson keresztül és a Lélek által járulhatunk Elébe.

Isten a mi szövetség Istenünk

Amikor az Istenséget bárki „Istenének” mondják, akkor Ő szövetségi Isten. Így a Mózes első könyvében leírt első szövetség után látjuk Noét „Sém Istenéről” beszélni (1Móz9:26), mert Noénak azon a fián keresztül kellett beteljesednie az Istennel kötött szövetségének. Később Ő úgy vált ismertté, mint „Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákóbnak Istene” (2Móz3:6). Ezeknek a pátriárkáknak a nevei közvetítették a szövetségi áldásokat, következésképpen Isten dicséretét és áldását segítették elő. Így kiáltotta Noé: „Áldott az Úr, Sémnek Istene”. Később, egy párhuzamos esetben Jeremiás próféta ezt jelentette ki: „Azért ímé, eljönnek a napok, ezt mondja az Úr, a mikor nem mondják többé; Él az Úr, a ki felhozta Izráel fiait Égyiptom földéről... Ímé, eljönnek a napok, azt mondja az Úr; és új szövetséget kötök az Izráel házával és a Júda házával.” (Jer16:14, 31:31). Mondhatjuk tehát, hogy az evangélium teljesebb kijelentése alatt Isten ezt mondta: „Többé már nem Ábrahám Isteneként leszek ismeretes, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus Isteneként és Atyjaként, s így fogadnak el és imádnak majd engem.”

„Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja.” Ez a kimondhatatlanul drága titulus úgy tekint Istenre, ahogyan Ő viszonyul hozzánk Krisztusban, azaz Krisztushoz, mint a szövetség Fejéhez és a választottjaihoz Őbenne. Ő volt, Ő most is és Ő lesz az Isten és Jézus Krisztus Atyja. Szerintünk kérdéses, hogy van-e itt bármiféle közvetlen utalás a mi Urunk csodálatos nemzésére. Inkább úgy tekintjük, hogy Őt itt a Közbenjárói minőségében látjuk, azaz úgy, mint az örök Fiút, Aki fel van öltöztetve a mi természetünkbe. Az Úr saját szavainak fényében teljesen világos, hogy az Atyát az Istenének tekintette. „Mert te hoztál ki engem az anyám méhéből, és biztattál engem anyámnak emlőin.” (Zsolt22:10)

„Hogy teljesítem a te akaratodat; ezt kedvelem, én Istenem” (Zsolt40:9). A kereszten Krisztus az Atyát az Istenének ismerte el (Mt27:46). A feltámadása után úgy beszélt az Atyáról, mint „az én Istenem”-ről (Jn20:17). A mennyben trónolva Jézus Krisztus még mindig az Istenének jelenti ki az Atyát, egyetlen igeversben négyszer is (Jel3:12). Jóllehet Isten, a Fiú együtt létező az Atyával, Krisztus szolgáló formát öltött Magára.

Az Atya Krisztus Istene a következő vonatkozásokban? (1) Az emberi természetére tekintettel teremtményként („testet alkottál nékem”, Zsid10:5) Krisztus alá volt rendelve Istennek. (2) Tekintettel arra, hogy az emberi természete eleve az isteni Személyével való egységre rendeltetett. Goodwin mondja: „Krisztus, mint ember, ugyanúgy ’elrendeltetett’ (1Pt1:20), mint ahogyan mi magunk is, s a predesztináció, valamint az ingyenes kegyelem által lett Isten az Ő Istene is ugyanúgy, ahogyan Ő a mi Istenünk ebben a tekintetben. (3) A jólétet illetően. Goodwin mondta ezt is: „Isten a Szerzője és közvetlenül Krisztus áldott mivoltának a lényege (mivel Ő ember) azért áldott legyen Isten, mint a Krisztus Istene, aki ’megáldotta Őt örökre’, mint az kiderül a következőkből: ’felkent téged az Isten, a te Istened, örömeink olajával a te társaid felett’ (Zsolt45:7, Zsid1:9).” (4) Tekintettel az Atya és a Fiú közötti szövetségre. „Így szól az Úr Isten... Én, az Úr, hívtalak el... és népnek szövetségévé teszek, pogányoknak világosságává.” (Ézs42:5-6) (5) Tekintettel az egyházzal fennálló kapcsolatára, mint a népének Feje és Képviselője. „Mert a megszentelő és a megszenteltek egytől valók mindnyájan” (Zsid2:11).

Istennek az Úr Jézus Krisztus Istenének és Atyjának kell lennie ahhoz, hogy az Ő népe Istene és Atyja lehessen, akiket kiválasztott Krisztusban. A kapcsolatot, amit az egyház tart fenn Istennel, Krisztus saját, Istennel fennálló kapcsolata határozza meg, mert az egyház Krisztusé és Krisztus az Istené (1Kor3:23). Ennek általános alapelvét az alábbi szavak szilárdítják meg: „kibocsátotta Isten az ő Fiát... hogy elnyerjük a fiúságot” (Gal4:4-5) Még pontosabban van megfogalmazva Krisztus saját szavaiban: „Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez, és a ti Istenetekhez.” (Jn20:17) Nem a „mi” [Istenünkhöz], hanem először „az én”, majd a „ti” – eredetileg az Övé, a miénk részesedési alapon.

Mindannak fényében, ami ez után következik az Ef1-ben világos, hogy Pál célja itt az Ef1:3-ban annak megmutatási volt, hogy a lelki áldások Istentől az Atyától származnak a mi Urunk Jézus Krisztuson keresztül. Így az Ef1:5-ben Isten az Atya „eleve elhatározta, hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által”. Arra is rá kell mutatni, hogy „a mi Urunk Jézus Krisztus” csak az Ő népére vonatkozik. Ő különleges módon a szentek Ura, mivel „a nemzetek királyának” nevezik (Jer10:7), s természetesen csak és kizárólag azok Megváltója, akik elismerik Őt a Megváltójuknak.

Egyedül Isten képes áldani

Mi okozta Pál kitörését Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjának ebben az örömteli dicséretében? Ez: „a ki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban”. Mivel egyedül Istent mondják „áldottnak” (Mk16:41), ebből, ahogyan Goodwin rámutat, az következik, hogy egyedül Ő áld vagy képes áldani. Amikor a teremtmények áldanak, azt csak „az Úr nevében” tehetik (Zsolt129:8) Amikor az ember válik a jó dolgok közvetítésének eszközévé a számunkra, ő nem teheti azokat áldásokká. Ehhez Istenhez kell folyamodnunk. Isten megáldott minket a Vele fennálló kapcsolatban, mert Ő a mi szövetségi Istenünk és Atyánk Krisztuson keresztül.

„Megáld minket az Isten, a mi Istenünk” (Zsolt67:7), mert miután Magára vállalta, hogy ilyenné válik a számunkra, nem is tehet mást, mint hogy megáld minket. Nyilvánvalóan ez a jelentése az ismétlésnek, ami rögtön ez után következik: „Megáld minket az Isten” (Zsolt67:8). Megáldott minket azzal, hogy Önmagát adta nekünk. S miképpen vált „a mi Istenünkké”?

Azáltal, hogy kiválasztott minket a sajátjainak. Ezért neveznek „az ő választottjainak” (Lk18:7) – az Övéivé tett minket szuverén kiválasztással.

„A mi Atyánkként” is megáld minket Isten

Hasonlóképpen megáld minket Isten „a mi Atyánk” kapcsolatban is. Ezt szándékosan előre megmondattott régen, mert az első emberi lények, akik áldást mondtak másokra, azok voltak, akik atyai kapcsolatban álltak. Szeretettel és jóakarattal viszonyulva a gyermekeikhez, természetes volt, hogy jót akartak nekik. Ezért keresték az atyák Istent, hogy Ő teljesítse be a vágyaikat, amit ők nem tudtak megtenni. Így látjuk a pátriárkákat megáldani a gyermekeiket (1Móz27:1-36, 48:9). S emlékeznünk kell Urunk mondására is: „Ha azért ti gonosz létekre [telve önszeretettel, de mégis a természetes érzelmektől mozgatva] tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, a kik kérnek tőle?!” (Mt7:11) Pont ebből a célból tetszett Neki Atyánkká válni. Áldottként Ő Önmagában is minden áldás óceánja, mely kifolyást keres magának kommunikálhasson azokkal, akiket szeretett és kiválasztott. Ő pontosan azért vált a mi Atyánkká, hogy bőségesen áraszthassa az Ő kedves gyermekeire a szeretetét és a kegyelmét.

Figyeljük meg alaposan az Ef1:3-ban szereplő ige idejét. Nem „Aki majd megáld minket”, nem is „Aki áld minket”, hanem „Aki megáldott minket”. Az idő, amikor Isten ráruházott minden lelki áldást az Ő népére Krisztusban akkor volt, amikor kiválasztotta őket Őbenne még a föld és az ég megteremtését megelőzően. A legnagyobb teremtési áldásokról van itt szó. Örök rendeletében Isten az Atya megadta a népének mind a létezését, mind a jólétet Krisztusban. Az Ő tanácsvégzésének időrendjében, ami megelőzte a bukásukat Ádámban. Ez nyilvánvaló az alábbiakból: „A szerint, a mint magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt, hogy legyünk mi szentek és feddhetetlenek Ő előtte szeretet által” (Ef1:4). Figyeljük meg az „eleve elhatározván” szavakat az Ef1:5-ben és az „elfogadottakká tett” szavakat az Ef1:6-ban,⁷ és állítsuk szembe az „A kiből van a mi váltságunk” szavakkal az Ef1:7-ből, ami összhangban van a 2Tim1:9-cel, miszerint „az ő saját végezése és kegyelme szerint, mely adatott nekünk Krisztus Jézusban örök időknél előtte”. Annak az igeversnek a célja egybeesik az Ef1:3 áldásával.

„A ki megáldott minket minden lelki áldással.” Minden szó isteni pontossággal és szabatosággal lett kiválasztva. Nem minden lelki „ajándék” vagy „meggazdagítás”, hanem „áldás”, mert az áldás szó összhangban van Isten újszövetségi címével itt és kihangsúlyozza, hogy ezek szövetségi adományok. Ahogyan Goodwin emlékeztet minket rá, „ez az az eredeti szó, ami alatt a kegyelmi szövetség ígérete megadatott először Ábrámnak, a hívők atyjának úgy, mint ami tartalmaz minden jó dolgot – amikor az ágyékában benne volt a ’mag’, akiknek az ígéret adatott”.

„Megáldván megáldalak tégedet” (1Móz22:17). Bár az Újszövetség magasztosabb kifejezéseket használ, mint az Ó a lelki dolgok kifejezésére, ez nem változtatja meg ezt a kifejezést, mert nem is lehetne jobbat találni. Első nyilvános prédikációjában Krisztus többször is kijelentette: „Áldottak a...”⁸ Amikor a mennybe ment, utolsó cselekedete volt az áldás (Lk24:50), s az utolsó napon – amikor a menny kapui megnyílnak minden igaz előtt, az örök boldogságukat ezek a szavak fejezik majd ki: „Jertek, én Atyámnak áldottai” (Mt25:34).

⁷ Az angol változatban „elfogadottakká tett minket ama Szerelmesben”, Károlinál: „a melylyel megajándékozott minket ama Szerelmesben”. – *a ford.*

⁸ Károlinál: *Boldogok... - a ford.*

A lelki áldásaink

„A ki megáldott minket minden lelki áldással.” (1) Ellentétben az Izrael nemzetének megígért áldásokkal az ószövetségi időkben, amik anyagi és átmeneti volt (5Móz28:1-8). (2) Ellentétben a teremtés és a gondviselés általános áldásaival, amikben a ki nem választottak is részesülnek Isten népével együtt mert Ő „felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak” (Mt5:45). (3) Az Ábrahámnak tett ígéletéről szóló magyarázatában: „Hogy az Ábrahám áldása Krisztus Jézusban legyen a pogányokon, hogy a Lélek ígéletét elnyerjük hit által.” (Gal3:14) Ennek az igeversnek a második mondata az első magyarázata, ami megmutatja, hogy miféle áldásokról van szó. (4) A lelki áldások vissza vannak tartva az elvetettektől és ezek a mi örökkévaló örökségünk jelei. (5) A lelki áldások valójában azok, melyek a szívét hálaadásra hajlamossá teszik. Az átmeneti áldások pusztán okokat adnak a köszönetmondásra.

Az áldások egyetemessége

„A ki megáldott minket minden lelki áldással.” Jegyezzük meg alaposan, hogy nem egyszerűen „aki megáldott engem”, hanem „minket”. A lelki áldások, amiket Isten a népe egyik tagjára ruház, azokat ráruházza mindegyikükre. „A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.” (Rm8:30) Egyes hívők azt hiszik, hogy megigazulhatnak megszentelődés nélkül. A Rm8:32 azonban kimondja: „A ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” Ha Krisztus az enyém, akkor minden lelki áldás az enyém. Ahogyan Pál mondta a másik levelében: „minden a tiétek”, s ennek az alábbi bizonyítékát adta: „ti pedig Krisztusé, Krisztus pedig Istené” (1Kor3:21-23). Ahogyan Goodwin fogalmazza meg: „Ha bárki áldás, akkor... mindenki az, egyetlen fűrtben vannak összefogva”. Minden, ami szükséges mindegy egyes keresztyének ahhoz, hogy címet és alkalmasságot kapjon a mennyhez, az övé.

A mennyei áldásaink

„A ki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban.” A görög Újszövetségben csak egy névelő áll a *mennyekben* szó előtt, de nincs semmi, ami a *helyek* szót alátámasztaná a fordítóink részéről.⁹ A Bagster Interlinear változata sokkal jobb – „a mennyekben”. De nem szükséges, hogy ez problémát jelentsen az angol olvasóknak: ugyanez a kifejezés ismét előfordul az Ef1:20-ban, ahol a jelentése világos. A mi lelki áldásainkról azt mondja, hogy „a mennyekben” vannak, hogy jelezhesse a különbségek ezek, valamint azok között az áldások között, amiket Izrael élvezett a Kánaánban. Még messzebbre tekintve, ezek rámutatnak az elletetre azokkal az áldásokkal összevetve, amikkel Isten Ádámot áldotta meg, amíg még az Édenben volt (1Móz1:27-28). A keresztyéneknek „polgárságuk” van a mennyben (amit a Fil3:20 a „conversation”¹⁰ szóval fordít). Ők a „mennyei elhívásnak részesei” (Zsid3:1). Ők olyan örökségre lettek újonnan szülve, „a mely a mennyekben van fenntartva számunkra” (1Pt1:4). Ismét Goodwint idézzük: „Krisztus Úr a mennyből, egy mennyei ember(1Kor15:47-

⁹ Az angol változatban így szerepel: „Aki megáldott minket minden lelki áldással a mennyei helyeken a Krisztusban” – *a ford.*

¹⁰ Az angol szó jelentése „beszélgetés, társalgás, megbeszélés”, illetve „érintkezés, kapcsolat”. Károlinál a Fil3:20 így hangzik: „Mert a mi országunk mennyekben van”, azaz itt az „ország” szó szerepel. – *a ford.*

48). Így tehát áldott és Vele együtt mi is áldottak vagyunk mennyei áldásokkal és Vele együtt ültettünk a mennyekben (Ef2:6).”

„A ki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban.” Krisztuson kívül nincsen semmiféle lelki áldás egyetlen lélek számára sem, de Őbenne bőven elegendő van az egész örökkévalóságra. A „Krisztusban” szó azt jelenti „Vele egységben”: misztikus, jogi és lényegi egységben. Krisztusban vagyunk szeretettek Isten számára (Rm8:39). Krisztusban vont minket közel Magához (Ef2:13). az eltávozott szentek most is „Krisztusban” vannak (1Thessz4:16). S az Atyától vagyunk „Krisztusban” (1Kor1:30). S bár minden áldásunk Őbenne van, mi csak akkor élhetünk ezekkel, ha a hit elfordul az éntől és minden gondjától, s teljes mértékben Vele foglalja el magát. „Az Istennek pedig legyen hála az ő kimondhatatlan ajándékáért.” (2Kor9:15).

11. fejezet: Ima hitért és tudásért – Ef1:15-17

Az efézusi levél első felében valószínűleg a legalaposabb és legátfogóbb doktrínális összefoglalóját találjuk az Újszövetségnek, a második fele közvetve azt mutatja be nekünk, hogy milyen választ kell adnunk erre a tanításra. Azoknak a csodálatos lelki áldásoknak a fényében, amikkel Isten áldott meg minket, az Ő népét Krisztusban, Elébe kell járulnunk hálaadással és imádsággal. Ezeket a kötelezettségeket világosan ajánlja az apostol által itt elének tárt példa. Az ő imádsága ez alkalommal az Újszövetségben feljegyzettek között a leghosszabb. Olyan mélységeket ér el és olyan magasságokba mutat, amiket egyedül a hit képes kikémleni és megmászni. Az elemzés kedvéért így választhatjuk fel ezt az imádságot: első az alkalom, amikor az apostol először hallott az efézusi szentek hitéről és szeretetéről (Ef1:15). Második a mivolta, nevezetesen dicséret és könyörgés (Ef1:15-16). Harmadik a Tárnya: „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőségnek Atyja” (Ef1:17). Negyedszer, a benne megfogalmazott kérés (Ef1:17-19), amit negyedszerre veszünk górcső alá. Ötödször, a kijelentése Krisztusról és az egyházzal (Ef1:20-23).

Alkalom az imádságra

Első az alkalom az imádságra. „Annakokáért én is, hallván a ti hiteteket az Úr Jézusban, és minden szentekhez való szerelmeteket, nem szünöm meg hálát adni tiérettetek, emlékezőn reátok az én könyörgéseimben” (Ef1:15-16). A nyitó „annakokáért” arra utal nekünk, hogy miért imádkozott itt az apostol. A legtöbb író Pál írásának az okát a közvetlenül soron következőkre korlátozzák. Híreket kapott a lelki bővelkedésükről, s emiatt áldotta Istent a velük szemben tanúsított jóságáért, és további kegyet keresett a számukra. Miközben ez kétségtelenül benne foglaltatik, mégsem látjuk annak semmi okát, amiért az „annakokáért” kifejezést el kellene választani a megelőzőktől. Az előző versekben leírja azokat a felbecsülhetetlen jótéteményeket, amik megadattak nekik. Amikor Pál végiggondolta, miképpen választotta ki, rendelte el eleve és váltotta meg a Fia vére árán Isten, majd adott nekik hitet, s pecsételte őket el a Szentlélekkel, nem tudta megállni, hogy hálát ne adjon értük és nem is szünt meg ezt tenni. A gazda áldások legpontosabb doktrínális felsorolása után, amikben Isten népének Krisztusban és Tőle van részük, Pál örvendezett, mert megbizonyosodott róla, hogy ezeknek az efézusiaknak személyes érdekük és részesedésük volt ezekben az áldásokban.

Még közvetlenebbül, az előző igeversben az apostol rámutatott, hogy ezeknek az áldásoknak a csúcspontja az ígért Szentlelkében rejlik, Akivel el lettek pecsételve (azonosítva és bebiztosítva). Ez az elpecsételés volt a „záloga... [az örökségüknek] Isten tulajdon népének megváltására, az Ő dicsőségének magasztalására” (Ef1:14). Isten nagy végcélja az Ő olyan nagy üdvösségének minden áldásában az volt, hogy Ő megdicsőüljön általuk és a számukra. Ez a cél van megemlítve az Ef1:6-ban: „kegyelme dicsőségének magasztalására”. S az Ef1:12-ben az alkalmazása a zsidókra: „hogy legyünk mi magasztalására az Ő dicsőségének, a kik előre reménykedtünk a Krisztusban”. Majd megint megemlíti itt az alkalmazását illetően az összes pogányra: „A kiből ti is [bíztatok]... az Ő dicsőségének magasztalására” (Ef1:13-14). „Annakokáért”, mondja az apostol „én... nem szünöm meg hálát adni tiérettetek” (Ef1:15-16). Isten nem veszítheti el a Neki kijáró dicséretet. Pál tehát a kötelességének érzi dicsőíteni Őt értük. Ha Isten dicsőít minket, a legkevesebb, amit tehetünk, hogy az Ő dicsőségére cselekszünk és élünk.

Pál a római fogoly

Emlékeznünk kell arra, hogy abban az időben, amikor Pál ezt az imádságát mondta, őrizet alatt volt Rómában, de a legáldottabb dolog látni, miképpen tekintett a bebörtönzésére: „Kérek azért titeket én, ki fogoly vagyok az Úrban” (Ef4:1). Jegyezd ezt meg jól, kedves olvasó. Nem a császár, hanem az Úr foglya. Pál teljesen jól tudta, hogy senki sem vetheti rá a kezét, csak ha ezt az rendelte el, Aki minden teremtményt és minden eseményt irányít. „Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek. Ővé a dicsőség mindörökké. Amen.” (Rm11:36) Ugyanilyen áldott dolog szemlélni, mivel foglalta el magát ez a „követ láncok között” (Ef6:20): nem a panaszkodással a gondviselés barátságatlansága miatt, megkérdezve, hogy „Mit tettem, amivel rászolgáltam az efféle bánásmódra?”, hanem inkább dicsérte Istent és könyörgött Neki. S nem gondold, hogy szoros kapcsolat áll fenn a két dolog között? Ez teljesen biztos. Nem létezhet elmebeli békesség, szívbéli öröm, ha nem ismerjük el, hogy a sorsunkat – a körülményeinket, az állapotunkat – teljes mértékben a szuverén és kegyelmes Isten rendeli el.

Pál azt mondta, hogy ő is hálát adott maguknak az efézusi hívőknek, valamint azoknak a hálaadása mellett, akik közölték Pállal a legfrissebb híreket az ügyükről. Ezek a szentek kétségtelenül telve voltak hálával Isten iránt, mert Ő hozta ki őket a sötétségből az Ő csodálatos világosságára. S itt az apostol biztosította őket, hogy ő is csatlakozott hozzájuk a buzgó hálaadásban ezért a dicsőséges eseményért. Arról is biztosította őket, hogy tovább áldja Istent, mert hírt kapott arról, hogy az életvitelük bizonyítja a megtérésük valóságát. Semmi ma nem ad Krisztus szolgájának akkora boldogságot, mint az, amikor hall a bűnösök üdvözüléséről és az ezzel járó átalakulásról az életükben: „Nincs annál nagyobb örömem, mintha hallom, hogy az én gyermekeim az igazságban járnak.” (3Jn4) Pál maga volt az efézusi gyülekezet alapítója (Csel19:1-10, 20:17-38), de ekkor már néhány éve távol volt tőlük. Ezért a „hallván a ti hiteteket” kifejezést nem úgy kell érteni, mintha azt jelentené, hogy először hallott róla. Pál továbbra is a legkedvezőbb jelentéseket kapta a lelki egészségükről és bővelkedésükről.

A dicséret Istent illeti meg

Szólva a saját hálaadásáról Istennek őmiattuk, az apostol utalt a saját kiváltságukra és kötelességükre is. Pál a példájával serkenteni akarta a szívükben Isten megújult dicséretét az Ő irántuk mutatott szuverén és ámulatba ejtő jóságáért. Semmi sem elfogadhatóbb a Számára: „A ki hálával áldozik, az dicsőít engem” (Zsolt50:23). Semmi sem jobban illendő a mi számunkra: „Örvendeztetek ti igazak, az Úrban; a hívekhez illik a dicséret.” (Zsolt33:1) Semmi nem segíti elő jobban ennek az Istent tisztelő és örömteli gyakorlatnak a felszítását, mint az Ő nekik adott jótéteményei nagyságának meggondolása, amik az imádságát megelőző versekben vannak megnevezve. Ha a keresztyén hívő szemmel néz az összes áldására Krisztusban, s igyekszik meglátni a saját személyes érdekeit azokban, majd végiggondolja, miképpen rendelte ezt el Isten nemcsak az ő üdvösségére, hanem „az Ő dicsőségének magasztalására” is, akkor a szíve nem tehet mást, mint kiárad az ámulatban és a hálaadásban. S az efféle hálaadás nem is korlátozódik a saját esetére, hanem meg kell adni mindenkiért, akik bizonyosságot adnak arról, hogy új teremtesek Krisztusban.

„A hit munkálkodik”

„Annakokáért én is, hallván a ti hiteteket az Úr Jézusban, és minden szentekhez való szerelmeteket” (Ef1:15). A hit és a szeretet a legjobb bizonyítékai a valódi megtérésnek, mert ezek gyümölcsök, amiket az a két alapvető kegyelmi ajándék teremnek meg, amiket az újjászületéskor kapunk. A hit abból ismerszik meg, amit eredményez és amit létrehoz. Az

apostol nem az efézusiak legelső, Krisztusba vetett hitére utalt, mert annak saját maga is a tanúja volt, hanem inkább a hitük munkálkodására és állandóságára, amiről csak hallott – a befolyásról, amit a mindennapi életvitelükre gyakorolt. Isten választottjainak hite aktívan közreműködik a szív megtisztításában (Csel15:9), szent dolgokkal foglalva el azt. Isten választottjainak hite jócselekedeteket hoz elő (Jak2:14-22), olyanokat, amelyeket a Zsid11 ír le. Ez a hit „legyőzi a világot” (1Jn5:4), lehetővé téve a birtokosa számára, hogy ellenálljon a világ csábításának, kigúnyolja annak alapelveit és politikáját, s ne „belőle való” legyen a vonzalmait és a szokásait illetően.

Isten választottjai hitének a másik jele az, hogy „szeretet által” munkálködik (Gal5:6): ez az igazság, Krisztus, és az Ő megváltottjainak szeretete. A hit csak egy üres megnevezés, ha nem gyümölcsozik a szeretetben. A Krisztusba vetett hit csak önbecsapás, ha nem származik belőle szeretet azok iránt, akik az Ővéi. A Szentírás túl világos ebben a dologban ahhoz, hogy megengedne bármiféle bizonytalanságot: „Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyjafiát, hazug az: mert a ki nem szereti a maga atyjafiát, a kit lát, hogyan szeretheti az Istent, a kit nem lát?” (1Jn4:20) A Krisztusba vetett üdvözítő hit és a lelki szeretet mindazok iránt, akiket Ő szeret eltéphetetlenül egybeforrtak (lásd Kol1:4, Filem5, 1Jn5:23). „Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyánkfiat.” (1Jn3:14) Ha „szentként” szeretünk egy szentet – azért, amit Krisztusról látunk benne – akkor szeretni fogunk minden szentet. A Krisztusba vetett hit és az Ő népe iránti szeretet elválaszthatatlanok, s ahogyan nő vagy csökken az egyik, ugyanúgy nő vagy csökken a másik is. Ha a keresztyének iránti szeretetem kihűl (ha kevesebbet imádkozom értük és kevésbé aktívan keresem a javukat), akkor a Krisztusba vetett hitem is hanyatlak.

A hit természete

Második az ima természete. Ennek a konkrét imádságnak a természete kettős: hálaadásból és kérésből áll – dicséret azért, amit Isten megtett az efézusiaknak, munkálködve bennük és rajtuk keresztül, s könyörgés a további áldásokért a számukra. Ennek a két dolognak a sorrendje olyasvalami, amit alaposan a szívünkre kell vennünk, mert sok a hiba pontosan ezen a ponton. A Szentírás nagyon konkrétan fogalmaz ebben: „imádságokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt” (Fil4:6). „Az imádságban állhatatosak legyetek, vigyázzván abban hálaadással” (Kol4:2). Itt azt látjuk, hogyan ad nekünk példát az apostol. A dicséret szárnyakat ad a könyörgéseinknek. Minél jobban elfoglalom a szívemet Isten jóságával, minél hálásabb vagyok a már megkapott kegyekért, minél jobban felszerken a lelkem a további kegyelmi ajándékok keresésében, annál több szabadságot fogok megtapasztalni ezek kérésében, s annál nagyobb várakozással várom ennek a beteljesedését. Műveld ki, kedves olvasó, a hálaadás szokását, ha sikeresebb akarsz lenni a kegyelem trónjánál. Az „áldom az Urat minden időben, dicsérete mindig ajkamon van” megelőzi a „megkerestem az Urat és meghallgatott engem”-et (Zsolt34:5, 2).

Istennek nemcsak a személyünknek, hanem a szent társainknak megadott kegyelemért is köszönetet kell mondanunk, mely utóbbi a mostani szakaszban különösen is szem elé kerül. Pál mondta más alkalommal: „Mi pedig mindenkor hálaadással tartozunk az Istennek ti érettetek atyámfiái, a kiket szeret az Úr, hogy kezdettől fogva kiválasztott titeket Isten az üdvösségre, a Lélek szentelésében és az igazság hitében” (2Thess2:13). „Mert milyen hálával is fizethetünk az Istennek ti érettetek, mindazért az örömért, a melylyel örvendezünk miattatok a mi Istenünk előtt?!” (1Thess3:9) Manapság olyan kevés az önzetlen szeretet!

Pál azonban többet is tett, semmint csak hálát adott Istennek az efézusiakért és azért, hogy munkálködött bennük: további áldásokat is kért nekik. A testi bölcsesség pont az ellenkező következtetést vonná le a nyitó „annakokáért”-ből: arra következtetne, hogy miután oly kegyes volt irántuk az Úr, ezért nincs szükségük további kegyelmi ajándékokra. A lelki

elme azonban Isten mosolyában a népére biztatást lát a további jótétemények kérésére. Hasonlóképpen kell érvelnünk a saját esetünkben is: a szeretet minden egyes friss jelére Istentől még több előlegeként kell tekintenünk. Jegyezzük meg: Pál nem azért imádkozott, hogy Isten mentesítse őket az üldöztetéstől vagy adjon nekik sima utat keresztül ezen a világon. S nem azért könyörgött Istennek, hogy a lelkek élenjáró győzteseivé tegye őket. S nem kérte, hogy adasson nekik mély bepillantás a próféciaik titkaiba, vagy képesség „az Íge helye hasogatására”, ami várható lenne, ha sok kortársunknak igazuk lenne. Azt, hogy miért imádkozott, a reményeink szerint a megfelelő sorrendben fogjuk majd elemezni.

A hit tárgya

Harmadik a hit tárgya: „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőségnek Atyja” (Ef1:17). Mivel kicsit hosszabban időztünk Isten, mint „a mi Urunk Jézus Krisztus Istene” mellett az Ef1:3 magyarázásakor, most csak „a dicsőségnek Atyja” kifejezést vesszük górcső alá. Ezzel a kifejezéssel kell összevetnünk „a dicsőség Ura” (1Kor2:8) és „a dicsőség Lelke” kifejezéseket (1Pt4:14), amik kiemelik az Istenség három Személyének az egyenrangúságát.

„A dicsőségnek Atyja.” Ó, ki alkalmas arra, hogy erről írjon! Leírni vagy akár csak meghatározni ezt a szavakkal ki nem fejezhető titulust meghaladja bármelyik halandó nyelv vagy toll erejét. Legfeljebb csak néhány megjegyzést tehetünk. Azt olvassuk, hogy az Atya „szentséggel dicső” (2Móz15:11), hogy „dicsőség és méltóság az ő cselekedete” (Zsolt111:3), hogy a „dicsőség trónján” ül (Jer17:12). Olvasunk az Ő „dicsőséges szaváról” (Ézs30:30), dicsőséges megjelenéséről (Ézs63:1),¹¹ „dicsőséges karjáról” (Ézs63:12), „a méltósága dicső fényéről” és „az országa fényes dicsőségéről” (Zsolt145:5, 12). Joggal kiálthatjuk: „áldott legyen a te dicsőséges nevedet, mely magasabb minden áldásnál és dicséretnél!” (Neh9:5), mert „az ő dicsősége ég-re-földre kihat!” (Zsolt148:13)

Amikor kijelentettük, hogy „Isten dicsősége az Ő lényének vagy jellemének kiválósága, a tökéletességeinek összessége vagy az összes attribútuma kisugárzásának csillogó összessége”, akkor tudatában vagyunk az emberi nyelv csekélységének és annak, hogy a véges képtelen felfogni a Végtelent. De ha tapasztalatilag megízleltük „az Ő kegyelme dicsőségét” (Ef1:6), ha éreztük a lelkünkben „az Ő dicsőségének hatalmát” (Kol1:11), ha a bűntől megvakított szemünk meg lettek nyitva, hogy láthassuk Őt, a „Szentséggel dicsőt” (2Móz15:11), akkor tudjuk, hogy Ő dicsőséges Isten, még ha csak selypítve tudjuk is kimondani, amit Ő ismertetett meg a szívünkkel. Minden újjászületettnek vannak ilye ismeretei (bár csak mint előíz). „Mert az Isten, a ki szólt: setétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arczán való világotatása végett.” (2Kor4:6). Természetfeletti megvilágosítással és belső kijelentéssel (v- ö. Mt16:17, Gall:16) a szenteknek megadatik a lelki megkülönböztető képesség és az isteni dicsőség olyan látása, amit egyetlen teremtmény sem képes közölni a másikkal, és amit a pusztá éleselméjűség soha nem képes elérni. Ők minden kétséget kizáróan tudják, hogy Ő „a dicsőségnek Atyja”.

A dicsőségnek Atyja

Thomas Goodwin szögezi le: „Őt ’a dicsőség Atyjának’ nevezik. Először is az atyaság kiválósága folytán, mert nincs olyan atya, mint Ő. Dicsőséges Atya, a hebraizmus kifejezésével a dicsőség Atyja, azaz olyan dicsőséges Atya, mint senki más. ’A dicsőség Királyának’ nevezik, s vannak más királyok is de egyedül Ő a dicsőséges Király. Vannak más atyák is, de egyedül Ő

¹¹ Károlinál: „ékes öltözet” – *a ford.*

a dicsőséges Atya. Ezért nevezik 'mennyei Atyának'... A menny és a dicsőség a legmagasztosabb dolgok, amiket képesek vagyunk felfogni, ezért amikor azzal hozakodik elő, hogy Ő milyen nagy Isten, milyen dicsőséges Atya, akkor Önmagát a mennyei Atyának nevezi, minden más atyai mivolttól megkülönböztetetten. Ennek a jelentése ez: Soha ne szégyelljétek Atyátokat, ti Isten fiai vagytok, mert a ti születésetek a legméltóságosabb a világon – egyetlen nemes sem emelkedik ekkora dicsőségre. Ezért járjatok Hozzá méltóan, és a ti világosságotok úgy ragyogjon az emberek előtt, hogy ez emberek dicsóíthessék Atyátokat, a dicsőség Atyját, Aki a mennyben van.” A dicsőség Isteneként az Atya először a hívők atyjának jelent meg, amikor felszólította, hogy hagyja ott Káldeát és menjen Kánaánba (Csel7:2). S mint a legdicsőségebb Isten jelenti ki Magát az újonnan született léleknek.

Másodszor, Isten nemcsak azért mondják „a dicsőség Atyjának”, mert Ő végtelenül dicsőséges Önmagában, hanem azért is mert Ő a dicsőség Adományozója az Ő drága gyermekeinek: „kegyelmet és dicsőséget ad az Úr” (Zsolt84:12). Ő minden dicsőség Szerzője, amivel a szentek fel vannak vagy valaha is fel lesznek ruházva. Létezik az, amit (jobb kifejezés híján) nevezhetünk Isten hivatalos dicsőségének, ami kimondhatatlan, és létezik az Ő erkölcsi dicsősége, amiben az Ő népét is részesíti. Ez a megkülönböztetés megmaradt Krisztus szavaiban is: „És én azt a dicsőséget, a melyet nékem adtál, ő nekik adtam”, viszont „Atyám, a kiket nékem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, a melyet nékem adtál” (Jn17:22, 24). Az Ő erkölcsi dicsőségének egy részét megkapjuk ebben az életben: „Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arczczal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.” (2Kor3:18) Teljesen képtelenek vagyunk megmagyarázni a lelki alkímia titkát, de a tény akkor is világosan ki van jelölve. S a tény megerősítést nyer a szentek megtapasztalásában, mert ha gyakorolják a hitet, az az isteni dicsőség átalakító hatással van a lelkükre.

Harmadszor, különösen helyénvaló volt ez alkalommal „a dicsőség Atyjának” nevezni Istent. Mint arra a korábbi fejezetekben rámutattunk, a címeiket, amiket Istennek adott, amikor imádsággal közeledett Hozzá, nem összevissza választotta ki, s nem is pusztán csak a változatosság kedvéért használta. Inkább a konkrét jelleg, melyben Istent látta, van összhangban Pál szívének különleges működésével és a megfogalmazott kérések sajátos természetével. Ez volt itt is a helyzet. Imádkozni készült a dicsőséges dolgok lelki ismeretéért, Isten a szentekben rejlő öröksége dicsőségének, s az Ő hatalma rendkívüli nagyságának felfogásáért készült imádkozni. Ezért illő módon a dicsőség Atyjához fordult pontosan úgy, ahogyan „a reménység Istenének” nevezte Őt, amikor azt kérte, hogy a szentek bővelkedjenek „a reménységben a Szent Lélek ereje által” (Rm15:13).

Nem vehetünk előre túl sokat abból, ami közvetlenül ez után következik ebben az imádságban, de talán arra rámutathatunk, hogy minden egyes könyörgése szorosan kapcsolódik ahhoz a konkrét címhez, amit itt az Atyához köt. Pál azt kérte Istentől, hogy adja meg a népének a „bölcsestésnek és kijelentésnek Lelkét az Ő megismerésében” – az Ő, mint dicsőséges ismeretét. Pál azt is kérte, hogy megismerhessék, „mi az Ő elhívásának a reménysége”. Az 1Pt5:10-ből megtudjuk, hogy más egyebek mellett ez az elhívás „az ő örök dicsőségére” szól. Igen, magára a dicsőségre kaptunk elhívást (2Pt1:3).¹² Az „Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között” kifejezés (Ef1:18) dicsőséges örökséget jelent, örökséget a Dicsőségben. Azt kérve, hogy megtudhassuk, „mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk” valamennyivel többről is szó van, mint csak a mindenhatóság pusztá gyakorlásáról, nevezetesen, az „Ő dicsőségének hatalma” (Koll1:11) különleges használatáról. Így jobban

¹² Az angol változat szerint „az örök dicsőségre és erényre”, de Károlinál „a ki minket a saját dicsőségével és hatalmával” (hívott el). – *a ford.*

megláthatjuk, miért szólította az apostol Istent „a dicsőség Atyjának”: ez a cím illik a legjobban azokhoz a konkrét kegyelmi ajándékokhoz, amiket kérni készült.

Miért kell imádkoznunk

Atyáink ezt szokták mondani: „Egy szó elegendő a bölcsnek”. S így is kellene lennie. A fogékony elme és az elfogadó szív számára egyetlen utalás elégséges. Így, ha az istenfélő és felnőtt szent, aki mélyen érdekelt az az én lelki jólétem iránt, azt írta: szüntelenül imádkozott, hogy Isten adja meg nekem a türelem nagyobb mértékét, vagy tegyen engem alázatosabbá – ha értékelem a megítélését – azt azonnal Istentől származó kegyes Ígének fogom tekinteni, ami arról tájékoztat, hogy mit kell különösen kérnem Tőle. Ezen a módon kell néznünk a most vizsgált imát. Megismertetve ezekkel a szentekkel, hogy mit kért a számukra a kegyelem trónjától, az apostol arra utalt, hogy közvetve arra utalt, hogy mit kell a könyörgéseik konkrét terhének megtenniük. Ha az efézusi szenteknek ezeket az áldásokat kellett kérniük, akkor a legbiztosabb, hogy Isten népének ma is ezt kell tenni. Tekintsük hát ezt az imádságot isteni útmutatásnak arról, hogy mit kell kérnünk.

A bölcsesség és a kijelentés lelke

„Hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőségnek Atyja adjon néktek bölcseségnek és kijelentésnek Lelkét az Ő megismerésében” (Ef1:17). Hisszük, hogy itt Istent ezen a módon a hitünk megerősítőjeként és a szívünk lánggra lobbantójaként szemléli. Kérést fogalmaz meg Isten teljesebb megismeréséért és a Vele való szorosabb közösségért. Arra buzdítva minket, hogy magabiztosan kérjük ezeket az ismereteket, biztosít bennünket arról, hogy „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene” adja meg ezt a tudást azoknak, akik keresik azt. Törekvéseinket ösztönzendő emlékeztet rá, hogy Ő „a dicsőség Atyja”. Akkor milyen magabiztos bizalommal kell előterjeszteni ezeket a kéréseket! Micsoda buzgósággal kell várnunk a beteljesítésüket! Ha Istent ebben a jellegében látjuk, akkor ennek a nézetünknek a legjobban megelevenítő hatása lesz a lelkünkre. Ez az Isten az, Aki úgy szeretett, hogy egyszülött Fiát adta értünk, Őt, Aki a Megváltónk mindent elnyelő része volt az Ő testének napjaiban. Ő az Övé és a mi szövetségünk Istene. Továbbá, Ő a legdicsőségesebb Atya, Akit Krisztus jelentett ki és Akire már vethettünk egy pillantást a Megváltó arcában.

Olyan ijesztő tudatlanság korában élünk, hogy semmi sem vehető biztosra. Ezért rá kell mutatnunk, hogy Istentől kérve ezeket a konkrét dolgokat Pál nem azt jelezte, hogy az efézusiak teljesen meg voltak fosztva tőlük bármennyivel is jobban, mint ahogyan a nyitó „kegyelem néktek és békesség” szavai sem utaltak arra, hogy nem rendelkeztek sem az egyikkel, sem a másikkal. Inkább azt szerette volna, ha még többet kaptak volna ezekből. Így van itt is. Már rendelkeztek üdvöztő ismeretekkel Istenről, különben Ő nem mondta volna „szenteknek” és „Krisztus Jézusban hívőknek” (Ef1:1). Azt kérve Istentől, hogy adja meg nekik a „bölcsességnek és kijelentésnek Lelkét”, Pál egészen biztosan nem azt kérte, hogy a Lélek első alkalommal legyen megadva nekik, mert épp az imént jelentette ki a szövegkörnyezetben, hogy ők „megpecsételtettek az ígéretnek ama Szent Lelkével” (Ef1:13). Nem inkább további utánpótlást és gazdagabb kiáradást kért a Lélekből a számukra. Ezen a módon kell felfognunk „az Ő megismerésében” szavakat. Pál a Vele való teljesebb, mélyeb, szorosabb közösségért imádkozott, „a növekedésért az Isten megismerésében”, ahogyan a Koll:10 fejezi ki. Így kell tekintenünk minden más dologra is, amiért imádkozunk.

„Hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőségnek Atyja adjon néktek bölcseségnek és kijelentésnek Lelkét.” A figyelmes olvasó észre fogja venni, hogy a Lélek szó a Bibliájában kisbetűvel van írva (az angol változatban, de Károlinál nem – *a ford.*) s a nagybetűvel írás magyarázatot követel. Az eredeti görög kéziratokat csupa nagybetűvel írták,

ezért azokban nem lehet különbséget tenni „a Lélek” és „a lélek” között. Azaz, teljes mértékben a fordítók értelmezésétől függő dolog, hogy kis- vagy nagybetűt használnak. Ahol a „Szentlélekről” vagy „Isten Lelkéről” van szó, ott a dolog teljesen világos. De ahol azt olvassuk, hogy „a mi Lélektől született, lélek az” (Jn3:6), a kegyelem vagy az „új természet” alapeleme, ami bele van ültetve az újjászületettekbe, a Teremtőjének vagy Adományozójának jellegével bír és Róla kapta a nevét. Következésképpen vannak igeszakaszok, ahol tényleg nehezebb megállapítani, hogy az Adományozóról, vagy az Ő ajándékaról van-e szó, illetve, hogy az utalás a Lélek Személyére vagy az Ő kegyelmi tevékenységére történik, mivel az egyik nagyon szorosan kapcsolódik a másikhoz. Ilyen esetekben a szerző mindkettőt beleérti.

A lélek szó néha olyan elmeállapotokat és cselekedeteket fejez ki, amiket az új természet hoz létre a hívőben, de a Szentlélek befolyása alatt. Így olvasunk a „szelídség lelkéről” (1Kor4:21), „a hitnek ugyanarról a lelkéről” (2Kor4:13), „az elmétek lelkéről” (Ef4:23). Viszont mikor „az igazságnak Lelkéről” (Jn15:26), „a szentség Lelkéről” (Rm1:4), „Krisztus Lelkéről” (Rm8:9) olvasunk, akkor világos, hogy a Lélek Személyéről van szó. Amikor azonban azt halljuk, hogy „a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség” és a többi (Gal5:22), mit kell értenünk alatta? A szövegkörnyezetben Pál leírt néhányat „a test – vagy az ő természet – cselekedetei” közül (Gal5:19-21). Ezért arra következtetünk, hogy az új természet vagy „a lélek” termékei vannak szembeállítva a test termékeivel. Mégis, miután az új természet csak úgy hoz gyümölcsöket, ahogyan a benne lakozó Lélek megeleveníti, Ő a valódi Szerzője annak a gyümölcsnek, és ekképpen kell azt elismerni. Azaz, a szerző kettős értelmet tulajdonít „a Lélek” szónak a Gal5:22-ben, nevezetesen azt is, amit Isten Lelke hoz létre a kegyelem alapelemén keresztül az újjászületettkben. S így tekinti a most soron következő verset is.

Igaz, hogy a szent „a bölcsesség Lelkét” az újjászületéskor kapta meg (ezt jelképezi a Mk5:15-ben feljegyzett eset is), és a Szentlélek volt az, Aki beleültette azt a bölcsességet, s Aki a Szerzője volt a fejlődésének és a tevékenységének.

De itt többről van szó, mintsem csak a bölcsesség lelkéről, nevezetesen a kijelentéséről is, amit nem értelmezhetünk velejáró ajándékként. Ha az igevers csak „a bölcsesség lelkét” nevezné meg, akkor úgy tekintenénk, mint alapelemet, ami be lett ültetve a keresztyénekbe. De a „kijelentés” szükségszerűen feltételez Kijelentőt, mert a kijelentés egy rajtunk kívül álló, tőlünk megkülönböztetett személy cselekedete, s a Szentírás nem hagy minket kétségben arról, hogy ki ez a Személy. „A miket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, a miket Isten készített az őt szeretőknek. Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által... Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem az Istenből való Lelket; hogy megismerjük azokat, a miket Isten ajándékozott nekünk.” (1Kor2:9-10, 12)

Úgy értelmezzük tehát ezt a nyitó könyörgést, hogy az apostol először a Lélek nagyobb mértékét kérte Istentől, Akitől származik minden lelki bölcsesség és Aki kijelenti az isteni dolgok bizonyosságát, valóságát és mindent felülmúló áldottságát. Másodszor, Pál azért könyörgött, hogy a bölcsesség lelkének nagyobb mértéke legyen megadva az efézusiaknak, teljesebb képesség Isten dolgainak felfogásához, hogy Ő tovább is jelentse ki Magát nekik (Jn14:21), hogy világosabban megláthassák az Ő kimondhatatlan és lelket kielégítő dicsőségét. Pál azért imádkozott, hogy Isten teljesítse be ama ígétét, miszerint minden gyermeke az Úr tanítványai legyenek (Ézs54:13), mert ily módon szerezhettek ismereteket Róla. S ez elvezet minket oda, hogy konkrétan megkérdezzük: „Kiről? Az Atyáról vagy Krisztusról?” Egyesek az elsőt hiszik igaznak, de a többség az utóbbit a Fil3:8-tól indokolatlanul befolyásolva. „A dicsőség Atyja” az, Akiről az Ef1:15-23 közvetlen szövegkörnyezetében van szó, s Őrá utalnak „az Ő elhívása”, „az Ő öröksége” és „az Ő hatalma” kifejezések az Ef1:18-19-ben. Sőt, Ő konkrétan úgy szerepel, mint „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene”. A kettőt egymás mellé helyezve Isten ismerete Krisztusban az, amiről itt szó van.

Isten ismerete

Rátérve enne a kérdésnek a lényegére, mit jelent „az Ő ismerete”? Ahogyan egynél több fajta hitről van szó a Szentírásban, úgy vannak meg benne az „ismeret” fajtái is – nemcsak különféle ismert tárgyak és alanyok, de azok megismerési módjai is. Bárki tudhatja vagy meg lehet arról győződve megbízható tanúk bizonyosságaiból, hogy a tűz a legkellemetlenebb hatásokkal jár, ha a védtelen kezünket dugjuk bele. De ha személyesen éreztem meg a megégés következményeit, akkor egészen más rendű ismeretekkel rendelkezem. Az egyik nevezhető fogalminak, a másik gyakorlatinak – rendszerint helytelenül nevezik tapasztalatinak. A valódi és a feltételezett tudás között gyakran tett megkülönböztetés nem határozza meg a különbséget. Amikor a tisztátalan lélek azt mondta Krisztusnak, hogy „Tudom, hogy ki vagy te” (Mk1:24), akkor az ismerete egyszerre volt valóságos és pontos, de az semmi hasznára sem volt lelkiileg. Viszont a „te benned bíznak, a kik ismerik a te nevedet” (Zsolt9:11) olyan ismeretről beszél, ami akkora magabiztosságot kelt, hogy a birtokosa nem is tehet mást, mint hogy hisz.

Ahogyan vannak fokozatai az Istenbe vetett bizalomnak, úgy vannak fokozatai is az Ő ismeretének, és a mértéke annak, amennyire ismerjük Őt, meg fogja határozni, mennyire szeretjük, bízunk benne és engedelmeskedünk Neki. Mivel ez a helyzet, azonnal felfedezhetjük annak lényegi fontosságát, hogy Istenről teljesebb ismereteket szerezzünk, valamint azt, hogy miért ez az első kérdés a négy közül. A hitünk, a szeretetünk és az engedelmességünk hiányosságai visszavezethetők az elégtelen istenismeretünkre. Ha közelebbről és behatóbban megismernénk Őt, akkor forróbban szeretnénk, még fenntartás-mentesebben bízánk Benne és szabadabban engedelmeskednénk Neki. Nem tudjuk kellően felfogni Isten jobb ismeretének értékét. De jegyezzük meg ismét, hogy nem pusztán az Ő fogalmi ismeretétől van szó, hanem a vizuális és lényegi ismerete az, ami szükséges. Az előbbi azonos azzal, amiben az elképzelések vagy elméleti képek táruznak az értelem elé, hogy azokon munkálkodjon, az utóbbi eljuttatja a valóság tartalmukat a szívbe. Ilyen ismeretekkel szemléljük az Úr dicsőségét és változunk el „ugyanazon ábrázatra” (2Kor3:18).

Létezik speciális ajándékok által biztosított ismeret is, ami teljesen eltérő ettől a lelki tudástól. Valaki rendelkezhet nagyon sokkal az előbbiből és nagyon kevéssel az utóbbiból, mint a korinthusiak. Nem szűkölködtek „semmi kegyelmi ajándék nélkül [ajándékban]”, mert „mindenben meggazdagodtak ő benne, minden beszédben és minden ismeretben” (1Kor1:7, 5). Nemcsak jól tájékozottak voltak, hanem képesek voltak úgy kifejezni is magukat a lelki dolgokban, hogy a hallgatóik elméjében pontos képet tudtak kialakítani azokról. De mégis, ezeknek nagyon megajándékozott és tehetséges keresztyéneknek mondta Pál: „Én sem szólhattam néktek, atyámfiai, mint lelkieknek, hanem mint testieknek, mint a Krisztusban kisdedeknek” (1Kor3:1). Azaz, nagyon híjával voltak a lelki ismereteknek. Vannak azonban más szentek, akik sokkal mélyebben és közelebbről ismerik Istent, de képtelenek kifejezni magukat annyira szabadon és folyékonyan, mint a korinthusiak. Istennek a szívbeli és nem a fejbéli ismerete teszi az embert szentebbé.

A nyitó kérdés az Efézusi levél 1. fejezetének eme verseiben azt volt, hogy a szenteknek adasson a Lélek működésén keresztül teljesebb belépés abba az istenismeretbe, amiben elsődlegesen rejlik az örök élet. Arra irányult ez a kérdés, hogy világosabban megláthassák Isten dicsőségét, hogy a Lélek adja meg nekik az Ő szavakkal ki nem fejezhető tökéletességeinek a belső felismerését, s tegye a szívüket olyanná ezeknek a tökéletességeknek a szeretetében, hogy az akaratuk a fő örömeinek válassza azokat. Isten először az elmét készíti elő a megújítás cselekedetével a lelki tanítás befogadására, megadva az Ő népének annak megértését, amit róla tudhatnak (1Jn5:20), majd beléjük ülteti „a bölcsesség és a kijelentés Lelkének” nagyobb mértékét. Az újjászületés kihív minket a sötétségből Isten csodálatos világosságára, de további világosságra, további kinyilatkoztatásra van szükségünk Róla, ha jobban akarjuk ismerni.

Isten megígérte: „mindnyájan megismernek engem” (Zsid8:11). Ézsaiás ezt próféta: „minden fiad az Úr tanítványai lesznek” (Ézs54:13). Ezeket az ígéretek a hitnek kell megragadnia és felhoznia Isten előtt. Sem a művészetek, sem a tudomány nem képesek egyetlen örök eszmét beültetni a lélekbe, még kevésbé képesek bármilyen lényegi tudást megadni Istenről. Csak az Ő világosságában vagyunk képesek látni a világosságot. Csak annyival jobban tudjuk megismerni Őt, amennyivel jobban ráragyog az értelmünkre és kijelenti Magát a szívünknek. A Szentlélek az Íge eszközével folytatja Isten munkáját a lélekben, ezért valahányszor csak olvassuk vagy elmélkedünk felette, könyörögnünk kell Neki, hogy vegye Isten és Krisztus dolgait és mutassa meg azokat nekünk, alkalmazza azokat a szívünkre, hogy egyre jobban és jobban elváltozhassunk azok hasonlatosságára. De egy dolog meggyőződni ennek szükségességéről, és más dolog átültetni azt a gyakorlatba. A góg vagy az önelégültség a fő visszatartó. Isten dolgai csak azoknak lesznek kijelentve, akik megőrzik a „csecsemők” eme alázatos jellemzőit (Mt11:25).

A megismerésnek fordított görög szó az Efl:17-ben az epignoszei. A gnoszisz azt jelenti „ismeret”, az epi pedig az -on, -en, -ön, -ról, -ről. Ahogyan a kortársak kifejeznék ez az ismeret plusz”, vagy ahogyan a lexikonok meghatározzák, a „teljes ismeret”. A szó előfordul még a Rm3:20-ban, ami lehetővé teszi az átlagos olvasó számára a pontos jelentésének a megértését: „a bűn ismerete [vagy teljes ismerete] a törvény által vagyon”. Az ember tud valamit arról, hogy micsoda a bűn a természet világossága által is, de csak akkor szerez teljes és kielégítő tudást a bűn bűnösségéről, ha az isteni törvény tekintélyének, lelkiességének és szigorúságának világosságában nézi. Azaz, itt valami többért imádkozik, nem pusztán Isten pusztá, töredékes, kezdetleges ismeretségeért – a teljes megismeréséért. Nem a tökéletes ismeretéért, hanem a Személye, a jelleme, s a Krisztusban és Krisztus által kijelentett tökéletessége első kézből származó, széleskörű, bensőséges és alapos ismeretéért.

Egyes Bibliáink széljegyzetei „az Ő elismeréséért” kifejezéssel fordítják, mert a görög így is fordítható. Elismerni annyi, mint tudással rendelkezni róla, azt elfogadni, s mi ezt tesszük Istenről először a Vele folytatott titkos kommunikációban, majd nyíltan is, megvallva Őt az emberek előtt a szánkkal és az életvitelünkkel. Goodwin így mutatott rá erre a különbségre: „Valaki ismer egy idegent, de nem ’ismeri el’, hogy korábban is ismerte a barátai előtt. Így Isten bensőséges ismerete, mint egy baráté az, amire itt az apostol gondolt. Ahogyan Ő mondta Mózesnek: ’név szerint ismerlek téged’ (2Móz33:12) és Mózes is ismerte Istent, s ahogyan a Jn10:14 kijelenti: ’ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim’. Ez a rendelkezés ezzel a kölcsönös ismerettel, Isten ismer engem és én is ismerem az Istent, így naponta beszélgetek Vele, mint egy baráttal.” Látjuk tehát ennek a konkrét ismeretnek a kiválóságát. Ez nem pusztán megnövelt tudás Isten dolgairól, olyan, mint amelyet Krisztus közölt a tanítványaival a Lk24:27-ben, hanem az efféle tudás vége vagy végcélja is: nevezetesen, olyan ismeret, ami elvezet a Vele való igazi közösséghez, bensőséges kapcsolat Vele, mint egy baráttal.

Az Isten végcélja a nekünk megadott kegyelmével és jóindulatával, hogy úgy ismerhessük Őt, ahogyan megismertet minket Önmagával, gyönyörködünk Benne, legyünk szabadok Vele, s élvezzük a Vele folytatott beszélgetést. „A mi közösségünk az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal [van]” (1Jn1:3), ezért ismer minket és mi is ismerjük Őt: mi az Övéi vagyunk, Ő pedig a miénk. Ennek következtében ragaszkodunk hozzá, mint páratlan Istenünkhöz, átadjuk magunkat neki, mint abszolút Urunknak, s örvendezünk Benne, mint örök osztályrészünkben. Ez a megismerés bebizonyosodik a napi életvitelünkben azzal, hogy alávetjük magunkat a tekintélyének, keressük a kedvét minden dologban, s így válunk egyre élénkebbekké Iránta. Akkor az engedelmesség spontán és örömteli lesz. Minél jobban növekszünk az istenismeretben, annál könnyebb lesz Őt megismerni minden utunkban (Péld3:6).

A lelki tudás isteni kijelentés

Nos, ez a lelki ismeret, ami elvezet az Ő gyakorlati elismeréséhez a bölcsesség útján jut el hozzánk (azaz hit által, ami az Ígében gyakorolja magát) és a kijelentés (azaz az Íge által működő Lélek) útján. A kijelentés szó ebben a vonatkozásban a különlegességét jelzi: a Lélek által valami olyasmi válik ismertté a szentek számára, ami e világ bölcsei és értelmesei előtt rejtve marad, mint az világosan kiderül a Mt11:25-ből és a 27-ből. Ez olyan tudás, ami az újjászületettek sajátja. A kijelentés is olyan tudást von maga után, ami kiegészíti azt, amit a „bölcsesség” vagy a hit működése hoz létre: nem másféle tudás, hanem annak másik foka. A hit világos felfogást nyer Istenről, de amikor a Lélek ragyog keresztül az Ígén az értelemre, akkor Isten dicsősége még nagyobb ámulatot kelt a lélekben. A kijelentés kihangsúlyozza ennek a tudásnak a kiválóságát is. A bölcsesség tudása beszélgetésből vagy információközlésből származik, de a kijelentés ösztönösen felfogott. Ezt a különbséget meg kell tapasztalni ahhoz, hogy megérthessük. De vajon a keresztyén olvasó imádkozás közben néha nem kapott Istentől olyan szokatlan kijelentést, amit más esetekben nem?

Zárásképpen összefoglaljuk Goodwin magyarázatát, aki megmutatta a szöveg minden egyes szavának jelentését a központi témát illetően. Egy megnövelt, bensőségesebb ismeret szerezhető Istenről a bölcsesség útján, azaz a hit által megszentelt értelem segítségével az igazság egyes részei felett elmélkedve, melyekben Isten kiválóságai vannak kijelentve. Ez a közönséges mód, mert az értelem a dolgok racionális összerakása, felfedezve azok harmóniáját. De ott a kijelentés útja is, amikor a Szentlélek száll le a szívbe egy mennyei sugárral, lehetővé téve a számunkra Isten dicsőségének olyan felfogását, amire semmiféle észlelés sem képes. Így volt Jóbbal is, amikor ezt mondta: „most pedig szememmel látlak téged” (Jób42:5). Így teljesíti be Krisztus is azt az Ígét, mely szerint „bemegyek ahhoz és vele vacsorálok” (Jel3:20). Ezt nem az Ígétől elkülönülten történik, hanem Isten által a világosság egy sugara abból az Ígéből hirtelen és erőteljesen betör a szívbe.

12. fejezet: Ima megértésért – Ef1:18

„És világosítsa meg értelmetek szemeit, hogy tudhassátok, hogy mi az Ő elhívásának a reménysége” (Ef1:18). Belekezdve az apostol imájának ebbe a második könyörgésébe, a következő kérdésekre keressük a választ: Milyen kapcsolatban áll az igevers nyitó mondata az előzőekben elhangzottakkal, valamint az utána következőkkel? Pontosan mit is jelent „az ő elhívásának reménysége”? Mit jelent annak az ismerete? Egy dolog ismerni a vers szavait, de teljesen más dolog megbizonyosodni a jelentéséről, mivel sok különbség van e kérdések megválaszolása, valamint annak bebizonyítása között, hogy a válaszok helyesek. S ez pontosan azért van így, mert sok ember feltételezi, hogy értik azoknak a különböző igeszakaszoknak a jelentését, aminek a lényegébe soha nem nyertek világos bepillantást. Abból, hogy az igevers egyszerűen van megfogalmazva, nem következik, hogy értjük az összefüggéseit, vagy akár csak a másodlagos értelmét. A pusztán tény, hogy a „reménység” vagy az „elhívás” egyes igeversekben konkrét dolgot jelent, nem ad garanciát arra, hogy pontosan ugyanazt jelenti, amikor más versekben használatos. Csak akkor állunk biztos alapokon, ha a tudatlanságra hivatkozunk és imádságos módon tanulmányozunk minden egyes igeverset magunknak.

„És világosítsa meg értelmetek szemeit.” Négy különböző nézetet alakítottak ki ennek a mondatnak a vonatkozásában. Az első az, amikor abszolút módon fogják fel és különálló kérdésnek tekintik. Látszólag ez volt az elképzelésük a fordítóinknak, amit az írásjelek használata sugall. A második az, amikor kiegészítésnek, az előző vers magyarázatának tekintik – ezt a nézetet vallotta Charles Hodge. A harmadik az, hogy ez „bölcseesség és kijelentés Lelke” ajándékának hatása „az Ő megismerésében” – J. C. Philpot elképzelése. Negyedik, hogy ez elválí az előző kéréstől, és a második bevezetője. Így magyarázza Thomas Goodwin és személyesen mi is így értelmezzük. A tanításban azonban nincs különbség, akármelyik nézetet fogadjuk is el. A hit analógiája írásmagyarázati alapelvének megfelelően ugyanúgy megengedhető összekapcsolni ezt a mondatot a megelőzőkkel, mint az utána következőkkel, vagy akár mindkettővel. Azért írtuk le ezt a bekezdést, mert ugyanúgy szólunk a kritikus diákokhoz is, mint a közönségesebb olvasókhöz, s magyarázatra volt szükség arra, hogy miért tértünk le a megszokott útról.

Isten dicsősége

Goodwin helyesen mutatott rá, hogy két dolgot kell fontolóra venni az áldott mivoltunkkal kapcsolatosan a mennyben: „a boldogságot, amik maguk a szentek fognak élvezni” ott, valamint „a közösségüket Istennel, ami a boldogságuk forrása”. Ahhoz, hogy melyik a nagyobb közöttük, kétség sem férhet, mert minden áldottság Forrása végtelenül felülmúlja a merítésünket abból, nem számít, milyen bőven iszunk belőle. Ezért kezdte Pál az imáját a Lélek nagyobb mértékére vonatkozó kéréssel, hogy az efézusiak szorosabb közösségbe kerülhessenek Istennel, s ez után kérte az értelmük megvilágosítását, hogy jobban felfoghassák a békességükhöz tartozó dolgokat és azok teljesebb élvezetére juthassanak. Ugyanezt a két dolgot külön kezeli a Róma 5-ben. Pál először kimondta, hogy „örvendezünk¹³ az Isten dicsőségének reménységében” (Rm5:2), azaz abban a dicsőségben, amit Istentől remélünk megkapni. E várakozás miatt „dicsekedünk a háborúságokban is” (Rm5:3), függetlenül annak kellemetlenségétől. De mennyire áldott dolog, hogy amikor Pál a csúcsra ért, ezt mondta: „Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk is az Istenben” (Rm5:11) – Magában Istenben.

Két dolog elkerülhetetlen a látomáshoz, legyen az fizikai vagy lelki: a látás és a világosság. Egy vak ember képtelen észlelni a tárgyakat még a déli verőfényben is. S a

¹³ Károlinál: *dicsekedünk – a ford.*

legerősebb szemek is haszontalanok a teljes sötétségben. A természeti ember pedig híjával van mind a lelki látásnak, mind a lelki világosságnak. Vannak szemei, de nem lát, nem vesz észre szépséget krisztusban, hogy vágyna arra. Elidegenedett attól, Aki a világosság, ezért a sötétségbe él és jár. A természeti ember ezért nem fogadja el Isten Lelkének dolgait. Azok bolondságok a számára, mert híjával van a lelki megkülönböztető képességnek (1Kor2:14). De az újjászületéskor a szuverén kegyelem alanyai kikerülnek a sötétségből Isten csodálatos világosságára, és „értelmet kapnak arra, hogy megismerjék az igazat” (1Jn5:20), így már képesekké válnak a lelki dolgok felismerésére, megértésre és élvezetére. Mindazonáltal, mivel a tudatlanság, az előítéletek, a büszkeség és a testiség mindig hajlamosak elhomályosítani a látását mindaddig, amíg a világban marad, a keresztyén számára állandóan szükséges az értelme szemeinek újbóli megvilágosítása és az imádkozás Dáviddal: „Nyisd meg az én szemeimet, hogy szemléljem a te törvényednek csodálatos voltát.” (Zsolt119:18).

Ahogy a szem a test ama szerve, amivel a fizikai tárgyakat látjuk, úgy az értelem az a képesség, amivel felfogjuk az igazságot. De mégis sokkalta több, mint csak mentális észlelés rejlik az igazság felfogásában. Isten Ígéje nagyon sokkal több, mint az intellektuális tételek egyik fajtája: isteni kijelentés ez, a lelki dolgok leleplezése, ami lelki képeségeke követel meg azok felfogásához, és lelki hatásokat hoz létre ott, ahol befogadják a kijelentést. Ezért „az értelmek szemeinek megvilágosítását” nem szabad leszűkíteni „az elmétek új elképzelésekkel történő ellátására”. A Szentírásban a „világosság”, amikor a lelki dolgokkal kapcsolatban használatos, magában foglalja mind a szentséget, mind a boldogságot. Amikor az Úr Jézus ezt mondta: „Én vagyok a világ világossága: a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága” (Jn8:12), Ő sokkal többet beleértett ebbe, mint csak az intellektuális megvilágosítást. A szentek „a világosság gyermekei” (1Thess5:5), mivel megújultak az Ő képmására, Aki a világosság. Ezért így is kell viselkedniük (Ef5:8). Azaz, a „világosítsa meg értelmek szemeit” azt jelenti: isteni módon felkent, megelevenített, „világossá” (Mt6:22) és szentebbé tett.

Isten magasztos és tiszteletreméltó címei között ez arra használatos, hogy leírja az emberek gyermekei iránti jóságát: „Ő, a ki az embert tudományra tanítja” (Zsolt94:10). Ezért tette hozzá Dávid: „Boldog ember az, a kit te... megtanítasz a te törvényedre” (Zsolt94:12). A szentek eme isteni tanítását jelenti a „világosítsa meg értelmek szemeit”, nevezetesen tanítható beállítottság megadása a számukra, alázatos vágyakozás, hogy Istentől tanulhassanak. Ez a tanítás magában foglalja azt, hogy Isten lehetővé teszi a lelki és isteni dolgok észrevételét, valamint a fontosságuk és értékük meglátását oly módon, hogy az érzelmeket azok szeretetére, míg az akaratot azok választására indítja. Isten először felkészíti a szívet az Ő igazságának befogadására (Péld16:1), majd feltölti azt „az Isten akaratának megismerésével minden lelki bölcsességben és értelemben” (Koll1:9). Az Ő elfogadott módszere az Íge által és a Lélek által történik mert e kettő mindig együtt jár: az Íge magyarázza, a Lélek pedig alkalmazza az Ígét. Amikor a Lélek az Íge által munkálkodik, akkor hatékonyá teszi azt a tevékenységén keresztül a szent felépítésében és tökéletesítésében.

A „reménység” a Szentírásban

De most meg kell kérdeznünk: „Mit jelent 'az Ő elhívásának a reménysége'?” Ez valójában kettős kérdés: Mit jelent a reménység szó ebben az igeszakaszban és mit jelt „az Ő elhívása”? Mielőtt válaszokat adnánk, hadd emlékeztessük a barátainkat arra, hogy valamivel többet igyekszünk adni, mint pusztán általánosításokat vagy akár a tárgyhoz tartozó fejezeteket, nevezetesen, tanulmányokat a Szentírásról. Nemcsak az elménkben felbukkanó legelső gondolatokat jegyezzük le erről az igeversről, hanem szeretnénk megnyitni az értelmét és magyarázni azt.

A Szentírásban a „reménység” mindig valami jövőbeli dologhoz kapcsolódik és sokkalta többet fejez ki, mint pusztán a vágyat, hogy megvalósulhasson. Bemutatja azt a magabiztos várakozást, hogy igenis megvalósul (Zsolt16:9). Sok igeszakaszban a „reménység” a tárgyára vonatkozik, azaz a várt dologra (Rm8:25), a várt Valakire: „Izráelnek reménysége, oh Uram!” (Jer17:13, v. ö. 50:7) Más igeszakaszokban a „remény” a reménység kegyelmére vonatkozik, azaz arra a képességre, amivel várakozunk. A reménység ebben az értelemben használatos az 1Kor13:13-ban: „Most azért megmarad a hit, remény, szeretet”. A „reménység” néha azt a bizonyosságot fejezi ki, hogy a remélt dologban személyes érdekelttségünk van: „a háborúság békességes türeést nemz, a békességes türeést pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet, a reménység pedig nem szégyení meg” (Rm5:3-5). Azaz, a reménység mélyíti a bizonyosságunkat az Istenben való személyes érdekelttségünkben. Megint más esetekben a „reménység” a várakozásunk alapjára vonatkozik. A „mindazáltal van reménysége Izráelnek, mind e mellett is!” mondat (Ezsd10:2) azt jelenti, hogy jó alapja volt a reménykedésnek. „A ki reménység ellenére reménykedve hitte” (Rm4:18) – dacára a természetnek Ábrahám meg volt győződve: jó és elégséges alapja volt várni, hogy Isten beteljesítse az ígését. Az újjá nem születetteknek „nincs reménységük” (Ef2:12). Van reményük, de az nem áll szilárd alapokon.

Nos, úgy véljük az utoljára említett értelemben használatos a remény szó a jelen igeszakaszunkban: hogy ismerhessétek az alapot, melyen nyugszik az Ő elhívásával kapcsolatos várakozásokat, hogy biztosak lehessetek a személyes érdekeitekkel illetően abban, hogy ne kételkedjétek arról, hogy legyetek megvilágosítva felülről és képesek legyetek meglátni: abban benne van mind az osztályrészetek, mind a sorsotok. Más szóval, hogy a bizonyosságotok a hitnek ezen az alapján világos és eltéveszthetetlen legyen. Pál először nagyobb istenismeretért imádkozott, azaz olyan lelki bepillantásért és felfogásért Róla, ami elvezet a valóságosabb és bensőségesebb közösséghez Vele, ami a fő vágya minden megújult léleknek. S ezután mire vágyott? Nem arra, ami a leginkább hozzájárult a békességéhez és a vigasztalásához, nevezetesen, a bizonyosságra az Istennel való saját gyermeki kapcsolatáról? Mit használ a lelkemnek, ha meglátom az isteni jellem kiválóságát, amíg nincs bibliai garanciám arra, hogy tekinthetem Őt az én Istenemnek? Ez az, amit folyamatosan frissen kell tartanom a szívemben. Ez tehát a második dolog, amit az apostol kért ezeknek a szenteknek.

Az evangélium kettős elhívása

Mit jelent „az Ő elhívása”? Ez egy újabb kifejezés, amit a Szentírás egyáltalában nem egységesen használ. Tágabb értelemben beszélhetünk Isten kettős elhívásáról: egy külsőről és egy belsőről. A külső mindenkire szól, akik hallják az evangéliumot: „Tinéktek kiáltok, férfiak; és az én szóm az emberek fiaikhoz van!” (Péld8:4) „sokan vannak az elhívottak,¹⁴ de kevesen a választottak” (Mt20:16). A külső elhívás Szentírás szerinte az emberi felelősséghez szól és általános elutasítással szembeül. „Hívtalak titeket, és vonakodtatok, kiterjesztém az én kezemet, és senki eszébe nem vette” (Péld1:24); „Jertek el, mert immár minden kész! És mindnyájan egyenlőképpen kezdék magokat mentetgetni.” (Lk14:17-18)

De Isten egy másik elhívást is ad a választottjainak: egy megelevenítő, belső, legyőzhetetlen elhívást, amit a teológusok „hatékony elhívásnak” neveznek. „A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította” (Rm8:30). Ez az elhívás a halálból az életre, a sötétségből Isten „csodálatos világosságára” (1Pt2:9). Ahogyan az 1Kor1 záró versei elmondják nekünk, nem sokan kapják meg ezt az elhívást, ez a könyörület és a megkülönböztető kegyelem elhívása.

¹⁴ Károlinál: *a hivatalosok – a ford.*

A szakaszunk tehát a hatékony elhívásról beszél, s azért nevezi „az Ő elhívásának”, mert Isten a Szerzője. Az újjászületettek „az ő [örök] végzése szerint elhívottak”¹⁵ (Rm8:28), mert Isten az Elhívó. Ennyit mondván azonban csak általánosítottunk, és a magyarázónak konkretizálnia is kell, ha ki akarja emelni a jelentés különböző árnyalatait, amiket ugyanaz a szó hordoz a különböző igeversekben. Egyes igeversekben a hatékony elhívás, amit Isten ad a népének, magának a kegyelemnek a munkájára utal, mint pl. az 1Pt2:9-ben. Más versekben konkrétan arra vonatkozik amire Isten elhívta őket – „az ő országába és dicsőségébe hív titeket” (1Thessz2:12), „szentségre hívott el minket az Isten” (1Thessz4:7). Mivel nem látszik semmi a most vizsgált igeversben, ami megkövetelné, hogy korlátozzuk a szó hatókörét, ezért kettős értelemben fogjuk felfogni: „hogyan lehetek abban, hogy részeseivé váljak Isten hatékony vagy meglevenítő elhívásának; hogy megláthassatok azt a biztos alapot, amire Isten elhívott benneteket.”

Vegyük először magát az elhívást. Pál arra vágyott, hogy az efézusiak jobb ismereteket vagy bizonyosságot szerezzenek arról, hogy természetfeletti módon lettek meglevenítve és személyesen kaptak elhívást a sötétségből Isten világosságára. Ha a keresztyén pártatlanul megméri önmagát az Ígével, ez nem okozhat neki nehézséget. Biztosnak kell lennie az üdvösségében. Képesnek kell lennie kimondani, alázatosan bár, de magabiztosan: „egyedül tudok, hogy noha vak voltam, most látok” (Jn9:25). Ha látom érző érzékkel a szívemben, hogy micsoda szörnyűséges és mocskos dolog a bűn, micsoda romlott és visszataszító teremtmény vagyok én a természetemnél fogva, a gonoszság micsoda süllyesztője marad meg bennem, mennyire alkalmas és elégséges Megváltó Krisztus az olyan nyomorult számára, mint amilyen én is vagyok, micsoda szeretetreméltó és kívánatos dolog a szentség, akkor az életre lettem elhívva. Ha most tudatában vagyok azoknak a szent vágyaknak és erőfeszítéseknek, amik korábban idegenek voltak a számomra, akkor élőnek kell lennem Krisztusban.

Vegyük másodjára azt, amire a keresztyén elhívást kapott – ebben a versben egy magabiztos várakozásra: „hogyan tudhassa, mi az elhívásának reménysége”. Ahogyan elhívta Isten a népet a szentségre, úgy hívta el őket arra is, hogy tele legyenek reménységgel és jókedvvel. Az apostol máshol így imádkozott: „A reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben, hogy bővüljétek a reménységben a Szent Lélek ereje által.” (Rm15:13). Azaz, megérthetjük, hogy az Ő elhívása által megismerhetjük azt a reménységet, aminek a birtoklását Isten nekünk, mint keresztyéneknek megparancsolt. 1Thessz4:7: „nem tisztátalanságra, hanem szentségre hívott el minket az Isten” – ez azt jelenti, hogy megparancsolja nekünk, hogy legyünk szentek, mivel ugyanennek a fejezetnek a harmadik verse kijelenti: „Mert ez az Isten akarata, a ti szentté lételetek”. Ebben az igeszakaszban Isten „akarata” és „elhívása” egy és ugyanaz a dolog. Azaz, így is érthető itt: „hogyan megismerjétek az Ő kijelentett akaratának reménységét”, amit megkövetel, hogy rendelkezünk vele.

„Hogyan megismerjétek”: ne legyetek tudatlanok vagy kételkedők. Ez tagadja a tridenti zsinat egyik tanítását: „Ha valaki azt állítja, hogy az újjászületett és megigazult ember köteles azt hinni, hogy biztosan a választottak között van, legyen átkozott.” Maga a tény, hogy Pál ihletet kapott ennek a könyörgésnek a feljegyzésére, világosan megmutatja, hogy Isten akarata az, hogy a népének legyen bizonyossága, ezért egyszerre a kiváltságuk és a kötelességük ennek keresése, hogy a bizonyosság fokozódó megtapasztalása legyen az övék. Egy hitetlen Tamás nem dicsőíti Istent.

¹⁵ Károlinál: *hivatalosok – a ford.*

Az üdvbizonyosság

Most akkor állítsuk össze az egészet. Csak akkor leszünk képesek tudni, „mi az Ő elhívásának” reménysége, ha az értelmünk szemeit Isten világosítja meg – tudni, de nem testi vélelmezésből vagy éleselmjűségből, hanem felkent látomással. Mindazonáltal, ha a szemeink nincsenek megvilágosítva, az teljesen a mi hibánk, mert Isten kijelentett akarata az, hogy minden egyes újjászületett személy biztos legyen abban, hogy ő új teremtés a Krisztus Jézusban. A Szentlélek egy egész levelet adott nekünk ebből a célból: „Ezeket írtam néktek, a kik hisztek az Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy örök életetek van” (1Jn5:13). Ezért azok, akik azt akarják elhitetni a keresztyénnel, hogy a szilárd és tartós bizonyosság nem kívánatos, bibliaellenes alapokon állnak.

Figyeljük meg, mennyire hangsúlyos az: „És világosítsa meg értelmetek szemeit, hogy tudhassátok”. Ez nem jelenthet annál kevesebbet, mint hogy a szemeiteknek látniuk kell, miféle alapokkal rendelkezik valójában a keresztyén ahhoz, hogy tudhassa, övé az örök élet, s a saját szíve megérthesse a reményt, aminek a gyakorlását Isten megparancsolta neki. Nem másvalaki szemével látni, nem a hitvallások szemüvegén keresztül olvasni, nem készpénznek venni bárkinek a szavát, hanem a saját, Istentől kapott hitünk szerint élni és a Szentírás fényében olvasni a saját világos bizonyítékainkat. Az apostol azért imádkozott itt, hogy megtudhassák, micsoda hatalmas, tévedhetetlen, sokrétű reménységre hívta el őket Isten; hogy értékeljék, milyen alapon van bizonyítékuk és bizonyosságuk arról, hogy a menny az övék; hogy bizonyosságuk lehessen a saját mennyei érdekükről! Minden egyes alkalommal, amikor valóban siránkozom a bűneim felett, érzem a lelki szegénységemet, éhezem és szomjazom az igazságra, akkor kétségtelen bizonyítékom van arra, hogy az „áldottak” között vagyok.

Az előírások és a könyörgések egymást kiegészítők. Az előírások elmondják nekem, mit követel Isten ezért az, amit a leginkább kérem Tőle, a lehetővé tevő kegyelem megadása, hogy megcselekedhessem. Az imák azt jelzik, hogy mi az én kiváltságom és kötelességem kérni, így közvetve feltárják a kötelességemet. Az „igyekezzetek inkább a ti elhívástokat és kiválasztatásokat erőssé tenni” (2Pt1:10) a kötelességemet ismertető isteni előírás. Az „a dicsőségnek Atyja adjon néktek bölcseségnek és kijelentésnek Lelkét az Ő megismerésében; És világosítsa meg értelmetek szemeit, hogy tudhassátok, hogy mi az Ő elhívásának a reménysége” (Efl:17-18) arra vonatkozó kérés, hogy én képessé váljak sikeresen elvégezni a kiválasztásom biztossá tételének feladatát. Ez a kérés elmondja nekünk, hogy munkálkodnunk és buzgón imádkoznunk kell a világosabb bepillantásért és a keresztyén reménységének és várakozásának nagy tárgyainak teljesebb megismeréséért.

Megpróbáltuk megmutatni, hogy ennek az igeversnek a nyitó mondata nem különálló könyörgés egy konkrét áldásért, hanem inkább a lényeges lelki képzettség megállapítása. Nem vagyunk képesek valódi és befolyásos ismereteket szerezni, hogy az újjászületés milyen alapon ad az alanyának reményt arra, hogy átment a halálból az életbe, s nem foghatjuk fel, hogy Isten milyen magabiztosságot parancsolt meg neki (mert mindkettő benne foglaltatik), amíg a szemeink nincsenek Isten által felkenve. Ez a lényegi minősítés ugyanúgy vonatkozik a következő mondatra is. Az igeszakaszunk nyelvtani szerkezete teljesen világossá teszi, hogy a megvilágosított értelem ugyanolyan elkerülhetetlenül szükséges mindkettő lelki megismeréséhez: „az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között” és a „az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk”. Azaz, a nyitó mondat kormányozza az összes, ez után következő könyörgést.

Miután elgondolkodtunk ennek az imádságnak a nyitó kéréséről a 17. versben és az első kérésről a 18. versben, most térjünk rá az imádság harmadik könyörgésére. Azt javasoljuk, hogy az alábbi három dologra összpontosítsunk: Először, miféle kapcsolatba áll ez a könyörgés azzal, ami megelőzi? Másodsor, mi a pontos jelentése a kifejezéseinek? Harmadszor, mi hasznára válik a keresztyénnel annak megismerése, hogy mik Isten öröksége dicsőségének a gazdagsága

a szentek között? A legtöbbet a másodikkal foglalkozunk. Először, az apostol azért imádkozott, hogy a szentek szorosabb és teljesebb közösséget tapasztalhassanak meg és élvezhessenek Istennel.

Utána azt kérte, hogy a reménység kegyelme működőképesebbé váljon bennük, hogy megértsék: Isten kijelentett akarata az a számukra, hogy „bővelkedjenek a reménységben” (Rm15:13) és ne éljenek a bizonytalanság állapotában. Vegyék észre, milyen sok biztos alapjuk van ahhoz, hogy higgyenek benne: hatékony elhívást kaptak. Mint amikor megkérdezzük az orvost a szeretettünk állapotáról, aki súlyosan beteg: „Milyen remény van?”, akkor úgy értjük: „Milyen alapon várhatjuk a gyógyulását?”

Lelki megkülönböztető képességre van szükség

Nem számít, milyen világosnak és elevennek látszik a táj napsütésben, egy vak ember nem látja azt. Krisztus világosan megjelenik az evangéliumban, de a hallgatójának lelki látásra van szüksége ahhoz, hogy felismerje ennek a Megváltónak az abszolút alkalmas mivoltát a saját kétségbeesítő helyzetéhez. A keresztyén még az újjászületés után is teljes mértékben függ az isteni megvilágosítástól ahhoz, hogy továbbra is felfogja a lelki dolgokat. Ezt példázta Péter esete is. Valamennyivel azt követően, hogy Krisztus tanítványává vált, megtette az emlékezetes bizonyosságát Krisztus isteni mivoltáról. Utána az Úr Jézus tájékoztatta őt: „nem test és vér jelentette ezt meg néked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt16:17). Ugyanezt a dolgot ismételtelen szemlélteti minden egyes szent napi tapasztalata. Valamikor olvassa a Szentírás egyik részletét, de nem sokat lát benne, ami lenyűgözné a szívét vagy felserkentené a lelkét, máskor viszont ugyanaz a szakasz szikrázóan ragyog isteni szépséggel és dicsőséggel. A különbség az, hogy az utóbbi esetben a szemei isteni módon lettek felkenve.

A kommentárok semmiféle olvasása sem képes bebiztosítani a választ erre a könyörgésre, sőt még a Szentírás kutatása vagy tanulmányozása sem fogja önmagában közvetíteni a hívőnek a lelki és befolyásos ismereteket arról, hogy mi Isten öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között. Csakis akkor, amikor az értelme szemei meg lettek világosítva, akkor lesz az övé ez az örömteli és csodálatos megtapasztalás. Pál tehát azt kérte, hogy ez a megvilágosítás legyen megadva nekik, hogy az efézusiak ne csak Isten elhívásának reménységét ismerjék, hanem az Ő örökségének kiválóságát is, így tisztábban és átfogóbban láthassák annak a dicsőségnek a nagyságát, amihez személyes érdekeik is fűződnek, mert amikor a minden kegyelem Istene megeleveníti a választottjait, akkor „az ő örök dicsőségére hívja el minket a Krisztus Jézusban” (1Pt5:10)

Az Atya „újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által, Romolthatatlan, szeplőtelen és hervadhatatlan örökségre, a mely a mennyekben van fenntartva számunkra.” (1Pt1:3-4). Az egyik előkészíti és biztosítja a másikat: újonnan születés és örökség, elhívás és örök dicsőség. Egyesek azonban, akiket az Atya lelkileg újjá szült, kételkednek abban az újjászületésben, pedig nem szabad. Helyette az a kötelességük és kiváltságuk, hogy tudják, mi „az Ő elhívásnak reménysége”.

S most az apostol tovább is lép. Arra vágyik, hogy magának a reménységnek, azaz a tárgyának a jobb felfogását élvezhessék. Ez az, amit kapcsolatként fogunk fel a második és a harmadik kérdés között. Azt, hogy a két dolog nem szétválasztható, jelzi az azokat összekapcsoló „és”, azt pedig, hogy külön dolgokról van szó, a „mi”. Ez a megfontolás meghatározza a reménység szó jelentését a második kérdésben, nevezetesen, hogy ez nem a remélt dolog (ami a harmadikban van megnevezve), hanem inkább a meggyőződés és a bizonyosság, amit Isten parancsol a választottjainak, hogy rendelkezzenek vele. A harmadik kérdés hirdeti ki, milyen nagy és dicsőséges örökséghez fűződik személyes érdekük, a negyedik pedig beszámol Isten hatalmának rendkívüli nagyságáról azokban, akik hisznek, s ami megőrzi őket erre a dicsőséges örökségre.

Először, az apostol az Istennel való közösségért imádkozott. Utána azért, hogy a bizonyosságuk alapjai állandóan frissek maradhassanak a szívükben, s ismerjék meg az elhívásuk reménységét. Majd azért imádkozott, hogy ismerjék meg annak a dicsőségnek a nagyságát, amihez személyes érdekeik fűződnek. Kapcsoljuk össze ezt a három dolgot, s ez létrehozza a tökéletes keresztyént: telve van vigasztalással, valamint békességgel és örömmel a hitben. S ahhoz, hogy a keresztyén gyakorlati tapasztalatokat szerezhessen ezek mindegyikének és valamennyi kimondhatatlan kegynek az élvezetében, a bölcsesség és a kijelentés Lelkétől függ, hogy Ő világosítsa meg az értelme szemeit. Teljes mértékben felülmúlja az emberi értelem képességeit annak felfogása, „a miket Isten készített az őt szeretőknek”. De válaszul a buzgó és várakozó imádságra valódi és kielégítő gondolatok kaphatók a témában már ebben az életben is, mert „nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által” (1Kor2:9-10).

Amikor Pál azt a megbízást kapta, hogy a pogányoknak prédikáljon, az úgy szólt, hogy „megnyissad szemeiket, hogy setéségből világosságra és a Sátánnak hatalmából az Istenhez térjenek, hogy bűneiknek bocsánatát és a megszenteltettek között osztályrészt nyerjenek az én bennem [Istenben] való hit által” (Csel26:18). A zsidóknak Pál kijelentette, hogy Krisztus volt az új szövetség Közbenjárója, így azok, akik elhívtak, megkaphatják „az örökkévaló örökségnek ígéretét” (Zsid9:15). Megint látjuk tehát, hogy milyen szorosan kapcsolódnak, ám mégis különbözők Isten hatékony elhívása és az örökség, amire az elhívtak újjászülettek. Ez az örökség részben az 1Pt1:4-ben van leírva. De az Ef1:18-ban ezt „örökségnek a szentek között” nevezi, ami azonnal az emlékezetünkbe idézi a figyelemre méltó kijelentést: „Mert az Úrnak része az ő népe, Jákób néki sorssal jutott öröksége.” (5Móz32:9, v. ö. Zsolt78:70-72, „ékköveim”¹⁶ a Mal3:17-ben). Az egyik kiegészíti a másikat. Istennek öröksége van a szentek között, s nekik is örökségük van Istenben és Istentől, mert ha ők az Ő gyermekei, akkor az örökösei is – „örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak” (Rm8:17).

A dicsőséges örökség

Ez az örökség pedig dicsőséges. Semmi más nincs a mennyben, csak ami dicsőséges. A központi és mindent elnyelő Alany ott a dicsőség Istene, konkrétan úgy, ahogyan felragyog a mi dicsőséges Megváltónk Személyében. Ott a lelkeink és a testeink dicsőségesek lesznek (Rm8:30, Fil3:20). A tevékenységünk is dicsőséges lesz – Isten dicsérete és dicsőítése örökkön örökké. Dicsőséges angyalok fognak minket körülvenni. Soha semmi nem jut többé oda, ami beszennyezhetne. Egy rövid időre maga Pál is elragadtatott a Paradicsomba, ahol megkapta „az Úr látomásait”, és „hallott kimondhatatlan beszédeket, a melyeket nem szabad [a Földre visszatért] embernek kibeszélnie” (2Kor12:1-4). Nem csoda tehát, hogy oly hevesen vágyott arra, hogy a szentek általánosságban kaphassanak világosabb és tágabb bepillantást azokba a dolgokba, amiket Isten készített az Őt szeretőknek. Nem csoda, hogy az Ef1-ben azt látjuk, amint keresi a szavakat ugyanennek a kifejezésére: „örökség”, „az Ő öröksége”, „az Ő örökségének dicsősége”, „az Ő öröksége dicsőségének gazdagsága”.

A mi elképzeléseink a mennyről, a dicsőségről, a tökéletességről – még a Szentírásból származó részleges kijelentésük után is – a legjobb esetben is hibás. De mégis elegendő az, ami kijelentetett ahhoz, hogy csodálattal, ámulattal és imádatlaltal töltsön el minket. S amilyen arányban megvilágosodnak az értelmünk szemei, és amilyen fokban gyakorlunk hitet abban, amit Isten az Ő Ígésében megismerttetett velünk, olyan mértékben lesz az hatással a szívünkre és befolyással az életünkre. Az „Isten öröksége a szentek között” kifejezés a nagyságának és a pompás mivoltának a megmutatására szolgál. Ez az „Ő öröksége”, mert Ő a Kitalálója és a

¹⁶ Az angol változatban. Károlinál: *a tulajdonom – a ford.*

Szerzője. S ne hagyjuk figyelmen kívül, hogy úgy „az Ő öröksége”, mint „a dicsőség Atyjé”: az (Ef1:17) kihangsúlyozza a mindent felülmúló kiválóságát.

Ez Isten öröksége, annak mégis a szentek „az örökösei”. Azaz, hogy „örökségként” van megjelölve, bejelenti, hogy ez egy ingyenes ajándék, és mi semmit sem tehetünk azért, hogy megszerezzük vagy kiérdemeljük. Ez Isten saját tervezésének, elkészítésének és adományozásának öröksége. Az efféle örökségnek kimondhatatlanul nagy, felfoghatatlanul csodálatosnak, kimondhatatlanul dicsőségesnek kell lennie. Ez „a szentek öröksége a világosságban” (Koll:12).

Figyeljük meg a tulajdonságokat, amikkel ezt az örökséget a szövegünk leírja: „az Ő öröksége dicsőségének gazdagsága”. Az emberi beszédben ez a szó azokra a dolgokra vonatkozik, amiket az emberek igen nagyra értékelnek, s amiknek az eléréért a többség kész a lelkét is eladni. A Szentírásban, amikor a „gazdagság” a lelki és isteni dolgokkal kapcsolatban használatos, akkor az a kiválóságuk és a bőségük kifejezésének céljából történik. Így olvasunk „az irgalmasságban gazdag” Istenről (Ef2:4), „a kegyelmének gazdagságáról”, „a Krisztus végére mehetetlen gazdagságáról” (Ef3:8), „Isten gazdagságának, bölcsességének és tudományának mélységéről” (Rm11:33).

Ennek lehetővé kell tennie a számunkra, hogy jobb elképzelést alkossunk erről a gazdag örökségről, felidézve az alábbi igeverset: „Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztusnak jótéteményét, hogy gazdag lévén, szegénnyé lett érettetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.” (2Kor8:9) Krisztus volt az Atya, a dicsőség Ura Szeretettje, minden dolog Örököse, ezért „nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő” (Fil2:6). Mégis félretette a dicsőségét, megtestesült, megszületett egy jászolban, s olyan szegénységben élt, hogy még a fejét sem volt hová lehajtania. Önkéntesen tűrte ezt a kimondhatatlan megaláztatást azzal a konkrét céllal, hogy a népe „meggazdagodhasson”. Milyen gazdagok hát ők? S milyen gazdagok lesznek? Az a gazdagság arányos lesz azzal a páratlan szégyennel és nyomorúsággal, amibe Isten Fia szállt alá a mi kedvünkért.

„Az Ő dicsőségének gazdagsága”

De nemcsak a „gazdagság” és a „gazdagok” vannak megemlítve, hanem „az Ő dicsőségének gazdagsága”. Milyen kevésbé vagyunk mi képesek felfogni ennek a jelentését és az áldottságát! Goodwin rámutatott, hogy a „gazdagság” kiválóságot jelent, a „dicsősége” pedig mindent felülmúló kiválóságot- Így olvasunk a „felséges dicsőségről” (2Pt1:17), vagy a kiválóság magasságáról, illetve a „meghaladó dicsőségről” (2Kor3:10). Ez talán a lehető legteljesebb meghatározását adja. Ez jelent minden kiválóságot, s minden kiválóságot a magasságban, s a kiválóság akkora súlyát, amit az ember közönséges értelmé nem is képes elhordozni. Az örömet, amikor túlrad, „kibeszélhetetlen és dicsőült örömmel” nevezik (1Pt1:8). Most tegyük egybe a kettőt: „az Ő dicsőségének gazdagsága”, ti. „a dicsőség Atyjé”!

A két dolog ismét összekapcsolódik az ismert versben: „Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségteket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban.” (Fil4:19) Nem az Ő „gazdagságából”, hanem „gazdagsága szerint”. Ez inkább mértékegység, semmit az utánpótlás forrása. Isten gazdag és dicsőséges Isten és nem hagyja tétlenül heverni a dicsőségnek azt a gazdagságát. Amikor Ábrahámnak nem volt fia, ezt mondta: „Uram, Te adtad nekem ezt a gazdagságot, de nem adtál nekem magot – nincs fiam, aki örökölhetne.” Ezért adta neki Isten Izsákot, akire ráruházhatja a vagyonát és az örökségét (1Móz15:1-4). Isten dicsőséges gazdagsággal rendelkezett és ezért választott fiaikat, hogy megörökljék azt.

Amikor Nagy Sándor egy várost adott egy közembernek, ezt mondta: „Nem az ember osztályrészének megfelelően adok egy várost, hanem úgy, ahogyan nekem illik adni.”

Annak megmutatása végett, hogy mennyire dicsőségesnek kell lennie az örökségnek, amit majd a szentek kapnak, Goodwin felhívta a figyelmet a Zsolt115:15-16-ra, ahol ezt

olvassuk: „Áldottai vagytok ti az Úrnak, a ki teremtette a mennyet és a földet. Az egek az Úrnak egei, de a földet az ember fiainak adta.” A Földet és minden jó dolgot azon Isten az emberi fajnak adta, de a mennyet és az egek egeit Magának tartotta meg saját birtokul.” A Földet átadta az ember gyermekeinek, de a mennyei udvarok az Ő örökségét képezik. S ezt azért említi, hogy megmutassa, mennyire kegyeltek a szentek: „Áldottai vagytok ti az Úrnak”. Isten nem foglalja le a Földet, hanem odaadja, de az egek egeit megtartja Magának. Akkor hát milyen boldogoknak kell lenniük a szenteknek, ha felkerülnek a mennybe, hogy osztozzanak Isten örökségében! A Föld nem elég jó Neki, s a számukra sem tartja annak. Az Úr a menny birtokosa, s valóban áldottaknak kell lenniük azoknak, akik eleve elrendeltettek a részesedésre az Úr saját örökségéből.

„Az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között.” Erre az igeversre utalva jegyezte meg Kálvin: „Az értelmünk szemei mindaddig nincsenek valóban „megvilágosítva”, amíg nem fedezzük fel, hogy mi annak az örökkévaló örökségnek a reménysége, amire elhívást kaptunk.” Manton úgy értelmezte, mint „kijelölt örökséget azok számára, akiket Isten Lelke megújított... hogy világosabban láthassák és teljesebben hihessék mindazokat a jó dolgokat, amiket utóbb majd élvezni fognak.” Hodge úgy határozta meg, mint „annak az örökségnek a bőségét és nagyságát, aminek Isten a Szerzője.” Akár Isten örökségének tartjuk, akár a keresztyénének, ugyanoda jutunk, mert a szentekben mutatkozik meg. Annak megfelelően, ahogyan Istennek van dicsősége a szentekben, pont olyan dicsőségeseeknek kell lenniük, mint amennyire egy király dicsősége is megmutatkozik a kísérei dicsőségében. Isten úgy tekinti a dicsőséget, amivel majd a szentek fognak bírni, mint a saját örökségét. Sőt, létezik a dicsőség adója is, amit majd Ő fog kapni az imádásukból és a hálaadásukból.

A görög korrekt módon fordítható így is: „az Ő öröksége dicsőségének gazdagsága a szentek által”, ami azt jelenti, hogy Maga Isten a szentek öröksége. Ez okoz majd szavakkal ki nem fejezhető boldogságot és áldottságot a mennyben – hogy Maga Isten lesz a mi mindet magában foglaló és örökre kielégítő osztályrészünk és örökségünk. Amikor az elme ilyen magasra szárnyal, egy mindenre elégséges nyugvóhelyre lel: „A ki győz, örökségül nyer mindent; és annak Istene leszek” (Jel21:7). Ó, milyen csodálatos és felfoghatatlan kilátás az, hogy a szentek Magát Istent fogják birtokolni, hogy a Megváltó még majd ezt mondja a népének: „menj be a te uradnak örömébe”, s a „menj be” kifejezés pont ennek a jelképnek a nyelvezetével van szavakba foglalva, mert az ember akkor lép be a maga örökségébe, amikor ténylegesen birtokba veszi azt. Akkor minden szent ezt kiáltja majd: „Az Úr az én osztályos részem... teljes öröm van tenálad” (Zsolt15:5, 11).

A Szentírás teljessége

Annyira teljesen a Szentírás Ígái, hogy egyetlen meghatározás sem képes kimeríteni azok hatókörét. A mi szakaszunk nemcsak azt az örökséget tartalmazza, amit Isten biztosított a szentjeinek, s amivel Őbenne rendelkeznek, hanem arra is utal, amivel Maga Isten rendelkezik bennük. A 2Thessz1:10 azt mondja, hogy Krisztus „a mikor eljő majd, hogy megdicsőíttessék az ő szenteiben, és csodáltassék mindazokban, a kik hisznek”. Hogyan fognak ők megdicsőülni? Nos úgy, hogy Őt csodálják majd bennük. Isten megismerteti „az ő dicsőségének gazdagságát az irgalom edényein, melyeket eleve elkészített a dicsőségre” (Rm9:23). Az irgalom edényeinek eljuttatása a dicsőségre az Ő dicsősége gazdagságának megmutatása. Az Ő dicsősége az övéből fog kiemelkedni, és ezért mondja, hogy ez „az Ő öröksége lesz a szentek között”. Amikor a szentek megdicsőülnek és Vele lesznek a mennyben, akkor „örül... [nekik] örömmel, hallgat az ő szerelmében, énekléssel örvendez... [nekik]” (Sof3:17). Micsoda dicsőségből kell állnia annak, hogy Isten öröksége lehessen, amiben örökre megpihenhet!

Pál azért imádkozott, hogy a szentek jobb ismereteket szerezhessenek erről a dicsőséges örökségről, avégett, hogy az értelmük szemei megvilágosodjanak ezt az örökséget illetően. S

ahogyan egy jól képzett elme szükséges a megbirkózáshoz egy bonyolult filozófiai problémával, ahogyan zenei alkat és fül kell egy dallam mesteri alkotásának teljeskörű élvezetéhez, úgy elkerülhetetlenek a lelki látás és a hit szemei a mennyei dolgok lelki látványának felfogásához. Pál természetesen nem imádkozott volna ezért az áldásért, ha nem lett volna hatalmas értékű és nagy fontosságú. Azt a parancsot kaptuk, hogy az odafelvalókkal foglalkozzunk, s minél valóságosabban és dicsőségesebben jelennek meg ezek a számunkra, annál könnyebb lesz igazodnunk ehhez az előíráshoz. S nyilvánvaló, hogy minél jobban kötődik a szívünk a mennyei dolgokhoz, annál kevésbé fognak elbűvölni minket vagy akár csak hatást gyakorolni ránk az idő és az érzékek mulandó dolgai.

Ha világosabban felismernénk ama örökség dicsőségének a gazdagságát, amire elhívást kaptunk, akkor teljesen megelégednénk „élelemmel és ruhával”, valamint a tetővel a fejünk felett, amíg még ideleln vagyunk. Több lenne bennünk azoknak a lelkületéből, akik örömmel fogadták a javaik elrablását, tudva, hogy „jobb és maradandó vagyonuk van a mennyekben” (Zsid10:34). „Az előtte levő öröm helyett” az Úr Jézus, „megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbára ült” (Zsid12:2). Ha jobban el lennénk foglalva a „gyönyörűségekkel örökké” az Isten jobbán, (Zsolt16:11) akkor türelemmel futnánk meg az előttünk levő távot, s kevésbé csüggesztenének el bennünket az út csip-csup szenvedései és bánatai. Ha a menny valóságosabb lenne a számunkra, akkor buzgóbbak lennénk az arra irányuló igyekezetben, hogy úgy járjunk, mint akik oda tartanak, s buzgóbban vágyakoznánk arra, hogy Krisztus visszajöjjön és odavigyen minket.

13. fejezet: Ima lelki felfogóképességért – Ef1:19-20

Ezzel eljutottunk a negyedik kérésig ebben az imádságban. A kérés felett elmélkedve fontos és szükséges azt megérteni, hogy az előző két kéréssel egyetemben ez az utolsó is a kezdeti áldásokon alapszik és azok kormányozzák. Nem ismerhetjük jobban lelkileg és tapasztalatilag „az Ő hatalmának felséges nagyságát irántunk” anélkül, hogy először ne rendelkezünk „a bölcseségnek és kijelentésnek Lelkével az Ő megismerésében”. Ennek eredményeképpen világosodnak meg az értelmünk szemei, s tudhatjuk meg, hogy „mi az Ő elhívásának a reménysége, mi az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között”. Teljes mértékben a Lélek kegyelmes működésétől függünk, mind az egyik, mind a másik vonatkozásában. Nyelvtanilag, logikailag, doktrinálisan és tapasztalatilag az egyiket a másik kormányozza és abból következik. Messze többért könyörög itt, mintsem csak Isten nagy hatalmának pusztán spekulatív és észbeli ismeretéért, nevezetesen a személyes megismerésért a szívbeli felfogásért. Ahhoz pedig a felkent szemek – mint „a bölcseségnek és kijelentésnek Lelke” megnövelt mértékének a következménye – elengedhetetlenek.

„És mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk” (Ef1:19). Lehet, hogy néhányaknak közlünk nem túl világos, miért érezte Pál a szükségét e konkrét kérés megfogalmazásának. Kisebb-nagyobb mértékben a keresztyének tudatában vannak annak, hogy szükségük van „a bölcseségnek és kijelentésnek Lelke” megnövelt mértékére Isten megismerésében és ahhoz, hogy jobban tudhassák, „mi az Ő elhívásának a reménysége, mi az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között”. De valószínűleg sok keresztyén nincs nagyon annak tudatában, hogy ugyanolyan kívánatos és lényeges a számukra többet tudniuk Isten velük kapcsolatos hatalmas cselekedeteiről. Ha jó alapjuk van azt hinni, hogy hatékony elhívást kaptak, akkor felfogják, hogy a kegyelem csodáját kellett kimunkálni bennük, s nem kevesebb, mint a mindenhatóság hozta ki őket a halálból az életre. De ennél mégis sokkalta több foglaltatik benne ebben a könyörgésben. A tanulmányozását azzal kezdjük, hogy felsorolunk néhány okot, amiért az apostolnak meg kellett fogalmaznia ezt a konkrét kérést.

A bukott ember lelki tehetetlensége

Először is, Pál valószínűleg azért fogalmazta meg ezt a kérést, mert az bemocskolhatja az emberi büszkeséget. A természeti ember olyannyira magabiztos és önelégült, hogy teljes mértékben alkalmasnak találja magát a saját sorsának meghatározására. De minden elképzelt hatékonysága, önzése és függetlensége dacára Isten leírta, hogy „erőtlen” (Rm5:6). Nem fizikai, mentális vagy erkölcsi erőnek van híjával, hanem lelkinek. A bukott ember lelkileg halott. Ezért nemcsak teljes mértékben képtelen lelki cselekedetekre lelki módon és lelki indíttatásból, de meg van fosztva mindennemű lelki vágytól és törekvéstől is, bár lehet nagyon odaszánt aszerint, ahogyan a világ a „vallást” felfogja. „Erőtlen” Isten felé. De ki hiszi ezt el manapság? Valóban csak kevesen, s még kevesebben erősítik meg a tényleges megtapasztalás által. A keresztyénség dicsekedése ez: „Gazdag vagyok, és meggazdagodtam és semmire nincs szükségem” – nem ismeri a valódi állapotát, mert az isteni Bíró ezt mondja neki: „nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény és vak és mezítelen” (Jel3:17). Semmi más, csak Isten hatalmas ereje képes legyőzni az efféle gög munkálkodását és a kegyelem trónjához vezetni a bűnöst, mint alázatos könyörgőt és üres kezű koldust.

Hinni Jézus Krisztusban teljes szívvel az elképzelés szerint az egyik legegyszerűbb cselekedet, s elfogadni Őt, mint személyes Urunkat és Megváltónkat látszólag nem jelent túl nagy nehézséget. A valóságban azonban mielőtt bármely lélek ténylegesen behódolna a Megváltónak Isten hatalmas erejének kell munkálkodnia. Más szóval, a kegyelem csodájának kell kimunkálódnia benne. Mielőtt a bukott és romlott teremtmény önként és fenntartás nélkül

átadná magát Krisztus jogos követeléseinek, mielőtt hátra hagyná a dédelgetett bűneit és eldobná a szeretett bálványait, mielőtt a gögös szíve eljutna oda, hogy minden saját igazságát megfertőztetett ruhadaraboknak tartaná, mielőtt egyedül kegyelem által akarna üdvözülni, mielőtt kész lenne teljes szívvel elfogadni Krisztust, mint a Prófétáját, Papját és Királyát, Istennek kell őt vonzania a hatalmas erejével. A mindenhatóság működéséhez képes semmi más nem elegendő ehhez.

A bukás félelmetes pusztítást vitt végbe az ember egész természetében és alkatában. Ádám minden egyes leszármazottja „vétekben fogant”, és a bűn rabszolgájaként jött a világra. Semmiféle saját erőfeszítés, vagy az embertársai próbálkozása sem képes a legcsekélyebb mértékben sem megszabadítani őt ettől a félelmetes rabszolgaságtól. Világos, hogy a természetfeletti erőnek kell közbeavatkoznia, ha a bűnöst valaha is ki kell szabadítani a fogságából. Senki másé, csak Isten keze képes letépni a láncait és kihozni őt a börtönéből. Ha jobban értenénk az ember értelmének lelki sötétségét, az akaratának romlottságát, a vonzalmainak és szeszélyeinek a rendetlenségét, akkor nyilvánvalóbb lenne, hogy a pusztító megreformálás nem elégséges, semmi kevesebb, csak a személyes újjászületés – az új természet és élet megadása neki – lesz csak hasznára.

A természeti ember a bűnnek és a Sátánnak a rabszolgája

Másodszor, Pál azért kérte Isten hatalmának ismeretét, mert az emberek nagyon tudatlanok azzal kapcsolatban, hogy micsoda rettenetes erők szövetkeztek ellenük. Amikor súlyos csetepatéba bonyolódunk, semmi nem lehet annál végzetesebb, mint az ellenfeleink erejének alábecsülése. Csak akkor tudjuk valóságosan felbecsülni azt, ha a Szentírás tanítása által ítéljük meg a lelki ellenségeink erejét és rosszindulatát. Amíg a lelkünk ellenségeivel kapcsolatos gondolatainkat nem az szabályozza, amit Isten jelent ki róluk, addig egészen biztosan eltévelyedünk. Az előzőekben utaltunk a bennünk lakozó bűn erejére, de mily kevésbé fogjuk fel a szörnyű uralmát és a befolyását! „Elváltoztathatja-e bőrét a szarvas, és a párduc az ő foltosságát? Úgy ti is cselekedhettek jót, a kik megszoktátok a gonoszt.” (Jer13:23) A természeti ember nem képes fejleszteni a bűnös természetét és rávenni önmagát, hogy szeresse Istent. Ahogyan sem a külsőleges bevonatok, sem a belsőleges orvosságok nem képesek kifehéríteni a szarvasot, úgy nem képes sem az oktatás, sem a kultúra vagy a megjavítás megváltoztatni a bűnös természetét és meggyűlöltetni vele azt, amit most szeret, illetve megszerettetni vele azt, amitől makacsul vonakodik.

A természeti ember nemcsak a bűnnek a rabszolgája, de az ördögnek is a foglya. Rögtön a most vizsgált imádság után Pál emlékeztette a szenteket: „jártatok egykor e világ folyása szerint, a levegőbeli hatalmasság fejedelme szerint, ama lélek szerint, mely most az engedetlenség fiaiban munkálkodik” (Ef2:2). Olyan teljes a Sátán uralma az újjá nem születettek felett, hogy nemcsak kívülről kísérti őket, de belülről is munkálkodik bennük, így akarják és teszik is az ő gonosz akaratát. Ezért nevezik őt az atyjuknak és ahogyan Krisztus jelentette ki a farizeusoknak: „a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni” (Jn8:44). Az újjá nem született emberek naivan azt képeleik, hogy ők „szabadon cselekvő személyek”, s azt teszik, ami nekik tetszik, de erre a következtetésre jutva csapja be őket a fő ellenség, a mesterük és királyuk, mert szoroson fogja őket „az ördög csapdája... foglyokká lévén az ő akarata által” (2Tim2:26).¹⁷ Nem jobban képesek kiszabadulni ebből, mint amennyire egy világot megteremteni: valójában nem is akarják ezt megtenni.

¹⁷ Az angol változat szerint. Károlinál: „És felocsudnának az ördög töréből, foglyokká tétetvén az Úr szolgája által az Isten akaratára.” – *a ford.*

„Ha mégis leplezett a mi evangyéliomunk, azoknak leplezett, a kik elvesznek: a kikben e világ Istene megvakította a hitetlenek elméit, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangyéliomának világosságát, a ki az Isten képe.” (2Kor4:3-4) Mit tehetnek a Sátán által legyőzöttek? Ő, mint „e világ fejedelme”, befolyásolja a politikáját és a vezetését. Mint „e világ istene”, ellenőrzi a babonáit és a vallásait. Ezen a módon tartja fenn a „királyságát” (Mt12:26) és kormányozza az alattvalóit. Urunk a magvetésről szóló példázatában utalt a nagy ellenségünk félelmetes uralmának néhány részletére: „Ha valaki hallja az ígét a mennyeknek országáról és nem érti, eljő a gonosz és elkapja azt, a mi annak szívébe vettetett vala.” (Mt13:19). Milyen tehetetlenek hát az áldozatai! Bárkinek csak a szerencsétlen, démonoktól megszállott történetét kell elolvasnia a Mk5-ből, akit „már lánczokkal sem bírta őt senki sem lekötni” (Mk5:3) ahhoz, hogy meggyőződjön róla, mennyire teljesen haszontalan minden emberi, a Sátán uralma alóli szabadulásra irányuló erőfeszítés. Mégis, mily kevésbé fogják ezt fel!

Amikor az Úr megment valakit, kiszabadítja a Sátán irányítása alól, s ez olyan rendkívül nagy erő munkája, amit csak Ő tud felmutatni. Ezt világossá tette Krisztus kijelentése: „Mikor az erős fegyveres őrzi az ő palotáját, a mi je van, békességben van; De mikor a nálánál erősebb reá jövén legyőzi őt, minden fegyverét elveszi, melyhez bízott, és a mit tőle zsákmányol, elosztja.” (Lk11:21.22) Csak az isteni mindenhatóság képes a lelkeket „a Sátánnak hatalmából az Istenhez” téríteni (Csel26:18). S az ördög sem ismer el semmiféle vereséget még akkor sem, amikor a foglyait erővel veszik el tőle. Nem, a legádázabb és legkitartóbb erőfeszítésekkel igyekszik újból foglyul ejteni őket, bevetve az erőse és nagy számú küldöttjét a cél elérése érdekében. Ezért kapják a szentek a figyelmeztetést: „Mert nem vér és test [pusztán emberi lények] ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak.” (Ef6:12). Ezért kapják a parancsot, hogy „legyetek erősek az Úrban, és az ő hatalmas erejében. Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét” (Ef6:10-11).

Harmadszor, Pál a szentek hitetlensége és gyávasága miatt fogalmazta meg a kérését. Mi szélsőséges teremtmények vagyunk. Amikor a magabiztosságunk és az önelégültségünk vereséget szenvednek, akkor hajlamosak vagyunk a saját gyengeségünkkel és elégtelenségünkkel elfoglalni magunkat ahelyett, hogy szilárdan Rajta tartanánk a szemünket, aki a jó munkát elkezdte bennünk. Amikor pedig valamennyit megtudunk az ellenségeink erejéről – kívül és belül egyaránt, – valamint a gyengeségünkről és a tehetetlenségünkről, hogysen ellenállhatnánk nekik, akkor hajlamosak vagyunk teljesen elcsüggedni és utat adni a kétségbeesésnek. Ez magyarázza meg, hogy Pál miért tette meg ezt a kérését Isten erejével kapcsolatosan utoljára. Épp az imént kérte, hogy a szentek megismerhessék, „mi az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között”, majd mintha csak elébe ment volna az elkerülhetetlen ellenvetésüknek: „Hogyan lesz egy aljas teremtmény dicsőséges? Még ha az egyiptomi rabszolgágnál rosszabból szabadultunk is meg, vajon nem vagyunk olyanok, mint az ókori izraeliták: elpusztulunk, mielőtt elérnénk az ígét földjét?” Az efféle félelmek lecsendesítése végett emlékeztette Pál az efézusbelieket Isten hatamának rendkívüli nagyságára.

Az isteni mindenhatóság

Az Ef1 elején Pál sokat beszélt Istennek a népe iránti jóakarataról. A fejezet második részében a szívük felmelegítése és a hitük megerősítése végett Pál azt kérte az efézusbeliektől, hogy nézzenek az isteni mindenhatóságra. Isten hatalma hajtja végre a tanácsvégzéseit. Az a hatalom volt mindig is a szentek magabiztossága és dicsősége. Az Ő „erős karja” az üdvösségük biztosítója. Kimondhatatlanul áldott dolog látni, hogy Isten hatalma pontosan arányos az ígéreteivel. Vajon nem adott nekünk „igen nagy és becses ígéreteket” (2Pt1:4)? Akkor „a hatalma rendkívüli nagysága” teljesíti majd be azokat! Ez volt Ábrahám bizonyosságának az

alapja, amikor Isten kijelentette, hogy idős korában lesz majd fia: „És hitében erős lévén, nem gondolt az ő már elhalt testére, mintegy százesztendőssé lévén, sem Sárának elhalt méhére; az Istennek ígéretében sem kételkedett hitetlenséggel, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adván az Istennek, és teljesen elhitte, hogy a mit ő ígért, meg is cselekedheti.” (Rm4:19-21). Ha megemlékezünk Isten hatalmáról, akkor a gyengeség és a hajlam a csüggedésre magabiztossággá és örömmé válnak (Zsolt77:7-15).

„Hogy tudhassátok... mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk.” Ez a kérdés csak akkor talál alkalmas válaszra a részünkről, ha megemlékezünk arról, hogy az isteni mindenhatóság fáradozik Isten népének a megtartásában, megerősítésében és védelmében, a bennük megkezdett jó munka befejezésében, a teljes megváltásukban a bűntől, a Sátántól és a haláltól, s a tökéletes elváltoztatásukban az Ő drága Fiának képmására. Pont olyan mértékben felelnek meg a hívők Pál tervének, amikor ezt a kérést rögzíti, mint amennyire felismerik, hogy Isten végtelen hatalma a rendelkezésükre áll, azt megragadhatják és meríthetnek belőle. Amikor a leginkább tudatában vagyunk a gyengeségünknek és az ellenségeink nagy erejének, akkor a kiválságunk bátran odajárulni a kegyelem trónjához, és ott „kegyelmet találni alkalmas időben való segítségül” (Zsid4:16). Egy dolog értelemmel hinni Isten hatalmának rendkívüli nagyságában, de teljesen más dolog személyesen és tapasztalatilag megragadni az Ő erejét (Ézs27:5). Akkor bizonyítjuk be magunknak, hogy mit jelentenek az alábbi szavak: „erősekké váltak a gyengeségből” (Zsid11:34),¹⁸ s akkor tudjuk meg mit is jelent „megerősödni a Krisztus Jézusban való kegyelemben” (2Tim2:1).

Negyedszer, Pál azért forgalmazta meg ezt a kérést, hogy az efézusbeliek megismerhessék Isten hatalmát, mert Ő csak így lesz tisztelve. Dávidhoz hasonlóan helyet adni a félelemnek, amikor ezt mondta: „Egy napon mégis el kell pusztulnom a Saul keze miatt” a legnagyobb gyalázatot hozza Istenre. Ez annak a következménye, hogy inkább az ellenségeinkkel vagyunk elfoglalva, mintsem az Úrral. Az önbizalomhoz társuljon az Istenbe vetett bizalom, s akkor minden jó lesz. Mivel Isten dicsősége érintett az Ő népének üdvösségében és megőrzésében. És mivel Pál ezek előmozdításával kapcsolatban készült kéréseket megfogalmazni, ezért szólt itt az Istenséghez úgy, mint „a dicsőség Atyjához” (Ef1:17). Áldott dolog megérteni ennek a jelentését. Mivel a dicsőség Atyja az üdvösségünk Szerzője, biztosan Ő lesz a Védelmezője is. Ugyanaz az indíték, ami arra készítette, hogy találja ki és valósítsa meg az üdvösségünket, arra is készíteti majd, hogy érlelje meg annak minden gyümölcsét. Főleg emiatt fogja Ő, Aki elkezdte bennünk a jó munkát, be is fejezni azt (Fill:6). Az Ő dicsősége megköveteli a mi kitartásunkra, s az Ő hatalma be is biztosítja azt. Ezért nevezik „az Ő dicsősége hatalmának” (Koll:11).

Istené legyen a dicsőség

„Hogy tudhassátok... mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk” a Vele szembeni ellenségességünk eltörlésében, az értelmünk veleszületett sötétségének szétoszlatásában, a lázadó akaratunk legyőzésében, a szívünk Magához vonzásában, a törvénye iránti szeretet és a szentség utáni vágyakozás kialakításában bennünk, s a megszabadításunkban a Sátán hatalmából. A legszükségesebb mindezt tudnunk, ha minden dicsőretek és dicsőséget annak akarunk tulajdonítani, Akinek ez egyedül kijár. Ha összehasonlítjuk magunkat az újjá nem születettekkel – akik természetes módon sok vonatkozásban megszegyeníthetnek bennünket, de akik lelkiileg a széles utat járnak, ami a pusztulásba vezet és nem törődnek az örökkévaló érdekekkel – akkor jól tesszük, ha elgondolkodunk az alábbi kérdésen: „Mert kicsoda különböztet meg téged?” (1Kor4:7) A válasz ez, és csakis ez lehet: „A szuverén Isten, Aki

¹⁸ Az angol változat szerint. Károlinál: „felerősödtek a betegségből” – *a ford.*

beveti a mindenhatóságát és arra késztet, hogy fogadjuk el Krisztust Urunknak az Ő hatalmának napján.” S ha most képesek vagyunk meglátni bármi jó dolgot, a dolog gyökerét bennünk, az új természet gyümölcseit, akkor így kell kiáltanunk: „Nem nekünk Uram, nem nekünk, hanem a te nevednek adj dicsőséget!” (Zsolt115:1)

Ez a negyedik könyörgés tehát arra vonatkozó kérés volt, hogy a szentek világosabban megértsék és jobban felfogják, hogy milyen csodálatos változás ment bennük végbe, s hogy ez a kezdeti változás a biztos előleg volt. A változást nem racionális megfontolások, erkölcsi meggyőzés, vagy az igehirdető ereje hozta létre, mert ő nem képes jobban megeleveníteni a holt lelkeket, mint a holttesteket. Ez a változás nem a mi akaratunk valamelyik cselekedetével kezdődött, s nem emberi közreműködéssel ment végbe. Volt valami, ami megelőzte az akaratunk egyetértését, nevezetesen egy radikális és állandó belső átalakulás a Legfelségesebb keze által. S figyeljük meg, mennyire energikus és lenyűgöző a használt nyelvezet: nemcsak Isten hatalma, vagy annak a hatalomnak nagysága, hanem „az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk”. Annyira súlyos és hangsúlyos a görög eredeti nyelvezete, hogy nehéz angolul visszaadni: „az Ő hatalmának legkiválóbb, felséges és lenyűgöző, vagy győztes nagysága”, ahogyan valaki fordította.

J. C. Philpot kiváló meghatározását adta annak a hatalomnak: „Először a közlésben, másodsor az ezt követő fenntartásban, harmadszor a kegyelem munkájának a szívben történő elvégzésében és befejezésében megmutató erő.” Ehhez hozzátennék, hogy Isten hatalma az érdeklődésben működik a testünk feltámasztásában is. De az, amit a legjobban szeretnénk hangoztatni és a keresztyén olvasónak az elméjébe vésni, hogy Isten hatalmának felséges nagysága irántunk van. Nem pusztán Őbenne lappang, még kevésbé van ellenünk – mint a fáraó esetében is – hanem hogy mellettünk áll, s mindent a mi javunkra működtet. Akkor mitől kellene félnünk? Csatlakozunk az apostolhoz imádságban, hogy még nagyobb szívvel foghassuk fel Isten hatalmát.

„Hogy tudhassátok... mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk” (Ef1:18-19). Az előző fejezetben felsoroltunk pár okot arra, hogy miért kellett megfogalmazni ezt a kérést. Nem csekély fontosságú mind a saját javunkra, mind Isten dicsőségére nézve, hogy jobban meg kell értenünk és világosabban fel kell fogunk, miképpen ment végbe bennünk a csodálatos változás, mert az azzal kapcsolatos tudatlanságunk igen nagy. Mindazonáltal a mindenhatóság munkálkodását irántunk semmiképpen sem szabad a kezdeti megújítás csodájára korlátoznunk, bármennyire ámulatos és áldott dolog legyen is az, mert az csak előfutára, biztos záloga volt a kegyelem további csodáinak. Senki más nem képes üdvözíteni a bűnöst, csak Isten, s egyedül Ő tudja megtartani őt egy olyan világban, mint amilyen ez is. Ha Isten rendkívül nagy hatalma szükséges a lélek megszabadításához a lelki halálból, akkor annak folyamatos gyakorlása ugyanolyan lényeges dolog ahhoz, hogy a biztonságos mennyei otthonába juttassa. Ha nem kevesebb, mint a Mindenható végtelen ereje volt elégséges a Sátán egyik foglyának kiszabadításához, akkor minden más elégtelen lesz abban, hogy a fő ellenségünket megakadályozza a korábbi áldozata visszaszerzésében.

Az Úr a mi megtartónk

„A kiket Isten hatalma őriz hit által az idvességre, a mely készen van, hogy az utolsó időben nyilvánvalóvá legyen.” (1Pt1:5), „Ímé, nem szunnyad és nem alszik az Izráelnek őrizője! Az Úr a te őriződ” (Zsolt121:4-5). Az Ő szőlőjéről ezt olvassuk: „Én, az Úr, őrizem azt, minden szempillantásban öntözöm, hogy senki meg ne látogassa, éjjel-nappal megőrzöm azt” (Ézs27:3). Ilyen áldott bizonyosságok nem a testi magabiztosság és a vakmerő gondatlanság erősítése végett adatnak, hanem azok vigasztalására és bátorítására vannak feljegyezve, akik eljutottak annak felfogásáig, hogy „nincs saját erejük” és természetesen hajótörést szenvednének a hitben, ha önmagukra és a saját erőforrásaikra lennének hagyva. De hála

Istennek, hogy ugyanezt a hatalmas erőt, ami először akkor használt, amikor új teremtményekké alkotta őket Krisztusban, most is használja a kegyelem munkájának folytatásához bennük, a megvédésükhöz minden ellenségükkel szemben, s minden szükségletük betöltéséhez amíg még ebben a „szörnyű pusztaságban” vannak. Azaz, az örök biztonságuk rendíthetetlenül biztosítva van, és a seregek Ura az ő egyedüli, de mindenre elégséges biztosítékuk, s a mindenhatóságának ereje az ő mindig elérhető erőforrásuk.

Isten hatalmának felséges nagysága nemcsak az Ő kegyelmének mindennemű tevékenységét foglalja magában a népéért és a népében, hanem felöleli az Ő csodálatos gondviselését is minden szükségletük betöltésében és abban, hogy minden a javukra válik. S van egy másik fajta működése is az isteni mindenhatóságnak a szenteket illetően, amit legalább meg kell említenünk, s ez pedig a megdicsőülés, amikor lélekben és testben tökéletesen és állandósultan elválnak majd Isten Fiának a képmására. A testeik, amiket gyalázatban vetettek el, dicsőségben fognak feltámadni, s ami korábban természeti volt, az majd lelki lesz. Bármilyen nehézséget is vessek fel a testi gondolkodás és a hitlenség a jelen testünket alkotó összes testrész feltételezett változásával és annak lehetetlenségével szemben, hogy ugyanazok a testeink majd előjönnek a feltámadás reggelén, a hit mindegyiket elintézi a magabiztos hivatkozással Isten ígéretére: „Ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá is vethet mindeneket.” (Fil3.21) A lélek újjászületése ugyanolyan hatalmas csoda, mint a test feltámadása. Ugyanaz a rendkívüli hatalom, amelyik elvégezte az egyiket, elvégzi majd a másikat is.

Most rátérünk egy technikai részletre, mely azonban nincs híjával az érdeklődésnek és a fontosságnak. Azt alapos olvasók felfedezhették, hogy az Efl:19a idézése során az „irántunk” szónál álltunk meg, nem az „a kik hiszünk” szavaknál, mint az Authorised Version teszi. Két dolgot kell meghatározni, nevezetesen a pontos helyét annak, ahol az imádság könyörgési része véget ér, valamint a 19. versben az írásjelek használatát. A két dolog valójában egy, mert amint az elsőt meghatároztuk, az megszabja a másodikat is. A 11. fejezetben így vázoltuk fel az imádságot: első, az alkalom rá (Efl:15). Második, a természete (Efl:15-16). Harmadik, a tárgya (Efl:17). Negyedik, a kérései (Efl:17-19). Ötödik, a kijelentése (Efl:19-23) – annak okát, hogy így jelöljük ki az utolsó részét, az alábbiakban adjuk meg. Nos, az a benyomásunk, hogy már elértünk a könyörgési rész végéig ebben az imában az „irántunk” szónál, ezért, azt egy vesszőnek kell követnie. Ezért hisszük, hogy az „a ki hiszünk” szavak már ahhoz kapcsolódnak és azzal veendőek figyelembe, ami ez után következik.

Teljesen világos, hogy a kérések az „adjon néktek” szavakkal kezdődnek (Efl:17). Az, hogy ezek az „irántunk” vagy a „hiszünk” szónál érnek véget, olyan pont, amiben az igemagyarázók véleménye eltér. A nagy többség az utóbbit részesíti előnyben, ahogyan a mi fordítóink is. Személyesen azonban mi jobbnak látjuk az elsőt a következő okokból: először is, az „a ki hiszünk” szavakat nem szükséges hozzátenni az „irántunk”, mint Isten hatalmának alanyai vagy kedvezményezettjei meghatározása végett, mert ők nyilvánvalóan az előző mondat „szentjei”. Másodsor, azt mondani, hogy Isten hatalma „irántunk, akik hiszünk” alaptalan korlátozását jelenti az elképzelésnek, mert Isten mindenhatósága már előzőleg is működött a szentekben, s ha nem így lett volna, soha nem jutottak volna hitre! Harmadsor, ha az „a kik hiszünk” szavakat az előző mondatához kapcsoljuk, akkor az imádság utolsó szakasza túlságosan összefüggéstelenül kezdődik – „szerint”.¹⁹ Negyedszer, ha az „a kik hiszünk” szavakkal új mondat kezdődik, akkor a szavak a legfontosabb igazságot tárják elénk, amit az igeszakaszunk egyébként kihagyna, nevezetesen, hogy maga a hitünk is az isteni tevékenység közvetlen eredménye.

¹⁹ Az angol szórend szerint, ahol is a mondat elejére kerül a „szerint” („megfelelően”) szó. – *a ford.*

„A kik hiszünk, az Ő hatalma erejének ama munkája szerint” (Ef1:19). Mielőtt megpróbálnánk feltérni ezeknek a szavaknak a jelentését, próbáljuk meg rámutatni a tágabb hatókörükre, illetve arra, hogy milyen kapcsolatban állnak a soron következőkkel. A valódi ima több, mint a kéréseink ismertetése Istennel, még ha hálaadás társul is ahhoz: több, mint az imádás cselekedete, amivel a hívő dicséri és imádja az Istenséget. Ez közösség is Istennel, s a közösség vagy a társalkodás kölcsönös. Amikor a megváltott lélek abban a kegyben részesül, hogy meghallgatásra mehet Istenhez, akkor Ő nemcsak a könyörgéseit hallgatja meg, hanem kegyelmesen leereszkedik és beszélget is vele. Nagyon szép szemléltetését látjuk ennek a 4Móz7:89-ben: „Mikor pedig bemegy vala Mózes a gyülekezet sátorába, hogy szóljon ő vele, hallja vala annak szavát, a ki szól vala vele a fedél felől”. Ez volt a helyzet itt is, az Ef1-ben: miközben az apostol ismertette a kéréseit a dicsőség Atyjának, kijelentést kapott Tőle, ami a fejezetünk záró verseiben van feljegyezve.

Csodálatos dolog váltak itt ismertté, olyan dolgok, amelyek korábban nem voltak feltárva. Az Ef1 záró verseiben az igazság olyan összetevői lettek kijelentve, amik sehol máshol nem szerepelnek a Szentírásban. A Zsolt110:3 világosan utalt arra, hogy az isteni hatalomnak előzőleg működnie kell, mielőtt Isten népe kész lenne elvetni az előítéleteit és a bálványait. Krisztus újra és újra kijelentette, hogy a természeti ember nem képes a hit gyakorlására (Jn5:44, 8:43, 10:26), de egyedül itt tudjuk meg, hogy Isten ugyanazt a hatalmat használja a működő hitben bennünk, mint amit Krisztusban használt, amikor feltámasztotta Őt a halálból. Pünkösöd napján jelentette ki Péter, hogy Isten támasztotta fel Krisztust és tette Őt meg „Úrrá és Krisztussá” (Csel2:36), de formálisan egyedül itt van kijelentve, hogy a Megváltó felmagasztaltatott „felül minden fejedelemségen és hatalmasságon és erőn és uraságon”. Az 1Kor15:27-ben azt olvassuk, hogy Isten „mindent alá vetett” Krisztusnak, de egyedül itt tudjuk meg, hogy „Őt tette mindeneknek fölötté az anyaszentegyháznak fejévé”. Az 1Kor12:27-ben az egyházat „Krisztus testének” nevezi, de egyedül itt mondja a „teljességének”.

Valóban csodálatosak azok a dolgok, amikre az imént hívtuk fel a figyelmet. Olyan dolgok, amiket örömmel kell szemlélnünk és amik felett nem szabad futó pillantással átsiklanunk. Egyes olvasóink bosszankodhatnak az előrehaladásunk lassúságán, de miért kellene kutyafuttában végezni egy olyan szakasszal, mint ez? Van bármi fenségesebb vagy drágább a még megvizsgálandó imákban, ami miatt e felett a lehető leggyorsabban kellene átsiklanunk? Ha a szerző a saját hajlamait követné, akkor még tizenkét fejezetet írna az Ef1 eme záró verseiről, de megérti, hogy az alaptalanul venné igénybe sokak türelmét, Másrésztől nem kevesen üdvöznének egy ilyen szakasz részletes magyarázatát és prédikálását, tanulságosabbra és építőbbre vágyva holmi felszínes általánosításnál, ami napjaink termékeinek legnagyobb részét jellemzi. Ragyogjon rá kegyelmesen az igazság Lelke az értelmünkre és tegye lehetővé ezeknek a verseknek a „megnyitását” oly módon, hogy a hit tanulhasson, a lélek épülhessen, Isten megdicsőülhessen és a Fiát megkedveljék a megváltottjai.

A természeti ember akarata tönkrement és megromlott

„A kik hiszünk, az Ő hatalma erejének ama munkája szerint.” Üdvözítő módon hinni az Úr Jézus Krisztusban meghaladja a természeti ember akaratának képességeit, mert az ő akarata, mint a lényének minden más képessége is megromlott és tönkrement a bukás miatt. Az akarat az elme diktátumait és az érzelmek hajlamait követi, más szóval, mi azt akarjuk vagy választjuk, ami a legkellemesebb a számunkra. Nem választjuk azt, ami visszataszító. S a természeti ember szíve visszataszító a háromszor szent Isten számára, a testi elméje pedig ellenséges Vele. Hogyan tudná hát önként és örömmel Őt választani Urának és osztályrészének? A vágyainak hajlamait kell megváltoztatni, mielőtt az akarata magához öleli Istent, mint abszolút Végcélt. Egyetlen ember sem képes az akaratának pusztá cselekedetével rávenni önmagát arra, hogy szeressen bármely személyt vagy dolgot, akit vagy amit gyűlöl. Ha tehát én eljutottam oda,

hogy Uramként becsülöm és fogadom el Őt, Akit korábban megvettem és elutasítottam, akkor radikális változásnak kellett bennem végbemennie. Ezért olvasunk az „Isten tevékenységébe vetett hitről” (Kol2:12).²⁰

„A kik hiszünk.” Ezt a szót itt a legtagabb jelentésében kell értelmeznünk, mint ami a bűnbánatot és a megtérést is magában foglalja. Az efféle hit Isten „hatalma erejének munkája”. A Szentírás egyetlen szava sem felesleges, s jó ok van arra, amiért Isten hatalmát itt „erősnek” nevezi. Emberi módon szólva mondhatjuk, hogy Isten az előtte álló munka arányában veti be a hatalmát, jobban használva azt az egyik konkrét műveletben, mint a másokban – ahogyan mi is akkor vetjük be minden erőnket, amikor több, mint általános esettel szembesülünk. Ez világosan kiderül a Szentírás nyelvezetéből, amiben a Szerzőjének tetszett alkalmazkodni a mi gyenge értelmünkhöz. Így ahol fizikai csodák történtek, az „Isten ujja” volt (2Móz8:19, Lk11:20), de „a karja erejével” hozta ki a népét Egyiptomból (2Móz13:3), s „őrzi meg” a szentjeit (Zsolt37:24). Más igeszakaszokban azt olvassuk, hogy Istennek „a karja hatalommal teljes” (Zsolt89:13) és „hatalmas dolgot cselekedék karjának ereje által” (Lk1:51).

Ha a fentiekhez hasonló különbségekre, különösen a jelentőségüket és a céljukat illetően jobban odafigyelnének, akkor sokkal könnyebb lenne végső döntésre vinni az arminiánusok és a kálvinisták közötti évszázados vitát Isten hatalmának a legyőzhetetlenségéről az újjá nem születetteken. A kálvinisták nagyobbik része tévedett, amikor tagadták az ellenfeleik ama állítását, hogy létezik Istennek az emberek szívében munkálkodó hatalma, aminek ellenállhatnak és ellene is állnak, mivel helytelenül értelmezték az arminiánusok által felhozott sok igeverset. „Ti mindenkor a Szent Léleknek ellene igyekeztek” (Csel7:51) – ezt nem szabad félremagyarázni, hanem a hit analógiájával összhangban kell kifejtetni. Léteznek „a különbségek az ügyek intézésében” és „változatosság a cselekedetekben” (1Kor12:5-6) az Ő különféle céljainak megfelelően.²¹ A Lélek a hatalom különböző mértékeit használja az Előtte levő különféle céloknak megfelelően. Azok, akikről a Zsid6.4-5 és a 2Pt2:20 beszél, az Ő kisebb műveleteinek voltak az alanyai, de nem a megújító hatalmának. Sokakat megvilágosított a Lélek (mint Bálámot is), visszafogta a romlottságukat, sarkantyúzta a lelkiismeretüket, de anélkül, hogy új teremtményekké tette volna őket a Krisztus Jézusban.

Egy lényeges különbségtétel

A szerző nem vonakodik kijelenteni, hogy meg van róla győződve: emberek ezreit vonzotta Isten az Ő Ígéje hűségese prédikálásának meghallgatására, akiket a Lélek meggyőzött az elveszett és bűnös állapotukról, a lelkükben megéreztek valamennyit „a jövő világnak erőiből” (Zsid6:5), de nem mentek át a halálból az életbe. Sőt, miközben hisszük, hogy sokan alanyai az Isten bennük és rajtuk munkálkodó hatalmának, mely hatalomnak ellenállnak és kioltják azt, hangsúlyosan tagadjuk, hogy bármely lélek valaha is dacolt vagy dacolni fog Isten „hatalma erejének ama munkájával”. Azt, hogy ez a különbségtétel szükséges és érvényes, világosan jelzi a most vizsgált igeversek, mert különben miért jelentené ki itt a Szentlélek, hogy Isten munkája, amivel hitre juttat bennünket, arányban áll a rendkívüli csodával, amikor „feltámasztotta Őt a halálból, és ültette Őt a maga jobbára a mennyekben”? Ekkora hatalmat Ő nem alkalmaz a kisebb és alacsonyabb rendű munkáihoz. Ez a „hatalma erejének ama munkája” hatékony, tartós, legyőzhetetlen és nem lehet neki ellenállni.

²⁰ Károlinál: „az Isten erejébe vetett hit” – *a ford.*

²¹ Károlinál: „A szolgálatokban is különbség van... És különbség van a cselekedetekben is” – *a ford.*

Isten hatalma erejének ama munkája

A görög kifejezés jelentését jobban visszaadja az Authorized Version marginális olvasata, ami [egyezik a Károlival – *a ford.*] „az Ő hatalma erejének munkája szerint”. Egyetlen szó nem volt elég kifejezni az erőt, mely ily hatalmasan munkálkodik, ezért az apostol megduplázta a hébereket szokása szerint: „a szentek szentje” a legszentebbet jelenti, s a „hatalma ereje” az Ő legnagyobb erejét. Amikor a Szentírás ki akarja fejezni Isten erejének nagyságát és a dolog megtörténéseinek a biztos mivoltát, akkor az egyik kifejezést a másikhoz adja, vagy megduplázza a kifejezést: Isten „hatalmas erejű” (Jób9:4). „Emeljétek föl a magasba szemeiteket, és lássátok meg, ki teremté azokat? Ő, a ki kihozza seregöket szám szerint, mindnyáját nevének szólítja; nagy hatalma és erőssége miatt egyetlen híjak sincsen.” (Ézs40:26) Akkor nem történhet kudarc, ha Ő beveti a hatalma erejét. Dacára annak, hogy kik ők valójában a természetük szerint, s dacára a Sátán erejének és abbéli elhatározásának, hogy minden alattvalóját megtartja, Isten hatalmas ereje hatékonyan és tévedhetetlenül munkálkodik mindazokban, akik hisznek. Az összes teremtmény egyesített erőfeszítései sem akadályozhatták volna meg Istent Krisztus feltámasztásában a halálból. S nem képesek azt sem megakadályozni, hogy Ő kimunkálja a hitet a választottjaiban.

Sok vita folyt a teológusok között az Isten által a bűnösök megtérésében bevetett erejéről, pedig ennek nem volt valódi oka. Ha nem tudod, milyen erő szükséges valamely munkához, kérdezd meg magát a munkást. Itt a lelkek Átalakítója a Szerzője ennek az igeversnek, s Ő elmondja nekünk, hogy ez „hatalma erejének ama munkája” által megy végbe. E szavak fényében minden, a témával kapcsolatos vitatkozásnak véget kell vetni. S ezeknek a szavaknak a fényében az evangélium minden egyes hirdetőjének meg kell hajolnia Isten előtt a maga tehetetlenségének tudatában, kérve Őt, hogy kegyelmesen használja a mindenhatóságát a lelkileg halott hallgatók között. Igaz, hogy a bűnös hirtelen megtéréseivel kapcsolatosan a szemlélők nem látják, hogy az isteni hatalom csodája ment végbe. Amikor az asszony meggyógyult Krisztus ruhája szegélyének a megérintésével, azok, akik ott álltak, nem láttak semmi ilyesmit. De mit mondott Ő? „Erő származék ki tőlem” (Lk8:46). Életadó ereje azonnal végrehajtotta a gyógyítást. S a csoda alanya sem maradt tudatlan a végbement nagy változást illetően, „az asszony pedig tudva, hogy mi történt vele” (Mk5:33).

Miért szükséges Isten „hatalma erejének” működése a bűnös megtéréséhez? Az elvégzendő munka természete miatt. Ahogyan egy fizikailag beteg esetében is minél betegbb az illető, annál több képesség szükségeltetik az orvosa részéről a meggyógyításához. Csak amint megismerjük a Szentírásból és a tényleges tapasztalatból a bukott ember reménytelen állapotát, akkor látjuk meg a Mindenható közbeavatkozásának szükségességét, ha az ember valaha is üdvözülni akar. A bűnös megtérése nagyobb csoda és több erő bevetését követeli meg, mint amit az ember teremtése megkövetelt. Miért? Mert a teremtés egyszerűen csak a teremtmény létrehozása, de a megtérés az átalakítása valakinek, amit ő ellenez. Az egyikben nincs akadály, a másikban benne van minden lehetséges ellenállás. Bár nincs semmi, ami segíthetne, a teremtésben nem volt semmi, ami ellenállhatott volna. De az új teremtést illetően a testi elme „ellenségeskedés Isten ellen; minthogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is teheti” (Rm8:7). A víz ne ellentétebb a tűzzel, mint a bűn a szentséggel, a természeti ember Istennel. A mindenhatóság képes csak legyőzni azt az ellenségeskedést és beültetni a törvényének szeretetét.

„Mert a mi [szolgálati] vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem erősek az Istennek, erősségek lerontására; lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, a mely Isten ismerete ellen emeltetett, és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak.” (2Kor10:4) Ezekkel a szavakkal az apostol jelez valamennyit azokból a nehézségekből, amikkel az evangélium hirdetői szembesülnek. A testi elme okoskodásait és a romlott szív előítéleteit, melyek mögött a természeti ember menedéket keres az evangélium követelményeivel szemben

egy hatalmas erődben meghúzódó csapathoz hasonlítja, akik nem hajlandók megadni magukat. Nem számít, mennyire megnyerően szólnak a meghívások, vagy milyent tekintélyt parancsolóan emelik ki az evangélium követelményeit, a természeti embernek számos olyan ellenvetése van, amik nem engednek ezeknek. Az igazság csak akkor győzi le a bűnös büszkeségét, ha az „Istene keresztül megerősödik”, és ő csak akkor engedhet Krisztus uralmának. Az ember annyira kötődik a saját vágyaihoz, annyira szereti a bálványait, hogy amíg nem Isten „hatalmas ereje” munkálkodik benne addig az egész apostoli kar minden meggyőzése és az összes angyal erőfeszítései sem tudják őt rávenni azok elhagyására.

„A kik hiszünk, az Ő hatalma erejének ama munkája szerint.” Vajon ezeknek a szavaknak az igazságát nem példázta a leglátványosabban és a legáldottabban az, aki először írta le őket? Nézzük meg a tarsusi Saulust, aki egyetértett István megöletésével és „pusztítá az anyaszentegyházat, házról-házra járva, és férfiakat és asszonyokat elővonszolva, tömlöczbe veti vala” (Csel8:1, 3). Nézzük meg őt, amint „még fenyegetéstől és öldökléstől lihegve az Úrnak tanítványai ellen” (Csel9:1) elmegy a főpaphoz, és felhatalmazó levelet kért tőle, hogy ha talál ilyeneket Damaszkusz bármelyik zsinagógájában, „akár férfiakat, akár asszonyokat, fogva vigye Jeruzsálembe”. Miért történt, hogy egy hét sem telt el és Krisztust prédikálta a damaszkuszi zsinagógákban? Mi munkálta ki benne ez az ámulatra méltó átváltozást? Mi készítette ezt a lázadót arra, hogy ezt kiáltsa: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” Mi alakította át az üldöző Saul evangelizáló Pállá? Nem más, mint Isten hatalmas ereje, s ő kijelentette, hogy „példa gyanánt” adatott a többiek számára (1Tim1:16). Igaz, volt ebben némi rendkívüli, de a hatalom minden esetben ugyanaz.

Zárásképpen figyeljük meg, hogy Isten hatalmas erejének ez a működése nem korlátozódik a múltra: nem „akik hittünk”, hanem „akik hiszünk”. Ezt az utalást nem szabad Istennek a bennünk levő hit kialakításával kapcsolatos munkálkodására korlátoznunk, hanem annak fenntartását is bele kell érteni. A keresztyén nem jobban képes gyakorolni a hitet önmagától, s még kevésbé növelni azt, mint amennyire képes azt létrehozni. Ez teljesen világos az apostolunk másik imájából, amelyben azt kérte Istentől, hogy „töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel, és a hitnek hathatós munkálásával” (2Thessz1:11). A hit csak az isteni hatalom, által képes tovább működni. Erre a dologra féltőn kell vigyáznunk: „az a győzedelem, a mely legyőzte a világot, a mi hitünk”, s ezt közvetlenül megelőzi a „mindaz, a mi az Istentől született, legyőzi a világot” (1Jn5:4). Miközben a hit eszköz, egyedül Isten tesz azt hatékonyá, s ezért kell kiáltanunk: „De hála az Istennek, a ki a diadalmat adja nekünk” (1Kor15:57).

14. fejezet – Ima Krisztus győzelmének megbecsüléséért (Ef1:20)

Isten hatalmával foglalkoztunk, ahogyan azt a népével kapcsolatban gyakorolja. Először leírtuk a kiválóságát: „az Ő hatalmának felséges nagyságát”, majd egy rövid kijelentést tettünk arról, hogy „irántunk”, ami általánosságban tartalmazza annak minden működését rajtunk, bennünk a szentekben. Másodszor, igyekeztünk felmagasztalni a hatékonyságát: „a kik hiszünk, az Ő hatalma erejének ama munkája szerint”. Ez röviden két dolgot tartalmaz: a lélek megelevenítését és a hit alapelemének, mint isteni ajándéknak a megadását. Az, aki lelkileg halott, képtelen lelkileg hinni. A természeti ember természeti vagy mentális módon képes hinni a Szentírásban (ahogyan a hiteles emberi történelemben hisz) de nem képes üdvözítő módon hinni az evangéliumban, amíg nem született újjá (Jn1:12-13, 3:3, 5). Imádkoznunk kell azoknak a dolgoknak a jobb felfogásáért, „hogy megérthessük, mi az az új tudomány” (Csel17:19). S most, harmadszor, azt kell átgondolnunk, hogy miképpen működött Istenek ez a felségesen nagy hatalma a Megváltónkat illetően.

Négy fontos kérdés

„És mi az Ő hatalmának felséges nagysága... a melyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból” (Ef1:19-20). E szavak megvizsgálása és megszemlélése során négy kérdés adja majd a fókuszpontjainkat. Először, mi az, ami Krisztus feltámasztásával kapcsolatban megkövetelte Isten erejének alkalmazását? Másodszor, miért Krisztus Isten által történt feltámasztása tétel meg annak az erőnek a mértékegységévé vagy mércéjévé, amit Ő azokban fejt ki, akik hisznek? Harmadszor, mi a pontos természete annak az erőnek, amit Isten akkor használt? Az pusztán az Ő mindenhatósága volt, vagy még valami más is mellette? Vajon pusztán fizikai erő volt? Ha nem, akkor mi? Negyedszer, mik a hasonlóság fő pontjai aközött, ahogyan Isten feltámasztja Krisztust a halálból, valamint a mi hitre juttatásunk között? Miközben egészen másról van szó, ezek a kérdések egyes helyeken mégis átfedésben vannak, így miközben választ keresünk mindegyikre, nem fogjuk magunkat a sorrendjük szigorú betartásához tartani.

Az Efézus 1 nem az egyetlen igazszakasz, amelyik közvetlenül társítja az isteni hatalmat Krisztus feltámasztásával a halálból. A Rm1:3-4-ben azt olvassuk, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus „Dávid magvából lett test szerint, A ki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által”. Az összes csodálatos cselekedetből, amiket Isten tett meg Krisztusért – a megtestesülésének csodájában, a megszabadításában csecsemőként Heródes rosszindulatától, a felkenetésében a Szentlélekkel – ezt a kihozatalát a sírból külön is említi. Krisztus úgy mutatkozott be Izraelnek, mint a Messiásuk és kijelentette: „Én és az Atya egy vagyunk”. Ha az állításai hamisak lettek volna, úgy a sír fogva tartotta volna Őt: a feltámasztásával a halálból a Maga erejével Isten ráütötte a pecsétet Krisztus tanításaira és bemutatta, hogy Ő valóban „az Isten Fia” volt. „Mert noha megfeszítettett erőtelenségből” – hiszen nem próbált ellenállni az ellenségeinek és kiszabadulni a kezükből – „mindazáltal él Istennek hatalmából” (2Kor13:4). Más igazszakaszok azt jelentik ki, hogy Krisztus a saját hatalma által támadt fel, de az nem az igazságnak az az oldala, amit most vizsgálunk.

Az első megvizsgálandó kérdés: mi volt konkrétan az, ami Krisztusnak a halálból történő feltámasztásával kapcsolatban Isten hatalmas erejét sokkal nyilvánvalóbbá tette, mint az egész emberi nem jövőbeli feltámasztása fogja tenni? Itt a legmélyebb titok területére lépünk, s csak annyira vagyunk képesek behatolni a jelentésébe, amennyire a Szentírás világos tanítása formálja a gondolatainkat. Isten bűnné tette Krisztus az Ő népéért, amikor Rá helyezte mindannyiuk vétkeit. Következésképpen Ő „átokká lett” és el kellett szenvednie a bűn szörnyű

zsoldját, ami sokkalta többet foglalt magában, mint csak a lélek és a test felbomlását. Krisztus nemcsak meghalt, hanem a sírba is került. „Krisztus, a ki feltámadott a halálból, többé meg nem hal; a halál többé rajta nem uralkodik” (Rm6:9). Ez világosan kifejezi, hogy ama három nap során a halál uralma alatt állt. A halál rabja volt, a halál „jogos foglya” (Ézs49:24),²² annak rettentő szorításában tartva.

„Kit az Isten feltámasztott, a halál fájdalmait megoldván; mivelhogy lehetetlen volt néki attól fogvatartatnia.” (Csel2:24) Itt az újszövetségi bizonyítéka annak, hogy Krisztust fogva tartotta a halál, és Isten oldotta Őt el valamitől a feltámadása érdekében. A Szentírás szavainak akkor a teljessége, hogy egyetlen meghatározás gyakran nem képes visszaadni a jelentésüket. Ez a helyzet most is. „A halál fájdalmi” arra utalnak, amit Krisztus a kereszten szenvedett el: nemcsak és nem főleg a természetes halál testi fájdalmaira (legyenek bármennyire élesek és nagy számúak is) hanem a lelki halál kínszenvedésére is. Kálvin János mondta: „Ha Krisztus csak testi halált halt volna, azzal semmilyen cél sem valósul meg: szükséges volt, hogy Ő megérezze az isteni bosszúállás éles fájdalmát is annak érdekében, hogy lecsillapítsa Isten haragját és eleget tegyen az Ő igazságosságának. Ezért kellett megküzdenie a pokol hatalmával és az örök halál borzalmával.” Annak a „halálnak” a fájdalmi sújtottak le Rá, amikor ezt kiáltotta: „Most az én lelkem háborog” (Jn12:27). Ezek a kínok fokozódtak a Gecsemáné kertben, s a teljességükben tapasztalta meg ezeket a sötétségnek abban a három órájában, amikor Isten „szabadjára engedte” ezeket, így hát Krisztus a lélek feltámadását is átélte.

A „fájdalom” görög szót a Csel2:24-ben az 1Thessz 5:3-ban „a terh4es asszony szülési fájdalmának” fordítják. Szó szerinti jelentése „a halál születési gyötrelmei”. Az Ézs53:11 vet fényt erre a majdnem paradox kifejezésre, ahol korábban ki lett hirdetve, hogy a Megváltó „lelke szenvedése folytán látni fog, és megelégszik”. Mielőtt az Ő egyháza életképesen létre jöhetett volna, Krisztusnak el kellett viselnie a lelkében a vajúdás fájdalmait, s ugyanezen fájdalmak alatt halt meg lelkileg, amikor el lett választva Istentől, bár három óra elteltével megszabadult ezektől. Ezek „a halál fájdalmi” szavak idézet a Zsolt18:5-ben található messiási mondásból: „Halál kötelei vettek körül”, ami egy másik hasonlattal tárja elénk Krisztus halálának újabb összetevőjét, nevezetesen a bebörtönzését és a megkötözését (v. ö. Mt5:25-26 ugyanezzel a jelképpel). Mint a Kezesünket, Krisztust azt isteni igazságszolgáltatás fogta el, és nem volt felmenthető mindaddig, amíg ki nem fizette a mi tartozásunkat az utolsó fillérig. Az Ő „Elvégeztetett” mondása hirdette ki, hogy a teljes kifizetés megtörtént, ám a teste mégsem szabadult ki a sírból három napon át (v. ö. „A fogságból... ragadtatott el”, Ézs58:3).

Két dolog van megint megkülönböztetve Krisztus kijelentésében. „Mert nem hagyod lelkemet a Seolban [„kiszabadult” és a Paradicsomba ment]; nem engeded, hogy a te szented [testben] rothadást lásson.” (Zsolt16:10) Krisztus nemcsak meghalt, de „el is temették”, és három napig holt állapotban maradt. Innen támasztotta fel Isten nem pusztán a halálból, de „a halottak közül”, a halál állapotától. Ha rögtön a kereszthalálát követően megelevenítette volna Őt, az feltámasztás lett volna a „halálból”, de nem „a halottak közül”. Krisztus nemcsak a halál, hanem a sír felett is győzelmet aratott. A kettő meg van különböztetve: „Halál! hol a te fullánkod? Sír!²³ hol a te diadalmad?” (1Kor15:55) Ez megmagyarázza, hogy „feltámasztotta őt halottaiból [azaz a halott állapotból], úgy hogy nem is fog többé az enyészetbe visszatérni” (Csel13:34). Krisztus belépett a romlás állapotába vagy helyére, nevezeteseb a sírba, s Goodwin szerint „ahogyan a teste életében mentes volt a betegségektől, most, hogy meghalt, úgy volt mentes a romlástól”.

²²²² Károlinál: „az igazak foglyai”. Az angol változatban „the lawful captive”, „törvényes [azaz jogosan] fogoly” – a ford.

²³ Károlinál a „sír” helyett a „pokol” szó szerepel. – a ford.

Krisztus nem csak a halálból, de a halottak közül is feltámadt

Hisszük tehát, hogy háromszoros dupla utalás van a Csel2:24-ben. Először is a „halál”, aminek a fájdalmaitól és kötelekeitől Isten eloldozta Krisztust, a második halál és a fizikai felbomlás volt, amit „megízlelt” (Zsid2:9). Másodszor az első fájdalmaitól a háromórás sötétség végén lett eloldozva (mert az „Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet” mondása arról tesz bizonyosságot, hogy ismét közössége kerül Vele). Az utóbbtól pedig akkor lett eloldozva, amikor előjött a sírból. Harmadszor a görög szót a Csel2:24-ben joggal fordítják „fájdalmaknak” vagy „szülési fájdalmaknak”, míg a héber szó a Zsolt18:5-ben „köteleket” jelent – világos utalás az igazság kettős vonalára – ami behozza a börtönben fogva tartott illető elképzelését. „A halál nem tarthatta Őt fogva”, mert az isteni szavahihetőség forgott kockán, mivel a kormányzásának fő alapelve („a kik engem tisztelnek, azoknak tisztességet szerzek”) megkövetelte, hogy Krisztus fel legyen támasztva, s mivel a törvény megkövetelte, hogy jutalmat kapjon.

Mivel pedig Isten volt az, Aki átadta Krisztust a bűneinkért (Csel2:23, Rm4:24-25) – nemcsak a fizikai halálnak, hanem mindennek, ami benne foglaltatik „a bűn zsoldjában” – így egyedül Ő tudta megszabadítani abból a halálból és azután a sír börtönéből. Személyesen abban hiszünk, hogy Isten ekkor szabadította meg Krisztust a sötétség hatalmától is. Ezen a ponton a Szentírás nem túl konkrét, de úgy véljük, teljesen magától értetődő. Nem ismerünk szerzőt, aki megkísérelt foglalkozni ezzel a dologgal – ami elismerten titokzatos – ezért szeretnénk kétszeresen is óvatosnak lenni és arról tájékoztatni az olvasót, hogy amit most előadunk, azt nem a dogmatizmus szellemében tesszük. Először is az analógia törvénye szerint vajon nem tűnik valószínűnek, hogy a Sátán minden lehetséges erőfeszítést megtett Krisztus feltámadásának a megakadályozására? Krisztus születése után nagyon rövid idővel felindította Heródest, hogy ölesse Őt meg (Jel12:4), s vajon nem tekinthetjük-e a második kísértését (Mt4:5-6) újabb kétségbeesett, ebbe az irányba tett lépésnek? Azt is tudjuk, hogy Ő sugallta bele Júdás szívébe, hogy árulja el Őt (Jn13:2).

Másodszor, amikor letartóztatták a Gecsemáné kertben, Krisztus ezt mondta az ellenségeinek: „ez a ti órátok, és a sötétségnek hatalma” (Lk22:53). Milyen sokáig tartott ez az óra? Ha a Jel12:4 szavatolja azt a következtetést, hogy az ördög indította fel Heródest a gyermek Krisztus megöletésére, akkor nem következtethetünk joggal arra, hogy a főpapokat és a farizeusokat is ő ihlette arra, hogy ezt mondják Pilátusnak: „Parancsold meg azért, hogy őrizzék a sírt” (Mt27:64)? Így aztán egy súlyos követ gördítettek a bejárata elé majd a követ „lepecsételték” és „őrséget” állítottak mellé? Harmadszor, vajon a „lefejeverezvén a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, őket bátran mutogatta, diadalt vévén rajtok abban” (Kol2:15) nem utal a gonosz hatalmasságok egyesített, arra irányuló erőfeszítéseire, hogy megakadályozzák a feltámadását és a mennybemenetelét? Mi más módon „vett rajtuk diadalt”? „A dicsőség Királyát” a mennybe belépésekor miért illették „Az erős és hatalmas Úr, az erős hadakozó Úr” megnevezéssel? (Zsolt24:7-8) Ez vajon nem hasonló utalás a pokolbeli erők felett aratott győzelmére? Az Ézs59:18-19 ezt látszik megerősíteni.

Isten „hatalmának felséges nagysága”

Végül, vajon nem teszi szükségessé ezt a következtetést a megtérésünkkel kapcsolatos itt felállított hasonlóság? Itt azt halljuk, hogy „az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk, a kik hiszünk, az Ő hatalma erejének ama munkája szerint, a melyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból, és ültette Őt a maga jobbára a mennyekben.” (Ef1:19-20) Most minden kétséget kizáróan tudjuk, hogy Isten hatalmának felséges nagysága, ami minket üdvözítő hitre juttat, jelentős részben a Sátán rabságából történő kiszabadításunkban rejlik (lásd Csel26:18, Koll1:13, Zsid2:14-15). Ha tehát a Sátán igyekezett minket örökre fogva tartani, de

csődöt mondott az isteni mindenhatósággal szemben, s ha létezik pontos és tökéletes párhuzam a mi megtérésünk eme összetevője, valamint aközött, amit Isten Krisztusban munkált ki, amikor feltámasztotta Őt a halálból, akkor vajon nem arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a Sátán igyekezett Krisztust is örökre a sírban tartani, de Isten leverte őt és minden ellenkezése dacára győzelmet aratott felette? Semmi kétség sincs bennünk ebben a dologban.

Most gondoljuk végig, hogy Krisztusnak az Isten által történt feltámasztása miért lett a mércéje vagy mértékegysége annak a hatalomnak, amit Ő azokban használ, „akik hisznek”. Ez egyszerre a mintája és a záloga annak, amit Isten megtehet és meg fog tenni a népéért. Az Ószövetségben az irányadó csoda Izrael megszabadítása volt Egyiptomból: újra és újra történt utalás a Vörös-tengerre, mint Isten segítő és megmentő hatalmára. Amikor a próféták bátorságot és bizalmat akartak kelteni, akkor erre a hatalmas szabadításra mutattak vissza (Ézs43:16-18, 51:9-10). Amikor Isten megújította az Izraelnek tett ígérését, akkor ugyanide vezette őket vissza és ezt mondta „Mint az Egyiptom földéről kijöve telednek idején, láttatok vele csodadolgokat” (Mik7:15). De az Újszövetségben a Vörös-tengert az üres sír helyettesítette, s Krisztusnak a halálból történő feltámadása úgy mutatott rá, mint a Mindenhatóság nagy győzelmére és mércéjére annak, amit majd Isten fog tenni azok számára, „akik hisznek”.

Micsoda vigasztalást kell ennek nyújtania! Micsoda szent magabiztosságot kell ennek belesugallania a hívők szívébe arról, hogy Isten hatalmas ereje lépett működésbe a számukra! Ugyanaz az erő, ami Krisztusban munkálkodott, feltámasztva Őt a halálból, működik felénk és bennünk is. Olyan erő ez, ami felette áll minden ellenállásnak: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” olyan erő ez, ami felülmúlja és legyőzi minden gyengeségünket: „Annak pedig, a ki titeket... megőrizhet”. Ez mindenre elegendő erő, ami betölti minden szükségünket. Amikor a Megváltó imádkozni tanított bennünket a napi eledelünkért, a megszabadításért a gonosztól, a bűneink bocsánataért, milyen indokokat parancsolt meg használni? „Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség.” Olyan erő ez, ami véghetetlen bőséggel tesz meg mindent értünk, amit csak kérünk vagy gondolunk (Ef3:20). Milyen hálásaknak kell lennünk azért, hogy ez így van! Milyen állhatatosan kell keresnünk ezt az erőt és függenünk tőle! Mennyire meg kell erősítenie a hitünket annak ismerete, hogy azt, Aki visszahozta a halálból a mi Urunk Jézust, tesz majd készségesekké bennünket minden jóra, hogy cselekedjünk az Ő akaratát” (Zsid13:20-21)

Próbáljunk most választ adni arra a kérdésre, hogy mi a pontos természete annak az „erőnek”, amit Isten bevetett Krisztus feltámasztásában és az üdvözítő hitre juttatásunkban? Ez vajon egyszerűen csak az Ő mindenhatósága volt, vagy volt még más is amellel? Vajon pusztán csak fizikai erő volt? Ha nem, akkor mi? A „fizikai erő” alatt Isten fizikai hatásokat létrehozó működési képességét értjük az anyagi világban. Ha viszont úgy gondolunk Krisztus halálára, mint elégtételre a bűnért, akkor teljesen világosnak kell lennie, hogy többet foglalt magában az Ő feltámasztása a halálból, mint amennyit magában foglal majd ennek a Földnek a megsemmisítése és az új megteremtése. Lehet, hogy nem lesz könnyű kifejezéseket találni arra, amire gondolunk, még kevésbé arra, hogy intelligens módon átadjuk az elképzeléseket az olvasóink számára, de mégis megkíséreljük ezt. Amikor Krisztus megtisztította a leprást, Megnyitotta a süket füleit, visszaadta a látását a vaknak, az mind a mindenhatóság gyakorlása volt. S ugyanez történt akkor is, amikor Isten feltámasztotta Krisztust a halálból, de ott még több is volt.

Krisztus halála jogi ügylet volt, ezért a jogi elem benne volt a feltámasztásában. A halála a törvény teljes büntetésének elhordozása volt, amit mindenki Bírája szabott ki. Ennek során „az igaz szenvedett az igaztalanokért”, a Szent kezesünk kapta meg a szörnyű bért, ami azoknak járt, akiket képviselt. S teljes magabiztossággal tűrte az áldott végkifejletet szem előtt tartva. Amikor Krisztus „felmagasztalta a törvényt” szolgálva és szenvedve, cselekedve és meghalva, akkor „hagyta az igazságosan ítélőre” (1Pt2:23), kijelentve, hogy „nem szégyenülök meg... Közel van, a ki engem megigazít” (Ézs50:7-8). S a feltámasztása Isten által a halálból az Ő válasza volt a halála előtti kérésére annak, Akit a világ kivetett: Isten válasza volt ez a Megváltó

Őbelé vetett bizalmára. Isten döntőbíróként járt el a saját felkentje és az Őt megtagadó világ közötti vitában – Ő megfordította a téves ítéletüket és felmentette azt, Aki a végsőkig viselte el a rosszindulatukat.

Krisztus a népe Fejeként támadt fel

Az igazságosság megkövetelte, hogy Isten feltámassza Krisztust a halálból. A törvény megkövetelte, hogy Aki olyan látványosan tisztelte azt, megkapja érte a jutalmát. A szentség ragaszkodott ahhoz, hogy a büntelen kiszabaduljon a sírból. A feltámasztásával a halálból Isten nyíltan kijelentette, hogy mindaz, amit Krisztus tanított, igaz volt, ráütötte a pecsétjét az Ő fantasztikus küldetésére és tanúsította annak az elégtételnek az elfogadását, amit Ő adott a népéért. Az eredeti teremtés megmutatta a Teremtő „ő örökké való hatalmát és istenségét” (Rm1:20), de amit most vizsgálunk, az ennél is több: „feltámasztott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által” (Rm6:4). Krisztus nem pusztán magánszemélyként, ha nem a népe Fejeként támadt fel. Az egyház Benne és Vele támadt fel (Ef2:5-6, Kol3:1). A teremtés a hatalom cselekedete volt, de az új teremtés létrehozása a szétroncsolt és tönkrement régi teremtésből dicsőséges hatalom, erkölcsi győzelem volt. Olyan dicsőséges hatalom, ami átváltoztatta az átkot soha véget nem érő áldássá.

Krisztus „átokká lett érettünk”, de Isten „áldássá tette Őt örökké” (Zsolt21:7). Magáig a sírig az a hatalom játszott szerepet, ami az ember felett uralkodik (és ami az Emberfia felett is uralkodott). Azaz, a bűn egyetemes uralma bizonyosodott be: „a bűn uralkodott a halálban”, ahogyan a Rm5:21 görög eredetije is fordítható. De a feltámadás megmutatja az igazság kiválóbb hatalmát az egykor megölt Igaz újbóli beléptetésével az életbe. S a népe az Ő szabadságával lett megszabadítva. Ezért az igevers, ami kijelenti, hogy „miképen uralkodott a bűn a halálra [vagy a halálban]”, ezzel zárul: „azonképen a kegyelem is uralkodjék igazság által az örök életre a mi Urunk Jézus Krisztus által”. Így a válaszuk a harmadik kérdésre nemcsak Isten pusztá mindenhatósága, de az Ő igazságosságának vagy igazságos hatalmának ereje és dicsősége. Pont ez a kifejezés szerepel a reszkető szentjeinek adott ígéretében: „Ne félj... megsegítek, és igazságom jobbjával támogatlak” (Ézs41:10).

Mik a hasonlóság fő pontjai Krisztus Isten által történt feltámasztása között a halálból, valamint az Ő tevékenysége között azokban és azokért, akik hisznek? Mielőtt megválaszolnánk ezt a kérdést, mutassunk rá, hogy Krisztus feltámadása nemcsak a miénk mintája volt, hanem annak záloga és előidéző oka is, mert Ő „a mi megigazulásunkért” lett feltámasztva (Rm4:25). Krisztus feltámadása nemcsak annak bizonyítékaként volt szükséges, hogy Isten elfogadta a mi javunkra tett elégtételét, hanem szükséges lépés is volt az Ő áldozata érdemeinek miránk történő alkalmazásához, Dávid s „biztos szent javainak” a megadásához (Csel13:34) nekünk. „Én élek”, mondta Ő, s „ti is élni fogtok” (Jn14:19), különben Ő Vőlegény lenne menyasszony nélkül, Megváltó megváltottak nélkül, élő Feje egy élettelen testnek. Krisztus feltámasztása a halálból Isten által a záloga lett annak, hogy Ő megelevenít majd mindenkit az új életre, akikért meghalt. Az elhalt Gabonaszem „sok gyümölcsöt terem” (Jn12:24).

Az Ézs53:9 marginálisan arról tájékoztat, hogy Krisztus „a gonoszok közé” jutott a halálban, mert a lelkében megízlelte a második halált és a testében elszenvedte a természeti halált, azaz megtapasztalta mind a lelki, mind a testi feltámadást. Így lesz majd az Ő népével is: az első az újjászületésükkor, a második Krisztus visszatérésekor. Ahogyan Krisztus szabadult meg a büntető haláltól Isten igazsága által, úgy fognak azok is, akik hisznek (Rm1:16-17). Ahogyan Krisztus szabadult meg a Sátán erőitől, úgy szabadulunk meg mi is „a sötétség hatalmából” (Kol1:13). Ahogyan Krisztus lett „enyészhetetlen életnek ereje szerint” (Zsid7:16), úgy mi is „el nem veszünk, hanem örök életünk lesz”. S ahogyan Krisztus magasztaltatott fel tisztességre és dicsőségre, úgy leszünk mi is. Már most Isten fiai vagyunk, de még nem lett

nyilvánvalóvá, hogy mik leszünk: „De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzám; mert meg fogjuk őt látni, a mint van.” (1Jn3:2) Halleluja!

Isten hatalmának rendkívüli nagyságával foglalkoztunk az Ő kegyelmi munkájával kapcsolatosan a szentekben. Elékeztetjük az olvasót, hogy a szakasz, amivel foglalkoztunk és most is foglalkozunk, nem egy formális kijelentés vagy tanítás része, hanem egy imádság. Ebben az apostol azt kérte, hogy Isten népe megismerhesse. Először, hogy milyen fenséges a kiválósága ennek a hatalomnak; másodsor, hogy ez „irántunk van” – értünk, a mi javunkra működve, a mi nagy erőforrásunk; harmadsor, hogy hatékony, mert a legyőzhetetlen erejének megfelelően „hiszünk”; s negyedsor, hogy irántunk és bennünk is működik „aszerint”, amit Krisztusban munkált ki, amikor Isten feltámasztotta Őt a halálból. Nem kisebb hatalom ez, mint ami folytatja a lelkünkben a jó munkát a diadalmas befejezésig. Nos, rendkívül fontos, hogy a keresztyének szilárdabban és teljesen „ismerjék” és megértsék ezeket a dolgokat, különben (Pál példája) nem tanítana meg minket arra, hogy komolyan könyörögjünk értük. Mielőtt folytatnánk, nézzük meg röviden azt az „ismeretet”, amiről itt van szó.

Hogyan szerezhethetünk ismereteket a lelki dolgokról

Három módja van annak, ahogyan a hívő ismereteket szerezhethet a lelki dolgokról: szorgalmasan gondolkodva a Szentírás tanításairól, a hit gyakorlásával a kijelentett dolgokról, és a lelki dolgok személyes megtapasztalásával a lélekben és az életben. Itt nyilvánvalóan nem pusztán a mentális megértésről van szó, mert az megszereshető anélkül, hogy az imádsághoz folyamodnánk. Azt sem gondoljuk, hogy ez a negyedik könyörgés a lényegének bővebb megtapasztalására vonatkozna. Azoknak, akik részletesen követték az Efl:17-19-cel kapcsolatos magyarázatunkat, nem okozhat sem meglepetést, sem megbotránkozást a végkövetkeztetésünk. Amikor Pál kifejezte a vágyát: „hogy megismerjem Őt, és az Ő feltámadásának erejét” (Fil3:10), akkor kétségtelenül a szorosabb ismeretségre utal Krisztussal, valamint az Ő feltámadásából fakadó érdem meg növekedett mértékére annak hatásaiban – hogy több szabadulást tapasztalhasson meg abból a lelki életteleniségből, amit a hitlenség munkálkodása hoz létre még az újjászületettekben is. De nem ez az igazság vagy a keresztyén megtapasztalás konkrét összetevője, ami most van előttünk az Efl:19-21-ben.

„Az Ő megismerésében” szavakkal kapcsolatos megjegyzéseinkben (Efl:17 vége) megpróbáltuk megmutatni, hogy az ottani utalás Isten bensőségesebb és befolyásosabb megismerésére vonatkozik Krisztusban, a növekvő tapasztalati ismeretségre Vele, aminek eredményeképpen örömeinket leljük Benne és szorosabb közösséget élvezünk Vele, s aminek következtében ajkunkkal és életünkkel nyíltan elismerjük Őt. Ott rámutattunk, hogy a „tudhassátok, hogy mi az Ő elhívásának a reménysége” azt jelenti, „hogy megérthessétek ugyanennek a világos bizonyítékait, s ezzel győződjetek meg a Vele fennálló gyermeki kapcsolatokról”. S az „és mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk” azt jelenti: a szíveink meg lehetnek győződve arról, hogy minden akadály és gát ellenére Isten befejezi az Ő jó munkáját bennünk és biztonsággal belevisz minket a megígért örökségbe.

Figyeljük meg: nem „az Ő hatalmának felséges nagysága, ami munkálkodott vagy munkálkodik bennünk”, hanem „irántunk” – valami szubjektív a hit számára és nem szubjektív a tapasztalatban. Így vagyunk azonos nézetben Goodwinnel: „Hogy az ember befogadja és megértse, hogy dicsőítheti Istent és elhiggye, milyen nagy hatalom volt az, ami feltámasztotta Krisztus a halálból az életre és nem kisebb hatalom működik a hívőkben, amikor hitet hoz létre, ez az az 'ismeret' amire az apostol itt gondolt.” Ó, bárcsak megértenék a hívők az Isten-adta hit jelenléte és működése által bennük létrejövő hatásokból, micsoda hatalmas erők munkálkodtak bennük és folytatják is ezt. Hogy nem csak abból legyenek bizonyítékaik, amit Isten hatalma már kimunkált bennük, hanem világosan észrevennék annak a hatalomnak a jellegét is, és bizalommal foglalkoznának vele. Isten hatalma végtelenül felülmúlja minden érzelmünket vagy

a megtapasztalását. A hitnek magába a hatalomba kell belemerülni, s nem pusztán csak annak hatásaiba.

A hit által a léleknek közvetített ismeretet túl csekély mértékben ismerik fel. Az üdvözítő hit lehetővé teszi a birtokosának azoknak a dolgoknak a felfogását, amik felfoghatatlanok a pusztán emberi értelem számára, s olyan ismereteket ad, amik a tudósok és a filozófusok számára idegenek. „Hit által értjük meg, hogy a világ Isten beszéde [vagy a pusztá parancsa] által teremtett” (Zsid11:3). A hit megadja az elmében a remélt dolgokat és valósággá teszi a láthatatlan dolgokat. A hit olyan dolgokkal foglalja le a szívet, amik messze felette állnak bármely természetes érzék hatókörén, például a testünk jövőbeli feltámadásával. A hitt tudja azt, amit az értelem nem képes megragadni, s amivel az érzelmek nem tudnak mit kezdeni. Az ember ismerni akar, mielőtt hinne, de a hitet kell gyakorolni mielőtt megismerhetnék Isten dolgait: „a hívők és azok, a kik megismerték az igazságot” (1Tim4:3). Nem azt jelenti ez, hogy meggyőződünk és ezért hiszünk, hanem „elhittük és megismertük” (Jn6:69). Ha többet szeretnénk megtapasztalni Isten hatalmából, akkor többet kell megtudnunk arról a hit gyakorlásán keresztül. „Ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét” (Jn11:40) – ez az Ő megváltoztathatatlan sorrendje.

Isten nagy hatalmának működése

Az előző fejezetben azt a tényt vizsgáltuk, hogy az Isten által a bennünk elvégzett kegyelmi munkája során használt hatalma az, „a melyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból”. De az még nem a vége az ihletett kijelentésnek: „és ültette Őt a maga jobbjára a mennyekben. Felül minden fejedelemségen és hatalmasságon...” (Ef1:20-21). Ez is példázta Isten hatalmát a számunkra. Nemcsak Krisztus feltámasztása, hanem a mennybemenetele és a felmagasztaltatása is lényegi részeit vagy mércéit alkotják az Ő munkálkodásának a szentekben és értük. Ez az, amit Isten tudat velünk, s ez az, amivel a hitünknek foglalkoznia és gyakorlatoznia kell: nevezetesen, amit Isten elvégzett a Főben, azt fogja elvégezni az Ő tagjaiban is. Krisztus itt az Ő keresztyénekkal kapcsolatos tevékenysége mintájaként vagy mércéjeként van előttünk. A szeretet, ami arra indította az Atyát, hogy oly dicsőségesen munkálkodjon az Ő Fiában, az a szeretet, amivel az Atya a gyermekei iránt is viseltetik (Jn17:23). A fizikai, jogi és erkölcsi hatalom, amit az Atya bevetett Krisztusért, most a mi számunkra is működik. A csodálatos munkák, amiket elvégzett a Megváltóban, el lesznek végezve a megváltottakban is.

„És ültette Őt a maga jobbjára a mennyekben.” Ez elénk hozza a keresztyén hit egyik nagy hitcikkelyét. Krisztus halála, feltámadása és felmagasztaltatása alkotják azt a hárma alapot, amire minden reménységünk támaszkodhat. Mindegyik meghaladja a véges intelligencia felfogóképességét, de mégis „ellentmondás nélkül valók” az Istenről tanítottak számára. Abban a pillanatban, hogy elkezdünk ezekről okoskodni, nehézségeket teremtünk és összezavarodunk. Csak amikor egyszerűségben fogadjuk az Isten által kijelentetteket, akkor fog a hitünk „megállni Isten hatalmában”. Krisztus felmagasztaltatása ugyanolyan mélységes titok a testi bölcsesség számára, mint a halála és a feltámadása, de az egyiket ugyanolyan világosan tárult elénk az Ígében, mint a másik. Ha felmerül a kérdés: Miként volt lehetséges, hogy Isten, a Fiú felmagasztaltott? – arra elegendő válasz feltenni a kérdést: Miként volt lehetséges Számára a megaláztatás? Nem Isten, a Fiú az, akit egyszerűen és abszolút módon szemlélünk, hanem Isten, a Fiú, ahogyan Magára öltötte az emberi természetet Önmagával személyes egységben. Az Istenember volt az, Aki meghalt, Aki feltámadt és Aki felmagasztaltott.

A kérdés, hogy miképpen volt lehetséges egy isteni Személy számára a felmagasztaltatás, a legjobban annak meggondolásával válaszolható meg, hogy mit is tartalmaz a felmagasztaltatás. Amennyire képesek vagyunk felfogni, három dolgot foglalt magában: az

eltávolítását annak a lepelnek, ami Isten Fia dicsőségére borult a megtestesülése folytán, az emberei természet felvitetése a mennyben, s a Közbenjárónak az áldott munkájáért adott isteni jutalmat. Thomas Manton mondta: „A felmagasztaltatása volt a válasz a megaláztatására: a feltámadása a halálára, a mennybemenetele a sírba kerülésére, az Isten jobbjára ültetése a sírban fekvésére.” Ennyit általános kijelentésként. Most folytassuk a felerősítésével. Senki, aki elfogadja a Szentírás nyilatkozatait, nem vonja kétségbe azt a kijelentést, hogy a Fiú dicsősége elrejtett, és ennek így kellett lennie, mert senki nem láthatja Istent élve (2Móz33:20). „A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgálai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén” (Dil2:6-7).

Megváltónk földi életre egyetlen mélységes megaláztatás volt. A bölcsőtől a sírig az Ő élete a szégyen, a szenvedés és a bánat útja volt. A harminchárom év alatt az Ő isteni dicsősége elhomályosodott, bár néhány sugara időnként itt-ott áttörte a homályt, megmutatva a figyelmes, de főleg a lelki megfigyelőknek valamennyit az Ő lényegi és hivatalos dicsőségéből. A születését bejelentő angyali seregek, az életének szentsége, az Általa tett csodák az Atya bizonyágtétele a mennyből, az átváltozása a hegyen mind azt hirdették, hogy Ő Isten Fia, Izrael megígért Megváltója. Még a halálának sötét színpadját is enyhítetti a tünemény, mely jelezte, hogy Ő nem közöséges szenvedő: a napközbeni sötétség, a földrengés, a templom kárpitjának kettészakadása a láthatatlan kéz által. Mindazonáltal a bánat és a szégyen voltak Krisztus tapasztalatai a csecsemőkorától kezdve a haláláig. Őt az emberek legnagyobbbrészt megvetették és elutasították, s a fejét sem volt hová lehajtania. A feltámadásáig a keresztre feszítésének szégyene nem távozott el Tőle és a tanítványainak reménysége sem újult meg. Ekkor kapott választ a Jn17:15-ben feljegyzett imádsága.

Értsük meg világosan, hogy a megtestesüléskor nem fogyatkozott meg a Fiú lényegi dicsősége, mert az se nem csökkenhet, se nem nőhet, hanem csak elhomályosodott a megnyilatkozásában az angyalok és az emberek szemei előtt egyaránt. A puritánok ezt a teljes napfogyatkozással szokták szemléltetni. A napfogyatkozás során a Nap semmit sem veszít a természetes fényéből, hanem ugyanaz marad önmagában. Mivel azonban a sűrű fellegek vagy a Hold lép közé és a Föld közé, ezért tűnik a Nap sötétnek nekünk. De amint szétoszlanak a fellegek vagy a Nap túljut a Hold közbeállításától, a ragyogása ismét megmutatkozik. Így lett eltakarva a Fiú isteni fensége, mikor „az Íge testté lett”, mert „az erős Isten” Magára öltötte a „szolgálai formát”, az alávetettség és a behódolás helyére lépve, s engedelmes maradt mindhaláláig. De mégis Ő volt „Immánuel” – senki más, mint a dicsőség Ura – Akit keresztre feszítettek.

Krisztus felmagasztaltatása

Szükséges volt, hogy Krisztus isteni dicsősége nagyrészt elrejtve maradjon „az Ő testének napjaiban”, mert ha megmutatkozott volna a természetes ragyogásában, akkor végleg megsemmisítette volna az emberek fiait. De az már nem volt rendjén, hogy az Ő isteni fensége rejtve maradjon, miután elvégezte a hatalmas munkáját: „Avagy nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe?” (Lk24:26) Az a „kellett” szó a vezérszó és mindkét mondatra vonatkozik. Krisztus szenvedései szükségesek voltak elégtételképpen a bűneinkért, a felmagasztaltatása pedig ugyanolyan szükséges volt ahhoz, hogy a halálának érdemeit ránk vonatkoztathassa. Krisztus feltámadása szükséges volt a felemeltetéséhez vagy a belépéséhez a dicsőségbe, mint József kihozatala is a börtönből ahhoz, hogy a második lehessen a fáraó után: nem válhatott Egyiptom kormányzójává, amíg fogoly volt! Elvégezve a feladatokat, amiket az Atya jelölt ki a Számára és kikerülve a sírból, többé már ne volt oka Krisztusnak arra, hogy meghosszabbítsa a földi tartózkodását.

Miután megszilárdította az apostolai, a „nagyköveti” hitét, „sok jel által” arról, hogy legyőzte a halált és a sírt, ezzel támasztva alá az Ő jellemét az ellenségeinek rágalmaival szemben és megmutatva, hogy „megszerezte az örök üdvösséget” a népe számára, ajánlatos volt, hogy Krisztus a mennybe vitessen, hogy gyakorolhass a papi hivatását a függönyön belül és elküldhesse nekik a Szentlelket, hogy folytassa a munkáit a Földön (Jn16:5-7). A mennybe távozva Krisztus nem hagyta Maga mögött a testének leplét, hanem még mindig az emberi természetet hordozva ment oda, örök egyégbe véve ezt az Ő isteni Személyével, s így lépett az Atya jelenlétébe a mi természetünkben. A Szentírás túl világosan fogalmaz, semhogy hibázhatnánk ebben a dologban. A feltámadt Krisztus „hús és csont” testben jelent meg a tanítványoknak és evett előttük (Lk24:39, 43). S miután negyven napig láthatták, „az ő láttokra felemelteték, és felhő fogá el őt szemeik elől”. De két angyal biztosította őket arról, hogy „Ez a Jézus, a ki felviteték tőletek a mennybe, akképen jő el, a miképen láttátok őt felmenni a mennybe” (Csel1:9, 11).

A helyváltoztatást azonnal követte az állapot megváltozása is. Stephen Carnock jelentette ki: „Ahogyan leszállt, hogy a mi természetünket öltse Magára, úgy emelkedett fel, hogy megdicsőítse azt. A mennybevitelével bizonyos adatott nekünk arról, hogy soha nem lesz félretéve, hanem örökre fennmarad abban a házassági csomóban az istenivel.” A mi Urunk megdicsőülése (aminek az előre jelzését kegyeskedett bemutatni a szent hegyen) teljesen felette áll az emberi felfogóképességnek, de néhány részlete megadatott, hogy elképzelést alkothassunk róla. A megkeresztelkedésekor Isten felkente Őt „Szent Lélekkel és hatalommal” (Csel10:38), de a mennybemenetelekor ezt olvassuk Róla: „felkent téged az Isten, a te Istened, örömmel olajával a te társaid felett” (Zsid1:9). Hisszük, hogy ezzel tette alkalmassá az emberi természetét azokra a hivatalokra, amiket ettől kezdve kellett ellátnia. Ismét Carnockot idézzük: „Ezzel úgy megnagyobbodott és vált lelkivé, hogy kényelmes lakóhelye legyen azt Ő Istensége egész teljességének, hogy benne lakozzon és elláthassa minden tulajdonképpeni tevékenységét: 'Ő benne lakozik az istenségnek egész teljessége testileg' (Kol2:9). Nem úgy lakozik, mintha be lenne börtönözve, hanem hogy előtörhessen minden dicsőségében és kegyelmében. Nem 'korábban így lakozott', hanem most 'lakozik'. Ha az igazaknak úgy kell 'fényleniük, mint a Napnak, az ő Atyjoknak országában' (Mt13:43), az igazak Feje majd a Napnál is fényesebben ragyog, mert az Ő dicsősége a testén nem csak a lelke dicsőségéből fakad (mint a szentek esetében), hanem az Ő isteni mivoltának dicsőségéből, azzal egyesülve. Az Ő isteni mivoltának dicsősége úgy árad rá az emberi mivoltára, mint egy napsugár, ami káprázatos fényt áraszt egy kristálydarabra.”

Arra, hogy ez a káprázatos fényesség milyen lehet, következtethetünk az elvakító hatásáról, amit egy pillanatnyi megjelenése gyakorolt a tarsusi Saulusra: „az égből nagy világosság sugárzotta körül”, amit a „názáreti Jézus” hangja kísért, s azt olvassuk, hogy egy ideig „nem látott annak a világosságnak dicsősége miatt” (Csel22:6-11). Mennyire szükséges volt Krisztusnak a mennybe mennie! Egyetlen halandó sem élhetett volna a megdicsőült Krisztus jelenlétében a Földön. A bűn emberét „az ő eljövételének fényessége”²⁴ fogja megsemmisíteni.

Harmadszor, Krisztus felmagasztaltatása volt a Közbenjárónak megadott isteni jutalom az áldott munkájáért. Illő volt, hogy Isten magasztalja Krisztust azért a dicsőségért, ami Reá szállt az Ő munkája folytán. A Megváltó csak kijelentette a tény, amikor ezt mondta az Atyának: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt.” (Jn17:4). Isten több dicsőséget kapott Krisztus befejezett munkájából, mint amennyit a saját keze összes munkájából nyert. A törvénye felmagasztaltatott, a kormányzása érvényesült, a fő ellensége vereséget szenvedett, a képmása helyreállt a népe számára – illő

²⁴ Az angol (King James) változatban. Károlinál „az ő megjelenésének feltűnésével”, ami lényegében ugyanaz. – *a ford.*

volt, hogy dicsőséggel és tisztességgel koronázza meg a Közbenjárót. Mivel Ő halálra adta a lelkét, Isten ezt mondta: „Azért részt osztok néki a nagyokkal” (Ézs53:12). Mivel szerette az igazságot és gyűlölte a hamisságot, ezért kente Őt fel Isten az öröm olajával a társai fölé (Zsolt45:8). Mivel engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig, „Isten is felmagasztalá őt, és ajándékoza néki oly nevet, a mely minden név fölött való” (Fil2:9). Ez közbenjárói dicsőség volt, ami megadatott Neki.

Az Efl záró versei arról tájékoztatnak minket, hogy miből áll ez a jutalom. Ez Krisztus, mint Közbenjáró leültetése Isten jobbján. Ez az Ő felemelése a mennyei hierarchia fölé. Ez mindeneknek az Ő lábai alá vetése, így most a gonosz erői is az Ő közvetlen irányítása alatt állnak. Ez az Ő Úrrá, mint a világegyetem tényleges Kormányzójává tétele minden felett. Ez azt jelenti, hogy egyetemes uramat gyakorolhat az Ő egyházának javára. S azt is jelenti, hogy betölthet mindent. Ismét látjuk tehát Krisztus áthelyezésének szükségességét a Földről a mennybe. Mivel minden gondviselés kiszolgáltatása a mennyből történik, s mivel minden hatalom (Mt28:18) és minden ítélet (Jn5:22) Krisztusnak adatott, jogos volt, hogy a mennyei trónon üljön. Ő, Akinek örökségül adattak a nemzetek, s a Föld legtávolabbi sarkai is a saját birtoka, nem forgathatta volna alkalmas módon a jogarát a birodalma valamelyik eldugott sarkából. Ahogyan Charnock rámutat: „Nem volt illendő, hogy Neki, Aki a fejedelemségek és hatalmasságok Fejévé, az angyali lelkek Kormányzójává vált, alantasabb lakóhelye legyen, mint az alattvalói között a legnagyobbnak, olyan alantas, mint a legalacsonyabb rangú vazallusának.” „Mert ilyen főpap illet vala minket, szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnösöktől elválasztott, és a ki az egeknél magasságosabb lón” (Zsid7:26).

A francia puritán Daille ügyesen állította: „Isten bölcsessége minden okot magasabb rendűvé tett az azoktól függő hatásoknál: az egek a Föld felett vannak, mert hatást gyakorolnak a Földre, és a Nap is a Föld felett van, mert megvilágítja azt. Isten bölcsességének rendje szerint az sem volt kevésbé szükséges, hogy Ő, Akit Isten az alkirályává tett égen és Földön, s minden dolog kezelését Rá bízta, az alattvalói felett levő helyen lakozzon.” Illő volt, hogy amiképpen egy földi király földi palotában lakik, a mi nagy Főpapunk ne kézzel alkotott templomban lakjon. Miképpen vezethetné el az egyházat a boldog halhatatlansághoz, ha először nem jutott volna annak a mennynek a birtokába, ahová el kell azt vezetnie? Mivel Ő rendeltetett az egész világ Bírójának, vajon nem a mennyei udvarban kell trónolnia és ott kell fenségben ellátnia ezt a komoly feladatot?

A Közbenjáró felmagasztaltatott mindenek fölé

Közbenjáróként Krisztus Isten és ember volt egyszerre, vagy Istenember, és ma is az, s ebbéli minőségében lett felmagasztalva és megjutalmazva. Az Ő isteni dicsősége többé már nincs elhomályosodva, mert ahelyett, hogy szolgálai formában tevékenykedne, most úgy uralkodik, mint a királyok Királya és az urak Ura. Az emberi mivolta felemeltetett a mennybe és megdicsőült olyan dicsőséggel, ami túlragyog minden teremtményt. Bár még mindig testbe van öltözve, az Ő isteni dicsősége már nincs úgy leplezve, mint korábban volt. Az Ő emberi mivolta most tele van minden isteni tökéletességgel, amit csak a teremtett természet elhordozni képes, ami nem megistenült, hanem megdicsőült.

John Owen írta Krisztus emberi mivoltáról: „Nem vált mindentudóvá, mindenütt jelenlevővé, mindenhatóvá, hanem felmagasztaltatott az isteni tökéletességek teljességében, végtelenül feljebb az angyalok és az emberek dicsőségénél. Mert Krisztus emberi természete eme dicsőségének a szubsztanciájában fognak részesülni a hívők, mert amikor majd meglátjuk Őt, amint van, 'Hozzá hasonlók leszünk'. De ami a fokát és a mértékét illeti, az Ő dicsősége minden felett áll, amiből mi részesülhetünk.”

15. fejezet – Az imádás imádsága (Ef1:20-23)

Azok a keresztyének hatalmas vesztesek, akiknek a Krisztussal kapcsolatos gondolatai majdhogynem csak a betlehemi bölcsőre és a golgotai keresztre korlátozódnak. Miközben nem lehetünk elég hálásak Krisztus haláláért, az üdvösségünkért, és az attól függő örökkévaló boldogságért, észben kell tartanunk, hogy az Ő halála a Golgotán nem az Ő történetének végét jelentette. Fontos tanítások és lelki előnyök származnak abból, ha a figyelmünket a feltámadására is irányítjuk, mert az az áldott esemény nemcsak döntő bizonyítékát adta az Ő küldetése isteni mivoltának és adta meg a legszilárdabb alapot a Belé vetett hitünk számára, de ugyanúgy a záloga és a biztosítéka a mi feltámadásunknak is a halálból. Az igazság Ígéje azzal folytatja, hogy tájékoztat minket: miután még negyven napig a Földön maradt, a feltámadt Megváltó felment a mennybe, s most Isten jobbán ül, ahol közbenjár a népéért. A levelek a tekintetünket gyakorta irányítják a Megváltónk megdicsőült és felmagasztalt állapotára, s a mi kiváltságunk és kötelességünk követni Őt az Atya jelenlétébe, nézni Őt a függönyön belül, s úgy látni Őt, mint a királyok Királyát.

A Közbenjáró Istenember felsőbbrendűsége

Az apostolnak Ef1-ben feljegyzett imájának záró szakasza arra emlékeztet minket, hogy a feltámadt Megváltó felruházott minden hatalommal, tekintéllyel és uralommal. Ez része volt az Ő jutalmának és győzelmének (Fil2:9). A Közbenjáró Istenemberként lett így felruházva és adatott meg Neki a világegyetem jogara. Azután, mivel Krisztus az egyház Fejeként „útnyitóul bement érettünk” a kárpit mögé (Zsid6:20), mennyire meg kell ennek erősítenie a hitét és bátorítani a szívét mindazoknak, akik Benne bíznak! Semmi hely nem maradt a kétely vagy a bizonytalanság számára Krisztus engedelmességének és halálának Isten által történt elfogadhatóságával és értékével kapcsolatban. Az Atya megadta Neki, Aki elhordozta a népe bűneit és átkát a legmagasabb tisztesség helyét a mennyben. Mennyire jelzi ez a helyet, amit az Ő szentjeinek üdvössége foglal el Isten tanácsvégzésében és kormányzásában! A pozíció, amibe a Megváltó felemeltetett, minden kétséget kizáróan bemutatja a fontosság fokát, amit Maga Isten tulajdonít az Ő egyháza megváltásának. Azt a pozíciót, amit Krisztus most elfoglal, s a hatalmat, ami megadatott Neki az Ő véren megvásárlottjai kedvéért.

„Hogy tudhassátok... mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk... A melyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból, és ültette Őt a maga jobbára a mennyekben.” (Ef1:18-20) Az egész hangsúly itt az Atya hatalmas és csodálatos tettein van, nem pedig a Fiú isteni attribútumainak gyakorlásán, mint a Jn10:18-ban és az Ef4:8-ban. Istennek az a hatalma Krisztus feltámasztásában, felmagasztalásában és megdicsőítésében nem a természet szokásos menete szerinti vagy az által irányított volt, hanem különleges, rendkívüli, természetfeletti – a természettel ellentétes és minden teremtmény erejét meghaladó. S így van Krisztus misztikus Teste minden egyes tagjának megújításával és megszentelésével is. Az Ő hitük „az Isten erejébe vetett hit... Aki feltámasztá Őt a halálból” (Kol2:12). Ezért itt inkább az tárgyias „és ültette” kifejezést használja a tárgyatlan „helyezteté az ő királyi székébe” helyett, mint a Csel2:30-ban, mert Istent úgy látjuk, mint Aki megadja a Közbenjárónak a jól megérdemelt jutalát, valamint kifejezi a szeretetét a Fiú iránt.

A kifejezést, miszerint Krisztus Isten jobbán ül, nem szabad testi értelemben felfogni, mintha a beszéd szó szoros értelemben vett formája lenne, ami a jelenlegi elhelyezkedését írja le a mennyben. Ez inkább jelképesen vagy hasonlatként használatos, és a másutt megfigyelhető használata magyarázza. Az, hogy Krisztus nem ténylegesen és állandóan üldögél, teljesen világos az olyan igehelyekből, mint a „[látom] az embernek Fiát az Isten jobbjára felől állani” (Csel7:56) és az „a ki jár a hét arany gyertyatartó között” (Jel2:1), illetve a „[láték] a Vének

között egy Barányt állani” (Jel5:6). A most idézett igeszakaszok szintén világossá teszi, hogy a „leültetett” Krisztus nagyon távol áll attól, semhogy azt jelentené, hogy Ő most a tétlenség állapotában van. Inkább folytonosan tevékenykedik az Ő egyháza javára, használva a hatalmát és a tisztességét, amíg a közbenjárói munkája el nem éri a tökéletes beteljesedését.

Krisztus „leültetése” legalább négy dolgot jelent. Először is, a jelképe a megnyugvásnak a befejezett munkát követően. Nem láthatjuk helyesen Urunk mostani állapotát anélkül, hogy az emlékezetünkbe ne idéznénk az odakerülésének körülményeit. „A ki minket bűneinktől megtisztítván, üle a Felségnek jobbjára a magasságban” (Zsid1:3). Az áldozati szolgálata és a szenvedései véget értek, az engesztelő munkája befejeződött. „Elvégezetetett”, kiáltotta a keresztről, s ennek bizonyítéka az, hogy leültetett a magasságban. „És minden pap [a judaizmusban] naponként szolgálatban áll és gyakorta viszi ugyanazokat az áldozatokat, a melyek sohasem képesek eltörölni a bűnöket.” (Zsid10:11) A sátor és a templom bútorai között szék nem volt! „Ő azonban, egy áldozattal áldozván a bűnökért, mindörökké üle az Istennek jobbjára” (Zsid10:12). Izrael papjai soha nem érték el a hivataluk célját, de Krisztus tökéletes áldozata teljesen eleget tett az igazságszolgáltatásnak és Isten ezt alátámasztandó emelte Őt a mennybe.

Másodszor, egy új munka kezdetét jelenti. Ezt a Csel2 tanítja, ahol azt olvassuk, hogy Pünkösöd napján „megjelentek előttük [ti. a Csel1:26 apostolai előtt, ők az „előttük” a Csel2:1-3-ban, v. ö. Csel2:14] kettős tüzes nyelvek és üle mindenikre azok közül. És megtelének mindnyájan Szent Lélekkel”. Három évig kísérték az apostolok Krisztust és tanultak Tőle, de most az inasévek véget értek, s a valódi küldetésük a Király követeiként hamarosan elkezdődött. A magasztos feladatra történő felvértezképpén kente fel őket a Lélek. Így volt Krisztussal is: az engesztelő munkája befejeződött, de a trónra ültetése a magasságban jelezte a királysága irányításának kezdetét. Krisztus élete, halála és feltámadása egyszerűen csak lefektette az alapot, melyen most elkezdte kivívni a királyi győzelmeit. A munkája Király-Főpapként csak elkezdődött, amikor felruháztatott „minden hatalommal”. Ő most a „hatalma szavával fentartja a mindenséget” (Zsid1:3), jó hatásfokkal használva a jogarát.

Harmadszor, Krisztus „leültetése” a tisztesség és a méltóság jele. Amikor hivatalosan használatos, a leülés méltóságot és felmagasztalt mivoltot jelent: egy felsőbbrendű valaki fölébe emeltetik az alattvalóinak, mint egy király a trónjára vagy egy bíró az ítélőszékébe. Így jelentette az ószövetségi leülés a kapuban kifejezés (Ruth4:1-2, v. ö. 5Móz16:18) egy bírósági eljárás megtartását. Jób erre utalt, amikor ezt mondta: „Mikor a kapuhoz mentem, fel a városon; a köztéren [a magiszteri] székemet fölállítám: ha megláttak az ifjak, félrevonultak, az öregek is fölkeltek és állottak.” (Jób29:7-8) Amikor a Legfelségesebb úgy van ábrázolva, mint Aki ülést tart, a felséges látvány ekképpen van leírva: „Az öreg korú leüle... széke tüzes láng... ezerszer ezersen szolgálának néki, és tízezerszer tízezeren állának előtte; ítélok ülének le, és könyvek nyittatának meg” (Dán7:9-10, más példáit ennek a harmadik jelentésnek lásd Mt25:31, Jel20:11).

Negyedszer, az ülés a folytonosság állapotát jelzi. Krisztus megaláztatása csak átmeneti volt, de a felmagasztaltatása és a trónra ültetése állandó. Jákob József szenvedéseiről majd az azt követő dicsőségéről beszélve ezt mondta: „Keserítik, lövöldözik és üldözik a nyilazók: de mereven marad kézive” (1Móz49:23-24). A héber kifejezés szó szerint „ül”, de alkalmasan fordítják a „marad” igével, mint ebben az igeversben: „a gyülekezet sátorának nyílásánál maradjatok” (3Móz8:35). A Krisztushoz tartozó legnagyobb megtiszteltetés pozíciója állandó. Ő biztosan és tartósan van „leültetve”. „És Isten kegyelme megerősített egy ülőszéket, és ül azon igazsággal Dávid sátorában” (Ézs16:5). A leültetett Krisztus és a trónra ültetett Krisztus egy és ugyanaz. „az ő hatalma örökkévaló hatalom... és az ő országa meg nem rontatik” Dán7:14).

Krisztus Isten jobbján van

Mivel Isten testtelen, nincsenek fizikai tagjai. Amikor ezekről történik említés, azt jelképesen kell értelmezni. Az, hogy Krisztust „a saját jobbára” ültette, jelzi az Iránta érzett szeretetét. Az első előfordulása a Szentírásban ennek a jelképes kifejezésnek az 1Móz35:18 marginális olvasatában található. Amikor Ráhel megszülte a második fiát, „Benjáminnak” nevezte, aminek a jelentése „a jobb kéz fia” – a kedveskedés neve. Benjámint volt az utolsó az idős pátriárka fiai között. Jákob, azzal, hogy Benjámin a jobb keze fiának nevezte, kifejezte a mélységes szeretetét iránta, mint aki azt a helyet örökölte a szívében, amit korábban az édesanyja foglalt el. Hisszük, hogy itt ez a fő elképzelés. Ahogyan Isten „az ő tulajdon Fiának nem kedvezett”, amikor Ő a törvényszéki haragját csillapította le, úgy helyezte őt „a saját jobbára” annak a munkának a befejezésével. Ha az Atya szerette Krisztust, amiért letette a saját életét (Jn10:17), akkor vajon nem készítette volna a szeretetét erősebb megnyilvánulásokra, miután ténylegesen letette azt?

Az Isten jobbján levő Krisztus jelzi, hogy Ő minden áldottságot élvez. Ez a Zsolt16:11-ből derül ki. Jól meg kell jegyezni, hogy a szavai a Messiás szavai, s Ő konkrétan a felmagasztaltatásával kapcsolatban mondta aztán, hogy kijelentette: „Mert nem hagyod lelkemet a Seolban; nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson.” Majd így folytatta: „Te tanítasz engem az élet ösvényére, teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké.” Ez jelzi az Atyával fennálló közösségének a bensőséges mivoltát az Ő arcának teljes fényében. Krisztus ottléte „az Atya jobbján” az Ő méltóságáról, tisztességéről és dicsőségéről beszél. Amikor a királyok kifejezték a tiszteletüket az általuk megbecsültek iránt, ezt azzal tették, hogy a jobbjukra ültették őket. Ennek szemléltetését láttuk az 1Kir2:19-ben, ahol Salamon tiszteletet adott az anyjának. Ugyanez a gondolat volt Zebedeus feleségének elméjében is, amikor megfogalmazta azt a kérést, hogy az egyik fia Krisztus jobb, a másik a bal keze felől ülhessen (Mt20:20-21). Az, hogy Isten a jobbójára ültette Krisztust, jelezte a legnagyobb tisztesség ráruházását – ez a kiválóság és a dicsőség helye. Isten Énókhót és Illést a mennybe vitte, de sehol nem olvassuk, hogy ők a jobbján ülnének. „Melyik angyalnak mondotta pedig valaha: Üljetek az én jobbkezem felől”? (Zsid10:13) Ez a méltóság egyedül Magaé Krisztusé.

Az „Isten jobbján” ülés hirdető Krisztus legfőbb hatalmát és uralmát. „Mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbján” (Mt26:64). Ez jelezte Krisztus felruházását a legfőbb tekintéllyel. Ő „üle a Felségnek jobbára a magasságban” és személyesen, a „hatalma szavával fentartja a mindenséget” (Zsid1:3). A „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön” (Mt28:28) a saját hangzatos bejelentése. A trón az egész világegyetem felett „az Istennek és a Bírónak királyiszéke” (Jel22:3), „hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát” (Jn5:23).

Egyrészt az Atya volt az, aki megadta ezt az áldottságot, tisztességet és tekintélyt az Istenember Közbenjárónak, másrészt a Fiúnak teljes joga volt minderre. A dolgok úgy mennek végbe az Atya és a Fiú között, hogy mindkettő külön-külön is felmagasztaltatik. Krisztus felmagasztalása az Atya ajándéka, és ez az Ő tulajdona, ami a Fiút hasonlóképpen megilleti, ezzel van Ő elismerve. Minden hatalom a Fiúnak adatott, ám Ő világosan megmondta az apostolainak is: „Én azért adok néktek... országot” (Lk22:29). A mint az Atya feltámasztja a halottakat és megeleveníti, úgy a Fiú is a kiket akar, megeleveníti. (Jn5:21) Tökéletes egyetértés ez az egységben: Krisztus gyakorolja az akarat szuverenitását, mert az Ő joga, hogy ezt tegye, mégsem tesz semmi mást, csak ami az Atyának tetsző. Mivel az ember Krisztus Jézus egyesült Isten Fiával, megvolt a joga – nem pusztán a munkájáért kapott jutalomként, hanem az isteni mivoltából adódóan is – mindahhoz, amit megadatott Neki. Jahve „társaként” nem is lehet Vele másként.

Nem értünk egyet azokkal a szerzőkkel, akik azt mondják, hogy egyedül Krisztus emberi mivolta magasztaltatott fel. Bár a mi természetünkben, de Maga Isten Fia lett felültetve a menny legmagasztosabb trónjára: „ültette Őt [és nem 'azt'] a maga jobbára”. Egy Személy volt, Aki lett így felmagasztalva. Az egész Krisztus támadt fel és az egész Krisztus ül az Atya jobbán. Nem vagyunk képesek felfogni ezt a titkot, de a hit mégis örömmel befogadja. A hitnek azzal van dolga, ami meg van írva, nem az okoskodással vagy a testi elme ellenvetéseinek magválaszolásával. Ha a Szentírásban leírtakhoz tartjuk magunkat, akkor nem hibázhatunk, s a Szentírás kijelenti: „Monda az Úr az én uramnak [nem egyszerűen csak 'az Emberfiának']: Ül az én jobbomon.” (Zsolt110:1) Ezt az igeverset többször idézik az Újszövetségben, mint bármelyik másikat. Annak pedig, hogy Krisztus Dávid „Ura” volt abban rejlik, hogy Ő Isten Fia, s a második Személye a Szentháromságnak, Aki emberi természetet vett bele az egységbe Önmagával, s Akit Jahve, az Atya meghívott, hogy üljön a jobbára. A trón az Övé Istenként és emberként egyaránt (Zsolt45:7, Jn5:27).

Krisztus megdicsőült emberi mivolta

Krisztus emberi természete, mely együtt létezik az Ő isteni személyében felmagasztaltatott minden teremtmény fölé méltóságban, dicsőségben és tekintélyben. Ez bizonyítja az Atya végtelen szeretetét Iránta és a kimondhatatlan örömét Őbenne. Ennek nagy örömet kell okoznia a mi szívünknek is, s állandóan szemlélnünk kell, de nem a fantázia és a képzelgés, hanem hit által, rajongó imádatban. Krisztus helyváltoztatása (a Földről a mennybe) azonnal az állapotváltozással is járt. Az Ő emberi természete akkor megdicsőült és a képességei megnövekedtek. Erősen hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy ez utalás az „Isten megjelent testben, megigazított lélekben, megláttatott az angyaloktól, hirdettetett a pogányok közt” (1Tim3:16) Ígére. Ennek a mondatnak a helyzete ugyanezt sugallja. S nem is vagyunk egyedül ezzel a nézetünkkel. Egy olyan óvatos és konzervatív igemagyarázó is így értelmezte: „Az angyalok most először látták és örültek az Istenség látványának a Fiú megdicsőült emberségében. S amit az angyalok a boldogító látványban nyertek, ahhoz a világ nemzetei az evangélium prédikálásán keresztül jutottak hozzá, nevezetesen, Isten végtelen szeretetének és Krisztus mindent felülmúló dicsőségének megismeréséhez.”

„Olyan főpapunk van, a ki a mennyei Felső királyi székének jobbára üle, mint a szent helynek és amaz igazi sáornak szolgálja” (Zsid8:1-2). Itt egy további összetevő van kihangsúlyozva, nevezetesen az, hogy Krisztus a nagy Főpapunkként lett felmagasztalva. Az Övé királyi papság: Ő fel van ruházva mind királyi, mind papi tekintéllyel. Figyeljük meg, hogy ez az igevers rögtön a Zsid7 után következik, ahol Krisztust úgy látjuk, mint Melkisédek vagy Pap-Király alkotta előkép valóságát. Ebbéli minőségében a mennyei szentélyben szolgál, „pap is lesz az ő székében” (Zak6:13), azaz királyi állapotú pap, királyi uralommal felruházva. Krisztus nem vár egy további évezredet, hogy beléphessen a királyi hivatalába: Ő azt már most gyakorolja. A „Fenséges” jelenti Isten királyi hatalmát, és Krisztus Magának a Fenségesnek a „jobbára” ült (Zsid1:3). Ő, Akinek amíg itt járt, nem volt hová a fejét lehajtania, most dicsőséggel és tisztességgel van megkoronázva. Ő, Akit az emberek leköpdöstek és megverték, most szuverén Úr égen és földön. Az egész menny elismeri a jogarát és hódolattal adózik Neki.

„Ültette Őt a maga jobbára a mennyekben. Felül minden fejedelemségen és hatalmasságon” (Efl:20-21). Itt a hely, ahol Krisztus most lakozik: maga a menny. A Csel7:48-49 elmondja nekünk, hogy a menny a nagy Isten udvara, ahol az Ő trónja áll. Ott rendelte el Isten Jézus Krisztus tiszteletét. Az Ő felmagasztalása összhangban van a megaláztatásával: ahogyan alászállt a szégyen és a jaj páratlan mélységeibe, most úgy emelkedett a tisztesség és a boldogság mindent felülmúló magasságaiba. Ahogyan az 1Pt3:22 elmondja nekünk: Ő „Istennek jobbán van, felmenvén a mennybe”. Ott „elefántcsont palotában” (Zsolt45:9) és a Megváltónk. Bár isteni mivoltának következtében Ő mindenütt jelenlevő – ott van minden két-

három, az Ő nevében összegyűlt ember között – istenemberi Személyében mégis helyhez kötött, mert az emberi mivolta nem mindenütt jelenvaló. Ezért amikor ítéli a gonoszokat, miután ők nem léphetnek be a mennybe, Ő jön majd le hozzájuk – bár hozza a mennyet Magával, mert „eljö az ő Atyjának dicsőségében, az ő angyalaival” (Mt16:27).

„Ültette Őt a maga jobbára a mennyekben. Felül minden fejedelemségen és hatalmasságon.” Ez beszél a felmagasztaltatása kiválóságáról. Isten nemcsak felmagasztalta, de „nagyon felmagasztalta” Őt (Fil2:9),²⁵ nemcsak „felül”, hanem „messze felül minden fejedelemségen és hatalmasságon”,²⁶ vagy ahogyan a Zsid7:26 fejezi ki, „az egeknél magasságosabb lőn”. Az, Aki olyan fenség3esen dicsőítette az Atyát a Földön, felmagasztaltatott az elképzelhető legnagyobb tisztességre és dicsőségre. Krisztus fölé emeltetett a mennyei seregeknek nemcsak mint a Főjük, hanem sokkalta magasabb ranggal és méltósággal is. Vannak rangok vagy fokozatok az angyalok között is, bár azt, hogy pontosan mik a különbségek, nem tudjuk. Vannak „fejedelemségek és hatalmasságok és erők és uraságok”, de Krisztus messze mindezek fölé emeltetett, s mindannyiuk feletti hatalommal bír. Ez a következő a Zsid1:4-ben: „Annyival kiválóbb lévén az angyaloknál, a mennyivel külön nevet örökölt azoknál.” A dicsőség, amibe Ő lépett be a mennybemenetelekor, arányos és összhangban levő volt a névhez, ami alapvető jogon az Övé.

Az Efl:21 részletesen beszámol Urunk felsőbbrendűségéről. Felülmúlta a mennyei méltóságokat, amikor szeretetből alászállt, hogy szolgálja formát és nevet öltön a mi kedvünkért. De amikor Isten felmagasztalta Őt, „megdicsőítette az ő Szolgáját, Jézust” (Csel32:13, Revised Version), továbbá nyíltan megerősítette a Fiát (Zsid1:4-5). Krisztusnak ez a felsőbbrendűsége nemcsak kiemelkedő, de egyetemes is: „a kinek alávetettek az angyalok, hatalmasságok és erők” (1Pt3:22). „És minden néven, mely nevezetik nemcsak e világon, hanem a következőkben is” (Efl:21), azaz mind a Földön, mint a mennyben, itt és az eljövendőben. Krisztus fölkébe emeltetett minden más kiválóságnak és tisztességnek. Nemcsak a pozíció felsőbbrendűsége adatott meg neki, hanem a név felsőbbrendűsége is. Az Ő nevet nemcsak ideleln az egyház, de odafönn az angyalok is Istennek kijáró imádattal tisztelik (Zsid1:6). Az Ő neve előtt meg fog hajolni minden térd (Fil2:10). Akkor mi jár ki tőlünk Krisztusnak? A szívünk, az életünk, mindenünk.

Az, amit az Efézusi levél 1. fejezete záró verseiben olvasunk, tisztán az isteni kijelentés ügye, ezért csak az Isten által adott hittel vehető át és élvezhető. Amit ott a Szentlélek ismertetett velünk, az teljes mértékben felette áll a fizikai megfigyelése határain és teljes mértékben túllép a keresztyén megtapasztalás birodalmán is. Az, hogy Isten a saját jobbára ültette Krisztust, világosan meg van erősítve az igazság Ígétében. Noha ez messze felette áll az érzékeink megerősítésének határain mindazonáltal dicsőséges tény, amit a hit vonakodás nélkül elfogad az isteni felhatalmazás alapján. Ugyanez ugyanúgy igaz az itt említett más tényekre is. Krisztus felmagasztaltatása a mennyei seregek fölé, mindennek a lábai alá vetése, az, ahogyan most használja az óriási hatalmát, s a kapcsolat, amit a egyház tart fenn Vele meghaladja az érzékeink hatókörét. Amíg ezt szilárdan meg nem ragadja a magyarázó, kötelezően tévedni fog a részleteket illetően.

Krisztusnak megadatott a legnagyobb kormányzati hatalom

Krisztus felmagasztaltatása kettős hasonlással van elénk tárva: Isten a jobbára ülteti Őt, ami (röviden) azt jelenti, hogy a Közbenjáró azzal a legnagyobb kormányzati hatalommal lett felruházva, amit addig egyedül Isten gyakorolt: a világegyetem jogarát most az Istenember,

²⁵ A King James angol változatban „highly exalted”. Károlinál csak „felmagasztalá” – *a ford.*

²⁶ A „messze” szó szintén csak az angol King James változatban szerepel, Károlinál nem – *a ford.*

Krisztus Jézus forgatja. Ami ez után következik, az egy beszámoló a Rá ruházott különböző megtiszteltetésekről. Először is felmagasztaltatott „felül minden fejedelemségen és hatalmasságon és erőn és uraságon és minden néven, mely nevezetik nemcsak e világon, hanem a következőben is” (Ef1:21) Az, hogy minden intelligencia egyetlen közös szintre redukálódik természetesen nem törvény vagy alapelv, ami a mennyben érvényesül! Nem igaz ez azokban a királyságokban sem, melyek felett most a Sátán uralkodik, mint azt az Ef6:12 világossá teszi. A király dicsősége nemcsak abban rejlik, hogy alattvalói vannak, hanem hogy „udvartartása” vagy alattvalói vannak, akik különböző rangúak: közemberek, lovagok, nemesek. Ilyen a királyok Királyának dicsőséges udvartartása is.

Másodszor, minden teremtmény Krisztusnak van alávetve, mert ez a jelentése a „mindeneket vetett az Ő lábai alá” szavaknak (Ef1:22): ez a kifejezés a legnagyobb szuverenitást és hatalmat jelenti. Jézus Krisztus Úrrá tétetett (Csel2:36), „ő mindeneknek Ura” (Csel10:36), Ő „az Ura mindeneknek” (Rm10:12), Ő „mind holtakon mind élőkön uralkodik” (Rm14:9). Az, Aki meghalt a Golgotán, most a világegyetem Uralkodója. Ezen a mani napon is a kezében tartja „a pokolnak és a halálnak kulcsait” (Jel1:18). A mennybemenetele órájától kezdve „hatalma szavával fentartja a mindenséget” (Zsid1:3). Ebben a pillanatban is „uralkodik ellenségei között” (Zsolt110:2). A „mindeneket vetett az Ő lábai alá” befejezett tény, nem pedig jövőle kiállítás, bár még mindig várja az ellenségeinek végső legyőzését. Krisztus az Úr mindenki felett, bármilyen kevésbé ismeri ezt fel és el az istenkáromló világ. A jelen valósága ez, bár ennek minden eredménye még nem észrevehető az érzékeink számára.

A Közbenjárónak ez a felruházása az egyetemes hatalommal egy őszövetségi prófécia tárgya volt. „Látám éjszakai látásokban, és ímé az égnek felhőiben mint valami emberfia jöve [azaz kinyilatkoztatott fenségben]; és méne az öreg korúhoz [és nem Tőle], és eleibe vivék őt [a mennyei segédek]. És ada néki hatalmat, dicsőséget és országot, és minden nép, nemzet és nyelv néki szolgálja; az ő hatalma örökkévaló hatalom, a mely el nem múlik, és az ő országa meg nem rontatik.” (Dán7:13-14) A „valami emberfia” (v. ö. Jel1:13, 14:14) szavak magyarázata nem okozhat gondot. Ugyanarról a Személyről van szó, Akit oly gyakran neveznek „az Emberfiának” az első három evangéliumban, de megváltozott állapotban – ott alacsony sorsú és megalázott, most felmagasztalt és dicsőséges. „Az öreg korú” az Atyát jelenti: Tőle jött Krisztus erre a Földre (Jn16:28), Őhöz tért vissza (Jn20:17), Altala lett megjutalmazva és a trónra ültetve. Az „alávetett” ige (Ef1:22) biztosít minket arról, hogy ez a jövendölés beteljesedett.

A „mindeneket vetett az Ő lábai alá” egy másik hasonlat, de a jelentése világos, nevezetesen azt, hogy Isten olyan méltóságra és uralomra magasztalta fel Krisztust, hogy minden az Ő hatalmában áll, Neki alávetve. Ez világos a legelső igeszakaszból is, ahol ez a kifejezés előfordul: „Úrrá tetted őt kezeid munkáin, mindent lábai alá vetettél” (Zsolt8:7). Az egyik mondat magyarázza a másikat. A „mindent” felerősítik az utána következő szavak: „Juhokat és mindenféle barmot, és még a mezőnek vadait is; az ég madarait és a tenger halait, mindent, a mi a tenger ösvényein jár.” (Zsolt8:8-9) A Zsid2:8 még tovább megy: „Mindent lábai alá vetettél. Mert azzal, hogy néki mindent alávetett [nem pedig 'alávet majd' egy eljövendő korban], semmit sem hagyott alávetetlenül”, semmi láthatót vagy láthatatlant égen és földön, barátot vagy ellenséget. „De most még nem látjuk [a természetes szemeinkkel], hogy néki minden alávetett”, bár egy napon majd meglátjuk úgy is. De közben „látjuk [a hit szemeivel], hogy Jézus... dicsőséggel és tisztességgel koronáztatott meg” (Zsid2:8-9), ahogyan elénk hozzák Őt az Efézus 1 záró versei.

„Mindенeket vetett az Ő lábai alá.” Mint oly gyakran, sok igemagyarázó alaptalanul korlátozta ezeknek a szavaknak a területét az ellenségeinek legyőzésére. Kétségtelen, hogy részben azt is jelentik, de az elsődleges jelentésük mindenki – barát és ellenség – alávetetésének jelentősége és mértéke. „A nép, a mely téged követ” (a fáraó, 1Móz22:8) és „a velem való nép” (Benhadád, 1Kir20:10) szakaszokat joggal fordították marginálisan „a te

lábaidnál” és „az én lábaimnál” kifejezésekkel. Tehát egy és ugyanazt jelenti annak kimondása, hogy „minden nép, akik ’a te alattvalóid’ vagy ’a te lábaidnál’.” Mint láttuk, a „mindent lábai alá vetettél” (Zsolt8:6) úgy értelmezendő, mint „mindent alávetettél Neki”, „semmi” sem kivétel (Zsid2:8). Ha valaki meghajtja a fejét másvalaki előtt, az a tisztelet jele, de ha a lábai elé hullik, az a legnagyobb alávetettséget fejezi ki.

Krisztus a Feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak

Nem okoz nehézséget észrevenni, hogy ez a kifejezés a szent angyalokra alkalmazható és vonatkozik. Az ő alávetetésük Krisztusnak önkéntes és örömteli. Ugyanez igaz az egyházra is, mert Krisztus annak a Feje, és minden tagja „készséggel siet a te sereggyűjtésed napján” (Zsolt110:3), hogy alávéssék magukat az Ő szabályainak. Pontosán ezt jelent a „vegyétek fel az én igámat”: „engedjétek az én úri mivoltomnak, adjátok nekem a szívetek trónját, hajoljatok meg az én kormányzásom előtt”. Amikor az egyháztól Krisztus Testeként beszélnek, azt a méltóságát tárja elénk. S amikor Krisztusról, mint az egyház Fejéről beszélnek, az a legfelsőbb méltóságát fejezi ki. A király hitvese kettős viszonyt fejez ki vele: ő az uralkodó alattvalója, de a feleségeként ő a királynő. Ezért amikor a Zsolt45:10-12 Krisztusról jelenti ki: „jobb kezed felől királyné áll”, hozzáteszi, hogy „szépségedet a király kívánja”, és „hiszen urad ő, hódolj hát [légy az alattvalója és imádd] néki!”

De a kifejezés vonatkozik Krisztusnak az ellenségei felett aratott győzelmére is. Miután Józsué kivívta azt a jeles győzelmet a kánaániták egyesített hadserege felett, ezt mondta: „Nyissátok fel a barlang száját, és hozzátok ki hozzám ezt az öt királyt a barlangból!” Megtették. Ekkor ezt mondta a vezéreinek: „Jőjjetek elő, tegyétek lábaitokat e királyoknak nyakára.” Megtették. Azután Józsué ezt mondta nekik: „Ne féljétek, és meg ne rettenjétek; legyetek bátrak és erősek, mert ekképen cselekszik az Úr minden ellenségeitekkel” (Józs10:22-25, v. ö. Ézs51:22-23). A Zsolt110:1 utal az efféle igeszakaszokra: „a míg ellenségeidet zsámolyul vetem a te lábaid alá”, azaz összezúzom és megsemmisítem. Az egyház Krisztus lábai alatt van alattvalóként, de nem a lábainak zsámolya leigázás és lealacsonyítás által.

A gondviselést a Közbenjáró irányítja

Hisszük azonban, hogy a „mindeneket vetett az Ő lábai alá” még többet foglal magában: nemcsak minden barátját önkéntes behódolás által és minden ellenségét erőszakos leigázás által, hanem minden eseményt is az Ő közvetlen tevékenysége által. Nem egyszerűen „minden teremtményt”, hanem „mindeneket”. Magát a gondviselést is a Megváltó irányítja most: minden történelmet az Ő uralkodói keze formál. Minden mozdulatot, minden történést a mennyben és a Földön egyaránt a királyok Királya és az urak Ura irányít. Ő fel van ruházva minden hatalommal és egyetemes uralommal, s most ténylegesen gyakorolja is azt. De ne hagyjuk figyelmen kívül, hogy Krisztus felmagasztaltatása és szuverenitása a Szentírásban több, mint történelmi realitásként jelenik meg: maga a tény, hogy ez az igazság megjelenik itt az apostol imájának végén, jelzi annak nagy szavahihetőségét, aminek hatással kell lennie a szívünkre és az életünkre. Vajon úgy viselkedünk, mint azok, akik teljesen behódoltak Neki? Amikor azokra nézünk, akik nekünk ellenszegülnek, felfogjuk az Ő „Ne félj te kicsiny nyáj” szavainak jelentését? Ahogyan szemléljük ennek a világnak a felzavarodott vizeit, felfogjuk, hogy a hatalmas erejű Kapitányunk van a kormányznál?

„És Őt tette mindeneknek fölötte az anyaszentegyháznak fejévé” (Ef1:22). Ez sokkal többet is jelent annál, hogy Krisztus az egyház Feje. Ezekben, és az utána következő szavakban a Szentlélek feltár néhány konkrét áldást, amik a megváltottakra szállnak a Megváltó felmagasztaltatásának következtében. Nemcsak a saját Fia kedvéért ültette Őt Isten a trónra, hanem az egyház javára is. „A miként te hatalmat adtál néki minden testen, hogy örök életet

adjon mindennek, a mit néki adtál” (Jn17:2) párhuzamos kijelentés – bár nem annyira kiterjedt. Krisztus abszolút és egyetemes hatalmat kapott az egész teremtesen, hogy örök életet adhasson a választottaknak. A tény, hogy minden hatalom Krisztusnak adatott mennyen és földön adja meg a jelentését az „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt28:18-19). Egyetlen, az Ő szolgálói ellen alkotott fegyver sem lesz vagy lehet szerencsés.

Abszolút Úrrá tétetett a Közbenjáró azzal a különleges céllal, hogy ebből előnye származzon az Ő véren megvásárolt népének. Krisztus egyetemes fejedelemsége és hatalma az Ő szereteteinek szolgálatában működik. „Ezt az Isten fejedelemmé és megtartóvá emelte jobbjaival”. Mi célból? Azért, „hogy adjon az Izraelnek bünbánatot és bűnöknek bocsánatát.” (Csel5:31) Krisztus úgy felmagasztaltatott, hogy kioszthassa az üdvösség ajándékát azoknak, akik a lelki Izraelhez tartoznak – „Isten Izraeléhez” (Gal6:16). Ő nemcsak azért ment a mennybe, hogy „helyet készítsen” az Övéinek (Jn14:2), de munkálkodik az érdekükben addig is, amíg mg itt vannak a Földön. A mennybemenetelekor olvassuk Róla, hogy „Azok [a követői] pedig kimenvén, prédikálának mindenütt, az Úr együtt munkálván velök, és megerősítvén az Ígét a jelek által, a melyek követik vala.” (Mk16:20) Teljes mértékben Ő rendezi el a gondviselésnek a szentjeit érintő ügyeit, s az ellenségei is az irányítása alatt állnak. Pál mondta: „minden ti érettetek van” (2Kor4:15).

Az egyház és a Közbenjáró

Fontos, hogy megvizsgáljuk és megértsük Isten célját azzal, hogy mindent alávetett a Megváltónak: nemcsak az Ő erkölcsi kormányzása alapelveinek szemléltetése végett („aki megalázkodik, felmagasztaltatik”; „akik engem tisztelnek, azoknak tisztességet szerzek”), valamint a jó dolgokat illetően, amik ebből származnak nekünk, hanem annak vonatkozásában is, hogy ennek milyen hatással kell lenni a jellemünkre és a viselkedésünkre. Krisztus közbenjárásának közvetlen célja volt az egyház üdvözítése. Ő önként szenvedte el a megaláztatást és a halált, mert az egyház érdekében magasztalta fel Isten Krisztust, s most az egyház javára használja most a Rá ruházott hatalmat. Noha oly magasra emelkedett, nem vesztette el sem a juhait iránti szeretetét, sem a velük kapcsolatos szándékáról nem mondott le. Minden szív most az Ő kezében van: Általa uralkodnak a királyok, s végeznek igazságot a fejedelmek (Péld8:15), mégis, a kegyelmi céljainak engedelmességgel gyakorolja az uralmát, s rendezi el a világegyetem ügyeit az Ő egyházának javára. Ennek megvalósítása érdekében az egyének és a nemzetek történetét formáló események egész sorozatát irányítja és rendezi.

Mégis mennyire halványan fogja fel azt közölünk bárki, hogy Krisztus az emberek és az angyalok, a démonok és maga a Sátán felett áll. Ez a világ annak az irányítása alatt áll, Akinek a kezeit a kereszthez szegezték. Krisztus uralkodik és irányítja az egyháza javára a szenátus tanácskozásait, a hadseregek küzdelmeit, a nemzetek történelmét. A Nérók, a Nagy Károlyok, a Napóleonok, a Hitlerek, akik egy rövid időre peckesen ennek a világdrámának a színpadára lépnek, csak bábok a trónra ült Krisztus kezében, s azért lettek megteremtve, hogy megvalósítsák az Ő célját, és az Ő népe legfőbb és végső érdekeit szolgálják. Még mikor a nemzetek felzendülnek, mint a haragos tenger és a dolgok látszólag kikerülnek minden ellenőrzés alól, akkor is „szélvészben és viharban van az Úrnak útja” (Náh1:3). Akkor hát semminek sem kell megriasztani minket. A szövetség ládája nincs veszélyben.

„És Őt tette mindenknek fölötte az anyaszentegyháznak fejévé.” Az angyalok számára Krisztus a szuverenitás és a hatalom által „Fő” (Kol2:10), de az egyház Feje emellett a misztikus egység által is. Az angyalok csak a szolgálói, de az egyház az Ő menyasszonya. Ő az egyház „Feje” először is megkülönböztetésként, mint a Királya és az Ura, mert mindenben Övé az elsőség (Kol1:18). Másodszor, hivatalosan: „az egyház engedelmes a Krisztusnak” (Ef5:24), így minden lelki dologban visszautasítja az államnak és a népnek akár az uralmát, akár az irányítását. Harmadszor, a befolyása által: az egyház az életét, az erejét, és a kegyelmet Tőle

kapja, „a Kiből az egész test... segedelmet vévén” (Kol2:19, v. ö. Ef4:16). Minden forrása Őbenne van, Tőle kapja a teljességet. Krisztus nemcsak parancsoló, de könyörületes Fő is, ezért indul meg az egyház gyengeségein.

„Mely az Ő teste.” Krisztusnak van természetes teste a megtestesülése folytán. Van szakramentális teste, ami az úrvacsorában látható. Van szolgálati teste, a helyi egyház vagy gyülekezet (1Kor12:27), ahol az Ő rendelkezéseinek tesznek eleget és az Ő igazságát hirdetik. S van misztikus Teste is, amit a tagjainak egymással és a Főjükkel fennálló titokzatos egység miatt neveznek így, s ami teljesen kívül áll a mi fizikai érzékszerveink hatókörén. Hitünk szerint ez az a Test, amiről itt és az Ef4:12-13-ban (amit soha nem valósított meg egyetlen földi gyülekezet sem) szó van, az egyház, amiért Krisztus Önmagát adta. A kifejezés nem korlátozható egyetlen helyi gyülekezetre sem. Ez magában foglalja „az elsősülöttek seregét és egyházát, a kik be vannak írva a mennyekben” (Zsid12:13) – Isten választottjainak összességét. Ez a misztikus Test formálódásban van Ábel napjai óta és ez nem is fejeződik be az emberi történelem végéig.

Nézzük ezt az ellentmondásos kifejezést az előzők fényében. Az, hogy Krisztus az Atya jobbára ült, egyedül csak a hit számára látható. Az, hogy minden Neki lett alávetve, ne látható az érzékszerveink számára: „most még nem látjuk, hogy néki minden alávetett” (Zsid2:8), s nem látjuk az egyházat sem „mely az Ő teste”. Nézzük az utána következők fényében: „a ki mindeneket betölt mindenekkel” (Ef1:23), ami soha nem volt elmondható egyetlen helyi gyülekezetről, sőt felekezetről sem. Az egyház Krisztus közbenjárói „teljessége”: nem létezhet Megváltó megváltottak nélkül, Pásztor juhok nélkül, Vőlegény menyasszony nélkül, élő Fej élő Test nélkül. Ő az egyház „teljessége” (Jn1:16) az élet és a kegyelem Uraként, s az egyház az Ő teljessége, mert azzal a dicsőséggel fogja majd az egyház Őt magasztalni, amit Ő ruházott rá (1Thessz1:10).

Azzal zárjuk, amivel kezdtük. Az egyház viszonya Krisztussal teljes mértékben az isteni kijelentés dolga. Az Ef1:21-23 versei olyasmit tárnak elénk, ami teljes mértékben a hithez tartozik – nem a feltételezésekhez vagy a fantáziához, s nem az értelemhez vagy az érzékekhez. De bár egyelőre e dolgok egyike sem látható a fizikai szemek számára, mégis valóságosak, és egyszer még majd szemlélni fogja ezeket a csodálkozó világegyetem. A Szentlélek benne lakozása teszi az egyházat misztikus Testté, mert csak azok a tagjai, akikben Ő benne lakozik. Az egyház Krisztus „teljessége”, mivel az teszi teljessé az Ő „misztikus Személyét”: a Fő és a Test alkotják a misztikus „Krisztust” az 1Kor12:12-ben, az Ef4:13-ban és talán a Gal3:6-ban. Krisztus nem részesítette ebben a felbecsülhetetlen megtiszteltetésben az angyalokat: ők nem alkotják sem a „Testét”, sem a „teljességét”. Ő jobban szerette a misztikus Testét a természetes testénél, mert odaadta egyiket a másikért.

16. fejezet: Ima belső erőért – Ef3:14-16

Figyeljük meg a most vizsgált szakaszunk tartalmát. Gondoljuk meg a radikális és hatalmas különbséget e között, valamint azok között az imák között, amiket nyilvánosan szoktunk hallani – valamint a saját, egyénileg elmondott imáink között. Vajon nincs valami nagyon határozott oka annak, hogy a legtöbb keresztyén könyörgései manapság olyannyira különböznek az apostolétól? Vajon nem azért, mert Isten népének sok tagja manapság a lelki megtapasztalás sokkalta alacsonyabb szintjén élnek? Ezt biztosan nem lehet megcáfolni. S miért laknak oly sokat a völgyben és oly keveset a hegyeken? Nem azért, mert nem voltak képesek felfogni azt a csodálatos osztályrészt, ami az övék Krisztusban, mert nem ragadták meg és nem élvezték a felbecsülhetetlen kiváltságokat, amik máris az övék, mert nem birtokolják azt, ami a tulajdonuk, mert jórészt a hangulatuk és az érzéseik alapján élnek, semmint hit által abban, Aki szerette őket és Önmagát adta értük? Ez változó mértékben valamennyiünkre igaz.

Kimutattuk, hogy az imáink buzgósága és tárgya összhangban van az Istennel kapcsolatos ismereteinkkel és felfogásunkkal, s a Vele fennálló gyakorlati viszonyunkkal. Ha az Istenről alkotott elképzelésünk a Teremtőre, a Törvényadóra és a Bíróra korlátozódik, ha ritkán látjuk vagy szólítjuk meg Őt másként, mint „a Legfelségesebbet”, akkor a szívünk ugyan elámulhat és a lelkünk megalázkodhat előtte, de a Vele fennálló közösségben valószínűleg nagyon kicsiny lesz a közeledés szabadsága, vagy a szív öröme, és a kéréseink is ennek megfelelőek lesznek. Vagy, ha úgy tekintjük Őt, mint Aki csak az üdvösség megszerzésének reménységét adta meg nekünk Jézus Krisztus által, akkor természetesen és szükségszerűen állandó vágyunk lesz Előtte ennek a reménységnek a megerősítése és felragyogtatása, mert az egyetlen dolognak fogjuk érezni, ami a legszükségesebb a szívünk vigasztalásához és az elménk békességben tartásához. Akkor csak kevés érdeklődést érezhetünk minden más kijelentés iránt, amit Isten adhat az Ő népének megadott kegyelme céljairól.

Amíg kételyeket táplálunk arról, hogy személyesen érintettek vagyunk és részünk van az isteni kegyelem gazdagságában, addig az nem uralkodhat a szívünk felett. Viszont, ha a keresztyén felfogja, hogy az áldott Szentháromság első Személye tartja vele fenn pontosan ugyanazt a viszonyt, mint amit Krisztussal tartott fenn, nevezetesen szövetségi Isten és személyes Atya viszonyát, s ha hitben elfoglalja a helyét azon a biztos alapon, ami minden hívő számára Isten drága Fiának megtestesülése, halála, feltámadása és mennybemenetele, akkor a vágyai természetes módon irányulnak majd Isten céljainak jobb megismerésére az Ő dicsőségének megmutatkozásával kapcsolatban, „Akiben örökséget nyertünk”.

S így van ez ebben az imádságban is, amit most vizsgálunk. Kéri az Atyát, hogy a Lélek és a bennük lakozó Krisztus megerősítő működése által a szentek tudhassák a „titkot”, mélyebb megtapasztalással megismerhessék Krisztus kifürkészhetetlen szeretetét, és beteljesedhessenek Isten egész teljességével. Ó, bárcsak úgy elevenednének meg a lelkeink, hogy a könyörgések, amiket vizsgálunk, a saját lélegzetünké váljanak!

Segítségünkre lesz ennek az imádságnak mind a hatóköre, mind a kérései jelentésének megértésében, ha megfigyeljük az ebben a levélben elfoglalt helyét: nevezetesen a doktrinális szakasz végén és a gyakorlati szakasz bevezetőjénél található, mert ez alakítja az előző tartalmát könyörgéssé és készíti fel a szívet az utóbbi előírásai iránti engedelmességre. Amikor a doktrínát helyesen fogják fel, az erőteljes hatást gyakorol a szívre, és befolyással van az áhítatos életünkre. Hasonlóképpen, amikor az érzelmeket és a lelkiismeretet felkavarják Istennek a népének adott buzdításai, akkor ők térdre esnek Előtte a kegyelmét keresve. Ez a két dolog – a doktrína és buzdítás – vetnek világosságot a jelen igeszakaszunkra.

Az imádság elemzése a következő általános felosztásra mutat. Első az oka, amit az „ezokáért meghajtom térdeimet” szavak jeleznek (Ef3:14). A második a Tártya, nevezetesen „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja előtt, A kiről nevezetik minden nemzetség, mennyen és földön” (Ef3:14-15). Harmadik a kérés: „Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért”

(Ef3:16). Negyedik a könyörgések, szám szerint négy (Ef3:16-19). Ötödik a dicsőítés (Ef3:20-21).

Az ima oka

„Ezokáért meghajtom térdeimet.” Ezekben a szavakban az apostol elmondja nekünk, mi indította őt arra, hogy ez alkalommal így szólítsa meg a kegyelem trónját, mert a szavak nyilvánvaló jelentése ez: „Emiatt, ez okból közeledek most a kegyelem trónjához”. Mi okból? Ez megköveteli tőlünk a szövegkörnyezet vizsgálatát és a megelőző versek megemlítését. A figyelmes olvasó észreveszi, hogy ugyanezek a szavak megtalálhatók a fejezet elején is. „Ez[oká]ért vagyok én, Pál, a Krisztusnak foglya ti érettetek, a pogányokért.” A hittudósok rámutattak, hogy itt nincs ige, aminek „én Pál” volna az alanya, s ezért jelentős véleménykülönbség alakult ki az igeszakasz valószínű felépítését illetően. A legtermészetesebb következtetésnek az tűnik, hogy az 1. versben elkezdődött mondatot újból leismétli és befejezi a 14. versben. Erre a nézetre helyezkedett sok igemagyarázó. Azaz, amit az apostol a fejezet elején akart elmondani, azt félbeszakította a sok, az elméjébe tóduló gondolat.

„Ezért én, Pál” (tekintettel arra a csodálatos és áldott igazságra, ami az egész 2. fejezetben munkát adott a tollának) „meghajtom a térdeimet az Atyának.” De nem tudta ezt azonnal megtenni, mert mikor hozzátette, hogy „én, Pál, a Krisztusnak foglya ti érettetek, a pogányokért”, a „kötelékeinek” felismerése új gondolatsort indított el benne, amit kiterjesztett a 13. vers végéig. Következésképpen az „ezokáért”-ban a 14. versben kettős utalás rejlik: közvetlenül utal a 2-13. versekben feljegyzett isteni kijelentésre, ami főleg „Krisztus titkának” a feltárással foglalkozik, azaz a misztikus Krisztussal, azzal a lelki Testtel, amelynek Ő a Feje – azzal a Testtel, amiben Isten választottjai a zsidók és a pogányok közül test-tagokká, Isten Krisztusban az evangélium által adott ígéretének örökös társaivá és részestársaivá lettek. Közvetve a 14. versen az „ezokáért” az 1. versre tekint vissza, és tudunkra adja Pál lelkének fellélegzését, amit az idézett elő, ami a 2. fejezetben foglalkoztatta, ahol az újjászületés és kibékülés nagy tantételét részletezte – a zsidó és a pogány kibékülését egymással, illetve mindkettő kibékülését Istennel.

„Ezért.” Összevetve a kettős utalást az 1. versben majd ismét a 14. versben, valamit azt amire mindkettő visszatekint, úgy értelmezzük, hogy Pál ezt mondja: „Mivel a szentek isteni módon lettek megelevenítve, s váltak Krisztus misztikus Testének tagjaivá, vágyom arra, hogy úgy éljenek és tevékenykedjenek, ahogyan illik azokhoz, akiket ilyen nagyra becsült az Isten és ilyen felbecsülhetetlenül nagy kiváltságok részeseivé válhattak. Ezért könyörgök Istenhez értük.”

Egyszerre érdekes és tanulságos összevetni ezt az imádságot azzal, ami az 1. fejezet végén található. A fő különbség nem annyira az efézusi levél 1. és 2. fejezetében bemutatott igazság különböző szemléleteiből adódik, mint inkább azokból a különböző hatásokból, amiket az apostol szeretett volna kiváltani azokban, akiknek írt. Az igazságnak valóban különböző ágai tárulnak elénk ebben a két fejezetben, s kétségtelenül ez a különbség határozta meg az egyes imák alapelgondolását, de nem ez az egyetlen és fő oka a különböző hangnemeknek. Az eltérések azoknak az imáknak az egyes könyörgéseiben kifejezték azt a konkrét megelevenítést, amire a hívőknek azért van szükségük, hogy megfelelően válaszolhassanak az eléjük tárt dicsőségek kinyilatkoztatásaira.

Isten szuverén kegyelme a választottjai iránt

Az efézusi levél 1. részében látjuk Istennek a választottjai iránti szuverén kegyelme céljának csodálatos megnyitását, azoknak a lelki áldásoknak a felfedését, amikkel megáldotta őket a mennyekben Krisztusban, s kiválasztva és befogadva őket, örökséget adott nekik a

Szeretettben. Olyan kiválók és ámulatba ejtők az isteni kegyelem eme gazdagságai, olyan teljesen eltérők mindattól, amit ember valaha is kitalált, hogy az apostol azt kéri: kegyeskedjen az Atya megadni a „bölcsestésnek és kijelentésnek Lelkét az Ő megismerésében”, hogy az értelmünk szeméi megvilágosodhassanak és tudhassunk. Fontos, hogy a szent felfogja: Isten szuverén kegyelme az, ami bevitte őt a változhatatlan áldások helyére Krisztusban, „hogy ő Isten igazsága legyen ő benne” (2Kor5:21). Az első dolog, amit a megtért léleknek meg kell tanulnia az, hogy kibékült Istennel a kereszt vére által, s ezzel örökre megszilárdult a békességben Őbenne, hogy egyszer s mindenkorra megigazult Krisztus engedelmissége által, hogy örökre tökéletessé vált, s alkalmassá a szentek örökségére a világosságban. Nem lehetséges tartós belső béke, sem növekedés a kegyelemben, sem szeretet és hálás engedelmisség, amíg ezt az értelmes hit meg nem ragadja.

De amennyire lényeges a hívő számára, hogy felismerje azt a tökéletes helyet, ami az övé Krisztusban Isten trónja előtt, legalább annyira lényeges, hogy Isten dicsőségére, Krisztus tisztességére és a saját maga javára gyakorolja önmagát a lelkében; hogy a vonzalmaival Krisztusra irányítsa; hogy egyre jobban és jobban elváltozzon az Ő képére és hasonlatosságára mind tapasztalatilag, mind gyakorlatilag; hogy „felnőjön Hozzá mindenben”. Ennek megfelelően, miközben az Efézus 1-ben az apostol feltárta Isten velünk kapcsolatos céljait és azért imádkozott, hogy mi is tudhassuk azokat, az Efézus 2-ben többet beszél arról, amit Isten munkált ki a szentekben, s arra kérte Őt, hogy ezt teljesen fejezze is be bennük. Miközben szilárdan ragaszkodunk az elménkben ahhoz a tökéletes és változhatatlan helyhez, ami a miénk Krisztusban, nagyon kell törődnünk az állapotunkkal is: a lelkünkben fenntartott egészséggel, azzal, hogy Krisztus a megfelelő helyet foglalja el a szívünkben, a hit egész házanépének szeretetteljes ápolásával, s azzal, hogy megteljünk Isten teljességével.

Így tehát az imádság az Efézus 3-ban pót, vagy inkább kiegészítő az 1. fejezet imádságához. Ahogyan várható is, a kettő együtt tökéletes egyensúlyt teremt a keresztyén élet fő – a szubjektív és az objektív – összetevői között: a hit Isten kegyelmének önmagán kívüli gazdagságával foglalkozik, a szeretet pedig azzal, ami önmagán belül megy végbe. Az a csodálatos osztályrész, ami Krisztusban van meg neki, nem változik, mivel az tökéletes és egész, de ami önmagán belül alakult ki, annak tökéletesítésre van szüksége egészen a megváltás napjáig. A megigazulása nem lehet teljesebb annál, mint amilyen volt abban a pillanatban, amikor hinni kezdett, de lehet és kell is, hogy ezt jobban megértse. Ezért az Efézus 3-ban az apostol nem pusztán azért imádkozik, hogy a szentek megtudják, mit tett értük és mit adott nekik az isteni kegyelem, hanem azért is, amit Isten most munkál majd ki bennük a Szentlelke által. Az első kérés az, hogy „hatalmasan megerősödjének az Ő Lelke által a belső emberben”, azaz, újuljanak meg napról-napra Általa. S mi lesz ennek a bizonyítéka? Ez: Krisztus hit által a szívünkben lakozik, s a szívünk Őrá irányul, mint a Tárgyára, s legfőképpen Hozzá vonzódik.

A Tárgya

Azt, Akit Pál megszólított, itt a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjának” nevezi, „Akiről nevezetetik minden nemzetiség, mennyen és földön (Ef3:14-15). Isten a mi Atyánk, először is, mint a létezésünk Szerzője, s ebben az értelemben vagyunk „az ő nemzetsége” (Csel17:28). Másodszor, Ő a mi Atyánk, mivel mi az Ő természetes képmására lettünk megalkotva: Isten lélek (Jn4:24), ezért „a lelkek Atyja” (Zsid12:9). Mindkét értelemben Isten Atyja az angyaloknak, ezért nevezik őket „Isten fiainak” (Jób1:6, 38:7). Harmadszor, Isten a mi Atyánk magasztosabb értelemben is, lelkileg, Aki az Ő természetének vagy az erkölcsi hasonlóságának részeseivé tett bennünket a megújítás által (Jak1:18, 2Pt1:4). Ő szövetségi kapcsolat által „a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja”, mint Istenember-Közbenjáróé, s Jézus egész életében ekképpen ismerte is el Őt (Lk4:29, Jn5:17, 20:17). Mivel Isten a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, ezért Ő a mi Atyánk is a kifejezés lelki és legmagasztosabb értelmében, amire a Jn20:17 utal. Minden

kegyelem Krisztuson keresztül árad ránk az Atyától: Ő a megváltottak Atyja, s ezért van bejárásunk Hozzá az imába vetett hit által. Ez a viszony, amit Isten tart fenn az Úr Jézussal az Ő Atyjaként, vált az apostol könyörgésének az alapjává. Áldott igazság ez a számunkra, amit megragadhatunk.

A figyelmes olvasó észreveszi majd a változást az apostol eme imájának megszólításában. Az első fejezetben úgy közeledett Hozzá, mint „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istenéhez” (Ef1:17), ami még konkrétabban abban a szövetségi viszonyban láttatja Őt, amiben Krisztussal és velünk áll. Ez az alapja annak, hogy Ő „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja” és „a mi Atyánk” (figyeljük meg a sorrendet a Jn20:17-ben), mivel ez az alapja annak, amin mi is Elébe járulhatunk. Charles Hodge mondta: „Nem közeledhetünk Hozzá másként, mint Istenhez, Aki elküldte az Úr Jézust, hogy engesztelő áldozatunk és Közbenjárónk legyen. Ezért mint kibékültek, hit által szólíthatjuk meg Őt, mint a mi Urunk Jézus Krisztus Atyját.” Ismét látjuk tehát, hogy ezeknek a fejezeteknek a doktrínális tartalma adja meg a hangszínt a megfelelő imáik részleteihez. Nem az Efézus 1-ben, hanem az Efézus 2-ben tárul elénk Isten velünk való kibékülésének a ténye, ezért doktrínális kijelentést követő imában az apostol Őt, mint „a mi Urunk Jézus Krisztus Atyját” szólítja meg. Pont ahogyan Isten kezének munkája a teremtésben a mikroszkóp alatt válik nyilvánvalóbbá, úgy minél közelebből vizsgáljuk az Ígét, úgy válnak annak tökéletességei egyre világosabbakká minden részletükben. Az az Íge, amit minden neve fölé felmagasztalt, a legaprólékosabb vizsgálatot is ki fogja állni. Csak akkor vesszük észre a kiválóságát minden egyes részletében és apróságában, ha így vizsgáljuk.

Az Istenség titulussai

Azt, hogy mennyire becsüljük meg titulussokat, amikkel Istent megszólítják (és leírják) az határozza meg, hogy mennyire fogjuk fel az imákat kiváltó doktrínális magyarázatokat. Az Efézus 1-ben az apostol világosságot és tudást kért a szentek számára, hogy a Mindenható kegyelmének és hatalmának tudatos tárgyaiként megérthessék az elhívásuk természetét, valóságát és áldott mivoltát. Most azonban megnövelt képességeket kér a számukra, hogy megízlelhessék teljesebb és érzékenyebb felfogással annak áldottságát, s annak a szeretetnek a közlését, ami oly bőkezűen áradt rájuk, részeseivé téve őket Krisztus kimeríthetetlen gazdagságának. Isten az Ő kormányzásának fenségében teljes mértékben megdicsőül a hit szeméi előtt, mint minden dicsőség igazságos Adományozója Krisztus felmagasztaltatásában. Az Ő akaratának, bölcsességének és hatalmának egyaránt megvan a maguk szemléltetése abban, ahogyan megadta az Úr Jézusnak az elsőség trónját. De Ő, Aki így felmagasztalta a Közbenjárót, egyben az Atyja is az Ő szeretett Fiának, s Benne Atyja azoknak is, akiket Krisztus nem szégyellt „atyjafiainak” nevezni (Zsid2:11). Ez az, ami irányította az apostol ennek a konkrét megszólításnak a kiválasztásában.

A konkrét törődés megelőző tanítással a 2. fejezetben volt az, amiért Pál most „Atyának” szólította Istent. Figyeljük meg alaposan, miképpen bukkan elő a különleges kapcsolatunk azzal, Aki nemzett minket. Úgy beszél rólunk, mint „megbékéltekről” (Ef2:16). Kijelenti, hogy „van menetelünk mindkettőnknek egy Lélekben az Atyához” (Ef2:18). Úgy beszél rólunk, mint „Isten házanépéről” (Ef2:19 – Károlinál „cselédeiről” – *a ford.*), sőt, mint „Isten hajlékáról a Lélek által” (Ef2:22). Ugyanez az áldott tény adott színezetet a konkrét kéréseknek, amiket az apostol itt fogalmazott meg. Az imájának könyörgő részében a központi helyet Krisztus minden felülmúló szeretetének a szentek által történő felfogása foglalja el. Az isteni szeretet megnövelt élvezetével kapcsolatos kérést a legalkalmasabb módon intézte az Atyához, mert ez a hívőnek a gyermeki kapcsolatából eredő kiváltsága – ahogyan a dicsőség reménysége is az igazságos várakozása az üdvösség megigazult örököséként (Rm5:1-2).

„A kiről nevezetik minden nemzetség, mennyen és földön.” (Ef3:15) E mondat pontos jelentését illetően talán van helye a véleménykülönbségeknek a kifejezései pontos jelentésének

vonatkozásában. Először is, az „A kiről” előtag „az Atya” vagy „a mi Urunk Jézus Krisztus”. Nyelvtanilag az előtag kettős jelentésű, de mi jobbnak látjuk a legközelebbit venni és Jézusra vonatkoztatni. Második a „minden nemzetség, mennyen és földön”. A legtöbb igemagyarázó ezt a hit házanépére korlátozza, azokra, akik befejezték a földi pályafutásukat, illetve azokra, akik még mindig ezen a színen vannak. De az Ef1:10, a Kol1:20 és a Zsid12:22-23 figyelembevételével mi nem korlátozzuk így le a jelentését. A „minden nemzetségbe” beleértjük a megváltottak teljes seregét, valamint a szent angyalokat. Harmadszor, a „neveztetik” szó nem azt jelenti., hogy mindegyiküket ugyanazzal a névvel illetik, hogy a „keresztyén” megnevezés az angyaloknak is megadatik, hanem mint ahogyan az egyik szerző rámutat, „a kifejezést a családi szokástól kölcsönzi, melyben mindenki ugyanazt a [család]nevet viseli, mint a családfő”. Isten minden választottja az angyalok és az emberek között Egy Fő alatt vannak összegyűjtve és egy közösséget alkotnak.

A héber szokás szerint a családok egy csoportjából vagy osztályából mindegyik azt állította, hogy egy atyától származtak, például Izrael tizenkét törzse. József „a Dávid házából és háznépe [görögül: pátria] közül való volt” (Lk2:4). A szó csak a Lk2:4-ben, a Csel3:25-ben és az Ef3:15-ben fordul elő, s azt jelzi, hogy a klán vagy a személy ugyanabból a gyökérből ered. Így tehát a szó nagyon alkalmas annak a közösségnek a kifejezésére, aminek az élén Krisztus áll.

„Ezokáért meghajtom térdeimet” (Ef3:14). Pál valójában ezt mondta: „Mivel Isten oly csodálatosan bánt veletek és annyi kegyben részesített benneteket [mint amiket leírva találunk az Ef2:1-3:12-ben], én további áldásokat kérek Tőle a ti részetekre. Sőt, látva az isteni kegyelemnek és hatalomnak azt a csodálatos működését, a szívem arra indul fel, hogy a legnagyobb jótéteményeket kérje.” „A mi [és nem az Ő] Urunk Jézus Krisztusnak Atyja előtt.” Azaz, „könyörgök a mi kegyes Atyánknak, Aki a mi Főnk szövetségi Isteneként az”. „A kiről neveztetik minden nemzetség, mennyen és földön.” Mivel minden dolog Krisztusban lett egybeszerkesztve, „mind a melyek a mennyekben vannak, mind a melyek e földön vannak” (Ef1:10) az egész család Tőle kapja a nevét. Mivel Krisztus lett a Feje mindenkinek – a mennyei hierarchiának ugyanúgy, mint az egyháznak (Ef1:21-23, Kol2:10) – tulajdonosi jogai vannak az egész közösségben: Őt mindannyian birtokolják és Ő is mindannyiukat birtokolja. Így értelmezzük az Ef3:15 versét.

Az apostol kérése

„Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért” (Ef3:16). Ez jelenti ki a szabályt, mely által az Urat arra kéri, hogy legyen kegyes: de nem az Ő népe hitének vagy hűségének megfelelően, nem is a lelki szegénységüknek és szükségüknek megfelelően, hanem és inkább az Ő dicsősége gazdagságának megfelelően. Közvetve ez valóban a szegénységünk és méltatlanságunk elismerése, közvetlenül azonban a dicsőség Ura teljességének és elégségességének szemlélése. Istenben minden dicsőségessé teszi Őt. Ő az imádat helyes Tárgya. Az apostol azért imádkozott, hogy Isten a népével az Ő kegyelme és hatalma teljességének megfelelően bánjon, amik az Ő dicsőségét alkotják és megteszik Őt minden jó forrásává. De „a dicsősége gazdagsága” többet is tartalma a kegyelménél és a hatalmánál: magában foglal Istenben mindent, ami Őt dicsőségessé teszi: a bőkezűségét, a végtelen forrásait és a tökéletességeinek túlradó bőségét.

„Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért.” A gyengécske értelmünk megsegítése végett a Lélek, mint oly sokszor, emberi módon beszél. Azokat a dolgokat, amiket az emberek a legtöbbre értékelnek, nevezi „gazdagságnak”. Most emeljük fel ez a fogalmat egy rendkívül magas szintre. Az Úrnak is megvan a saját „gazdagsága”. Mivel a gondolataink nem képesek annál feljebb emelkedni, ami szuper-kiemelkedő vagy dicsőséges, ezért ezt a gazdagságot „az Ő dicsősége gazdagságának” nevezi. Ez nem pusztán a dicsőség gazdagsága,

vagy dicsőséges gazdagság, hanem „gazdagság a dicsőségben” (Fil4:19), azaz mennyei gazdagság. Az Ő gazdagsága a magasságban – a záloga vagy az előíze annak, ami a szenteknek már ebben az életben megadatik. Az utalás Krisztus túláradó teljességére történik, mivel „Ő mindennek az örököse” (Zsid1:2). Ebbéli minőségében kimeríthetetlen forrásokkal rendelkezik minden szükségletünk betöltéséhez. Benne megvan a dicsőség gazdagsága és bősége. S a „[gazdagsága] szerint” ugyanaz, mintha mi kérnénk, adja meg mindezt nekünk.

Dicsőség

A dicsőség valamennyivel több, min a kiválóság. Ez a megmutatkozott kiválóság, amit nagyra becsülnek. Ez a valóságossá és kimondhatatlanná tett isteni jellem megmutatása a szívünk számára. Csodálatos és áldott tény, hogy Isten összekötötte a dicsőségét a népe javával. A két dolog elválaszthatatlanul kapcsolódik össze: ők dicsőítik Őt, Ő pedig megdicsőül bennük. A mi boldog kiváltságunk tehát Elé tárni a kéréseinket ezzel az előttünk álló ténnyel, és arra kérni Őt, hogy ruházza ránk a kegyeit. Az apostol a könyörgő ima csúcsára készült felemelkedni, a legdicsőségesebb dolgokat kérve a keresztyéneknek, amik csak megadhatók nekik. A könyörgése során kijelentette: „Vajon nem a Te dicsőséged lesz, ha teljesítesz ilyen kéréseket és kegyeskedsz megadni ilyen áldásokat?” Ha szorult helyzetbe kerülünk, azt biztosan nem az Úr miatt van, s a hiba teljes mértékben a miénk. Hit által kell szemlélnünk az isteni tökéletességeket, mert az Istenember Közbenjáró gazdagsága ugyanolyan korlátlan, mint magának az isteni természetnek a mérhetetlen dicsősége.

Az apostol könyörgése

Mielőtt rátérnénk a könyörgésének részleteire, tegyünk néhány általános megjegyzést. A kéréseket, amiket az apostol készült megfogalmazni, az „ezokáért” magyarázó kifejezéssel vezeti fel. Azt készült kérni, hogy erősödjenek meg hatalmasan a Lélek által a belső emberben, s hogy Krisztus hit által lakozzon a szívükben, mely kérésekből úgy érthetjük, hogy az állapotuk kritikus volt, vagy mindenesetre gyenge és alantas állapotban voltak. Mégsincs semmi az egész szöveggörnyezetben, ami alátámasztaná ezt az állítást. Inkább az Isten által a számukra már megtett csodálatos dolgok miatt Pál felbátorodott és arra kérte Őt, hogy ezeknek a szenteknek legyen megadva az Ő kegyeinek fokozott felismerése és élvezete. Amikor az Úr jelképes áldásokkal ajándékozott meg minket, távol legyünk a megelégedéstől, ösztönözzenek ezek minket arra, hogy további ajándékokat kérjünk és várjunk az Ő kezéből.

De ez nem minden, ami a számunkra fontos ebben a konkrét részletben, amire az imént hívtuk fel a figyelmet. Van még más is, amit a szívünkre kell vennünk, nevezetesen az, hogy akik a legnagyobb kegyet kapták Istentől, azoknak valóban szükségük van az imásra és az kegyelem trónja elé járulásra. Miért? Azért, hogy jól használhassák mindazt, ami megadatott nekik és ahhoz méltóan élhessenek. „Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle” (Lk12:48). Csak az isteni kegyelemből kapott újabb adagok teszik lehetővé a számunkra, hogy eleget tegyünk ennek a követelménynek, s az efféle utánpótlásokat naponta és buzgón kell keresnünk. A kiváltságok kötelezettségekkel járnak, s a lelki kötelezettségek nem teljesíthetők a magunk erejéből. Isten gazdagon megáldotta az efézusiakat, s emiatt vagy ez okból imádkozott értük az apostol, hogy Krisztus Lelke által erősödjenek meg a belső emberben, s valóban képesek legyenek felmérni azokat az áldásokat és kifejezzék a hálájukat értük az életük során, ami majd az Adományozó dicsőségére válik.

Annak fényében is elmélkednünk kell ezek felett a kérések felett, hogy miképpen szólítja meg Istent és miképpen tárja Elé a kéréseket. Nem kétséges, hogy az olvasó a szerzőhöz hasonlóan hallott imákat, amikben a test nem, vagy csak kevéssé kapcsolódott a bevezető nyelvhez: imákat, amelyek az Istenséget hangzatos nevekkel szólították meg, de nem

kapcsolódtak az ezt követő kérésekhez, vagy nem illettek azokhoz. A Szentírás imái nagyon különböznek ettől. Azokban azt látjuk, hogy a bevezető megnevezések a lehető legjobban illenek a soron következőkhöz: a konkrét jelleg, amiben Istent megszólítják, bensőséges tiszteletet hordoz a Neki megfogalmazott kérések iránt. Például, amikor Jákob halálosan félt Ézsautól, így imádkozott: „Óh én atyámnak Ábrahámnak Istene, és én atyámnak Izsáknak Istene, Jehova! ki azt mondád nekem: Térj vissza hazádba... Szabadíts meg, kérlek, engem az én bátyám kezéből” (1Móz32:9-11). Az atyáinak (és a magvuknak) ígérte meg Isten a Kánaánt! Amikor az oltár alatt levő lelkek azért könyörögtek Istennek, hogy bosszulja meg a vérüket, így szólították Őt meg: „Uram, te szent és igaz” (Jel6:10).

A most vizsgált imádság „a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjához” szól, s ami az után következik, az folyamodás az atyai szeretetéhez és gondoskodásához. Elhangzott, hogy „a milyen könyörülő az atya a fiakhoz, olyan könyörülő az Úr az öt félők iránt” (Zsolt103:13). A szív micsoda szabadságát adja ennek az áldott ténynek a felfogása, amikor a kegyelem trónjához közeledünk! A Megváltó biztosított minket róla: „Ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, a kik kérnek tőle?!” (Mt7:11) A szent nem egy vonakodó Adományozóhoz közeledik, akinek a húzódozását az adakozástól kell legyőzni a könyörgésekkel, hanem a szerető Atyához, Aki jobban készen áll adni, mint azt mi kérjük. Mivel Ő a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, Ő a mi Atyánk is, s ekként készségesebben ad jó dolgokat nekünk, mint arra a legkedvesebb földi szülő képes a kicsinyeinek. Az apostol itt így láttatja Őt, s ennek megfelelően fogalmazta meg a kéréseit.

A rögtön ez után következő mondatot sem szabad figyelmen kívül hagynunk: „a kiről nevezeték minden nemzetség, mennyen és földön”. Nekünk úgy tűnik, hogy az apostol ezt is belefoglalta a könyörgésbe. Mintha ezt mondta volna: „Áldott Urunk sok drága gyermeked most a Te közvetlen jelenlétedben van a magasságban, de a szeretteid közül vannak még itt lenni is, a szükség helyén. Azoknak, akik Veled vannak fenn, üdvözítő látványban van részük. De ne korlátozódjon minden áldottság rájuk, hanem adj legalábbis egy részt belőle azoknak is, akik még ebben a roppant sivatagban vannak.”

Nekünk tehát gyakorlati használt kell vennünk a levelek minden kijelentésének, esedező könyörgéssé alakítva át azokat. „Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért.” Pál tekintete felfelé irányult a kimondhatatlan tisztaság és boldogság honára, s Rá, Aki a központi helyet foglalta el abban. Ez indította őt arra, hogy nem közönséges kegyeket kérjen, hanem olyan áldásokat, amelyek megfeleltek az Ő dicsősége végtelen gazdagságának és összemérhetőek voltak azzal.

Az áldások, amiket itt Pál kért a szenteknek, vakító ellentétben állnak azokkal az alantas és szűkös kérésekkel, amiket sok hívő szokott manapság megfogalmazni. A hitvalló keresztyének nagy többsége úgy látszik, az üdvösség lényegét és summáját úgy tekintik, mint szabadulást a bűneik büntetésétől és a bizonyosság abban, hogy az örökkévalóságot a mennyben töltik majd. Látszólag kevés, vagy egyáltalán semmi fogalmuk sincs azokról a dicsőséges kiváltságokról, amik már most az övéik: a bennük lakozó Szentlélek által hatalmasan megerősödnek, hozzáférnek Krisztushoz a függönyön belül, felnőnek Hozzá mindenben és betelnek Isten egész teljességével. Pál e kérései olyan lehetőségeket tárnak elénk a keresztyén életben, amiket csak kevesen látnak meg és még kevesebben törekednek rájuk. A bűnbocsánat tudata valóban felbecsülhetetlen jótétemény, de mégis a keresztyén megtapasztalás kezdeténél van és csak záloga a sokkal nagyobb és pompásabb áldásoknak, amiket az Atya fog ránk ruházni, ha követjük az Ő megismerését, és igyekszünk megragadni azt, amiért megragadott minket Jézus Krisztus, nekidőlve az előttünk levő dolgoknak (Fil3:12-14).

„Nyisd szét a te szájad”

Megint mondjuk: ha szűkölködünk, az miattunk van, nem az Úr miatt, a hiba bennünk van. Ő gazdag lakodalmat tárt a szemünk elé az evangéliumban: „lakodalmat kövér eledelekből, lakodalmat erős borból; velős, kövér eledelekből, megtisztult erős borból” (Ézs25:6). A mi Istenünk nem szűkmarkú Vendéglátó, és nem is hagyja, hogy szűkösen részesüljünk az Ő jótéteményeiből: „Egyetek barátim, igyatok, és részegedjete meg, szerelmesim!” (Én5:1) az Ő nagylelkűségének hívása hozzánk. „Nyisd szét a te szájad” az Ő meghívása, „és betöltöm azt” (Zsolt81:10). Milyen mélységesen megszegyenülünk, ha okunk van ezt kiáltani: „végem van, végem van, jaj nékem!” (Ézs24:16) Ez a „végem van” nem hoz Neki tisztességet. Az ilyen „végem van” feltárja, milyen mélyen a kiváltságaink alatt élünk. Ez a „végem van” annak következménye, hogy nem használjuk ki az Isten által nekünk biztosított gazdag ellátást, s az efféle hiba visszavezethető az imaéltünk hiányosságaira: „nincsen semmitek, mert nem kérítek” (Jak4:2).

Figyeljük meg, hogy az apostol nem ezzel a bevezetővel kezdet a mondandóját: „Ó, Istenem, ha lehetséges, ruházd rá ezeket a gazdag lelki áldásokat a Te népedre”. Valóban nem, mert nem sértené meg Őt, Aki ezt mondta nekünk: „A ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Rm8:32) „Szabadon”, nem kelleltenül. A szentekért mondott imáikban egyetlen egyszer sem találkozunk azzal, hogy bármelyik apostol így szűkítené a kéréseit: „ha ez a Te akaratod”. Igaz, hogy a Megváltó így imádkozott a Gecsemáné kertben: „Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen a mint én akarom, hanem a mint te.” (Mt26:39), de Ő ott olyan helyzetben volt, amilyenben mi soha nem lehetünk, és soha nem is tanította így imádkozni a tanítványait. V. ö. Mt7:6, Jn14:13-14, 15:16, 16:23; v. ö. a Jn17:24-ben az „Atyám... akarom” szavakkal! Igaz, a mi akaratunkat alá kell rendelni az isteninek, mégis a mi kiváltságunk és kötelességünk „megértenünk, mi legyen az Úrnak akaratja” (Ef5:17).

Az Ő kijelentett akarata

„És ez az a bizodalom, a melylyel ő hozzá vagyunk, hogy ha kérünk valamit az ő akarata szerint, meghallgat minket” (1Jn5:14). Ez nem az Ő örök rendelésére vagy a titkos akaratára vonatkozik, aminek egyetlen részéhez sem kapcsolódik a mi felelősségünk, hanem a kijelentett akaratára, ahogyan azt ismertette velünk az Ő Ígében. Az Ígében Isten világosan kijelentette, hogy kész megadni mindent a hit imádságára válaszul, ami az Ő dicsőségére és a mi javunkra szolgál. S azt sem hagyta meghatározatlanul, hogy mi van az Ő dicsőségére és a mi javunkra: az apostolok feljegyzett imái világosan kijelentik ugyanezt nekünk. Nem kell tehát haboznunk, ha azért imádkozunk, hogy megerősödhessünk az Ő Lelke által a belső emberben, hogy Krisztus hit által a szívünkben lakozzon, hogy beteljesedhessünk Isten egész teljességével, mert az Isten kijelentett akarata, hogy ezeket a dolgokat kérjük, s ha hozzátesszük a „ha ez a Te akaratod” szavakat, az nem egyéb, mint hamis vagy téves alázat. Ez Isten akarata, vagy az apostolt nem indította volna fel a Szentlélek efféle kérések megfogalmazására, majd a feljegyzésére útmutatásul nekünk.

Az olyan igeszakaszok fényében, mint a Zsolt81:10, Én5:1 és a Rm8:32 valóban szánalmas hallani, amint oly sok hitvalló keresztyén úgy imádkozik, mintha Isten vagy nagyon szigorú Úr lenne, vagy olyan, Akinek korlátozott a vagyona. Ő konkrétan megparancsolta nekik: „Igyekeztek pedig a hasznosabb ajándékokra” (1Kor12:31), de mégis, milyen kevesen teszik meg ezt! Nagyon kicsiny szent törekvésük van arra, hogy elérjék Isten számunkra legjobb dolgait, hogy növekedjenek a kegyelemben, hogy a szőlőtő gyümölcsöző ágai legyenek, hogy bemutassák az Ő dicséretét. Az Ő igazságának, szentségének és kegyelmének mily csekély része elégíti ki látszólag őket! A vágyaik gyengék, a várakozásaik kicsinek, a törekvéseik

majdnem semmik. „Igyekezni pedig a hasznosabb ajándékokra” nem más, mint hevesen vágyakozni ezekre az azt kísérő, ezen isteni adományok megszerzésére irányuló buzgalommal, ami fokozza majd a kegyességet és a hasznosságot nemcsak a saját maguk, de a szent társaik számára is. Pontosan ezt tette itt az apostol: buzgón könyörgött a legjobb ajándékokért az efézusiak számára.

A jobb dolgok

„Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjetek az Ő Lelke által a belső emberben” (Ef3:16). Ez volt az első dolog, amit Pál kért az Atyától a számukra. Elmélkedjen ezen minden keresztyén elgondolkodva és reménykedve. Igyekezzen ezt most felfogni, ha eddig még soha nem tette, hogy a megbocsátás, amit Isten megadott neki a megtérés órájában, csupán az Ő rá vonatkozó kegyelmi céljai beteljesedésének a kezdete volt, és sokkal jobb dolgok várják őt Tőle még ebben az életben. A bűneinek Isten által történt megbocsátása csak egy eszköz volt egy cél eléréséhez, valami további és gazdagabb cél szem előtt tartásával. Értse meg a keresztyén olvasó, hogy még el sem kezdte felfogni azt a gazdag örökséget, amelyre Isten támasztotta őt, amíg nem fogja fel, hogy az az ő kiváltsága, a kötelessége, a jogos osztályrésze, hogy erős legyen az isteni Lélek erejével. Az ördög arról igyekszik meggyőzni minket, hogy Isten meghagyja a gyermekeit törekenyeknek és gyengéknek ebben az életben, de ez egyike a sok hazugságának. Isten kijelentett akarata a számunkra ennek pont az ellenkezője: „legyetek erősek az Úrban, és az ő hatalmas erejében” (Ef6:10). Olvasó, ne engedd, hogy a Sátán továbbra is becsapjon téged, hanem igyekezz azonnal átvenni azt, amit Krisztus vásárolt meg neked!

Kérj várakozással

Mivel Isten kijelentett akarata az, hogy lelkileg egészségesek és erőteljesek legyünk, nekünk Tőle kell kérni az erőt, mégpedig várakozással kérni. Ha nem mutatta volna meg az Ő jótetszését ebben a dolognak, akkor lehetnének némi kételyeink arról, miképpen cselekedjünk, mivel azonban megmutatta, mit gondol erről, az utunk teljesen világos. Lapozzon az olvasó az Ezék36:25.36-hoz és figyelje meg az áldott ígéreteket, amit Isten ott tett az Ő népének, ezzel a bejelentéssel zárva: „Én, az Úr mondtam és megcselekedtem.” Azután figyelje meg az olvasó alaposan, hogy a soron következő versben ez áll: „Így szól az Úr Isten: Még arra nézve is kérni hagyom magamat Izráel [lelki] házának, hogy cselekedjem ő velök”. Az isteni kegy nem mentesít minket az alól a kötelességünk alól, hogy felfogjuk és elismerjük a Tőle való függőségünket. Az isteni ígérek azért adtak, hogy hittel megragadjuk azokat és hozakodjunk azokkal elő a kegyelem trónja előtt. Isten kijelentett akarata, hogy a keresztyénség az Ő Lelke erejével erősödjön meg a belső emberben, de az is az Ő akarata, hogy buzgón vágyakozzanak erre és hittel törekedjenek rá buzgó könyörgéssel.

A mi felelősségünk

Pál apostol jelentette ki: „ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra újul” (2Kor4:16). Ennek a ténynek az ismerete semmiképpen sem teszi szükségtelenné az imádkozást ugyanezért a dologért! Isten nem úgy bánik velünk, mintha irracionális lények lennénk, hanem úgy, mint erkölcsi közreműködőkkel, ezért megköveteli tőlünk az egyetértést és az együttműködést – nem támogatást követel tőlünk, hanem a kötelességünk ellátását, s különösen azoknak a lelki kegyelmi ajándékoknak a gyakorlását, amit Ő adott a gyermekeinek. Kérnünk kell, ha szeretnénk ezeket megkapni. S várakozással kell

kérnünk, mert a hitünk szerint lesz meg nekünk. Sok mindenért kell hálásnak lennünk, ha tudatára ébredtünk a mélységes szükségünknek, de az mégsem válik semmiféle hasznunkra, ha nem tanultuk meg, hogyan kapjunk napi utánpótlást a kegyelemből. A sürgető imára válaszul Isten a legjobbját adja meg nekünk. Dávid súlyos ínségben volt, de tudat, hová fordulhat segítségért: „Mikor kiáltottam, meghallgattál engem, felbátorítottál engem, lelkemben erő támadt” (Zsolt138:3).

A keresztyén teljes mértékben a Szentlélek folyamatos működésétől függ ugyanúgy, ahogyan a függött a kezdeti tevékenységétől is, mert saját magától nem képes jobban fenntartani a lelki életét vagy a hitét, mint amennyire képes volt azokat létrehozni. Ha a Lélek felfüggeszti a tevékenységét, akkor tehetetlenekké válunk, mert Ő az, Aki munkálkodik bennünk, hogy akarjuk és cselekedjük az Isten által megteremtett jócselekedeteket. A test nem gyengül meg az újjászületéstől, és soha nem hagy fel az erőlködéssel. S így van ez kívülről is: a Sátán mindig igyekszik előnyre szert tenni velünk szemben. Ráadásul a lelket is csúnyán becsapja az érzeink árulása és a szeszélyeink eredménye, amikor kísértések támadnak ránk. Így, ha nem adatik nekünk alkalomszerű enyhülés, hamar vereséget szenvedünk. A Lélek segítsége nélkül mi sem a test cselekedeteit nem tudjuk megölkölni (Rm8:13), sem nem tudunk helyesen imádkozni (Rm8:26), s képtelenek vagyunk gyümölcsöt teremni (Ef5:9). De meg kell lenni a mi egyetértésünknek is: mi is egyetérthetünk, mert egyébként nem fogunk különbözőknek látszani az újjá nem születettől. Isten munkál ki minden cselekedetet a számunkra és bennünk, de egyben általunk is.

„Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben; hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben; a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén, hogy megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét, hogy ekképen beteljesedjete az Istennek egész teljességéig.” (Ef3:16-19) Micsoda imádság ez! Mivel egy apostol, olyasvalaki, aki bizonyos vonatkozásban a legkegyelmebb volt az apostolok között, fogalmazta meg ezeket a kéréseket, ezért mély lelki tapasztalattal kell rendelkeznie annak, aki megnyitja nekünk a kérések nemes tartalmát. Az erős intelligenciánál, sőt exegetikai képességeknél sokkal több kell a Szentírás ehhez hasonló részeinek a megnyitásához. Az elme lelkisége, a szív emelkedettsége és szoros közösség Istennel ugyanúgy szükségesek. Amilyen arányban felismeri ezt az igemagyarázó, olyan arányban ébred majd a tudatára a saját alkalmatlanságának erre a feladatra.

„Hogy adja meg néktek... hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben.” Ez az első nagy szükségletünk, s jó, ha valóban a tudatában vagyunk. Mivel senki más, csak a Lélek képes lelki életet ültetni a lelkünkbe, így egyedül csak Ő képes fenntartani azt. Igaz, hogy a Lélek a legnagyobb részt a mi közreműködésünkkel munkálkodik, megáldva a kegyelem eszközeit, ha helyesen használjuk azokat. Az is igaz, hogy a Lélek először a vágyat és a szorgalmat munkálja ki bennünk ezen eszközök használatához, s csak az Ő kegyelmes, a természetes büszkeségünk legyőzésére irányuló tevékenységével óv meg minket attól, hogy önelégültekké váljunk a saját szorgalmunk miatt. Teljes mértékben Tőle függünk, hogy megerősítse bennünk azt a kegyelmi alapelemet, amit az újjászületéskor adott meg nekünk, hogy gyakorolhassuk és alkalmazhassuk azt. Ha természetesen igaz, hogy „benne élünk, mozgunk és vagyunk”, akkor ez lelkileg még keresztyénként is így van.

A „belső ember”

Az igemagyarázók véleménye eltér arról, hogy mit kell értenünk a „belső ember” alatt: ez csak az új természetre, vagy kegyelem és a szentség alapelemére utal, vagy magában foglalja a lelket is, annak minden képességével. Mi az isteni kegyelem által megújított lélekként határozzuk meg. A test külön felfogva nem tárgya az erkölcsi jónak vagy rossznak: a lélek a

székhelye minden erkölcsi tulajdonságnak. Igaz, hogy sok igeszakaszban a bennünk lakozó bűn vagy a gonoszság alapeleme a bukott emberben a „test” szóval van megjelölve, de mégis észben kell tartani, hogy a Szentírás a test elméjéről beszél (Rm8:7), s a „cselekedetei” között említi a gyűlöletet, a viszálykodást, az irigységet (Gal5:19-21), amik többek, mint pusztán fizikai szeszélyek. Amikor az apostol ezt mondta: „gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint”, akkor kétségtelenül a benne levő új természetre utalt. S amikor hozzátette, hogy „De látok [észreveszek] egy másik törvényt az én tagjaimban [a lelkem képességeiben], mely ellenkezik az elmém törvényével” (Rm7:22-23), akkor a természetes romlottságára gondolt.

A „belső ember” tehát a megújult lelket jelenti, mert a gonoszság alapeleme változatlan marad. Ez a megújulás magában foglalja az értelem természetfeletti megvilágosodását, így most a dolgokat Isten világosságában látjuk, továbbá az érzelmek lelkivé válását, amelyek azután más dolgok után vonzódnak, s a szív Istennel lesz elfoglalva, valamint az akarat felszabadítását a bűn uralma alól, s a szentségre hajlítását. E mellett a megújítás és a lélek képességeinek megnemesítése mellett adatiok meg az új „lélek” vagy a kegyelem alapeleme – az új élet. Értsük meg, hogy ami az újjászületéskor végbe megy, az csak a kezdete Isten jó munkájának a lélekben, s ugyanaz a munka „végeztetik” vagy folytatódik az keresztyén életben mindvégig (Fil1:6). „Megújulunk” (Kol3:10), de ott van „a Szentlélek megújítása” is (Tit3:5), mert „a belső mindazáltal napról-napra újul” (2Kor4:16). Az isteni ígéret ez: „Én, az Úr, őrizem azt, minden szempillantásban öntözöm, hogy senki meg ne látogassa, éjjel-nappal megőrzöm azt” (Ézs27:3).

A folytonos megújulás szükségessége

A folytonos megújulást a bennünk lakozó test(iség) szüntelen ellenállása teszi szükségessé, ami mindig igyekszik birtokba venni és irányítani a lelkünk képességeit, mert az újjászületéskor kapott új természet is csak teremtmény – teljes mértékben a Szerzőjétől függ. A hívőnek tehát egyaránt kötelessége és kiváltsága odafordulni ahhoz a Szerzőhöz napi megelevenítésért és energiával való feltöltésért, kérve Őt, hogy a Szentlelke erejével erősítse őt meg, hivatkozva az Ő ígéretére: „De a kik az Úrban bíznak, erejük megújul” (Ézs40:31), amíg csak képessé nem válik ezt mondani: „Én ellenben megteljesedem az Úr lelkének erejével” (Mik3:8). Ez a megújulás a léleknek, mint a Szentlélek lakóhelyének a felélénkítése: a léleknek a maga egészében, minden képességére kiterjedően – az értelmi, az érzelmi és az erkölcsi képességekre nézve egyaránt. S ez az új embernek adott kegyelmi ajándékok megerősítése is: a szent hité, a tisztelettudó félelemé, a szereteté, a háláé, a bűn gyűlöletéé, a reménységé és a türelemé.

„Mikor kiáltottam, meghallgattál engem, felbátorítottál engem, lelkemben erő támadt.” (Zsolt138:3) Ez az igevers az ószövetségi párhuzama az Ef3.16 könyörgésének, s ahogyan a „megerősödés [görögül *krataio*] erővel (görögül *dünamisz*)” pontosan megfelel a két héber szónak, így a „belső ember” úgy van meghatározva, mint a „lelkem”. Dávid fájdalmas szükségben volt, „nyomorúságban vergődött” az ellenségeinek haragjával szembeülve. A saját elégtelenségének a tudatában kiáltott az Úrhoz: „eleveníts meg, nyújtsd ki felém a kezéd”. Isten azonnal válaszolt és enyhülést adott neki, megerősítve a lelke képességeit és serkentve a lelke kegyelmét. Ennek a megerősítésnek a hatása lesz a bátorság, a lelkierő, a lelki hősiesség. A Lélek képes a gyengét erőssé, a reszketőt bátorrá, a fáradtat vidámmá tenni. „Erőt ad a megfáradottnak, és az erőtlent erejét megsokasítja.” (Ézs40:29)

De most közelebbről is meg kell vizsgálnunk az első kérés kapcsolatát mindahhoz, ami után következik. Az apostol a kegyelem megnövelt mennyiségeért könyörgött a szentek számára, valamint azért, hogy a lelki képességeik megnövekedjenek – nem annyira az engedelmesség és a kötelesség ellátása külső cselekedetei vonatkozásában, hanem azért, hogy a lélek erőt nyerjen a saját lelki osztályrésze és kiváltságai élvezetéhez. Arra vágyott, hogy a

keresztyének egyre inkább szokásszerűen éljenek a Krisztusba vetett hit által, s Ő ne csak futó látogatásokkal jelenjen meg bennük, hanem állandó jelleggel lakozzon a gondolataikban és az érzelmeikben, ezáltal szilárdulva meg az örömben és a túlradó gyümölcsözésben. Arra vágyott, hogy nem csak legyen bennük szeretet, hanem „meggyökerezzenek és megszilárduljanak” abban, így a Krisztussal fennálló közösség állandósult megtapasztalásuk lehessen, ne csak eseti luxus. De a természetes gyengeségünk a mennyei dolgok szemlélése során olyan, hogy a minket felkészítő folyamatos kegyelem híján azok teljesen elérhetetlenek a számunkra. A mennyei szélre van szükségünk, hogy előre fújja a sajkáinkat.

Függés a Szentlélektől

„Hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben” kérés a felvillanyozó képesség megadására, hogy teljesen elnyelődhesünk Krisztusban. Mivel a keresztyén a saját életét vagy a természetét a Szentléleknek köszönheti, így egyedsül az Ő ereje által lehet eleven és virágzó. Csak akkor szabadulunk meg attól, hogy a minket körülvevő dolgok lefoglaljanak, ha Ő erősíti meg a szívet a földhöz kötöttvonzalmaink az odafelvalók felé irányulnak. Ő, az, Aki a Krisztus iránti vágyat megteremti bennünk, s a lelki elmélkedéseink nagy témájává teszi Őt. Csak a Lélek természetfeletti megelevenítésével övezhetjük fel az elménket a természetfeletti erőfeszítésre, ha „képesek akarunk lenni felfogni... és megismerni Krisztus minden értelmet felülmúló szeretetét”. S minden kétséget kizáróan csak a kegyelmes Lélek működése és befolyása által „telhetünk be Isten egész teljességével”. Naponta kell kérnünk Tőle ezt a megelevenítést, képessé tételt és felövezést.

17. fejezet: Ima a Krisztus-központúságért – Ef3:17

„Hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben” a második kérdés. Készségesen elismerjük, hogy olyan birodalmat vettünk górcső alá, ami meghaladja minden teremtett elme felfogóképességét, ez azonban nem igazol minket, ha tagadjuk Isten Ígését. Azt is elismerjük, hogy a Közbenjáró Istenember nem lakozik a szentekben, mert az emberi mivolta most a mennyben van helyileg. De Krisztus lényegileg, isteni Személyként egylényegű az Atyával és a Lélekkel, s az Íge a testté lettével nem veszített semmit az isteni attribútumaiból. A mindenütt jelenvalóság ugyanúgy Hozzá tartozik most, mint azelőtt, hogy megtestesült volna, s isteni Személyként ugyanolyan valóságosan lakozik a népében, mint az Istenség másik két Személye. Isten, az Atya, a gyermekeiben lakozik: ha az 1Jn4:12-15-öt figyelmesen olvassuk, akkor kiderül, hogy ebben a szakaszban „Isten” világosan az Atyára utal. A Szentlélek benne lakozik a szentben egyénileg és az egyházban testületileg (Rm8:8, 1Kor3:16, 6:19), és Isten, a Fiú a hívőkben lakozik. „Az Isten lakik ti bennetek” (1Kor14:25) a hármasság Istenre értendő.

De Ő nemcsak abban az értelemben mindenütt jelenvaló, hogy Krisztus az Ő népében lakozik. A „vajjon nem töltöm-é én be a mennyet és a földet? azt mondja az Úr” (Jer23:24) egyformán utal az Istenség minden egyes Személyének mindenütt jelenvalóságára. De amikor azt halljuk, hogy a végtelen Isten „az egekben” lakozik (Zsolt123:1), „Izrael fiai között” lakozik (4Móz35:34), „a Sionban” lakozik (Zsolt9:12), „a megrontottal és alázatos szívűvel is” lakozik (Ézs57:15), akkor az olyan különleges helyzetet jelöl, ahol Ő különlegesen mutatkozik meg.

Vizsgáljuk meg közelebbről a kérdésünk jelentését. Az, hogy Krisztus személyesen és közvetlenül a népében lakozik, áldott tény, ezért nincs szükség ezt külön kérni. De ezen túlmenően az apostol itt azért imádkozott, „hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben”, ami alatt szerintünk azt érti, hogy lelki elmélkedésekkel az Ő összetett személyéről, a dicsőséges címeiről, a közbenjárói hivatalairól, a drága ígéreteiről, a bölcs előírásairól, és azok szerető szemlélésével Ő állandó helyet, a legfőbb helyet foglalhassa el a gondolatainkban és az érzéseinkben. Az apostol azért imádkozik, hogy a szenteknek legyen lelki látásuk Krisztusról, rendelkezzenek lelki ismeretekkel róla, hogy Ő jelenvaló és drága legyen a lélek számára. Ez pedig csak a Belé vetett hit gyakorlásával lehetséges, úgy, ahogyan Őt kijelenti a Szentírás. Az apostol azért imádkozott, hogy a szíveik az Ő személyének kiválóságaival, a szeretetével és a kegyelmével, az Ő vérével és igazságosságával legyenek elfoglalva.

Az igeszakaszunk Krisztus objektív szívben lakozásával foglalkozik – ahogyan a gondolatainkat lefoglaló témák lakozást vesznek az elménkben, s ahogyan a szeretetünk tárgyai helyet kapnak az érzelmeinkben. Amikor a szem egy tárgyat szemlél, annak képe bekerül az elmébe és rögzül ott, s amikor a lélek szeme – a hit – Krisztussal foglalkozik, az Ő képe kifermődik a szívben. A Nap az égen van, de amikor folyamatosan nézzük, a képe kialakul a szem retináján. Ahogyan az ajtó vagy az ablak megnyitásával a Nap közvetlenül besüt a szobáinkba, úgy a Krisztusba vetett hit gyakorlása által Ő is valóságosabb és tartósabb jelenlétre tesz szert a szívünkben. Krisztus a hit nagy Tárgya, s a hit az a képesség, amivel a Íge világosságán és a Lélek erején keresztül megkapjuk és befogadjuk a megújult elménkbe az ismereteket a z Ő Személyéről és tökéletességeiről. Ezzel engedjük Őt be a szívünkbe és lépünk valódi közösségre Vele.

Ahogyan a képzelet – az elmének az a képessége, amellyel feljegyezzük és ábrázoljuk a múlt képeit és benyomásait, képet alkotva azokról az elménkben – segítség a természetes tudásunk számára a természetes dolgok megismerésében, úgy jelent sokkal több segítséget a hit az isteni dolgok lelki megismerésében – megadva azok valódi szubsztanciáját a lélek számára. Krisztus szemlélése, de nem a fantázia, hanem a hit által szubsztanciát ad Neki, így a szív valóságot talál abban, amiben hisz. Igen, ennek oly hatalmas a befolyása és olyan benyomást kelt, ami elváltoztatja a szívet „ugyanazon ábrázatra” (2Kor3:18). A hit a Lélek által élő valósággá teszi Krisztust. Sőt, a hit szeretetet hoz létre, majd általa működik, így a hit tárgya el

lesz pecsételve a szíven. Ahogyan Krisztust először hit által fogadtuk el, úgy a hitnek ugyanazzal az alapelemével merítünk az Ő teljességéből, táplálkozunk Belőle, és vagyunk közösségben Vele. S amikor az elme a Krisztussal kapcsolatos hívő elmélkedéssel van elfoglalva, vendégül látjuk Őt a szívünkben.

„Hogy adja meg néktek... hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben; hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben” (Ef3:16-17). Vajon az olvasó nem látja most már világosabban a kapcsolatot a két kérés között? A Krisztusba vetett hit nem működik Krisztustól külön és a kegyelmes Lélek tevékenysége nélkül a hívő lelkében. Az Úr Jézus mondta: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem” (Jn6:44). Krisztushoz „jönni” ugyanaz, mint Benne „hinni” a Jn6:35-ben, és senki nem jöhet vagy hihet, amíg a szívet nem az Atya vonzza Krisztushoz, és ezt a „vonzást” Ő mind személyesen, mind a Lélek által egyformán végzi. Igaz, a Jn6:44 a kezdeti Krisztushoz jövetelről vagy a kezdeti hitről Benne beszél, de mi mégis a Lélektől függünk a hit minden egyes soron következő gyakorlásának vonatkozásában. Ezért olvasunk az „Isten működésébe (Károlinál: *erejébe – a ford.*) vetett hitről” (Kol2:12) és Pálról, aki azért imádkozik, hogy Isten „töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel, és a hitnek hathatós munkálásával” (2Thessz1:11). Azaz, a fő hatása annak, hogy a Lélek által megerősödünk, az, hogy a szíveink Krisztushoz vonzódnak és a Belé vetett hitünk működni kezd.

Mivel a Lélek Krisztustól származik (Jn15:26, Csel2:33), ezért a Lélek nagy küldetése a lelkek Krisztushoz irányítása (Jn16:14-15). Ha Ő először meggyőz a bűnről, az csak a meggyőzésünk arról, hogy Megváltóra van szükségünk. Ha új természetet ültet belénk., azt úgy teszi, hogy az új természet elnyelődhessen Krisztusban. Ha megerősít minket, azt azért teszi, hogy a hit hasson Krisztusra. A Szentlélek soha nem működik másként, csak Krisztusban és Rajta keresztül az Ő népe vonatkozásában, továbbá Krisztust sem fogadjuk el soha, csak a Lélek befolyása által és azon keresztül. Az ember nem képes ténylegesen hinni Krisztusban máshogy, csak a Szentlélek erejével, s nem bírhatja a Lelket, ha nem hisz igazán Krisztusban. Kölcsönös együttműködés áll fenn a két isteni hivatal között. A Lélek az élet vize az élet Forrásából, Krisztusból. A Lélek öntözi meg a lelket, hogy alkalmassá tegye a Krisztusba vetett hitre.

A keresztyének többsége nem fogja fel, hogy teljes mértékben a Lélek bennük fogyó kegyelmes tevékenységétől függenek, úgy, ahogyan Krisztus rajtuk kívül álló érdemszerző igazságosságától. Ezért keresniük kell Istent és számítaniuk az előbbi adományaira ugyanúgy, mint ahogyan bíznak az utóbbi befejezett munkájában és támaszkodnak arra. Ahogyan teljes mértékben híjával vannak bármi sajátuk, amivel az Úr figyelmébe ajánlhatják magukat, ugyanúgy bármiféle saját erőnek is, hogy szolgálják és dicsőítsék Őt most, hogy Ő kegyeskedett rájuk tekinteni és helyreállítani őket a vesztés állapotukból. A tehetetlenségük miatt ruházta rájuk Ő a Szentlelket: az élet fenntartása végett a lelkükben, valamint annak az életnek a megfelelő működtetése és cselekvésre késztetése végett. A mi kiváltságunk és kötelességünk felismerni a függőségünket a Lélektől azért, hogy elkerüljük az Őt megszorító dolgokat és keressük a napi megújításait. „Mert tudom, hogy ez nékem idvességemre lesz a ti könyörgésetek által és a Jézus Krisztus Lelkének segedelme által” (Fil1:19). A Lélek új adagja jut el hozzánk az imáinkra válaszul!

Napi lelki megújulás

Amíg egy keresztyén nem tanulta meg a függését a Lélek benne folyó munkálkodásától, amíg személyesen nem fogja fel a sürgős szükségét „a Lélek friss utánpótlásából”, hogy naponta megújulhasson, addig nem fog és nem is tud valódi lelki fejlődést elérni. A Krisztusba vetett hit nem lesz működőképes, az Iránta érzett szeretet nem lesz forró és szabályos, s a közösség Vele nem lesz élvezetes. Ezért előzi meg ez a kérés az összes többit, ami arra vonatkozik, hogy a szentek a Lélek erejével legyenek megerősítve a belső emberben.

Krisztusnak objektív és befolyásos lakozása csak akkor létezik a szívünkben, ha a Belé vetett hitet működésben tartjuk és az érzéseink Őrá irányulnak. Ahogyan Krisztust először hit által fogadtuk el, úgy örvendezünk Őbenne ugyanazzal a hittel, táplálkozunk Belőle, vagyunk közösségekben Vele, és meritünk az Ő teljességéből. De a hitünket csak olyan arányban gyakoroljuk, ahogyan először megerősödünk a Lélek által. A hit valóban a mi cselekedetünk, de mégsem bármi saját, bennünk rejlő vagy rajtunk kívül álló dolog miatt működik, hanem a Lélek ösztönzi működésbe lépésre.

„Hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben”. Amikor valaki másvalakinek a szívében lakozik, akkor az erős szeretet tárgya a másik részéről. Ahhoz, hogy Krisztus lakozzon a szívben, Neki kell a fő helyet elfoglalnia a gondolatainkban és a ragaszkodásunkban. Ó, jaj, mennyi más dolog hívja fel magára és követeli meg a figyelmünket, s nyel el bennünket! Milyen görcsösen van elfoglalva a hit a nagy Tárgyával! Ez megmutatja, mekkora szükségünk van az imádkozásra, hogy megerősödhessünk a Lélek erejével a belső emberben, mert a hívő nem képes a lelki élet egyetlen cselekedetét sem végrehajtani, csak az Ő közreműködésével! A keresztyén ugyanúgy teljes mértékben a Lélek benne történő működésétől függ, mint ahogyan Krisztus rajta kívüli munkájától. Neki nincs több, a Lélektől különálló ereje, mint amennyi saját igazsága Krisztustól külön. Ahogyan önmagán kívül keresi az utóbbit, úgy kell tennie az előbbivel is. Egyedül a Lélek ad nekünk erőt a cselekvéshez a kegyelemben, a növekedéshez a kegyelemben és a kegyelem gyümölcseinek megtermésében. „Uram!... minden dolgainkat megcselekedted értünk.” (Ézs26:12)

A Lélek megújítja a lelket

Amikor a Lélek kegyelmesen megújítja a szent lelkét, a szíve újra Krisztushoz vonzódik és ez hitet gerjeszt benne. Amint a gondolatait Ő foglalja le, Krisztus objektív belépést nyer a szívébe. Elfogadjuk Őt, mint Urunkat és Megváltónkat, üdvözljük, mint minden szeretetünk és cselekedetünk Fejedelmét, minden szentségünk és örömünk forrását. Ha a bűn fájdalmasan megsebesített, akkor az Orvcosunkként üdvözljük Őt, mert ha működik a hit, akkor ahelyett, hogy a Sátán hazugságaira hallgatnánk, odafordulunk Őhöz, Akinél a Gileád gyógyírja van. Másrészt, ha Isten mosolyát élvezzük és az Ő békessége uralja a lelkünket, akkor, ha működik a hit, ahelyett, hogy magunkba néznénk és a kegyelmünkkel, valamint a vigasztalásainkkal foglalkoznánk, Őrá tekintünk, Aki a hit Szerzője és Bevezetője, keresve a szorosabb közösséget Vele és örvendezve Őbenne (Zsolt37:4). Így „lakozik” majd bennünk Vendégként, Akit nekünk kell ellátnunk. „Egyszerű szemre van szükség az Ő meglátásához és egyszerű szívre a megragadásához.”

Amint a hit Krisztussal kezd foglalkozni, Ő nemcsak objektív, de befolyásoló belépést is nyer a szíveinkbe – mint a szobába beengedett napsugarak hozzák a világosságot, a meleget és a kényelmet. Minél inkább Krisztus válik a szíveink legfőbb és legfelsőbb rendű Tárgyává, annál jobban megtapasztaljuk majd az Ő kegyelmes befolyását és megszentelő vigasztalását. Ezek viszont még több odaszántságot eredményeznek az Ő szolgálatában, mert ahogyan Matthew Henry rámutatott: „A hit egyszerre ismeri Őt el és veti alá magát Neki.” Krisztus bennünk olyan, mint a szőlőtő az ágaiban – a meglevenítő és gyümölcsötető élet vagy energia. „Maradjatok én bennem és én is ti bennetek.” (Jn15:4) A „megmaradás” ott ugyanaz, mint a „lakozás” ez Ef3:17-ben. Megmaradni Krisztusban annyi, mint ragaszkodni Hozzá és közösségekben lenni Vele a hit gyakorlásával, aminek az Ő befolyásoló bennünk lakozása a következménye – éltető, bizonyosságot adó. Amikor Krisztus bennünk lakozik, mi még jobban elváltottunk az Ő képmására, és átalakulunk az elménk megújulása által. Amikor Krisztus bennünk lakozik, mi kimutatjuk az Ő erényeit (1Pt2:9).

Amint a hit Krisztussal kezd foglalkozni, mi gyakori és odaszánt elmélkedéseket folytatunk az Ő mindent felülmúló dicsőségéről, s a nyereség, ami ebből a léleknek jut,

felbecsülhetetlen. Minél jobban foglalja el magát az elme és telik meg Vele, annál erősebb lesz az ellenállása a világ alattomos előretörésével és rabul ejtő behálózásával szemben. A testi öröme elvesztik a vonzerejüket. Immanuel lelki látványa megalázza az ént, a bánat kevésbé fog nyomasztani, a megpróbáltatások kisebb erővel fognak ránk nehezíteni. Minél többet foglalkoznak a lelki elméink a lelkünk örök Szeretőjével, annál hevesebb és állandóbb lesz az Iránta érzett szeretetünk, ami elvezet minket e csodálatos ima következő sorának a vizsgálatához. A „hogya ti” szavak a 17. vers közepén²⁷ sok hozzáértő igemagyarázó szerint nem jó helyen vannak, mert inkább az utána következő könyörgéshez kell azokat kapcsolni – azaz a 18. vers elejéhez. Ezzel teljesen egyetértünk, mert biztosan ez a görög szórendje is: „lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben, a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén, hogy ti megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága...” (Bagster’s Interlinear, Újszövetség)

„Hogya lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben, a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén.” A hit egyik fő hatása a lelkünk megszilárdítása a szeretetben: Krisztus szeretetéé bennünk, vagy a miénk Iránta? Mindkettőé, de itt főleg az utóbbié. Krisztusnak a népe iránti szeretetének ismerete viszont-szeretetet kelt a szívünkben Iránta. Nem okozhat nehézséget., ha ezt a mondatot úgy határozzuk meg, mint a keresztyén szeretetét. Minél jobban felismerem Krisztus irántam érzett szeretetét és táplálkozom abból, annál erősebb lesz a válaszreakció az Ő szeretetére. A „meggyökerezve” és „alapot véve” szavak mindegyikének megvan a sajátos jelentése és szépsége. Itt kettős hasonlat szerepel: egy fáé és egy épületé. Az első elgondolása az, amint mélyebbre engedi és terjeszti ki a gyökereit a talajban, az utóbbié a szilárd és stabil alap, amin az épület áll. Pontosan amennyire a hit naponta foglalkozik Krisztussal és foglalja Ő el a központi helyet az érzelmeimben, annyira lesz az Iránta érzett szeretet a talaj, amiben az én keresztyén életem gyökerezik és alapot vesz.

A Krisztus iránti szeretet

„A mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és önmagát adta érettem” (Gal2:20). Itt három dolog van: a keresztyén jelenvaló élete testben, az isteni Megváltóba vetett működő hit által fenntartott és felvillanyozott élet, s az Ő nagy áldozatában kifejeződő szeretete által lefoglalt szív. A Krisztus iránti szeretet az indítéka minden őszinte engedelmességnek és az alapja minden lelki termékenységnek. Amikor a hívő a szeretetben gyökerezik, a hívő életének fejlődése nem a saját erőfeszítések, hanem a tápláló talajából felszívott belső erő spontán hatásának eredménye lesz. Ez valóban áldott állapot: a menny valódi előíze – az imádat forrásának szeretete. Amikor Krisztus a szívben lakozik, a szeretet lesz az alap, amin a keresztyén élet szilárdan és biztosan áll. Az Ő szeretetének áldott tudata és a szívünk örömteli, arra adott válasza válik az allappá, amin megnyugszik a lélek, s ez szilárdságot, biztonságot, derűt eredményez. Tudatosan Őrá alapozva erős leszek és „mozdíthatatlan” (1Kor15:58).

„A szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén.” Mivel ez a kifejezés sehol nincs minősítve, ezért a lehető legtagabb értelemben kell venni és úgy kell érteni, hogy magában foglalja a hitből fakadó szeretet teljes körét, amelynek nemcsak az Isten a tárgya Krisztusban,

²⁷ Az angol (King James) változatban a két igevers így hangzik:

„17. That Christ may dwell in your hearts by faith; that ye, being rooted and grounded in love,

18. May be able to comprehend with all saints what is the breadth, and length, and depth, and height;”

azaz:

„17. Hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben, **hogya ti** a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén

18. Megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága;” – a ford.

hanem az Ő népe is. A hit és a szeretet addig növelik a szívet, amíg át nem öleli Isten egész családját: „mindaz, a ki szereti a szülőt, azt is szereti, a ki attól született” (1Jn5:1). Mivel Krisztus hit által lakozik a szívünkben, a vonzalmaink kiszélesednek és mélyülnek, így mi is az Ő szeretetének megosztóvá válunk, ami felkarolja az egész egyházat, sőt, az egész emberiséget, s ez által kapunk biztos bizonyítékot arról, „hogyan általmentünk a halálból az életbe” (1Jn3:14).

„Hogy megérthessétek... [görögül *teljesen képesek legyetek (megérteni) vagy teljes erőitökből (megértésétek)*] minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeret felül haladó szeretetét” (Ef3:18-19). Megpróbáltuk megmutatni a kapcsolatot az Ef3:17 utolsó mondata és az azt megelőző kérés között. Most vizsgáljuk meg a hatást, amit „a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén” szavak gyakorolnak erre a harmadik kérésre. Először is, Magát Krisztust kell hittel megragadni, mert a kételkedő lélek képtelen felfogni bármit is a saját nyomorúságán kívül. Ahogyan másvalaki rámutatott: „a megtisztított lelkiismeret az első lecke, amit a Léleknek, mint Jézus Kijelentőjének kegyelme beültet a lelkünkbe. Akkor, s nem előbb, leszünk képesek [ugyanennek a Léleknek az erejével] megkezdeni annak tanulmányozását a szentekkel együtt, ami a gyermekek osztályrésze”, vagy ahogyan jobban szeretjük kifejezni „belekezdeni a gyermekek osztályrészének örömteli szemlélésébe”, ami nem más, mint Krisztus végtelen és bámulatos szeretete. Krisztusnak a szívünkben lakozása során a szemlélés képessége megnövekszik és kiterjed.

Mivel a második kérés a „lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben” volt, ami azt jelenti, hogy szilárdan megőrizzük Őt a szeretetünkben, ezért úgy tűnhet, hogy ez a harmadik kérés majdhogynem a második megismétlése. Így volna, ha „a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén” az Ő szeretetének általunk történő megértését jelentené, s ez a legfőbb oka annak, hogy a mi Iránta érzett szeretetünk megértését is kötelességünknek érezzük. Ha a fa nem gyökerezik megfelelően vagy az épület nincs biztonságosan alapozva, akkor minél magasabb, annál nagyobb a dőlésveszély. Mi tehát a megelőzés és a megőrzés? Ez: Krisztus jellemének és a szeretetének ismerete. Az ember nagyon örülne egy idegennek, aki neki félelmetes áron megmentette az életét. Talán még a házába is befogadná állandó lakosként. Ám ahogyan jobban megismerné, talán megbánná ezt a tettét és lehetetlennek találná, hogy boldogan éljenek együtt. Megbecsülné, mint megmentőt, de közeli társként nem kedvelné. A hívő esetében azonban minél jobban ismeri Krisztust és a szeretetét, annál jobban vágyik arra, hogy állandóan benne lakozzon a szívében: így gyökerezik meg és vesz alapot az Iránta érzett szeretetben.

Működtetnünk kell a Krisztus iránti szeretetet

Ha egyrészt igaz, hogy rendelkezünk kell tapasztalati ismeretekkel Krisztusról és az irántunk érzett szeretetéről, akkor ugyanúgy igaz, hogy működtetnünk kell a Krisztus iránti szeretetet azért, hogy jobban megismerjük Őt és az Ő szeretetét. Létezik Krisztusnak és az Ő szeretetének olyan ismerete, ami nem vált ki viszont-szeretetet a birtokos szívében. Sokan vannak manapság a keresztyénségben, akik világos értelmi ismeretekkel rendelkeznek Krisztus Személyéről, munkájáról és a bűnösök iránti szeretetéről úgy, ahogyan az a szent, aki a legbensőségesebb kapcsolatot élvez Vele, de az mégsem lobbanja fel bennünk a szeretet egyetlen szikráját sem Iránta. S nem is képes senki érzelmileg felfogni a különbséget Krisztusnak és az Ő szeretetének az értelmi ismerete valamit az azzal kapcsolatos személyes ismeretség között, amíg ténylegesen át nem élte azt. A tapasztalat csak tanítója az érzelmeknek és az indulatoknak, mivel csak az ízlelés és az érzékelés alacsonyabb szférája. Az ember semmit sem tud az éhezés valódi kínjairól, amíg nem jut el addig a pontig. Valakinek ténylegesen meg kell kóstolnia az ürmöt vagy a mézet ahhoz, hogy megismerhesse ezek keserűségét vagy édességét. Senki sem ismerheti meg a bánatot, csak a fájdalomnak átélésével, s az embernek szeretnie kell, mielőtt megtudhatná, micsoda a szeretet.

Egy süket ember képes elolvasni egy tanulmányt az akusztikáról, de az nem ad neki fogalmi ismereteket arról, hogy mit jelent a valódi zene harmóniáit és melódiáit hallgatni. Meg kell bennünk lennie a Krisztus iránti szeretetnek, mielőtt tudhatnánk, mi a Krisztus iránti szeretet, s tudatosan kell megtapasztalnunk Krisztus szeretetét, mielőtt tudhatnánk, micsoda Krisztus szeretete. Forró és szilárd szeretetet kell táplálnunk Krisztus iránt, hogy mély és élő módon bírassuk Krisztus szeretetét, bár fordítva is igaz, hogy rendelkezünk kell Krisztus szeretetének ismeretével és érzésével a szívünkben, ha mi is szeretnénk Őt viszontszeretni.

Ahogy a „a meggyökerezésünk és az alapozásunk” annak következménye, hogy Krisztus hit által a szívünkben lakik, úgy a szükséges felkészülés is ahhoz, hogy képesek legyünk „felfogni” és ismerni Krisztus mindent felülmúló szeretetét. Vajon nem látjuk, milyen áldott módon van ez szemléltetve és példázva annak életében, akit joggal neveztek „a szeretet apostolának”, aki az Úrhoz legközelebb álló három közül a fő volt, s akinek az volt a kiváltsága, hogy az Úr keblére hajolhatott? Az összes tanítvány között egy sem volt olyan szeretetteljes, mint ő, s ezért – Jakab, Péter vagy Júdás helyett – ő lett kiválasztva (mert tapasztalatilag olyan jól felkészült volt) arra, hogy oly részletesen írjon Isten és Jézus, a mi Urunk szeretetéről. Igen, minél hevesebben és állhatatosabban szeretjük Krisztust, annál jobban leszünk képesek szemlélni az Ő irántunk érzett szeretetét. Még a természetben is csak a szerető szív ismeri és becsüli meg valóságosan a szeretetet. Ahogy a hit a megértés közege, úgy a szeretet a szeretet befogadásának sugárútja. Beszélhetünk Isten szeretetlétől és gondolhatjuk úgy, hogy mély bepillantással rendelkezünk az Íge tanításába, de ha Krisztus neve a számunkra nem drágább az életünkönél is, akkor minden beszédünk csak keveset vagy egyáltalán semmi sem jelent.

A „megismerni” jelentése

„És megismerjétek.” A görög katalambano szót a Jn1:5-ben és itt a „befogadni [felfogni]”, a Fil3:12-13-ban az „elérni”, a Mk9:18-ban és a Jn8:3-4-ben a „megfogni” („megragadni” értelemben), a Rm9:30-ban az „elnyerni”, az 1Kor9:24-ben a „elvenni”, az 1Thesz5:4-ben pedig a „meglepni” („hatalmába ejteni”) kifejezésekkel fordítják. Young Konkordanciája úgy határozza meg a jelentését, hogy „teljes mértékben megkapni”. Talán a Jn1:5 nyújtja nekünk a legtöbb segítséget a jelentésének megértéséhez: „a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt”. Ez utalás a dicsőség Urára, amikor az emberek között lakozott. Az újjá nem születetteket jelöli a „sötétség” (v. ö. Ef5:8), ami beszél nekünk a bukás félelmetes hatásairól. A természeti ember „elidegenült az isteni lélettől” (Ef4:18), ezért a szeretetétől és a világosságától is. A sötétség egyáltalán nem vágyott a világosságra, ellökte és eltaszította azt magától. Az emberek lenézték és megvetették a világosságot, ok nélkül gyűlölték Őt. Itt a mostani szakaszunkban van ennek a közvetlen ellentéte. Mivel az újjászületettek hisznek abban, Aki a világosság és szeretik is Őt, ezért „képesek befogadni” az Ő szeretetét.

Azt is alaposan jegyezzük meg, hogy ez a „befogadás” különbözik az Ef3:19 elején szereplő „megismeréstől”, inkább megelőzi azt, semhogy utána következne – ahogyan valószínűleg gondoltuk. A különbség a kettő között az, hogy az előbbi inkább az erőfeszítés, az utóbbi inkább a megérzés kérdése. Az egyik konkrétan az elmére tartozik, az utóbbi a szívhez. De az előbbi mégis sokkal több, mint pusztán intellektuális vagy spekulatív dolog, nevezetesen olyasvalami, amit a megújult értelemmel szerezhető meg. S nem is lehet megkülönböztetni az egyiket a másiktól olyan élesen, mintha nem lenne határozott kapcsolat a kettő között. Az „és” az Ef3:19 elején világosan az ellenkezőjét mutatja. Nem, inkább a legbensőségesebb kapcsolat áll fenn a kettő között: minden lelki gyakorlatban az elmét nagymértékben befolyásolja a szív, viszont az érzelmeket az értelem szabályozza. A lelki megértés működése mindig szimpatizál a szív vonzalmaival. Ha bizonyos értelemben szükséges is értenünk, mielőtt igazán szeretnénk, az így felébredt szeretet viszont olyan vágyak

forrásává válik, amiket semmi más nem elégíthet ki, csak a tökéletes ismeret – innen jön a jelentése a „megelégsem a te ábrázattal, midőn felszerkenek [a feltámadás reggelén]” szavaknak (Zsolt17:15).

A világosság és a szeretet, az értelem és az érzelem kölcsönös szolgálólányok. Az elmének megvan a maga szerepe a szív szeretetre vezetésében, amint azt jelzi a most vizsgált igeszakasz is – a „megérthessétek” a „megismerés” előtt van! A szívet először tájékoztatni kell a [szeretet] Tárgyáról, mielőtt az érzelmeink kötődhetnének Hozzá. Első a Krisztus megismerése hit által úgy, ahogyan az igazság Ígéje megismerteti velünk, majd utána következik az Ő kiválóságának világos felfogása, s a szív elragadtatása az Ő tökéletességeivel. Első az Ő szeretete méreteinek (megnyilvánulásainak) a megértése, utána következik az, hogy az érzelmek megtapasztalják annak áldott mivoltát. Az „Érezzétek és lássátok meg, hogy jó az Úr!” (Zsolt34:8) kifejezi azt, amit mi igyekszünk közvetíteni. Első az Úr személyes befogadása és a lélek táplálkozása Belőle, majd az Ő szeretetreméltóságának teljesebb felismerése. „Érezzétek és lássátok meg [vegyétek észre], hogy jó az Úr!” Így szerzünk Róla tapasztalati ismereteket. A hívő számára a lelki felfogás eme képességével válik lehetségessé felmérni Krisztus szeretetének mélységeit (valamint az isteni kijelentés egész határtalan területét), de az érzelmeinek segítségével jut el annak tapasztalati felismeréséhez és felbecsüléséhez.

Samuel F. Pierce mondta: „Pálnak ebben az imájában Pál valóban úgy imádkozott, mint egy apostol, mert itt a legnagyobb áldásokért könyörgött, amiket a hívők ebben az életben élvezhetnek, vagy amiket Maga Isten képes megadni nekik. Erről az imádságról elmondható, hogy ez az Újszövetségben megtalálható legnagyobb ima. Egyedüli kivétel Urunknak a János evangéliuma 17. fejezetben megtalálható imádsága.” Alexander Maclaren pedig rámutatott: „Pál a leveleiben sehol nem emelkedik magasabb szintre, mint az imádságaiban, és egyetlen imádsága sem lázasabb, mint ez a csodálatos könyörgéssorozat. Úgy nyílnak egymásba, mint egy nagy palota-templom fenséges lakosztályai, melyek mindegyike egy fennköltebb és tágasabb terembe nyílik, s mindegyik közelebb van a jelenléti teremhez, ahol majd végül megállunk.”

A legmagasztosabb ima

Teljesen egyetértünk a fenti véleményekkel. Ő, bárcsak képesek lennénk legalább emberileg és viszonylagosan érvényre juttatni ezt az imádságot, miközben megpróbáljuk „megnyitni” a magasztos tartalmát. Az, hogy az apostol itt nem közönséges áldásokat kér azonnal kiderül a nyitó mondatából, mert a mi Urunk Jézus Krisztus Atyját arra kérte, hogy ne csak a kegyelme, de a dicsősége gazdagságáért is adja meg ezeket a népének. Azaz, azért könyörgött az Atyának, hogy adjon a mérték e szabályának vagy mércéjének megfelelően, s a legértékesebb és legdicsőségesebb dolgokat kérte, amit a megújult elme felfogni képes. Négy különleges kegyet kért, s a sorrend, amiben ezeket kérte szigorúan logikus és szükséges, ami nem változtatható meg anélkül, hogy ne tennénk rajta erőszakot. Ez a sorrend egyszerre doktrínális és gyakorlati, kísérleti és válságos. Ezeket a dolgokat az ismétlődő „hogy [ti]” különbözteti meg egymástól, és a jelentése ennek a „hogy”-nak („azért hogy”-nak) oksági és előkészítő.

A legbensőségesebb kapcsolat áll fenn a különböző kérések között, melyek mindegyike az előző fölé emelkedik és annak következménye. A másodikat az első sugallja és abból indul ki, a második pedig egyszerre a feltétele és oka a harmadiknak, s így tovább mindegyik soron következővel. Olyanok ezek, mint egy felemelkedés négy lépése, melyek mindegyikét meg kell lépni, mielőtt a következő megtehető lenne. A felemelkedés csúcán van az a könyörgés, miszerint a szentek „beteljenek Isten teljességével”, mert afelett vagy azon túl nem lehet semmi. Ez minden ima, minden lelki megtapasztalás, minden lelki boldogság csúcspontja. Bátran mondhatjuk, hogy egyetlen ihletetlen elme sem lesz képes soha elképzelni ilyen kegyet vagy

megtapasztalást. De mégis pont ez a megtapasztalás az, amire szerzőnek és olvasónak komolyan vágyakoznia kell, és ez a kegy az, amit teljes joggal kérhetünk! De tartsuk komolyan észben, hogy az ima nem itt kezdődik: ez a csúcsa és emelkedni kell ahhoz, hogy elérhessük.

Az első lépés a kezdetben kért kegy a „hogy hatalmasan megerősödjetek az Ő Lelke által a belső emberben”. Ez nemcsak elkerülhetetlen követelmény, ha meg akarjuk tenni a második lépést is, de ugyanúgy fontos előkészület a harmadik és negyedik lépéshez is. Csak ha az áldott Lélek által kapott energiával képessé téve válunk alkalmassá, hogy előre és felfelé mozduljunk. A csúcs felé vezető második lépés, a másodikként kért kegy, a „hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben”. Annak következménye, hogy hívő módon elfoglaljuk magunkat az Ő tökéletességeivel, az, amikor „a szeretetben meggyökerezünk és alapot veszünk” – azaz a Krisztus iránti buzgóságban és engedelmisségben, így az Iránta érzett szeretetünkből nő ki és azon alapul – az Ő irántunk érzett szeretetének reflexe. A lelki emelkedés harmadik lépése és a keresendő áldás a „hogy megérthessétek... és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét”. A szeretet szeretete nemz. A szeretet kölcsönös. Először a Krisztus Személyére és munkájára összpontosító hit serkenti az Iránta érzett szeretetet, majd ez teszi alkalmassá a szívet a mélyebb belépésre az Ő szeretete megértésébe és élvezetébe. Ez az, ahogyan mi magunk értjük az itt érintett dolgok alapját.

18. Ima Isten szeretetének felfogásáért – Ef3:18-21

„Hogy megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét” (Ef3:18-19) volt Pál harmadik kérése. A hívő lelki életének táplálása, egészsége és termékenysége számára elsődleges fontosságú, hogy állandóan Krisztus szeretetével legyen elfoglalva, ami egy feneketlen, parttalan tenger. Samuel Pierce így írta le Krisztus szeretetét: „Mindenestől csodálatos, titokzatos és isteni dolog, oly nagy és oly mérhetetlen, hogy minél tovább gondolkodnak rajta az igazi szentek, annál jobban tetszik a Szentléleknek bármikor lelki elképzeléseket adni nekik róla, s ők annál jobban elnyelődnek a vele kapcsolatos csodáló és imádó gondolatokban és ezt kiáltják: 'Ó, micsoda mélység!'”

A természetben nincs semmi, ami szemléltetné Krisztus szeretetét, s az emberi történelemben sincs semmi, ami példázná azt. Csak az isteni kapcsolatokban találhatunk bármilyen hasonlóságra. Nekünk adatott olyan dolog ez, ami jóllehet eltölti a szívet örömmel és elégedettséggel, mégis messze felette áll annak, amit a véges elméinkkel képesek vagyunk felfogni. A lelkeinket Szerető mondta: „Amiképen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket” (Jn15:9). Ilyen szeretetet soha nem tudunk sem kifejezni, sem felfogni, de mégis olyan dolognak kell lennie, amire a szíveink folyamatosan irányulnak, és amiből naponta iszunk.

Krisztus szeretete az egyháza iránt

„Amiképen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket.” Ahogyan az Atya szerette Krisztust az örökkévalóságtól fogva, úgy szerette Ő is őket: örömmel, különleges vonzalommal, megváltozhatatlan, tartós, örök szeretettel. Krisztus a teljes Lelkével szerette az egyházát az örökkévalóságtól fogva. A szíve az idők kezdete előtt már a menyasszonyához kötődött. Úgy szerette, mint az Atya Iránta érzett szeretetének ajándékát. Úgy szerette, ahogyan az Atya bemutatta Neki a teljes szépségében, dicsőségében és kiválóságában, amiben örökké kell ragyognia az Ő feleségeként a dicsőség királyságában.

Úgy szerette, mint a misztikus Testét, amiken minden dicsőségének meg kell mutatkoznia és megcsodálhatóvá válnia. Úgy szerette, mint „különleges kincsét”, mint a sajátját. Neki Magának kellett az életévé, a világosságává, a szentségévé, az igazságává, a tökéletességévé és a dicsőségévé válnia, mert mindezt Tőle kellett megkapnia, mint örök Fejétől és Férfjétől. Krisztus szeretetének eredete – a forrása – a szerelmese iránt magasztos és felfoghatatlan. Az Ő szeretete az Atya Iránta, mint Istenember és a hívők, mint az Ő felesége iránt érzett örök szeretetéből fakadt, akiket kiválasztott, szeretett, megszépített és kedves Fiának ajándékozott.

Krisztusnak a népe iránti szeretete és a velük kapcsolatos érzelmei felülmúlnak minden elképzelést. Az Ő isteni Személye örök tökéletességet pecsétel a szeretetére, valamint örök érdemeket, erényt és hatékonyságot minden közbenjárói cselekedetére. Ő, Aki az élő Isten Fia az Ő önálló Személyében a Szentháromságon belül és az Istenember az istenemberi Személyében az, Akiben az egyház szeretett, kiválasztott és elfogadott volt már a világ teremtése előtt. Az Ő népe isteni módon lett kijelölve a részesedésre Vele együtt az Ő minden átadható kegyelmében és dicsőségében, az osztozásra minden tisztességében, címében és méltóságában, amennyire csak megoszthatók azok. Semmi más nem elégítené ki Krisztus szívét, csak az, hogy a megváltottjai Vele együtt éljenek a mennyben, lássák Őt a saját dicsőségében és tökéletesedjenek a boldogságban, látva Őt, amint van. A Krisztus szeretetében foglalt csodákat soha nem lehet teljesen kimeríteni. Mindaz, ami benne foglaltatik az Ő szeretetében, a szentek a dicsőségnek ezen az oldalán soha nem fogják felfogni. Az, ami

megmutatkozott róla a megtestesülésében, az engedelmisségében és a szenvedéseiben, teljes mértékben felette van annak, amit a szentek valaha is képesek lesznek kellőképpen felfogni, s áldani Őt érte. A legmélységesebb hála ad okot, hogy ezt megismerhettük, elhíhattuk és élvezhettük.

Mivel azonban Krisztus szeretete olyan transzcendens és titokzatos, olyan végtelen és felfoghatatlan, miképpen vagyunk képesek mi felfogni és ismerni azt? Teljesen és tökéletesen sehogy, de igazából és kielégítően talán igen. Krisztus szeretete az igazság Ígésében tárul fel, s ahogyan a Szentlélek megvilágosítja az értelmünket, úgy leszünk képesek felfogni valamennyit a csodáiból és az áldott mivoltából. Ahogyan a Szentlélek megerősíti és működésbe hozza bennünk a hitet, úgy leszünk képesek némi lelki látáshoz jutni Krisztus szeretetétől. A hit a lélek számára az, ami a szem a test számára – szerv vagy képesség, aminek segítségével bejuthat a fény, s megláthatók és megismerhetők a tárgyak. „Hit által értjük meg” (Zsid11:3) azt, ami meghaladja a pusztá értelem felfogóképességét. Bár nem vagyunk képesek kipuhatolni Krisztus szeretetét, jó nagyot ihatunk belőle. Tudhatjuk, mennyire csodálatos, milyen ingyenes, milyen transzcendens, milyen önzetlen, milyen hosszútűrő, milyen állandó, milyen végtelen is az Ő szeretet. S ez a tudás megszentelő hatással lesz az életünkre. Bár soha nem leszünk képesek kimeríteni a kifürkészhetetlen teljességét, a mi kiváltságunk sokkal többet tudni erről a szeretetről és jobban élvezni azt, mint amennyire ezt közölünk eddig bárki megtette.

A keresztyén fő lelki foglalatosságának annak kell lennie, hogy Krisztus csodálatos szeretetének szemlélésében és ámulatában éljen, addig maradjon meg gondolatban mellette, amíg a szíve felmelegszik, amíg a lelke túlrad a dicsérettől, amíg az egész életét nem korlátozza vagy befolyásolja az. Naponta kell elmélkednie a jellemzőin: az ingyenességén, a tisztaságán, a bőséges mivoltán, a változatlanságán. Ő már akkor szeretett minket, amikor mi még gyűlöltük Őt és semmi sem változtathatja meg az irántunk érzett szeretetét. Elmélkednünk kell a szeretetének megnyilvánulásain: először azon, ahogyan elfogadta az Atya javaslatát az örök szövetségben, ami által önként egyezett bele abba, hogy a bukott népe Támogatója legyen és a Kezesükként szolgáljon. Azután ennek a vállalásnak a tényleges teljesítésén. Lássuk Őt, amint elhagyja a menny nyugalmát és kimondhatatlan boldogságát, ahol a mennyei seregek annyira imádták és bámulták, s lejött a bűn, a civakodás és a szenvedés eme színpadára! Micsoda szeretet volt ez!

Gondoljuk meg, amint Jahve alászáll és olyan természetet ölt Magára, ami alantasabb az angyalokénál, így amikor az Íge testté lett, az Ő isteni dicsősége majdnem teljesen elhomályosodott. Szemléljük a kimondhatatlan megaláztatást, amibe Isten Fia leereszkedett, olyan megaláztatást, ami azzal mérhető fel, ha megmérjük a távolságot a mennyei trón és a betlehemi bölcső között. Tartsuk észben, hogy még megtestesültként is megalázta Magát: ahelyett, hogy pompában és csillogásban jelent volna meg, „szolgai formát öltött Magára”. Ő nem azért jött, hogy Neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon, nem tartva rangon alulinak a legalantasabb cselekedeteket sem. Emlékezzünk rá, hogy a kezdetektől fogva tisztában volt azzal a bánásmóddal, amiben majd részesítik azok, akikkel összebarátkozott. Tudta: ahelyett, hogy üdvözölnék, elfogadnák, szeretnék és tisztelnék, az emberek majd megvetik és elutasítják. Tudta, hogy jóllehet jót tenni jött, betegeket gyógyítani, könnyíteni a szükségben levőkön, hirdetni az evangéliumot a szegényeknek, a vallási vezetők majd ellenállnak Neki és üldözik, ok nélkül gyűlölik, s félreértik majd végül elhagyják a saját tanítványai is. Micsoda szeretet volt ez – olyan szeretet, ami minden ismeretet felülmúl, s amelyiknek szüntelenül le kell foglalnia a szívünket és formálnia az életünket.

Krisztus értünk való páratlan szenvedései

Tisztelettel szemlélj a páratlan és mérhetetlen szenvedéseket, amiket a lelked Szeretője túrt el. Vedd le a lábadról a testi kíváncsiság saruit, lépj be a Gecsemáné kert sötét árnyékaiba

és nézd a Megváltódat a lélek oly heves agóniája közben, amitől nagy vércseppeket hullatott. Aztán figyeld meg Őt, mint Barányt a vágóhídon, miközben a legnagyobb bűnözőként bántak Vele. Gondold végig újra a rettenetes sértéseket, amikkel a Szentet illették, amikor gonosz kezek verték, az arcába köptek, kitépték a haját, és megostorozták. Nézd a gyalázatát annak a gúny-koronázásnak, amikor vörös palástba öltöztették, nádszálat adtak a kezébe és töviskoronát a fejére, majd ezt kiáltották: „Üdvöz légy zsidók királya!” Nézd Őt a keresztre felfeszítve két gonosztevő között, amint gúnyt űztek Belőle az epével és az ecettel, amikor ezt mondta: „Szomjúhozom”. A nézők is kigúnyolták. Sőt, nézd, ott Őt, amint bűnné lett a népéért, átokká lett értük, s ennek megfelelően sújtott le rá az isteni igazságszolgáltatás kardja, amiért is ezt kiáltotta: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Mindennek fényében vajon nem azt kell mondanunk, hogy „Krisztus is szeretett minket, és adta Önmagát miérettünk ajándékkul és áldozatul az Istennek, kedves jó illatul” (Ef5:2)?

Krisztusnak a népe iránti szeretete azonban nem szűnt meg a halálával, s a megnyilvánulásai és a bizonyítékai sem. Az ő szeretete ugyanolyan friss, intenzív és aktív volt, mikor a mennybe ment, mint volt akkor, amikor még itt járt a Földön. A népe érdekeit szem előtt tartva ment fel oda, az Ő nevükben lépve be a mennybe: „útnyitóul bement érettünk” (Zsid6:20). A saját drága vérével mosva le a bűneinket, Krisztus leült a közbenjárói trónra, s miután oly nevet kapott, ami minden név felett való, dicsőséggel és tisztséggel lett megkoronázva az egyház Fejeként, mint diadalmas Győztes a Sátán és a sír felett. Most a felmagasztalt állapotában ragyog a leplen belül a szentek előtt, s a szíve ugyanazzal a szeretettel telt a népe iránt. Ahogyan Áron viselte a mellvértet, amire Izrael tizenkét törzsének a neve volt felvésvé úgy viseli a mi nagy Főpapunk is az Ő népe minden tagjának nevét a szívében, amikor megjelenik Isten előtt az ő érdekükben. Az irántuk érzett szeretetének gyakorlása megmutatkozik abban, hogy „mindenható él, hogy esedezzek érettök” (Zsid7:25). Olyan gyengéd a szíve az övéiért még a dicsőségben is, hogy még mindig „megindul gyarlóságainkon” (Zsid45:15).

Krisztus végtelen és megváltozhatatlan szeretetének megnyilvánulásai láthatók az Ő népe számára addig is, amíg itt maradnak a bűn eme pusztaságában: betölti minden szükségüket, mindent a javukra vált, személyes kapcsolatban áll velük. A Szentlélek ajándéka kiemelkedő bizonyítéka volt az irántuk érzett szeretetének (Jn16:7, Csel2:33). S az nem is volt minden: „És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétácul, némelyeket evangyélístácul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul: a szentek tökéletesbbítése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére” (Ef4:11-12). Abban a kegyben részesülsz, hogy hűséges pásztor szolgálatát élvezheted, aki megtöri neked az élet Kenyerét, tudással és értelemmel táplál téged, s arra ösztönöz, hogy türelemmel fúsd meg az előtted levő távot? Akkor úgy kell a pásztorodra tekintened, mint a mennybe ment Megváltód szeretet-ajándékára. Találsz egy, az Isten szolgája által megírt könyvet, vagy akár havi magazint, ami építi a lelkedet, áldássá lesz a szíved számára, indítékokat ad az istenfélő életvitelhez, s vigaszt és bátorítást jelent az út nehézségeinek közepette? Akkor arra is úgy kell tekintened, mint a Krisztus szeretetéből fakadó kegyes gondoskodásra.

Krisztus szeretetének kiterjedése

Figyeljük meg: az apostol nem azért imádkozott, hogy a szentek abszolút módon fogják fel Krisztus szeretetét, hanem inkább annak a méreteit. Első a „mi a szélessége”. A szerzőt már régen lenyűgözte, hogy első a szélesség, hiszen nem itt a legtévesebbek a mi gondolataink? Vajon sokan közülünk nincsenek annyira beburkolódzva Krisztus irántunk érzett csodálatos szeretetébe, hogy nem tudjuk értékelné a tágabb hatókörét és áldott kiterjedését? Vajon nem azért említi a Szentlélek először Krisztus szeretetének szélességét, hogy ezt az önző hajlamot helyesbítse? S nem azért, hogy ellensúlyozza azt a szektás lelkületet, ami Isten népe közül oly

sokak szeretetét rántja görcsbe? De szembe megy azok tévelygésével is, akik Krisztus szeretetének gazdagságát az újszövetségi hívőkre korlátoznák. Nem kétséges, hogy e kifejezés beszúrása közvetlenül a zsidó szentek tanítására szolgált, akik csak nagyon lassan fogták fel, hogy Krisztus szeretete elérte a pogányok közötti bűnösöktől. Krisztus szeretete kiterjed minden választottra minden korban és minden helyen, minden állapotban és minden esetben. Ez az a szeretet, amely magához öleli Isten egész családját a legkisebbtől a legnagyobbig.

„És hosszúsága.” Vajon ezeknek a méreteknél nem a sorrendje az, ami teljesen eltér attól, ahogyan egy nem ihletett szerző állítaná ezeket sorrendbe? Nem különbözik ez a természetes és logikus sorrendtől? Vajon a „szélességről” nem a „mélységre” térnék rá? De a Szentlélek azokat teszi előre, amit mi a végre szoktunk tenni. Ha lassúak vagyunk megragadni (gyakorlati módon) Krisztus szeretetének kerületét, akkor sokan a legnehézkesebbek vagyunk felfogni (doktrínális módon) annak örökkévalóságát. Mily sokan feltételezik, hogy Krisztus akkor kezdte őket szeretni, amikor a saját szeretetük elkezdett Rá irányulni, de „Mi szeressük őt; mert ő előbb szeretett minket!” (1Jn4:19) és ahogyan az Ő szeretetének nincsen vége, úgy kezdete sincs, az örökkévalóságtól az örökkévalóságig tart. Az Úr ezt mondja minden egyes népének: „örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztettem reád az én irgalmasságomat” (Jer31:3) Az, hogy Magához vonz minket, az ő szeretetének hatása. S azt sem a gyengeségeink, sem a romlottságunk nem képes kioltani. „Szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket” (Jn13:1). Semmi sem szakíthat el az Ő szeretetétől (Rm8:35-39).

„És mélysége.” Ezt valóban úgy lehet a legjobban felfogni, ha fontolóra veszem Krisztus ámulatos szeretetét személyesen irántam, mert ha én váltam a kegyelem belső munkájának tárgyává, akkor bizonyos mértékig ténylegesen és tapasztalatilag megértem a borzasztó mélységet, amiben benne vagyok, és a szörnyű távolságot, amire a bűneim távolítottak el a Szenttől. Jobban meg tudom érteni a saját magam szomorú esetét, mint amennyire mások helyzetét, ezért jobban fel tudom fogni Krisztus ámulatos szeretetét, amivel oly mélyre hajolt, hogy kivonjon engem a sáros fertőből, mint mások esetében. Krisztus szeretetét annak a siralmas nyomorúságnak a fényében kell szemlélni, amibe a bukás taszította az egyházat, mert annak tagjai a „haragnak fiai voltak, mint egyebek is” (Ef2:3). Ezt ba szeretet a mi egyéni történetünk fényében kell szemlélni, amikor újjá még nem születtként egyre messzebbre és messzebbre távolodtunk el Istentől. Annak a megalázkodásnak és szenvedésnek a páratlan mélysége fényében kell szemlélni, amibe a dicsőség Ura ereszkedett alá, hogy megvalósítsa a népe szabadítását és üdvözítését.

„És magassága.” Ha Krisztus szeretetének szélessége határtalan, a hosszúsága végtelen, a mélysége feneketlen, akkor a magassága biztosan felmérhetetlen. A „magasságát”, ameddig Krisztus szeretet felemelte a megváltottjait, két dolog fényében kell szemlélni: a mostani kiváltságaikéban és a jövőbeli boldogságukéban, melyek mindegyikét a Szentírás írja le a legjobban: „Felemeli a porból a szegényt, És a sárból kihozza a szűkölködőt, Hogy ültesse hatalmasok mellé, És a dicsőségnek székét adja nékik” (1Sám2:8). „Adok nékik házamban és falaimon belül helyet, és oly nevet, a mely jobb, mint a fiakban és lányokban élő név; örök nevet adok nékik, a mely soha el nem vész” (Ézs56:5). „Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, örökösök is; örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak” (Rm8:16-17). „És látják az ő orcáját; és az ő neve homlokukon lesz. És ott éjszaka nem lesz; és nem lesz szükségök szövétnekre és napvilágra; mert az Úr Isten világosítja meg őket, és országolnak örökkön örökké.” (Jel22:4-5)

„Hogy megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága... és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeret felül haladó szeretetét.” Vajon az olvasót nem hökkenti meg azonnal a különbség e kérdés, valamint azok között, amiket a nyilvános imádságokban szokott hallani – nagyon valószínűleg a saját imádságaiban is? Isten népe közül sokan nem szokták kérni a szeretetük növekedését Krisztus iránt. Általánosságban azt kérjük, hogy jobban élvezhessük Krisztus irántunk való szeretetét.

De még ez sem az, amiért Pál közvetlenül könyörgött. Ő azt kérte, hogy legyen teljesebb felfogásunk és mélyebb ismeretünk Krisztus szeretetétől. Biztosak lehetünk abban, hogy helyesen imádkozott, ezért bölcs dolog követni a példáját. Az ember mindig megfordítja Isten sorrendjét, és természetesen ő ennek a vesztese. A mi gyenge szeretetünk az által növekszik, ha a hit Krisztus végtelen szeretetével foglalkozik és elmélkedik annak jellemzőiről és megnyilvánulásairól.

Az apostol kérése a szentek számára

Az apostol itt azt kérte, hogy Isten népének legyen lelkibb és nagyobb látása Krisztus felmérhetetlen szeretetétől, hogy az értelmük elnyelődjön abban, hogy a megújult elméik egyre jobban és jobban megteljenek annak csodáival, s mélyebb tapasztalati kapcsolatba léphessenek azzal. Krisztus szeretetének minden felfedése, amit a Szentlélek tesz a számunkra, az Ígében és az Íge által történnek, s mi a hit gyakorlásával jutunk el annak a szeretetnek a lelki felismerésére. Krisztus szeretetét csak akkor fogjuk fel, ha a megnyilvánulásai bizonyítják a létezését, s lelki ismereteket csak akkor szerzünk róla, ha személyesen magunkba szívjuk. Még a megújult értelem sem képes önmagától megragadni Krisztus rendkívüli szeretetét, de a szív által vezetett értelem képes megragadni és megtalálni benne a teljesebb kielégülését. Bár szükségszerűen tökéletlen és hiányos, a keresztyén ismerete Krisztus szeretetétől valóságos és elragadó, s állandóan mélyíteni és növelni kell. Nemcsak azért „halad felül minden ismeretet”, mert végtelen, és ezért felfoghatatlan a véges elme számára, hanem azért is, mert a személyes megtapasztalásunk és az élvezete soha nem mérítheti ki azt – mi csak érintjük a székleit és megsimítjuk a felszínét.

Az előző bekezdésben némileg utaltunk arra, amit különbségnek tartunk a „felfogás” és az „ismerés” között. Talán a Lélek szándékának nem volt része, hogy bármilyen vastag vonalat húzzunk a kettő közé, de amennyire képesek vagyunk észrevenni, nekünk úgy tűnik, hogy a „felfogás” az értelmén keresztül, míg az „ismerés” a szíven keresztül történik: az előbbi inkább az elmebeli erőfeszítések eredménye, míg az utóbbi az ösztönös megérzésé. Azaz, az „ismerés” a „felfogás” mellett Krisztus szeretetének érzése vagy gyakorlati megtapasztalása annak. Bár meghaladja az értelmünk felfogóképességét, mégis a belső tudat tárgya. S bár csak halványan ismerhető fel, imádatlalt méltányolható. Ahogyan a Lélek kegyelmesen veszi Krisztus dolgait és megmutatja azokat nekünk, ahogyan egyre jobban és jobban feltárja előttünk Krisztus szeretetét a saját hatékony tanításával, s ahogyan megnyitja az elméinket a megértés fokozatos és felfoghatatlan módján működtetve a gondolatainkat róla, úgy élvezik azt a szívünkben. A belülről formált ismeret így válik a lelki részünkké, így amit az Ígében olvasunk Krisztus szeretetétől, azt igazságnak ismerjük el, mert a saját lelkünkben van meg annak a valósága.

Krisztus szeretetének ismerete

„És megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét.” Nem értünk egyet azokkal, akik azt mondják, hogy ez a kifejezés paradox, hanem inkább a tények tisztán érthető kijelentése. A fentiekben magyarázott értelemben megismerhetjük, képesek vagyunk megismerni és meg is ismerjük Krisztus szeretetét. Hiszünk benne, megtapasztaljuk, élvezzük, mint áldott és dicsőséges valóságot. Az ismeretünk azonban mégis elégtelen és tökéletlen, mert Krisztus végtelen szeretetét soha nem vagyunk képesek teljesen felfogni, felfedezni vagy kimeríteni. Ahogyan Pierce rámutatott: „Mindaz, amit tudunk Krisztus szeretetéről a Föld szentjeiben és általuk, mindaz, amit tudnak és élveznek a szenten mind a mennyben, messze alatta marad annak, ami Krisztus Személyében és szeretetében foglaltatnak, ahogyan a saját szíve szerint törődik velünk. A téma eme nézete alatt gyakran mondtam, hogy soha semmit nem fogunk ismerni arról a szeretettől, amivel Krisztus szeretett minket akár az időben, akár az

örökkévalóságban, hanem csak annak csak a gyümölcseit vagy a hatásait... Krisztus szeretete ugyanannyira felülmúlja az Ő összes szenvedését, mint amennyire felette áll minden vétünknek és bűnünknek. Az Ő szeretete volt az ok és az Ő szenvedése volt annak következménye.” Ahogyan az ok nagyobb, mint a következmény, ahogyan a fa nagyobb, mint a gyümölcse, úgy nagyobb Krisztus szeretetének a szökőkútja minden vízfolyásnál, ami abból árad felénk.

Az angyalok soha nem képesek teljes mértékben belépni Krisztusnak az egyháza és a népe iránti szeretetébe. Mindazonáltal fontos, hogy a szent a legnagyobb gondot fordítsa arra, hogy mind jobban és jobban belemerüljön Krisztus szeretetébe, gondolkodjon azon, táplálja a lelkét abból, örvendezzen a szívében annak, s buzgón imádkozzon, hogy még teljesebben megértse Isten szeretetét. Figyelmesen kell vizsgálnia az arról adott kijelentést az igazság Ígétében, elmélkedjen annak szavakkal ki nem mondható jellemzőin, szemlélje a csodálatos megnyilvánulásait és fogja fel, hogy Krisztusnak az övéi iránti szeretete örök, végtelen és megváltoztathatatlan – nemcsak szüntelenül, de a legcsekélyebb elhomályosodás nélkül. Ez a téma méltó a szent legalaposabb figyelmére és állandó vizsgálódására. Bőven vissza fogja fizetni a legjobb erőfeszítéseit és nagyon meggazdagítja a lelki életét. Semmi nem fogja úgy felszítani a szívbéli háláját, mint Krisztus szeretetének szemlélése egy hozzá hasonló visszataszító teremtmény iránt. Semmi sem fog hatékonyabban az azonnali önmegtágadás életvitelére készíteni. Semmi sem teszi az életvitelt olyan kellemessé és könnyűvé, mint az Isten iránti engedelmesség. Semmi más nem gyengíti meg a szentet jobban a világ iránt. Semmi más nem képes úgy eltölteni őt békességgel, sőt örömmel a megpróbáltatások vagy egy gyász eset idején.

A Szenteknek be kell teljesedniük Isten egész teljességéig

„Hogy ekképpen beteljesedjete az Istennek egész teljességéig” (Ef3:19). Ez a záró és a csúcsponti kérés. Ez fogadták gúnyolódással a kételkedő és hűvös kritikusok, mert testi módon értelmezve a nyelvezetét azt feltételezik, hogy a Végtelennek a véges által történő felfogása abszurditását vagy az ember megistenülését tanítja. Az képzelik, hogy az apostolt elragadta a saját lelkesedése, és rajongó extázisában megfélekedett azokról a korlátokról, ami elkülöníti a teremtményt a Teremtőtől. De azok, akik kegyelem által azonnal visszautasítanak efféle szörnyű istentelenségeket, egyesek talán hajlamosak megkérdezni: Miképpen lehetséges az olyan teremtmények számára, mint amilyenek mi is vagyunk, a bennünk lakozó büntől zaklatottak és akadályozottak, elvárni, hogy ennyire kegyes és magasztos élményt tapasztalhassunk meg valaha is ebben az életben? Nekünk úgy tűnik, hogy az efféle kételkedő és gyászos kérdést így kell megválaszolni: Miképpen lehetséges, hogy egy ilyen ima valaha is elhangozhatott ihletett ajkáról, ha nem úgy, hogy kért áldás elérhető? Biztosan egyetlen valódi keresztyén sem készült annak elismerésére, hogy a szeretett apostol csak borsót hányt a falra így könyörögve Istennek.

Ahelyett, hogy megkérdőjeleznénk ezt a könyörgést, meg kellene magunkat dorgálnunk és meg kellene alázkodnunk, amiért meglepődtünk Pál könyörgésén, miszerint a szentek „beteljesedjenek az Istennek egész teljességéig”. Ennek a könyörgésnek meg kell szégyenítenie minket a kéréseink csekélységéért és kicsinyességéért, ami arra utalnak, hogy viszonylag beérjük a lelkeség szomorúan alacsony szintjével – nem cselekszünk a kiváltságainknak megfelelően, mint „Isten örökösei és Krisztus örökösársai”. Ahelyett, hogy az isteni bőkezűsége számítanánk, ahelyett, hogy hasznát húznánk a Benne meglévő teljességéből, korlátozzuk a Szentet és úgy gondolkodunk Róla, mintha majdnem olyan szegény lenne, mint mi magunk. Ó, jaj, milyen gyakran mérjük a várakozásainkat a magunk sovány tudásához ahelyett, hogy a várakozásainkat inkább annak a kijelentett jellemzői alakítanák, Aki „minden kegyelem Istene”. Ezt a könyörgést tehát a hitetlen kételkedéseink és halvány reménységeink

helyesbítésének kell tekinteni. Tekintsük úgy, mint annak jelzését, amit a keresztyén, minden keresztyén törvényesen kérhet, és amiért naponta kell imádkoznia. Tekintsük úgy, mint az Atya szívének kinyilatkoztatását, ami tudatja a gyermekeivel a magas kiváltságokat és kegyes osztályrészeket, amiket az Ő akarata szerint kell élvezniük. De arra is emlékezzünk, hogy ez nem az első, hanem az utolsó kérés.

Azt próbáltuk megmutatni, hogy „a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén” egyszerre volt annak követelménye, hogy Krisztus hit által a szívünkben lakozik, és a szükségszerű követelménye annak, hogy képesek legyünk felfogni és megismerni az Ő mindent felülmúló szeretetét. Ugyanúgy igaz az is, hogy hogy a szívünk és az elménk állandó elfoglalása Krisztus szeretetével a lényegi felkészítésünk ahhoz, hogy „beteljesedjünk az Istennek egész teljességéig”. Mert az előbbi növekvő felismerése és megtapasztalása által válunk alkalmassá és jutunk el az utóbbihoz. Minél többet örvendezünk Isten csodálatos szeretetének Krisztusban, minél többet foglalkozunk vele és minél többet iszunk ebből az isteni nektárból, annál jobban növekednek a képességeink és annál nagyobbakká és magasztosabbakká válnak a várakozásaink más áldásokkal kapcsolatban. Akkor elkezdünk gondolkodni az apostollal: „A ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Rm8:32) Ahogyan egyre többet foglalkozunk Isten szeretetével Krisztusban, mind a vágyaink, mind a várakozásaink növekednek, így Istenre nézünk és arra számítunk, hogy Ő megad nekünk minden szükséges dolgot a szentségünkhöz, a boldogságunkhoz és kielégülésünkhöz.

Az isteni jellem teljessége mutatkozik meg Krisztusban

Vajon nincs abban dicsőséges megfelelés, hogy Isten Krisztus szeretetének ismeretén keresztül adja meg nekünk az Ő teljességét? Először is Krisztusban, Krisztus által és Krisztuson keresztül, s különösen az Ő haldoklás közbeni szeretetében mutatkozik meg az isteni jellem teljessége. Nem keveset látunk Róla a többi munkájában sem, de csak Krisztusban mutatkoznak meg teljesen az Ő tökéletességei. „Az Istent soha senki nem látta [elégségesen és világosan, v. ö. Mt5:8]; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.” (Jn1:18) Isten egyes attribútumai megmutatkoztak a teremtésben és Isten gondviselésében, de a megváltás munkájában – és egyedül csak abban – a teljes kiválósága megjelenik. Nagyon voltak az Ő dicsőségének megmutatkozásai a korábbi korszakokban is – például az özönvíznél és a megjelenésekor a Sinai hegynél – de ezek csak az Ő részleges megnyilvánulásai voltak. „Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a próféták által,” – de ezek a megmutatkozások csak esetiek és töredékesek voltak – „ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által” (Zsid1:1). Krisztus Istennek a tökéletes, végső, csúcsponti kijelentése. Ő mondta: „A ki engem látott, látta az Atyát” (Jn14:9).

Másodszor, Krisztus haldoklás közbeni szeretetén keresztül nyílt meg az út az isteni áldás megadásához a vétkes teremtményeknek. Isten teljessége, különösen az Ő emberszeretete és nagylelkűsége hasonlítható egy hatalmas folyamhoz, a bűn pedig egy széles és maga hegyhez, ami Isten teljességének az útjában áll, s meggátolja, hogy mi beteljünk azzal. Ha Istennek úgy tetszene, az Ő legyőzhetetlen akaratának egyszerű rendelkezésével képes lett volna eltávolítani azt a hegyet. De akkor miképpen mutatkoznának meg az Ő igazságossága és szentsége? S az ember sem képes a maga erőfeszítéseivel – sőt az egész emberi faj az összesített erőfeszítéseivel – eltörölni azt az utálatos dolgot, ami vétkes távolságra tartotta őt Istentől és elvágtá őt az Ő kegyeitől. Isten főleg a saját dicsőségéhez tartotta a legalkalmasabbnak és a saját erkölcsi tökéletességeihez legjobban illőnek úgy rendelkezni, hogy az Ő megtestesült Fia törölje el a népe bűneit és nyissa meg az utat, melyen át az Ő végtelen áldásai rájuk áradhatnak. Ennek megfelelően Krisztus áldozata által a bűneink hegye el lett távolítva és a tenger mélységeibe lett belevetve. Utána már tiszta volt az út Isten szívének teljessége számára, hogy

rááradjon a hívő bűnösökre anélkül, hogy a legcsekélyebb gyalázatot hozta volna az Ő jellemére azzal, hogy szemet hunyt a bűn felett. Krisztuson keresztül Isten jótéteményei eljutottak a népéhez.

Harmadszor, ahogyan eljutunk Krisztus szeretetének részleges ismeretéhez, magunkba szívjuk, isszuk, s a befogadóivá válunk Isten teljességének. A beteljesedéshez Isten teljességével nemcsak az szükséges, hogy ez a teljesség be legyen mutatva nekünk, s megnyíljon az út ahhoz, hogy következetesen (vagy erkölcsileg) megadasson nekünk, hanem az is, hogy a lélekből kiürüljenek azok az akadályok, amelyek gátolják a beáradását. A meg nem újult elme képtelen megtelni Isten teljességével: nincs hely benne annak számára, mert már más dolgokkal van elfoglalva. Minden gondolata, vágya és érzelme a világ szemétkosára köré összpontosul. Még ha vallásos pózban tetszeleg is, akkor is úgy felfuvalkodik az önteltségtől és az önelégültségtől, hogy nem marad hely az ingyenes üdvösség, az isteni kegyelem számára. De ahol Krisztus szeretete személyesen és tapasztalatilag ismert úgy, ahogyan ki van jelentve az evangéliumban és a lélek felfogja a Szentlélek természetfeletti működése által, ott minden más kárnak minősül és Isten teljessége azonnali bejutásra lel. Ha a szív Krisztussal és az Ő szeretetével foglalja el magát, az egyszerre tesz minket képessé az isteni teljesség befogadására és készlet az átvételére. Ennyit tehát a negyedik kérdés kapcsolatáról a harmadikkal.

„Hogy ekképen beteljesedjete az Istennek egész teljességéig.” Micsoda kérdés ez! A jelentésében halmozott. Hogy beteljesedjete: beteljesedjete Istenel; beteljesedjete Isten teljességéig; beteljesedjete az Istennek egész teljességéig. Ki tudja felfogni mindazt, amit ez tartalmaz? Milyen emberi toll képes megnyitni ennek jelentőségét? Mi csak a magunk szegényes, tőlünk telhető legjobbat adhatjuk a saját korlátozott mértékünknek és az Isten által adott világosságunknak megfelelően. Nyilvánvalónak kell lennie bármely felkent szem számára, hogy az efféle nyelvezet nem jelentheti azt, hogy a véges valaha is tartalmazhatja majd a Végtelent, vagy hogy nekünk meg kell szünnünk emberi lényeknek lenni és olyanokká kell válnunk, mint amilyen Maga Isten. Nem, az soha nem lehetséges. De a keresztyén beteljesedhet Isten egész teljességéig a saját maga, mint Krisztusban új teremtmény mértékéig, olyan fokban, amilyenre képes ebben az életben. Nem azt jelenti ez, hogy valaha is elégedett lesz az isteni dolgokban elért pillanatnyi mértékkel, hanem állandóan keresi majd azokat és igyekszik elérni azok nagyobb mértékét. Csak azok, akik „éheznek és szomjaznak”, lehetnek biztosak abban, hogy „megelégíttetnek” (Mt5:6).

Hogyan kell érteni Isten teljességét

Az „Isten teljessége” kifejezés nyelvtanilag kétféleképpen értelmezhető annak megfelelően, hogy „Istent” az alany birtokosaként értjük (azaz a „teljességnek”, amivel Maga Isten is telve van), vagy tárgy birtokosaként, nevezetesen a teljességnek, ami Tőle árad, vagy a bőségnek, amit Ő ad a nekünk adott ajándékokban. Az igemagyarázók véleménye eltér arról, hogy melyiket kell érteni. Személyesen mi mindkét értelemben vesszük, visszautasítva bármiféle korlátozást szabni a kifejezésre és ennek megfelelően fogjuk tárgyalni. Arra is rá lehet mutatni, hogy a görög „betelni Isten egész teljességével” kifejezést a Revised Version a „betelni Isten egész teljességéig” kifejezéssel fordítja, ami a folytatólagos folyamat elképzelését érzékelteti, a fejlődő és kiszélesedő megtapasztalást, mert a végső célja minden igazi lelki váagnak az Isten megismerése olyan bensőséges módon, hogy fülíg betöltekezzünk Általa. Ezt is beleértjük a kifejezés értelmezésébe. Azaz, egy edény egészen a pereméig feltölthető. De tegyük fel, hogy annak az edénynek a méretét megnövelik, s tovább növekszik, így a befogadóképessége is állandóan nő! Valóban ez a helyzet, s mindig is ez lesz az örökkévalóság soha véget nem érő korszakain keresztül az újjászületettek szívével. Minél jobban kielégszik a lélek Magában Istenben, annál nagyobbak lesznek a vágyai és annál többet fogad be Belőle.

Mily sok nehézségünket hozzuk mi magunk létre! A természeti elménk működése az efféle kijelentéseken, mint a „beteljesedjete az Istennek egész teljességéig” mennyire meggátol minket abban, hogy bármit is megértsünk a valódi jelentéséből! Nagyon óvatosaknak kell lennünk, nehogy a mentális közeledésünk a „beteljesedik” és „teljesség” szavakhoz teljes mértékben túl otromba és testi legyen. Nem azt jelenti ez, hogy ki kell ürítenünk belőlük minden jelentést, hanem inkább meg kell próbálnunk ezeket lelkileg, és nem materiálisan szemlélni. Vajon nem zavarjuk magunkat szükségtelenül össze, amikor megkérdezzük, hogy a véges hogyan tartalmazhatja a Végtelent? Úgy kell-e gondolnunk Istenre, mint örökkévaló, végtelen és változhatatlan Valakire? Biztosan nem, mert ezek az Ő közölhetetlen attribútumai, melyeknek nincs közük hozzánk, s amikről mi majdnem semmit sem tudunk. De az Ő természetének és lényének vannak más attribútumai is, melyek közel kerülnek hozzánk, mert ezeket közli az Ő népével. Az utolsó szavak Vele kapcsolatban „az Isten világosság” és „az Isten szeretet” (1Jn1:5, 4:8), s biztos, hogy leginkább ezekkel kell foglalkoznunk, mert ezek teszik lehetővé a legjobban azt, hogy szemlélhessük Őt. Vajon az Istenben levő világosság nem áradhat be az én sötétségembe? Vajon az Ő szeretete nem áradhat be az én szívembe? Betöltve Isten, mint „világosság” és „szeretet” egész teljességével!

Ez az ima azt kéri, hogy objektív módon szemlélve Istent a hívők, az Ő sokféle tökéletességét látva megújult elméjükben teljes fogalmat alkossanak az Ő kiválóságáról. Ez magában foglalja az Istenség olyan szemlélését, ami képes betölteni az elmét mindhárom Személy kielégítő nézetével – mint a Nap, ami átvilágít a tiszta ablakokon és betölti a szobát világossággal. Ez az ima azt kéri, hogy Isten bőségesen adja meg a kegyelmét és a vigasztalását nekünk, hogy mi eltelhessünk az Ő világosságával és szeretetével – mint ahogyan egy edény telik meg a túlcsoordulásig. Azt is kéri, hogy kényszerüljünk a teljes önátadásra Istennek. Ő pedig töltsse be és vegye birtokba egész lényünket – mint ahogyan egy király foglalja el az egész királyi lakosztályt a palotájában.

Pál vágyakozása a szentek után

„Hogy ekképen beteljesedjete az Istennek egész teljességéig.” Vegyük ezt a kijelentést viszonylagosan. Pál arra vágyott, hogy a szentek ne elégedjenek meg az isteni jellem leszűkített és elégtelen fogalmával és elképzelésével, hanem törekedjenek az Isten jól kiegyensúlyozott, teljes és szimmetrikus nézetére és megtapasztalására. So hívő megelégszik az isteni tökéletességek legkorlátozottabb elképzelésével. Egyesek majdnem az Ő fenségére és szuverenitására korlátozzák a gondolataikat, mások az Ő hatalmára és szentségére, megint mások az Ő szeretetére és kegyelmére. Közben mások beleveszik ebbe a jóságát, a hűségét, a megváltozhatatlanságát, az igazságosságát, a hosszútűrését. De nekünk nem szabad a dicsőséges attribútumai közül csak egy-kettőnél időzni a többi kizárásával, hanem imádkoznunk kell ezek mindegyikének lelki ismeretéért és tapasztalati megismeréséért, s törekednünk kell erre, hogy elménket és szívünket betöltsse az Ő összes kiválósága. Az Ő sokrétű dicsőségének olyan nézeteire kell vágnunk, amik békességet hoznak létre a lelkiismeretben, szeretetet a szívben és megelégedettséget a lélekben. Foglalkoznunk kell az Ő kegyelmének gazdagságával, a bölcsességének csodáival, a hatalmának csodáival, minden áldott attribútumával egyetemben, ahogyan elkötelezte Magát a népe számára az örök szövetségben.

A „hogy ekképen beteljesedjete az Istennek egész teljességéig” szavakat nem szabad az absztrakt módon elképzelt Istenség attribútumaira korlátozni, hanem úgy kell tekinteni, mint ami mind a három Személyre vonatkozik az ámulatos Szentháromságban. Mi is így értelmezzük: „beteljesedjete a hármassal Istennek egész teljességéig”, s nemcsak az egyik Személyének a másik kettő kizárásával. Vannak megnevezések, melyek leginkább az Atyára, mások leginkább a Fiúra, megint mások a Szentlélekre vonatkoznak. Mindegyik egyformán

dicsőséges, mindegyik egyformán érdeklődik irántunk: a mi üdvösségünk az Ő együttes tevékenységüknek és közös tanácsvezetésünknek köszönhető, ezért azonos helyet kell elfoglalniuk a gondolatainkban és az érzelmeinkben. Ne korlátozzuk az elméinket az Atya kegyelmére abban, hogy kiválasztotta és úgy szerette a népét, hogy az egyszülött Fiát adta értük, mert nekünk „úgy kell tisztelnünk a Fiút... ahogyan tiszteljük az Atyát” (Jn5:23). Ne korlátozd az elmélkedéseidet a Fiú ámulatos leereszkedésére és felfoghatatlan szenvedéseire a népéért, hanem szemléld „a Lélek szeretetét” (Rm15:30) is, ahogyan megelevenített téged, mikor halott voltál a bűnökben, ahogyan benned lakozik, ahogyan veszi Krisztus dolgait és megmutatja neked azokat. Igyekezz beteljesedni a hármassal Istennel.

Hogyan lehet beteljesedni Isten egész teljességével? Először is azzal, hogy objektíven szemléljük Őt: az új ember érzelmei a szívet az Alkotójához vonzzák, a hit lehetővé teszi a számunkra olyan kielégítő nézetek kialakítását Róla, melyek a Vele fennálló bensőséges közösséghez vezetnek, eltöltik a lelket valódi és teljes figyelmet igénylő ismeretekkel, s megteszik Őt mindenre elégséges osztályrészé. Másodszor, azzal, hogy szubjektíven veszünk Tőle: Isten az Ő saját lényéből ad nekünk. Beteljesedni Vele tehát azt jelenti, hogy Ő mindent átad, amit csak adhat, mindent, amit csak képesek vagyunk elfogadni. Ránk árasztja a leggazdagabb áldásait, hogy többé ne legyen hiányérzetünk, se fájó ürességünk. Mi, akiknek a szíve a természetünkénél fogva híjával van minden jónak, akik csak azért isznak ennek a világnak a vizeiből, hogy aztán újra megszomjazzanak, akik megtapasztalták a földi dolgok elégtelenségét és hiábavalóságát, beteljesedhetünk a teljességig azzal, amit Ő ad nekünk Önmagától. Megtapasztalhatjuk az Ő kegyelmének és vigasztalásának legteljesebb mértékét, s olyan békesség és öröm tölthet el minket, hogy egyetlen vetélytársnak sem lesz hatalma vonzást gyakorolni ránk.

Most vizsgáljuk meg konkrétabban is a „beteljesedhettek” kifejezést. Vajon az apostol itt nem azért imádkozott, hogy Isten teljesebben vegyen birtokba minket személyes módon, hogy mi eljussunk önmagunk még teljesebb átadására Neki? Ne csak úgy gondold az Isten által és Istennel betöltekezett keresztyénre, mint ahogyan egy lakás megtelhet napfényvel vagy egy edény folyadékkal, hanem úgy is, ahogyan egy sok szobás házat teljesen megtölthetünk vendégekkel. A szent arra vágyik, hogy Krisztus hit által a szívében lakozzon, de van bármi korlátozás ezzel a kívánsággal kapcsolatosan? Van a lényének bármekkora „magán” jelzésű része, ami szigorúan csak neki van fenntartva? Más szóval, van-e az összetett lényének bármilyen része, ami nem adatott át teljesen Istennek Krisztusban, amit még nem adott át tudatosan, határozottan, önként és örömmel az Ő birtokbavételének és hatalmának? Ha van az én külsődleges életemnek bármilyen része vagy a belső emberemnek bármilyen rekesze, ami nincs teljesen átadva Istennek, akkor nem töltekeztem be Vele. Valóban átengedem az egész lényemet Neki, hogy „mind a lelkemben, mind a testemben” megszentelődjek (1Thessz5:23)?

A hely, amit ez az imádság elfoglal

Korábban rámutattunk, hogy a segítségünkre lesz, mind az imádság területének, mind a benne foglalt könyörgések jelentésének megértésében, ha megfigyeljük a levélben elfoglalt helyét: ez pedig a doktrínális szakasz vége: mintegy bevezetés a gyakorlati szakaszhoz. Az ima könyörgésre változtatja az előbbi tartalmát és előkészíti a szívet az utóbbi előírásainak betartására. Ezek között az előírások között találjuk ezt is: „És meg ne részegedjétek bortól, miben kicsapongás van: hanem teljesebben be Szent Lélekkel” (Ef5:18), hogy Ő foglaljon el minket fenntartások nélkül, behatolva a lényünk legmélyébe, felvillanyozva bennünket, minden képességünket használva. Vajon nincs okunk buzgón és naponta imádkozni azért, hogy ebben az értelemben legyünk betöltve? Ne csak részben, hanem teljesen vegyen birtokba minket Isten, hogy az engedelmisségünk olyan legyen, ami Krisztus ígéretének beteljesedését eredményezi: „az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk” (Jn14:23) Legyen olyan az én

önátadásom, hogy elmondhassam: „Áldjad én lelkem az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét” (Zsolt103:1). Ezt nem vagyok képes megtenni mindaddig, amíg nem szentelek szabadon mindet Neki.

Milyen teljes és sokoldalú ez a negyedik kérés! A fentiekben megadott jelentései és alkalmazásai mellett rámutatunk egy továbbira, amit jobb kifejezés híján a gyakorlati horderejének fogjuk nevezni. Nevezetesen, a keresztyénnek meg kell telnie Isten akaratának ismeretével. A hívőnek valóban mindenre az Ő gondolataival kell gondolni, mert a sötétségben járás a gonoszok egyik jellemzője. De figyeljük meg, hogy a kérésnek ezt a jelentését utoljára említettük, mert nem lesz világosság az utunkon, sem pedig isteni bölcsesség a problémáink megoldásához, csak ha először teljesen átadjuk magunkat Istennek. Hadd hívjuk fel a figyelmet ismét arra a kapcsolatra, amiben ez az imádság áll az utána következő szakasszal. A buzdítások között abban a részben találjuk ezt is: „Annakokáért ne legyetek esztelenek, hanem megértsétek, mi legyen az Úrnak akaratja” (Ef5:17), a mindennapi életünk összes részletéhez, az általunk állandóan meghozandó különféle döntésekhez. Ezért találjuk ennek az apostolnak a másik imájában a kérést a szentekért, hogy „betöltessetek az Isten akaratának megismerésével” (Koll1:9). Ha nem ismerjük Isten akaratát, az nem pusztán ártatlan tulajdonság, hanem olyan bűn, aminek meg kell aláznia minket. Ha az Íge gazdagon lakozik bennünk, akkor lesz világos ítélőképességünk, jó értékítéletünk, s tudásunk minden körülmények között arról, hogy mi az ami Neki tetszik.

Noha azt gondoljuk, hogy az apostol azt szerette volna, ha Isten népe ennek az imának a beteljesedését még ebben az életben megtapasztalja, semmiképpen sem szabad csakis erre az életre korlátozni. A könyörgések végéhez közeledve és a következő igeversekben használatos nyelvezetre tekintettel világosnak tűnik, hogy Pál felkent szeme az örökkévalóág végtelen korszakaira is előre nézett – ahogyan a mieinknek is kell. A könyörgésnek ezt a nézetét támasztja alá az a tény is, hogy a görög eredeti jogosan fordítható a „betöltekezzetek Isten egész teljességéig” szavakkal is, ami, mint arra korábban rámutattunk, a folyamatosságra, a fejlődő és táguló megtapasztalásra utal. Minden valódi lelki vágy végcélja Isten olyan bensőséges megismerése, hogy beteljünk Isten minden dicsőségével, teljesen beteljünk Átala – amit majd csak a mennyben érünk el. Itt az emberi nyelvezet cserbenhagy minket, mert az elméink képtelenek felfogni a boldogság ily kimondhatatlan magasságait. Csak annyit mondhatunk, hogy ez a kérés a közeledést fejezi ki ahhoz a legfelsőbb rendű tökéletességhez, ami ebben az életben kezdődött el és örökké növekedni fog a jövőbeli állapot szentségében és boldogságában, még ha végtelen távolság marad is fenn a Teremtő és a teremtmény között.

19. fejezet: A magasztalás imája – Ef3:20-21

Miután részletesen megvizsgáltuk ennek az imának az alkalmát vagy okát, a jelleget, ahogyan Istent megszólítja, a szabályt vagy mértéket, ami által a megyei megadására kéri őt Pál, valamint az imádságban szereplő különböző kéréseket, most rátérünk annak a dicséretnek a vizsgálatára, ami lezárja azt. „Annak pedig, a ki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint, Annak légyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökkön örökké. Ámen!” (Ef3:20-21) A magasztalás két szempontból vizsgálható. Először, mint az apostol szívének imádó kitörése; másodsor – abból a tényből kiindulva, hogy feljegyzésre került – mint szükséges és értékes tanítás a számunkra. Bárki, akinek van lelki látása, azonnal felfedezi, hogy e két szempont bármelyikéből a dicséret formálja meg a legalkalmasabb csúcspontját és folytatását magának az imádságnak, annak természetes befejezését alkotva – a dicséret visszhangja annak, Akihez fohászokodott. A „magasztalás (doxológia)” az imádat olyan kifejezése, ami felülemelkedik a közönséges beszéden, több, mint az extázis nyelvezete. Ez a dicséret lázas kifejezésre jutása: mégis, nem annyira maga a dicséret cselekedete, mint inkább a dicséret megvalósítása, ami kijár Istennek és annak tudata, hogy Neki végtelenül több is kijár, mint amennyit mi vagyunk képesek megadni, Mi elveszünk Benne, elborít minket az Ő szavakkal ki nem fejezhető dicsősége.

Három dolog van ebben a magasztalásban, ami különösen felkelti a figyelmünket. Első a konkrét jelleg, amiben Istent szemléli – „megcselekedheti”. Második a mérce, amire a hitnek a imában hivatkoznia kell – „a mi bennünk munkálkodó erő”. Harmadik a dicsőség tulajdonítása, amivel kapcsolatosan ezt tudjuk: a közege – „az egyház”, a Közvetítője – „Jézus Krisztus; az örökkévalósága – „örökkön örökké”. Nézzük meg, mennyire helyénvaló Istent ebben a konkrét vonatkozásban szemlélni.

Miután a tapasztalt keresztyének jól tudják, hogy a biztos hatása a növekedésnek Isten lelki ismeretében és Krisztus szeretetében a saját gyengeségünk és méltatlanságunk mélyülő érzése. Itt tehát arra vagyunk emlékeztetve, hogy azzal van dolgunk, Aki végtelenül elégséges minden szükségünk betöltéséhez és minden vágyunk kielégítéséhez. Hogyan várhatják a hozzánk hasonlóak ilyen csodálatos kiváltságok elnyerését és a belépést ilyen transzcendens áldások élvezetébe, mint amilyenek az előző versekben fejeződnek ki? „A ki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk.” Talán néhány olvasó elcsüggedt és elveszítette az imádság hatékonyságába vetett reménységét és majdnem sztoikus módon megelégedett a viszonylagos üresség állapotával. Az Ef3:20 tárja eléink az orvosságot.

Megerősödni a Lélek erejével a belső emberben, ismerni Krisztus állandó jelenlétét a szívünkben hit által úgy, hogy belegyökerezünk és rátámaszkodunk a szeretetre, képesnek lenni felfogni Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetének mértékét és beteljesedni Isten egész teljességéig – az efféle megtapasztalások tűnhetnek képzeletbelieknek és lehetetleneknek. De nem szabad azoknak lenniük és nem is lesznek azok, ha a hit valóban Istenre tekint úgy, ahogyan az apostol tette azt. Az efféle megtapasztalások valóban felülmúlhatnak mindent, amit még nem értünk el, meghaladhatnak mindent, amire valaha is komolyan gondoltunk és amiért imádkoztunk, de mégis lehetségesek, sőt megvalósíthatók még ebben az életben is „a mi bennünk munkálkodó erő szerint”. Az a konkrét célja a Léleknek ennek a doxológiának a feljegyzésével, hogy buzdítson minket, magabiztosságot adjon a közeledésben Istenhez, s megnövelje a kéréseinket. A Lélek célja itt ugyanaz, mint ami volt Krisztusé annak az imádságnak a záró részében, amit Ő adott a tanítványainak. A gyermekeknek kérniük kell mennyei Atyjuktól, emlékezve arra, hogy „tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké”. Ez a hitnek az Isten kiválóságából – a képességeiből, az elégségességéből és a dicsőségéből – merített megerősítése. Bármekkorák is a szükségleteink, az Ő forrásai korlátlanok; bármilyen

hatalmasok is az ellenségeink, az Ő megszabadító hatalma végtelenül nagy; bármilyen nagyok is a vágyaink, Ő teljesen kielégítheti azokat.

Isten képes

Nagy megerősítés lesz a hit számára, ha a szívünkre vesszük, milyen gyakran kerül elénk Isten ebben a legáldottabb jellegében. „Az Isten pedig hatalmas arra, hogy rátok áraszsa minden kegyelmét” (2Kor9:8). „Segíthet azokon, a kik megkísértetnek” (Zsid2:18). „Ő mindenképen idvezítheti is azokat, a kik ő általa járulnak Istenhez” (Zsid7:25). „Maga alá is vethet mindeneket” (Fil3:21). „Ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra” (2Tim1:12). Ő „titeket a bűntől megőrizhet, és az ő dicsősége elé állíthat feddhetetlenségben nagy örömmel” (Júd24). Igen, Ő képes megmenteni, magtartani, Maga alá vetni, megszentelni, ellátni, biztosítani, kielégíteni, ezért tehát „véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk”. Ebben a jellegében Istent nemcsak mint Mindenhatót látjuk, hanem mint bőkezűt is, mint aki nemcsak teljhatalmú, de rendkívül nagylelkű is. Isten nemcsak ad, de „készségesen és szemrehányás nélkül” ad (Jak1:5). A nagylelkűsége nemcsak az érdemeinket, de a vágyainkat is felülmúlja, többet adva nekünk, mint amennyit kérni van bölcsességünk vagy bátorságunk. Ennek a ténynek sok példája van feljegyezve a Szentírásban, és sok ilyen dologgal találkoznak Isten gyermekei manapság is.

Minden keresztyénnek bőséges bizonyítékai vannak arról, hogy Isten képes neki többet adni, mint amennyit ő képes kérni vagy elgondolni, mert Ő már meg is tette ezt! Nem az imáimra válaszul történt meg, hogy Isten kiválasztott és beírta a nevem az élet könyvébe, mert Ő már a világ teremtése előtt kiválasztott engem Krisztusban. Nem válaszul bármely könyörgésemre gondoskodott a mindenre elégséges Megváltó a pokolra való lelkemről, mert Isten azért küldte el az Ő Fiát ebbe a világba, hogy megváltsa az népét a bűneiből közel kétezer évvel a történelmi létezésem kezdete előtt. Nem valamelyik ékesszóló kérésemre válaszul elevenített meg engem a Szentlélek az élet új mivoltára, amikor halott voltam a vétkekben és a bűnökben, mert imádkozni az életért nem képesek az újjá nem születettek. Inkább maga az új élet tesz minket képessé az élő kívánságra és a lelki vágyakra. Az újjászületés olyan életet ültet belénk, ami a lelket még több élet utáni vágyakozásra készíteti. Nem, Isten népe lelkileg halott és messze van Tőle, amikor megeleveníti őket, s ezzel tölti be mindannyiuk számára az Ígét: „megtaláltam magamat azokkal, a kik nem is kerestének” (Ézs65:1) Isten kegyelmes bánásmódja felette áll még a hitünknek és a kéréseinknek is!

Az apostol doxológiájával kapcsolatosan a keresztyén olvasó nézzen szembe őszintén Magának az Úrnak a kérdésével: „Hiszitek-é, hogy én azt megcselekedhetem?” (Mt9:28) Talán hiszed, hogy megteheti, de attól félsz, hogy talán lehet, hogy nem akarja megtenni. Ha valóban elhiszed, hogy Isten képes téged szorosabb közelségbe és állandóbb közösségbe vonni Önmagával, hogy képes bőségesen rád árasztani minden kegyelmét és megtölteni téged Önmagával, de kételkedsz abban, hogy ezt is akarja, akkor a szíved becsap téged és arra vesz rá, hogy többet gondold önmagadról, mint amennyire bármennyi jogod van. A tény az, kedves barátom, hogy te nem hiszel abban., hogy Ő képes. Ha hinnél, akkor nem kételkednél az akaratában.

A szív csalárd

A szíved csalárdabb, mint azt te felfogod; a te eseted sokkal rosszabb, mint az te elismered. Túlságosan jó véleménnyel vagy önmagadról. A hitetlenségedet az alázat szép leple alatt igyekszel elrejtetni. Arról győzködöd magad, hogy vakmerőség lenne azt a meggyőződést táplálni, hogy Isten csodákat akar tenni a te javadra, és gratulálsz magadnak az alázatos elméjüségédért. Mennyire becsapod magad! Valóban hihetsz intellektuálisan Isten

képességében és mindenhatóságában, de a szíved nem ragadta meg ugyanazt: ha mégis, akkor nem kérdőjeleznéd meg az Ő akarását. A tény az, hogy szörnyen torz nézeteket vallsz Istenről. Valójában buta módon azt képzeld, hogy te jobban vágysz a lelki áldásokra, mint amennyire Ő kívánja azokat megadni; te jobban akarod a lelki jólétedet és jobban aggódsz amiatt, mint amennyire Ő. Nevezd a valódi nevükön a dolgokat. Valld meg Istennek a megbocsáthatatlan hitetlenségedet és szűnj meg nagyon alázatos valakiként pózolni. Isten nem csúfolódik a népével, amikor kijelenti nekik, hogy képes, ugyanakkor pedig nem akar. Vizsgáld meg a korábban idézett igeszakaszokat! „Ő mindenképen idvezítheti is azokat, a kik ő általa járulnak Istenhez” (Zsid7:25). Vajon ebben nem foglalatik benne az akarás! Dehogynem! „Segíthet azokon, a kik megkísértetnek” (Zsid2:18). Igen, és akar is, mert ellenkező esetben ebben az Ígében nem volna vigasztalás. „Ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra” (2Tim1:12). Micsoda bizonyosságot adhatna nekem, ha nem akarná? Amikor az Úr megfeddte Sára kételkedő nevetését, az azért történt, mert megkérdőjelezte az akarását, vagy azért, mert kételkedett a hatalmában? Az utóbbi miatt, amint az kiderül a kérdéséből: „Avagy az Úrnak lehetetlen-é valami?” (1Móz18:13-14) Amikor megfeddte Mózeset a hitetlenségéért, az azért történt, mert nem bízott az akarásában, vagy azért, mert kételkedett a hatalmában? Világosan az utóbbi: „Avagy megrövidült-é az Úrnak keze?” S ha valóban hinnél Isten mindenhatóságában, akkor azonnal élnél is vele!

Isten képes is és akar is

Az „Ő képes” röviden, de átfogó módon jelenti ki Isten jóságát, akarását, elégségességét és nagylelkűségét. Mivel Isten jó, ezért nem tart vissza semmi jót azoktól, akik becsületesen járnak és mindent az Ő szeretők javára fordít. Mivel Isten jó, akar és kész betölteni minden szükségünket az Ő dicsőségben való gazdagságának megfelelően Jézus Krisztus által. Mivel Ő Isten, ezért mindenre elégséges: egyetlen teremtmény sem tudja Őt elgáncsolni, egyetlen helyzet sem képe Őt kétségbe ejteni, nem támad olyan szükséghelyzet, ami meghaladná az Ő forrásait. Mivel Isten nagylelkű, Ő azok megjutalmazója, akik szorgalmasan keresik Őt. Mivel Isten mindenható és mindenre elégséges, „véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk”. Micsoda Istenünk van! Mennyire különbözik Ő a teremtménytől! Vajon nem folyamodtunk a szükség órájában valamelyik felebarátunkhoz, akinek megvolt, amivel támogathatott volna, de elutasított? De nem láttunk még szerető anyát, aki igyekezett könnyíteni a szenvedő gyermekén, de nem tudott? De Ő, Akivel a keresztyének van dolga, az Ő mennyei Atyja egyszerre rendelkezik akarással és hatalommal.

Mennyire más lenne megannyi imánk, ha mindig így tekintenénk Istenre, amikor közeledünk a kegyelem trónjához! Ha a hit ebben a jellegében látná Őt, a kéréseinket ennek megfelelően formálnánk meg, s a magabiztosságunk is nagyobb és Őt jobban tisztelő lenne. Minden egyes szót ebben a csodálatos doxológiában kellőképpen kell mérlegelni, s meg kell ragadnunk az összesített és kritikus jelentésüket. Isten képes megtenni nemcsak azt, amit „kérünk”, hanem azt is, amit „elgondolunk”. Egyes gondolataink kívül esnek a kifejezhetőség határain. Ő képes megtenni mindazt, mit kérünk vagy elgondolunk, nem pusztán valamennyit abból, vagy a legnagyobb részét, hanem felülmúlva a legmagasztosabb elképzeléseinket is. Továbbá, képes mindannál többet is tenni, mint amit kérünk vagy elgondolunk, felülmúlva a legmagasabb törekvéseinket és legnagyobb kéréseinket is. Sőt, képes bőven afelett cselekedni, amit csak kérünk vagy gondolunk. Ó, bárcsak lehetővé tenné a Szentlélek, hogy megértsük ezt és megerősítsük a hitünket ennek jobb megragadása érdekében! S ami a legjobb, Ő „véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk”. Az emberi nyelv teljességgel képtelen kifejezni annak a végtelen elégségességét és korlátozhatatlan nagylelkűségét, Akihez az ima szól. Ő jelentette ki: „Mert a mint magasabbak

az egek a földnél, akképen magasabbak az én útaim útaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál!” (Ézs55:9)

A szívünk további bátorítása és a hitünk megerősítése végett, vizsgáljuk meg egyes feljegyzett példáit az Isten a népe kéréseit messze felülmúló válaszainak. „És monda Ábrám: Uram Isten, mit adnál énnékem, holott én magzatok nélkül járok.” Mi volt a nagylelkű Adományozó válasza? „És kivivé őt, és monda: Tekints fel az égre, és számláld meg a csillagokat, ha azokat megszámlálhatod; - és monda nékie: Így léssen a te magod” (1Móz15:2-5)! Jákob nem gondolt többre, mint „ételöl kenyérrre s öltözetül ruhára” (1Móz28:20), de az isteni nagylelkűség „ökröket és szamarakat, juhokat, szolgákat és szolgálókat” adott neki (1Móz32:5). A zsidók teljesen elégedetten maradtak volna Egyiptomban, ha a szabadulás a rabszolgaságból megadatott volna nekik (2Móz2:23), de Isten a tejjel és mézzel folyó földre hozta ki őket! Dávid életet kért Istentől, s ő nemcsak az „ajkainak kérését” adta meg neki, de a trónt is (Zsolt21:1-5). Salamon „értelmes szívet” kért, de Isten nemcsak azt adta meg neki, hanem ezt mondta: „még a mit nem kértél, azt is megadom néked, gazdagságot és dicsőséget” (1Kir3:13).

S nem így volt ez mindannyiunkkal? Vajon a nagylelkű Adományozó nem adott a várakozásunkon felül? Menj vissza testvérem a keresztyén életed hajnaláig. Idézd fel, amikor meggyőződted a bűnről, és Isten haragjának súlyos érzése nehezedett rád. Vajon az akkori vágyaid nem emelkedtek annál feljebb, hogy megszabadulj az örök tűztől és adasson meg neked a megbocsátás bizonyossága? Emlékezz vissza azokra az időkre, amikor fájdalmasan tudatára ébredted annak, hogy egy távoli országban vagy, ahol a hiába igyekeztél abból a moslékból enni, amivel a disznókat etették, s akkor felkiáltottál. „Éhen halok!” Abban az időben a törekvéseid felülhaladták a tékozló fiút? Vajon nem elégedted volna meg teljesen azzal, ha az Atya megtett volna a „béresei” egyikévé? Ó, mennyire igaz, hogy akkor véghetetlen bőséggel cselekedett minden felett, amit kértél vagy elgondoltál! Olyan üdvözlésben részesített, amiről soha nem is álmodtál. Olyan szeretettel fogadott, ami teljesen megolvasztotta a szívedet. A kedvenc gyermekéhez illő ruhába öltöztetett. Lakomát rendezett neked és eltöltötte a szívedet vidámsággal. S kedves barátom, Ő nem változott! Ő még most is a legbőkezübb valaki!

Krisztus a mindenre elégséges

Mivel Ő nem változott, úgy lép itt eléd az Ef3:20-ban, mint a mindenre elégséges Valaki. Amikor közeledsz a kegyelem trónjához, azt szeretné, ha úgy látnád Őt, mint Akinek korlátozhatatlanok a forrásai, Akinek a képességei ezek használatában végtelenek, s Akinek az akarását ennek megtételére azzal mutatta be egyszer s mindenkorra, hogy az egyszülött Fiát adta érted és neked. Sidrák, Misák és Abednégó mutattak ilyen magabiztosságot, amikor Nabukodonozor elrendelte, hogy szenvedjenek szörnyű halált, ha nem imádják az általa felállított aranyasztrot. Halld a rettenhetetlen válaszukat: „Nem szükség erre felelnünk néked. Ímé, a mi Istenünk, a kit mi szolgálunk, ki tud minket szabadítani az égő, tüzes kemenczéből, és a te kezedből is, oh király, kiszabadít minket.” (Dán3:17) Szilárdan Isten hatalmába vetett hittel semmiféle kételyt nem tápláltak az Ő akarását illetően! S ez, a dicsőséges folytatással egyetemben, a mi okulásunkra, valamint a bátorításunkra van feljegyezve. Isten nem változott. Ő még mindig a Mindenható.

Gondolkodj el alaposan a következő, Ábrahámról szóló igeszakaszon: „A ki reménység ellenére reménykedve hitte, hogy sok népnek atyjává lesz, a szerint, a mint megmondott: Így léssen a te magod. És hitében erős lévén, nem gondolt az ő már elhalt testére, mintegy százesztendő lévén, sem Sárának elhalt méhére; Az Istennek ígéretében sem kételkedett hitetlenséggel, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adván az Istennek, és teljesen elhitte, hogy a mit ő ígért, meg is cselekedheti.” (Rm4:18-21) A testi elme számára lehetetlennek tűnt, hogy az idős Sára ennyire öreg korban fiút szüljön a pátriárkának, de Ábrahám visszautasította, hogy

kétségbe essen a szeme elé táruló leküzdhetetlen akadályok láttán. A tapasztalat szemszögéből is reménytelennek tűnt a helyzet. De még ettől sem ijedt meg. Miért volt erős a hitében? Mert erősen megragadta Isten ígétét. Hogyan maradt „teljesen meggyőződött”? A szíve az Ígérő végtelen elégségességére és mindenható hatalmára támaszkodott. Azt tartotta fenn, sőt örvendeztette meg őt, miközben várta Isten ígétének a beteljesedését. S Istent ne okozott neki csalódást! Ez is a mik okulásunkra lett feljegyezve. Isten ne változott. Ő még mindig El-Saddáj, a mindenre elégséges.

„Annak pedig, a ki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogyanem mint kérjük vagy elgondoljuk”, mi szerint? A szuverén jótetszése szerint? Az örök rendelése szerint? A titkos akarata szerint? „A mi bennünk munkálkodó erő szerint”. Mondhatunk bármit, bizonygathatjuk olyan hihetően, amennyire csak tetszik a bizonytalanságunkat Isten akarásával kapcsolatosan arra nézve, hogy akar-e erősnek mutatkozni mellettünk, lényegében a mi bűnös hitetlenségünk, a kételkedésünk az Ő hatalmában, az, hogy titokban megkérdőjelezzük, hogy képes-e kihúzni minket ilyen vagy amolyan szorult helyzetből vagy képes-e asztalt teríteni nekünk a pusztaságban, áll a háttérben. Ezen a ponton mondott csődöt Zakariás – kételkedett Isten hatalmában, hogy majd megvalósítja azt, amit az angyalon keresztül mondott (Lk1:18-20). Amikor Páter megkérdőjelezte Krisztus hatalmát, Ő így fedtte meg Pétert: „Kicsinyhitű, miért kételkedél?” (Mt14:31). Miután az apostolok nem bíztak Krisztus mindenhatóságában, senki sem várta közülük a feltámadását a harmadik napon. Nem az akarásában, hanem a hatalmában kételkedtek. S így van ez velünk is.

Ahogy közeledünk a kegyelem trónjához, úgy kell tekintenünk Istenre, mint Aki „véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogyanem mint kérjük vagy elgondoljuk”. Az „a mi bennünk munkálkodó erő szerint” a mérce, amihez a hitnek kell mindig fordulnia imában. Ez az a csodálatos hatalom, amiről már van személyes tapasztalatunk. Óriási hatalom ez, mert kihozott a sötétségből az Ő csodálatos világosságára. „Mert az Isten, a ki [kezdetben] szólt: setétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben” (2Kor4:6). Legyőzhetetlen hatalom ez, mert legyőzte az Isten kiengesztelhetetlen ellenségét, felülkerekedett a konok makacsságunkon és rávett, hogy fogadjuk el Krisztust Urunknak és Királyunknak, vegyük fel az Ő igáját és hajoljunk meg a jogara előtt.

Szent hatalom ez, mert rávett, hogy tagadjuk meg minden igazságunkat, mint megfertőzött ruhát, és semmivé tett minket a magunk szemében. Kegyelmes hatalom ez, mert munkálkodott bennünk nemcsak akkor, amikor nem voltak saját érdemeink, de vágyunk se arra nézve, hogy Isten alattvalói legyünk. „Dicsőséges hatalom” (Col1:11), mert ez tartja fenn minden kegyes vonzalmunkat és dolgozza ki az elfogadható cselekedeteinket.

Végtelen hatalom ez: „mely által maga alá is vethet mindeneket” (Fil3:21). A bűnös romlottság nem képes megállítani ezt a hatalmat, a Sátán s a seregei nem akadályozhatják, a halál és a sír nem kerekedhetnek fölébe. Ez a hatalom képes tisztává tenni a tisztátalant, látóvá tenni a vakot és éneklővé a némát. Ez a hatalom képes kipótolni az éveket, amiket felemésztettek a saskák (Joel2:25) és „ékességet [adni] a hamu helyett, örömmek kenetét a gyász helyett, dicsőségnek palástját a csüggedt lélek helyett” (Ézs61:3). Bármennyire sürgető is legyen a helyzet az a hatalom képes enyhíteni; bármennyire nagy legyen a szükségünk, az a hatalom képes betölteni; bármily nagyok is legyenek a kísértéseink, az a hatalom képes megszabadítani; bármennyire fájdalmasok is legyenek a próbáink, az a hatalom képes megtartani a szívünket tökéletes békességben. Örökkévaló hatalom ez. A használat közben nem fogy el. Soha nem fárad el és nem csökken, ezért, ha elkezdte bennünk a jó munkát, akkor egészen biztosan be is fogja fejezni. Az a hatalom egyszer majd tökéletessé tesz minket minden jócselekedetben, hogy Isten akaratát cselekedjük, s kimunkálja bennünk azt, ami kedves az Ő szemében.

A válaszunk erre a dicséretre

1. E dicséret nyelvezetének mélyen meg kell aláznia minket. Fennkölt kifejezései megfeddik a csúszómászó kéréseinket és várakozásainkat. Nézzük meg ismét – nem tudunk elégszer elmélkedni rajta: „Annak pedig, a ki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint”. Vajon nem kell ennek alaposan megszegyenítenie minket a csip-csup kéréseinkért, a gyengécske várakozásainkért, az alacsony lelki fejlettségünkért? Fel kell fognunk, hogy van olyan szerénység a kérésünkben, ami megszegyeníti Istent, mert messze elmaradunk attól, hogy azt kérjük Tőle, ami összhangban van az Ő jóindulatával és nagylelkűségével. A Királyhoz járulunk, ezért „nagy kérésekkel kell jönnünk”. „Vajjon van-é valami lehetetlen nékem?” (Jer32:27) az Ő kérdése. Nem számít, mennyire fájdalmas a szűkölködésünk vagy mennyire megdöbbenő a nehézségünk, Neki semmiség lesz. Sajnos olyanok vagyunk, mint Joás, aki mikor a próféta ráparancsolt, hogy lőjön a földbe, háromszor lőtt bele, majd „abbahagyta”, pedig „ötször vagy hatszor kellett volna lőnie”, s ezzel bebiztosítani a sokkal nagyobb győzelmet (2Kir13:1819).

2. Ennek a dicséretnek nagyon buzdítónak kell lenni a számunkra. A Lélek egyik nyilvánvaló célja ennek a dicséretnek a feljegyzésével vajon nem Isten népes várakozásainak fokozása volt? A másik célja az volt, hogy megmutassa, miképpen kell a hitnek Istent látnia. A legfontosabb az, hogy a szent mindenkor így szemlélje Istent, mint végtelenül elégséges Valakit, de különösen szükséges, hogy akkor tegyék ezt, amikor imádságban közelednek Hozzá. Semmi sem képes jobban kiszélesíteni a vágyainkat, felmelegíteni a szíveinket, elmélyíteni a bizalmunkat, mint az, amikor úgy tekintünk Rá, ahogyan itt van Ő leírva. Nem szabad szűkre szabnunk sem a Vele kapcsolatos gondolatainkat, sem a várakozásainkat Tőle. „Nyisd szét a te szájad és betöltöm azt” (Zsolt81:10) az Ő kegyes meghívása és biztosítéka. Az emberek beszélhetnek arról, hogy „kortyokat” kapnak az Ő jóságából és „falatokat” az adományyaiból, de azt inkább szégyellni kellene, semmint elégedetten hirdetni. „Egyetek barátim, igyatok, és részegedjete meg, szerelmesim!” (Én5:1) megnyitja az Ő szívbeli törődését irántunk. Ahogyan a puritán Thomas Martin jól fogalmazta meg: „Isten bőséges nemcsak folyamatosan árad, hanem túlcserül.” Teljesen a mi hibánk, ha csak „kortyokat” kapunk belőle.

3. Ennek a dicséretnek kihívásnak kell lennie a számunkra. A nyelvezetében Isten más módon mondja nekünk: „Tégy engem próbára. Hozd hozzám a nehéz problémáidat. Tárd elém a mély szükségéidet. Ismertesd velem a legnagyobb lelki vágyaidat és számíts az én elégségességemre és nagylelkűségemre.” Ahogy Carey javasolta: „Kérj nagy dolgokat Istentől, várj nagy dolgokat Istentől.” De kérdőjelezd meg az Ő akarását, mert az bírálja az Ő jóságát és kételkedik a nagylelkűségében. Ne engedd, hogy továbbra is becsapjon a Sátán a színlelt alázattal, azt a látszatot keltve, hogy a lelki gögtől és a törtetéstől tart vissza. Emlékezz azok esetére, akik Krisztushoz vitték a bénult beteget, s amikor a tömeg miatt nem tudták Őt megközelíteni, a háztetőn csináltak lyukat és úgy eresztették le Hozzá a szenvedőt! Vajon megharagudott az Úr a szemtelenségük miatt? Egyáltalán nem. Megtisztelte a hitét azoknak, akik így számítottak az együttérzésére és a könyörületére. Amikor a százados a beteg szolgálója miatt kérte, vajon megfedtte őt Krisztus a vakmerőségéért? Nem, „elcsodálkozott a hitén”. Ő örül annak, ha bíznak Benne.

4. Ennek a dicséretnek tanítania kell minket. Miután feltárta az Ef3:16-19-ben feljegyzett kéréseit, az apostol ezzel az ámulatba ejtő dicsérettel fejezi be: „Annak pedig, a ki... mindeneket megcselekedhetik... légyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökkön örökké. Ámen!” Mi gyakran kérjük az Urat, hogy tanítson minket imádkozni. Ő már ellátott minket a szükséges utasításokkal mind a saját, mind az apostolainak imáiban. Ezekben világosan feltárta, hogy mélységesen kell törődnünk Isten

dicsőségével, s annak kell vezérelnie és irányítani minket az összes könyörgésünkben. Abban az imádságban, amit a tanítványainak tanított – és aminek a mintájára kell mindig a mieinket is megfogalmazni – azt parancsolta, hogy ezzel fejezzük be az Atyához intézett szavainkat: „Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké. Ámen!” S nemcsak az ajkunkon kell lenni ezeknek a szavaknak, de a szívünket is mindig a tartalmuknak és az érzelmeiknek kell befolyásolniuk. Isten dicsőségét a legfőbb és állandó célunkká kell tennünk, s csak azokat a dolgokat szabad kérnünk, amik az Ő tiszteletét mozdítják elő, s minden kérésünk megfogalmazásánál ezt kell elsődlegessé tennünk: „Segíts meg bennünket, szabadító Istenünk, a te nevednek dicsőségéért; ments meg minket és bocsásd meg vétkeinket a te nevedért.” (Zsolt79:9)

Pont ezen a ponton láthatjuk világosan a hatalmas különbségeket a lelki hívó és a testi hitvalló között. A formalista és a képmutató soha nem keresi Istent (csak mikor farizeus módon parádéznak az emberek előtt) más, mint a saját szükségleteik nyomására, de semmit sem törődnek Isten tisztességével. A becsületesek azonban azért keresik Istent, mert örvendeznek Benne és vágnak a Vele való közösségre, s az Iránta érzett szeretetük mély törődésre indítja őket az Ő dicsősége iránt. Amikor Istent gyalázat éri, mélyen megszorodnak: „Víznek folyásai erednek az én szemeimből azok miatt, a kik nem tartják meg a te törvényedet.” (Zsolt119:1376, v. ö. Ezék9.4). Az újjászületettek Isten érdekeit a maguké elé helyezik és az Ő dicsőségét sokkal magasabbra emelik a saját kényelmüknél és gondjaiknál. Ebben azt a példát követik, amit Krisztus hagyott rájuk: „Atyám, ments meg engem ettől az órától.” Ez az Ő emberi mivoltának ártatlan hajlama volt. „De azért jutottam ez órára. Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!” (Jn12:27-28). Mindent ennek rendelt alá.

Illik tehát, hogy mi is így fejezzük be az imáinkat. Ahogyan Matthew Henry mondta: „Amikor kegyelmet kérni jövünk Istentől, akkor dicsőséget kell adnunk Neki.” Dicsőséget adni Istennek annyi, mint minden kiválóságot Neki tulajdonítani. Ez az Ő heves dicséretének kifejezése volt, mert Ő a mindenre elégséges és nagylelkű Valaki. Ha Istenre úgy nézünk lelkileg, mint minden áldás forrására, Akinek a teljessége kimeríthetetlen, Akinek a forrásai korlátozhatatlanok, Akinek a jósága végtelen, akkor a lélek nem tehet mást, mint ebben az éljenzésben tör ki: „Övé legyen a dicsőség.” Ez a várakozás elismerése is volt. Az apostol biztos volt abban, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja teljesíti az imént Elé terjesztett kéréseit, és hálát adott emiatt. Ez a szent magabiztosságának alapja: Isten összekötötte az Ő dicsőségét a mi javunkkal. Az Ő tisztessége kötődik a népe javának előmozdításához, „hogy legyünk mi magasztalására az Ő dicsőségének” (Ef1:12). A tulajdon, amit Krisztus megvásárolt, „az Ő dicsőségének magasztalására” van (Ef1:14). Ő „megdicsőül az ő szentjeiben” (2Thessz1:10).

Övé legyen a dicsőség

„Övé legyen a dicsőség” volt az apostol szívének saját hódolata. Aztán olyan volt ez, mintha a saját személyes imádatát teljességgel elégtelennek érezte volna és hozzátette: „az egyházban” – mintha ezt mondta volna: „Csatlakozzon hozzám minden megváltott az Ő magasztalásában”. Az egyház valóban az Ő dicsőségének nagy trónja: „plántálásom vesszőszála ők, kezeim munkája dicsőségemre” (Ézs60:21). Ő mondja: „Izráelen dicsőségem” (Ézs46:13). Ahogy Spurgeon fejezi ki nagyon szépen: „Te, Úr Jézus, egyedül Te vagy elég ékesszóló Isten dicsőségének kifejezéséhez. A kegyelem a Te ajkaidra töltetett ki és Te vagy képes hirdetni a dicséretünket.” De az apostol még ekkor sem volt elégedett. Így folytatta: „nemzetségről nemzetségre örökkön örökké”, hogy a dicséret áldozatát minden nemzetség fizesse meg Neki, és maga az örökkévalóság is visszhangozza mindig Isten dicsőségét! S mi más választ adhatnánk ezekre a kijelentésekre, mint azt, hogy „Ámen”?

20. fejezet: Ima a megkülönböztető szeretetért – Fil1:8-10

A szent emberek imái rendszerint a lelkük legkiválóbb kifejezései – a legmélyebb vágyaik kiöntései, ahogyan a bennünk lakozó Lélek irányítja őket. Így kell lennie, mert ahol van az embernek a kincse, ott lesz a szíve is. Minél lelkibbé válik az ember, annál többet foglalkozik a lelke a lelki dolgokkal és ragadtatik el azoktól, s annál inkább a tapasztalati és gyakorlati szentség lesz a fő célja. „Mert a szívnek teljességéből szól a száj.” (Mt12:34). Amikor egy lelki gondolkodású embernek szabadsága van az imádkozásban, akkor szükségszerűen mind magának, mind a szent társainak még több kegyelmet kér, hogy az Ő és amazok szemei tisztábban láthassák az isteni dolgok felbecsülhetetlen értékét és még állhatatosabban azokra szegezhezzék a szíveiket azért, hogy az igazság gyümölcsei bőven teremhessenek az életükben. Ezek volt az apostol szavai ez alkalommal.

A keresztyének sok típusa

Isten minden munkáját a változatosság jellemzi. Az emberek intellektuális ajándékai ugyanúgy eltérőek, mint az arcvonásaik. A keresztyéneknek sok típusa létezik, bár nagyjából két csoportra oszthatók: az intelligensekre vagy jól képzetekre és a szeretetteljesekre.

A korinthusiak „mindenben meggazdagodtak ő benne, minden beszédben és minden ismeretben” (1Kor1:5), de a szeretetük gyenge és kicsiny volt. Erre utalt az 1Kor8:1-3-ban megmutatott ellentét, s ez még jobban megmutatkozott, amikor az apostol ezt mondta nekik: „És ezenfelül még egy kiváltképen való utat mutatok néktek” (1Kor12:31) – amit a következő fejezetben kezdett el, ahol részletesen eléjük tárja a lelki szeretet természetét, kiválóságát és felsőbbrendűségét. A félelmetes megátkozás az 1Kor16:22-ben – ami sehol máshol nem fordul elő az Újszövetségben – szintén a korinthusiak szeretetének gyengésére mutat rá.

Éles ellentétben a korinthusiakkal, a filippi szentek a keresztyének egyszerűbb és kevésbé megajándékozott rendjét alkották. Szívből ragaszkodtak Krisztushoz és az Ő népéhez, de nem értették eléggé az Ő gondolkodását. A ragaszkodásuk felülmúlta az ismereteiket – mint egyes egyszerű, de őszinte és buzgó keresztyének esetén manapság is. Általánosságban – és a mai keresztyénségben markánsan így van – azok, akiknek több a világosság a fejükben, mint a szeretet a szívükben, hatalmasan felülmúlták létszámban a többieket. Pál nagyon távol állt attól, hogy lenézze, vagy leszólja a filippi szentek esetét, de jobb egyensúlyra vágyott a jellemükben. Ezért imádkozott (nem úgy, ahogyan a legtöbbszörünknek kell – hogy a szeretetünk a világosságunk arányában növekedjen, hanem) hogy az értelmük összemérhető legyen a szeretetükkel; a szeretetük „még jobban-jobban bővülködjen ismeretben és minden értelmességben” (Fil1:9); hogy mind az ismeret, mind a szeretet együtt nőjön és fejlődjön, így jól arányosított keresztyénekké váljanak. Ennek segítségével jobban idomulhatnak Istenhez, aki egyszerre „világosság” (1Jn1:5) és „szeretet” (1Jn4:8).

Pál apostol imájának elemzése

Elemezzük ezt az imádságot. Először is a forrása: „mely igen vágyakozom mindnyájatok után a Krisztus Jézus szerelmében” (Fil1:8). Az apostol buzgó szeretete e testvérek iránt készítette őt arra, hogy könyörögjön értük. A mások iránti szeretetünk mértéke nagy fokban meghatározható az értük mondott imáink gyakoriságával és buzgóságával. Második a könyörgése nevezetesen, hogy a szeretetük „még jobban-jobban bővülködjen ismeretben és minden értelmességben” (Fil1:9). Ez volt az „egy dolog” (Zsolt27:4), amire „vágyott” a részükre, az átfogó áldás, amit nekik kért. Ami a 10-11. versekben következik, azt nem tekintjük további kéréseknek, hanem inkább a hatásoknak, amit ennek az egyetlen

kérésnek a teljesítése okozott. Azaz, a 10-11. versek tartalmát a harmadiknak tekintjük, mint annak okait: „Hogy megítélhessétek, hogy mi a rossz és mi a jó; hogy legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára; Teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel, melyet Jézus Krisztus teremt az Isten dicsőségére és magasztalására.”

Első a forrás: „Mert bizonyosságom az Isten, mely igen vágyakozom mindnyájatok után a Krisztus Jézus szerelmében.” (Fil1:8) Ünnepeles vallomás ez a szívek Fürkészője előtt Pálnak a filippibeliek iránti szeretetének valóságáról és hevességéről. Akár felismerték ezt ők, akár nem, Isten felismerte. A szíven viselve őket Pál a lelki jólétükre vágyott. Nemcsak „vágyott” utánuk, hanem „igen vágyott” – s nemcsak néhány kiváltságos után közülük, hanem „mindnyájatok után”, s heves vonalozással és jóakarattal, és „a Krisztus Jézus bensőjében [vagy ’könyörületében’]”.²⁸ A héberek a „bensőt” a szeretet és az együttérzés helyének tartották úgy, mint mi a „szívet”. A „Krisztus Jézus könyörületében” kifejezés kettős jelentéssel bírhat. Először is a személyes szeretetre utal, amit Maga a Megváltó tanúsít a megváltottak iránt. Másodszor a szentjei iránti gyengéd könyörületére vonatkozik, amit Krisztus a szolgája szívébe oltott. Pál valami olyasféle gyöngédséggel tekintett a filippibeliekre, mint amelyet az Úr Jézus érzett irántuk. Ez volt a legforróbb és legerősebb kifejezés, amit alkalmasnak találhatott a ragaszkodása hevességének kifejezéséhez.

Ha tehát Krisztus ilyen szeretetet ültetett bele a szolgája szívébe az Ő szentjei iránt, milyennek kell lennie annak a szeretetnek a maga teljességében a Krisztus szívében irántuk! Ha ilyen a folyamat, milyennek kell lennie a forrásnak! Milyen csodálatos változás ment végbe az apostolban! A Szentlélek itt valószínűleg arra indította őt, hogy hangsúlyozza ki az a szeretetet azért, hogy szembe állítsa a benne a kegyelem által lezajlott átalakulást azzal, ami a korábbi napjaiban volt. Tarsusi Saulusként mennyire heves és kegyetlen volt Krisztus követőinek üldözésében! Mekkora pusztítást vitt végbe közöttük a fenyegetéseivel és az üldözéseivel! Mi változtatta az oroszlánt báránnyá? Ki tette őt olyan gyengéddé és megfontoltá, olyan féltőn gondossá a filippibeliek jóléte iránt? Ki adott neki ekkora vonalmat irántuk? Az Úr Jézus. „A mi Istenünk nagy irgalmasságáért” (Lk1:78), szó szerint, „a mi Istenünk kegyelmének belsőjéért.” A vajon nem tud minden egyes keresztyén olvasó legalábbis bizonyos fokig csatlakozni az apostolhoz Isten meghívásában tanúként arról az áldott változásról, amit az Ő kegyelme munkált ki benne, amitől az önző és Isten népe iránt jéghideg ember szíve most együttérzővé és meleggé vált irántuk, vágyva a jólétük előmozdítására!

Második a kérése. „És azért imádkozom, hogy a ti szeretetetek még jobban-jobban bővülködjen ismeretben és minden értelmességben”. Pál nemcsak imádkozott ezekért a szentekért, hanem megismertette velük azokat a konkrét dolgokat, amiket a számukra kért, hogy megtudhassák, mi az, amit kérniük kell és komolyan törekedni rájuk. Hasonlóképpen került be az imádsága a Szentírás örökös feljegyzései közé azért, hogy a szentek minden generációban épülhessenek belőle. Ha megállapítjuk a sajátos lelki szükségleteinket, ha tájékozottabbakká válunk azokkal a konkrét dolgokkal kapcsolatosan, amiket a leginkább kell kérnünk, akkor több, mint közönséges figyelmet kell fordítanunk az apostolnak ezekre az imáira. Rögzítenünk kell ezeket az emlékezetünkben, gyakorta kell elmélkednünk rajtuk könyörögve Istenhez, hogy nyissa meg a lelki értelmüket, s hatékonyan vesse bele azt a szívébe. Semmi helyi jellegű vagy tovatűnő nincs ezekben az imádságokban, mert illenek minden kor, hely és eset keresztyénjeihez és nekik szólnak. A mennyei kincsek olyan bősége található meg bennük, amit egyetlen magyarázó sem képes kimeríteni, s amit a Szentlélek megjelenít az alázatos, buzgó, kereső lelkeknek.

Ezek a filippibeli szentek már szerették Istent és az Ő Krisztusát, az Ő ügyét és népét, de az apostol mégis azért imádkozott, hogy a szeretetük „még jobban-jobban bővülködjen”,

²⁸ Az angol változat szerint. Károlinál „a Krisztus Jézus szerelmében” – *a ford.*

ami azt szemlélteti, amire az előző fejezetben mutattunk rá. Minél jobban meglátjuk Isten munkáját működés közben az egyéni keresztyénben vagy a gyülekezetben, annál nagyobb bátorítást kérni, hogy annak még nagyobb mértéke adasson meg neki vagy nekik. Goodwin rámutatott, hogy az itt használt „bővelkedést” kifejező görög szó egy hasonlat, amit egy vízforrás felbugyborékolásától és folyásától kölcsönöz, s megmutatta ennek erejét vagy ideillőségét is. Egy forrás természetes és spontán módon folyik, nem pedig az emberek mechanika erőfeszítéseinek következtében. Ilyen az isteni szeretet is a lélekben: szabadon működik, nincs kényszerítve, készséges, nem követel meg külső buzdítást. Ahol a lélek ismeri Krisztust, a szív nem tehet mást, mint merít Belőle és örül Neki. „Az atyafiúi szeretetről pedig nem is szükség írnom néktek: mert titeket Isten maga tanított meg arra, hogy egymást szeressétek” (1Thessz4:9). Senki sem kényszeríthető kölcsönös szeretetre, de ahol megvan a szeretet, ott szabadon és készégesen cselekszik.

Miután merítünk a forrásból, még több jön abba. Ahogyan a forrás sem tartja meg a vizét önmagában, úgy a szeretet sem tart meg semmit önmagában, hanem kiárasztja mások hasznára és javára. A szeretet önzetlen, a természetes az adás, igyekszik előmozdítani Isten dicsőségét és az emberek javát. Ahogyan a források a hegyekben erednek, úgy a szeretet is Isten szívéből fakad a mennyben. „Mi szeressük őt; mert ő előbb szeretett minket!” (1Jn4:19) A „hogy a szeretetetek bővelkedjék” szavakhoz az apostol hozzátette: „még jobban-jobban”. Istennek soha nem lehet elege a mi szeretetünkből, ahogyan nekünk sem az Ő kegyelméből. Ha nagyobb adagot kapunk a szeretetből, akkor egyre jobban és jobban kell foglalkoznunk a Tárgyával is.

„Hogy a ti szeretetetek még jobban-jobban bővülködjen ismeretben.” Ahogyan az értelemnek megvilágosításra, a lelkiismeretnek pedig tájékoztatásra van szüksége, úgy követeli meg a szeretet a megismerést. A szeretet szükségszerűen kapcsolódik a tudáshoz, annak kialakulásához, fennmaradásához és fejlődéséhez. Valakit ismernünk kell, mielőtt szerethetnénk. Krisztusnak élő valósággá kell válnia, mielőtt a szív elkezdene vonzódni Hozzá. Személyesen és lelkileg kell ismernünk a mennyei dolgokat, mielőtt örülhetnénk azoknak. Ahol Istent valóban ismerik, Őt szükségszerűen imádják. S mint az utolsó bekezdésben rámutattunk, ha a mi Iránta érzett szeretetünknek növekednie kell, akkor többet kell foglalkoznunk és jobban bele kell merülnünk az Ő tökéletességeibe. De a szeretetet nemcsak táplálni kell, hanem tanítani is, ha értelmesen akar cselekedni. A lelki szeretet nem cselekedhet vak indíttatásból, hanem csak a Szentírás által szabályozottan. A zsidókban volt „Isten iránt való buzgóság... de nem megismerés szerint” (Rm10:2). Őszintén hitték, hogy Istent szolgálják, amikor kizárták a keresztyéneket a zsinagógáikból, mert azokat a keresztyéneket eretnekeknek vélték (Jn16:2), mégis súlyosan tévedtek, s az esetük komoly figyelmeztetésként lett feljegyezve a számunkra.

A szeretetet az igazságnak kell tájékoztatnia és szabályoznia

Fájdalmas látni, amint őszinte és odaszánt hívők hibákat követnek el és rossz utakra tévednek a világosság hiánya miatt, mégis sok ilyen eset van. Egy rosszul tanított és meggondolatlan keresztyén bajt okoz a keresztyén testvérei között, s gyakran szaporítja a világ gyalázásait. Pál itt azért imádkozott, hogy a szentekben legyen értelmes szeretet, melegszívűség, ami az isteni dolgok szélesebb körű felfogásán alapul és abból fakad, s így tisztán lássák Isten, valamint a Krisztusban testvéreik jogos követeléseit. A világ azt mondja, hogy a szeretet vak, de a keresztyén szeretetének megvilágosodottnak, jól képzettnak is irányítottan kell lennie minden működésében, hatásában és a Szentírás által történő megnyilvánulásában. Amíg a szeretetet nem az Íge bővített és pontos ismerete, valamint az érett különbségtétel és tapasztalat eredményeképpen létrejövő józan ítélőképesség szabályozza, addig az hamarosan fanatizmusba és ostoba erőfeszítésekbe torkollik. A testvéreink iránti

szeretetteljes tiszteletnek a puszta érzelemnél sokkal többnek kell lennie, nevezetesen „szeretnek az igazságban” (2Jn1), az igazság által tájékoztatott és irányított szeretetnek.

Egyes keresztyének jól értik az igazságot, mégis jelentős mértékben testiek az életvitelükben (1Kor3:1-3). Mások, bár hiányosak az ismereteik és ingatagok a hitben, mégis melegszívűek, sok bennük a buzgóság Isten és az Ő ügye iránt és jelentős mértékben uralják az indulataikat. Isten népének mindkettőért munkálkodni kell. A Krisztus iránti szeretet és buzgóság indította arra az apostolokat, hogy ezt mondják: „Uram, akarod-é, hogy mondjuk, hogy tűz szálljon alá az égből, és emészsze meg ezeket, mint Illyés is cselekedett?” amikor látták, hogy a Mesterüket nem fogadták be. Ám ez mégis rosszul irányított szeretet és buzgóság volt, mint azt az Ő válasza mutatta: „Nem tudjátok minémű lélek van ti bennetek” (Lk9:54-55). A szeretetet tanítani kell, ha azt törvényes célokra kell irányítani, és a nem megengedett céloktól vissza kell tartani, s ha azt minden alkalommal helyesen kell használni. S a szükséges tanítás csak Isten Ígéből szerezhető meg. Csak akkor vagyunk jól kiegyensúlyozottak, ha a szeretetet a világosság szabályozza és ezt a világosságot a szeretet kíséri és átjárja.

„Hogy a ti szeretetetek még jobban-jobban bővülködjenek ismeretben és minden értelmességben.” Valamivel több, mint a puszta ismeret, még ha az az Íge ismerete is szükséges, ha a szeretetet kellőképpen kell szabályozni és gyakorolni. Ezt a valamit itt „megítélésnek” vagy marginálisan „értelmességnek” nevezi. Ez a szó egyes számban sehol máshol nem fordul elő az Újszövetségben, és többes számban is csak egyszer (Zsid5:14). ahol „érzékeknek” fordítják. S nemcsak ismernünk kell alaposan a Szentírást. Ha helyese akarjuk használni az efféle tudást, akkor jó ítélőképességre van szükség az indulataink kormányzásához és az ügyeink rendezéséhez.

A szeretetünknek bővelkednie kell ismeretekben

Sokan bölcsek az Íge általános alapelveit és a betűjét illetően, de fájdalmasan tévednek ezeknek az alapelveknek a részletekre kiterjedő alkalmazásában. Az életünkben a körülmények hatalmas változatossága figyelhető meg. Ezek sok bölcsességet követelnek ahhoz, hogy helyesen bánjunk velük. ha a szívünket helyesen kell kormányozni és az útjainkat alkalmasan elrendelni, akkor sok útmutatásra és tekintélyes tapasztalatra van szükségünk. Emellett Isten akaratának ismeretére, a megítélés lelkére is szükség van. Vannak időszakok, amikor nem minden törvényes dolog hasznos, a bölcsesség pedig elengedhetetlen ahhoz, hogy hogy meghatározzuk, mikor vannak ezek az időszakok és hol vannak ezek a helyek, valamint azt, hogy kik használhatják vagy végezhetik el ezeket. A meggondolatlanság és a butaság közülünk a legjobbakban is megmarad. Az ítélőképességünk fő tevékenysége annak meglátása, hogy mi a helyes az adott időszakhoz, a helyhez, a társasághoz, amiben vagyunk, hogy megfelelőképpen alakíthassuk a viselkedésünket (Zsolt50:23); hogy tudhassuk, miképpen kell viselkednünk minden polgári és szent kapcsolatban, a munkában vagy a szabadidőben; hogy bölcsen viselkedjünk, mint férjek, apák, feleségek vagy gyermekek; mint munkaadók vagy alkalmazottak. A szeretetet a jó ítélőképességnek kell irányítania minden működésében és kifejeződésében.

Mennyire mások a Szentírás imádságai azoktól, amiket hallani szoktunk a vallásos gyülekezetekben! Ki hallotta már ezt a könyörgést nyilvánosan elmondva: „Azért könyörgöm, hogy a te szereteted bővelkedjen jobban és jobban ismeretben és minden értelmességben”? Mennyien értenék a célját, ha hallanák? A valódi lelkiség, az eleven istenfélelem, a személyes kegyesség majdnem ismeretlenné vált a mai keresztyénségben. Mennyire különbözik ez a bátor és átfogó „bővelkedjen jobban és jobban” kérés azok akadozó és félszívű „ha tetszik Neked kegyeskedni egy korttyal” kérésétől, akik végtelenül félnek bármit is kérni, ami méltó az olyan Istenhez, mint a miénk! Milyen kevésbé ismerhetik ezek a lelkek „a minden kegyelem Istenét”? Komolyan elmélkedjünk Pál kérései felett és vegyük észre, hogy ő nem volt szorult helyzetben,

ezért nem kért félmértékeket vagy szűkös adagokat. Mindenekelőtt értsük meg, hogy ezek az imák a mi okulásunk és buzdításunk végett lettek feljegyezve azért, hogy utánozzuk ezeket.

Az apostol imájának lényege

Mint rámutattunk, ennek a könyörgésnek a lényege az volt, hogy jobb egyensúly lehessen ezekben a szentekben, a szeretetük és az ismereteik békességben legyenek egymással, s a szeretetüket értelmesen gyakorolják. Pál arra vágyott, hogy a melegszívűségüket kísérje és irányítsa a jól megalapozott megértés, legyen lelki ítélőképességük, ami a dolgok mérlegelésére készíteti őket és lehetővé teszi a különbségtételt az igaz és a hamis között, s észrevehessék, mit kell szeretni és mit kell gyűlölni, mit kell keresni és mitől kell tartózkodni. Arra vágyott, hogy minden időben képesek legyenek megkülönböztetni a kötelességet és a bűnt, s tudják, mi a kötelességük, függetlenül attól, mennyire sötét időket élnek vagy mennyire nehezek a körülményeik. Az apostol először is azt kérte, hogy jobb és teljesen tudást kapjanak – hogy alaposabban fel legyenek készítve az Ígéből. Másodszor azt sürgette, hogy a szeretetüket az ítélőképesség, vagy a lelki ösztönök szabályozzák – valamint a dolgok alkalmasságának felvilágosult felfogása. Harmadszor, Pál azzal törődött, hogy rendelkezzenek valami többel, mint pusztán elméleti ismerettel, amit az „értelem” által és azon keresztül szereznek meg. A léleknek vannak olyan képességei, melyek megfelelnek a test öt érzékszervének. Az „értelem” itt a hit erejével bír, mert hit által fogjuk fel, ismerjük és értjük meg a lelki dolgokat.

Az „értelem” tapasztalatot is jelent – valami, a hittől eltérő és azt követő dolgot. A Rm5-ben, miután kijelenti, hogy hit által igazulunk meg, az apostol annak megmutatásával folytatja, hogy a hitet miképpen neveli és gyarapítja Isten velünk való bánásmódja: „A próbatétel türelmet, a türelem pedig tapasztalatot munkál ki”. A próbák segítségével, amikkel a hit találkozik és a napi élet fegyelmzéseivel tanuljuk meg az alázatos behódolást Istennek, s az akadályok és a hibák ellenére a kitartást a kötelesség útján. S mikor azt tesszük, Isten kegyelmesen támogat minket és közli velünk a vigasztalását, a hit pedig megerősödik a következő próbához. Első kézből ismerjük meg a csapdák valóságát, amikre az Ő Ígéje figyelmeztet minket, valamint az ígéreteinek szavahihetőségét, amikkel vidámít minket. A tapasztalat reménységet szül (Rm5:1-4), szilárd magabiztosságot és növekvő várakozást arra nézve, hogy Isten nem engedi meg, hogy elhagyjuk a hitvallásunkat és hajótörést szenvedjünk a hit dolgában, hanem továbbra is szolgál minket, megszabadít az ellenségeinktől, s végül majd biztonságban bevisz minket a dicsőségbe.

A mi Istenünk hűsége

A tapasztalat a lelki dolgokban szerzett ismeret, ami az értelmén alapszik. Ez a személyes felfogása Isten könyörületének, hatalmának, hosszútűrésének és kegyelmének. A keresztyén pusztán az Isten szavahihetőségébe, az ígéreteinek bizonyosságába vetett hittel kezdi. Nem kételkedik abban, hogy a megfelelő időben Isten majd teljesíti azokat a számára. Később azonban, ahogyan Isten az egyik ígétét a másik után teljesíti be, a tapasztalat érzése adódik a hitéhez, ami mélyíti a magabiztosságát és lehetővé teszi a számára, hogy még nagyobb Istenbe vetett bizalommal nézzen szembe a jövővel. „Abból tudom meg, hogy kedvelsz engemet, ha ellenségem nem ujjong felettem” (Zsolt41:12). A fiatal keresztyén az Ő Ígétének kijelentéseiből hiszi, hogy Atyja ima-meghallgató Isten és nem kételkedik ebben. De idő múlásával lesz oka ezt mondani: „Szeretem az Urat, mert meghallgatja esedezéseim szavát” (Zsolt116:1), mert mostanra a tény érzékelhető, látható bemutatásával rendelkeznek.

Isten dolgait először hit által lehet felismerni és felfogni, után tapasztalat által is – személyes kapcsolat és a bizalmasabb megismerésük által. Isten hatékony munkálkodása által bennük (1Thess2:13) a szentek rájönnek, hogy amit az Íge állít róluk, az igaz. Az Úrnak erről

a tapasztalati ismeretéről beszél úgy, mint a „megízleléséről” (1Pt2:13) – ami még jobban meggyőző és kielégítő dolog, mint a látás. Megízlelni az Ő jóságát, érezni az Ő erejét, megtapasztalni a gyöngéd könyörületét annyi, mint valódi bizonyítékkal rendelkezni saját magunkban. Ennek az emberi oldalát tárja elénk a Zsid5:14: „a kiknek mivoltuknál fogva gyakorlottak az érzékeik a jó és rossz között való különbségtételre”. Ahogyan felfedezzük az evéssel és az ivással, hogy mely eledelék ízlenek vagy nem ízlenek nekünk, úgy tanuljuk meg a kegyelmi ajándékaink gyakorlásával, hogy mely dolgok és személyek vannak a segítségünkre vagy az ártalmunkra. Ahogyan jártas tanítókká válunk az iskolában tanultak által, úgy válunk jártas hívökké a tapasztalati ismeretek által – amit a lelkünk képességének gyakorlásával szerzünk meg.

Az „értelem” jelenti a lélekre gyakorolt mély és dicsőséges benyomásokat is a hitnek vagy a tudásnak a közönséges megtapasztalás által megszerzett fényén felül. S ezek a benyomások valóban a tudásnál több értelmet jelentenek, mint azt bárki megállapítja, aki élvezi ezeket. Ezért mondja ezeket Pál az ismeretet felülmúlóknak (Ef3:19). Beteljesedett már a számodra ez az ígélet: „Dúslakodnak háznak bőséges javaiban; megitatod őket gyönyörűséged folyóvizéből” (Zsolt36:8)?

Pál arra vágyott, hogy ezeknek a filippibeli szenteknek a szeretete értelmesen legyen irányítva azért, hogy „megítélhessék, hogy mi a rossz és mi a jó”; hogy „tiszták legyenek”; és „botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára”; s „teljesek... az igazságnak gyümölcsével, melyet Jézus Krisztus teremt az Isten dicsőségére és magasztalására”. Ezek voltak az okok, amiért ezt a konkrét áldást kérte a számukra. Mennyire kihangsúlyozták ezek a megvilágosított szeretet nagy fontosságát és értékét! Milyen sok függ attól, hogy a vonzalmainkat a lelki tudás oktassa és a lelki érzékenység felügyelje! Egy jól kiegyensúlyozott keresztyén életvitele mily nagy mértékben tiszteli az ő Urát! Milyen áldott következményei lesznek annak, ha a mennyei bölcsesség és a felnőtt tapasztalat vezetik a Krisztus és az Ő megváltottjai iránt meleg szív cselekedeteit! Törekedjünk hát szorgalmasan erre.

„Hogy megítélhessétek, hogy mi a rossz és mi a jó.” Itt ismét olyan teljesség van a görög kifejezésekben, amit nehéz kellőképpen lefordítani bármely egyedileg azonosra az angolban: a széljegyzet adja meg választás lehetőségét: „hogy megpróbálhassátok a különböző dolgokat”. Ebben az esetben azonban a két fordítás majdnem egy és ugyanazon jelentéssel bír. A szokásunkat követve a fő tényeket az olvasó tudtára adjuk, hogy ellenőrizhesse a magyarázatunkat és levonhassa a saját következtetését. A görög szó, amit itt a megítélni” kifejezéssel fordítottak, olyasfajta próbát jelent, aminek a fémeket teszik ki, mikor a fatájukat és az eredetiségüket ellenőrzik. Így amikor az apostol ezt mondja: „hogy a ti kipróbált hitetek, a mi sokkal becsesebb a veszendő, de tűz által kipróbált aragnál, dicséretre, tisztességre és dicsőségre méltónak találtassék a Jézus Krisztus megjelenésekor” (1Pt1:7), a hasonlóság az aranyművestől kölcsönzött, aki az ércet tégelyben próbának veti alá. Nem mind arany, ami fénylik! A tanulatlan szem nem képes megkülönböztetni a valódit a hamistól: a fémeket kellően meg kell vizsgálni és ellenőrizni annak kétséget kizáró megállapítása végett, hogy nemesfém vagy értéktelen.

A megvallásunk próbájának szükségessége

Pál apostol másutt gyakran használta ugyanezt a hasonlatot. „a ti szeretetetek valóságát is kipróbáljam” (2Kor8:8) azt jelenti, hogy lehetőséget adtok a szeretetetek valóságának bizonyítására. „Kísértsétek meg magatokat, ha a hitben vagytok-é? magatokat próbáljátok meg.” (2Kor13:5) Ne vegyetek semmit biztosra, hanem őszintén és szorgalmasan vizsgáljátok meg a szíveteket és az életeteket, és győződjetek meg róla, hogy a megvallásotok érvényes. „Mindent megpróbáljátok; a mi jó, azt megtartsátok!” (1Thess5:21) Az előző igeversben ezt mondta: „a prófétálást [próféciaikat] meg ne vessétek”, melyek, noha lelki

ajándékokkal bíró emberektől származtak, nem voltak tévedhetetlenek, ezért alapos meggondolásra és súlyozásra volt szükségük. Mindegyik igeszakaszban (továbbá a Gal6:5-ben, az 1Tim3:10-ben stb.) ugyanaz a görög szó (dokimazo) használatos, amit a „megpróbálni” és „jövahagyni” kifejezésekkel fordítanak a szövegünkben. Az olvasónak meg kell értenie, hogy mielőtt képes lenne bizonyosságot tenni a szeretetéről, ellenőrizni a megvallása érvényességét, vagy bizonyítani az általa hallott prédikáció érdemességét vagy érdemtelenességét – a szeretetének a tudás által melegek és megvilágosodottnak, s a jó ítélőképesség által irányítottak kell lennie, különben valószínűleg meg fogja téveszteni az, ami hibás.

A görög szó azonban jelenti „annak elfogadását vagy megítélését is, ami jó, ízletes, zamatos, elfogadható és ragaszkodik jóhoz annak a legjobbjaként”. A szeretet, amit egy megvilágosodott elme és egy szent szív irányít, nemcsak a hamisítványokat képes felismerni, hanem édesen felismeri az isteni dolgok kiválóságát és gyönyörködik azokban. Így van a Rm12:2-ben: „És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.” A „megvizsgál” görög szó ugyanaz, mint amit a „megítél” kifejezéssel fordítanak a mostani szakaszunkban. Az előző versben a keresztyén kötelességet egészében szemléli Magát Istent illetően, de a Rm12:2-ben a látható és mulandó dolgok rendszerével kapcsolatosan, melyek között a magunk életét éljük nap mint nap. Mindkét felszólítás jelen idejű, ami folyamatot jelöl. Létezik egy állandóan szélesedő szakadék a világ és a szent jelleme és viselkedése között, s egy állandóan növekvő hasonlóság Krisztushoz, s nemcsak kívül, de belül is. A szent gondolatainak és indulatainak egyre jobban és jobban az odafelvalókra kell irányulniuk – az „elme” itt az egész lélekkel azonos.

Az újjászületés vagy a lelki élet közlése isteni cselekedet egyszer, s mindenkorra, amiben mi teljesen passzívok vagyunk. De a „megújulás”, mint az ideje is mutatja, folytatódó. Ez is isteni munka, ahogyan a Tit3:5 és a 2Kor4:16 tájékoztatnak, de egyben olyan is, amiben aktív közreműködésre kapunk felszólítást, amint azt a Rm12:2 és az Ef4:23 világosan kimutatják. A „változzatok el a ti elméteknek megújulása által” az emberi felelősség, ami viszonyosságban van a „hogya a ti szeretetetek még jobban-jobban bővülködjék ismeretben és minden értelmességben” szakasszal. A „változzatok el a ti elméteknek megújulása által” kijelentést kíséri a mi válaszreakciónk vagy az Istentől kapott világosság használata – ami szükséges feltétele annak, hogy további világosságot kapjunk Tőle. Ez a világosság már jelentős mértékben szétoszlatta az értelmünk és a szívünk előtt az önszeretet ködjeit és feltárta előttünk a végtelenül érdemesebb tárgyakat és célokat. Ha pedig ezek a tárgyak foglalják el a legfőbb helyet az vonzalmainkban és ezek a célok lesznek az energiáink uralkodó törekvései, akkor ezek a ködök még jobban eloszlanak majd, mi pedig még világosabban fogjuk látni az isteni és a lelki dolgok kiválóságát és kívánatosságát, jobban elnyelődünk azokban és jobban megelégszünk azokkal.

Ahogyan a „változzatok el a ti elméteknek megújulása által” a párja a „hogya a ti szeretetetek még jobban-jobban bővülködjék ismeretben és minden értelmességben” szakasznak, úgy az a „hogya megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata” szakasznak a „hogya megítélhessétek, hogya mi a rossz és mi a jó” szakasz. Amilyen mértékben vejük meg a világi alapelveket, politikát és gyakorlatokat (ami összefoglalható az önszeretben és a magunk kedvében járásban), s törekszünk buzgón arra, hogya Isten előírásai és ígéretei kormányozzanak minket, igyekezve az Ő kedvében járni és Neki tetszeni, Benne örvendezve és az Ő szent képmására még jobban elváltozva, abban a mértékben szerezzük meg magunknak a képességet, hogya saját magunknak bizonyítsuk az Ő akaratának kiválóságát. Min holmi lelki próbakövel, észleljük és felfogjuk az isteni akarat mérhetetlen felsőbbrendűségét a magunk akaratával szemben, s örömmel vetjük alá magunkat annak. Más szóval, ha az Isten iránti lelki szeretetünket az Ő Ígéjének ismerete szabályozza és a lelki érzékszerveink erősítik meg, akkor felfedezzük magunknak, hogya a Bölcsesség „útai gyönyörűséges utak, és minden ösvényei:

békesség” (Péld3:17). Tapasztalatból ismerjük meg, micsoda békesség és öröm rejlik abban, ha igazodunk Isten akaratához.

Isten parancsolatai „nem nehezek”

Hatalmas különbség van az arra vonatkozó elméleti meggyőződés között, mely szerint az Isten akarata „jó, kedves és tökéletes”, valamint ennek tényleges bizonyítása között a magunk számára, mégis pont ezt tesszük, ha figyelembe vesszük a felszólítást: „ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által”. Ameddig akarattal és állandóbb engedelmességgel adózunk ennek a felszólításnak, addig nemcsak azt bizonyítjuk magunknak, hogy Isten parancsolatai „nem nehezek” (1Jn5:3), de az is felfedezzük, hogy „a ki megtartja azokat, nagy jutalma van” (Zsolt19:12), mármint ebben az életben is. Akkor „éneklünk az Úrnak útairól” (Zsolt138:5). Akkor szerzünk személyes ismereteket, tapasztalati megértést az isteni akarat jóságáról, elfogadhatóságáról és tökéletességéről, Meghatározzuk a magunk számára mind a belső élvezet, mind a küldő gyakorlat által az Ő akaratának kiválóságát. Egyszerre bizonyítjuk és fogadjuk el, hogy az Ő akarata a mi „javunkra” van, hogy Isten számára elfogadhatókká vagy Neki tetszőkké legyünk, hogy „tökéletesek” legyünk. Bizonyítjuk, hogy Isten akarata tartalmaz minden szükséges dolgot ahhoz, hogy lelkileg teljessé és mindazzá tegyen minket, amivé lennünk kell. Milyen sokat veszítünk, amikor hagyjuk, hogy az önfejlés diktátumait kövessük és bármely mértékben ehhez a gonosz világhoz igazodjunk – az istentelenek útjához!

Mennyire, milyen mértékben bizonyítottuk te meg én a magunk számára tényleges megtapasztalással, az Isten iránti engedelmisséggel az Ő akaratának jóságát, elfogadhatóságát és tökéletességét? Ez az a kérdés, amit mindegyikünknek komolyan fel kell tennie önmagának. Mennyire fogtuk fel Isten akaratát annak teljes szélességében és kiválóságában, s mennyire hagyták azt jóvá a szívünk és a cselekedeteink? A bűnök nagy változatossága és hatalmas száma van megtiltva. Sok kötelesség van megparancsolva. Milyen mértékben vettük észre a lelki részüket, milyen fokig örvendezünk azokban valójában? Ápoljuk az Ő előírásait? Ragaszkodunk azokhoz szorosán el elfajzott nemzetség között, amelyik egyetemesen megveti és gúnyolja azokat? Azok irányítják minden utunkat? Valóban elmondhatjuk a zsoltárossal együtt, hogy „Inkább szeretem azért a te parancsolataidat, mint az aranyat, mint a legtisztább aranyat. Igaznak tartom azért minden határozatodat, és a hamisságnak minden ösvényét gyűlölöm.” (Zsolt119:127-128)? Mert Isten parancsolataiban és előírásaiban benne van, hogy az Ő akarata váljék ismertté. Csak ezen a módon „ítélhetjük meg, hogy mi a rossz és mi a jó”, amint Pál kérte ebben az imádságban.

A kapcsolat a most vizsgált és az azt megelőző mondat között tehát világos és egyszerű. Ahol megvan a lelki tudás és a szent érzékenység által irányított növekvő szeretet, ott megnövekszik az értelmi képesség a megítéléshez és a különbségtételhez: mind annak megkülönböztetéséhez és megvetéséhez, ami ártalmas, mind annak felismeréséhez és ápolásához, ami hasznos. Vagy, hogy megfordítsuk a gondolati sorrendet: az apostol arra vágyott, hogy ezek a szentek „ítéljék meg, hogy mi a kiváló” [Károlinál: „mi a rossz és mi a jó”] – válasszák azt, ragaszkodjanak hozzá, örüljenek neki és az szabályozza őket. De ennek megcselekvéséhez a szeretetüknek bőségesnek és felkészítettnek kell lennie, hogy igaz ítélettel ítélhessenek és érezzék a szívükért versengő különféle dolgok valódi értékét, s az a megfelelő hatással lehessen rájuk. S ezt csak ezeknek a dolgoknak a próbára tételével lehet elérni. A szeretetet nem szabad válogatás nélkül gyakorolni. A dolgokat csak a természetük és az értékök alapján szabad felbecsülni, s azt az értéket a gyakorlatban is meg kell erősíteni a dolog tényleges megismerése által. Ahogyan a méz édességét a legjobban annak megevésével ismerhetjük meg, úgy az isteni és a lelki dolgok értékessége is oly mértékben válik valósággá, amilyen mértékben a lélek ténylegesen és aktívan foglalkozik azokkal.

Figyeljük meg a „hogyan megpróbálhassátok a különböző dolgokat” és a „megítélhessétek, hogy mi a kiváló” szavak kettős jelentését. A figyelmes olvasó észreveszi, hogyan találkozunk a gondolat eme kettősségével minden lépésnél. Először is, az apostol azért imádkozott, hogy ezeknek a szenteknek a szeretete „még jobban-jobban bővüljön (1) ismeretben és minden (2) értelmességben”. Utána láttuk, hogy a görög „megítélésnek” (Károlinál „értelmességnek”) fordított szó jelenti az „értelmet” is, s mivel itt mint „minden értelmesség” szerepel, a jelentése „érzékeket” is hordoz, mint a Zsid5-14-ben. Utána megmutattuk, hogy e kérés megválaszolásának az lesz a következménye, hogy képesek lesznek „megpróbálni” és „megítélni” a dolgokat. A dokimazo kettős jelentése megfelel annak a két dolognak, amikért az előző versben imádkozott és tökéletesen illik is azokhoz: az „ismeret” szükséges a megvizsgáláshoz és a megpróbáláshoz, a lelki „értelmességek” pedig a bizonyításhoz és a jóváhagyáshoz. S most látjuk, hogy ezeknek a cselekedeteknek a tárgyait fordíthatjuk a „a különböző dolgoknak” és/vagy „a kiváló dolgoknak” – az előző a „megpróbálni” igéhez kötődik, az utóbbi pedig inkább a „jóváhagyni” igéhez. A diaphero szót a „csillag a csillagtól különbözik dicsőségre nézve” (1Kor15:41) és a „sok verebecskénél drágábbak vagytok” (Mt10:31) szakaszokban találjuk.

Az apostol terhe

Az apostol arra vágyott, hogy a szeretetük annyira tájékozott legyen és az értelmüket úgy vezesse a lelki megítélés és az érzékelés, hogy képesek legyenek különbséget tenni a tanításban az igazság és a hamisság között. Azért imádkozott, hogy a vitatott pontokon (ahol a gyakran van fogékonyság a félrevezetésre és a megtévesztésre a hasonlatosság vagy a hasonlóság miatt), miután a dolog mindkét oldalát bemutatták, képesek legyenek mindkettőt mérlegelni és felismerhessék, melyik az igaz és elfogadhassák azt. Pál terhe abban rejlett, hogy minden gyakorlati dologban, a lelkiismereti esetekben vagy ahol a kötelesség teljesítéséről volt szó, az élet minden viszontagsága vagy zűrzavara közepette is képesek legyenek helyesen különbséget tenni és ítélni, s hogy ezt világosan tudják tenni: ne hibázzanak vagy tévedjenek, hanem vigasszal és bizalommal tevékenykedhessenek, s biztosak legyenek abban, hogy Isten akaratát cselekszik. Így volt ez megjövendölve Krisztusról: „A kin az Úrnak lelke megnyugoszik: bölcseségnek és értelemnek lelke” és ez „gyors értelművé teszi Őt (Károlinál: *gyönyörködik*) az Úr félelmében” (Ézs11:2-3), azaz gyorsan felismerő és éles eszű lesz a dolgok különbségének észlelésében. S a saját mértékében minden keresztyén fel van ruházva „Krisztus lelkével” (Rm8:9).

Pál arra is vágyott, hogy az ítélőképességük annyira felkészített legyen, amivel a szívük helyesli vagy megízleli a lelki dolgok jóságát és úgy élvezi azok kiválóságát az értékük különböző fokozatainak megfelelően, ahogyan a legjobb a számukra. Fontos volt, hogy minden világi dolognál és személynél sokkal többre értékeljék Krisztust és az Ő összes kiválóságát, s azokat összevetve Krisztus ismeretének kiválóságával csak szeméneket ítélnék, ahogy maga az apostol is tette (Fil3:8).

Az engedetlenség gyermekei megvetik és elutasítják Krisztust, nem látva benne semmi szépséget, semhogy vágyakoznának rá, de azok számára, akik hisznek, Ő drága (1Pt2:7), és egyre inkább azzá kell válnia. Ezért a „szenteket” – inkább, mint a híreseket, gazdagokat és hatalmasokat – kell a Föld „kiválóinak” tartani úgy, akiknek Dávid (Zsolt16:3) és Krisztus is tartotta őket. Hasonlóképpen, Isten törvényének dolgai is kiválóak és többre kell értékelnünk azokat az ezüsthöz és az aranyhoz. Viszonyítva úgy kell megkülönböztetnünk és jóváhagynunk a lelki dolgok között azokat, amik a legkiválóbbak, mint ahogyan a „hús” felülmúlja a „tej” (Zsid5:12-14). Így nemcsak az egyik keresztyén és a másik, nála lelkibb és krisztusibb között kell képesnek lennünk különbséget tenni, s ahhoz ragaszkodni, hanem a hitvalló keresztyének

egyik és a másik társasága között is, azokhoz ragaszkodva, akik legközelebb maradnak az Ígéhez és a legszorosabb közösségben járnak Istennel.

Az őszinteség²⁹ jelentése

Most rátérünk a második ok vizsgálatára, amiért az apostol imádkozott, hogy a szentek szeretete bővelkedjék még jobban a tudásban és mindennek a megítélésében, vagy érzékelésében, nevezetesen, „hogy legyetek tiszták (őszinték)”. Az itt használt görög szó sehol máshol nem fordul elő az Újszövetségben, kivéve a 2Pt3:1-et, ahol így fordítják: „a ti tiszta (őszinte) gondolkozástokat emlékeztetés által serkentgetem”. A főnévi alak megtalálható az 1Kor5:8-ban, a 2Kor1:12-ben és 2:17-ben, ahol mindegyik esetben „őszinteségnek” fordítják. Az őszinteség a hamisítás és a becstelenség, a színlelés és a csalás ellentéte. Őszintének lenni annyi, mint hitelesnek lenni, valóbban annak lenni, aminek látszunk – őszintének, igaznak, színleléstől mentesnek, lelkiismeretesnek. Ez az egyik olyan jellemző vonás, ami megkülönbözteti az újjászületetteket az üres hitvallóktól. Utóbbiak, bár lehet sok világosság a fejükben, nem csinálnak lelkiismereti ügyet a szívük épségéből és keveset törődnek becsületességgel a napi életvitelük során. A keresztyének folyamatosan ügyelni kell képmutatásra: kíméletlenül el kell ítélnie mindent önmagában és önmagáról, ami a valószínűtlenség ízét hordozza. Krisztus figyelmeztette a tanítványait: „mikor imádkoztok, ne legyetek olyanok, mint a képmutatók”, akiknek a vallása a pózolás, hogy elnyerjék az emberek nagybecsülését.

Az őszinteség görög szava a szövegünkben tulajdonképpen azt jelenti, „amit a napfényben ítélnék meg, ami világos és nyilvánvaló”. Általában nem tulajdonítunk nagy jelentőséget a héber és a görög szavak származásának (melyek közül sok a legbizonytalanabb), hanem inkább abból a módból és szövegösszefüggésből igyekszünk megállapítani a jelentésüket, ahogyan a Szentírásban szerepelnek. De ebben az esetben az „eilikrineia” szó etimológiáját a 2Kor12-ben szereplő jelentése erősíti meg: „Mert a mi dicsekedésünk ez, lelkiismeretünk bizonyága, hogy isteni őszinteséggel és tisztasággal, nem testi bölcsességgel, hanem Isten kegyelmével forgolódtunk a világon, kiváltképen pedig ti köztetek.” Az „isteni őszinteség” valójában „Isten őszintesége”. „Isten őszintesége” azt az őszinteséget jelenti aminek Ő nemcsak a Megadója és a Szerzője, de a Tanúja is: amit elé lehet vinni és az Ő szeme elé lehet tární, hogy aprólékosan megvizsgálja. Az elképzelést a Jn3:21 fejezi ki: „A ki pedig az igazságot cselekszi, az a világgosságra megy, hogy az ő cselekedetei nyilvánvalókká legyenek, hogy Isten szerint való cselekedetek.”

Az angol *sincere* (őszinte) szó a latin *sine cera* kifejezésből származik, aminek a jelentése „viasz nélkül”. S ennek a latin kifejezésnek az eredete nagyon közel jár a görög szó etimológiájához. Az ókori rómaiaknak nagyon kényes és értékes, rendkívül törékeny porcelánjaik voltak, amiket csak nagy nehézségek árán lehetett úgy kiégetni, hogy ne repedjenek meg. A tisztességtelen kereskedők a repedéseket speciális fehér viasszal szokták kitölteni, de amikor az edényeket a fény felé tartották, a viasz rögtön megmutatkozott, mert sötétebb volt a porcelánnál. Így alakult ki, hogy a tisztességes kereskedők az edényeiket a „sine cera”, „viasz nélkül” jelöléssel látták el, s a napfényben tesztelték. Ezért a lelki őszinteség kegyelmének az ellentéte nemcsak a hamis színlelés, de a szentségtelen keverék is. Ahogyan az apostol mondta magáról és a szolgáló társairól: „Mert mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, a kik meghamisítják az Isten Ígését; hanem tisztán, sőt szinte Istentől szólunk az Isten előtt a

²⁹ Az angol változatban mindenütt a „sincerity” (őszinteség) szó szerepel ezen a helyen, Károlinál a „tisztaság”. – a ford.

Krisztusban”, ahol a „meghamisítják” szó szerint azt jelenti: „akik háznak” (csalárd módon hamis és értéktelen árucikkeket kevernek a valódi közé).

Az őszinteség az igazság és a tévelygés, az istenfélelem és a világiasság, a szeretetreméltóság és a bűn keverékének ellentéte. Egy őszinte személy nem veszi magára maszként a keresztyénséget, hanem az indítékai önzetlenek és tiszták, a viselkedése mentes a kétszínűségtől és a ravaszságtól, a szavai a szíve valódi érzelmeit fejezik ki. Ő képes elviselni, ha a világosság rávilágít, a cselekedeteinek forrásait Maga Isten vizsgálja. Ő egyetlen darabból áll és nem képmutató, aki hiába igyekszik két urat szolgálni és kihozni a legjobbat a két világból. Nem fél attól, ha próbára teszi az Íge, mert nincs benne ravaszság vagy álnokság, s minden cselekedetében egyenes és becsületes. Mint láttuk a 2Kor1:12-ben, az „őszinteség” párosul a „tisztasággal”, amit a „Ha azért a te szemed tiszta...” is kifejez (Mt6:22), ahol ugyanez a szó szerepel. Akinek „tisztá” a szeme, az visszautasítja a testi ravaszság keverését a lelkiességgel: egyedül csak arra törekszik, hogy az Isten kedvében járjon és Őt dicsőítse. Ezért az őszinte szív igaz szív (Zsid10:22), valóban szent, Isten iránt igaz szív, hűséges minden dologban. Az őszinte szív tiszta szív (2Tim2:22).

Az őszinteség eredete

Nos, a források, ahonnan az őszinteség árad, az a három dolog, amit Pál említ ebben a könyörgésben. Először is, az Isten iránti szeretetből fakad – ami nemcsak az Ő tökéletességeit imádó értelemről és érzelmekből áll, hanem az Ő akaratát úgy megbecsülő saját akaratból, ahogyan az kijelentett az Ő parancsolataiban. Így tehát az apostol azért imádkozott, hogy a szeretetük egyre jobban és jobban túláradjon. Másodszor, az őszinteség az ismeretből fakad, mert minél több isteni világosságba kerül az értelem, és minél jobban elámul a szív az Isten kimondhatatlan fenségének felfogása okából, annál jobban igyekszünk tiszta szívvel közeledni Hozzá és annál jobban óvakodunk attól, hogy képmutató módon viselkedjünk Előtte. Az igaz és élő Istennel kapcsolatos lelki tudatlanság az, ami annak feltételezésére készíti az újjá nem születetteket, hogy elhiggyék: képesek hatni Rá a pusztán külsődleges cselekedetekkel és a testtartásokkal, miközben a szívük el van idegenedve Tőle. Ezért imádkozott az apostol, hogy a szeretetük bővelkedjék „ismeretben”. Harmadszor, az őszinteség a hívő számára az Istennel járás és a Vele való közösség élvezetének áldásából, valamint a megbizonyosodásból az Ő Ígéje kiválóságáról és édességéről, s ezért jelenti ki: „Mely igen szeretem a te törvényedet!” (Zsolt119:97). Az apostol tehát ezért imádkozott a bővelkedésért „minden értelmességben”.

Ahogyan a 2Kor1:12 utal rá, az őszinteség konkrétan utal arra, hogy a szív szemei Istenre szegződnek mindenben, amit csak teszünk. Dávid a lélek efféle őszinteségére vagy szilárdságára utalt, amikor ezt mondta: „Ítéld meg engem, Uram! mert én ártatlanságban éltem” (Zsolt26:1). Az Úr ugyanerre utalt, amikor ezt mondta Salamonnak: „És ha te előttem járándasz, a mint járt Dávid, a te atyád, egyenes és tökéletes szívvel, úgy cselekedvén mindenben, a mint néked megparancsoltam, az én rendelésemet és végzésimet megtartandod; Megerősítem a te birodalmadnak trónját az Izráelen mindörökké” (1Kir9:4-5). Dávid kijelentette: „Az én szívem hajlik a te rendeléseid teljesítésére mindenha és mindvégig.” (Zsolt119:112) Pontosan az ilyen, állandóan az isteni rendelések teljesítésére hajló szívben rejlik az őszinteség. Jób is kijelentette a szíve őszinteségét (Jób27:5-6) Az a pátriárka nem arra utalt, amint rendszerint félreértene, tudniillik, hogy Isten a cselekedetei alapján fogadja el őt, hanem az indítékainak tisztaságára és a szíve őszinteségére Isten előtt. Tudta, hogy nem képmutató, ezért odafordulhatott a szívek Fürkészőjéhez ennek bizonyosságként.

A fentiekben leírt őszinteség alkotja az egyik radikális különbséget a valóban újjászületett és a színlelő között, mert ahogyan John Newton helyesen rámutatott az egyszerűségről és az őszinteségről szóló írásában, „ez a keresztyén jellem lényegi része”. A vallásos ember lehet nagyon szorgalmas és rendszeres a vallási tevékenységének ellátásában és

nagyon óvatos „a pohár és a tányér” külsejének megtisztításában, de nem veszi számba, hogy mi zajlik önmagában. Egy szolga tehet ugyanannyit az uráért, mint amennyit az úr gyermeke tesz meg a kedves édesapjának: valójában a nagyobb ereje és a képességei miatt az előző tehet még sokkal többet is, mint az utóbbi, de mégis hatalmas a különbség a szeretetet illetően, amivel mindkettő munkálkodik, valamint a végcéljait illetően, amiért cselekednek. Ezek azonban belső és láthatatlan dolgok! Ilyen a szolgálat, amit egy újjá nem született alkalmazott nyújt, illetve amit egy isteni őszinteséggel bíró valaki nyújt: utóbbi szem előtt tartja a parancsot: „Ti szolgálátok, engedelmesek legyetek a ti test szerint való uraitoknak félelemmel és rettegéssel, szíveteknek egyenességében, mint a Krisztusnak [szolgálva ebben]; nem a szemnek szolgálván, mint a kik embereknek akarnak tetszeni, hanem mint Krisztus szolgálói, cselekedvén az Istennek akaratját lélekből” (Ef6:5-6) – ahogyan Ő elrendelte, lelkiismeretesen végezve azt Neki.

Dolgok, amikből a létfontosságú kegyesség áll

Az őszinteség főleg az akaratban található meg: a bűnt illetően a gonosz visszautasításában, a szentséget illetően a jó választásában. Ahol az akarat üdvözítő módon megszentelt, ott Istennek biztosítja az elsőséget, a könnyedséget, az érdemeket, az élvezeteket, a nyereségeket, a kapcsolatokat, a törekvéseket mind meghajoltatva Előtte. Sokat, nagyon sokat jelent, ha ezt a kegyelmi ajándékot Maga Isten előtt kérhetjük ünnepélyesen. Ezt tette Ezékiás is (azokkal a kevésbé megértett szavakkal), amikor ezt mondta: „Oh Uram, emlékezzél meg róla, hogy te előtted hűséggel és tökéletes szívvel jártam, és hogy azt cselekedtem, a mi jó volt a te szemeid előtt.” (2Kir20:3) Amikor nem félünk kilépni a világosságra és engedjük, hogy a legbelsőbb vágyainkat és céljainkat megvizsgálja a Szent, akkor tudhatjuk, hogy válaszoltunk a jogos hívására és követelésére. Péter, dacára a borzasztó bukásának, az őszinte megtérését követően vonakodás nélkül mondhatta a szívek fürkészőjének: „Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy én szeretlek téged.” (Jn21:17) Ez nem vakmerő dicsekedés volt, hanem világos ténykijelentés.

Az őszinteség Isten mindentudását tartja szemmel, s tudva, hogy Ő nem kényszeríthető, ennek megfelelően cselekszik. Ezt különböző módokon gyakorolják és így nyilvánul meg. Az őszinte lélek elkerüli a bűnös gondolatokat és képzelgéseket, amik, noha rejtve maradnak a felebarátaink szeme előtt, „meztelenek és leplezetlenek annak szemei előtt, a kiről mi beszélünk” (Zsid4:13). Ezért az őszinte vagy becsületes lélek imádkozik és küzd ezek ellen, megsiratja és megvallja ezeket. Ha az olvasótól idegenek az efféle megtapasztalások, akkor a vallása értelmetlen és a hitvallása üres. Az őszinte lélek nem enged meg magának titkos bűnöket. Még ha az éjszaka és a sötétség legvastagabb függönyei veszik is körül, akkor sem meri, mert tudja, hogy „minden helyeken vannak az Úrnak szemei, nézvén a jókat és gonoszokat” (Péld15:3). S amikor a vágyai átmenetileg felülkerekednek, egyáltalán nem mentegeti magát, hanem megundorodik önmagától és megtört szívvel ismeri el a hibáit Isten előtt. Az őszinte lélek ügyel arra, hogy ne hűvösen és mechanikusan lássa el a szent kötelességeit, félve a Mindentudó bemocskolásától üres szavakkal és a külsődleges pózolás színlelt tiszteletével.

Pontosan a fentiekben említett dolgokban rejlik főleg a létfontosságú kegyesség: a szív dolgaiban. Sajnos, Isten saját népének nagy többsége nem kap tanítást ezekről manapság sem a szószékről, sem a vallásos magazinokból. Sajnos ma már nagyon kevés áll rendelkezésre ahhoz, hogy felkutassuk és leleplezzük az üres hitvallást. Ehelyett a névleges keresztyének azzal az elképzeléssel erősítik meg magukat, hogy amíg ortodox a hitük, s eleget tesznek a gyülekezeti kötelességeiknek és tisztességes életet élnek, addig minden rendben van velük függetlenül attól, hogy Isten szemében milyen a szívük állapota. Az őszinte lélek nem foglalkozik azzal, hogy mennyi időt tölt az imádkozással, hanem azzal törődik, hogy mennyire valóságos és őszinte az imája. Az istentiszteletének lelki mivoltával van elfoglalva. Így mondta Pál: „bizonyágom

nékem az Isten, kinek lelkem szerint szolgálók” (Rm1:9) – nem pusztán külső rítusokkal. A képmutatóknak mondta Krisztus: „Ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet; szíve pedig távol van tőlem.” Ezért tette hozzá: „Pedig hiába tisztelnek engem” (Mt15:8-9). Ő ugyanis a szívet nézi. Az őszinteség az istentisztelet és a szolgálat belső részét illetően is lelkiismeretes. Az őszinteség a só, ami egyedül ízesíti meg bármelyik áldozatot: ahol hiányzik, az sértés Isten számára a szerepjátékunk miatt.

„Botlás nélkül” járn

Rá kell térnünk a harmadik okra, amivel az apostol alátámasztotta a kérését: „hogyan legyetek őszinték és sértés nélkül valók a Krisztusnak napjára”.³⁰ Az itt „sértésnek” fordított szó jelentése „megbotlás nélkül járn”. Azaz, ahogy az „őszinteség” a szív becsületességére vonatkozik, úgy tekint itt a „botlás” főleg a külső viselkedésre. Goodwin meghatározása szerint „a lábak vétkeit, tévelygését, megbotlásait és zúzódásait jelenti a járás során”. Hogyan járhatunk botlás nélkül? Először is, botlás nélkül járn annyi, mint gondosan elkerülni a hívők elé táruló utak közül azokat, amik bűnre vihetnek, vagy amikről tudjuk, hogy alkalmat adnak mások megbotránkoztatására, illetve megerősítenék és megszilárdítanák a gonoszokat a romlottságukban. Ugyanez a szó használatos ugyanígy az 1Kor10:32-ben: „Meg ne botránkoztatassátok se a zsidókat, se a görögöket, se az Isten gyülekezetét.” Azt, ami botrányt okozott, gondosan el kell kerülni. A példánkkal soha nem szabad másokat arra ösztönöznünk, hogy kövessenek miket a gonoszságban.

Másodszor, botlás nélkül járn annyi, mint tartózkodni minden cselekedettől, ami ellentétes azzal a világossággal, amit a keresztyén Istentől kapott, valamint az általa mások előtt vallott alapelvekkel. A bukás esetét látjuk ebben a konkrét vonatkozásban Péternél, aki visszahúzódott a pogány szentektől és elkülönült tőlük, „félvén a körülmetélkedésből valóktól” (Gal2:12). Az efféle viselkedés elítélendő volt, s Pál „szemtől szembe ellene állott”, mert „nem egyenesen jártak” (Gal2:11, 14). A görög szöveg szó szerint ezt jelenti: „nem a helyes lábbal jártak”, a járásuk nem volt összeegyeztethető az Istentől kapott szabályokkal, így nem volt tisztességes „az evangéliom igazságához képest”. Péter volt az első, aki isteni kijelentést kapott egy mennyei látomás által (Csel10), hogy ne tekintse a pogány szenteket tisztátalanoknak, és ne utasítsa vissza, hogy együtt étkezzen velük. De az embertől való félelem csapdát állított neki és arra ösztönözte, hogy azzal a világossággal ellentétesen járjon, amit Isten kegyeskedett megadni neki. Ezzel megbotránkoltatta a pogány hívőket – ez pont az ellentéte a botránkozás nélkülinek. Péter hibája itt olyan esetként került feljegyzésre, amit komolyan a szívünkre kell vennünk.

Harmadszor, a botlás nélkül járás tovább is megy a feddhetetlen kapcsolat vagy viselkedés fenntartásánál az emberek előtt: magában foglalja a feddhetetlen lelkiismeretet is Isten előtt. Ez világos a Csl24:16-ból, ahol az apostol megint ugyanazt a kifejezést használta: „Ebben gyakorlom pedig magamat, hogy botránkozás nélkül való lelkiismeretem legyen az Isten és emberek előtt mindenkor.” Eldöntötte, hogy nem lehet semmi a viselkedésében, ami a lelkiismeret vádját váltaná ki Isten előtt. Pál értelmében több világosságot kapott bármely akkor a Földön élő embernél, ezért az övé volt a legnehezebb feladat, hogy annak a világosságnak megfelelően járjon, s több gondolatot és szorgalmat kellett szánnia minden tettének és a körülményeiknek az irányítására. Igyekezett úgy viselkedni, hogy egyetlen sötét folt se essék a lelkiismeretén, hogy ne legyen semmi olyan cselekedete, ami a lelkében ragyogó fényvel ellentétes legyen és arra bármiféle árnyékot vessen. Az, hogy ez sikerült is neki, világosan

³⁰ A King James változat szerint. Károlinál: „hogyan legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára”. – a ford.

kiderül az 2Kor1:12-ből, az pedig, hogy ugyanezért a megtapasztalásért imádkozott a szentekben, egyértelmű a szövegünkből. Így tehát mi sem elégedhetünk meg ennél semmi kevesebbel.

Botlás nélkül élni nem azt jelenti, hogy büntelenül – mert ez ellentmondana a Jak3:2-nek és a Jn1:8-nak, hanem azt, hogy tartózkodni mindentől, ami másokat bűnre ösztönözhet, nem cselekedni ellentétesen azzal a világossággal, amit Istentől kaptunk és elkerülni mindent, ami lelkiismeret-furdalást okozna Előtte. Ez a viselkedés valóban magas mércéje, nekünk azonban ennél semmivel sem kevesebbre kell törekednünk. Ez a legfelsőbb rendű megvalósítás ebben az életben, ami külsőleg közelít a tökéletességhez. Az pedig, hogy Isten kegyelméből ez elérhető, kiderül Keresztelő János szüleinek esetéből: „mind a ketten igazak valának az Isten előtt, kik az Úrnak minden parancsolataiban és rendeléseiben feddhetetlenül jártak” (Lk1:6). Pál apostol kijelentette: „én teljes jó lelkiismerettel szolgáltam az Istennek mind e mai napig” (Csel23:1). Ahogyan Goodwin mondja: „ha egy szent ember számára lehetséges, hogy tartózkodjon az efféle bűnöktől egy hétig, egy hónapig, egy évig, akkor az is lehetséges, hogy a gyarlóságnak ebben az állapotában egy életen át megmaradjon.”

21. fejezet: Ima az igazság gyümölcseiért – Fil1:11

„Hogy legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára; Teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel”. A „Krisztus napja” alatt azt az időt értjük, amikor Ő majd megjelenik az összegyűjtött világ előtt, mint a királyok Királya és az uraknak Ura, amikor megítéli a világot igazságban (Csel17:31), „ki bosszút áll azokon, a kik nem ismerik az Istent, és a kik nem engedelmességek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliomának”, s „megdicsőíttessék az ő szenteiben” (2Thessz1:7-10). A megváltottak számára ez a vizsgálat és a megítélés napja lesz (Rm14:12, 2Kor5:10), de nem a megigazulásuk megállapítása, hanem a megszentelődésük tanúsítása végett, hogy megmutassák, mit munkált ki bennük a kegyelem, hogy a radikális különbség az újjászületettek és az újjá nem születettek, az áldott és az átkozott között teljesen megmutatkozzon, hogy Krisztust elismerjék és magasztalják az egész kegyességük Szerzőjeként, s meg legyenek jutalmazva a jó cselekedeteikért. Akkor fog majd megmutatkozni, hogy a kiemelkedő jellem, ami megkülönbözteti Isten gyermekeit az engedetlenség gyermekeitől, a személyes szentség, a jellem és a viselkedés szentsége. S miután a szentségnek van mind negatív, mind pozitív oldala, az apostol itt szándékosan kapcsolta össze a „botlás nélkül valók” és a „teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel” kifejezéseket.

Ez a „Krisztus napja” kifejezés a „botlás nélkül valók” és a „teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel” között van, s mindegyikükre vonatkozik, mint nyelvtanilag, mind doktrinális értelemben. Abból, hogy ide van beszúrva, legalább három dologra következtethetünk. Először, megköveteli ennek a negatív és pozitív szentségnek a szüntelen fenntartását egészen addig a napig, vagy más szóval, kötelezővé teszi a szentek kitarását egészen az útjuk végéig. Másodszor, utal arra a különleges kapcsolatra, amiben a szentség áll azzal a „nappal”, amikor „minden ember munkája nyilvánvalóvá lesz” (1Kor3:13), s az Úr „világra hozza a sötétségnek titkait, másrészt megjelenti a szíveknek tanácsait” (1Kor4:5). Harmadszor, erőteljes ösztönzést ad a számunkra, hogy szüntelenül Krisztus ítélőszéke előtt éljünk, hogy „bizodalmunk legyen, és meg ne szégyenüljünk előtte az ő eljövetelkor” (1Jn2:28). Krisztus óvta a tanítványait a testiségtől, hogy „váratlanul reájuk ne jöjjön az a nap” (Lk21:34), s az apostola buzdította a hívőket, hogy arra a napra tekintettel „vessük el azért a sötétségnek cselekedeteit, és öltözzük fel a világosság fegyvereit” (Rm13:12).

Gyakorlati igazság

„Teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel.” Milyen igazságéval? Sok olvasónk erre kétségtelenül így válaszolna: „Krisztus nekünk tulajdonított igazságáéval.” Ám ők tévednének. Van igazság, amit Isten ad meg a népének az újjászületéskor, van igazság, ami a megigazulásuk alapján van betudva nekik és van igazság, amit ők munkálnak ki a megszentelődésük során. Azok, akik ezeket összekeverik, önmagukat zavarják össze és tévelygést szívnak magukba. Az „igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése” (Jak5:16) többet jelent, mint olyasvalakit, akinek Krisztus engedelmessége tulajdonított, nevezetesen olyasvalakit, akinek a szíve igaz, s akiknek az útjai Istennek tetszők. Az, aki megigazult, kerülhet a visszacsúszás állapotába, s amíg ott van, az imái haszontalanok (Ézs59:2m Jak4:3)! Az igazság a helyes cselekvése, az isteni szabály, nevezetesen az Úr törvénye szerint való járás. S az Ő parancsolatainak megtartását nevezik gyakorlati igazságnak – a gyakorlatban kimunkált igazságnak. Mivel azonban természet szerint „nincsen csak egy igaz is; Nincs” (Rm3:10-11), ezért először a kegyelem csodájának kell bekövetkeznie bennünk.

Ahogy az Úr Jézus jelentette ki: „legyetek jó fák, és teremjete jó gyümölcsöt” (Mt12:33), mert a tövis nem terem szőlőt és a bogáncs sem fűgét. A szívet kell először igazzá tenni, mielőtt a viselkedésünk is azzá válna. Csak az igaz ember termi meg az igazság

gyümölcsseit: igaz gyökerének kell lennie, amiből ezek származnak. A megújulás során az igazság alapeleme beültetésre kerül a lélekbe. A kegyelemnek abban a csodájában a szív igazzá válik Istennél. Az újjászületéskor olyan természetet kapunk, „mely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben” (Ef4:24). Amikor a szentek azt a parancsot kapják, hogy „felöltözzétek amaz új embert [mint egy ruhát]”, akkor arra kapnak utasítást, hogy új teremtményekként éljenek és járjanak Krisztusban, S hogy az igazság Istentől származó alapeleméről, az új és szent, a megújulásakor megkapott természetről konkrétan kimondja, hogy „az Ő alkotása vagyunk, teremtve Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre” (Ef2:10). Abból a célból újít meg minket, hogy az életeink Őt dicsőíthessék. A fát jóvá teszi, hogy az jó gyümölcsöt teremhessen. A „teremtve... a Krisztus Jézusban” azt jelenti, hogy az újjászületéskor lényegileg egygyé válunk Vele, s mivel a Krisztusba vetett hit (a ragaszkodás Hozzá) a lelki csecsemő első cselekedete, az Ő igazsága tulajdoníttatik neki ezután, hogy mind törvényesen, mind gyakorlatilag igazzá legyen Isten előtt.

„Ha tudjátok, hogy ő igaz, tudjátok, hogy a ki az igazságot cselekszi, az mind tőle született.” (1Jn2:29) Ez mondja el nekünk annak az egyik módját, amivel felismerhetjük az újjászületett és megkülönböztethetjük őt az újjá nem született hitvallóktól: nevezetesen, a viselkedésük alapján, mert a fákat a gyümölcsöikről ismerjük fel. Éles ellentétben „az engedetlenség gyermekeivel” Isten újjászületett gyermekei az Iránta való engedelmisségben járnak, „az igazság ösvényeit taposva az ő nevéért” (Zsolt23:3), ügyelve a rendeleteire és megtartva a parancsolatait. A hasonló hasonlót nem: Isten igaz és a gyermekeit is azzá teszi. Mint az atya, olyanok a gyermekek: ha az olvasó figyelmesen elmélkedik a Jn8:38-44 felett, meglátja, miképpen van ez az igazság kijelentve és bizonyítva – a Fiú, olyan, mint az Atya, a gonoszok pedig az atyjuk, az ördög tulajdonságait hordozzák magukon és az ő akaratát cselekszik. Az újjászületettek tehát „igazság fái... az Úr plántái, az Ő dicsőségére!” (Ézs61:3) s Ő azzal dicsőül meg, ha az igazság gyümölcsseit termik. Csak az igazság cselekvője született valóban Istentől, ezért az, akinek a jelleme és a viselkedése hamis, nem lehet igaz személy, s a szentek sem tekinthetik annak.

„Teljesek lévén az igazságnak gyümölcsével”

Nos, egy igaz személy által megtermett „igazság gyümölcssei” azok a cselekedetek, amik összeegyeztethetők Isten törvényével és amelyeknek Isten Ígéje a szabályuk. Az igazság az igaz cselekvés, s csak az lehet igaz, ami összhangban áll Isten kinyilatkoztatott akaratával. Ha Ő nem jelölt ki a számunkra konkrét magatartásformát, a tetteink vagy embereknek tetszők vagy öncélúak lesznek. Isten akaratának rövid összefoglalója a Tízparancsolatban tárul elénk. Az evangéliumnak az apostoli levelekben megtalálható előírásai vagy buzdításai nem egyebek, mint e parancsolatok magyarázatai és életünk különféle viszonyaira és részleteire alkalmazva. Ahogyan „a bűn a törvény megszegése”, úgy az igazság az igazodás ahhoz (1Jn3:4-7). Az igazság gyümölcssei tehát azok a cselekedetek, amiket a keresztyén annak megfelelően tesz, amit Isten Ígéje igazol és megkövetel: más szóval ezek az Úr iránti engedelmisség cselekedetei. „Se ne szánjátok oda a ti tagjaitokat hamisságnak fegyvereiül a bűnnek; hanem szánjátok oda magatokat az Istennek, mint a kik a halálból életre keltetek, és a ti tagjaitokat igazságnak fegyvereiül az Istennek.” (Rm6:13)

„Teljesek lévén az igazságnak gyümölcsével”: ez volt a kiválóság Istent tisztelő ama mércéje, amihez az apostol szeretett volna, ha a szentek ragaszkodnak. Itt is megdöbbenünk a hatalmas különbségen, az ő nagyszívűsége, valamint azok fukarsága között, akiknek a könyörgései lélekben oly szűkösek és a hatókörükben oly korlátozottak. A hamis alázat az, ami szűk korlátok közé szorítja a könyörgéseinket. Nem egyéb, mint a hitetlenség korlátozza Isten nagylelkűségét a jelentéktelen apróságok megadására. A méltatlanságunkra történő hivatkozás sem lehet érvényes ok a kérésünk szegénységének igazolásához. Soha egyetlen szent sem

merészelt közeledni Istenhez és áldásokat kérni Tőle a saját érdemességének alapján. A valaha élt leglelkibb és kegyesebb keresztyén is súlyosan adósa volt Istennek, ezért csakis az Ő végtelen könyörületességének alapján könyöröghetett kegyelemért. Pál tehát nem elégedett meg azzal, hogy látta ezeket a filippibelieket némi gyümölcsöt teremni, hanem azért imádkozott, hogy „teljesek legyenek az igazságnak gyümölcseivel”. Nem alapozta a kérését semmi olyasmire, ami a javukra szólt volna, hanem Isten nagylelkűségére tekintett és ennek megfelelően kért. Körülünk soha senki ne elégedjen meg a kegyelem csekély mértékével.

A hívő teremjen „sok gyümölcsöt”

Az igazság gyümölcseinek bőséges megtermése legyen Isten minden gyermekének nagy és napi foglalatossága, mert az Ő tisztességét semmi sem mozdítja elő jobban, mint amikor ezzel foglalkozunk. Jézus mondta: „Abban dicsőítetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete” (Jn15:8). Ezen a módon tehetik a ténylegesen újjászületettek nyilvánvalóvá az önmaguk és a képmutatók közötti valódi és radikális különbséget. Az Atyát nem az ajkaink szolgálata dicsőíti, hanem a napi életvitelünk jellege és szerkezete azzal, ha minden lépésünket és cselekedetünket az Ő Ígéje rendeli el. „Úgy fényljk a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt5:16) Ezek a „jó cselekedetek” ugyanazok, mint „az igazság gyümölcsei”, s nekünk ezek megcselekvésével kell elfoglalnunk magunkat. Hisszük, hogy az „úgy fényljk” szavakban Krisztus egy veszélyre figyelmeztetett: nekünk óvakodnunk kell attól, hogy a magunk dicsőségére törekedjünk efféle gyümölcstermésre. Isten nem azért adta nekünk a Lelkét, hogy önmagunkat szolgáljuk és magasztaljuk. Az, aki hírnevet igyekszik magának szerezni a kiemelkedő kiválósága miatt az embertársai előtt, a farizeizmus lelkületének engedett. Az isteni kegyelem nem azért lett ráruházva a keresztyénre, hogy a saját megbecsülését mozdítsa elő, hanem hogy dicsőítse azt, Aki megadta.

A „teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel” hármas jelentésű. Először is, a keresztyénnek egész életében teremnie kell ezeket a gyümölcsöket. Ahogyan az ember szíve alkotja ennek a fának a tömegét és a testét, úgy alkotja a lélek minden ereje, a testének minden tagja az ágait. Vajon a megtérés előtt nem állt minden belső képességünk és a külső tagjaink a hamisság szolgálatában? Ha nem is akarattal, de ténylegesen mégis, mert nem Isten szolgálatában álltak. Mihez vonzódtunk? Mi foglalta le főleg a gondolkodásunkat? Mivel foglalták el magukat a szemek és a füleink, az ajkaink és a kezeink? S ahogyan korábban a hamisság szolgálatába állítottuk a tagjainkat, most ezeket az igazság szolgálóiként kell átadnunk – mindegyiket, – hogy megtelhessünk ilyen gyümölcsökkel. Az istenfélő embert egy virágzó fához hasonlítja az 1. zsoltár, s az egyik megemlélt gyümölcse a szent gondolatok sokasága: „az Úr törvényéről gondolkodik éjjel és nappal”. Feltölti az elméjét az Ő előírásaival és ígéreteivel, s azt tanulmányozza, hogyan szolgálhatná legjobban az Urat.

Másodszor, a keresztyén akkor telik meg gyümölcsökkel, amikor mindenféle jó cselekedetek születnek az életében. „Minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén és nevedvén az Isten megismerésében” (Kol1:10). Ha a hívőnek „teljesnek kell lennie az igazságnak gyümölcseivel”, akkor minden kegyelmi ajándékának aktívnak kell lennie. „Ugyanerre pedig teljes igyekezetet is fordítván, a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, a tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.” (2Pt1:5-7) A keresztyén minden más fától különbözik, mert jóllehet a természetes fa is lehet erősen megterhelt, az mégis csak egyfajta gyümölcsöt terem. De „a világosságnak gyümölcse minden jóságban és igazságban és valóságban van” (Ef5:9). Az apostol mondja: „Azért, miképen mindenben bővölködtök, hitben, beszédben, ismeretben és minden buzgóságban és hozzánk való

szerepetben, úgy e jótéteményben is bővüljétek” (2Kor8:7), azaz hozzájárulva a nyáj szegényei szükségleteinek kielégítésében. Ő azt szerettek volna, ha semmiben sem szenvednek hiányt. Ha teljeseznek kell lennünk gyümölcsökkel, akkor tisztelnünk kell minden isteni parancsolatot (Zsolt119:6), nem mulasztva el egyetlen kötelességnek sem a teljesítését és nem hibázva az istenfélelem gyakorlásában, nem tartva vissza semmit, ami az Úrnak kijár.

Harmadszor, tele lenni az igazság gyümölcseivel azt jelenti, hogy állandóan tele lenni azokkal. Minden időnként az egyik vagy a másik jócselekedetnek kell odaszánnunk: a hivatásunknak, a kikapcsolódásunknak, a szent kötelességeinknek. Az ember ugyanúgy terem gyümölcsöket a pihenés során is, mint kötelességteljesítés közben, ha a pihenéssel a célja a nagyobb erő, egészség és lelkesedés összeszedése a szent kötelességek teljesítéséhez. S ha az ember bölcsen és tudatosan osztja el az idejét a körülményeinek megfelelően és szent céllal, akkor is megtelik az igazság gyümölcseivel.

Minden Istentől való

„Teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel, melyet Jézus Krisztus teremt.” Mennyire féltőn őrizte az apostol a Mestere dicsőségét, annak adva meg a tiszteletet, Akinek az kijár! Bár ezeket a gyümölcsöket a szentek termik (s ezek nélkül nem lennének szentek), ezek mégsem tőlük származnak, így nem képezik alapját a dicsekvésnek. „Tőlem származik a te gyümölcsöd!” (Hós14:8) Ő a megelevenítő szőlőtő, aminek mi az ágai vagyunk. De az igeversünk nagyon távol áll attól, hogysem azt tanítaná, hogy a keresztyének teljesen passzívok a gyümölcstermésben, vagy hogy megbocsáthatók a viszonylagos gyümölcstelenségért, az Úr szuverenitásának tulajdonítva azt – úgy okoskodva, hogy nem az Ő jótetszése volt, hogy több gyümölcsöt teremjenek. Az efféle elképzelés az áldott igazság gonosz kiforgatása. Krisztus Maga jelentette ki: „Abban dicsőítetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjétek” (Jn15:8). Ha nem termünk állandóan gyümölcsöket, azért teljes mértékben mi vagyunk a hibások, s borzasztó és sátáni rágalom ebből bármit az Istenre háritani. A puritánok tanítása nagyon eltért az efféle antinomianizmustól.

Ezeket a gyümölcsöket „Jézus Krisztus teremti”. Ezek Jézus Krisztusban jönnek létre (Ef2:10). Ezek onnan származnak, hogy lényegében eggyé válunk Vele a megújulás során. Ezek a gyümölcsök Jézus Krisztusnak a szívben lakozó lelkétől származnak. Krisztus a gyökér, az új természet a Belőle kinövő ág, s Szentlélek a megelevenítő és a gyümölcsöztető. Az igazság gyümölcsei abból fakadnak, hogy az ember az igazságát Jézus Krisztus igazságából meríti. Ezek a gyümölcsök a Krisztustól származó indítékokból fejlődnek ki. Amikor a Krisztus szeretete engedelmisségre készítet minket, amikor az Ő kegyelme arra tanít, hogy tagadjunk meg minden istentelenséget és világi vágyat, éljünk józanul, igaz s kegyes módon ebben a jelen való világban, amikor felfogjuk, hogy Ő azért váltott meg minket, hogy buzgók legyünk a jó cselekedetekre, akkor a mindennek következtében létrejövő szent cselekedeteink az igazság gyümölcsei.

Az igazság gyümölcsei a növekedésünkből származnak a Krisztusban. Az apostol a növekedésünkről beszél Krisztusban mindenben (Ef4:15). S ahogyan az ember növekszik Krisztusban, a Vele való közelebbi egységben és közösségben, úgy válik egyre szentebbé. Krisztus példája arra indít engem, hogy megteremjem az igazság gyümölcseit. „A ki azt mondja, hogy ő benne marad, annak úgy kell járnia, a mint ő járt.” (1Jn2:6) Ő a mi Modellünk és Mintánk minden dologban. Nekünk el kell változnunk az Ő szent képmására, s amilyen mértékben követjük a nyomdokait (1Pt2:21), pontosan olyan mértékben teremjük meg az igazság gyümölcseit Általa. A tetteink az igazság gyümölcsei, amikor Jézus Krisztusban keressük a gyümölcsöink minden elfogadását, vagy amikor azt várjuk, hogy azokat Jézus Krisztusban és Rajta keresztül fogadja el Isten, nem pedig úgy, ahogyan tőlünk származnak. Azaz, a szolgálataink „a Jézus Krisztus által kedvesek Istennek” (1Pt2:5). A legjobb

teljesítményeink is hibásak, s csakis akkor tetszenek Istennek, ha Krisztus nevében mutatjuk be és az Ő érdemeivel illatosítjuk azokat.

Az igazság gyümölcsei Jézus Krisztustól valók, miközben az Ő igáját hordozzuk. A gyümölcsözés kulcs-igeszakasa a Jn15, s ott, mint a Szentírásban mindenütt, az isteni és az emberi oldalak tökéletes egyesülése van jelen. Ha egyrésztől megtudjuk, hogy Krisztus az igazi szőlőtő és az Ő Atyja a szőlőműves, Aki minden vesszőt megtisztít, hogy azok még több gyümölcsöt teremjenek, másrésztől Krisztus arra buzdít minket, hogy „Maradjatok én bennem és én is ti bennetek” (ami megerősíti a mi felelősségünket, majd hozzáteszi: „Miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképen ti sem, hanemha én bennem maradtok” (Jn15:4). „Megmaradni” Krisztusban annyi., mint az Ő igájában maradni, Vele járni, közösségben lenni Vele, Belőle meríteni: ennek az ellentéte az elkóborlás Tőle, vagy valaminek a lehetővé tétele, ami a szívünk és Közé állhat. „A ki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül [Tőlem elszakadva] semmit sem cselekedhettek.” (Jn15:5) A marginális olvasat a jobb, mert az azt a jelképet használja, amit megtalálunk a szövegkörnyezetben. Krisztus ott nem a hívő tehetetlenségét hangsúlyozta ki, hanem a gyümölcstermés lehetetlenségét erősítette meg, ha a Vele fennálló közösség megszakad – kihangsúlyozva a Benne „maradásunk” vagy a Vele járásunk kényszerítő szükségességét.

Minden „az Isten dicsőségére és magasztalására” történjen

„Az Isten dicsőségére és magasztalására.” Ez a mondat az elsőt is minősíti. Az „igazság gyümölcsei” egyedül csak azok, amiket ezzel a speciális céllal és szándékkal hozunk létre. Minden cselekedetünknek erre a nagy végcélra kell irányulnia: „akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére míveljete” (1Kor10:31). Sem az én kényeztetése, sem a felebarátaink kedvében járás nem lehet az indíték. Nem számít, mivel foglalatostkodunk, akár a napi munkánkról, akár a pihenésünkről van szó, Isten tiszteletét és az Ő kedvében járást kell határozottan észben tartani, mikor a szent kötelességeink ellátásával foglalkozunk. Amikor az alamizsnaadásról beszél – ami az igazság egyik gyümölcse – az apostol ezt mondja: „Ha valaki szól, mintegy Isten ígét szólja: ha valaki szolgál, mintegy azzal az erővel szolgáljon, a melyet Isten ád: hogy mindenben dicsőítessék a Jézus Krisztus által” (1Pt4:11). Mindig is ez szabályozta és jellemezte áldott Megváltónkat. Ő soha nem Magának keresett megtiszteltetést, hanem állandóan az Atyja dicsőségét tartotta szem előtt, s ha mi megkaptuk az Ő Lelkét, és Benne lakozunk, az fog minket is jellemezni. Amikor a szívünket eltölti Isten dicsősége, s mi arra törekszünk és mindet ahhoz mérünk, akkor a cselekedeteink „az Isten dicsőségére és magasztalására” vannak, s akkor „az igazság gyümölcsei... Jézus Krisztus által”.

Visszatartjuk a „legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára” szakaszra vonatkozó megjegyzéseinket, míg el nem érünk az 1Thessz3:12-13-hoz és az 5:23-24-hez, de teszünk pár megjegyzést a „teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel” szavakról, arra a napra vonatkoztatva. Mint korábban mondtuk, Pál azért említette itt „a Jézus Krisztus napját”, mert a szentségünk különleges kapcsolatban áll azzal az időszakkal. A természetes fák, amelyek sokáig gyümölcsöztek, végül megszűnnek teremni. Az ember azonban az utolsó napon mindazzal a gyümölcscsel jelenik majd meg, amit egész életében termelt. A gonosz emberek az összes gáztetteikkel, a jó emberek az összes jócselekedeteikkel. Ezért nevezik a világ végét aratásnak és betakarításnak (Mt13:39, Gal6:4-9). Az apostol azért imádkozott ezekért a filippibeliekért, hogy azon a napon „teljesek lehessenek az igazságnak gyümölcseivel, melyet Jézus Krisztus teremt”. Micsoda ösztönzést mutat ezzel fel nekünk a szentségre! Azok a gyümölcsök Krisztus tisztességére, Isten dicsőségére lesznek, s mi gazdagon meg leszünk azokért jutalmazva.

22. fejezet: Ima az Úrhoz méltó életvitelért – (Kol1:9-10)

Az egyik fő oka annak, amiért a Szentlélek az apostol oly sok imáját örökítette meg az, hogy az utána következő korok szentjei tanítást meríthessenek belőlük. Az imái könyörgéseinek tárgya az alábbi dolgokat foglalja magában és jelöli. Először is, amiket a szenteknek kért, azok konkrétan azok a dolgok, amikre a keresztyéneknek minden korban különösen vágyaniuk kell, értékelniük kell azokat és törekedniük kell a növekedésükre. Másodszor egyedül Isten képes beültetni, fenntartani és támogatni ilyen áldásokat és kegyelmi ajándékokat. Harmadszor, nekünk nemcsak kérnünk kell ezeket a kegyeket, hanem szorgalmasan törekednünk is kell a megvalósításukra. Az ima soha nem arra szolgál, hogy mentség legyen a közönyre vagy felmentsen minket a kötelességeink ellátása alól. Nem vagyunk őszinték, ha Istenhez kiáltunk bizonyos dolgokért, de mi magunk nem teszünk semmit azok megkeresése és bebiztosítása végett. Több világosságot kérni az Ígéből vagy az isteni akarat teljesebb megértéséhez, de nem folytatni a Szentírás szorgalmas kutatását és a tartalma feletti elmélkedést megrovást érdemlő.

Az imát a különleges szükségleteknek kell szabályozni

A korábbi fejezetekben már rámutattunk, hogy az apostol imájának a témáját minden egyes esetben a szentek azon konkrét csoportjainak a saját esete vagy állapota szabályozta, akikért imádkozott. Ez azt tanítja nekünk, hogy egy adott ima helyénvalóbb és alkalmasabb egy keresztyén vagy a keresztyének egyik csoportja számára, mint a másik. Miközben sok minden közös bennük, az egyes helyi gyülekezetek, melyek bármi módon meg vannak említve az Újszövetségben, több szempontból is különböztek egymástól: a kegyelmi ajándékaikban, a próbatételeikben és a kudarcaikban úgy, ahogyan az apostolok is. Bár lényegében egyformák voltak, a körülményeikben különbözök. A kolossébeli gyülekezet sem volt kivétel. Ahelyett, hogy a judaizálók zaklatták volna a tagjait, mint történt az a korinthusiakkal, ők abba a veszélybe kerültek, hogy megrontják őket a gnosztikusok. A hamis tanítók igyekeztek elrabolni a keresztyénektől a Krisztusban élvezett szabadságukat, miközben a szigorú aszkéták és a körmönfont filozófusok megpróbálták megfosztani a kolossébelieket attól az egyszerűségtől, ami Krisztusban van. Ennek jeleit megtaláljuk a Kol2:4, 8, 18, 20-23-ban. Pál itt tehát inkább a keresztyén élet gyakorlati aspektusával kapcsolatosan imádkozott.

Pál nem alapítója a kolossébeli gyülekezetnek

Nincs világos és közvetlen bizonyítéka annak, hogy Pál valaha is járt Kolossében, még kevésbé, hogy ott keresztyén gyülekezetet alapított volna. A klasszikus ókori általános bizonyoságtétel azt a nézetet támogatja, hogy Pál Epafrást küldte el Efézusból, s ő vitte el az evangéliumot abba a városba és szervezte meg annak gyülekezetét. De ennek nincs semmilyen gyakorlati jelentősége.

Bár nem Pál volt ennek a gyülekezetnek az alapítója, egyáltalán nem volt számára közömbös a jólétük, s nem is tett semmi különbséget közöttük és az általa alapítottak között. Azok, akik másoknál tétek meg, ugyanolyan drágák voltak a számára, mint a saját megtértjei. Ó, bárcsak még több lenne a nagylelkűségéből! A kolossébeliek iránti mély törődéséről tesz bizonyoságot az, hogy vette a fáradságot és levelet írt nekik. A tartalmának figyelmes elolvasása nyilvánvalóvá teszi, hogy bizonyos tévelygésekre tekintettel íródott, amelyek akkor kiterjedten eluralkodott a gyülekezetekben Kis-Ázsiának abban a részében. Valamennyi ismeret – legalábbis általános – ezekről a tévelygésekről szükséges ahhoz, hogy helyesen értelmezhesünk ennek a levélnek egyes részleteit. Ezek a tévelygések a görög filozófia (Kol2:4-8) és a zsidó ritualizmus (Kol2:16) keveréséből fakadtak – egyfajta gnoszticizmus, ami

valójában az orientalista miszticizmus görögösített formája volt. Az apostol fő célja ebben a levélben a keresztyénség felsőbbrendű állításainak alátámasztása minden filozófiával szemben, valamint a judaizmus sajátos rítusaitól és szokásaitól való függetlenségének megerősítése.

Thomas Scott összefoglalója erről az imádságról

A legjobb összefoglaló, amit erről az imádságról találtunk, Thomas Scottól származik: „Konkrétan azt kérte, hogy ’betöltődjenek’ vagy ’teljesen fel legyenek ruházva’ Isten akaratának az ismeretével: mind az Ő bűnösöket üdvözítő módszerének és az Ő megváltott szolgálóiként mind a Vele, mind az összes emberrel szemben fennálló kötelességeik vonatkozásában, hogy megértsék az Ő parancsolatainak jelentését és lelki kiterjedését, valamint azt, hogy miképpen engedelmeskedjenek azoknak a különböző kapcsolatokban, helyzetekben és hivatalokban, amiket a gyülekezetben és a közösségben tartanak fenn, továbbá a különböző tehetségeik fejlesztésében; hogy tudhassák, miképpen alkalmazzák az általános szabályokat a saját konkrét esetükre, ezáltal a legjobb módon, a legtisztább indítékokból, a legboldogabb eredményekkel végezzék a Krisztus által mindegyikükre rábízott munkát. Így járjanak el ’minden bölcsességgel és lelki értelemmel’, okosan és bölcsen megkülönböztetve az időszakokat és a lehetőségeket, különbséget téve a valódi kiválóság és minden csalóka látszat között, bölcsen odafigyelve a kötelességeikre a legártatlanabb és legmegnyerőbb módon, anélkül, hogy bármiféle előnyt biztosítanának az ellenségeiknek, vagy elvesztegetnék a hasznosság lehetőségeit pusztán féltékenységből, vagy hogy kudarcot vallanának az óvatosság vagy a megfontoltság hiánya miatt.

Különösen arra vágyott, hogy szokásukká váljon úgy viselkedni, ami méltó ahhoz a dicsőséges és szent Úrhoz, akinek a szolgálói és imádói voltak: nem hozván gyalázatot Rá vagy az Ő ügyére a viselkedés bármiféle következtelenségével vagy alkalmatlanságával, hanem úgy viselkedve, ahogyan illik az ily nagyon kegyelt és Isten által tanított személyekhez. S a viselkedésük legyen minden vonatkozásnak Neki tetsző, miközben a gyümölcsözés minden jócselekedetben kapcsolódjon össze az Isten, valamint az Ő tökéletességei dicsősége és harmóniája ismeretének további növekedésével, továbbá az Ő vigasztalásainak boldog megtapasztalásával. Az apostol és a segítői azért is imádkoztak, hogy a kolossébeliek a legbőszesebben erősödjenek meg az új természet minden kegyelmi ajándékában a legnagyobb szükségleteiknek megfelelő energiával Isten dicsőséges hatalma szerint, amivel Ő újjá szüli, fenntartja és vigasztalja a hívőket. Ezáltal váljon lehetővé a számukra minden megpróbáltatásuk és üldöztetésük elviselése türelmes behódolással, kitartó állhatatossággal, a hosszútűrés szelídségével és örömmel az Úrban, miközben minden próbában hálákat adnak a mi Urunk Jézus Atyjának, Akinek a speciális kegyelme tette őket részeseivé a szentek örökségének a tökéletes világosság, tudás, szentség és boldogság világában, távol minden tudatlanságtól, tévelygéstől, kísértéstől és bánattól.”

Az apostol imájának elemzése

Mielőtt részletesen megvizsgáljuk, először adjunk róla rövid elemzést. (1) A címzettjei: a szerzők többsége szemlátomást úgy tekinti ez az imádságot, mint ami nincs senkinek sem címezve, de ezt mi hibának tartjuk. Igaz, hogy senki sincs megnevezve a 9. vers elején, de arra nem is volt szükség, mert a 3. versben az apostol ezt mondta: „Hálát adunk az Istennek és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjának, mindenkor ti értetek könyörögvén”. (2) A könyörgők: ellentétben az Efl:15 és a Fil1:9-10 „én”-jével, ez „mi” tőlünk származott, magától Páltól, Timóteustól (Fil1:1), Epafrástól (Kol1:7), aki szintén vele volt (Filem23) és talán másoktól is. (3) Az oka vagy a forrása: „Azért...” Valószínű, hogy a kolossébeli szentek küldték el a szolgálójukat, Epafrást, hogy megismerje az apostol gondolatait bizonyos dolgokban,

amiknek az összefoglalójára utal ez az imádság. Sőt, az irántuk érzett „Lélekben való szeretetük” tudata (Kol1:8) váltotta ki a szeretetüket, ami most buzgó könyörgésben fejeződött ki értük. (4) A könyörgései: Azt kérte, hogy váljanak értelmes keresztyénekké – kegyesekké, erősekké és hálaadókká.

Pálnak a szentekért megfogalmazott kérésének terjedelme

Ismét látjuk azoknak a kéréseknek a terjedelmét vagy teljeskörűségét, amit Pál szokott elmondani a szentekért. A „nagy könyörgések”, amiket Isten elé tárt, volt jellegzetes tulajdonsága minden közeledésének a kegyelem trónjához Isten népének érdekében, s ez az egyik, amit a szívünkre kell vennünk és utánoznunk. Mert a római szentek esetében azért imádkozott, hogy Isten töltsé be őket „minden örömmel és békességgel a hívésben”, hogy „bővelkedhessenek a reménységben” (Rm15:13). Az efézusbeliek esetében azért, hogy „beteljesedjenek az Istennek egész teljességéig” (Ef3:19). A filippibliek esetében azért, hogy „teljesek legyenek az igazságnak gyümölcsével” (Fil1:9, 11). S Pál itt is így imádkozott: hogy ne pusztán bölcsességben ismerjék meg Isten akaratát, hanem „teljenek meg az Ő akaratának ismeretével minden bölcsességben”. Ez nem arra vonatkozó pusztán és általános kérés volt, hogy a viselkedésük ékesítse az evangéliumot, hanem inkább, hogy „járhassanak méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén”, Mennyire eltér az apostolnak ez a nagylelkűsége attól a görcsös lelkülettől, ami a mi imáink sokaságában nyilvánvaló!

E könyörgések sorrendje

Ismét felhívjuk az olvasó figyelmét arra, mily nagyon fontos odafigyelni ezeknek a könyörgéseknek a sorrendjére, ha helyesen akarja felfogni és megfelelően akarja értékelni ezeket. Ezt rendszerint úgy érhetjük el, ha fordított sorrendben vizsgáljuk meg ezeket. Mi nem vagyunk alkalmas állapotban ahhoz, hogy „hálát adjunk az Atyának” a „szentek örökségében való részvételéért a világosságban”. Valójában híjával vagyunk a bizonyíték lényegi részének arról, hogy „alkalmasakká tettünk” a részvételre, ha nem reagálunk „minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel”, függetlenül az utunkba kerülő nehézségektől és próbáktól. S nem is lesznek az efféle kegyelmi ajándékok aktívak, amíg először „nem erősödünk meg minden erővel az Ő dicsőségének hatalma szerint”. Ez azonban a növekedésünktől függ „az Isten megismerésében”. Az viszont nem lesz az örömteli megtapasztalásunk, csak ha „az Úrnak teljes tetszésére járunk, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén”. S miképpen tudjuk azt megtenni, ha először nem válunk teljessé az Ő akaratának ismeretével minden lelki bölcsességben és értelemben?

„Azért [a szeretetük kijelentéséért] mi is, a mely naptól fogva ezeket hallottuk, nem szününk meg érettetek imádkozni [ami a leghatékonyabb módja a keresztyén szeretet viszonzásának], és kérni [’kérni értetek’, *Revised Version*], hogy betöltsétek az Isten akaratának megismerésével minden lelki bölcsességben és értelemben” (Kol1:9). Mint már korábban utaltunk rá, e nyitó könyörgés értelmének megértéséhez és megbecsüléséhez meg kell figyelni, hogy milyen kapcsolatban áll az utána következőkkel, mint ok és okozat. Mivel megadatik nekünk „a bölcsességnek és kijelentésnek Lelke az Ő megismerésében” (Ef1:17), ehhez szükséges az értelmünk szemeinek megvilágosítása úgy, hogy megtudjuk, „mi az Ő elhívásának a reménysége” (Ef3:18); amiképpen a „hatalmas megerősödésünket az Ő Lelke által a belső emberben” (Ef3:16) is meg kell előznie annak, hogy a Krisztus a szívünkben lakozzon hit által, mi meggyökerezzünk és alapot vegyünk a szeretetben, eltelve Isten teljességével. S ahogyan a szeretetünknek „még jobban-jobban bővelkednie kell ismeretben és minden értelmességben” (Fil1:9), ha meg kell ítélnünk a kiváló dolgokat, úgy kell „tisztáknak és botlás nélkül valóknak lennünk” ahhoz, hogy „beteljünk az Isten akaratának megismerésével

minden lelki bölcseségben és értelemben”, hogy járhassunk „méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén”.

Pál imája a kolossébeli szentekért

„Hogy betöltessek az Isten akaratának megismerésével minden lelki bölcseségben és értelemben”. Ezen ismeretek híjával lenni olyan, mint egy olyan hajó kapitányához hasonlítani, aki térkép nélkül indul hosszú útra, vagy olyan építőkhöz, akik házat vagy gyárat építenek építészeti terv nélkül, ami vezethetné őket. Kevés kivételtől eltekintve, amikor a levelekben „Isten akaratáról” olvasunk, az az Ő kijelentett és nem a titkos akaratára, az Ő parancsoló, mintsem a gondviselő akaratára – az Ő akaratára, ami a Szentírásban válik a számunkra ismertté. Sem az értelme, a lelkiismerete, sem pedig az „új természete” nem elegendő a keresztyén számára, hogy az útjainak igazgatójaként szolgálja őt. Isten parancsoló akaratát csak az Ő Ígésében tárul fel előttünk. Egyedül ott találunk mindenre elégséges és tévedhetetlen vezetést – lámpát a lábainknak, fényt az utunkhoz. Megtelt az isteni akarat ismeretével nemcsak a fő terhe lesz a napi imáinknak, de életünk fő küldetése is: annak jobb, teljesebb, közelebbi megismerése, amit Isten követel tőlünk. Enélkül nem vagyunk képesek sem a kedvében járni, sem dicsőíteni Őt, s nem kerüljük el a megszámlálhatatlanul sok csapdát sem az utunkon.

Ez egy fokozatos folyamat

Legalább három dologra utal ennek a nyitó könyörgésnek a megfogalmazása. Először is, a természetünknél fogva híjával vagyunk az efféle ismereteknek: a megújulás előtt minket csak az önfejűség és a sátáni sugallatok mozgatnak – „kiki az ő útjára tértünk” (Ézs53:6) Másodszor, a megtelés Isten akaratának ismeretével fokozatos folyamat, mert egy edény megtöltése fokozatosan, folyamatos növeléssel valósul meg. S így van ez a keresztyénnel is: „parancsra új parancs, parancsra új parancs, szabályra új szabály, szabályra új szabály; itt egy kicsi, ott egy kicsi”. Harmadszor, a mi feladatunk elérni ezt az állapotot, de mégis folyamatos odafordulásra is szükség van a kegyelem trónjához az isteni segítségért. A tudatlanság sajnálatra méltó és megbocsáthatatlan, de a bölcsesség felülről jön és szorgalmasan keresnünk kell. „Megtelt az Ő akaratának ismeretével” átfogó és bőséges, egyben azonban arányosan tagolt foglal magában. Az apostol itt valami intenzíven gyakorlatias dologért könyörgött: nem spekulációkért az isteni természetről, se az isteni rendeletek kifürkészéséért, s a még be nem teljesült prófécia kíváncsiság kutatásáért, hanem Isten akaratának olyan megismeréséért, ami a napi életvitelünk elrendezését illeti ebben a világban. Amint valaki mondta: „A kötelességünk ismerete a legjobb ismeret”. „A lélek sem jó tudomány nélkül” (Péld19:2).

Az elköteleződésünk megújítása nap mint nap

A legkomolyabb hiba azt feltételezni, hogy az újjászületéskor az értelem egyszer, s mindenkorra megvilágosodik, tehát olyan teljesen világossá válik, hogy utána már nincs szükségünk isteni támogatásra. Súlyos hiba azt képzelni, hogy az akarat átadása Istennek a megtéréskor annyira teljes volt, hogy a szentnek már nem szükséges naponta megújítania az Iránta való elkötelezettségét. Az efféle tévelygéseket határozottan cáfolja Dávid imája: „Teljes szívűből kerestelek téged: ne engedj eltévednem a te parancsolataidtól!” (Zsolt119:10) Bár Dávid teljesen átadta magát az Úrnak és nem közönséges előrehaladást tanúsított a kegyességben, mégis nagy szükségét érezte az állandó megelevenítésnek, irányításnak és fenntartásnak, nehogy elveszítse a már birtokolt tudást és visszacsússzon arról az útról, amire

rálépett. Az igazság az, hogy minél több tapasztalatunk van Isten útjairól, annál inkább a tudatára ébredünk annak, hogy milyen siralmasan hajlamosak vagyunk eltávolodni Tőle. Viszont minél kitartóbban keressük Istent teljes szívvel, annál jobban növekszik a lelki világosságunk, mert ha Vele való szorosabb együtt járás világosabb és teljesebb felfogását biztosítja az Ő szentségének. Ez pedig még tudatosabbakká tesz bennünket a hibáink iránt, mert az Ő világosságában látunk világosságot.

Minden egészséges szent olyan vágyat tapasztal meg Isten akaratának megismerése iránt, amilyen ebből az imából is kisugárzik. Minél több ismeretre tesz szert Isten akaratáról, annál jobban a tudatára ébred a saját tudatlanságának. S miért ez a helyzet? Mert több fogalma lett a kötelességről. A keresztyén kötelességtudat először inkább az általánosságban, mintsem a részletekben rejlik, inkább a külső életvitelben és az imádás külső cselekedeteiben, inkább mennyiség-, mintsem minőség-orientált. De nemsokára felfedezi, hogy Isten a belső ember szabályozását követeli meg tőle, valamint azt, hogy a lelkével hódoljon be Neki. Valójában megtanulja, hogy ez a rá kirótt fő feladat. S ahogyan a hívő egyre jobban és jobban felfogja Isten parancsolatának kiterjedését (Zsolt119:96), s a törvényének nagyon lelki mivoltát (Rm7:14), fájdalmasan a tudatára ébred annak, mennyivel elmarad a kötelességeinek teljesítésétől, s milyen gyászos kudarcot vallott ebben-abbban a vonatkozásban. Mindazonáltal ez a megalázó felfedezés annak bizonyítéka, hogy a kötelességtudata megnövekedett, s a saját tehetetlensége annál inkább világossá válik a számára.

Az Istennel járás megnövekedett kötelességtudatot nemz

Ahogyan az Istennel járás megnövekedett kötelességtudatot nemz, úgy hozza létre a teljesítésével járó nehézségek növekvő felismerését is. Ahogyan a természeti ember a maga ifjúságában tele van életerővel és reménységgel, s a tapasztalatlansága és a türelmetlensége folytán elhamarkodottan veti bele magát olyasmikbe, amikhez nincs képzettsége és vág bele meggondolatlanul olyan vállalkozásokba, amiket később megbán, úgy a fiatal keresztyén is, a szeretet és a buzgóság lázában megpróbál olyan feladatokat ellátni, amikre nem alkalmas, azután megszenved a vakmerőségét. De a tapasztalat iskolájában valamelyest megismeri a tudatlanságát, a gyengeségét, a szíve állhatatlanságát, s megtanul különbséget tenni a test természetes energiái, valamint az igazi lelkiség között. Isten adott neki valamekkora bölcsességet „a bensőjében” (Zsolt51:8), ami kimunkálja benne a félenkséget és a szent félelmet. Jobban Istentől függővé válik, szorgalmasabbá a vágyainak megoldóklésében, alázatosabbá a közeledésben a kegyelem trónjához, s gyakrabban kiáltja: „Oktass, hogy megőrizsem a te törvényedet” (Zsolt119:34).

Azaz, a Krisztusban csecsemő nem jut messzire a keresztyén úton, amikor felismeri, hogy mennyire illik az ő esetére ennek az imádságnak a nyitó könyörgése. A megtelés Isten akaratának ismeretével válik az egyre mélyülő vágyává, mégpedig „minden lelki bölcsességben és értelemben”. Ezek a hozzátett szavak jelzik először is a tudás fajtáját, amiért a keresztyénnek imádkoznia és törekednie kell: nem pusztán elméleti, hanem tapasztalati tudás is, nem pusztán betűben, hanem annak erejében is. Egy belső, szeretetteljes, operatív tudás, amit Isten munkál ki a lélekben. Mint láttuk a Fil1:9 vizsgálatánál, világosság szükséges a tevékenységeink irányításához, tanítás szükséges, hogy megfontoltan járassunk el. Mennyei bölcsesség szükséges ahhoz, hogy a szeretet helyesen érzékelje a tárgyak viszonylagos értékét, s megfelelő útmutatást kaphasson a szeretet gyakorlásának minden egyes esetére. A szent érzelmek nem jobban fény nélküli hőség, mint a napsugarak, hanem azokat az elmébe jutott lelki tanítás kelti. Isten gyermeke kegyes hatással van, amikor a korábinál valamennyivel többet vesz észre és ért meg Isten jelleméből, Krisztus elégségességéből, s az evangéliumban bemutatott dicsőséges dolgokból. E dolgoknak az ilyen jellegű ismerete hoz benne létre minden lelki bölcsességet és értelmet.

Pál nyitó könyörgése több volt az isteni akarat pusztá megismerésénél: inkább arra irányuló kérés volt ez, hogy a szentek teljesebb és elfogadhatóbb engedelmségre juthassanak. Isten lényegre törő és parancsoló akaratának „tudása” gyakorlati és működő tudás, amit a [Hozzá] méltó életvitel bizonyít. A csecsemő Krisztusban rendelkezik az engedelmség alapelemével a szívében (az Istentől származó kegyelemmel és szentséggel), de táplálásra, megerősítésre, serkentésre, megvilágosításra, irányításra van szüksége, hogy a hívő helyesen tevékenykedhessen és véghez vihesse az Isten által elrendeltek: nem az emberi hagyomány által koholtakat, vagy amiket a természetes érzelmek vagy a személyes hajlamok diktálnak. Ezt először az Ef1-ben szereplő imában láttuk megjelenni: „Hogy Isten... adjon néktek bölcseségnek és kijelentésnek [és ’elfogadásnak’ - *szélfegyzet*] Lelkét az Ő megismerésében” (Ef1:17). S ez alkotta a nyitó könyörgést is a filippibeli szentekért: „hogy a ti szeretetetek még jobban-jobban bővüljön ismeretben és minden értelmességben” (Fil1:9). Látjuk tehát ennek az áldásnak az elsődleges fontosságát.

Az isteni dolgok szépsége által befolyásolt lélek

Ez a könyörgés szem előtt tartja azt a szeretetteljes és operatív tudást, mely növekszik, ahogyan Isten gyermeke az isteni dolgok jobb megértésében részesül. Minél tisztábbak és teljesebbek a nézetei ezekről, a szíve annál jobban vonzódik hozzájuk. Minél jobban észrevesszük az isteni dolgok kimondhatatlan szépségét, annál nagyobb érzéki hatást fejtenek ki ezek a lélekre. Azokat a dolgokat, amikre a keresztyén szeretetnek irányulnia kell, nevezetesen az isteni parancsolatokat, meg kell ismerni a valódi természetükben és kiválóságukban, mielőtt lelki örömet lehelhetnénk bennük. Amikor nincs meg a lelki dolgok lelki megértése, ott nem lehet lelki öröm sem ezekben. Becsajjuk magunkat, ha azt hisszük, hogy az Isten parancsolatai iránti szeretetünk növekszik, amíg nincs meg ezek értékének egyre növekvő felismerése. A lelki szeretet nem növekedhet a lelki tudás növekedése nélkül. Mindél jobban ismeri egy keresztyén Isten szabályának fontosságát és értékét, annál jobban foglalkozik majd azzal. Sok modern vallás hibája az, hogy vagy az érzelmeket igyekszik felkorbácsolni érzelmes felhívásokkal, vagy a szeretet gyakorlására buzdít azoknak a dolgoknak a bemutatása nélkül, amik táplálják és spontán módon előcsalogatják a szeretetet.

A hitet a tudás táplálja és a szeretet működteti. Ezért minél teljesebb és mélyebb a lélek gyakorlati ismeretsége Istennel, s az érzelmei minél inkább Őrá irányulnak és Rajta összpontosulnak, a hit és a szeretet annál jobban hozza majd létre azt az engedelmséget, ami Őt tiszteli. Ahogyan az Úr lelki ismerete, az Ő kinyilatkoztatása a szívünk előtt arra készlet minket, hogy Belé vessük a bizalmunkat (Zsolt9:11), ahogyan az Ő, mint a mi Kezesük hívő szemlélése megnyitja az evangéliumi megtérés zsilipkapuit (Zak12:10), úgy vezet elfogadható engedelmséghez a Vele szemben fennálló súlyos adósságunk érzése, a hálaadás lelkülete. Minél jobban felfogjuk Isten végtelen méltóságát, annál jobban próbálunk majd méltóképpen járni Előtte. Minél többet szemléljük az Ő kiválóságát, a szíveink annál jobban felmelegszenek Iránta. Minél bensőségesebb és állandóbb a közösségünk Vele, annál több örömet leljük Benne és annál érzékenyebbek leszünk az Őt megszorító dolgok iránt. S minél jobban észrevesszük Isten magasztos szuverenitását és fenségét, annál jobban félünk majd az Ő tekintélyétől, és annál jobban engedelmeskedünk majd Neki, annál szorgalmasabban ragaszkodva az egyetlen úthoz, amelyen a Vele való közösség élvezhető – az Ő áldott akaratai iránti engedelmség útján.

Mikből áll a közösség Istennel

Sokak vallanak manapság teljesen elégtelen és hibás nézeteket arról, hogy miből áll a közösség Istennel. Úgy tekintenek rá, mint speciális luxusra, amit csak esetenként élvezhetünk,

pedig rendszeresen kellene. Azt képzelik, hogy csak akkor ismerik meg, amikor a lelküket extatikusán felemeli valamilyen szokatlanul erőteljes prédikáció, vagy a szokatlanul szabad imádkozás időszakában, illetve az Íge valamelyik értékes része feletti elmélkedés során. Ám ez inkább egy olyan időszak, amikor a szent tudja, hogy az Úr közeledett hozzá és az arcának fényét emelte rá, a szeretet különleges jelével kegyelve őt.

Most azonban valami másra gondolunk. A bensőséges közösséget Istennel nemcsak egy kolostorban élvezheti valaki, hanem egy háziasszony is az otthoni feladatainak ellátása közben, vagy a férje, amikor a mindennapi kenyeret keresi meg. Isten kegyelmesen tanácskozik a szentjei mindegyikével, miközben azok a világi kötelezettségeiknek tesznek eleget Neki engedelmeskedve.

Csak egyetlen út vezet a szorosabb együttjáráshoz Istennel

Konkrétan ezekre a szavakra gondolunk: „hogyan megtanítsa minket az Ő útaira, és mi járjunk az Ő ösvényein” (Ézs2:3). Isten csak az Ő útjain, „az igazság útjain” tart fenn velünk közösséget. Nem járhatunk Istennel az önfejűség és a magunk kedvében járás útján, sem pedig a világ által taposott széles úton. Minden lépésnek, amit a helyes úton teszünk – Isten kijelentett akaratának útján – az engedelmisség lépésének kell lennie. De abban a pillanatban, hogy elhagyjuk a kötelesség útját és a Bunyan-féle „réti mellékösvényre” tévedünk, elfordulunk Istentől és elhagyjuk az egyetlen helyet, ahol Vele közösségben lehetünk.

Bölcsességre van szükség Istentől az életúthoz

„Minden lelki bölcsességben és értelemben.” Ezek a hozzátett szavak nemcsak arra a tudásfajta utalnak, amiért a keresztyénnek imádkoznia kell, hanem arra is, ami szükséges a számára, hogy a maga javára fordíthassa ezt a tudást. Ebben a felszínes korban a tudást és a bölcsességet gyakran összekeverik, bár ezek nagyon távol állnak attól, hogysem egymás szinonimái lehetnének. Sok tanult bolond van ebben a világban. Gyakran a majdnem írástudatlannak is több természetes intelligenciája van, mint egy átlagos egyetemet végzettnek. A „bölcsesség” a tudás helyes és jó használatának képessége. Még mikor jelentős tudással rendelkezünk is Isten akaratáról, akkor is sok bölcsesség és lelki értelem szükséges ahhoz, hogy az Ő parancsolatainak útján járjunk. Néha a keresztyén kötelessége a tévelygő testvér megintése, de valószínűleg többet árt neki, mint amennyit használ, ha nem beszél józanul. Megvan mindennek a maga ideje és időszaka, de ezek felismeréséhez szükség van a jó ítélőképességre és a lelki tisztánlátásra. Nagy körültekintés szükséges a különbségtételhez a viszonylagos kötelességek között: a világi kötelezettségek szándékos elhanyagolása a lelki dolgokból való táplálkozás végett, a családom megfosztása olyan dolgoktól, amire sürgős szükségük van, hogy azután bővebben adakozhassak az Úr ügyére, ha esténként elhagyom a feleségemet azért, hogy vallásos tevékenységet folytassak, az a lelki megértés hiányáról árulkodik.

„Mutasd meg nékem az utat, melyen járjak” (Zsolt143:8)

Mennyire kell imádkoznia a hívőnek: „Add értenem a te határozataidnak útát” (Zsolt119:27). Meg kell tanulnia, hogyan járjon minden kötelességben és a viselkedés minden részletében! Nem elegendő az Íge általános, felszínes ismerete: át kell ültetni a gyakorlatba, ehhez pedig lelki éleslátásra van szükség, hogy észrevegyük, mikor, hol és hogyan kell véghez vinnünk minden egyes cselekedetünket. Egyesek bölcssek általánosságban, de gyászosan tévelyegnek a konkrét részletekben. Csak a felülről jövő bölcsesség teszi lehetővé, hogy minden

viszonylatban és helyzetben Isten kijelentett akaratának megfelelően rendezzük el az életünket. „Oktass, hogy megőrizsem a te törvényedet” (Zsolt119:34, 73, 144, 169). Láttul, milyen gyakran ismételte Dávid ezt a kérést! Isten gyermekei sokszor kerülnek dilemmába, amikor választaniuk kell kötelesség és kötelesség között – kötelesség Istennel szemben, kötelesség a családjukkal szemben, kötelesség a felebarátaikkal szemben. S a lelki bölcsesség és értelem szükséges annak kimutatásához, amikor az egyikkel fel kell hagyni, a másikat pedig teljesíteni kell, amikor az alsóbbrendűnek engednie kell a felsőbbrendűnek. A körülményeket ugyanúgy figyelembe kell venni, mint a cselekedeteket, hogy tudhassuk, mikor kell „nyugodtan megállni” és mikor kell „előre indulni”. Nem ösztönösen, hanem alapelvektől szabályozottan kell cselekednünk.

„Hogy járjatok méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén és nevedvén az Isten megismerésében.” Ez a második dolog, amit Pál kért a szentek számára, s eltéphetetlen kötelék van a kettő között, mivel ez nem valósítható meg mindaddig, amíg az első meg nem valósult. Valakinek az útjait és a tetteit mind minőségben, mind mennyiségben az Isten akaratával kapcsolatos ismeretei vagy a tudatlansága, valamint a lelki bölcsességének és értelmének mértéke határozza meg. Vagy másképpen megfogalmazva, itt azt látjuk, hogy az efféle tudást mire kell felhasználni. Ahogyan másvalaki mondta más vonatkozásban: a célunk Isten Ígéjének megértésében nem az, hogy kérésekről vitatkozzunk, hanem hogy rendbe tegyük a beszélgetésünket. Az Íge nem azért adatott nekünk, hogy próbára tegyük az eszünket a vitatkozásokban. Azért adatott, hogy próbára tegye az engedelmisségünk készségét a végrehajtásban. Isten akaratának az az ismerete, amelyért a keresztyének imádkoznia és munkálkodnia kell nem a belekukucskálásban rejlik Isten titkaiba, a spekulálásban a Szentháromság három Személye között fennálló kapcsolatokról, vagy az örökkévaló sorsáról a csecsemőkorban eltávozottaknak, s nem is az elméletek gyártásában a világ jövőbeli sorsáról a próféciák tanulmányozásának álruhájában. Ez a tudás inkább annak megtanulásában rejlik, amit Isten követel meg tőlünk, s abban, hogyan válik lehetségessé a számunkra e követelmények kielégítése.

A hívő járása

„Hogy járjatok méltóan az Úrhoz.” Azaz, az Úr Krisztushoz (Lk2:11, mint mindig, egy két kivételtől eltekintve, mint pl. a Csel4:19, Jel11:15). A „járás” a Szentírásban az illetők viselkedését vagy magatartását jelenti. Inkább a keresztyén élet aktív, mintsem a passzív oldalára mutat. Nemcsak mozgást fejez ki, de akaratlagos mozgást, ellentétben a vitetással vagy vonszolással. progresszív mozgást jelent, előre menetelt, fejlődést a szentségben. Azt jelzi, hogy a rögzítjük és szilárdan tartjuk a mennybe vezető útirányt. A „járás” ellentétes az üléssel és a lefekvéssel, valamint a céltalan kóborlással. Ez annak az útnak a megtartását jelenti, amit Isten jelölt ki a számunkra. De mit is jelent a „méltóan járni”, (mert így kell fordítani)? Természetesen nem érdemszerző módon, mert a teremtmény számára lehetetlen bármit tenni, ami Istent az adósává tenné, vagy feljogosítaná őt a jutalomra az igazságosság alapján: „Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedtétetek, a mik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgák vagyunk; mert a mit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.” (Lk17:10) De egyetlen keresztyén sem tette meg soha mindazt, ami meg lett neki parancsolva, vagy ha meg is tette, az erőfeszítései tökéletlenek és elfogadhatatlanok lettek volna Isten számára, ha nem lett volna a Megváltó közbenjárása.

„Méltó a Bárány”

De azt olvassuk, hogy „Méltó a Bárány” (Jel5:12). Ez nem ugyanaz a kifejezés, De, azzal a különbséggel, hogy itt a melléknévi formájában szerepel. A Bárány valóban méltó,

végtelenül méltó, de egyetlen teremtmény sem az, még a szent angyalok sem, amint ezt ugyanez az igeszakasz konkrétan kijelenti. Amikor elhangzott a kérdés: „Ki volna méltó arra, hogy felnyissa a könyvet, és felbontsa annak pecséteit?”, akkor ezt olvassuk: „És senki, sem mennyen, sem földön, sem föld alatt, nem tudta a könyvet felnyitni, sem ránézni. Én azért igen sírok vala, hogy senki nem találtaték méltónak a könyv felnyitására és elolvasására, a ránézésre sem.” De létezik alkalmasság, valamint az érdemesség méltósága is, és az előbbi az, amiről itt szó van. Az Úrhoz méltóan járni annyi, mint úgy viselkedni, ahogyan a szenteknek kell, annak jellemével összhangban cselekedni, Aki nevét viseljük, és Aki követőinek valljuk magunkat. Az Úrhoz méltóan járni azt jelenti, hogy a Vele fennálló kapcsolatunknak és a lekötelezettségünknek megfelelő a magatartásunk és úgy viselkedünk, amint akik nem a magukéi. Ugyanez a görög szó a Rm16:2-ben és a Fil1:27-ben az „ahogyan illik” kifejezéssel van fordítva.

„Mint engedelmes gyermekek ne szabjátok magatokat a ti előbbi kívánságaitokhoz, a melyek tudatlanságotok alatt voltak bennetek; Hanem a miképen szent az, a ki elhívott titeket, ti is szentek legyetek teljes életetekben [vagy 'viselkedésetekben']” (1Pt1:14-15). A napi életviteletek fejezze ki az uratok megváltozását. Korábban a vágyaitoknak szolgáltatok, de az a tudatlanságotok napjaiban volt, amikor idegenek voltatok Istennek. Most, hogy be lettetek sorozva az Úr Jézus zászlaja alá és rendelkeztek „Isten akaratának ismeretével”, bizonyítsátok az gyakorlati módon: járjatok méltóan az Úrhoz. Hogyan? „Az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is” (Fil2:5). S mi volt az? Az önmegtágadás indulata – leplezte a dicsőségét és szolgálai formát öltött. Az alázat indulata – „önmagát megüresíté” (Fil2:7). Az önkéntes behódolás és a fenntartás nélküli önátadás indulata – „engedelmes lévén haláláig, még pedig a keresztfának haláláig” (Fil2:9). Hogyan tudjuk mindezt megtenni? Azáltal, hogy Krisztus élete megismétlődik bennünk, amennyire ezt a mértékünk és a képességünk engedi, hogy „mindenestől fogva nekedjünk Abban, a ki a fej” (Ef4:15). Hogyan? Úgy, hogy a példaképünknek tesszük meg Őt. „Mert arra hívatatok el; hiszen Krisztus is szenvedett érettetek, néktek példát hagyván, hogy az ő nyomdokait kövessétek” (1Pt2:21). Csak olyan mértékben „járunk méltóan az Úrhoz”, amilyen mértékben megtesszük ezt.

A keresztyén állandó foglalatossága

A járás „méltóan az Úrhoz” a keresztyénre rótt nagy feladat, s a legnagyobb komolysággal kell azt a fő gondjának tekintenie és fáradhatatlan szorgalommal kell azt ellátnia, mint a legfontosabb dolgot. Tisztelni az Áldottat, Akié vagyunk és Akit szolgálunk, azaz úgy viselkedni, hogy a szent társaink Istent dicsőítsék bennünk (Gal1:24), ékesíteni „a mi megtartó Istenünknek tudományát... mindenben” (Tit2:10) – ennek kell lennie a fő törekvésemnek és dolgomnak, amiről soha nem szabad megfeledkezniem és amit soha nem szabad félretennem. A keresztyénnek még buzgóbbnak kell lennie az igyekezetben, hogy elfogadhatóvá váljon Isten számára azoknál, akik oly buzgón törekednek e világ tiszteletének megszerzésére és azoknál, akik minden energiájukat a világi gazdagság összeszedésére fordítják. Állandóan azzal kell törődnünk, hogy ne hozzunk szégyent annak a nevére, Aki szeretett minket és Önmagát adta értünk. Különbén nem magasztalhatjuk sem Őt, sem az Ő ügyét itt a Földön. Nem a beszédünk, hanem a járásunk az, ami a legjobban elősegíti az Ő ügyét. Az emberek gyorsan elfelejtik, amit mondunk, de hosszasan emlékeznek a krisztusi viselkedésre. A tettek hangosabban beszélnek a szavaknál. Az Úr azért hívott elő minket a sötétségből az Ő csodálatos világosságára, hogy „hirdessük az Ő hatalmas dolgait” vagy „erényeit”.

Ha nem járunk méltóan az Úrhoz, akkor hiányzik a mennyországhoz való jogosultságunk bizonyítéka. Énokról azt olvassuk, „felvitetése előtt bizonyágot nyert a felől, hogy kedves volt Istennek” (Zsid11:5). Ez az 1Móz5:24-re tekint vissza, ahol azt olvassuk, hogy „Énókh Istennel járt vala”. Ezzel „vált kedvessé” Neki és ez a tanúságtétel tett bizonyágot

az örökkévaló örökségéről. Csak ha a szentség a célunk, akkor van jelünk és bizonyítékunk arról, hogy a menny az osztályrészünk, mert „szentség nélkül senki sem látja meg az Urat” (Zsid12:14). Egyedül Krisztus érdemei ad bárkinek jogosultságot az örökségre, s a személyes szentség ezt a jogosultságot erősíti meg. Nincs jó reménység Krisztus iránt ott, ahol nincs őszinte erőfeszítés az Ő tiszteletére: „És arról tudjuk meg, hogy megismertük őt, ha az ő parancsolatait megtartjuk.” (1Jn2:3) A halálban a helyünket változtatjuk meg, nem a társaságunkat: „fehérben fognak velem járni; mert méltók arra” (Jel3:4) – megfelelően felkészítve és alkalmassá téve erre. Viszont „Avagy nem tudjátok-é, hogy igazságtalanok nem örökölhetik Istennek országát? Ne tévelyegjete” (1Kor6:9). Azok, akik a testnek kedveznek, szükségszerűen ki lesznek zárva.

„Azért, a miképen vettétek a Krisztus Jézust, az Urat, akképen járjatok Ő benne,” (Kol2:6) Amíg nem adózunk a legnagyobb figyelemmel a napi életvitelünknek és nem rendezzük azt Isten kijelentett akarátának megfelelően, addig megszegjük azt a szövetséget, amire ünnepélyesen léptünk Vele a megtérésünkkor. Akkor tagadtunk meg minden más urat, hagyunk hátra minden bálványt, adtuk át magunkat az Úr igazságos követeléseinek és ígéretük meg, hogy ettől kezdve teljes szívünkkel szeretni fogjuk és minden erőnkkel szolgálni fogjuk Őt. Önkéntesen és akarattal léptünk rá az Iránta való engedelmesség útjára, ahol „azokat szeretjük, amikben Ő gyönyörködik” és ezzel „ragaszkodunk az Ő szövetségéhez” (Ézs56:4). Következésképpen visszatérni az önkényeztetéshez vagy keresni az emberek kegyeit, illetve a világ tapsát a szövetség megtagadása és Krisztus korábban magunkra vett igájának a levetése. Ez a gyakorlati megtagadása annak, hogy nem a magunkéi vagyunk, hanem áron vétettünk meg. Az efféle siralmas visszacsúszás folytán olyan lelkiismeretünk lesz, ami többé már nem „botránkozás nélkül való” (Csel24:16), hanem inkább vádol és elítél minket. Az üdvösség öröme ettől elvész, Isten arcának világossága eltűnik előlünk, a békesség, ami meghalad minden értelmet, többé már nem a miénk. Helyette a sötétség és a kételyek veszik birtokba a szívünket, az isteni büntetés vesszője súlyosan ránk nehezedik, az imáink megválaszolatlanok maradnak, s az Íge ízletességének vége szakad.

Nem élvezhetünk tudatos közösséget az Úrral, amíg nem járunk Hozzá méltón. Nem rendelkezhetünk az Ő jelenlétének vigasztalásával minden társaságban vagy minden körülmények között. Ha az istentelenekhez csatlakozunk, az Úr megszorodik és bizonyosságot tesz majd a nemtetszéséről. Ha e világ gyönyöreire fordulunk, Ő visszatartja majd tőlünk a mosolyát. Ha testi vágyakba merülünk, Ő nekünk is azt fogja mondani, mint az ókori népének: „a ti vétkeitek választanak el titeket Istenetektől” (Ézs59:2). Aki rendelkezik Krisztus parancsolataival és megtartja azokat, az bizonyítja az Iránta érzett szeretetét. Ő neki mondja majd: „én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak”. Majd ismét: „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk” (Jn14:21, 23).

A keresztyén az Isten Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal fennálló közösségre kapott elhívást (1Kor1:9). Micsoda felbecsülhetetlen kegy ez! Milyen nagyra kell értékelnünk, mennyire gyengéden kell táplálni! Csodalatos szeretettel és ámulatos leereszkedéssel kegyeskedett az Úr Jézus a Magáévá tenni a népe érdekeit. Kimondhatatlan kegyelem volt ez az Ő részéről, s mire szólít ez fel minket? Bizonyára a legmélyebb hálával kell most az Ő érdekeit a magunkévá tennünk. A legnagyobb körültekintéssel kell eljárunk, hogy elkerüljünk mindent, ami sértené az Ő érdekeit és minden erőfeszítésünkkel azon kell lennünk, hogy előmozdítsuk az Ő nevének tiszteletét ezen a Földön. „Ez az ámulatos, isteni szeretet megköveteli az én szeretetemet, életemet, mindenemet!” Mit adjak az Úrnak minden jótéteményéért, ha nem azt, hogy komolyan igyekszem méltóan járni hozzá.

„Teljes tetszésére”

„Járjatok méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén” (Kol1:10) Már rámutattunk ennek a könyörgésnek a kapcsolatára az előzővel és függésére az attól, s megmagyaráztuk, mit értünk „az Úrhoz méltó járás” alatt, most térjünk rá a következő mondatra. A hozzátett „teljes tetszésére” szavak egyszerre szolgálja az előző mondat meghatározását és megerősítését, tájékoztatva minket arról, hogy miképpen kell méltóan járnunk, valamint e kötelességnek és kiváltságnak a teljességéről. Imádkoznunk és törekednünk kell, hogy méltóan járassunk az Úrhoz, teljes tetszésére, s nem pusztán szombaton, hanem minden nap. Nem egyszerűen csak az imádság házában kell tisztelettudóan viselkednünk, hanem illendően kell tevékenykednünk a külvilágban is. A célunknak és a törekvésünknek annak kell lennie, hogy Krisztusnak megfeleljünk, és pedig ne csak azokban a dolgokban legyünk Neki tetszők, amiket a közös egyetértés alapján megbecsülnek, s nem is csak azokban, amik nekünk tetszenek, hanem azokban is, amelyek keresztezik az akaratunkat és sértik a testünket. Nem kevesebb, mint egyetemes és egységes engedelmesség van megkövetelve tőlünk. Krisztus aztért halt meg, hogy megszabadítsa a népét a törvény átkától, de nem a törvény az előírásai gyakorlásainak kötelességétől. Ő nem azért halt meg, hogy megszabadítsa a népét Isten szolgálatától, hanem inkább azért, hogy elfogadható módon, a lelkiismeret békecsendjével és a szív örömeivel szolgálhassuk Őt.

Az embereknek két osztálya van a világban

Csak két osztálya van az embereknek a világban, nevezetesen az Istenre nézve sértők és azok, akiket Ő megbecsül. Az első az önmaguk kedvében járók osztálya, a második az önmegtagadóké. Ebben rejlik a lényegi különbség az őszinte lelkek: előbbieket őszintén igyekeznek Krisztusnak a kedvében járni, s Ő a Föld kiválóságainak tartja őket (Zsolt16:3), utóbbiak az emberek elfogadását keresik, és önmaguk kedvére élnek, ezért Isten számára olyanok, „mint az edény, a melyen nincs gyönyörűség” (Hós8:8). Nincs más lehetőség, mint élni az ént kényeztetve, vagy élni az Úr kedvében járva. Nem számít, mik a kifogásaik – milyen néven szerepelnek, mi a hitvallásuk, mennyire becsülik őket a társaik – ha az énjük az „istenük”, akkor gyűlöletesek a Szent számára. Isten azokban gyönyörködik, akiket az Ő akarata irányít, akik az Ő dicsőségéért élnek, akiknek a napi életvitele Őt tiszteli, s akik gyümölcsözők a jó cselekedetekben. Mennyire alkalmas ez az egyszerű, de megkülönböztető osztályozás arra, hogy leleplezze a minket körülvevő üres hitvallókat! Tízezrek nevezik magukat Krisztus nevére, de nem hordják az Ő igáját, nem veszik fel a keresztet (az önmegalázás és az áldozatvállalás alapelemét) és nem követik az Ő példáját.

Amíg teljesen át nem adtuk magunkat Istennek, és nem igyekszünk őszintén az Ő kedvében járni mindenben, addig a feltételezett megtérésünk pusztán tévképzet. Ha a természetes vágyaink kielégítése a fő örömünk, akkor még a bűneinkben vagyunk. Ha a testnek vetünk, a testből fogunk romlást aratni. Ne tévelyegj, kedves olvasó, akárki is vagy. A Mindentudó nem lehet semmit ráerőltetni, s nem fogadja el a megosztott szívet sem. Egyetlen ember sem szolgálhat két úrnak. Ha úgy véled, hogy kiengesztelheted Istent kegyesen cselekedve szombaton, miközben teljességgel világi vagy a hét többi napján, fájdalmas hibát vétesz. Istent nem lehet szolgálni semmiféle fenntartással vagy korlátozással, hanem azt követeli, hogy teljes szívünkkel, lelkünkkel és minden erőnkkel szeressük. Ahhoz, hogy a kedvében járjunk, el kell kerülnünk mindent, amit Ő gyűlöl: meg kell öldökölnünk a testet, a világtól elkülönülve kell élnünk és ellene kell állnunk az ördögnek. Az Urat nem lehet azzal szolgálni, ami nekünk nem kerül semmibe (2Sám24:24).

Képes a bukott, bűnös teremtmény Isten kedvében járni?

De vajon lehetséges, hogy a földi teremtmény – a bukott és bűnös – a nagy és szent Isten kedvében járjon? Természetesen igen. Énokhról meg van írva, hogy „kedves volt Istennek” (Zsid11:5). Ezt nem szabad úgy testiesíteni, mintha Isten alá lenne vetve az érzelmeknek, de nem szabad kiüresíteni sem a jelentését. Az Úr olyannyira végtelenül felettünk áll, hogy semmiféle hasonlóságot sem lehet találni az emberi kapcsolatokban. De a gyengécske felfogóképességünk támogatása végett képzeljünk el egy tanárt, aki különös gondot fordít az egyik tanítványa oktatására. Vajon nem örül, amikor osztályelsőnek látja őt? Amikor a szülők látják, hogy a gyermekeik átültetik a gyakorlatba azokat az előírásokat, amiket oly nagy szeretettel és buzgósággal csepegtettek beléjük, akkor vajon nem örvendeznek? Így amikor úgy járunk el, ahogyan az Ő népéhez illik, akkor elfogadottakká válunk Isten szemében. Dávid mondta: „Megszabadított engem [az ellenségeimtől], mert örömét lelte bennem.” (2Sám22:20)³¹ Azok, akik becsületesen járnak az utat, az Ő örömei (Péld15:8). Valójában Isten a saját keze munkáját fogadja el, azt megbecsülve, amit az Ő Lelke munkált ki bennünk. Mindazonáltal mi nem vagyunk passzívok, hanem elhatározottak és úgy tevékenykedünk, ahogyan Ő a jótetszésének megfelelően kimunkálja bennünk mind az akarást, mind a cselekvést. S ahogyan léteznek fokozatai a gonoszságnak és az ellenszenveségnek Isten előtt, úgy léteznek fokozatai az öröm okozásának is Neki. Az, amire a keresztyéneket itt tanítja imádkozni – ezzel együtt szorgalmasan és állhatatosan törekedni is – a „járjatos méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére”, ami magában foglalja, hogy nem „a gonoszok tanácsán” (Zsolt1:1), hanem „az Úr törvényében” (Zsolt119:9) járunk. Azzal kell foglalkoznunk, hogy az „új életben járjunk” (Rm6:4), „hitben járjunk, ne látásban” (2Kor5:7), „Lélek szerint járjunk” (Gal5:16), „szeretben járjunk” (Ef5:2), „körültekintően³² járjunk” (Ef5:15).

Isten által elfogadottan

Segítségképpen ennek megcselekvéséhez tartsuk be az alábbi szabályokat. Először is mindig ügyeljünk mindennek az elkerülésére, ami sértő Isten számára, s azért, hogy fejleszthessük az Ő jelenlétének érzését. Ha akkor viselkedsz a legjobban, amikor a nagyre becsült barátok társaságában vagy, mennyivel inkább így kell tenned a mennyei Barátod jelenlétében! Ha az emberi báméskodók tudata visszatart téged a bűnös cselekedetektől, mennyivel jobban kell tekintetbe vened a Szentet! Ez volt az, amit Józsefet vezette Egyiptomban: „hogyan követhetném hát el ezt a nagy gonoszságot és hogyan vétkezném az Isten ellen?” (1Móz39:9)

Másodszor, szorgalmasnak kell lenni azokban a dolgokban, amiket Isten megbecsül. Amikor Salamon bölcsességet kért, hogy igazságosan vezethesse Izraelt, ezt olvassuk: „És tetszék e beszéd az Úrnak, hogy Salamon ilyen dolgot kért.” (1Kir3:10) Minél jobban az odafelvalókkal törődik a szívünk, annál nagyobb örömét leli Ő bennünk. Harmadszor teljes szívvel kell odaszánni magunkat az Úrnak. Nem szabad válogatnunk a parancsolatai között: nem lehet az egyik kötelességgel foglalkozni, a másikkal pedig nem törődni. A keresztyén élet egész céljának annak kell lennie, hogy az ember az Istennek tetszőnek mutakozzon: az értelem felfogja, mi jár Neki, a lelkiismeret az Ő tekintélye uralja, a szeretet hódolattal adózzon és az akarat engedelmeskedjen Neki. Káleb volt az egyik, aki nagyon az Úr kedvében járt, és róla van feljegyezve, hogy „tökéletesen követte vala az Urat, Izráelnek Istenét” (Józs14:14). Negyedszer, éjjel-nappal elmélkedni kell Isten törvényén (Zsolt1:2). Tegyük az állandó

³¹ A King James változat szerint. Károlinál: „Kiragadott, mert jóakaróm nékem.” – *a ford.*

³² Károlinál: „okkal” – *a ford.*

törődésünk tárgyává, hogy miképpen kell szolgálni és tisztelni Őt, emlékezve arra, hogy Neki kedvesebb az engedelmesség, mint az égő- és véres áldozat (1Sám15:22). Ötödször, tartsunk fenn állandó függőséget az Úrtól, mert nincsen saját erőnk: Hozzá kell fordulnunk naponta a szükséges bölcsességért és erőért. Járuljunk gyakran a kegyelem trónjához, „hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül” (Zisd4:16).

Továbbá, ha azt akarjuk, hogy Isten elfogadjon minket, akkor semmiképpen sem elegendő „kívülről megtisztítani a tányért és a poharat”, bár sokan hiszik azt, hogy ez minden. „Tisztítsd meg előbb a pohár és tál belsejét” (Mt23:26) a mi Urunk parancsa. Sajnos, ebben a degenerált korszakban az efféle eladatot nem pusztán a második helyre sorolják, de egyáltalán nem is jut szerephez. Az ördög arról igyekszik meggyőzni az embereket, hogy nem felelősek a szívük állapotáért, s nem jobban képesek megváltoztatni annak állapotát, mint a csillagok a pályájukat. Ez a hazugság nagyon is elfogadható azok számára, akik azt hiszik, hogy a könnyedség pehelykönnyű ágyán viszik őket a mennyországba – és kevesen maradtak, akik kiábrándíthatnák őket. De Isten Ígétével előtte egyetlen újjászületett lélek sem ad hitel az efféle hazugságnak. Az isteni parancs világos: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.” (Péld4:23) Ez a ránk kiszabott fő feladat, mert Isten mindig a szívet nézi, s nem tudunk az Ő kedvében járni, amíg nem figyelünk erre. Igen, jaj azoknak, akik nem törődnek ezzel. Az, aki nem tesz őszinte erőfeszítéseket a bűnös gondolatok és a gonosz képzelgések kivetésére, aki nem siratja ezek jelenlétét, erkölcsi leprás. Az, akinek nincsenek kínjai a hitetlenség cselekedetei, a szeretetének kihűlése, a gőg kiáradásai miatt, az idegen a kegyelem bármely munkája számára a lelkében.

„Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet”

Isten nemcsak azt parancsolja, hogy tartsd meg a szíved, hanem azt is, hogy „teljes szorgalommal” [Károlinál „minden féltett dolognál jobban”], azaz ez legyen a fő gondod és állandó törődésed. A héber „őrizd” szó azt jelenti „vigyázz rá”. Ügyelj a szívedre (a lélekre vagy a belső emberre), mint drága kincsre, amit a tolvajok mindig készen állnak elragadni tőled. Óvd úgy, mint egy helyőrséget, amibe az ellenégek be fognak hatolni, ha nem vagy résen. Ügyelj rá, mint egy kertre, melyben az Úr Önmagát üdíti fel (Én6:2), eltávolítva minden gyomot, a virágait és a fűszereit illatosan tartva. Azaz légy szorgalmas a vágyaid megőklésében és a kegyelmi ajándékaid művelésében. Ajkad imádságai és a kezeid munkái elfogadhatatlanok az Úr számára, ha a szíved nem igaz az Ő szemében. Melyik férj értékelné a felesége otthoni figyelmességét, ha jó okkal hinné azt, hogy a felesége elidegenedett tőle? Isten nemcsak a tetteinket jegyzi meg, hanem azt is, hogy milyen forrásból indulnak ki, mik az azokat mozgó indítékok, valamint azt is, hogy milyen módon és milyen indítással cselekszünk. Ha lazakká és hanyagokká válunk ezen vonatkozások bármelyikében, az azt mutatja, hogy a szeretetünk kihűlt, s mi belefáradtunk Istenbe.

Isten méri a lelkünket

Akivel dolgozunk, az nem más, mint „az Úr, És a cselekedeteket ő méri [Károlinál: ítéli] meg” (1Sám2:3) az igazságosság és az igazság mérlegén s bármit, ami „híjával talál” (Dán5:27) vagy hiányos, elutasítja. „Minden útai tiszták az embernek a maga szemei előtt; de a ki a lelkeket vizsgálja, az Úr az!” (Péld16:2), azaz mindent, ami a tetteink mögött húzódik meg, s megszínezi, valamint ösztönzi azokat. Az önszeretet elvakíthatja az ítélőképességünket és részrehajlókká tesz minket a magunk dolgában, de a Mindentudód nem téveszthetjük meg. Isten nemcsak a cselekedeteinket, hanem az azokat ihlető lelkünk hozzáállását is próbára teszi a szentség mércéjével mérve. „Az igaz Isten vizsgálja meg a szíveket és veséket” (Zsolt7:10), azaz a belső alapelveket, amikből a viselkedésünk származik. Aprólékosan megvizsgálja az

érzelmeinket és az indítékainkat, hogy azok őszinték-e vagy sem. Az Úr Isten az „Aki vizsgálja a szívet [Károlinál: elméket]” (Péld24:12), megfigyelve annak minden indítékát: a legtitkosabb szándékaink is nyitva állnak Előtte. Észreveszi, hogy a hozzájárulásodat az Ő ügyéhez vidáman, vagy zsörtölődve adod. Tudja, hogy a szegényeknek adott ajándékaid azért adtad, hogy lássák az emberek és csodáljanak érte, vagy ezek az érdek nélküli nagylelkűségből származnak. Tudja, hogy a jóakarated és a szereteted kifejezése a felebarátaid iránt színleltek-e vagy őszinték.

Mivel az Úr a szívet nézi és mérlegeli, mi miért ne tehetnénk ugyanezt? Mivel a szívből indul ki minden élet, vajon nem azt kell megtennünk a fő gondunknak és törődésünknek? Az ember szívéből származik minden gonoszság, amit Urunk a Mk7:21-22-ben említ. De ugyanúgy igaz, hogy a szívből származnak a Gal5:22-23-ban leírt gyümölcsök. „A jó ember az ő szívének jó kincseiből hozza elő a jókat” (Mt12:35), de a jó ember nem teszi ezt meg addig, amíg nem áll szorgalmasan ellene a belső romlásnak és nem ápolja és táplálja a kegyelmi ajándékait. Ha az Úrhoz méltóan akarunk járni „teljes tetszésére”, akkor gyakran kell „tudakoznunk és megvizsgálnunk a mi útjainkat” (JSir3:40), mérjük meg a lelki érverésünket és győződünk meg arról, hogy belül minden rendben van-e. Hallgatnunk kell a „Haragudjatok, de ne vétkeztek: beszéljétek szívetekkel a ti ágyasházatokban és csillapodjatok!” (Zsolt4:5) parancsra ahhoz, hogy megbizonyosodhassunk a lelki állapotunkról. Naponta oda kell figyelni az előírásra: „Fiacskáim, oltalmaztatok meg magatokat a bálványoktól” (1Jn5:21) nehogy bármi elfoglalja a szeretetünkben azt a helyet, ami egyedül Krisztushoz tartozik. Folytonosan vizsgálunk kell az indítékainkat és meg kell kérdőjeleznünk a céljainkat és a szándékainkat, mert ezek számítanak a legtöbbet Istennél. „Meg kell tisztítanunk magunkat minden testi és lelki tisztátalanságtól” (2Kor7:1).

A nagy hiány

Ó, jaj, mennyire szomorúan enyhült a mérce! Milyen keveset hallunk ma még az ortodoxia központjaiban is „az Úrral való járásról, teljes tetszésére”! Milyen kevesen vannak manapság, akik tudják, hogy Isten megköveteli a szívük megtartását teljes szorgalommal, s az üdvösségük kimunkálását félelemmel és reszketéssel. Vajon nem fogja majd még az Úr mondani a pulpitus sok hűtlen elfoglalójának, hogy „nem szóltatok felőlem igazán” (Jób42:7)? Nem csoda, ha a gyülekezetek olyan alacsony lelki állapotban vannak. De a pulpituson levők hibája nem menti fel azokat, akik a padsorokban ülnek. Az egyén még mindig hozzáférhet Isten Ígéjéhez, s még ha senki nem maradt is a Földön, aki tisztelné, Ő felelősséggel tartozik azért, hogy a magasrendű és igényes tanításai szabályozzák.

Keresztyén olvasó, bármit is tesznek vagy nem tesznek mások, gondoskodj róla, hogy napi imában fordulj a Koll:10-hez és törekedj azt átültetni a gyakorlatba Isten dicsőségére és a magad javára. Ha nem törődsz a járásoddal, s közömbös neked, hogy a szíved állapota tetsző vagy nemtetsző az Úr számára, az Ő fülei bezárulnak az imáid előtt! A Szentírás nagyon konkrét erről a tényről: „És akármit kérjünk, megnyerjük tőle, mert megtartjuk az ő parancsolatait, és azokat cselekeszszük, a mik kedvesek előtte.” (1Jn3:22) Ezt nem lehet „törvénykezésnek” címkézni, mert ezek a Szentlélek szavai. S nem azért van ez így, mert az engedelmisségünk bármi módon érdemszerző volna, hanem mert ez az a rend, amit az isteni szentség állított fel. Isten eltéphetetlen köteléket állított fel a viselkedésünk elfogadhatósága és a könyörgéseinké között. Ha szeretnénk az Ő fülét, akkor figyelni kell a hangjára. Nem várhatjuk, hogy Isten teljesítse a kéréseinket, amíg figyelmen kívül hagyjuk, hogy Ő mit követel tőlünk. Nem mintha az engedelmisségünk segítségével férközhetnénk be Isten kegyeibe, de ez szükséges kiegészítő ahhoz, hogy megkaphassunk a kegyessége ajándékait az Ő kezéből. Örvendeznünk kell az Úrban, ha azt szeretnénk, hogy megadja nekünk a szívünk kéréseit (Zsolt37:4).

Az Ő parancsolatainak megtartása

Ahogy a tilalmak mindig magukban foglalják az ellentétük teljesítését – pl. a „Ne ölj” (2Móz20:13) azt jelenti, hogy az ember minden törvényes eszközt fel fog használni az élet megőrzéséhez, s a „Ne paráználkodjál” (2Móz20:14) kötelezi az embert a tiszta életre – így minden elrendelő szabály is az ellentétével érvel. Az 1Jn3:22 is magában foglalja azt, hogy nem kapjuk meg Istentől a kért dolgokat, ha nem tartjuk be a parancsolatait és nem tesszük azokat a dolgokat, amik kedvesek az Ő szemében. Ha bármi bizonytalanság marad ebben a dologban, akkor a Péld28:9 azonnal eltörli: „Valaki elfordítja az ő fülét a törvénynek hallásától, annak könnyörgése is útálatos.” Isten elszakíthatatlan köteléket rendelt a kötelesség teljesítése és a kiváltság élvezete közé. A Zsolt66:18 még pontosabb, megmutatva, mit követel Isten úgy belül, mit kívül: „Ha hamisságra néztem volna szívemben, meg nem hallgatott volna az én Uram.” Ha bármilyen bűn támogatók és titokban elősegítők, még ha nem is gyakorlom, csak kedvezően tekintek rá vagy akár csak szépítgetem vagy mentegetem, az Ő füle bezárul előttem. A Szent nem huny szemet a bűn felett. A meg nem bánt és meg nem vallott bűnök sok imának a megválaszolását akadályozzák meg. Spurgeon mondta: „Ha Isten elfogadná az imádságainkat, miközben mi örvendezünk a bűnben, az a képmutatók Istenévé tenné Őt.”

A hit művelése

Ha „az Úrhoz méltóan akarunk járni, teljes tetszésére”, akkor a legnagyobb figyelmet a hit művelésére kell fordítanunk, mert „hit nélkül... lehetetlen Istennek tetszeni” (Zsid11:6). Minél teljesebben és állandóbban bízunk Benne, annál inkább hit által járunk, s az Úr annál több örömet leli bennünk. Istennek a kedvére van, amikor a sötétségben is hozzá ragaszkodunk, várjuk az ígéreteinek beteljesítését, és számotunk a szerető kedvességére. De nem tetszik Neki, amikor kételkedünk az Ígében vagy gyanakodunk a szeretetére. Az Istenbe, az Ő előírásaiba, az ígéreteibe vetett hit a nagy és megkülönböztető alapösszetevő, aminek egész viselkedésünket mozgatnia kell.

„Annakokáért ő általa kínáljuk a dicséret áldozatát mindenkor Istennek... A jó megcselekvéséről pedig és a megosztásról el ne felejtkezzetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten.” (Zsid13:15-16)³³ Akkor ne maradjunk hátra ezek felajánlásában. Isten szereti hallgatni a gyermekeinek énekeit. „Izrael édes zsoldárosaként”³⁴ írta Ő le Dávidot (2Sám23:1). „A ki hálával áldozik, az dicsóít engem” (Zsolt50:23). A dicséret Isten nevének a felmagasztalása, az Ő kiválóságának hirdetése, az Ő hírnevének ismertetése, a balzsamos szelencénk feltörése, ezért „édes illat” a Számára: „... magasztalom hálaadással. És kedvesebb lesz az Úr előtt az ökörnél” (Zsolt69:31-32). Mennyire vigasztaló volt ez annak számára, aki nem tudott drága áldozatot vinni Neki! Foglaljuk el magukat mi is gyakorta a dicséretnek ezzel az örömteli gyakorlásával és cselekedjünk úgy, mint lelki pacsirták!

A viselkedésünk és a bánásmódunk másokkal

De nemcsak az életünk áhítatos részében tudunk örömet szerezni Istennek. Messze eltérő ettől az Ő Ígénének tanítása. Az Úr nemcsak a Hozzá kapcsolódó viselkedésünket és tetteinket tartja szem előtt, hanem a felebarátainkkal kapcsolatos viselkedésünket és tetteinket

³³ Károlinál: „Annakokáért ő általa vigyünk dicséretnek áldozatát mindenkor Isten elé, azaz az ő nevééről vallást tevő ajkaink gyümölcsét. A jótékonyságról pedig és az adakozásról el ne felejtkezzetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten.” – *a ford.*

³⁴ Károlinál: „Izrael dalainak kedvence” – *a ford.*

is. A kedvében járhatunk – és ennek kell lennie a szorgos célunknak – a boltban, otthon, a gyárban, a hivatalban. „A hamis mérleg [Károlinál: *álnok font*] útalatos az Úrnál; az igaz mérték pedig kedves néki.” (Péld11:1) A mérleg szóba bele kell értenünk minden súly- és hossz mértéket, az árucikkek megnevezéseit és az ezekből származó hasznot. Az efféle igeverseken alaposan el kell gondolkodni és állandóan emlékezetben kell tartani mindazoknak, akik az üzleti élet bármely formájában vesznek részt. legyenek akár munkaadók, akár alkalmazottak, mérlegelve minden szavukat és tettüket. Egy árucikk hamis bemutatása, túlárazása, vagy az ügyfél szándékos megrövidítése súlyos bűn. Bár elkerülheti az emberek figyelmét, mégis fel lesz jegyezve a Szent ellen, s nekünk drágán kell majd megfizetni érte. Viszont, ha korrektek és őszinték vagyunk a kereskedésünkben, az Istennek tetsző: „kedvesek pedig ő nála, a kik az ő útjokban tökéletesek” (Péld11:20)

Isten visszautasítja a hamisak hódolatát

Isten nemcsak észreveszi és feljegyzí azok bűneit, akik igazságtalan és család tevékenységeket folytatnak, de visszautasítja a képmutató hódolatukat is. Az isteni Bírót nem lehet megvesztegetni, sem megtéveszteni, s nem befolyásolhatják a kegyes viselkedésükkel sem azok, akik rosszat tesznek a felebarátaiknak. Azok, akik egész héten a szegények elnyomásán és kizsákmányolásán munkálkodnak, azok, akik nem fizetnek tisztességes napibért a tisztességes napi munkáért, csak gúnyolják Istent, amikor a dicséreteit éneklík és felajánlásokat tesznek az Ő ügyére szombaton. „Az istentelenek áldozatja gyűlölséges az Úrnak; az igazak könyörgése pedig kedves néki.” (Péld15:8) Azok imádatának külsődleges cselekedetei, akiknek az üzleti tevékenysége romlott, sértés a Magasságos számára, s a pásztorok szent kötelessége ennek hirdetése. „Valaki elfordítja az ő fülét a törvénynek hallásától [ami azt parancsolja, hogy úgy szeressük a felebarátainkat, mint önmagunkat], annak könyörgése is útalatos.” (Péld28:9) Csak önmagunkat csapjuk be, ha azt képzeljük, hogy Isten meghallgatja a kéréseinket, miközben a mindennapi életünk elárulja a jámborságunkat. Viszont „az Úr igaz; igazságot szeret, az igazak látják az ő orcáját.” (Zsolt11:7) Minden, amit teszünk vagy tetszik vagy nem tetszik az Úrnak.

Méltóan járni annyi, mint illendően viselkedni, annak a Névnek megfelelően cselekedni, amit viselünk, úgy élni, mint akik nem a magukéi. „Az Úrhoz méltóan járni, teljes tetszésére” annyi, mint egységesen és egyetemesen engedelmesnek lenni, egyetlen lépést sem tenni Isten Ígéjének felhatalmazása nélkül, az Ő jóváhagyását és tisztességét keresve életünk minden területén és vonatkozásában. „Minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremni” ugyanannak a gondolatnak további kiterjesztése, bizonyosságot téve arról, hogy milyen magas és szent az a mérce, aminek az elérésére folytonosan törekednünk kell. A kegyelem nem ellensége a jócselekedeteknek, hanem azok támogatója és lehetővé tevője. Teljesen felesleges az isteni kegyelem csodáiról beszélnünk és énekelnünk, ha világosan nem mutatjuk ki annak kedves gyümölcsseit. A kegyelem a működés alapeleme, lelki megelevenítő, ami a birtokosát aktívva teszi a jócselekedetekben, és a Szőlőtő termő ágává változtatja őt. Az üres hitvalló olyan, mint a terméketlen fa, a föld nehezeke. Az újjászületés csodájával Isten „jó fákká” teszi az Ő népét, akik „jó gyümölcsöket” teremnek. A kiváltságuk és a kötelességük „minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremni”, s ehhez folyamatosan igyekezniük kell „az Úrhoz méltóan járni, teljes tetszésére”.

Isten szentjeinek gyümölcsözniük kell a jócselekedetekben

A szentek az „igazság fáí” (Ézs61:3), az Úr ültetései, s a kegyelmi ajándékaik és a jócselekedeteik a gyümölcsök. Létezik egy tendencia, ami minden dicsőséget a mennyei Földművesnek tulajdonít, s ezzel valójában automatává silányítja le a keresztyént. Különbséget

kell tennünk azonban a gyümölcs Megteremtője és a gyümölcs hordozója között. Először az Úr fáváivá válunk, majd utána a kegyelem által mi magunk teremjük meg a gyümölcsöket. Valóban hálásan kell elismernünk a mi Urunk szavainak igazságát: „Tőlem származik a te gyümölcsöd!” (Hós14:8) Miközben azonban szabadon elismerjük, hogy minden azáltal történik, hogy Ő elrendeli és kegyelmesen lehetővé teszi, ne szabad átsiklani a tény felett, hogy Maga Isten is „a te gyümölcsödnek” nevezi azt. Tőle származik, de ez nem változtat azon a tényen, hogy a mi közreműködésünkkel jön létre. Sokan vannak, akik túl sokat tulajdonítanak az embernek, de vannak, akik túl keveset – messze kevesebbet, mint maga a Szentírás – tagadva az ember erkölcsi cselekvőképességét. Óvakodnunk kell a „faág” képének túlságos kihangsúlyozásától: a faág sem racionalitással, sem lelkeséggel, sem felelősséggel nem rendelkezik, a keresztyén viszont minhárommal. Isten nem hoz létre tőlünk függetlenül gyümölcsöt. Mi többek vagyunk pusztá csöveknél, melyeken keresztül áramlik az Ő energiája.

Maga az a tény, hogy Pál itt azért imádkozik, hogy a szentek legyenek „gyümölcsözők”, világosan utal két dologra: nem lehetnek gyümölcsözők anélkül, hogy Isten ezt lehetővé tenné, s ez a kiváltságuk és a kötelességük is egyben. Csak gúnyolódunk Istennel amíg mi magunk is nem törekedünk arra a lelki növekedésre, amit Tőle kérünk. Gyalázatot hozunk rá, ha azt hisszük, hogy ezt a magunk erejéből is képesek vagyunk elérni. Amikor Isten megújított valakit, ettől kezdve nem úgy bánik vele, mintha holmi mechanikus gépezettel, inkább közli vele a kegyelmes akarást, hogy cselekedjen és tettekre buzdítja, s akkor a szent ténylegesen megteszi a jócselekedeteket. A gyümölcsözésben nem passzvak, hanem aktívak vagyunk. Ez nem ránk kötött gyümölcs, hanem belőlünk kinövő gyümölcs, ami azt jelzi, hogy bele lettünk vésve Krisztusba. Ha a hívő személyes és gyakorlati szentsége nem áradna ki a megújult szívéből, akkor nem lenne bizonyítéka (olyan, mint amilyen van), hogy a lelki élet beplántáltatott a lelkébe. Talán az is bizonyítja, hogy bizonyos értelemben a gyümölcsök és a jó cselekedetek, amiket én termek, az enyéim, hogy elégedetlen vagyok azokkal és szomorkodok miattuk. Bánom, hogy a szeretetem állhatatlan, a buzgóságom ingatag és a legjobb tetteim sem hibátlanok: ha ezek Isten gyümölcsei és tettei lennének tőlem függetlenül, akkor tökéletesek volnának.

A szenteknek az élet újdonságában kell járniuk

Amikor Isten a szuverén jóságában kegyelmet ad valakinek, azt azért teszi, hogy felszerelje őt a kötelességeinek jobb ellátása végett. Azaz, a kegyelem a lélek összes képességének megelevenítése és mozgásba hozása végett adatik. S amit Ő bennünk munkál, azt nekünk ki kell dolgoznunk (Fil2:12-13). Életet ültetve a népébe megköveteli, hogy ők az élet új mivoltában járjanak. Hitet adva nekik elvárja, hogy a hit aktív legyen a jócselekedetek létrehozásában. Vagy, ennek az imának a sorrendjét követve, ha be lettünk töltve „az Isten akaratának megismerésével minden lelki bölcseségben és értelemben”, az azért történt, hogy járassunk „méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt termén”. Ezek az utolsó szavak változatosságot és bőséget fejeznek ki. Nem egyfajta gyümölcsözést, hanem mindenféle fajtát. Az Úr Jézus mondta: „Abban dicsőítetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete” (Jn15:8). Jaj, ha az Ő gyermekei közül bárki is megelégszik azzal, hogy kevés gyümölcsöt terem és ezzel győződik meg arról, hogy az Ő családjához tartozik – többre tartva a saját maga békességét, mint azt, hogy Őt dicsőítse. Nem csoda, ha a bizonyosságuk annyira gyenge.

Isten gyümölcse szent érzelmeket kelt és foglal magában

Krisztus „abban dicsőítetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete” szavai további megerősítést adják annak, amire a fentiekben mutattunk rá. Nagyon valóságos

értelemben a szentek gyümölcsseiről van szó: „sok gyümölcsöt hordoztatok”.³⁵ Bár a gyümölcs valóban az isteni felvillanyozásból származik, mindazonáltal mégis a saját tulajdon tevékenységük által. De figyeljük meg a Szentírás szigorú pontosságát és álmélkodjunk rajta. Nem azt mondja, hogy „sok gyümölcsöt teremjetek”, mert Isten a gyümölcs forrása és hatékony oka. Figyeljük meg e két igevers csodálatos harmóniáját: „járjatok méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, gyümölcsözve minden jó cselekedettel”; „abban dicsőítették meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt hordoztatok”.³⁶ Ezt cselekedve kimutatjátok az Ő átalakító kegyelmének erejét és valóságát, felvázoljátok az arcának körvonalait, visszatükrözzük az Ő szentségének szépségét. A „sok gyümölcs” az összes szent vonzalom gyakorlására utal és azt foglalja magában, nem pusztán néhány cselekedetét, hanem minden kegyelmi ajándék használatát a működésük minden változatosságában, nemcsak belsőleg, de külsőleg is, azon munkálkodva, hogy bővelkedjünk ezekben, s nemcsak görcsösen és ideig-óráig, hanem kitartóan. Amíg itt vagyunk a Földön, „gyümölcsöt kell teremnünk béketűréssel” (Lk8:15),³⁷ kitartva ebben a tevékenységben.

„Gyümölcsözve és növekedve az Isten megismerésében” (Koll1:10, King James változat). Figyeljük meg, hogy a két dolog nincs elválasztva pontos vesszővel, hanem egyesítve vannak az „és” kötőszóval, az utóbbi szorosan kapcsolódik az előbbihez és annak függvénye. A „növekedés az Isten megismerésében” a jutalom „az Úrhoz méltó járásnak, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsözve” után. Vagy ha egyes olvasóink jobbnak tartják a kifejezést, akkor ez annak hatása, bár az előbbi ellen sem lehet kifogásuk, hisz maga a Szentírás is kijelenti, hogy „a ki megtartja azokat [az isteni rendeléseket], nagy jutalma van” (Zsolt19:12) – aminek jelentős része abban áll, hogy egyre jobban megismerjük az Urat és egyre nagyobb örömeinket leljük Benne. A Megváltók mondta: „Én vagyok a világ világossága: a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” (Jn8:12) Mi más jelentene Krisztus követése, mint behódolást a tekintélyének, az Ő előírásainak gyakorlását, és az Ő példájának megtartását? Az, aki ezt cselekszi, nem vesztes, hanem nyertes lesz. Megszabadul a bűn hatalmától és nyomorúságától, s a lelki bölcsesség, ítélőképesség, szentség és boldogság megajándékozottja lesz: egyszóval, élvezni majd Isten orcájának világosságát. Az Úr kedvében járásra és az Ő dicsőítésére a bőséges gyümölcsözés által tett őszinte erőfeszítés következménye tehát a növekedés Istennel kapcsolatos tapasztalati ismereteinkben.

Növekedés Isten ismeretében

Itt nem pusztán növekedésről a „tudásban” van szó, hanem „növekedésről az Isten megismerésében”, ami nagyon más dolog. Ez olyasfajta tudás, amit e világ bölcsei nem szeretnek; olyasvalami, amihez az üres hitvallók teljesen idegenek. Sokan vannak, akik lelkes „bibliatanulmányozók”, és buzgó olvasói a magyarázó és a teológiai irodalom bizonyos osztályának – olyan munkáknak, amelyek magyarázzák az előképeket, a próféciákat és a tantételeket, de keveset vagy semmit sem tartalmaznak abból, ami a szívet fürkészi és a testiséget távolítja el – s ők nagyon tanultakká válnak a Szentírás betűjének vonatkozásában, valamint a tartalmának intellektuális megközelítésében, de mégsem rendelkeznek Isten személyes, üdvözítő vagy átalakító ismeretével. Isten pusztán elméleti ismeretének nincs hatékony befolyása a lélekre, s nem gyakorol semmiféle jótékony hatást sem az ember

³⁵ Az angol változatban a „bear”, azaz „hordoz” és nem a „produce”, azaz „terem” szerepel, mint Károlinál – *a ford.*

³⁶ Az itt szereplő kifejezések az angol változatban a „being fruitful” („gyümölcsözőnek lenni”) és a „bear”. – *a ford.*

³⁷ Az angol változatban itt sem a „produce”, hanem a „bring forth” („előhoz, világra hoz, szül”) kifejezés szerepel. – *a ford.*

mindennapi életvitelére. Az előbbi csak Isten lényegi ismerete hozhatja létre, az utóbbit pedig csak az Ő gyakorlati ismerete biztosítja be. Isten lényegi és üdvözítő ismerete az Ő személyes kijelentése Önmagáról a léleknek megelevenítő erővel, ami által Ő ámulatba ejtő, de üdvözítő valósággá válik. Ekkor minden bizonytalanságnak arról, hogy Ő létezik-e, vagy hogy ki Ő, vége szakad. Istennek ez a kijelentése megteremte a vágyódást a lélekben Őutána, a vágyat az Ő jobb megismerésére, valamint arra, hogy még hasonlóbakká váljunk Őhöz.

Nem annyira a lényegi vagy akár az odaadó istenismeret növekedése az, amiről a szövegünk beszél, hanem inkább az, amit eredményez, s amit jobb kifejezés híján Isten gyakorlati ismeretének nevezünk. Az előttünk álló igeszakasz a Koll1:10-ben nagyon hasonlít Krisztus Ígéjéhez: „Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról” (Jn7:17). Amikor a keresztyén komolyan gondolja, hogy az Úrhoz méltóan járjon, s amikor szorgalmas a jócselekedetekben, gyakorlati tapasztalatból fedezi fel Isten bölcsességét és kedvességét ennek a szabálynak a felállításával a számára, amely szerint járhat. Személyes bizonyítékot kap „az Istennek jó, kedves és tökéletes akaratáról” (Rm12:2), s közelebbi és alaposabb módon érzékeli az Ő kiválóságát. „Ismerjük hát el, törekedjünk megismerni az Urat.” (Hós6:3) Ez egyszerre a kijelölt út és az eszköz az efféle cél eléréséhez. Ha elvégezzük az előírt kötelességet, megkapjuk a megígért áldást. Ha az engedelmisség útját járjuk, a jutalmunk a Mesterünk kiválóságának az egyre növekvő és a lelket kielégítő ismerete lesz.

Krisztus iskolája

Ez a tudás nem szerezhető meg furfanggal, s nem taníthatják meg nekünk az emberek, még a „legügyesebb bibliatanítók” sem. Ezt sehol máshol nem lehet megtanulni, csak Krisztus iskolájában, az előírásait cselekedve és gyümölcsözve minden jó cselekedettel. Isten ismeretének ez a növekedése azonban mégsem következik be automatikusan azt követően, hogy megtesszük a jócselekedeteket, hanem csak ahogyan Magát Istent keressük – elsődleges fontosságú dolog ez, de mégis gyakran átsiklanak felette. Ahogyan voltak olyanok, akik a kenyerekért és a halakért, valamint azért követték Krisztust az Ő földi szolgálatának napjaiban, mert kíváncsiak voltak a csodáira, s nem azért, mert a szívük Hozzá ragaszkodott, úgy manapság is vannak olyanok a vallásos világban, akik aktívak a jócselekedetek különféle formáiban, de ezeket nem a Krisztus iránti szeretet vagy hála miatt teszik. A keresztyének a jócselekedeteit nemcsak hit által kell megtennie, ami a szeretet által munkálkodik benne, hanem a cselekedetei céljának Isten dicsőségének kell lennie. Ennek kell lennie a legfőbb célunknak és szándékunknak minden ránk vonatkozó kötelesség és rendelet teljesítése során – az Íge olvasása vagy a prédikálásának hallgatása során, s az engedelmisség minden cselekedetében: nem szabad megpihenni a jócselekedetekben, hanem azokban, azokon keresztül és azokból kell többet megtanulnunk Istenről.

Minden megújult lélek legnagyobb szüksége és őszinte vágya a növekedés az Isten ismeretében. Ám a legtöbben mégis lassúak annak az útnak a felfedezésében, amin a vágyuk megvalósítható. Túl sokan fordulnak el az egyszerűtől és a gyakorlatitól és zavarják össze magukat a misztikussal és a titokzatossal. Nyilvánvalónak kell lennie még a Krisztusban csecsemőnek is, hogy ha elhagyja az igazság ösvényeit, akkor Magát Istent hagyja el. Isten jobb megismeréséhez jobba kell ragaszkodnunk Őhöz, szorosabb közösségben kell Vele járnunk. A közösség Istennel csak a szentség országútján lehetséges. A Koll1:10 előző mondatai feltárják, mi van tőlünk megkövetelve, hogy megnövekedett ismereteket szerezhessünk Istenről. Ha szorgalmasan és buzgón igyekszünk az Úrhoz méltóan járni és a kedvére tenni mindenben, gyümölcsözve minden jócselekedetben, a végeredmény egy még bensőségesebb közösség lesz Vele, az Ő jellemének jobb ismerete, tapasztalati felismerése annak, hogy az Ő parancsolatai „nem nehezek”, napi bizonyítékai az Ő hosszútűrésének a gyengeségeink miatt, és Önmaga még teljesebb feltárása előttünk. „A ki ismeri az én parancsolataimat és megtartja

azokat, az szeret engem... én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak.” (Jn14:21) Isten kimutatja az örömét azok iránt, akik örömet lelki Benne.

Ez a növekedés Isten gyakorlati ismeretében inkább intenzív, mintsem extenzív dolog: azaz, ez nem hozzáadás az általunk már birtokolt információhoz, hanem egyre nagyobb tapasztalati megismerése a Róla már tudottaknak és a Róla már tudottak egyre erőteljesebb hatása alá kerülés. Nem Isten tökéletességeinek további megismerésében rejlik, hanem azok élénkebb megbecsülésében. Amikor a keresztyén buzgón igyekszik Vele járni az Ő útjain, egyre jobban megismeri Isten kegyelmét, amivel ihleti, az erejét, amivel támogatja, a hűségét, amivel megújítja, a könyörületét, amivel helyreállítja, a bölcsességét, amivel eltervezi őt, a szeretetét, amivel kijelöli az életútját, melyen ilyen örömet talál és aminek ösvényei békések. Ez valóban gyakorlati és hasznos tudás. Minél jobban ismerjük Istent ezen a módon, annál jobban fogjuk Őt szeretni, bízni Benne, imádkozni Hozzá és függeni Tőle. De az efféle tudást nem egy nap alatt, még csak nem is néhány rövid év alatt lehet megszerezni. Fokozatosan növekszünk bele, lépcsőről lépésre, ahogyan használjuk az isteni rendeleteket és ígéreteket arra vágyva, hogy a kedvében járjunk és Őt dicsőítsük, s azzal a céllal, hogy közösségben legyünk Vele.

23. fejezet: Ima a hosszútűrésért – Kol1:11-12

„Minden erővel megerősítettven az Ő dicsőségének hatalma szerint minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel” (Kol1:11). Ez az imádság harmadik kérése s a megjegyzéseinket az előzőkkel, főleg a 10. verssel fennálló kapcsolatára rámutatva kezdjük. Először is úgy tűnik nekünk, hogy amíg 10. vers inkább a keresztyén élet aktív oldalát, a 11. vers a passzív oldalát tartja határozottabban szem előtt. Más szóval kifejezve, amíg az előbbi arra utal, hogy a kapott kegyelmet a cselekvés útján kell felhasználnunk, ez azt tanítja, hogy miképpen fejlesszük ezt a kegyelmet a szenvedés által. S vajon nem ez a szokásos rend, amiben az isteni gondviselés lehetőséget ad a szentnek, hogy eleget tegyen mindezeknek a felelősségeinek? Amikor a keresztyén fiatal és életerős, azok a kegyelmi ajándékok, amik a jócselekedetek véghezvitelében fejeződnek ki, a legteljesebb lehetőséget kapják erre. De ahogy a természetes erő és az ifjúkori buzgalom csökken, ahogyan a próbák és a gyengeségek szaporodnak, a kegyelmi ajándékok másik csoportját kell gyakorolni, nevezetesen a türelmet és a hosszútűrését. A keresztyén még idős korban vagy a betegágyon tehetetlenül heverve is az Úrhoz méltóan jár, teljes tetszésére, ha szelíden tűri a kijelölt sorsát és nem zúgolódik. S természetesen Isten dicsőségére gyümölcsozik, ha vidáman viseli a próbáit és „hosszan tűr örömmel”.

„Az Úrhoz méltóan járás” következménye

Azonban egy még közelebbi kapcsolatot és lekövethetünk a két igeverst között. Ha Isten gyermeke számára a kegyelem által lehetővé válik, hogy az Úrhoz méltóan járjon, jól az Ő kedvében járva, gyümölcsozve minden jócselekedetben, akkor mi a biztos következmény? Nemcsak Isten gyakorlati ismeretében fog növekedni, hanem magára vonja az embertársai gyűlöletét is. Minél jobban ragaszkodik az elé állított mércéhez, minél lelkiismeretesebben követi teljes mértékben az Urat, annál inkább felkelti a test, a világ és az ördög ellenségeskedését. Minél jobban igyekszik megtagadni önmagát és kiállni Krisztus mellett, annál több ellenállással fog találkozni, különösen azok részéről, akik vallják a hitet, de nem birtokolják, s akik senkit nem gyűlölnék annyira, mint azokat, akiknek a megalkuvás nélküli szigorúsága leleplezi és elítéli a hiábavaló kérkedésüket. Igen, fiatal keresztyén testvérem, neked készen kell állnod erre, és semmi mást nem várhatsz. Minél jobban együtt jársz Krisztussal, annál jobban fognak üldözni. S mit hoz elő belőlünk az efféle gyűlölet, üldöztetés és nyomorúság? Mi teszi majd lehetővé, hogy megálljunk a magunk lábán és ne engedjük le a zászlót? Mi más, mint a „megerősödés minden erővel az Ő dicsőségének hatalma szerint minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel”?

Isten ismerete az Ő parancsolatai iránti engedelmisségen keresztül

Végül egy még szorosabb kapcsolat látható a 10. vers záró mondata és a 11. versben következők között: „nevedvén az Isten megismerésében; minden erővel megerősítettven az Ő dicsőségének hatalma szerint minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel”. Ez még jobban megmutatkozik, ha észben tartjuk, miféle „istenismeretről” van itt szó: nem arról, amit teológiai tanulmányokkal és érveléssel, még csak nem is rajongó elmélkedéssel szerezhünk meg, hanem inkább az, amihez az Ő parancsolatainak engedelmeskedve juthatunk hozzá. A görög eredeti sorrendje – „nevedvén az Isten megismerésében; minden erővel megerősítettven” – ezt még világosabbá teszi: utóbbi követi az előzőt. Azok, akik megtanulták Isten parancsolatainak a betartását, másoknál sokkal könnyebbnek találják alávetni önmagukat az Ő gondviselő akarátának. Azok, akik Isten, és nem a maguk kedvében járva éltek, a legkevésbé botlanak meg a csapásoktól és a legutolsók, akik ezektől kétségbe esnek. Azok, akik buzgók a

jócselekedetekben, türelemmel tartják meg a lelküket a megpróbáltatásokban és vidáman tűrik, amikor az ellenség tombol ellenük.

Vesztesek vagyunk, ha nem fordítjuk a legnagyobb figyelmet a kérések sorrendjére az apostol imáiban, valamint a kérések egymással fennálló kapcsolatára, mert akkor nemcsak a valódi jelentésüket nem vesszük észre, de értékes lelki leckéket is elmulasztunk a lelki életünk számára. Azok, akik futólag nézik át ezeket ahelyett, hogy hosszasan elmélkednének felettük, a saját tulajdon lelküket rabolják ki. Sok keresztyén siránkozik a „türelmetlenség” miatt a megpróbáltatások során. Nekik meg kell hökkenniük, vagy akár döbbsenniük a „hosszútűrés örömmel” kifejezés hallatán. De mégis nagyon kevesen vannak a tudatában, hogy miért idegen számukra egy ilyen élmény. Az ok itt nyilvánvalóan ki van jelölve: amiatt a tény miatt, hogy oly kevéssé lettek „minden erővel megerősítve az Ő dicsőségének hatalma szerint”. Ez pedig azért van így, mert oly keveset „növekedtek az Isten megismerésében”, azaz Isten akarata jóságának, elfogadhatóságában és tökéletességének a személyes kipróbálásában (Rm12:1), amit azzal lehet megszerezni, ha engedelmesen járunk Vele, mindenben az Ő kedvében járást tesszük a fő céllá, s „gyümölcsözünk minden jócselekedetben”. A keresztyén életünk gyakorlati oldalán mutatkozó csőd magyarázza, hogy a „megtapasztalásunk” miért annyira elégtelen.

„Minden erővel megerősítettven az Ő dicsőségének hatalma szerint minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel” (Koll:11). Egyes olvasóinknak úgy tűnhet, hogy ezt a sorozatot fásztó hosszúságúra nyújtjuk, de mások hálásak lesznek azért, ha találnak benne valami hasznosabbat a rövid és felszínes általánosításnál, ami napjaink vallási irodalmának majdnem az egészét jellemzi. A célunk ezzel nem csak az igeszakaszok pusztá magyarázatának megadása, hanem az áhítat lelkületének elősegítése, és annak megadása, aminek a keresztyén gyakorlati hasznát veszi a mindennapi életben. Vegyük például ezt a mostani igeverset. Valóban fontos, hogy az olvasó helyes elképzeléseket alakítson ki a benne szereplő kifejezésekről, de ennél mégis sokkal többre van szüksége. Teljes és világos meghatározást adni arról, hogy mi a „hosszútűrés”, majd annak a kegyelmi ajándéknak a gyakorlására buzdítani valakit, aki fájdalmasan embert próbáló körülmények között van, csekély valódi segítséget nyújt. Ha azt mondjuk neki, hogy imádkozzon ennek növekedéséért, azzal semmi olyasmit nem mondunk, amit már ne tudna. De rámutatni arra, hogy a türelem miképpen alakul ki és növekedik bennünk, mik a fejlesztésének eszközei és mik azok a dolgok, amik akadályozzák – röviden, mit követel tőlünk Isten a növekedésének érdekében – biztosan lényegre törőbb lesz.

Amiért az apostol imádkozik

Először is azért, hogy a szentek „minden erővel megerősödjenek az Ő dicsőségének hatalma szerint”. Ez a nyelvezet arra utal, hogy nem közönséges az az erő, amit itt kért, hanem inkább a rendkívüli „dicsőséges hatalom” a konkrétan szem előtt tartott feladathoz. A nyelvezete azt bizonyítja, hogy a kegyelem minden másnál nehezebb gyakorlását tartotta észben, azt, amitől az alkatunk természetes módon olyannyira távol áll, hogy nem közönséges szorgalomra és buzgóságra van szükség a részünkről a kegyelem trónjánál a sürgősen szükséges támogatás megszerzéséhez. A kegyelem minden egyes cselekedetét a részünkről meg kell előznie az isteni hatalom ama tetteinek, ami azt működésre készíti. Ahogyan „a hit munkálása” a „hatalommal” történik (2Thessz1:11),³⁸ úgy a hit munkája a megpróbáltatások elviseléséhez is igényli a lélek isteni megerősítését. Ahhoz pedig, hogy „minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel” viselkedjünk, szükséges, hogy „minden erővel megerősödjünk az Ő dicsőségének hatalma szerint”.

³⁸ Az angol King James változat szerint: „the work of faith with power”. Károlinál: „a hitnek hathatós munkálásával”, ami lényegében ugyanazt jelenti. – *a ford.*

„Minden erővel megerősödni” hatalmas megerősödést jelent, amikor a végcél szem előtt tartásával arányos mennyiségű kegyelmet kapunk. Ez annyi lelki energiát jelent, amely arányos mindennel, amire a hívőnek szüksége lehet ahhoz, hogy elláthassa a kötelességét, s Istennek tetsző és Őt dicsőítő módon viselkedhessen. „Az Ő dicsőségének hatalma szerint” magában foglalja ennek mind a kiválóságát, mind az elégségességét. Isten hatalmának dicsősége akkor mutatkozik meg a legjobban, amikor győzelem kíséri azt, ahogyan olvassuk is: „feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által” (Rm6:4). Azaz, az apostol a mi teljes gyengeségünkkel az isteni kegyelem „minden erejét”, a bűnös romlottságunkkal pedig az „Ő dicsőséges hatalmát” állítja szembe. A különleges felhasználás, amire ezt az erőt fordítani kellett, a „minden kitartás”, ami elegendő minden próba kiállításához, és a „hosszútűrés” a legnagyobb mértékig elnyújtott türelem; az „örömmel” pedig azt jelenti, hogy a megpróbáltatásokat nemcsak zúgolódás nélkül tűrjük, de örömmel tesszük azt, mindig az Úrban örvendezve. Ez a harmadik kérdés tehát a kegyelem olyan utánpótlására vonatkozott, ami lehetővé teszi a szentnek minden próba kiállítását szelíd meghajlással, kitartó állhatatossággal és a lélek vidámságával.

A segítség szükség szerint elérhető

Megint látjuk, hogy a viselkedésnek kicsoda magasztos mércéje lett elénk állítva, egyidejűleg azonban a segítség milyen áldott utánpótlása érhető el. Nem mondd azt, hogy ez a mérce a végletekig elérhetetlen, hogy az Úr ezt mondja: „Elég néked az én kegyelmem”, s nemcsak arra, hogy kiállj „a testedbe adatott tövist, a Sátán angyalát, hogy gyötörjön”, hanem arra is, hogy elhatározd, „Nagy örömet dicsekszem azért az én erőtelenségeimmel, hogy a Krisztus ereje lakozzék én bennem” (2Kor12:7, 9). Ne nézz hitetlenül se az ellenséged nagy számára, se az erejére, se pedig a saját gyengeségedre, hanem az alázatos, de várakozó hit magabiztosságával mondd: „Mindenne van erőm a Krisztusban, a ki engem megerősít.” (Fil4:13). Ez vajon nem tényleg „dicsőséges erő”, ami lehetővé teszi a birtokosának a kitartás a kötelesség útján a rengeteg ellenállás dacára, a próbák férfias elviselését, sőt az örvendezést a megpróbáltatásokban? Micsoda dicsőséges hatalom ez, ami arányban áll mindazzal, amit meg kell tennünk és el kell viselnünk, lehetővé téve, hogy ellenálljunk a test romlottságának, a világ csábításainak és az ördög kísértéseinek, s ami megóv minket attól, hogy szármalmas kétségbeesésbe süllyedjünk vagy hajótörést szenvedjünk a hitben és arra készítet, hogy mindvégig kitartsunk az utunkon.

Hogyan van bebiztosítva a „minden erő”? Egyesek azt mondják, hogy nem a magunk erőfeszítései által, mert a magunk tehetetlenségében nem vagyunk képesek többet tenni a kegyelem megszerzéséért a lélek számára, mint amennyit a kiszáradt föld képes tenni a frissítő esőért. Meg kell hajolnunk Isten szuverén elhatározása előtt, bízva a legjobbakban. De ez a keresztyén felelősség tagadása. Isten valóban nem kér semmit a földtől, mert az élettelen és értelem nélkül való teremtmény. De messze más a helyzet az erkölcsi képviselőivel – különösen azt követően, hogy megújította őket. „Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle” (Lk12:48). S annak sokat adtak, aki Istentől született: övé a bűnbocsánat, a Szentlélek benne lakozik, a lelke életet kapott, a hit bele lett ültetve a szívébe, így joggal követelnek tőle sokat. A kegyelem nem holmi titokzatos befolyás, ami véletlen módon száll alá és lép be a keresztyén szívébe függetlenül attól, hogyan cselekszik. Az igeversünk nyitó szava ennek ellentétét jelzi, mert a „megerősítés” Isten áldását jelenti a megfelelő eszközök használatához – legyen az akár a test, az elme vagy a lelki élet megerősítése. Figyeljük meg, hogy az első (bár nem az egyedüli) eszköz az Istenhez való komoly és sürgető kiáltás.

A hívő kiváltsága és kötelessége

Egyszerre a kiváltságunk és a kötelességünk „odajárulni azért bizodalommal [vagy szabadon] a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk [a múltbeli hibákért] és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül” (Zsid4:16). Gyakran azért nincs semmink, mert nem kérünk, vagy rosszul kérünk. A kegyelmet hittel, buzgón, kitartóan kell keresnünk. Sőt, naponta kell táplálkoznunk „a kegyelmesség Ígéséből” (Csel20:32), ha a lelket fenn akarjuk tartani „a hit beszédeivel” (1Tim4:6). Ha elhanyagoljuk a mindennapi kenyerünket, elmulasztunk elmélkedni azon és nem vesszük magunkhoz a manna rendszeres adagját, akkor hamarosan erőtlenné és csüggedtekké válunk, Továbbá, a gyakorlatozás lényegi: használnunk kell a már megkapott kegyelmet, ha még többet szeretnénk kapni (Lk8:18). A lelkierő nem azért adatik, hogy mentesítsen a hit harcától, hanem hogy felszereljen és alkalmassá tegyen arra. A kegyelem nem azért adatik meg a keresztyénnek, hogy megnyerhesse a mennyet anélkül, hogy heves csatába bonyolódna, mint azt szemlátomást sokan gondolják, hanem hogy a hívő „erős legyen az Úrban és az Ő hatalmas erejében”. Ezért kap felszólítást Isten teljes fegyverzetének a felöltésére, hogy „megállhasson az ördög minden ravaszágával szemben” (Ef6:10-11) Minden erővel meg vagyunk erősítve „minden hosszútúrésre [e célból]”.

A hosszútúrés szóban forgó konkrét fajtája

Most meg kell vizsgálnunk a hosszútúrés természetét, vagy pontosabban a hosszútúrésnek azt a bizonyos fajtáját, amiről itt van szó. Ez állhatatos kitartás a kötelességben, ami megóvja az illetőt attól, hogy az ellenég eltérítse vagy a szenvedés elcsüggesse. Aktív módon a kitartásban, a versenypálya elhagyásának visszautasításának megtagadásában fejeződik ki annak nehézségei vagy hossza miatt. Passzív módon a szelíd és nyugodt lélekben mutatkozik meg, ami panaszkodás nélkül tűri a megpróbáltatásokat. Elsődlegesen, bár talán nem kizárólagosan az utóbbiról van itt szó, nevezetesen a szívnek arról az alkatáról, ami alázatosan viseli a próbákat és a megpróbáltatásokat, amikre az Úr hívja el az illetőt. Sokkal több ez a szelíd vérmérsékletnél, amit nem provokálnak indokolatlanul az élet hétköznapi bosszúságai, mert az gyakran inkább az egészséges idegek, semmint az elme és az akarat erényes használatának dolga. A kegyelem erősebb a természetnél: képes a félnket bátorrá tenni, lehűteni a legforróbb fejűt, lecsendesíteni a türelmetlent. Megnyugtatja a szívünket, amikor a küldő körülmények viharosak, s bár Isten ránk szabadítja a szeleit, Ő meg tud óvni attól, hogy ezek megzavarjanak és ugyanazt a parancsot adja az indulatainknak, mint a haragos hullámoknak: „Hallgass, némulj el!” (Mk4:39)

A türelem kegyelme

A türelme nem holmi sztoikus fásultság az isteni rendeletekkel szemben. Ez nem kábító erény, ami elbódít bennünket és elveszi a nyomorúság érzékelését és érzését. Ha lenne ilyen ópiumos tulajdonsága, akkor nem volna benne semmi dicsérendő vagy dicséretre méltó. Az nem szenvedés, amit nem éreznek, s ha a türelem megfosztana minket a bánat érzésétől, akkor megszűnne türelemnek lenni. Tanúi voltunk annak, amint embertársaink tömegei elkábultak és érzéketlenné váltak Isten keze alatt, nem véve Őt észre, mikor az Ő ítéletei súlyosan rájuk neheztedek, hanem közönyösen, vagy inkább erkölcsi butasággal túrték azokat, de az értelmetlen „kibírjuk” dicsekedés nem volt több annál, mint mikor egy fatuskót fűrészelés és gyalulás közben nem törnek még össze is. A türelem megeleveníti a szent szenvedéseit, mert a szenvedéseket megérdemelteknek tekinti. Az Isten sértő bűneinek tudata átdöfi a lelkiismeretét

és fájdalmat okoz a belső emberének is. De a gonoszok csak az általuk elszenvedettekre néznek és nem törődnek azzal, hogy mit érdemelnek.

A türelem kegyelme nem fojt el semmiféle mérsékelt panaszt és mértékletes szomorúságot. A türelmes keresztyénnek megadatik az a rés, melyen keresztül a bánata enyhülést találhat. A kegyelem nem megsemmisíti, hanem szabályozza a természetet. Isten megengedi a gyermekeinek a könnyhullatást, amíg azok folyása nem kavarja fel a bűnös indulataik és heves érzelmeik sarát. Nem rossz dolog panaszkodni azzal kapcsolatosan, amit elszenvedünk, ameddig nem Istenre panaszkodunk, Akitől mindezt elszenvedjük. Törvényesen és a türelem mindennemű megsértése nélkül fejezhetjük ki a bánatunkat minden külső és természetes jellel, amíg az az izgatottság nem lépi át a kellő határokat és mértéket. Jób, aki a türelem nagy példajaként van feldicsérve előttünk, mikor rossz híreket kapott a vagyona és a gyermekei elvesztéséről, „megszaggatá köntösét... és a földre esék” (Jób1:20). S hogy ezt ne tekinthessünk a türelmetlenség jelének, a Lélek hozzátette: „Mindezekben nem vétkezék Jób, és Isten ellen semmi illetlent nem cselekedék” (Jób1:22). A tanítványok „nagy sírást tőnek” István felett (Csel8:2), bár a mártíromságával hatalmasan megdicsőítette Istent. Nem a fájdalom, hanem annak szélsőségessége nincs megengedve.

Türelem a nyomorúságban

A türelem nem kötelez minket arra, hogy továbbra is megmaradjunk a nyomorúságban, ha képesek vagyunk indokolhatóan megszabadulni abból. A kiváló puritán, Ezékiel Hopkins helyesen mutatott rá, hogy amikor Isten súlyos csapásokat küld az utunkba, akkor az önfenntartás alapelveiért igyekeznünk kell azoktól megszabadulni, különben vétkezünk mind a természet, mind Isten ellen. Általánosságban bármiféle bajjal szembesülünk, nem türelem, hanem a makacsság visszautasítani a szabadulást, amikor megszerezhetjük azt anélkül, hogy megsértenénk a kötelességeinket vagy szégyent hoznánk Istenre.

Pozitív módon a türelem az isteni gondviselés rendelkezései iránti szándékos engedelmségből áll. Amikor Jób azt mondta, hogy „Ha már a jót elvettük Istentől, a rosszat nem vennők-e el?” (Jób2:10), az a türelem nyelvezete volt. Az „Avagy nem kell-e kiinnom a pohárt, a melyet az Atya adott nékem?” (Jn18:11) volt a legmagasabb példája ennek a kegyelemnek. Ez a lélek készséges belenyugvása mindannak, amivel Isten jónak látja megterhelni. Ez a nyugodt tűrése a provokációknak és az üldöztetéseknek, s különösen a váratlanul jövő próbáknak. Ez az állhatatos és hálás elviselése minden bajnak, bármennyire fájdalmasok is legyenek azok és tartsanak bármilyen hosszán; megökölve a félelem, a harag, az aggodalom és a mértéktelen bánat ellentétes indulatait; elvetve, hogy ezek a bajok maguk alá gyűrjenek és kitarva a kötelesség útján mindvégig; megkönnyebbülve hit által az Istenben, amit a Vele aló közösségben kaphatunk meg; megnyugodva az Ő szeretetében, rátámaszkodva az Ő karjaira és bátorítva önmagunkat annak az örök és áldott dicsőségnek a várásával, amit azt követően vár ránk, hogy végig futottuk a kijelölt távot.

Mit tesz a türelem

A türelem az elménk megnyugtatásából vagy lecsillapításából áll, ami a szilaj indulataink lecsendesítését eredményezi. A nagyon türelmetlen emberek, akik belül dúlnak-fúlnak, külsőleg kevés érzelmet mutathatnak ki. A türelmetlenség, ami nem talál leeresztőszelepre, a legártalmasabb és a legveszélyesebb a jellemre, olyan, mint a lappangó lázak, amik belül rejtőznek és a testet ejtik zsákmányul: sok kárt okozhatnak, bár kívülről nem láthatók. A türelem lecsendesíti ezeket a viharokat és szélvészeket, amik hajlamosak feltámani a szívben, amikor az illető fájdalmas és súlyos nyomorúságban van. Az érzelmek felkorbácsolódnak, de ez a kegyelem elveszi a heveségüket. Az indulatok eme viharai és

kavargásai, mindazok az akaratos és vad érzelmek, amik megzavarják az értelmet és szétszaggatják a lelket, alkalmatlanná téve minket Isten szolgálatára vagy a munkánk elvégzésére – ezeket a türelemnek kell lecsendesíteni és bizonyos fokig elfojtani. Az, aki jobban tudja uralni a testét a lelkénél, a cselekedeteit az indulatainál, híjával van a türelem fő részének.

Mindezt helyes alapokon kell megtenni. Ez megköveteli tőlünk, hogy éles különbséget tegyünk a természetes és a keresztyén türelem között. Néha van természetes türelem azokban is, akik nem rendelkeznek tényleges kegyelemmel: a jellemnek olyan erőssége, az elme olyan szilárdsága, a lélek olyan nyugalma jellemzi őket, ami gyakran Isten gyermekeit is megszegyeníti. Ám ez akkor is csak erkölcsi erény, ami csak természetes és erkölcsi alapelvekből fakad. A természetes módon lobbanékony, tüzes, szeszélyes keresztyén pedig miként győződhet meg arról, hogy a türelme vajon felsőbbrendű-e? Az alapelvekből, amikből fakad, az indítékokból, amik mozgatják és a végcélokból, amikért működni kezd. Az erkölcsi erény csak értelmi alapelvekből származik, s olyan érvek mozgatják, amiket az emberi bölcsesség szolgáltat, s csak az önbecsülés vagy az embertársaink tiszteletének kiváltása végett működik. Sok újjá nem született ember az önfegyelmezés folyamata által nagyon megkeményedett a rászakadó gonoszságok elviselésében azáltal, hogy meggyőzte magát róla: ostobaság fellázadni a sors ellen és kínozni magát az elkerülhetetlen miatt, azt mondogatva magának, hogy ami nem gyógyítható, azt el kell viselni, hogy a rosszkedvnek engedni gyerekes dolog, ami nem vezet semmi jóra és ha enged a harag lelkületének, azzal csak önmagát alacsonyítja le mások szemében.

A lelki türelem azonban a kegyelem alapeleméből fakad, felsőbbrendű indítékok mozgatják és sokkal magasabb rendű megfontolások idézik elő, mint azok, amelyek a legkifinomultabb és a legnagyobb önuralommal rendelkező, de újjá nem született embereket mozgatják. A lelki türelem hitből (Jak1:3) és reménységből (Rm8:25) fakad. A türelem Isten szuverenitását tartja szem előtt, aminek a kötelességünk alávetnünk magunkat. Az Ő nagylelkűségére néz, és a legsúlyosabb bajban is meg van arról győződve, hogy a nyomorúság is a „minden dolog” között van, amiket a javunkra fordít. Eltekint a nyomorúság abszolút természetéről annak viszonylagos természetére úgy, ahogyan azt Isten kiosztja nekünk, ezért arra a következtetésre jut, hogy noha a pohár keserű, a mi Atyánk kezében mégis üdvös. A türelem a Krisztus által nekünk hátrahagyott példára néz, és keresi annak kegyelmét, hogy igazodhasson hozzá. A keresztyén nem önbecsülésből igyekszik türelmet gyakorolni, mivel megszegyenül, ha az indulatai felülkerekednek rajta, hanem abból a vágyból, hogy Istennek a kedvében járhasson és Őt dicsőíthesse.

Az alapos olvasó találni fog az utolsó három bekezdésben néhány utalást azokra az eszközökre, amik a legalkalmasabbak a türelem elősegítéséhez és megerősítéséhez: ezek a hit, a remény és a szeretet. De megemlítünk még néhányat, melyek között magasra helyezzük önmagunk teljes átadását Istennek. Mivel a türelmetlenség legtöbb kitörését az akaratunk keresztezése okozza, minden keresztyénnek naponta meg kell győződnie arról, mennyire teljesen veti alá az akaratát Istennek és szorgalmasnak kell lennie az Iránta való engedelmség lelkületének ápolásában. Miközben a teljes behódolás Istennek nem foglalja magában azt, hogy az embertársaink szolgálivá is váljunk egyben, még kevésbé a gáztetteik elnézését, mégis megköveteli tőlünk, hogy ne foglalkozzunk mértéktelenül a nyomorúságunk eszközeivel, hanem nézzünk azokon túl Őrá, Akinek volt jó oka arra, hogy felhasználja ezeket a fészkünk felkavarására.

Isten végtelen türelme és hűsége

Elmélkedjünk gyakran Isten türelmén! Milyen végtelen türelemmel van Ő irántunk! Sokkal többet visel el tőlünk, mint amennyi mi vagyunk képesek elviselni Tőle. Tűri a bűneinket, miközben mi csak a büntetéseit viseljük el, s a bűn végtelenül ellentétebb az Ő

természetével, mint a szenvedés a miénkkel. Ha Ő ennyire hosszútűrő a megszámlálhatatlanul sok sértésünkkel szemben, akkor mennyire megbocsáthatatlan a számunkra, ha bosszankodunk és zúgolódunk az Ő kezéből származó legcsekélyebb helyesbítés miatt! Az elmélkedés Isten hűségén segít nagyobb bátorsággal viselnünk a megpróbáltatásokat. Nincs olyan állapot, aminek több ígéretre lenne szüksége, és nincs olyan, amihez annyi ígéret kapcsolódna, mint a szenvedés és az üldöztetés. Isten megígérte a támogatását bennünk (Zsolt55:23), az Ő jelenlétét ezekben (Ézs43:2), s a szabadítást ezekből (1Kor10:13). Ő hűséges az Ő Ígétéhez. Elmélkedj a bölcsességén és a jóságán, és elegendő okot fogsz találni arra, hogy belenyugodj a gondviselésébe. Ha a megpróbáltatások a vak véletlen műve, akkor valóban siránkozhatunk a nehéz sorsunkon. Mivel azonban ezeket a mindentudó és szerető Atya rendeli el, a javunkra kell szolgálniuk.

Minél inkább a teremtményi örömekre irányul a szívünk és a reménységünk, annál keserűbb lesz a csalódás, amikor ezek cserben hagynak vagy elvételnek. Jónás „nagy örömmel örvendezék” a tökön, amit az Úr rendelt azért, hogy árnyékot és menedéket nyújtson neki, de „haragudott mindhalálig” (Jón4:9), amikor az kiszáradt. Ez a mi figyelmeztetésünk végett van feljegyezve! Ha mértéktelenül értékeled bármely földi kényelmet, akkor mértéktelenül zsörtölődni fogsz, ha elvételik. A gőg a türelem másik ellensége, ahogyan a nőies puhaság is.

Még visszatérünk a türelem témájához, amikor elérjük a 2Thessz3:5-höz. Ami a „hosszútűrés” illeti, a fogalom önmaga meghatározója: a türelem meghosszabbítását jelenti a próba véget éréséig. De a kapcsolatok tekintetében, melyekben azt a két fogalmat megtaláljuk, mégis különbséget tehetünk közöttük ekképpen: a „türelem” inkább a szív Isten iránti viselkedését tartja szem előtt, míg a próbában vagyunk, a „hosszútűrés” pedig az azokkal az eszközökkel szembeni viselkedésünkre vonatkozik, amiket Ő a próbákban használ. Azaz, a „hosszútűrés” magában foglalja késedelmességet is a haragra azokkal szemben, akik üldöznek vagy bántalmaznak minket, szelíden tűrve Krisztus kedvéért a sértéseket, amiket az Ő ellenségei okoznak nekünk, nem állunk bosszút, mikor elnyomnak bennünket, a Mesterünk példáját követve, Aki „szidalmaztatván, viszont nem szidalmazott” (1Pt2:23).

24. fejezet: Ima az öröméért és a háláért (Kol1:11-12)

Most a „minden kitartásra és hosszútűrésre örömmel” szakaszt kell megvizsgálnunk. „Teljes örömmel tartsátok, atyámfiai, mikor különféle kísértésekbe [vagy próbákba] estek” (Jak1:2). Valaki megkérdezheti, hogy miért kér lehetetlenséget, hiszen semmiféle akaratilag erőfeszítéssel sem tudunk örömet elővarázsolni: csak az Úr képes elragadtatást előidézni a szívben. De az öröm nem elkülönített dolog, ami független a lélek képességeitől és nem kapcsolódik az elme állapotához. Nem tudom megparancsolni a Napnak, hogy süssön, de amikor ragyog, visszahúzódhatok az árnyékba és ott duzzoghatok dideregve. Így képes a szív is elfordulni az igazság Napjától, s ahelyett, hogy megmaradna a szeretetében és a kedvességében, elfoglalhatja az elmét komor tárgyakkal és témákkal. A keresztyén ugyanolyan felelős azért, hogy örvendező maradjon a nyomorúságban, mint a bővelkedésben, mikor az ördög tombol ellene, mint mikor egy időre békén hagyja őt, s ezt is fogja tenni, ha az elméjét helyesen használja és a szíve örvendezik az Úrban.

E világ egyetlen üres gyönyöre sem kínál tartós boldogságot. Ahogyan a természeti ember a gyermekkortól az idős kor felé halad, megváltoztatja a játékait, csak hogy rájöjjön: az érzékek kielégítése nem nyújt valódi kielégülést. Sem a bánatot, sem az örömet nem a környezet vagy a körülmények okozzák, s nem is található öröm egyetlen teremtményben sem. „Mert a fügefafa nem fog virágozni, a szőlőkben nem leszen gyümölcs... kivész a juh az akolból, és nem lesz ökör az istállóban” – mi lesz akkor? Siratom a helyzetet és nyomorulttá válok az éhhalált szemlélve? Dehogyan! „De én örvendezni fogok az Úrban, és vígadok az én szabadító Istenemben.” (Hab3:17-18) Figyeljük meg a személyes döntés „én”-jét. Ahogyan egy király is lehet nyomorult a maga palotájában (1Kir21:5-6, Péld2:1-11), úgy a tömlöc megbilincselte és vérző lakói is énekelhetnek dicséretet (Csel16:25). Közben szomorkodunk a minket körülvevő dolgok miatt, folytonosan örvendezhetünk (2Kor6:10).

A Jak1:2 nem arra buzdít minket, hogy örvendezzünk a próbákban, mint olyanokban, hanem hogy a lelki megítélés cselekedetével tekintsük ezeket örvendeteseknek. Jakab itt három okot jelöl meg, amiért a keresztyéneknek ezt kell tenniük. „Tudván [teljesen meg lévén győződve], hogy a ti hiteteknek megpróbáltatása kitartást szerez.” Egyes tényeknek itt tovább kell fokozniuk az örömmet. Először is minden szenvedésünk és megpróbáltatásunk a hitünk próbái, s ez nagy kiváltság. Ha több lelki ítélőképességgel rendelkeznénk, azonnal észrevehetnénk, hogy amint az üdvözítő kegyelem közlése a lélekkel a legnagyobb, ebben a világban megadható áldás, úgy ennek a kegyelemnek a próbája, amit Isten dicsőségére használunk és alkalmazunk, a következő legnagyobb kegy. Az, hogy ez a kegyelem Istennek tetsző módon jelenjen meg, rendkívül fontos dolog. Így a hitem valódisága is abban mutatkozik meg, hogy legyőzi a világot, nagyobb gazdagságnak tartva Krisztus gyalázatát „Egyiptom kincseinél”; többre becsülve Isten mosolyát az emberek szemöldökráncolásának félelménél, szilárdan elviselve az üldöztetést, mikor mások elesnek (Mt13:21) – s ennek sok vigasztalást kell jelentenie a lelkek számára.

A hit bizonyításához próbákra van szükség

Másodszor, a hitnek ez a megpróbáltatása „kitartást szerez”. A próbák nemcsak a hit jóváhagyására szolgálnak, hanem a gyümölcsötztetésére is, tudniillik, hogy megteremhesse a békés gyümölcsöt. A több hit lehetővé teszi a számunkra, hogy valóban megnyugodjunk az Úrban és megálljunk a magunk lábán a bajokban, minél inkább hozzászokunk és türelmesek leszünk azokkal szemben. Amikor a hit Istenhez vonzza a szívet és Őrá irányítja az elmét, a lélek hozzáállása józanabb lesz és szívesebben engedelmeskedik Isten akaratának. A hit a szívünkben hozza azt az uralmat, amivel Isten rendelkezik az ember személye és élete felett, s

ez lecsillapítja a gonosz fellázadásokat Ellene. A hit biztosítja a szívet Isten szeretetétől és arról, hogy megéri Óbelé fektetni, s ez megerősíti a hívőt még a legnagyobb nyomorúságokban is. Amikor Siklágot felégették, Dávid javait elragadták és a feleségeit elvitték a filiszteusok, ő „megerősíté magát az Úrban, az ő Istenében” (1Sám30:6). Minél többet visel el a keresztyén szelíden, de kitartóan, annál többet lesz képes elviselni. A kegyelme ajándékainak izmai megerősödnek a használatban. Ha a próbák efféle gyümölcsöket teremnek, akkor vajon nem kell ezeknek örülnünk?

Harmadszor, „Boldog ember az, a ki a kísértésben kitart”. Miért? „Mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját.” Ez a jutalom adatik meg a győztesnek azon az eljövendő napon. S ebben a boldog várakozásban a lélek teljes örömmel tarthatja, ha most bajokat és üldöztetéseket szenved el. Az örömeinek tárgya nem a szenvedései, mert azok önmagukban véve fájdalmasok, hanem inkább azoknak az eredménye. Pál emlékeztette a zsidókat: a „vagyonotok elrablását örömmel fogadtátok, tudván, hogy néktek jobb és maradandó vagyonotok van a mennyekben” (Zsid10:34). Így volt Magával a Megváltóval is: „az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett” (Zsid12:2). S erről biztosította a követőit is: „Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem. Örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben” (Mt5:11-12). Amikor „dicsekedünk a háborúságokban” (Rm5:3) – mert felfogjuk ennek előnyeit mind itt, mind odaát – akkor „feletébb diadalmaskodunk” (Rm8:37).

A könyörgést és a dicséretet egyesíteni kell

„Hálát adván az Atyának, ki alkalmasakká tett minket a szentek örökségében való részvételre a világosságban” (Kol1:12). Ez a z imádságunk záró szakasza. Figyeljük meg, hogy benne az apostol példázza a buzdítását: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt.” (Fil4:6) Amikor a kegyelem trónjához járulunk, a könyörgésnek és a dicséretnek mindig együtt kell járniuk. Szeretetteljes hálát kell adni a már megkapott kegyelmi ajándékokért: az Isten ígéreteibe vetett magabiztos hitért; azért, hogy Ő biztosan megadja majd azokat a dolgokat, amiket kérünk, ha ezek az Ő dicsőségére és a mi legfőbb javunkra lesznek; azoknak a dolgoknak az örömteli várásáért, amiket elkészített a számunkra a magasságban. Ennek a versnek az általános kapcsolódása az előzőhöz világos. A betelésnek „az Isten akaratának megismerésével minden lelki bölcsességben és értelemben” (Kol1:9) a méltó járásban (Kol1:10), 1 türelmes tűrésben (Kol1:11) és a szeretettelje hálaadásban (Kol1:12) kell kifejeződni.

Ezeknek a dolgoknak a sorrendje nemcsak a hit analógiájának felel meg, hanem a szent megtapasztalásaiban is megerősítést nyert a kegyelemben való növekedésének különböző szakaszaiban. Isten akaratának ismerete (ahogyan az Íge ismerteti meg) köti le leginkább a Krisztusban csecsemő figyelmét, aki tudatában van a tudatlanságának. S ahogyan a Lélek kegyelmesen megnyitja a Szentírást az értelme előtt és alkalmazza azt a szívére, úgy törődik egyre jobban és jobban az Úr tiszteletével a napi életvitelében és válik gyümölcsözővé a jócselekedetekben. S amint még idősebbé válik és még több próbával a nyomorúsággal találkozik, egyre jobban felfogja az isteni megerősítésének szükségességét ahhoz, hogy ne csüggedjen el az élet terhei és az út nehézségei miatt; ne fáradjon bele a jócselekedetekbe, hanem fussa meg az előtte levő távot, és szelíden vesse alá magát Isten gondviselése minden rendelésének. Végül, mikor az útja végéhez közeledik, egyre többet foglalkozik a rá váró dicsőséges örökséggel, amivel majd örökre leszámol a bűnnel és a szenvedéssel. Minél jobban örvendezik (Kol1:11), annál jobban eltelik a hálaadás lelkével.

Ezeknek a dolgoknak a sorrendje itt egy fontos gyakorlati leckét is belénk sulykol, mégpedig a legalaposabb módon. Ez a hálaadás az Atyának nem az ima elején fordul elő, hanem

a végén. Ezzel arra utal, hogy közülünk senki sincs biztosítva arról, hogy közötté van azoknak, akiket „alkalmasakká tett... a szentek örökségében való részvételre”, amíg a korábban említett dolgok valamelyes mértékben nem találhatók meg benne. Nagy vakmerőség lenne azt feltételeznem, hogy alkalmas vagyok a mennyre, amíg nem igyekszem őszintén az Úrhoz méltóan járni, mindenben Neki tetszeni, gyümölcsözni a jócselekedetekben, s amíg nem bírom a magam lelkét türelemmel és hosszútűréssel, s nem örvendezek, amikor Krisztusért szenvedek üldöztetést. Nem mintha ezek a dolgok tennének alkalmassá engem a mennyre, mert ezek inkább annak bizonyítékai, hogy az isteni kegyelem formálta meg a lelkemet arra. Nem ezek a dolgok a kiváltó okai az én bejutásomnak a mennybe. Ezek csak a jelei annak, amit Isten már elvégzett bennem a dicsőséghez.

Isten „tett minket alkalmasakká”

Ugyanolyan fontos az is, hogy alaposan megfigyeljük itt az igeidőt. Ez nem ígélet, miszerint Isten majd alkalmasakká tesz minket az örökségre, s nem is utalás egy most folyó folyamatra, melyben alkalmasakká tesz. Egyes lelkészek a prédikációikban az úgynevezett „progresszív megszentelődésről” nagyon jogi módon kezelték ezt, s vittek bele ezzel kegyetlen rabszolgaságba Isten népe közül sokakat. Ez a zűrzavar olyan kifejezésekben mutatkozik meg, mint az „alkalmassá téve a dicsőségre”, „megérlelve a menny számára”. Valóban nagyon kevesen használják ezt az imádságot a hálaadásra az Atyának, amiért már „alkalmasakká tette” őket az örökségre.

A hívő „Őbenne vannak beteljesedve”

A jelen igeversünk lényegi jelentőségű és gyakorlati fontosságú dolgot állít elénk, bát olyat, amivel kapcsolatosan Isten legtöbb gyermeke sajnálatosan tudatlan manapság. Sokakat azok közül, akiknek az evangélium szabadságában kellene örvendezni, a törvénykezés rabszolgaságának valamely formája ejtett rabul. Viszonylag kevesen ujjonganak azzal önfeledt és lélekemelő tudattal, hogy „Őbenne vannak beteljesedve” (Kol2:10). Ha ennek az egyedüli következménye csak a békességük megzavarása és az örömük felhőbe borítása lenne, az efféle gonoszságok szintén komoly erőfeszítést igényelnének a kijavításuk végett. Emellett ennek a meggyőződésnek a hiánya (ami pedig az ő törvényes osztályrészük) gyalázatot hoz az Úrra, elszívja az energiáikat, elhomályosítja a kegyelmi ajándékaikat és bizonytalanná teszi a lelkiállapotukat mind önmaguk, mind mások számára.

Ennek a gonoszásznak az egyik formája sokakban megtalálható, akik világosan ismerik annak alapjait, ahogyan Isten igazzá teszi az istentelent. Ők azt állítják, hogy miután valaki megízlelte annak áldottságát, „a kinek hamissága megbocsáttatott, vétke elfedeztetett” (Zsolt32:1), még sokat kell tenni addig, amíg a lélek készen áll a belépésre az örök nyugalomba. Ők azt vallják, hogy a megigazulás után a léleknek át kell mennie a megszentelődés folyamatán, s ezért marad még egy időre az ellenséges világ próbáiban és összecsapásaiban. Ennek az elképzelésnek a túlsúlya megmutatkozik sok prédikációban, megannyi dicséretben, de különösen az imákban, mert miközben sok keresztyéntől lehet hallani könyörgéseket arra, hogy alkalmassá tétessen, valóban ritkán hallunk olyat, aki hálát ad az Atyának, amiért alkalmassá tett minket a szentek örökségére. Azok, akik ilyen benyomásokat táplálnak, soha nem tudhatják, mikor fejeződik be a folyamat, és nem is mondhatják semmiféle meggyőződéssel egy haldoklónak: „Higyj az Úr Jézus Krisztusban, és idvezülsz mind te, mind a te házadnépe!” (Csel16:31) itt és most, mert az homlokegyenest ellentmond a saját elképzeléseiknek.

Bárki megláthatja, hogy azokat, akik ezzel a nézettel fáradoznak, a saját tapasztalataik és megfigyeléseik rendítik meg. Látják azokat, akiket határozottan keresztyéneknek tekintenek ennek a folyamatnak a különböző szakaszaiban, s ha ennek szemlélése az, amit ők „tökéletes

megszentelődésnek” neveznek, akkor – amennyire észrevehetjük – milyen kevés esetben valósul meg ténylegesen a dicsőségre való felkészítés! A halálos ágyukon a legkiválóbb szentek is teljesen elégtelennek vallják meg az általuk elért eredményeket! Mégis sokan, akik a leginkább ortodoxoknak tartják magukat, ragaszkodnak ahhoz, hogy miközben a megigazulás egyszeri, befejezett cselekedet, „a megszentelődés progresszív folyamat”. Ha ez alatt a növekedést értik a kegyelemben, és ennek megmutatkozását ebben az életben, akkor nincs ellenvetés, de ha a mennyre való felkészülést, s ennek a felkészülésnek kell lennie a hívő nagy életcéljának, akkor a kifejezést el kell utasítani, mit Istenre gyalázatot hozót és a lelket rabszolgaságba taszítót – mert nyilvánvaló ellentmondása a most vizsgált igeszakasznak.

Három nélkülözhetetlen képesítés a mennyországhoz

Ez a három (és nincs más vagy több) nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy bármelyik bűnöst alkalmassá tegyék a mennyországra. Először is, az illetőnek eleve elrendeltnek kell lennie az Atya által, ami végbement „az irgalom edényein, melyeket eleve elkészített a dicsőségre” (Rm9:23). Másodszor, érvényes törvényszéki jogosultsággal és jogcímmel kell rendelkeznie az örökségre. A hívő bűnösnek ezek Krisztus érdemeiben vannak meg, Aki az Ő egyetlen áldozatával „örökre tökéletesekké tette a megszentelteket” (Zsid10:14). Harmadszor, gyakorlatilag kell felkészíteni őt Isten országára a Szentlélek megújító cselekedete által. Ahogyan egy természetes csecsemő is a részeit tekintve teljesnek születik (de nem a fejlődés vonatkozásában), s emiatt nem lehet új tagot vagy képességet hozzáadni – de a tagok [képességek] képesek bővülni teljesebb kifejeződéssel és világosabb megnyilvánulással – úgy van a lelki csecsemővel is Krisztusban. „A ki pedig minket erre [az eljövendő dicsőségre (lásd a szövegkörnyezetet)] elkészített, az Isten az, a ki a Lélek zálogát [bizonyítékát] is adta minékünk.” (2Kor5:5)

Isten, a Lélek munkája a megújításban örökkévalóan befejezett. Nincs szüksége növelésre vagy csökkentésre. Ugyanaz mindegyik hívőben. A legkevesebb sem adatik majd hozzá a mennyben: egyetlen kegyelmi ajándék, szent vonzalom vagy hajlam sem, ami már most ne lenne benne. A Lélek munkájának egésze a megújulás pillanatától a megdicsőülésünkig azoknak a kegyelmi ajándékoknak a tényleges működésbe hozása, amiket Ő már kimunkált bennünk. S bár az egyik hívő a másiknál jobban bővelkedhet az igazság gyümölcseiben, egyikük sem jobban megújított a másiknál. A Léleknek ez a munkája, amiben az Isten örökkévaló beteljesedésére történő alkalmasságunk áll, mindenkiben egyformán megvan, aki a Lélektől született. A Krisztusban haldokló csecsemő ugyanúgy képes a magasztos közösségre Istennel, mint Pál apostol a megdicsőült állapotában.

Az alkalmasságunkat a mennyre pont az itt használt kifejezések bizonyítják. Először is „örökségnek” nevezi, s az nem olyasvalami, amit jócselekedetekkel vásárolunk meg, illetve nem önmegtagadással és önmagunk megöklésével szerzünk meg. Elsődlegesen ez az, amihez a gyermek az atyjával fennálló kapcsolata folytán jut, mint koronához, amit egy földi király fia örököl. Ebben az esetben ez az örökség annak folytán a miénk, hogy Isten fiai vagyunk, amiké ténylegesen az újjászületéskor válunk. „Ha pedig gyermekek, örökösök is; örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak” (Rm8:16-17). A következő ígevers (Kol1:13) elmondja nekünk, mi ez az „örökség”: „az Ő szerelmes Fiának országa”, amibe már átvitt minket. Krisztus örököstársainak osztozniuk kell az Ő királyságában. Ő már most „tett minket királyokká és papokká” (Jel1:6).

Másodszor, ez a „szentek” öröksége. A keresztyének attól a legelső pillanattól kezdve szentek, hogy üdvözítő módon hisznek Krisztusban, mert pont ama vér által szenteltettek meg vagy váltak szentekké, ami a megszerezte a bűnbocsánatukat (Zsid13:12). Minden keresztyén lényegileg akkor szenteltetett meg, amikor a Lélek felkente, akár úgy tekintjük ezt, mint

elkülönülést a bűnben halottaktól, akár úgy, mint megszentelődést Istennek, akár úgy, mint megszentelődést az elváltozás által az Ő képére és hasonlatosságára.

Harmadszor, ez „a szentek öröksége a világosságban”. Mi „alkalmasakká tettünk” erre, mert az újjászületés által „a világosság gyermekeivé” váltunk (1Thessz5:5). Abban az időben „szabadultunk meg a sötétség hatalmából” és kaptunk elhívást „az ő csodálatos világosságára” (1Pt2:9). A természetünkénél fogva teljesen alkalmatlanok voltunk erre az örökségre, de a Lélek kegyelmes működésének köszönhetően most már alkalmasak vagyunk rá, mert Ő tett minket fiakká, örökösökké.

Az igazi hívő alkalmas a mennyre

Valóban szörnyűséges abszurditás tagadni azok alkalmasságát a mennyei örökségre, akikről Isten kijelenti: „de megmosattattatok, de megszenteltettetek, de megigazítottatok az Úr Jézusnak nevében és a mi Istenünk Lelke által” (1Kor6:11); „akiket most „megbékéltetett” (Kol1:21); „közel valókká tett a Krisztus vére által” (Ef2:13), akikben az Ő Lelke lakozik és akiknek úgy örvendezik, mint az Ő fiainak, s ezt mondja nekik: „minden a tiétek” (1Kor3:21). Spurgeon helyesen mondta: „Az igazi hívő alkalmas a mennyre itt, ebben a pillanatban. Ez nem jelenti azt, hogy ő büntelen, hanem hogy el lett fogadva a Szerelmesben, be lett fogadva a Családba és isteni elfogadással vált alkalmassá arra, hogy a szentekkel együtt éljen a világosságban.” Nincs szükség a fegyelmezés finomító folyamatára, felkészülésre a részünkről, progresszív megszentelődésre vagy növekedésre a kegyelemben ahhoz, hogy a Krisztusban csecsemő alkalmassá váljon a Paradicsomra. Ez az igazság döntő módon mutatkozik meg a haldokló gonosztevő esteében, aki az üdvözítő hite első napján azonnal átkerült az elítéltek bitófájáról a szentek örökségébe a világosságban.

Miért hagyja Isten a keresztyént még egy ideig ebben a világban, ha máris alkalmas a mennyországra? Az Ő saját dicsőségére. Mint a kegyelmének emlékművét, mint az Ő megkülönböztető szeretetének a példáját, mint az Ő elégséges kegyelmének a tanúját, mind az Ő hűségének a bizonyítékát a gyengeségeinek elhordozásában és a szükségleteinek a kielégítésében. Azért, hogy lehetőséget adjon neki a tisztelésére azon a helyen, ahol akkora gyalázatot hozott korábban Rá. Azért, hogy sóként szolgálhasson a romlott társadalomban.

Köszönje meg minden keresztyén buzgón az Atyának, hogy alkalmassá tette őt az örök dicsőségre. A „test” levetkőzése a halál pillanatában nem minősítés a mennyre, hanem az alkalmatlanság megszüntetése.

25. fejezet: Ima a testvéri szeretetért (1Thessz3:11-13)

„Maga pedig az Isten és a mi Atyánk, és a mi Urunk a Jézus Krisztus egyengesse meg a mi útunkat ti hozzátok! Titeket pedig gyarapítson az Úr és tegyen bőségesekké az egymás iránt és mindenki iránt való szeretetben, a milyenek vagyunk mi is ti irántatok; hogy erősekké tegye a ti szíveteket, feddhetlenné a szentségben, a mi Istenünk és Atyánk előtt, a mikor eljő a mi Urunk Jézus Krisztus minden ő szenteivel egyetemben.” Őt dolog van, amik felhívják magukra a figyelmünket ezzel az imádsággal kapcsolatban. Először is a szövegkörnyezete: elmélkednünk kell az előző versekben mondottakon ahhoz, hogy értékelni tudjuk a 11. versben elhangzó kérést. Második a hevessége, amire az „éjjel-nappal nagy buzgón esedezünk, hogy megláthassuk a ti orcáztatokat” kifejezés utal (1Thessz1:10). Harmadik a címzettjei: Isten az Atya és az Ő Fia a közbenjárói minőségében (1Thessz1:11). Negyedik a kérései, szám szerint kettő (1Thessz1:11-12). Ötödik a célja: hogy a szívük megerősödhessen, „feddhetlen a szentségben” (1Thessz1:13). Legyen a Szentlélek a Vezetőnk, miközben megpróbáljuk feltölteni ezeket a körvonalakat!

Egy korábbi időpontban Pál a misszionárius munkája során, Silással és a fiatal Timótheussal együtt felkeresték Thesszalonikát (most Szaloniki a neve). Eredetileg Ázsiában akarta prédikálni az evangéliumot, de azt megtiltotta neki a Lélek: utána Bithiniába akart menni, de a Lélek ismét útját állta (Csel6:6). Tróásba érve az isteni akaratot az apostol éjszakai látomás útján ismerte meg, melyben egy „macedón férfi” állt meg előtte, aki arra kérte, hogy „Jer által Macedóniába, és légy segítségül nekünk!” (Csel16:9) Pál és társa először nagyon rövid látogatást tettek Filippiben, ahol áldást jelentettek Lídia és a házanépe számára. Az ellenség heves ellenállást szított, ami azt eredményezte, hogy Pált és Silást megvesszőzték és börtönbe vetették: csakhogy Isten közbelépett a kegyelem csodájával és ez végül a szabadulásukat eredményezte. Filippiből mentek Thesszalonikába, ahol volt a zsidóknak zsinagógájuk, amit Pál is felkeresett és három szombatot is magyarázta nekik az Írásokat. De az 1Thessz1:9 és a Csel17:1-10 összehasonlításából mégis világosnak tűnik, hogy a többség, akik e rövid látogatás során üdvösségre jutottak ebben a városban, pogányok voltak.

Az ellenség szembeszegülése

A kígyó ellenségessége Thesszalonikában is majdnem olyan keserűen mutatkozott meg, mint Filippiben, így a rövid ott-tartózkodás után az atyafiai „azonnal, azon éjszakán elküldék Pált Silással egyetemben” (Csel17:10). De bármennyire rövid volt is a látogatásuk, a magot elvetették, Isten áldása megnyugodott a prédikált Ígén, s hatékony bizonyosságot tettek az Ő nagy nevének dicsőségére. Olyannyira, hogy az Ő szolgája ezt jelentette ki ennek a csecsenő gyülekezetnek: „Úgy hogy példaképekké lettetek Macedóniában és Akhájában minden hívőre nézve. Mert nemcsak Macedóniában és Akhájában zendült ki tőletek az Úr beszéde, hanem minden helyen is híre terjedt a ti Istenben vetett hiteteknek” (1Thessz1:7-8) Az pedig, hogy micsoda fájdalmat kellett okoznia ezeknek a fiatal és meg nem erősödött megtérteknek a hátrahagyása és mennyire vágyott Pál arra, hogy Ismét velük lehessen, kiderül a kijelentéséből: „Mi pedig, atyámfiak, a mint elszakasztatánk tőletek egy kevés ideig, arczra, nem szívre nézve, annál buzgóságosabban, nagy kívánsággal igyekeztünk, hogy szemtől-szemben láthassunk titeket. Azért menni is akartunk hozzátok, kiváltképen én Pál, egyszer is, kétszer is, de megakadályozott minket a Sátán.” (1Thessz1:17-18)

Pál nem volt sztoikus fatalista, aki úgy okoskodhatott volna, hogy nem szükséges neki törődni e Krisztusban csecsemő jólétével, mert miután Isten elkezdte a jó munkát bennük, egészen biztosan folytatni is fogja azt a befejezésig. Egyáltalán nem így volt. Attól félt, hogy megbotránkozhatnak az ellenálláson és megdöbbenhetnek az Ő követének menekülése miatt.

Pál nem volt biztos benne, hogy a fiatal hitünk vajon képes-e kiállni ennyire durva sokkokat. Ezért elküldte az egyik társát, hogy kérdezősködjön az állapotukról és segítsen nekik. „Annakokáért én is, mivelhogy tovább már nem tűrhetém, elküldék, hogy megismerjem a ti hiteteket, ha nem kísértett-é meg valami módon titeket a kísértő, és nem lett-é hiábavaló a mi fáradságunk?” (1Thessz3:5) Alaposan gondolják át az olvasók az apostol eme szavait és őszintén kérdezzék meg maguktól ennek a kijelentésnek az értelmét.

Áldott dolog látni, hogyan állítja fel Isten a próbák és a vigasztalások egyensúlyát a népe számára. Az apostolt nagyon megviselte ezeknek a fiatal hívőknek a helyzete, de aztán Isten kegyelmesen megadta neki a szívbéli enyhülést. „Most pedig, a mikor megérkezett hozzánk Timótheus ti töletek, és örömhírt hozott nekünk a ti hitetek és szeretetetek felől, és arról, hogy jó emlékezéssel vagytok irántunk, mindenkor kívánván látni minket, miképen mi is titeket; ezáltal megvigasztalódtunk reátok nézve, atyámfiai, minden mi szorongattatásunk és szükségünk mellett is, a ti hitetek által” (1Thessz3:6-7). Milyen kegyelmesen időzíti Isten a könnyörületességét! A Timótheus által hozott jó hírek volt pont az a szíverősítő, amire Pál leterhelt lelkének most szüksége volt. De figyeljük meg a sorrendet, amiben a két dolgot említi az 1Thessz3:6-ban. Nem elsőnek említi a jó emlékeiket róluk és a vágyakozásukat arra, hogy ismét láthassák őt. Nem, inkább a „hitükről és szeretetükről” szóló jó híreknek adja az elsőséget – számára az volt a legnagyobb és legfőbb dolog a hírnöke „jó híreiben”! Mennyire jellemző ez Krisztus szerény hírnökére! A „hitetek és szeretetetek” szavak rövid, de átfogó megfogalmazása volt a lelki esetüknek: ha ezeket a kegyelmi ajándékokat egészséges módon használták, akkor Pál tudta, hogy semmi komoly bajuk nem lehet.

Pál gyöngéd vonzódása a thesszalónikabeli szentekhez

„Mert szinte megelevenedünk, ha ti erősek vagytok az Úrban. Mert milyen hálával is fizethetünk az Istennek ti érettetek, mindazért az örömért, a melylyel örvendezünk miattatok a mi Istenünk előtt?!” (1Thessz3:8-9) Megint mennyire feltárják ezek a szavak az apostol lelkét! Egyetlen anya szíve sem dobog gyöngédebb vonzalommal a gyermeke iránt, mint az igazi evangélista vagy pásztor szíve a saját hitbéli gyermekei iránt. Az ő öröme a lelki fejlődésükben rejlik: „szerelmes atyámfiai, a kik után úgy vágyakozom, ti én örömöm és én koronám” (Fil4:1). Pál így tekintett a megtértjeire. Egy másik apostol mondta: „Nincs annál nagyobb örömem, mintha hallom, hogy az én gyermekeim az igazságban járnak.” (3Jn4) Viszont egyetlen anya sem szenved el a bánat nagyobb kínjait a gyermekei betegsége vagy önféjűsége felett, mikor felnőnek, mint Isten igaz szolgája, mikor látja azok visszacsúszását vagy hitehagyását, akik az ő szolgálata alatt tettek hihető hitvallást. Ennyit a jelen igeszakaszunk környezetéről, illetve ennek az imának az okáról.

„Mikor éjjel-nappal nagy buzgón esedezünk, hogy megláthassuk a ti orczátokat, és kipótolhassuk a ti hitetek hiányait.” (1Thessz3:10) A fiatal thesszalónikabeli keresztyének „mindenkor kívánták látni” Pált és a társát (1Thessz3:6) és válasza letek Pálnak és a társainak szívében. A nyelvezet, amit Pál használ itt, jelzi a vágya hevességét és a könyörgése buzgóságát. Az imádsága nem hűvös és mechanikus, hanem buzgó és kitartó volt. Az itt az „imádkozunk” kifejezéssel fordított szó [a King James angol változatban, Károlinál „esedezünk” – *a ford.*] azt jelenti „könyörgünk”: mint a „kér” szó is a leprás részéről, aki a végszükségében és mély vágyakozásában könyörgött az Úrnak, hogy gyógyítsa meg (Lk5:12). Nem a lélektelen vagy a szóvirágoktól ékes könyörgés az, ami lehozza a válaszokat fentről, hanem „az igaz buzgóságos könyörgése” az „igen hasznos”. Egyeseket jobban foglalkoztat az ékesszólás és a nyelvtani helyesség, mint a lelkük és a szívük állapota – amivel Isten mindig is törődik. Amikor a lélek tényleg vágyik valamilyen konkrét kegyre Istentől, ennek a vágyakozásnak az őszinteségét és a hevességét nemcsak buzgó kiáltás az Istenhez fogja bizonyítani, hanem a tolakodás is – „éjjel-nappal” kér, keres, kopogtat, míg a kérése teljesül.

A valódi imádság küzdelem Istennel

Miért kell annyi erőfeszítés és fáradozás, látva, hogy Isten teljes mértékben ismeri minden szükségletünket és meg is ígérte a betöltésüket? Mindenekelőtt a kegyelmi ajándékaink működtetése végett. Istennek tetszik próbára tenni a hitünket és a türelmünket, mert semmi sem tiszteli Őt jobban és jár az Ő kedvében, mint az, ha látja a népét azért könyörögni, amit látszólag megtagad tőlük, mint a kananeus asszony esetében is (Mt15:28). A valódi imádság nem gyerekjáték. Elmélkedj az apostolnak a római szentekhez szóló buzdításán: „tusakodjatok velem együtt az imádkozásokban” (Rm15:30). Ezt az ígét a tornászversenyektől kölcsönzi, ahol a versenyzők minden erejüket bevetették. Ha győzni akarunk Istennél, akkor mindent be kell vetnünk, ami csak megvan bennünk, „fel kell serkennünk” (Ézs64:6) Isten megragadásához. S ez van feljegyezve Epafrásról is kolossébeliek érdekében: „mindenkor tusakodván ti érettetek imádságaiban, hogy megállhassatok tökéletesen és teljes meggyőződéssel az Istennek minden akaratjában” (Kol4:12). Az efféle imádkozás került valamennyibe Epafrásnak! Igen, s az efféle imádkozásnak volt valamennyi eredménye?

A mi imádkozásunk sajnálatosan hiányos

S vajon nem épp ezen a ponton oly súlyosan hiányos az imádkozásunk? Túlon túl mechanikus és formális. A lelki hév, a lélek erőfeszítése, a valódiság hiányzanak. Valaki azt válaszolhatja erre, hogy vajon nem az én kiváltságom a hit működtetése vagy az elfogadható és hatékony könyörgés, amikor azt akarom? Nekem nincs saját lelkierőm. Néha csodálkozunk, hogy mit is ért ez alatt a nyelvezet alatt és attól félünk, hogy a leggyakrabban súlyos tévedés folyománya, vagy üres mentegetőzés, amely mögött a halogató lelkek megbújni igyekeznek. Teljesen tévesen képzelet a keresztyén, hogy kevesebb lelki képessége és ereje van, mint amennyi természetes. A tény az, hogy az ember, legyen újjászületett vagy újjá nem született, függő teremtmény, teljes mértékben az Alkotójától függ minden lélegzetvételért, amiket belélegez, minden gondolatáért, amiket elgondol, minden cselekedetért, amiket megtesz, legyenek azok lelkiek vagy természetesek, mert „ő benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Csel17:28). Az ember felfuvalkodhat a saját önteltségétől, dicsekedhet a szabad akaratával, és képzelheti azt, hogy ura önmagának, de ezzel csak becsapja önmagát és tagadja a teremtményi mivoltát.

Mikor Pilátus azzal hengegett Krisztusnak, hogy „Nem tudod-e hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?”, Ő így válaszolt: „Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked” (Jn19:10-11). Bár a császár hatalmával felruházott római tisztviselő, Pilátus mégis teljesen tehetetlen volt, s nem volt meg több eredendő és önálló ereje egy természetes cselekedet végrehajtására, mint egy élettelen agyagdarabnak, amíg Isten meg nem adta azt neki. A Szentírás világos tanítása az, hogy az embernek egy szemernyivel sincs több természetes ereje önmagában és önmagától, mint amennyi lelki ereje van. „Hanem emlékezzél meg az Úrról, a te Istenedről [a Vele fennálló kapcsolatról és a Tőle való teljes függőségedről], mert ő az, a ki erőt ad néked a gazdagságnak megszerzésére” (5Móz8:18), azaz Ő az, Aki ellát téged egészséggel, erővel és bölcsességgel a természetes cselekedetek megtételéhez, s egyedül Ő az, Aki meghatározza a sikereidet azokban. „Mert nem vette észébe [de akkor is ez a tény!], hogy én adtam néki a búzát, a mustot és az olajat, és én sokasítottam meg ezüstjét és az aranyat, a mit ők a Baálra költöttek.” (Hós2:7)

Milyen hatással van rád az efféle hiedelem? Milyen gyümölcsöket terem a napi életedben? Vajon pusztán csak a mohamedán fásultságot és a fatalista tétlenséget, vagy visszavezet Istenhez, hogy az Ő felhatalmazását keresd mindenért? A Szentírás nemcsak a teremtmény függőségét tárja fel az Alkotójától, a benne rejlő tehetetlenséget, hanem azt is tanítja, hogy azt ember felelős teremtmény, racionális és erkölcsi lény, aki számadással tartozik

Istennek minden gondolatárét, szaváért és tettéért. Ebben is „hiszel”? Ha nem, akkor a meggyőződésed súlyosan téves. Felelősséggel tartozol az Alkotód dicsőítéséért, a behódolásért az Ő tekintélyének, s hogy megcselekedd azokat, amik az Ő kedvére valók. De, válaszolod, én nem vagyok képes ezt megtenni. Igaz, sőt ugyanúgy nem tudod a kertetet sem felásni, amíg Isten nem ad hozzá erőt, vagy odafigyelni a pénzügyeidre, amíg Ő nem ad neked bölcsességet. Ezért csak heverészel tétlenül az ágyban? A különbség az erőnk és az erőtlenségünk között a természeti és lelki tettek megtételében az, hogy a szívünk idegenkedik az utóbbtól. A természeti ember gyűlöli Istent, s a Lélek dolgai bolondságok a számára. Szereti az anyagi dolgokat, és ezért hajszolja azokat buzgón.

„Nincs nektek, mert nem kéritek”

Hozzuk le ezt a dolgot egy nagyon egyszerű és gyakorlati szintre. Adott egy háziasszony, aki szeretne süteményt készíteni. Tegyük fel a szemléltetés kedvéért, hogy Isten kegyelmesen megengedte neki minden hozzávaló megvásárlását. Ebben az esetben, ha nem használja az Istentől a feladat sikeres befejezéséhez adott bölcsességet, ha nem koncentrálja a gondolatait arra, amivel foglalkozik, ha gondatlanul követi a recept előírásait és a sütemény nem sikerül, az kinek lesz a hibája? Isten felruházott téged értelemmel, megadta neked a Lelkét és az Ígését, hogy tanítson, s megparancsolta, hogy Őt hívd segítségül minden evilági és lelki szükséglet kielégítéséhez. Ki a hibás, ha nem teszed a magadévá és nem használod bölcsen ezeket a kegyelmi ajándékokat? Krisztus nélkül semmi sem cselekedhetünk (Jn15:5), de Általa megerősítve „mindenre van erőnk” (Fil4:13). Üres mentség tehát, gonosz képmutatás előhozakodnunk a tehetetlenségünkkel, mint enyhítő körülménnyel a hidegségünkre és a formalitásunkra az imádkozásban, valamint arra, hogy miért nem könyörgünk buzgón és hevesen a kegyelem trónjánál.

Miután többet időztünk az apostol imájának hevességénél, mint az eredetileg terveztük, térjünk most vissza arra a vágyra, ami azt kiváltotta, nevezetesen, hogy „kipótolhassuk a ti hitetek hiányait” (1Thessz3:10). Ezek a szavak először is feltárják azt az emelt mércét, amit az Úrnak e szolgálója maga előtt tartott, valamint a magasztos szolgálati szintet, amire törekedett. Annak ellenére, hogy Timótheus épp akkor hozott Pálnak „jó híreket” a „hitetek és szeretetek felől” (1Thessz3:6), az mégsem elégítette ki őt, mert tudta, hogy „még igen sok föld maradt elfoglalni való” (Józs13:1). Legyen hálás a pásztor, amikor a juhait egészséges állapotban látja, de egyben munkálkodjon is a további növekedésükért.

Másodszor, ezekben a szavakban látjuk Pál hűségét. Ő nem a hiúságukat táplálta a sikereik dicsérésével, hanem értésükre adta, hogy egyáltalában nem volt okuk az önelégültségre, mert még mindig volt helye sok fejlődésnek, s tovább kellett nyomulniuk azok felé a dolgok felé, amik még előttük álltak. Adjon a szolgáló a elismerést azoknak, akiknek ez kijár, de szorgalmasan igyekezzen elkerülni a túlzott dicséretet, tudva, hogy „a hízelkedő száj romlást szerez” (Péld26:28).

A hitükből hiányzó dolgok

„Hogy... kipótolhassuk a ti hitetek hiányait [a görögben is többes számú]” (1Thessz3:10). Mennyi hitvalló keresztyén utasítana vissza egy ilyesféle kijelentést! Igen, néhányan Isten saját népéből nagyon beteg állapotban vannak és rendkívül hiper-érzékenyek arra, hogy a saját szegény érzéseik sérüljenek, ha efféle vádakkal illetnék őket. Mégis tény, hogy a legtöbb lelki és felnőtt keresztyénnek a hitéből hiányoznak dolgok. Először is a terjedelme tekintetében: az Íge hány részét nem értette még meg, s a parancsolatai és az ígéretei közül hányat nem tett még a magáévá? Másodszor, a működése vonatkozásában: nincs meg belőle az a gyümölcs, aminek meg kellene lenni a mindennapi életünkben. Harmadszor,

tekintsük itt a „hitet” kegyelmi ajándéknak is: s akkor a sötétség és a kételkedés mennyire elcsúfítják még a legjobbakat is közülünk! Így volt ez ezekkel a thesszalónikabeliekkel is. Pont ahogyan Pál a római szenteket vágyta látni, „hogym valami lelki ajándékot közölhessen velük” (Rm1:11), úgy vágyta látni ezeket a fiatal thesszalónikabeli megtérteket, hogy további segítségükre lehessen.

„Hogy... kipótolhassuk a ti hitetek hiányait [a görögben is többes számú]” (1Thessz3:10). Az önzés húzódik meg a sértődékenységnk mögött, ami neheztel a tudatlanságunkra utaló célzás miatt. Ó, mikor tanuljuk már meg, hogy a góg – még a hitetlenségénél is jobban – a fő ellenségünk az előrejutás során Isten dolgaiban! Minél bölcsebb valaki, annál jobban a tudatában van a tudatlanságának vagy a tudása csekély mivoltának. Csak az öntelt újonc, akinek csak felszínes ismeretei vannak a dolgról, képzelet azt, hogy a mestere annak és utasít vissza minden további tanítást az atyjafiai részéről. „Ha pedig valaki azt hiszi, hogy tud valamit, még semmit sem ismer úgy, a mint ismernie kell.” (1Kor8:2) Mint azt oly gyakran mondtunk, a siker titka a keresztyén életben az, hogy úgy folytassuk, ahogyan elkezdtük. S egyebek mellett ez azt jelenti, hogy ki kell ürítenünk magunkból az önelégültséget, kisgyermekként viselkedve Isten előtt, megőrizve a tanítható lelket, s mindezt egészen életünk végéig. Ha kitartunk mindezekben, akkor naponta a tudatában leszünk, mennyi minden hiányzik még a hitünkben, s üdvözlünk majd minden elérhető segítséget függetlenül attól, hogy milyen gyenge az eszköz.

Pál imádsága értük

Mivel Pált a gondviselés visszatartotta a vágya azonnali elérésétől, ezért imádkozott az új megtértekért és ezt írta nekik: „Maga pedig az Isten és a mi Atyánk, és a mi Urunk a Jézus Krisztus egyengesse meg a mi útunkat ti hozzátok!” (1Thessz3:11). azaz, ez az imádság, mint a Pál legtöbb levelének elején megtalálható „kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól” egyszerre szól az Atyához és a Fiúhoz, az Ő közbenjárói minőségében. Ebben látjuk a Megváltó abszolút istenségét, mert az imádás cselekedete volt itt megadva Neki, s az Ő isteni törvénye határozott: „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj.” (Mt4:10) Konkrétan meg van nekünk tiltva, hogy isteni tiszteletet adjunk bármely teremtménynek. Mikor az elámult János leborult az angyal lábai előtt, hogy imádjá, ő azonnal ezt mondta neki: „Meglásd, ne tedd” (Jel22:9). Ahelyett, hogy az angyalok alkalmas alanyai lennének az imádatnak, ahogyan azt Róma istenkáromló módon tanítja, az isteni rendelet az, hogy „imádják őt az Istennek minden angyalai” (Zsid1:8), Aki, mint azt a szöveggörnyezet megmutatja, a megtestesült Fiú. Az Atyával egylényegű és egyformán örökkévaló, ezért mindenki azt a parancsot kapja, hogy „mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát. A ki nem tiszteli a Fiút, nem tiszteli az Atyát, a ki elküldte őt” (Jn5:23).

Az imát a Fiúhoz kell irányítani

Az imákat nemcsak Istenhez kell címezni Krisztus nevében, hanem Krisztushoz is, mint a mi Urunkhoz és Megváltónkhoz. Amikor Júdás utódját megválasztották az apostolok, az Úrhoz imádkoztak (Csel1:2-4). Eltekintve attól a tényről, hogy „az Úr” mindig Krisztusra utal (hacsak nincs valami az igeszakaszban, ami világosan megkülönbözteti az Atyát Tőle), a Jn6:70 és a 15:16 arra köteleznek minket, hogy ezt az utalás a Fiúra vonatkoztassuk. A haldokló István konkrétan az Úr Jézushoz intézte a kéréseit (Csel7:59-60). A Csel9:14-ből és a 21-ből világos, hogy a korai keresztyének között megszokott dolog volt „az Ő nevével segítségül hívni”, azaz Neki könyörögni. A tarsusi Saulus a megtérésekor azt a parancsot kapta, hogy az Úr nevével hívja segítségül (Csel22:16). Annyira kiemelkedő jellemző volt ez az őskeresztyének életében, hogy a jellemző megnevezésüket is innen kapták: „a kik a mi Urunk Jézus Krisztus nevével segítségül

hívják bármely helyen” (1Kor1:2). Timótheus is azt az utasítást kapta, hogy „tisza szívből hívja segítségül az Urat” (2Tim2:22).

Most rátérünk az imádság két kérésének a vizsgálatára: az egyik közvetlenebbül Pálra, a másik a thesszalonikabeliekre vonatkozik. Az előbbit a 11. vers jegyzi fel: „Maga pedig az Isten és a mi Atyánk, és a mi Urunk a Jézus Krisztus egyengesse meg a mi útunkat ti hozzátok!” Először is, ez a kérés egy utazásra vonatkozott. Másodszer, egy szolgálati útra. Harmadszor, aki utazni kívánt, tapasztalt volt és azt akarta, hogy az Úr vezesse a lépteit. A kifejezések (és ezek a kérés jogos és egyszerű elemzése) azonnal világossá teszik, hogy van itt valami, ami mindannyiunk számára érdekes és fontos: ez a kérés a mi javunkra – a tanításunkra és az útmutatásunkhoz – lett végérvényesen feljegyezve. Elmélkednünk kell a Szentírás minden egyes verse felett, igyekezve megállapítani, hogy abban mi biztosít majd segítséget az életünk részleteihez. Isten Ígéje a lábaink számára lámpásként és az utunkhoz világosságként adatott meg nekünk – hogy azon járjunk – tévedhetetlen vezetőként igazgatva az utunkat a világ útvesztőiben. Más szóval, az apostol itt példát hagyott nekünk, amit bölcs dolog követni.

Függünk Isten akaratától és attól, mit tesz lehetővé a számunkra

A legerősebb akaratú és a legelszántabb személy ezen a Földön sem képes még száz méternyi utat sem megtenni, amíg Isten nem teszi ezt neki lehetővé. „Nosza immár ti [a korholás szavai], a kik azt mondjátok: Ma vagy holnap elmegyünk ama városba... A kik nem tudjátok mit hoz a holnap... Holott ezt kellene mondanotok: Ha az Úr akarja és élünk, ím ezt, vagy amazt fogjuk cselekedni.” (Jak4:13-15) Még ha meg is engedi Isten a tervünk megvalósítását, az nagyon távol áll annak kimondásától, hogy meg is fogja áldani azt. Mennyire szemlélteti ez azt, amit az Alkotónktól való teljes függőségünkről mondtunk! A most előttünk álló ígeversben látjuk, hogy ennek a ténynek, ennek az igazságnak milyen hatást kell gyakorolnia ránk. Ellensúlyoznia kell az önelégültségünk lelkületét. Az Úrhoz kell fordítania minket, az Ő engedelgyét keresve mindenben. Pontosan ezt tette itt az apostol: elismerte a függőségét Istentől és könyörgött Neki a thesszalonikai útját illetően.

„Tudom Uram, hogy az embernek nincs hatalmában az ő útja, és egyetlen járókelő sem teheti, hogy irányozza a maga lépését!” (Jer10:23) Milyen kevés hitvalló keresztyén hisz ebben! De akkor is ez az igazság és ezért kapjuk a parancsot: „Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből; a magad értelmére pedig ne támaszkodjál. Minden te útaidban megismered őt; akkor ő igazgatja a te útaidat” (Péld3:5-6), de mégsem a mi közreműködésünk nélkül. Isten racionális teremtményeknek, erkölcsi képviselőknél tekint bennünket ezért van megkövetelve tőlünk, hogy teljes mértékben bizzunk Benne, tagadjuk meg a saját értelmünk illetékességét, és ismerjük el Őt minden viselt dolgunkban. „Az Úr szilárdítja meg az igaz ember lépteit” (Zsolt37:23) – nem a gonoszt emberét, bár az ő lépései is „el vannak rendelve” vagy ki vannak jelölve. Néha Isten engedi, hogy a magunk útját járjuk, ahogyan tette azt az ókori Izraellel is, s akkor elszalasztjuk a Tőle származó legjobbat, s Ő „és ösztövérséget bocsát a lelkünkbe” (Zsolt106:15).

Amikor például utazást tervezünk, az első eldöntendő kérdés egyszerűen ez: „Vajon a kötelességed (az elhívásodból fakadóan vagy a másokkal szembeni kötelezettségeid folytán) elindulni erre az útra? Ha bármiféle bizonytalanság áll fenn, akkor vidd a dolgot az Úr elé és kérj Tőle bölcsességet. Figyeld meg, milyen gyakran van feljegyezve Dávidnál, az Isten szíve szerint való embernél (azaz, aki az egész hivatalos életében teljesen alávetette magát Isten akaratának), hogy amikor utazást fontolgatott, „megkérdezte az Urat” (1Sám23:2, 4; 3:8; 2Sám2:1; 5:19, 23), az Ő vezetését keresve és Őt várva minden egyes alkalommal. Amikor az utad sima, akkor határozottan imádkozz Istenhez, hogy adjon neked jó gyorsaságot (1Móz24:12), s adja meg neked az kegyelmi ajándékokat az utazáshoz. Járj el a Zsolt37:5-nek

megfelelően és számítsd az ígéret beteljesítésére. Utazás közben pedig, amennyire a körülmények engedik, igyekezz az időt hasznos olvasással tölteni (Csel8:28).

Szolgálati utak

A szolgálati utakat vizsgálva először is észrevehetjük, hogy Pál esteében Isten akarata ezekkel kapcsolatosan nem adatott egyformán a tudtára, s nem is rendelkezett tévedhetetlen vezetéssel, amivel manapság dicsekednek egyesek. Ő és a társai „igyekeznek vala Bithiniába jutni”, de azt olvassuk, hogy „de nem ereszté őket a Lélek” (Csel16:7). Akkor vajon testi energiával tevékenykedett? Természetesen nem, nem jobban, mint Dávid, amikor templomot akart építeni. Pál macedóniai utazása egy látomás következménye volt, ám ez kivételes dolog. Pál lépéseit néha Isten közvetlen parancsa irányította, máskor a gondviselés szabta körülmények, megint máskor a lelki hajlamai és vágyai. Amikor elbúcsúzott az efézusbeliektől, ezt mondta: „ismét megjövök hozzátok, ha Isten akarja” (Csel18:21) – ha Isten megengedi és lehetővé teszi. A mi „időnk” az Ő kezében van (Zsolt31:16), s bár mi javasoljuk ezt vagy azt, Isten az, Aki elrendel (Péld19:21). Utóbb Pál visszatért Efézusba (Csel19:1).

„Pedig elmegyek hamarosan hozzátok, ha az Úr akarándja” (1Kor4:19). Általánosan szólva az apostolok nem tudta többet az élet közönséges eseményeiről, mint más emberek, s rendszerint nem is természetfeletti ösztönzés irányította őket az utazásaikon. „Imádkozásaimban mindenkor könyörögvén, vajha egyszer már jó szerencsés út adódnék nékem Istennek akaratóból, hogy hozzátok mehessek” (Rm1:10). Ezeknek a szavaknak azt kell tanítaniuk nekünk, hogy amíg Isten akarata nem biztos bármelyik eseményt illetően, addig jogunk és szabadságunk van vágyakozni arra és imádkozni azért, amit szeretnénk, amennyiben a vágyaink tekintetbe veszik Isten szentségét, a kéréseink pedig alá vannak vetve az Ő akaratának. A vágyainkat azonnal meg kell tagadni, amint világossá válik, hogy nem egyeztethetők össze az isteni akarattal. Joggal mutatott rá Moule, hogy „a misztikus kegyesség közöny, ami legalábbis ellenzi a közérthető, esetleges könyörgéseket, idegen volt az apostolok számára.” S ezt is Moule mondta: „A belső harmóniája az isteni akarattal soha nem zárta ki efféle kérések megfogalmazását és kimondását, az engedelmes tartózkodás tiszteletével. Csak Egyvalakinek volt joga, illetve szükséges minősítése azt kimondani, hogy „Atyám, akarom”.

„Annakokáért meg is akadályoztattam gyakran a hozzátok való menetelben. Most pedig, mivelhogy nincs már helyem e tartományokban, vágyódván pedig sok esztendő óta, hogy elmenjek hozzátok: Ha Hispániába megyek, elmegyek ti hozzátok. Mert remélem, hogy átutazóban meglátlak titeket” (Rm15:22-24). A nyitó „annakokáért” szó az előző versekben van megmagyarázva: a folytonos evangelizáló tevékenység nyomása volt a fő ok, amiért Pál késleltette az utazását, s ebből megtudjuk, hogy a kötelességtudat tartotta vissza attól, hogy a korábbi hajlamának engedjen. Jól mondta Matthew Henry: „Isten legkedvesebb szolgálóinak nem mindig adatik meg minden, amire gondolnak. Mégis, mindazoknak, akik gyönyörködnek az Úrban, megadatnak a „szívük kérései” (Zsolt37:4), bár a szívük minden vágya nem teljesülhet.” Figyeljük meg, hogy Pál ezt mondta: „remélem, hogy meglátlak titeket”, nem pedig „meglátlak titeket”, mert nem tudta, mit hoz a holnap. Nagyon lassúaknak kell lennünk bármiféle ígérettel, s azok, akik ígérek, azt mindig a „ha Isten is úgy akarja” kitételrel kell megtenniük.

Vezetés a Szentlélek által

„Mert nem akarlak titeket épen csak átmenet közben látni, de reményilem, hogy valami ideig nálatok maradok, ha az Úr engedi.” (1Kor16:7) Itt megint azt látjuk, amint a szeretett apostol személyesen ismeri el Krisztusnak mind a gondviselő, mint a lelki kormányzását, valamint a behódolását annak. Két dolognak kell egybeesnie: a szándékának és a benne lakozó Lélek által kialakított, a kötelességre vonatkozó meggyőződésének, valamint a szándéka

végrehajtását megerősítő és lehetővé tevő külső körülményei elrendezésének. Pál szándékainak többször is keresztbe tettek. Néha a Lélek tiltotta meg neki (Csel16:7), néha a Sátán gátolta (1Thessz2:18), máskor meg a munka nyomása akadályozta meg vagy késleltette hosszan a szándékai megvalósításában. Egyesek kételkednek abban, hogy elutazott-e valaha is Hispániába (R,15:23). Matthew Henry mondta: „Isten kegyelme gyakorta fogadja el kegyesen az őszinte szándékot még akkor is, amikor Isten gondviselése bölcsen tiltja a végrehajtást. Akkor hát nem egy jó Mestert szolgálunk? (2Kor8:12)”

Egy különleges szó a szolgálókhöz

Az a vágyunk és célunk, hogy ezeken az oldalakon olyasvalamit adjunk közre, ami az olvasók minden osztálya számára használható. De úgy érezzük, egy-két szót kell szólni azok konkrét javára, akik a szolgálatban foglaltosok. Az egyik dolog, ami a pályafutása során előbb-utóbb próbára teszi Isten lelkiismeretes szolgáját, a konkrét munkaterülete, különösen akkor, amikor indokolt, hogy elhagyja az egyik területet a másikért. Nagy gondra és óvatosságra van szükség, s imádkozni kell mind a türelemért, mind a bölcsességért. A mi korunk az elégedetlenség és a nyughatatlanság kora, s nemcsak Isten népe közül vannak a legtöbben többé-kevésbé megfertőzve ennek a gonosz lelkületével, hanem a szolgálói közül is sokan a hatása alatt vannak és szenvednek a vándorlási vágytól. Azok, akik két-három évente váltogatják a lelkeszi hivatalt, azt feltételezik, hogy Pál apostol megtapasztalásai támasztják ezt alá, de ez tévedés. Ő soha nem telepedett le egyetlen lelkeszi hivatalban sem, hanem misszionáriusi vagy evangélista tevékenységet végzett, ezért nem szolgáltat követendő példát azok számára, akiknek a helyi gyülekezetről kell gondoskodniuk.

Amikor a változást szemléled, semmiféle fáradságot ne sajnálj attól, hogy meggyőződj róla: Isten szőlőskertjének az a konkrét része az, ahol Ő szeretné, hogy munkálkodj. Ha az egy olyan gyülekezet, ahol azt követelik meg tőled, hogy világi és testi módszereket alkalmazz „a fiatalok bevonásához” vagy „a pénzügyek fenntartásához”, akkor az nem Krisztus szolgájának való hely. Ne sajnáld az időt és a fáradságot a helyi állapotok megismeréséhez, s akkor valószínűleg meg leszel kímélve attól, hogy olyan pozícióba kerülj, ahol a Szentlélek nem fog téged használni. Sokkal jobb ugyanis egy kis közösséget szolgálni, mint egy nagyot, amely újjá nem született tagokból áll. Semmilyen tervet sem szabad kovácsolni Isten akaratának figyelembevétel nélkül. A céloknak mindig Isten dicsőségének és az Ő népe javának kell lenni. Ha meg vagy arról győződve, hogy Isten vezetett a jelenlegi területre, akkor nagyon lassú légy a távozás minden gondolatát illetően. A meghívás egy „vonzóbb” területre sokkal valószínűbben a szíved isteni próbája, mintsem utalás arra, hogy Isten szeretné, ha tovább állnál. Ne a magad hajlamait tartsd szem előtt, hanem azok jólétét, akiknek szolgálsz. Keresd a kegyelmet, hogy „a munkának terhét hordozhasd, mint a Jézus Krisztus jó vitéze” (2Tim2:3), s inkább a hűségre, semmint a „sikerre” törekedj a legbuzgóbban.

„Maga pedig az Isten és a mi Atyánk, és a mi Urunk a Jézus Krisztus egyengesse meg a mi útunkat ti hozzátok!” (1Thessz3:11) Ez az ima azt szemlélteti, hogy Pál nem volt fatalista, azt állítva, hogy miután Isten mindent eleve elrendelt, amiknek meg kell lenni, neki nem kell aggódnia a közeljövőre vonatkozó tervejéért. Nem, ő nagyon is gyötrődött azért, hogy a lépéseit Isten irányítsa, ezért bizalommal bízta Őrá az útját (Zsolt37:5). Dacára az arra irányuló heves vágyakozásának, hogy láthassa ezeket a szenteket (1Thessz3:6, 10), elvetette, hogy siettesse ezt a dolgot és testi energiával cselekedjen. S azt sem feltételezte, hogy az ő epekedésük a vele való ismételt találkozásra Isten akaratának világos megmutatkozása volt ebben a dologban: várta, hogy határozott vezetést kapjon fentről. Az evangélium egyetlen szolgája sem valósíthatja meg a saját tervét isteni engedély nélkül: hanem Isten engedélye és gondviselése, az Ő irányítása és elrendelése alapján kell minden változtatást véghez vinni. Amíg az Ő akarata nem válik világossá, maradj ott, ahol vagy (Rm16:23). Ha a keresztúton vagy, könyörögj Istennek, hogy

zárja el az az utat, amelyikre nem akarja, hogy rálépj. Soha ne erőltess a dolgot és ne cselekedj elhamarkodottan.

A „Maga Isten” hangsúlyos, szó szerint „De Ő Maga, az Isten, az Atya és a mi Urunk Jézus Krisztus egyengesse az utunkat hozzátok.” A „Maga” ellentéte az „Azért menni is akartunk hozzátok, kiváltképen én Pál, egyszer is, kétszer is, de megakadályozott minket a Sátán.” (1Thessz2:18) Ha Maga Isten irányt, akkor semmi sem akadályozhat. A Szentírás nem tájékoztat minket arról, hogy mi módon „akadályozta” a Sátán, ezért haszontalan és istentelen dolog erről spekulálnunk. S nem azt jelenti ez, hogy a Sátán bármi módon Isten céljának megvalósulását akadályozta volna, hanem csak az apostol „akarásának” beteljesedését. Isten áldott módon felülbírálta a Sátánt és túljárt az eszén, mert annak következtében, hogy Pál akadályokkal szembesült az első században, nekünk ebben a huszadikban a rendelkezésünkre áll ennek a levélnek a jótéteménye. Ellicott kommentárjának túlon túl rövid megjegyzéseiben egy értékes pontot emel itt ki: „Az 'egyenet' ige egyes számban szerepel (amit az angol nem tud [ennyire egyértelműen] kifejezni), ami az Atya és a Fiú egységét és a két Személy egyenlőségét mutatja.” Áldott helyénvalóság rejlett itt abban, hogy Pál ebben a könyörgésben a Fiút az Atyával egyesítette, mert ezzel olyasvalakinek ismerte el Őt, mint Aki a kezében tarja a csillagokat (Jel1:16), s megnyit és bezárt minden ajtót (Jel3:7).

A szeretet kegyelme most különösen szükséges

„Titeket pedig gyarapítson az Úr és tegyen bőségesekké az egymás iránt és mindenki iránt való szeretetben, a milyenek vagyunk mi is ti irántatok” (1Thessz3:12). Ez a második kérdés, de nem időzünk vele olyan hosszan, mint az előzővel: nem azért, mert kevésbé fontos, hanem mert kevesebb magyarázatra van szükség. Itt nem annyira a magyarázatra, mint inkább arra van szükség, hogy ezek a szavak buzgó könyörgéssé váljanak. Ha valaha is volt idő a keresztyénség történetében, amikor Isten népének a kegyelem trónjánál kellett esedeznie a szeretet növekedéséért és a bővelkedésért abban, az biztosan most van. Ennek a fő kegyelemnek a gyakorlása és megnyilvánulása rendkívül alacsony szinten van. A felekezeti fanatizmus, a testi viszály, a keserűség gyökerei mindenfelé virágzanak. Igen, a dolgok olyan siralmas állapotban vannak manapság, hogy Isten saját népe közül is sokan teljesen rossz elképzeléseket alkotnak a szeretet természetéről és gyümölcseiről. A legtöbbben szeretetként értik félre a természetes barátságosságot és a változékony kedvességet. Egy szívélyes kézfogás, egy meleg fogadtatás elképzelhető a világ klubjaiban és szociális központjaiban is, ahol Krisztust még csak nem is vallják! A szeretet, amiért az apostol itt imádkozott, szent, lelki és természetfeletti szeretet volt.

A lelki szeretet a lelki természetből fakad és az isteni képmás látványa vonzza a szentekben. „Mindaz, a ki szereti a szülőt, azt is szereti, a ki attól született” (1Jn5:1). Senki sem szeretheti másban a szentséget, amíg nincs szentség a maga lelkében is. Sokan szeretnek konkrét keresztyéneket, mert kedveseknek vagy nagylelkűeknek találják őket, de az pusztán természetes, nem lelki szeretet. Ha lelkileg szeretjük a szenteket, akkor figyelmen kívül kell hagyni, milyenek ők a természetüknél fogva, s úgy kell őket szemlélni, mint Isten szeretetének tárgyait és alanyait, azért szeretve őket, amit Róla látunk bennük. Csak így leszünk képesek felülemelkedni az egyéni sajátosságokon és a személyes gyengeségeken, és valódi lelki vonzalommal értékelni őket. Ez nem azt jelenti, hogy figyelmen kívül hagyjuk a vétkeiket vagy szemet hunyunk a bűneik felett (3Móz19:17). Másrészt gyakran az, amit „csekélységeknek” látunk a részükről, a saját gögünk miatt tesszük. Megértődünk, mert nem kapjuk meg azt a figyelmet, ami véleményünk szerint kijár nekünk. Időnként nem jó, ha Isten népe túl sokat tudnak egymásról (Péld25:17). Az ismertség megvetést szülhet.

A keresztyén szeretetnek sem a valódiságát, sem a mélységét nem szabad mérni a mézes-mázos szavakkal vagy a kedves kifejezésekkel. A tettek hangosabban beszélnek, mint a

szaval. Az ömlengő emberek közmondás-szerűen felszínesek és ingatagok. A kevésbé mutatósak a szilárdabbak. A csendes vizek mélyek. A lelki szeretet mindig a tárgyának a javára törekszik. Az építő beszélgetésekben, a hit erősítésének és megszilárdításának igyekezetében, az Isten Ígéjének felmagasztalásában és a kegyesség támogatásában működik. Ezalatt nem pusztán a sekélyes beszédet értjük Krisztusról, hanem azt, ami a szívet elárasztva Vele kapcsolatosan kényszeríti a száját arra, hogy Róla beszéljen. Szeretnünk kell a szenteket az igazság kedvéért, hogy egy olyan korban, mint amilyen a mai is, ne szégyelljék megvallani a hitüket. Azokat kell a legjobban szeretnünk, akik a leginkább visszatükrözik Krisztus képmását és magukon hordozzák az Ő illatának nagy részét.

A testvéreink iránti szeretetünk mindig is aránylik Maga az Úr iránti szeretetünkhöz, ami azonnal megmagyarázza, hogy miért van az előbbi a mélyponton. A szektás bigottságot és a körülöttünk mindenfelé növekvő keserűséget nem nehéz megmagyarázni. A „szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből” megelőzi a „szeresd felebarátodat, mint magadat” szavakat. De az anyagi dolgok szeretete és a világ gondjai sokak lelkét lehűtötték Isten iránt. A vonzalmainknak állhatatosan az egyház Fejére kell irányulniuk, mielőtt melegséget áraszthatnának a tagjaira. Amikor az Úr megkapja az Őt megillető helyet a szívünkben, a megváltottjai is megkapják a magukét. Akkor a szeretet nem korlátozódik majd arra a szűk gyülekezeti körre, ahol a sorsunk eldőlt, hanem felöleli a hit egész házanépét. Akkor majd meglesz a „minden szentekhez való” szeretetünk (Ef1:15) – azokhoz is, akik a világ négy sarkában vannak, s akiket soha nem láttunk. „Köszöntetek minden szentet” (Fil4:21) – a szegényt ugyanúgy, mint a gazdagot, a gyengét ugyanúgy, mint az erőt.

E kérés kapcsolata az előzővel

Első ránézésre úgy tűnik, nincs kapcsolat, hisz milyen viszony lehet egy utazás közben vezetett valaki és az egymást szeretők között? A tény mégis az, hogy ez a kérés az „és” szóval kezdődik,³⁹ s ez világosan utal arra, hogy összetartozás áll fenn közöttük. Egy kis elmélkedés feltárja, hogy mi is pontosan. Mi haszna lenne az apostol látogatásának a thesszalonikabeli gyülekezetben, ha civakodás és megosztás uralkodna közöttük? Ilyen körülmények között az Úr nem ruházná fel Pál szavait erővel. S Pálnak, a keresztyének építése helyett korholni és feddeni kellene őket a testiségükért, mert biztos, hogy ő nem az egyike volt azoknak, akik figyelmen kívül hagyták volna a rosszat és úgy járt volna el, mintha minden rendben lenne. Semmi sem szomorítja meg és oltja ki a Lelket gyorsabban, mint az egyet nem értés és rosszindulat lelkülete egy gyülekezetben.

„Titeket pedig gyarapítson az Úr és tegyen bőségesekké az egymás iránt és mindenki iránt való szeretetben”. Ezt a kérést konkrétan az egyház Fejéhez intézte, Akitől a tagjainak táplálása és növekedése áradt (Kol2:19). Tőle kapjuk az Ő „teljességét” (Jn1:16), Tőle kapjuk „a Lélek segedelmét” (Fil1:19), de mégis könyörögnünk kell ezekért. Abból, hogy az apostol egy adott dolgot kér, nem arra következtetünk, hogy a híjával voltak annak azok, akikért könyörgött, hanem pont az ellenkezőjére. Mivel észrevette, hogy bizonyos kegyelmi ajándék egészségesen működött, felbátorodott arra, hogy ennek növelésére kérje Istent. Biztosan ez volt a helyzet itt is. Pál a levelét azzal kezdte, hogy utalt a „szeretetük fáradozására” (1Thessz1:3). Utóbb kijelentette: „Az atyafiúi szeretetről pedig nem is szükség írnom néktek: mert titeket Isten maga tanított meg arra, hogy egymást szeressétek; sőt gyakoroljátok is azt mindamaz atyafiak iránt, a kik egész Macedóniában vannak. Kérünk azonban titeket atyámfiak, hogy mindinkább gyarapodjatok” (1Thessz4:9-10). Miért van hát ez a kérés? „Hogy mindinkább gyarapodjatok.” A válasz erre a nagy kérésre a 2Thessz1:3-ban olvasható.

³⁹ A King James változatban, Károlinál a „pedig” szó szerepel. – *a ford.*

A kitűzött cél

„Hogy erősekké tegye a ti szíveteket, feddhetetlenekké a szentségben, a mi Istenünk és Atyánk előtt, a mikor eljő a mi Urunk Jézus Krisztus minden ő szenteivel egyetemben.” (1Thessz1:13) Először is, ez a vers kifejezi Pál kéréseinek célját. A szívünk fájón ingatag és állhatatlan, s isteni megerősítésre van szüksége az embertől való félelemmel, a világ rosszallásaival és a Sátán kísértéseivel szemben. Másodszor az Isten előtti szentség volt a kitűzött nagy cél, s a szeretet bővelkedése volt az ezt elősegítő eszköz (Kol3:14). Harmadszor, a szívük megszilárdítása (amit Isten mindig is szem előtt tart) a nagy szükségletünk, mégis, milyen keveset törődünk az állapotával! Sok a fejből és a kézből eredő vallás, de a szívet elhanyagolják! Amennyire vissza tudunk emlékezni, soha nem hallottuk ezt a könyörgést egyetlen nyilvános imában sem! Negyedszer, Krisztus visszatérésekor ezek a vágyak teljességgel meg fognak valósulni.

26. fejezet: Ima a fiatal szentek megszenteléséért (1Thessz5:23-24)

Öt dolog kelti fel a figyelmünket, amikor ezen az imádságon elmélkedünk. Először is a kapcsolódása: a 23. versben az „és [pedig]” kapcsolja az előzőhöz, s nyújt segítséget az itt szereplő könyörgés megértéséhez. Másodszor a címzettje: „a békességnek Istene”, mely címzés pontos jelentéséről hit által kell meggyőződni és azt a magunkévá tenni. Harmadszor, a kérdés: hogy ezek a szentek „mindenestől legyenek megszentelve”, aminek a jelentését illetően sok a szükségtelen véleménykülönbség. Negyedszer, a célja: a szentek azért legyenek így megszentelve, hogy „feddhetetlenül legyenek megőrizve a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételének napjára”. Ez a kifejezés különösen alapos és imádságos vizsgálatra szólít fel. Ötödik a bizonyossága: „Hű az, a ki elhívott titeket és ő meg is cselekszi azt” (1Thessz5:24), ami azt jelenti, hogy az apostolnak nem voltak kétségei arról, hogy Isten teljesíti majd a kérését és megvalósítja a célját – ennek bizonyítéka az, hogy nem olyasvalamit kért, ami megvalósíthatatlan lenne ebben az életben Isten bármely gyermeke számára. Adasson meg az imádság lelkülete az olvasóinknak, amikor mentálisan igyekeznek mérlegelni az általunk leírottakat!

Vizsgáljuk meg ennek az imának a kapcsolatát az előzményekkel. Az apostol által követett sorrend lényeges: a szentek buzdítása, majd könyörgés az Istenhez. Pál felszólította a szenteket egyes kötelességeik teljesítésére, majd könyörgött Istennek, hogy ezáltal elevenítse meg őket még jobban. Az imádság soha nem a szorgalom helyettesítésére volt szánva Isten előírásainak megtartásában, hanem eszköznek, amivel kegyelmet kapunk az engedelmes viselkedésért. A szorgalma igyekezetet és a buzgó imát soha nem szabad szétválasztani.

Ahogy közeledett az apostol a levelének végéhez, egy sor rövid, de súlyos buzdítást intézett hozzájuk, melyek közül a legutolsó a „Mindentől, a mi gonosznak látszik, őrizkedjétek!” (1Thessz5:22) volt. A közvetlenül ezt megelőző igevers fényében ezt először is azt jelenti, hogy tartózkodjunk mindattól, ami a tévelygés ízét hordozza. A hamis tanítás hozza a legnagyobb gyalázatot Istenre, és nagyon káros az Ő népe lelkeire, ezért félni kell attól és el kell kerülni, mint a ragályt. Isten figyelmeztetett azokkal az emberekkel kapcsolatban, akik bármit tanítanak, ami az örök igazsággal ellentétes. „És az ő beszédök mint a rákfekély terjed” (2Tim2:17). Másodszor a gonosz gyakorlattól a gonosz tanításhoz hasonlóan a legnagyobb mértékben tartózkodni kell, még a látszatától is. Annak, aki el akarja kerülni a nagy bűnököt, még azok látszatát is kerülnie kell. Olyasmik, mint a szélsőséges öltözködési stílus és az ékszerek túlzott használata, a kozmetikumok mértéktelen használata, a szerénytelen ruhák elámulják annak a lelkületnek a hiányát, ami „utálja a test által beszennyezett ruhát” is (Júd23).

Az erkölcsi kapcsolat a 21. és 22. versek között

Valódi és szoros erkölcsi kapcsolat áll fenn a „Mindentől, a mi gonosznak látszik, őrizkedjétek!” és az ezt közvetlenül megelőző buzdítás között: „Mindent megpróbáljatok; a mi jó, azt megtartsátok!” (1Thessz5:21) A „megpróbál” szó azt jelenti „megvizsgál, mérlegel, kipróbál”. Bármit hallasz és olvasol, bármilyen tanácsot fogadsz el még akár keresztyénektől is, bármilyen kétséges viselkedésmódot mutatnak mások, tedd próbára mindazt Isten Igéjével, s minden, ami átmegy a próbán, „ragadd meg erősen” és ne engedd, hogy az emberek gúnyolódása és szemöldökráncolása eltántorítson attól. Minél átveszed mindennek ezzel a mércével történő mérése gyakorlatát, annál élesebben meg tudod majd különböztetni mindazt, ami nem üti meg ezt a mértéket: „A te határozataidból leszek értelmes, gyűlölöm azért a hamisságnak minden ösvényét” (Zsolt119:104). Az utóbbi nem mondható el az előbbi nélkül: „Igaznak tartom azért minden határozatodat, és a hamisságnak minden ösvényét gyűlölöm”

(Zsolt119:128). Csak ha kialakítjuk, a „minden dolog próbára tételének” szokását, majd „a mi jó, azt megtartjuk”, akkor tudunk leszünk majd képesek erkölcsileg „mindentől, a mi gonosznak látszik, őrizkedni”.

Másrészt, ha engedelmeskedünk a „Mindent megpróbáljatok; a mi jó, azt megtartsátok!” utasításnak, az nem teszi feleslegessé vagy szükségtelenné a „Mindentől, a mi gonosznak látszik, őrizkedjétek!” utasítás iránti engedelmességünket, mert nem számít, milyen jól ismerjük az Ígét, s az sem, milyen erős a gonosszal szembeni gyűlöletünk, éh mindig van belső ellenségünk, aki kész elárulni minket. Ezért kell még a gonoszság határait is eltaszítanunk magunktól és elfordítani a szemünket annak látványától. Ha nem tesszük, a lelkünk hamarosan fogékonyvá válik az ördög hazugságaira. Matthew Henry jelentette ki: „A szívben elfojtott romlott érzelmek és az életben megengedett gonosz tevékenységek nagymértékben elősegítik a végzetes tévedéseket az elmében, míg a szív tisztasága és az életvitel becsületessége hajlamossá teszi az embereket az igazság befogadására és annak szeretetére. Tartózkodnunk kell tehát a gonoszság minden látszatától, mindentől, ami bűnnek látszik vagy ahhoz vezet. Aki nem retten vissza a bűn látszatától, nem kerül el az alkalmakat a bűnre, aki nem óvakodik a bűn közeledésétől, nem sokáig fog tartózkodni a bűn tényleges elkövetésétől. Ennyit tehát ennek az imádságnak a kapcsolatáról vagy a közvetlen szövegekörnyezetéről.

„A békesség Istene”

Ez a konkrét cím, „a békesség Istene” legalább ötszörös utalást rejt magában. Először is azt mondja, hogy Isten lényegileg mi: a békesség Forrása. Másodszor azt hirdeti ki, hogy mi Ő üdvökonómiai vagy törvényes értelemben: a békesség Elrendelője vagy Szövetségkötője. Harmadszor azt tárja fel, hogy mi Ő jogilag: a kibékített Isten, a békesség Biztosítója. Negyedszer azt jelenti ki, hogy mi Ő atyailag: a békesség Megadója a gyermekeinek. Ötödször azt hirdeti ki, hogy mi Ő hivatalosan: a békesség Elrendelője a gyülekezetekben és a világban. A mostani igeszakaszunk leginkább az utolsó hárommal foglalkozik. Először Istent a népével fennálló jogi kapcsolatában vizsgálja. Amikor vétkeztek Ádámban, törvénysértés történt, s Isten jogilag elidegenedett tőlük és ők is elidegenedtek Tőle erkölcsileg. Bár nem volt változás az irántuk érzett örökkévaló szeretetében, az ádami bukásban bekövetkezett hitehagyásukban és az ellene elkövetett vétkeik sokasága miatt Isten, mint a világegyetem erkölcsi kormányzója, nem hagyhatta figyelmen kívül ezt a szörnyű törvényszegést. Az egész Föld Bírójaként az Ő ítélete és átká sújtotta őket. A természetüknél fogva a választottak a nem választottakkal együtt a „haragnak fiai” (Ef2:3), s amíg megmaradnak a hitetlenségben, rajtuk marad az Isten haragja (Jn3:36), az Ő büntető gyűlöletének alanyai (Zsolt5:6) és visszataszítóak a Szent számára. Am az Ő bölcsessége kitalálta a módját, ahogyan Ő kibékülhet az Ő elidegenedett népével.

Isten szabadításának módja

Ez a mód azt foglalja magában, amit Krisztus tett meg értük, amit az Ő Lelke munkál ki bennük és aminek a megcselekvésére ők maguk is hajlandókká tettek. Krisztus engedelmeskedett a törvény előírásainak, és szenvedte el a büntetést helyettük. Ezzel az egyház nagy Kezese teljes elégtételt tett Isten igazságának, kiengesztelte az Ő haragját, s jogos és szilárd békességet teremtett. Amikor Krisztus elhordozta a megsértett törvény átkát, Ő „szerzett békességet az Ő keresztiének vére által” (Koll1:20), begyógyítva a félelmetes szakadást, kibékítve az isteni Bírót velük, tökéletes és tartós barátságot és egyetértést hozva létre. Ezen a módon lettek biztosítva az isteni érdekek. Sőt mi több, bebiztosította a népének a Szentlelket (Gal3:13-14) és ezzel megfelelő ellátást biztosított a számukra az égető szükségleteikben. A természet és a gyakorlat szerint tényleg kétségbeejtő a helyzetük: lelkileg halottak, Isten ellen lázadók, az elméjükben Vele szemben ellenségesek, egybekeltek a bálványaikkal, a bűnt

szeretők. De a Szentlélek megelevenítő és megvilágosító hatalma meggyőzte őket a gonoszágukról, s arra készítette őket, hogy dobják el a lázadásuk fegyvereit, fussanak Krisztushoz menedékért, és vegyék magukra az Ő igáját. Ezzel válaszolnak az isteni „béküljetek meg az Istennel” (2Kor5:20) felszólításra és így van „békességük Istennel” (Rm5:1).

Látjuk tehát ennek az isteni címnek a helyességét, amikor az apostol a szentek további megszentelődését kérte. „A béke Istene” az volt, Aki lecsillapodott Krisztus vére által kibékült a bűnösökkel, amikor megszűntek törvénytelen lázadók lenni és az Ő kormányzásának hűséges alattvalóivá váltak. A megszentelő Lélek volt a legbiztosabb bizonyítéka a kibékülésüknek Istennel. Az Isten kegyeibe való objektív visszatérésünk bizonyítéka az, hogy szubjektíven élvezzük az Ő békességét. A vétek tűrhetetlen terhe lekerült a lelkiismeretről, s mi „nyugalmat találtunk a lelkeinknek” (Mt11:29). De ha azt a nyugalmat meg akarjuk őrizni a lelkeinkben, akkor a legszorgalmasabb módon kell ügyelnünk az életvitelünkre. Ha élvezni akarjuk a közösséget „a béke Istenevel” akkor életünknek minden részletét az Ő Ígétének kell szabályoznia. Ez arra szólít fel, hogy szorgalmasan ügyeljünk a szívünkre, mert a bűn, Isten fő ellensége, körülvesz minket. Az apostol utasítása a római szenteknek számunkra is ugyanolyan fontos manapság: „gondoljátok ti is, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennel... Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben” (Rm6:11-12).

Isten atyai békességének élvezete

Isten atyai békességének élvezete az Iránta való teljes és meg nem szegett engedelmességünk függvénye: „Vajha figyelmeztél volna parancsolataimra! olyan volna béke Istene, mint a folyóvíz, és igazságod, mint a tenger habjai” (Ézs48:18). Isten atyai békességének élvezete attól függ, hogy gyakorlattá tesszük-e minden gondunk Őrá vetését: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek béke Istene, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (Fil4:6-7) Isten kormányzati békességének élvezete a helyi gyülekezetben a meg nem oltott és közöttük működő Lélek gyümölcse, a szeretet gyakorlása által a tagok között, valamint a lelki fegyelem fenntartásával testületileg. A bűn az, ami civakodást és egyet nem értést szít a szentek között. „Honnét vannak háborúk és harcok közöttetek? Nem onnan-é a ti gerjedelmeitekből, a melyek a ti tagjaitokban vitézkednek?” (Jak4:1) Akkor a közösségnek a béke Istenevel vége szakad.

Harmadszor, vizsgáljuk meg az apostol eme imájának a kérését: „Maga pedig a béke Istene szenteljen meg titeket mindenestől”. Miért kérte ezt az apostol? Vajon nem voltak már megszentelve a thesszalonikabeli szentek? Dehogyan: mind az Isten előtt állásukat illetően Krisztusban és önmaguk állapotát illetően a bennük lakozó Szentlélekkel. Akkor mi volt pontosan az, amit Pál kért a számukra? A megszentelődés sokoldalú dolog, s amíg nem teszünk határozott különbséget a megannyi összetevője között, addig nemcsak fakó és homályos elképzelésünk lesz az egészéről, de téves elképzeléseket is alkotunk róla, s a szívünket rabszolgaságba visszük. Mivel ez a legáldottabb, nagyon fontos, mégis alig-alig értett téma, most jelezzük a fő ágait.

Először is, a szenteket Isten az Atya az örökkévalóságtól fogva megszentelte. „Az elhívottaknak a kik az Atya Istentől megszenteltettek és Jézus Krisztustól megtartattak” (Júd1). Figyeljük meg alaposan a sorrendet: megszentelődtek a megtartásukat (az újjá nem születtségük miatti haláltól) és a hatékony elhívásukat megelőzően. Ez utalás a hívőörök kiválasztására, melynek során az Atya a rendeletével elkülönítette a választottait az elvetettektől a Maga öröme és dicsőségére, kiválasztva őket Krisztusban és megáldva őket minden lelki

áldással Benne a világ teremtését megelőzően. A megszentelődés eme kezdeti összetevőjével most nem foglalkozunk.

Másodszor, minden hívőt megszentelt Isten, a Fiú. Mivel ezt kevésbé értik meg, egy kicsit részletesebben is megvizsgáljuk. A megszentelésünk a Fiú által az Atya általi megszenteléshez hasonlóan nem szubjektív, hanem objektív, nem olyasvalami, amit belül tapasztalunk meg, hanem teljesen rajtunk kívül álló dolog. Krisztus megváltó áldozatával Isten a teljes egyházat elkülönítette, megszentelte és elfogadta, az Ő megtestesült Fia végtelen érdemeket szerző munkájának minden kiválóságában. „A mely akarattal szenteltettünk meg egyszer s mindenkorra, a Jézus Krisztus testének megáldozása által... Mert egyetlenegy áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszentelteket.” (Zsid10:10, 14) Ezek az áldott kijelentések egyáltalán nem olyasvalamire vonatkoznak, amit a Lélek tesz a keresztyénben, hanem kizárólagosan arra, amit Krisztus biztosított be neki. Arról beszélnek, ami a mi Krisztussal fennálló szövetségi egyégünk eredménye. Elmondják, hogy a golgotai áldozatnak köszönhetően minden hívő nemcsak Isten igazságszolgáltatásának bírósága előtt számít igaznak, de tökéletesen meg is szentelt az Ő szentségének bírósága előtt is. A hívő viszonya Krisztussal, és kizárólag az jogosítja őt fel a belépésre az Atya házába. S ez a Krisztussal fennálló viszony, a kizárólag az ad most neki jogot a közeledésre Istenhez a függönyön belülré (Zsid10:19).

Minden hívő megszentelődik a hitre jutás pillanatában

Nagy tény, hogy még a leggyengébb és a legkevésbé tanult hívő is ugyanolyan teljes mértékben megszentelődött az első pillanattól fogva, hogy elkezdett Krisztusban bízni, mint amilyen állapotban lesz a mennyben a megdicsőült állapotában. A Megváltó mondta a halála előtti estén: „És én ő érettek oda szentelem magamat, hogy ők is megszenteltek legyenek” (Jn17:19), azaz, hogy valóságosan és ténylegesen megszenteltek legyenek, ellentétben a pusztán előképi és ceremoniális megszentelődéssel, ami a mózesi üdvökonómiában volt érvényben. Krisztus annak küszöbén állt, hogy odaszánja Magát a munka végső befejezésére, amivel Önmagát tette bűnáldozattá; mint a népe Kezese készült megjelenni az Atya előtt és az oltárra adni Önmagát helyettesítő engeszteléseként az egyháza számára. Annak következtében, hogy Krisztus teljes égőáldozatul ajánlotta fel Magát Istennek, a népe tökéletesen megszentelődött. A bűneik örökre le lettek törölve. A személyeik megtisztultak minden mocsoktól. Az Ő munkájának kiválósága lett nekik tulajdonítva, így tökéletesen elfogadhatókká váltak Isten számára, alkalmasak az Ő jelenlétére, s az Ő imadására. Az ő áldott osztályrészük a papi közelség Istenhez Krisztus értük bemutatott papi áldozata következtében. Joguk van Isten elé járulni megtisztított imádókként.

„Tőle vagytok pedig ti a Krisztus Jézusban, ki bölcseségül lőn nekünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltságul” (1Ko1:20). Figyeljük meg alaposan, hogy itt nem azt mondja ki, hogy mi mivé lettünk Krisztus által, hanem azt, hogy az Isten mivé tette Krisztust az Ő hívő népe számára. A megkülönböztetés valódi és alapvető, s a figyelmen kívül hagyásával megfosztanánk magunkat az evangélium legdrágább felétől. Krisztusnak itt négy dologgá kell lennie a számunkra vagy ahogyan a görög szövegben tesz különbséget, egy dologgá (bölcsességgé), amit három ponttal határoz meg, s az egész az egyház teljességéről beszél a Fejében (Kol2:10). Istent Krisztust tette mindenné mindenben a számunkra objektív és beszámító módon. Krisztus nemcsak a mi igazságunk, de a megszentelésünk is a Személye tisztasága és az áldozata kiválósága által, ami nekünk van beszámítva. Ha Izrael szent néppé vált (ceremoniálisan), amikor meghintették őket a bikák és a kecskék vérével, ami által lefogadást és visszafogadást nyertek Jahve imadására, mennyivel inkább megszentel minket ténylegesen Krisztus érdemszerző vére, hogy magabiztosan Isten elé járulhassunk elfogadható imádókként? Az én tudatlanságom nem módosítja a tény, s az sem ront ezen, ha a hitem gyenge

ennek tényleges megértéséhez. Az érzelmeimnek és a tapasztalataimnak nincs ehhez semmi közük. Isten megcselekedte és ezt senki nem képes megváltoztatni.

Áron, a főpap

„Csinálj egy lapot is tiszta aranyból, és mesd ki arra, mint a pecsétet metszik: Szentség az Úrnak... És legyen az az Áronnak homlokán, hogy Áron viselje a szent áldozatok körül elkövetett vétkeket, a melyeket az Izráel fiai mindenféle szent adományaikban szentelnek. Legyen azért szüntelen a homlokán, hogy kedvesekké tegye őket az Úr előtt.” (2Móz28:36-39) Ez adja meg nekünk az Ószövetségben található egyik legdrágább előképet. Áron, a főpap teljesen az Úrnak volt szentelve és átadva. Ő abban a hivatalban mások közbenjárójaként szolgált. A nemzet képviselőjeként állt Isten előtt, a vállain és s szívében viselve a tizenkét törzs nevét (2Móz28:12, 29). Izrael, Isten népe egyszerre volt képviselve és elfogadva Áronban. Ez nem „az üdvösség útjának” előképe volt, hanem az elbukott és vétkező nép közeledéséről szólt Istenhez, akiknek az imái és a dicséretei beszennyeződtek, de akiknek a szolgálata és imádása elfogadhatóvá tétetett a Szent számára a főpapjukon keresztül. Ez a „Szentség az Úrnak” felirat Áron homlokán ünnepélyes kijelölés volt, amivel Izrael népe lenyűgöző módon tanulta meg, hogy a szentség vált Isten házává és egyetlen szentségtelen személy sem közeledhet Hozzá.

Áron pedig Krisztusnak, a nagy Főpapnak az előképe volt, Aki „az Isten háza felett” áll (Zsid10:21). A hívőket egyszerre képviseli és fogadja el. A „Szentség az Úrnak”, ami „mindig” Áron homlokán volt, annak közbenjárói szentségére mutatott, Aki „mindenható, hogy esedezzék érettünk” (Zsid7:25). A Krisztussal fennálló szövetségi és lényegi egység következtében az Ő szentsége a miénk is. a nagy Főpap tökéletessége a mi elfogadásunk mértéke Isten előtt. Krisztus elhordozta a mi szent dolgaink romlottságát is (2Móz28:38), azaz nemcsak a bűneinkre szerzett engesztelést, hanem az imádásunk hiányosságaiért is adott elégtételt. Ezzel nemcsak nem róható fel semmi, hanem az Ő érdemeinek édes illata (Jel8:3) az imádatunkat „kedves jó illattá, kellemes, tetsző áldozattá [teszi] az Istennek” (Fil4:18). Ezzel lehetővé válik a keresztyének számára, hogy „lelki áldozatokkal áldozzanak, a melyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által” (1Pt2:5). Krisztus az, Aki betölti minden szükségünket mind bűnösökként, mind szentekként. Krisztusban, Rajta keresztül és Általa minden hívő hibátlan megszentelődéssel bír. A Szent a legkisebb könyörülettel sem tekinthet ránk és mi sem közeledhetünk sehogyan Hozzá, amíg Ő nem tekint minket tökéletesen szenteknek, s ezt Ő a Közbenjáró Személyében teszi meg.

A tökéletes szentség ugyanúgy elkerülhetetlen, mint a tökéletesen igaz mivolt ahhoz, hogy a háromszor szent Isten elé járulhassunk és Vele közösségben lehessünk. Krisztusban ugyanolyan valóságosan rendelkezünk az egyikkel, mint a másikkal. A dicsőséges evangélium tökéletes Megváltót jelent ki nekünk, olyat, Aki teljes mértékben kielégítette a népe minden szükségét. Mégis abszolút szükséges, hogy a hitet összevegyítsük ezzel a jó hírrel, ha annak erejében és vigasztalásában akarunk élni. „Annakokáért Jézus is, hogy megszentelje az ő tulajdon vére által a népet, a kapun kívül szenvedett.” (Zsid13:12) A drága vér nemcsak engesztelést végzett az Ő népe bűneiért, de megszentelte és Istennek szentelte őket, így Ő nemcsak ártatlanoknak és feddhetetleneknek látja őket, hanem makulátlanoknak és szenteknek is. Krisztus vére nemcsak elfedez minden foltot, amit a bűn okozott, de pont azon a helyen, ahol elfedi el elmossa ezeket, ott hagyja a saját kiválóságát és szentségét is. Isten az Ő Felkentjének arcában ugyanolyan tökéleteseknek lát minket, mint Magát Krisztust, tehát megigazultaknak és megszentelteknek is. Az Ő áldozata teljesen visszaállított minket Isten kegyeibe és a Vele való közösségbe.

A „megszentelés” szónak kettős jelentése van: elsődlegesen valamely dolog pusztá elkülönítését jelenti. A Szentírásban rendszerint – bár nem mindig – szent célokra történő elkülönítést jelent, ahogyan a hetedik napnak a szombatnak kell lennie. Kivételeket olyan

igeszakaszokban találunk, mint az Ézs66:17, ahol olyan emberekről olvasunk, akik elkülönítik magukat a gonoszság megcselekvésére, s az Ézs13:3, ahol az Úr a médeket „felszentelt vitézeimnek” nevezi, amikor fel akarta őket használni Babilon megsemmisítésre. A legtöbb esetben a „megszentelés” jelentése az Ószövetségben „valaminek az elkülönítése a közönséges használatától szentre”, odaszentelve azt Istennek, de anélkül, hogy bármi változtatást végeznének magában a tárgyban, ahogyan a sátor összes anyagával és edényével is történt. A második (nem a fontosság szempontjából másodlagos, hanem származtatott) jelentésében azonban a „megszentelés” erkölcsi értelemben használatos, „szentté tenni” jelentéssel, ami azt jelenti, hogy alkalmassá teszik az elkülönített dolgot az adott célra először megtisztítással (2Móz19:10), másodsor felkenéssel vagy használattal (2Móz29:36). Isten választottainak esetében a megszentelés a hajlamaik megváltoztatását vagy megtisztítását jelenti. Ez elvezet minket a témánk harmadik fő ágához.

A népe megszentelése az Atya részéről az Ő örök rendeletében és az egyház megszentelése a Fiában és Általa szövetségileg és érdemben a számukra és bennük Isten, a Lélek által valósultak meg: „a Szent Lélek által megszentelt” (Rm15:16). Amíg a Vigasztaló nem vesz lakozást a szívben, addig az Atya „akarata” (Zsid10:10) nem kezd megvalósulni és a Fiú „vére” (Zsid13:12) nem bizonyítja a hatékonyságát irántunk. Egy pillanatig sem szabad azt feltételezni, hogy a tökéletes megállás Isten előtt, amit Krisztus munkája biztosított be a népe számára, változatlanul hagyja az állapotukat, hogy a helyzetüknek ilyen dicsőségesen meg kell változnia, de az állapotuk változatlan marad, hogy szentség tulajdoníttatik nekik, de egyúttal nem adatik meg. Krisztus megváltó munkája eszköz volt egy cél eléréséhez, nevezetesen, hogy elnyerje a népének a Szentlelket, Aki majd érvényre juttatja bennük mindazt, amit Ő tett meg értük. A Lélek megelevenítő tevékenysége által nyerjük el a lényegi egységet Krisztussal. aminek a segítségével a Vele fennálló szövetségi és jogi egységünk minden jótéteménye ténylegesen a miénk lesz. „A Lélek szentelése” (2Thessz2:13) szerves része annak az üdvösségnek, amire az Atya kiválasztott, és amire a megtestesült Fiú megvásárolt minket. Azaz, a keresztyént a hármas Jahve szenteli meg.

Egység Krisztussal

Az egységünk Krisztussal a nagy sarokvas, amin minden forog. Nélküle nincs semmink. Az újjászületés előtti korszakunkban „Krisztus nélkül valók” voltunk, ezért „az ígéret szövetségeitől távolvalók” (Ef2:12). De abban a pillanatban, amikor a Lélek Krisztussal együtt élővé tett minket, mindaz, amije Neki volt, a miénk is lett. Ettől kezdve „örököstársaivá” lettünk – ahogyan egy asszony szerez jogot arra, hogy mindenben osztozzon, amije a férjének van, miután feleségül ment hozzá. Az egységünk folytán az első Ádámmal nemcsak az ő engedelmességének vétke tulajdoníttatott nekünk, de tőle kaptuk a bűnös természetet is, ami megrontotta a lelkünk minden képességét. S az egységünk folytán az utolsó Ádámmal nemcsak az Ő engedelmségének érdemei lettek nekünk tulajdonítva, de Tőle kapjuk a szent természetet is, ami megújítja a lelkünk minden képességét. Ha egyszer egyesülünk a Szőlőtővel, a Benne áramló élet és erények belénk is áradnak, s mi lelki gyümölcsöket termünk. Így amint egyesít minket a Lélek, „Krisztus Jézusban megszentelteké” válunk (1Kor1:2). „Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan [lelkileg] egy testté [amelynek Krisztus az élő és befolyásos Feje] keresztteltünk meg... és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg.” (1Kor12:13).

„Tőle vagytok pedig [nem a magatok cselekedetéből] ti a Krisztus Jézusban” (1Kor1:30). A Lélek megelevenítő munkája által egyesülnek a választottak természetfeletti és lényegi módon Krisztussal, s akkor teszi Őt Isten nekünk „bölcességül... igazságul, szentségül és váltságul”. „Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban” (Ef2:10). Az az új teremtés a Lélek által történik és a Krisztus személyével való egységben végződik. Pont amilyen radikális változáson ment keresztül a helyzetünk és az állapotunk az első

Ádámmal fennálló szövetségünk következményeképpen, úgy változtak ezek teljes mértékben az utolsó Ádámmal fennálló szövetségünk következményeképpen. Ahogyan a hívőnek tökéletes helyzete van a szentségben Isten előtt a Krisztussal fennálló szövetségi egysége következtében, úgy tökéletes az állapota is a szentségben Isten előtt, mivel most lényegében egy Krisztussal: ő Krisztusban van, Krisztus pedig benne. „A ki pedig az Úrral egyesül, egy lélek ő vele.” (1Kor6:17) A Lélektől születésük pillanatában minden keresztyén megszentelődött Krisztusban olyan megszentelődéssel, amihez semmiféle növekedés a kegyelemben, semmiféle szint elérése a szentségben nem tehet hozzá egy jottányit sem. A hívő „meg lett szentelve [szentté lett] Krisztusban” (1Kor1:2), egyike a „szent atyafiaknak” (Zsid3:1) és pont azért, mert ilyenné vált, szent életre kapott elhívást.

A viszonyunk Istennel megváltozott, amikor a Lélek megszentel minket az Ő megelevenítő erejével, mert akkor a bennünk lakozó Lélek elkülönít minket Istennel és a testünket az Ő templomává teszi. Ahogyan leszállt a Főre („nem mérték szerint”, Jn3:34), úgy adatott meg a megfelelő időben a Fő minden tagjának is: „néktek kenetek [a Lélek] van a Szenttől”. „És az a kenet [a Lélek], a melyet ti kaptatok tőle [Krisztustól], bennetek marad” (1Jn2:20, 27). A megnevezésünket ettől az áldástól származtatjuk, mert a „keresztyén” azt jelenti „felkent”, a kifejezés a Zsolt133:2 előképétől kölcsönzött. A Lélek benne lakozása teszi a hívőt szent személlyé. A kapcsolatunk Krisztussal megváltozik, amikor a Lélek megelevenít minket, mert ahelyett, hogy „nélküle” lennénk a világban, most „csatlakozunk” Hozzá. A tényleges állapotunk radikálisan megváltozik, mert a szentség alapeleme kerül beültetésre a lélekbe, ami hatékonyan megváltoztatja annak minden jellemzőjét. Isten most elfoglalja a szív trónját, a vonzalmak megtisztulnak a bűn szeretetétől, az Ígében örömmel leljük, ezért az akarat annak utasításait választja a maga szabályozójának. Mindazonáltal a „test” vagy a gonosz alapelem változatlan marad.

A hívő megszentelődésének különböző szakaszai

A hívő megszentelődése bizonyos értelemben teljes az újjászületéskor, így az akarat soha nem lesz szentebbé, mint amilyenné abban a pillanatban válik. Más értelemben a megszentelődése nem befejezett, és ezért képes a további fejlődésre. Abban teljes, hogy az újjászületés csodája által a benne végbement nagy változás következtében a hívő alkalmassá vált „a szentek örökségében való részvételre a világosságban” (Kol1:12). gyakorlatilag és személyesen egyesült Krisztussal, s amint a Lélek lakozást vett a szívében, Istennel szenteltetett. Annyiban nem befejezett, hogy a „test” alapelem akkori még nem lesz eltávolítva, s a Krisztusban csecsemőnek növekednie kell a kegyelemben, s annyiban, hogy ettől kezdve „le kell vetkőznie az óembert” és „fel kell öltöznie az új embert” gyakorlati módon, megtisztítva magát „minden testi és lelki tisztátalanságtól, Isten félelmében” tökéletesítve a megszentelését (2Kor7:1). Ennek megtételéhez a Lélek naponta újítja őt meg (2Kor4:16), serkenti az Íge és az ima eszközeinek használatára, elővontja a lelki életét lelki cselekvésekhez a Krisztus nevében, s ezzel folytatja és fejezi be azt a „jó munkát” (Fil1:6), amit az újjászületéskor kezdett el a lélekben.

Foglaljuk össze. A megszentelés az első áldás, amire az Atya eleve elrendelte a népét (Ef1:3-5). Másodszer, ez ajándék, elidegeníthetetlen és örök ajándék, amit Krisztusban és Rajta keresztül kapnak. Harmadszor, ez erkölcsi minőség, szent alapelem vagy „természet”, amit Lélek közöl velük. Negyedszer, kötelesség, amit Isten követel meg tőlünk (1Pt1:15-16). Vagy megint mondhatjuk, hogy a megszenteléskapcsolat, amelybe a háromszor szent Isten visz bele minket. Negyedszer, élethosszig tartó munka, amire elhívást kapunk, de amihez a még több kegyelem állandó szükségében vagyunk. Az „Isten félelmében vigyük véghez a mi megszentelésünket” (2Kor7:1) semmiképpen sem azt jelenti, hogy a megszentelés, amivel most a keresztyén rendelkezik, hibás, és azt a saját erőfeszítéseivel kell kiegészítenie, hanem azt,

hogy neki kell a megfelelő módon és céllal megvalósítania azt a tökéletes szentséget, ami az övé Krisztusban. Lásd 1Jn2:5. ami azt jelenti, hogy Isten parancsolatainak megtartásával éadjuk el magunkban az Ő szeretetének célját. „a hit együtt munkálkodott az ő [Ábrahám] cselekedeteivel” (azaz érte el a célul kítűzött vagy megkívánt eredményt, Jak2:22). A keresztyének „szentekhez illő magaviseletűek legyenek” (Tit2:3).

„Mindentől, a mi gonosznak látszik, őrizkedjete! Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől” (1Thessz5:22-23). Mind a közvetlen szövegkörnyezet, mind a konkrét jelleg, amiben Istent itt megszólítja, annak megmutatására szolgál, hogy a megszentelésünk melyik összetevőjéről van szó, nevezetesen a gyakorlati szentségünkről vagy a szív tisztaságáról és a viselkedésünkről. Pál azért imádkozik, hogy lehetővé váljon az előbbi parancsolatok megtartása – teljes megszentelés a teljes engedelmességért. Az előző buzdításokhoz az apostol buzgó könyörgéseket tett hozzá, jól tudva, hogy csak Isten hatékony kegyelme képes támogatni akár az akaratot, akár az erőt ennek teljesítéséhez. A 22. versben található mérce rendkívül magas és szigorú: visszariadni mindentől, ami akár csak a tisztátalanság látszatát hordozza, tartózkodni mindentől, ami arra hajlik. Minél tovább szemléljük ezt a mércét, minél inkább a tudatára ébredünk a tisztaságának, annál inkább felfogjuk a sok kegyelem szükségességét a teljesítéséhez, s annál inkább meglátjuk ennek az imának az alkalmazhatóságát a saját esetünkre. Mi még mindig célpontjai vagyunk a Sátánnak, Isten ősellenségének. Ha engedünk a Sátán kísértéseinek, az elválaszt minket Isten kegyeitől, rendtelenséget és zűrzavart hoz létre a lényünk minden képessége között és nézeteltéréseket okoz a szentek között. Az efféle katasztrófák elkerülése végett könyörög az apostol „a békesség Istene”.

A keresztyén kegyelmi munkája nem tökéletes

A belemerülés a vágyainkba és a bűn megengedése megzavarja a lényünk minden képességét, s a testiség magához ragadja a szellem⁴⁰ trónját (az érzelmek és az ösztönök

⁴⁰ Itt egyértelműen kiderül, hogy Pál a trichotómiát vallja (azt a nézetet, hogy az ember testből, lélekből és szellemből áll). Ezzel szemben a Biblia határozottan dichotómikus (azt állítja, hogy az ember két összetevője a test és a lélek.) Mivel a továbbiakban is erről lesz szó, álljon itt egy részlet Louis Berkhof professzor Rendszeres teológiájából, melyben megnyugtatóan tisztázza ezt:

1. A TÖRTÉNELEM SORÁN ELTERJEDT NÉZETEK: A DICHOTÓMIA ÉS A TRICHOTÓMIA. Különösen a keresztyén körökben szokásos úgy felfogni az embert, mint ami két és csak kettő különálló részből áll, nevezetesen testből és lélekből. Technikailag ezt a nézetet nevezik dichotómiának. Emellett azonban egy másik nézet is felütötte a fejét, mely szerint az emberi természet három részből áll: testből, lélekből és szellemből. Ezt írja le a trichotómia kifejezés. Az ember hármass összetételének elképzelése a görög filozófiából származik, amely a test és lélek egymáshoz való viszonyát az anyagi világegyetem és Isten kölcsönös viszonyához hasonlónak fogta fel. Úgy gondolták, hogy amint az utóbbiak csak egy harmadik szubsztancia vagy köztes lény útján voltak képesek közösségre lépni, úgy az előbbieket is csak egy harmadik, vagy közbenes elem, nevezetesen a lélek segítségével képesek kölcsönös, élő kapcsolatba lépni. A lelket egyrészt anyagtalannak, másrészt a testhez illeszkedőnek tartották. Amilyen mértékben a nous-hoz, vagy pneumához kapcsolódott, halhatatlannak tekintették, ám amilyen mértékben a testhez, testinek és halandónak. A legismertebb, de mégis legkezdetlegesebb formája a trichotómiának az, mikor a testet az ember anyagi részének, a lelket az állati élet alapelvének, míg a szellemet az Istenhez kapcsolódó és halhatatlan résznek tekintik az emberben. Az ember trichotómikus elképzelése jelentős támogatást kapott a görög és az alexandriai egyházatyák részéről a keresztyénség korai évszázadaiban. Megtalálható, bár nem mindig ugyanabban a formában Alexandriai Kelemennél, Origenésznél, valamint Nisszai Gergelynél. Miután azonban Apollinarius oly módon alkalmazta, mely összeütközésbe került Jézus tökéletes emberségével, fokozatosan hiteltelenné vált. Egyes görög egyházatyák még mindig ragaszkodtak hozzá, bár Athanasius és Theodoret világosan elutasították. A latin egyházban a vezető teológusok megkülönböztetetten az emberi természet kettős felosztásához ragaszkodtak. Különösen Ágoston pszichológiájában nyert teret ez a nézet. A középkor során általános hitté vált. A reformáció

nem hozott változást ebben a vonatkozásban, bár néhány kisebb fénysugár vetődött a trichotomikus elméletre is. A római katolicizmus a skolasztika verdiktjéhez ragaszkodott, de protestáns körökben más hangok hallatszottak. A tizenkilencedik század során a trichotómiát felélesztették egyes német és angol teológusok, például Roos, Olshausen, Beck, Delitzsch, Auberlen, Oehler, White és Heard, de nem talált túl nagy támogatásra a teológia világában. Ennek az elméletnek a kortárs szószólói között nincs egyetértés a pszükhé természetének, valamint annak a viszonyának a vonatkozásában, melyben az ember természetének másik két elemével áll. Delitzsch úgy fogja fel, mint a pneuma kiáradását, míg Beck, Oehler és Heard az egyesülés pontjának tekintik test és szellem között. Delitzsch nem teljesen következetes és időnként ingadozni látszik, s Beck és Oehler elismerik, hogy az ember bibliai bemutatása alapvetően dichotómikus. A bibliai trichotómia általuk kialakított védelméről aligha mondható el, hogy magában foglalná a három különálló elem létezését az emberben. E két teológiai nézet mellett főleg az utolsó évszázadban megjelentek az abszolút materializmus és az abszolút idealizmus filozófiai nézetei is. Előbbi feláldozta a lelket a test oltárán, míg utóbbi a testet a lélek oltárán.

2. A SZENTÍRÁS TANÍTÁSA AZ EMBER TERMÉSZETÉNEK ALKOTÓELEMEI TEKINTETÉBEN. Az ember természetnek uralkodó bemutatása a Szentírásban világosan dichotómikus. A Biblia egy oldalról az ember természete, mint egység, nem pedig mint két elemet tartalmazó kettősség nézetéről tanít minket, melyek mindegyike párhuzamos vonalak mentén mozog, de nem alkotna egyetlen szervezetet. A görög filozófiában és néhány későbbi filozófus munkáiban megtalálható pusztán párhuzamosság elve teljesen idegen a Szentírástól. Bár a Szentírás elismeri az ember összetett természetét, azt soha nem úgy mutatja be, mint az emberben levő két alany eredményét. Az ember minden cselekedetét úgy tekinti, mint az egész ember cselekedetét. Nem a lélek, hanem az ember esik bűnbe; nem a test, hanem az ember hal meg; s nem csak a lelket, hanem az embert, a testet és a lelket váltotta meg Krisztus. Ez az egység kifejeződésre jut az Ószövetség klasszikus igeszakaszában – az elsőt, mely jelzi az ember komplex természetét – nevezetesen az 1Móz2:7-ben: „És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélekké”. Az egész igevers az emberrel foglalkozik: „És formálta vala az Úr Isten az embert... Így lőn az ember élő lélekké”. Istennek ezt a munkáját nem szabad mechanisztikus folyamatként értelmezni, mintha először megformálta volna a testet a föld porából, majd utána tett volna lelket bele. Mikor Isten megalkotta a testet, azt úgy alkotta meg, hogy az Ő Lelkének lehelletével az ember azonnal élő lélekké vált. Jób33:4, 32:8. A „lélek” szónak ebben a szakaszban nem az az értelme, amit rendszerint tulajdonítunk neki, – ami végső soron idegen az Ószövetség számára, – hanem élőlényt jelöl, s az ember egészének a leírására szolgál. Ugyanaz a héber szó, a nefesh chayyah, (élő lélek, vagy lény) az állatokra is használatos az 1Móz1:21,24,30-ban. Így tehát ez az igevers, miközben jelzi, hogy két összetevő van az emberben, mégis kihangsúlyozza az ember szerves egységét. S ez az egész Biblián át elismert.

Egyidejűleg tartalmaz bizonyítékokat az ember természetének kettős összetételéről is. Óvatosaknak kell azonban lennünk és nem szabad később különbségtételt várnunk az emberi természetben a test, mint anyagi rész és lélek, mint szellemi rész között az Ószövetségben. Ez a megkülönböztetés később, a görög filozófia hatására alakult ki. Az antitézis – test és lélek – még az újszövetségi értelmében sem található meg az Ószövetségben. Az emberi természet két összetevőjének ószövetségi megkülönböztetése más dolog. Laidlaw írja a *The Bible Doctrine of Man* című könyvében: „Az antitézis világosan az alacsonyabb és a magasabb rendű, a földi és a mennyei, az állati és az isteni. Ez nem annyira két összetevő, hanem inkább két tényező, melyek egyetlen és harmonikus eredményben – 'így lett az ember élő lélekké' – egyesülnek”. Egészen nyilvánvaló, hogy ez a jelentése az 1Móz2:7-nek. Lásd még Jób27:3, 32:8, 33:4, Préd12:9. Az Ószövetségben az ember alacsonyabbrendű elemének vagy részének megjelölésére különböző szavakat használnak, például „test”, „por”, „csontok”, „belső részek”, „vesék”, valamint a „sárház” metaforikus kifejezés, Jób4:19. S vannak szavak a magasabb rendű elem jelölésére, például „szellem”, „lélek”, „szív” és „elme”. Amint átlépünk az Ószövetségből az Újszövetségbe, azonnal szembetalálkozunk a „test és lélek”, „[hús]test és szellem” antitetikus kifejezéssel. A megfelelő görög szavakat kétségtelenül a görög filozófiai gondolkodás formálta meg, de a Septuagintán keresztül kerültek be az Újszövetségbe, így tehát megtartották ószövetségi befolyásukat. Egyidejűleg azonban hozzájuk kapcsolódik az anyagi és nem anyagi antitetikus elképzelése is.

A trichotomisták abban a tényben keresnek támogatást, hogy a Biblia, ahogyan ők látják, az alacsonyabb rendű, vagy anyagi elem mellett még két további összetevő részt ismer el az emberi természetben, nevezetesen a lelket (héberül nefesh, görögül pszükhé), valamint a szellemet (héberül ruach, görögül pneuma). Az a tény azonban, hogy ezeket a szavakat a Szentírás nagy gyakorisággal használja, nem támasztja alá azt a következtetést, hogy ezek az emberi természet nem különböző aspektusait, hanem összetevő részeit jelentik. A Szentírás gondos vizsgálata megmutatja, hogy ezeket a szavakat a Szentírás felváltva használja. Mindkettő az emberben levő magasabb rendű, vagy lelki elemet jelenti, de különböző nézőpontból szemléli azt. Rá kell mutatni azonban azonnal, hogy a kettő bibliai megkülönböztetése nem egyezik meg azzal, ami inkább szokásos a filozófiában, mely szerint lélek a spirituális elem az emberben az állatvilággal való viszonyban, míg a szellem ugyanaz az elem a felsőbbrendű lelki világgal és Istennel való viszonyban. A következő tények szólnak eme filozófiai

irányítanak az értelmünk és az ítélőképességünk helyett), s a test megpróbálja leuralni a szellemet és a lelket – a testi érzelmek szembeszegülnek az értelemmel. De a tapasztalati és gyakorlati megszentelés mindent a helyes rendbe állít vissza, s békességet és harmóniát hoz létre. De csak „a békesség Istene” képes így megszentelni minket. Ez ki is van hangsúlyozva a szövegben: „Maga pedig a békességnek Istene”, ami rámutat az ellentétre a szentségre irányuló gyenge törekvések között, amikre mi vagyunk képesek a magunk lelkierejéből, valamint a mindenható erő között, amit Ő képes kifejteni a békességért és azért a rendért, amit az Ő megszentelése hoz el az egész lényünknek. A keresztyén valóban megszentelt, de a kegyelemnek a benne az újjászületéskor megkezdett munkája nincs befejezve. „Először fű, azután kalász, azután teljes búza a kalászban” (Mk4:28). A szívet egyre fokozottabban kell megtisztítani bűn mocskától, a léleknek pedig egyre jobban igazodnia kell az isteni képmáshoz, a napi járásnak [tevékenységnek] pedig egyre inkább „az Úrhoz méltónak” kell lennie (Kol1:10). De minden előrelépés, amit elérünk a keresztyén életben csak a hatásai, gyümölcsei

megkülönböztetés ellen: A ruach – pneuma, valamint a nefesz – pszükhé a nyers teremtésre használatos, Préd3:21, Jel16:3. A pszükhé szó még Jehovával kapcsolatosan is használatos Ézs42:1, Jer9:9, Ám6:8 (héber), Zsid10:38. A testetlen halottakat pszukhai-nak nevezi az Ige, Jel6:9, 20:4. A legmagasabb vallásgyakorlatot a pszükhé-nek tulajdonítja Mk12:30, Lk1:46, Zsid6:18-19, Jak1:21. Elveszteni a pszükhé-t mindennek az elvesztését jelenti. Tökéletesen nyilvánvaló, hogy a Biblia a két szót felváltva használja. Vegyük észre a párhuzamot a Lukács 1:46-47-ben: „Akkor monda Mária: Magasztalja az én lelkem [pszükhé] az Urat, És örvendez az én lelkem [pneuma] az én megtartó Istenemben”. A bibliai formula az ember számára egyes helyeken „test és lélek”, Mt6:25, 10:28, más helyeken pedig „test és szellem”, Préd12:9, 1Kor5:3,5. A halál időnként úgy van leírva, mint a lélek visszaadása, 1Móz35:18, 1Kir17:21, Csel15:26, máshol pedig mint a szellem visszaadása., Zsolt31:6, Lk23:46, Csel7:59. Sőt, mind a „lélek”, mind a „szellem” a halottak immateriális elemének leírására szolgálnak, 1Pt3:19, Zsid12:23, Jel6:9, 20:4. A fő bibliai megkülönböztetés a következő: a „szellem” [pneuma] szó az emberben levő lelki (spirituális) elemet úgy írja le, mint a testet irányító élet és tevékenység alapelvét; míg a „lélek” [pszükhé] szó ugyanezt az elemet úgy írja le, mint a cselekedet alanyát az emberben, következésképpen gyakorta használatos személyes névmásként az Öszövetségben, Zsolt10:1-2, 104:1, 146:1, Ézs42:1, v. ö. még Lk12:19. Bizonyos esetekben konkrétan a belső életet írja le, mint a szeretet ülőszékét. Mindez egészen harmóniában van az 1Móz2:7-tel, miszerint „És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és leheltet vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélekké”. Azaz mondhatjuk, hogy az embernek van szelleme, de ő maga lélek. A Biblia tehát kettő és csak kettő alkotóelemre mutat rá az ember természetében, nevezetesen a testre és a szellemre, vagy lélekre. Ez a bibliai ábrázolás összhangban van az ember öntudatosságával is. Míg az ember tudatában van annak, hogy anyagi és lelki elemekből áll, senki sincs tudatában annak, hogy a lélektől megkülönböztetetten rendelkezik szellemmel is. Van két igehely azonban, melyek látszólagos ellentmondásban állnak a Szentírás szokásos dichotómikus ábrázolásával, nevezetesen az 1Thessz5:23, „Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől; és a ti egész valótok [pneuma], mind lelketek [pszükhé], mind testetek feddhetetlenül őriztessék meg a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére”. A másik a Zsid4:12, „Mert az Istennek beszéde élő és ható, és élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek [pneuma] és léleknek [pszükhé], az ízeknek és a velőknek megoszlásáig, és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait”. Meg kell azonban jegyezni, hogy: (a) szilárd szabály az exegézisben, hogy a kivételes kijelentéseket az analogia Scriptura, a Szentírás szokásos ábrázolásának fényében kell értelmezni. Tekintettel erre a tényre a trichotómia egyes védelmezői elismerik, hogy ezek az igehelyek nem feltétlenül az ő álláspontjukat igazolják. (b) A szellem és a lélek egymás melletti pusztá említése a Szentírás szerint semmivel sem bizonyítja jobban azt, hogy ez két különálló szubsztancia, mint amennyire a Mt22:37 bizonyítja, hogy Jézus a szívet, a lelket és az elmét három különálló szubsztanciának tekintette. (c) Az 1Thessz5:23-ban az apostol egyszerűen csak erősíteni akarja a kijelentést „Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől” egy epexigetikai kijelentéssel (díszül, vagy világosabbá tétel céljából szolgáló értelmezés), melyben az ember létezésének különböző aspektusai vannak összefoglalva, s melyben tökéletesen szabadnak érzi magát arra, hogy a szellemet és a lelket egymás mellett említse, mivel a Biblia különbséget tesz a kettő között. Aligha gondolhatott itt rájuk úgy, mint két különálló szubsztanciára, mivel máshol úgy beszél az emberről, mint aki két részből áll, Rm8:10, 1Kor3:5, 7:34, 2Kor7:1, Ef2:3, Kol2:5. (d) A Zsid4:12-t nem szabad úgy értelmezni, hogy Isten Igéje, behatolván az emberbe, elválasztja egymástól a lelkét és a szellemet, ami természetesen azt hozná magával, hogy ez a kettő két különálló szubsztancia, hanem úgy kell értenünk, hogy egyszerűen kijelenti: elválasztást hoz létre mindkettőben a gondolatok és a szív szándékai között. (Louis Berkhof: *Rendszeres teológia* – magyar fordítás, 147-149. oldal.

és bizonyítékai annak, hogy a Lélek megszentelt minket az újjászületéskor. A növekedés a kegyelemben a szentségünk megmutatkozása.

A „Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől” szavakat a legszélesebb kiterjedésben kell érteni. Először is, ez kérés, hogy a thesszalonikai egyház minden tagja, a teljes gyülekezet legyen így megszentelve. Másodszor, hogy minden egyes tag feltétel nélkül szánja oda magát Istennek az összetett lényének egészében. Harmadszor, hogy mindegyikük legyen még tökéletesebben felvillanyozva és megtisztítva, s készítetve az előrehaladásra a tökéletes szentség felé. Azaz, az 1Thessz5:23 majdnem párhuzamos a Zsid13:20-21-gyel. Az apostol azért imádkozott, hogy a keresztyén minden része és képessége a hatékony kegyelem hatása alatt maradjon igazi és valóságos igazodással Istenhez: hogy úgy befolyásolja őket az igazság, hogy alkalmassá váljanak és fel legyenek készítve minden jócselekedetre. Bár ez megparancsolt kötelességünk, mégis a mi kibékített Istenünk munkája az Ő Lelke által bennünk és rajtunk keresztül, s ennek kell lennie a napi imádságunk terhének. A 22. vers buzdítása ismerteti meg velünk a kötelességünket, s a 23. vers imádsága azt, hogy miképpen válik ez lehetővé a számunkra. A természetünknel fogva a szívünk ellenséges Isten szent követelményeivel, s csak az Ő hatalma képes tartós változást előidézni.

A megszentelés gyakorlati oldala

Ez az imádság a megszentelés gyakorlati oldalával foglalkozik: a szentnek isteni módon kell azt lehetővé tenni, hogy kimutassa a napi életvitelében azt a megszentelést, amivel Krisztusban bír és megteremje a benne lakozó Lélek gyümölcseit az újjászületéskor beültetett szentség alapeleme segítségével. Állandóan meg kell tagadnia „a hitetlenséget és a világi kívánságokat” és „mértékletesen, igazán és szentül kell élnie a jelenvaló világon: várva ama boldog reménységet” (Tit2:12-13). Ami a helyzetünket és az Istenelőtti állapotunkat illeti, a megszentelés kiterjed az egész emberre – az emberi természet minden egyes része annak tárgyává válik. S így kell lennie az Isten iránti odaszántságunknak is. A testünket és a lelkünket egyaránt oda kell szánunk Istennek (Rm12:1), a tagjainkat pedig az igazság munkájának (Rm6:13). John Owen mondta: „Egész természetekben vagy személyekben mindabban, mik vagytok és amit tesztek, hogy – ne csak ebben vagy abban a részetekben, hanem mindenben – teljesen tiszták és szentek legyetek.”

Negyedszer, vizsgáljuk meg az apostol imájának célját. „A ti egész valótok, mind lelketek, mind testetek feddhetetlenül őriztessék meg”. Nehéz (és talán nem is szükséges) meghatároznunk ennek a mondatnak a pontos kapcsolatát az előzővel – hogy ez pótlólagos kérés, egy magyarázó megerősítése az Íge egészének, illetve az apostol céljának kifejezése ennek a kérésnek a megfogalmazásával. Személyesen úgy véljük, az utolsó kettőt tartalmazza. Az American Standard Biblia így adja vissza: „S a békesség Istene szenteljen meg benneteket egészben; a szellemetek, a lelketek és a testetek legyenek egészében megőrizve, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére”. Bármelyik fordítást tartjuk jobbnak, az világos, hogy a vers egésze azt tanítja, hogy a megszentelés a teljes személyünkre vonatkozik. Az is világos, hogy az ember hármas lény, intelligens szellemet, érzéki vagy érzékeny lelket és anyagai testet tartalmaz. Az ember a megszokott romlottságával megfordítja ezt a sorrendet és „testről, lélekről és szellemről” beszél, az első helyre helyezve a testet, mert azzal foglalkozik a legtöbbet.

Az ember hármas lény

Mivel az ember lényének hármas mivoltát oly széles közben tagadták, teszünk néhány rövid megjegyzést. Azt, hogy az ember hármas (és nem pusztán kettős) lény, határozottan

megerősíti a tény, hogy a hármias Isten képére teremtetett (1Móz1:26).⁴¹ Erre találunk utalást a bukás történetében. „És látá az asszony, hogy jó az a fa eledelre” – a testi étvágyára hatott. Másodszor látta, hogy „kedves [kívánatos] a szemnek” – az érzékeny lelkére hatott. S azt gondolta, hogy „kívánatos az a fa a bölcseségért” – az intelligens szellemére hatott (1Móz3:6). Komoly tévedés azt állítani, hogy amikor az ember elbukott, a szelleme megszűnt létezni, s csak az újjászületéskor „kapott” szellemet.⁴²

A bukott ember egyformán rendelkezik „szellemmel és lélekkel” (Zsid4:12).⁴³ Isten „az ember keblébe szellemet alkotott” (Zak12:1),⁴⁴ s a halálkor „a szellem pedig megtérne Istenhez, a ki adta volt azt” (Préd12:7).⁴⁵ Egyetértünk a reformer Zanchiusszal, aki szerint „a szellem foglalja magában az elme felsőbbrendű képességeit, például az észet és az értelmet; a lélek az elme alsóbbrendű képességeit, például az akaratot, a vonzalmakat és a vágyakat”. A „lélek” segítségével érzünk, a „szellem” segítségével tudunk (Dán2:3 skv.).⁴⁶ „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből [szellemedből], teljes lelkedből és teljes erődből [fizikai energiádból].”⁴⁷ (5Móz6:5) Ez megfelel Pál hármias különbségtételének a szövegben.⁴⁸ Az embernek, mint emberi lénynek az alkata egyszer, s mindekorra megmutatkozott, amikor Isten Fia megtestesült és felvette mind az emberi „szellemet” (Lk23:46),⁴⁹ és a „lelket” (Mt26:38).⁵⁰ De annak kimondásával, hogy az újjá nem született ember rendelkezik szellemmel, nem azt akarjuk mondani, hogy szellemi természete van, mert a szelleme bemocskolódott a bukáskor, bár nem semmisült meg, ezért lehet azt megmosni és megújítani. (Tit3:5).

Az egész emberi természet tárgya a Lélek munkájának a megújítás és a megszentelés során. Ezt a tényt a keresztyénnek gyakorlati módon kell bemutatnia, a szelleme minden hajlamával és forrásával, a lelke minden képességével és vonzalmával, és a teste minden tagjával. A teste Krisztus tagjává lett (1Kor6:15), s most a Szentlélek temploma (1Kor6:19). Mivel a keresztyén teste a személye alkotórésze, s mivel az ösztönei és a hajlamai igyekeznek a szelleme és a lelke funkcióit magukhoz ragadni és irányítani a tetteit, ezért kell neki a testét a lénye magasabb rendű összetevőinek irányítása alá vonni, hogy azt a biblikusan megvilágosított értelem és ne a testi szeszélyek irányítsák. „Hogy mindenitek... tudja bírni a maga edényét” (1Thess4:4) Ahogyan az újjá nem születettség állapotában a bűnre szántuk a tagjainkat, most úgy kell odaszánnunk azokat az igazságnak a megszenteltetésre (Rm6:19). Valaki ezt mondta: „A tökéletes szentségnek kell a szentek céljának lennie a Földön, mivel ez lesz a szentek jutalma a mennyben.”

⁴¹ De ebben a versben egy árva szó sincs az ember hármias lényéről. Ahogyan egy fénykép is hasonlít arra, akiről készült, mégis a kép maga két-, míg az illető háromdimenziós, és senki nem állítja, hogy a kettő a dimenziók vonatkozásában azonos, csak azért, mert a kép az illetőről készült. – *a ford.*

⁴² Ebből sem igazán következik az ember lényének hármias mivolta. Hiszen „a kedves a szemnek” ugyanúgy vonatkozhat a testi szemekre (lásd pl. „Mert mindaz, a mi a világban van, a test kívánsága, és a szemek kívánsága, és az élet kérdése nem az Atyától van, hanem a világból.” – 1Jn2:16)

⁴³ Az angol változatban „lélek és szellem” szerepel, Károlinál „szív és lélek”. – *a ford.*

⁴⁴ Az angol változatban. Károlinál: „az ember keblébe lelket alkotott” – *a ford.*

⁴⁵ Ismét az angol változatban. Károlinál: „a lélek pedig megtérne Istenhez, a ki adta volt azt” – *a ford.*

⁴⁶ Az angol változatban „nyugtalan a szellemem megtudni az álmat”, Károlinál „nyugtalan a lelkem megtudni az álmat”. – *a ford.*

⁴⁷ A szögletes zárójelben álló szavakat Pink teszi hozzá. Talál itt mutatkozik meg a legvilágosabban, hogy egy rossz fordítás és egy félreértelmezés mennyire megtévesztővé képes válni. Lásd a 40. lábjegyzetet.

⁴⁸ A Károli-fordítást olvasva „a ti egész valótok” kifejezést a „mind lelketek, mind testetek” együttesére értjük – épp ellenkezőleg, ez a kettős különbségtételt támasztja alá. Az angol változatban a „a ti egész szellemetek, mind lelketek, mind testetek” szerepel, így lesz látszólag hármassá a különbségtétel. – *a ford.*

⁴⁹ Károlinál itt is a „lélek” szerepel. – *a ford.*

⁵⁰ A Mt26:38-ban mind az angol, mind a Károli fordításban a „lélek” szó szerepel. – *a ford.*

A szentek megőrzött feddhetetlensége

A keresztyének „mindenestől megszenteltek” a vágyaikban és a szándékaikban s ez elvezet minket a „megőrzött feddhetetlenség” fogalmához. Ez nem az a feddhetetlenség, amit a cselekedeti szövetség követel meg, hanem az, amit a kegyelmi szövetség, mely által Isten az akarást cselekvésnek fogadja el (Neh1:11, 2Kor8:12) Isten a cselekedetet az akarat által fogadja el. Ő tökéletesnek tekinti az embert, aki tökéletes akar lenni, s azt az embert nevezi tökéletesnek, aki azt szeretné, ha minden tökéletlensége eltöröltetne. Szomorú, hogy oly kevesen tanultak meg különbséget tenni a törvényszéki és az evangéliumi feddhetetlenség között. Amikor Isten Ígéje azt mondja, hogy Keresztelő János szülei „az Úrnak minden parancsolataiban és rendeléseiben feddhetetlenül jártak” (Lk1:6), az nem azt jelenti, hogy büntetlenül éltek, mint azt a 20. vers megmutatja, hanem hogy őszinte vágyuk és buzgó törekvésük volt szokásszerű, lelkiismeretes engedelmségben járni Isten előtt és úgy viselkedni a magaviseletük általános irányát tekintve, hogy senki sem vádolhatta őket semmiféle nyílt bűnnel.

A feddhetetlen szót az olyan igeszakaszokban, mint az 1Kor1:8, a Fil2:15 és az 1Thessz3:13 össze kell vetni a „Boldogok, a kiknek útjok feddhetetlen” igehellyel (Zsolt119:1). A feddhetetlen szót itt az Újszövetség irányvonalának megfelelően kell értelmezni, ami nem zárja ki (mint ahogyan a cselekedetei szövetség kizárta) azt, hogy Isten kegyelmet gyakoroljon és megbocsássa a bűnöket (Zsolt130:3-4).

Az ima, amit Krisztus hagyott hátra nekünk azt parancsolja, hogy ne csak a kísértéstől való szabadításért imádkozzunk, hanem a napi bűnbocsánatért is. Ha Isten az Ő törvényének merev szigorúsága szerint bánna velünk és megkövetelné az abszolút „makulátlanságot”, senki sem kerülné el az Ő kárhoztató ítéletét. Az evangéliumi makulátlanságot úgy kell érteni, mint az engedelmségünk őszinteségét és a tartózkodást attól, ami másoknak alkalmat adna arra, hogy jogosan vádoljanak gaztettek elkövetésével. Miközben a keresztyén őszintén és buzgón igyekszik Isten által elfogadottnak mutatkozni, miközben valóban alázatos a hibáit illetően és bűnbánattal vallja meg azokat, miközben szorgalmasan igyekszik az Úr törvényében járni, „feddhetetlennek” vagy „makulátlannak” minősül e szavak evangéliumi értelmében.

Ötödször, vizsgáljuk meg röviden az apostol imájának a bizonyosságát. „Hű az, a ki elhívott titeket és ő meg is cselekszi azt.” (1Thessz5:24) Az újjászületés garantálja a megszentelést. A hatékony elhívásunk Isten részéről a megőrzésünk záloga. Az isteni kegyelem be fogja fejezni a tapasztalati és gyakorlati szentségünket. „Elvégzi értem az Úr. Uram, a te kegyelmed örökkévaló” (Zsolt138:8). Akár a „a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére”, akár a „a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelekor” módon fordítjuk a 23. vers végét, mindkettő ugyanazt jelenti, mint ahogyan a Fil1:10: „a Krisztus Jézusnak napjára” és az 1Kor1:8: „a mi Urunk Jézus Krisztusnak napján” mutatják. Azaz, a 24. vers bizonyossága párhuzamos a Fil1:6-tal: „a ki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégzi a Krisztus Jézusnak napjáig”.

27. fejezet: Ima a kitartás kegyelméért: alkalom és fontosság (2Thessz1:11-12)

Érdekes és tanulságos összevetni és egybeilleszteni a különböző dolgokat, amikért Pál imádkozott az egyes gyülekezetek érdekében. A római szentekért azt kérte, hogy „ugyanazon indulat legyen bennük egymás iránt” és „teljenek be minden örömmel és békességgel a hívésben” (Rm15:3, 13). Pál azért imádkozott, hogy a korinthusiak „semmi kegyelmi ajándék nélkül ne szűkölködjének” és legyenek megerősítve mindvégig (1Kor1:7-8). Pál azért imádkozott, hogy az efézusbeliek értelmének szemei legyenek megnyitva, hogy megláthassák Isten nagy üdvösségének csodáit (Ef1:18-23) és erősítse meg őket úgy a Szentlélek, hogy tapasztalatilag birtokolják az örökségüket (Ef3:16-21). Az apostol azért imádkozott, hogy a filippibeliek szeretetét a tudás szabályozza (Fil1:9-11). Azért imádkozott, hogy a kolossébeliek „járjanak méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén” (Kol1:9-12). Milyen ritkán válnak ezek az áldások a nyilvános imák témáivá! Nem volt könyörgés a megigazulásért!

A thesszalonikabeli szentek lelki állapota

A thesszalonikabeli szentek számára az apostol a teljes megszentelésükért könyörgött. A lelki állapotuk jóval átlag feletti volt, amint az világosan kiderül az első levél nyitó fejezetének egészéből, s számunkra egy szokatlan kérést fogalmazott meg. Ők messzire jutottak Krisztus iskolájában, s az apostol arra vágyott, hogy ériék le mindennek a legmagasabb fokát. Az esetük azt az alapelvet szemlélteti, hogy azok a keresztyének, akik a legkevésbé ígértesek a kezdetekben, nem feltétlenül fejlődnek a legkevésbé kedvezően, azok pedig, akik a legjobban indulnak, nem mindig érnek jó véget. A Csel17:10-11-ben azt olvassuk, hogy a béreabeliek „nemesb lelkűek valának a Thessalonikabelieknél, úgymint kik bevévék az ígét teljes készséggel, naponként tudakozva az írásokat”. Mégsem olvasunk egy ott szervezett és létrejött gyülekezetről: valójában nincs több említést róluk az Újszövetségben, miközben két levél is íródott a thesszalonikabelieknek! Így volt a galatákkal is: volt idő, amikor „jól futottak”, de aztán felhagytak ezzel (Gal5:7).

Arról, hogy miért is imádkozott az apostol ebben a konkrét esetben, jelentős véleménykülönbség alakult ki az igemagyarázók között, s még a fordítóink sem voltak nagyon biztosak a dolgukban: erre mutatnak a dőlt betűkkel szedett szavak. Az össze újjászületett lélek esetében Isten már „elkészítette [őket] erre” (2Kor5:5), tudniillik arra, hogy „nem kézzel csinált, örökké való házunk [van] a mennyben” (2Kor5:1). Krisztus érdemszerző és nekünk tulajdonított igazsága vitathatatlan jogosultságot szerzett nekik az örök dicsőségre, s a Lélek megújító munkája a lelkükben gyakorlatilag tette és minősítette őket alkalmasnak ugyanerre, amint az világosan megmutatkozik a haldokló gonosztevő esetében. Ezért ahelyett, hogy azért küzdenének, hogy erre érdemesek legyenek vagy imádkoznának Istenhez, hogy tegye őket azzá, a nagy kiváltságuk és parancsoló kötelességük „hálákat adni az Atyának, ki alkalmasakká tett minket a szentek örökségében való részvételre a világosságban” (Kol1:12), dicsérni Őt azért, amit az Ő kegyelme valósított meg értünk és bennünk. Másodszor, nekünk hívőknek szorgalmasan és állandóan kell keresnünk a lehetővé tévő kegyelmet, hogy „úgy járassunk, amint illik az elhívásunkhoz” (Ef4:1), azaz, a viselkedésünknek összhangban kell lennie a magasztos kiváltságunkkal, s a napi életvitelünknek meg kell mutatnia, hogy csodálatosan kegyeltek vagyunk.

„Mivégből imádkozunk is mindenkor ti érettetek, hogy a mi Istenünk méltóknak tartson titeket az elhívásra, és töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel, és a hitnek hathatós munkálásával.” (2Thessz1:11) A két dőlt betűvel szedett szó a fordítók kiegészítése, de ahogyan

az rendszerint lenni szokott, inkább elhomályosítanak, semhogy megvilágosítanak. Ennél az igeversél a Bagster Interlinear a jobb változat (ami megőrzi az angolban a görög szaval sorrendjét és szó szerinti fordítást ad: „Amiért mindig imádkozunk is értetek, hogy méltóknak tarthassatok Isten elhívásához, és betöltsétek a jóság minden örömét és a hit munkáját erővel.” Ez nemcsak sokkalta hűségesebb az eredetihez, de sokkal szilárdabb tanítás is amellet, hogy érthetőbb. Arra is rá kell mutatni, hogy a „méltóknak tarthassatok” egy szó a görögben, s nem is törvényszéki jellegű, eltérően a Rm4:3-4-ben a „tulajdoníttatik” (azaz jogilag számít) és a Rm4:8, 11-ben a „tulajdonít” (azaz fel- vagy beszámít) kifejezésekkel fordított szavaktól. A szövegben szereplő görög szó az ἀξίωση, ami a Lk7:7-ben, az 1Tim5:17-ben, a Zsid3:3-ban és 10:29-ben fordul elő, s mindegyik helyen „tartani”, „méltatni”, „becsülni” jelentéssel bír.

Valahányszor egy igevers bármi nehézséget jelent, a kezdeti törődésünknek a szövegekörnyezet alapos vizsgálatára kell irányulnia. Ez különösen ebben az esetben hárul ránk, mert a nyitó vers a „mivégből” szóval kezdődik. Vizsgáljuk meg hát ennek az imának az okát, mert az majd fényt derít a jelentésére. A 2Thessz1:4-ben a kulcs mindenhez, ami a fejezet végéig következik, az apostol kijelentése: „Annyira, hogy mi magunk dicsekszünk veletek az Isten gyülekezeteiben, a ti kitartástok és hitetek felől, minden ti üldöztetétek és szorongattatástok között, a melyeket szenvedtek” vagy „elhordoztok”. Hevesen támadta őket az ellenség és „sok szenvedésteljes küzdelmet” (Zsid10:32) álltak ki. De olyan nemesen viselkedtek, hogy Pál példaként mutatta fel őket a többi gyülekezet előtt. S most megpróbálja vigasztalni és megerősíteni őket, először is a komoly próbáik mostani előnyeire mutatva. A bátorságuk és a hitük „bizonyosága az Isten igazságos ítéletének”, hogy méltóknak legyenek minősítve Isten országára azért, amit elszenvedtek (2Thessz1:5).

Igazságos ítélettel ítélve

Az itt szereplő görög „bizonyosság” szó újból csak a 2Kor8:24-ben fordul elő: „a szeretetek bizonyosága”. Az „igazságos ítélet” a 2Thessz1:5-ben ugyanaz, mint a Jn7:24-ben: „igaz ítélettel ítéljétek!”, azaz „másokat ne ítéljétek meg felületesen vagy felszínes alapokon, hanem a döntésed vagy az értékelésed legyen igazságos, pártatlan, megfelelő és méltányos”. Így tehát az 1Thessz1:4-et és 5-öt együtt véve utóbbi jelentésének világosnak kell lenni. Az illő viselkedésükkel a megpróbáltatások kemencéjében a thesszalónikaiak világosan bizonyították, hogy a hatékonyan elhívottak között vannak. „A türelmük és a hitük” ugyanolyan világosan bizonyította az újjászületésüket, mint ahogyan a korinthosziak nagylelkűsége adott bizonyosságot a szeretetükről. Következésképpen ennek a gyümölcsnek a megtermése a részükről ilyen kedvezőtlen időkben bizonyítéka volt Isten igazságos ítéletének, amivel méltóknak találta őket az Ő országára azokért, amiket elszenvedtek. Más szóval, a bölcsesség beigazolódott a gyermekeiről: a viselkedésük nyilvánvalóvá tette, hogy Isten képmását hordozzák. A „hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai” (Mt5:45) jelzi, hogy a hívők kimutathatják, hogy ők is azok, ha cselekszik azt, amit a Mt5:44 előír.

Aztán az apostol biztosította a thesszalónikabelieket arról, hogy Isten az Ő igazságos mivoltában elbánik majd azokkal, akik szorongatták őket és megszabadítja a népét Jézus Krisztus megjelenésekor a mennyből (2Thessz1:6-10). Maga a Megváltójuk áll majd bosszút azokon, akik nem ismerték Istent és nem engedelmeskedtek az Ő Fia evangéliumának, közben Ő majd „megdicsőül a szentjeiben, és csodálni fogják mindazokban, akik hisznek”. Ez tehát szilárd vigasztalás volt a számukra. A megfelelő időben az üldözőik elnyerik a büntetésüket, ők pedig gazdag jutalomban részesülnek és teljes mértékben igazolva lesznek. Itt látjuk a mi Urunk visszatérése „áldott reménységének” sok gyakorlati előnyének egyikét. Azt a dicsőséges eseményt nem szabad a mérges viták tárgyává tenni, hanem annak vigasztalásul kell szolgálnia (1Thessz4:18) és a kegyességre kell ösztönöznie (1Jn3:2-3). Az Úr második eljövételét és az Ő egész egyházának megdicsőülését kell állandóan a szemük előtt tartaniuk a megváltottaknak, a

hit, a reménység és a szeretet szemével nézve. Minél többet szemlélik, annál nagyobb lesz annak a szent befolyása a jellemükre és a viselkedésükre, s főleg, a megpróbáltatásban lehetővé teszi a számukra, hogy megnyugodjanak az Úrban és türelmesen várjanak Rá.

„Mivégből imádkozunk is mindenkor ti érettetek.” A szövegkörnyezetre vonatkozó elemzésünk helyességét itt az Íge is alátámasztja. Pál ezt mondja: „A szenvedéseitekre vonatkozó vigasztalás okai mellett, amikkel előhozakodtam [amikre a bevezető 'mivégből' tekint vissza], biztosítalak benneteket arról, hogy az ügyeteket buzgó imádság tárgyává is teszem.” (A „mindenkor” azt jelenti „gyakran”) S mit várnánk itt, amiért az apostol könyörög? Hogy a thesszalónikabeliek megszabaduljanak az üldöztetéseiktől és a megpróbáltatásaiktól? Valóban nem. Az természetes és testi vágy lenne, nem lelki. Pál korábban arról tájékoztatta őket, hogy Isten népe „arra rendeltetett” (1Thessz3:3), hogy „sok háborúságon által kell nekik az Isten országába bemenniük” (Csel14:22). Krisztus misztikus Testének a tagjai először hasonlónak válnak a Főjükhöz, mielőtt „vele együtt megdicsőülnének” (Rm8:17). Az imáikat Isten kijelentett akarátának kell szabályoznia (1Jn5:14), nem pedig csak a test és az vér ösztönzéseinek, amik rendszerint ellentétesek azzal.

Pál imájának kérései

Másodszor, vizsgáljuk meg ennek az imának a kéréseit, az Interlinear változat pontosabb fordítását követve: „hogyméltóknak számíttassatok Isten elhívására”. Három dolog követeli itt meg az elemzést: Mit jelent itt „az elhívás”? Miért ért az alatt, hogy „méltóknak számíttassatok” arra? S miért fogalmazta meg Pál ezt a kérést értük? Az Ef1:18-ban az apostol azért imádkozott, hogy azok a szentek megismerhessék, „mi az Ő elhívásának a reménysége”. a 2Pt1:10 minden keresztyént arra buzdít, hogy „igyekezzetek inkább a ti elhívástokat és kiválasztásokat erőssé tenni”. Ez egy és ugyanaz az elhívás, aminek Isten a Szerzője és mi vagyunk a tárgyai. Ez az elhívásunk a keresztyénségre. Ugyanaz a görög szó szerepel a „járjak úgy, mint illik elhívástokhoz (vagy foglalkozásotokhoz)” szakaszban is (Ef4:1). A művész elhívása a képek festésére, a feleség elhívása az otthon gondjának viselésére, a keresztyén elhívása pedig Krisztus szolgálatára, az Ő kedvében járásra és a dicsőítésére szól. A szentséget a szakmájává kell tennie, a dolga pedig az, hogy „hirdesse annak hatalmas dolgait, a ki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívta el őt” (1Pt2:9) és ezáltal „ékesítsék a tudományt” (Tit2:10), amit vall.

A keresztyén elhívását két jellegzetes tulajdonsággal jellemzi: „A ki megtartott minket és hívott szent hívással” (2Tim1:9); „annakokáért szent atyafiak, mennyei elhívásnak részesei” (Zsid3:1). Az előbbi a módra, az utóbbi a célra vonatkozik. Ezért mondja, hogy Isten „minket a dicsőségre és az erkölcsi tisztaságra hívott el” (2Pt1:3),⁵¹ a „dicsőség” alatt a mennyei örökségünket, az „erkölcsi tisztaság” alatt a kegyelmet és a szentséget értve. Utóbbi az útja és az eszköze annak, amivel elérjük az előbbit. Mindkettőt először úgy kell látnunk, ahogyan az evangélium ajánlatában szerepelnek: „Mert nem tisztátalanságra, hanem szentségre hívott el minket az Isten.” (1Thessz4:7) Napi feladatunk, hogy a szentséget az életünk ügyévé tegyük. Isten „az ő örök dicsőségére [is] hívott el minket a Krisztus Jézusban” (1Pt5:10). Egyáltalán nem szenvedünk tehát veszteséget az evangélium ajánlatának elfogadásával, hanem összehasonlíthatatlanul a nyertesei leszünk annak. Másodszor, az elhívásunkat úgy kell tekinteni, mint amit a Lélek hatalmas működése nyom ránk. Az Ő ereje által válaszolunk igazán az evangéliumra és leszünk a hatékony elhívás részesei a halálból az életre.

⁵¹ Az angol változatban. Károlinál: „minket a saját dicsőségével és hatalmával elhívott”. – *a ford.*

A keresztyén élete az elhívás

Az, hogy keresztyén életet elhívásnak vagy hivatásnak nevezzük azt jelenti, hogy van elvégzendő munkája és vannak teljesítendő feladatai. Ez nem az álmodozás és az érzelmi elragadtatás élete, hanem inkább ama feladatok ellátásáé, amelyek a természeti ember számára se nem könnyűek se nem kedvére valók – mint a vágyai megöklése és a gyakorlati kegyesség művelése. A keresztyén élet versenyfutásként is be van mutatva, amit végig kell futni teljes erőnkből. Ezt az életet egy hosszú utazáshoz is hasonlítják, ami egyszerre fáradságos és veszélyes, mert az ellenség területén vezet keresztül (1Jn5:19), ezért sok veszély fenyegeti. Súlyos próbákat kell kiállni, kísértéseknek ellenállni, erős ellenségeket legyőzni vagy azok győznek le minket és elpusztulunk a küzdelemben. A keresztyén életpálya tehát a kitartás a kegyelemben, megmaradás a magunk útján a szentség országútján, mert egyedül az vezet a mennybe.

Sok kegyelem kell a keresztyénnek ahhoz, hogy miután „a kezét az eke szarvára vetette”, ne tekintsen hátra és ne váljon alkalmatlanná Isten országára (Lk9:62); hogy miután besorozták Krisztus zászlója alá, ne engedjen a kísértésnek és ne váljon dezertőrré a heves ellenállás miatt, amivel azok részéről találkozik, akik utálják őt és a végromlására törekednek. Ez elvezet minket a második kérdésünkhöz – amit nehezebb megválaszolni. Mit jelent a „hogy a mi Istenünk méltóknak tartson titeket az elhívásra”? Az apostol összes imája összefoglalható kéréseként a kegyelem utánpótlásáért, konkrétan pedig valamely különleges, az esethez és a körülményekhez illő kegyelemforma megadásáért mindegyik társaság számára, akikért imádkozott. Észben tartva, hogy a thesszalonikabeliek a csapások nagy harcát vívták, nyilvánvaló, hogy a fő áldás, amiért Pál könyörgött a részükre, a kitartás kegyelme, hogy szilárdan megállhassanak „minden üldöztetésük és szorongatásuk között” és kitartsanak a küzdelem végéig.

A thesszalonikabelieket a kitartásra és a szentségre buzdítja

Pál nemrég küldte el Timótheust azért, hogy erősítse és vigasztalja őket, „hogy senki meg ne tántorodjék ama szorongatások között” (1Thessz3:3). A korábbi imádságában azt kérte, hogy „feddhetetlenül legyenek megőrizve” (1Thessz5:23), s itt azt jelzi, hogy miképpen lehet ezt elérni. Ezek a thesszalonikabeli keresztyének jól kezdték, mert hálát adtak Istennek (2Thessz1:3), s most azért könyörög, hogy jól is végezzék, különösen arra való tekintettel, hogy szenvedtek az ellenségeik kezétől. Kálvin (az Institúciójában) úgy utal erre, mint imádságra „a kitartás kegyelméért”. Azt pedig, hogy az apostol a kitartásukat tartotta szem előtt a hitben és a szentségben, határozottan megerősíti ennek az imádságnak minden egyes soron következő mondata, amit reméljük, hogy világossá tehetjük a magyarázatunkban.

„Hogy a mi Istenünk méltóknak tartson titeket az elhívásra.” Semmiféle elképzelés sincs itt bármiről, ami jutalomra érdemessé tesz. Ez nem az érdemesség érdeme, hanem a megfelelőségé, azaz olyasvalami, ami az illendőséget bizonyítja, s nem azt, ami érdemszerző. Ahogy türelem a szenvedésben megmutatja, hogy ki lett bennünk munkálva az, ami minősít vagy alkalmassá tesz minket arra a dicsőségre, aminek még ki kell jelentetnie. A görög „méltónak tart” szó a Csel28:22-ben az „akarnánk” kifejezéssel van fordítva: „Akarnók azért tőled hallani, micsoda értelemben vagy”, azaz „helyesnek vagy helyénvalónak tartjuk, hogy tisztességgel meghallgassunk téged”. A szó tagadó formája a „Pál azonban nem tartotta méltónak, hogy magukkal vigyék” (Csel15:38). Azért hivatkoztunk ezekre az igeszakaszokra, hogy lehetővé tegyük az olvasó számára a saját megítélését egy elismerten nehéz szóról. Az 1Thessz2:11-12-ben az apostol ezt mondta: „Valamint tudjátok, hogy miként atya az ő gyermekeit, úgy intettünk és buzdítottunk egyenként mindnyájatokat... hogy Istenhez méltóan [illően, megfelelően] viseljétek magatokat, a ki az ő országába és dicsőségébe hív titeket.” S itt

a szövegünkben Pál azért imádkozik, hogy erre felinduljanak az elhívásuk nagybecsülésével és ehhez illően cselekedve.

Az apostol azt kérte, hogy Isten kegyelmi munkája folytatódjon és fejeződjön is be a lelkükben, s főleg, hogy felbuzduljanak az ezzel kapcsolatos kötelességeik ellátására. A görög szó (καταξιωθέντες) erősített formában fordul elő ismét az „a kik méltókká tétetnek, hogy ama világot elvegyék, és a halálból való feltámadást” szakaszban (Lk20:35). ami elfogadást jelent. Ugyanez a szó fordul elő a „De vigyázzatok magatokra, hogy valamikor meg ne nehezdjék a ti szívetek dobzódásnak, részegségnek és ez élet gondjainak miatta, és váratlanul reátok ne jöjjön az a nap: Mert mintegy tör, úgy lep meg mindeneket, a kik az egész föld színén lakoznak. Vigyázzatok azért minden időben, kérvén, hogy méltókká tétessetek arra, hogy elkerüljétek mindezeket, a mik bekövetkeznek, és megállhassatok az embernek Fia előtt!” szakaszban is (Lk21:34-36). Ez az igeszakasz egyértelműen arra utal, hogy e cél megvalósítása nehézségekbe ütközik, és fennáll a veszélye annak, hogy ezt elmarad. Ahogyan a magot vetik, olyan lesz az aratás: ha „a léleknek vetünk”, akkor „lélekből aratunk örök életet”, de nem másképp.

A szentekért elmondott összes imájában Pál további utánpótlást kért neki a kegyelemből azért, hogy még jobban fel lehessenek szerelve és buzduljanak fel a kötelességeik ellátására. Isten szent életre hívta el a népét, megkövetelve tőlük, hogy „szentek legyenek teljes életükben” (1Pt1:15). Az újjászületéskor szent természetes vagy alapelemet ültet beléjük, majd megparancsolja nekik: „szánjátok oda most a ti tagjaitokat szolgálóul az igazságnak a megszenteltetésre” (Rm6:19). De ez a szent természet vagy alapelem csak eszköz, távol áll tehát attól, hogy önálló entitás legyen. Mint az összes többi eszköz, ez is Istentől függ az élettartamának, a fejlődésének és a mozgásának vonatkozásában. De a birtokosa minden más racionális teremtményhez hasonlóan fel van ruházva az öfenntartás ösztönével, ezért felelős minden alkalmas, a jólétéhez szükséges eszköz és mérték használatáért. Ez a felelősség azonban hatékonyan csak isteni segítséggel teljesíthető. Ezért egyszerre a feladatunk és a kiváltságunk kérni Istentől minden szükséges kegyelmet és bizalommal számítani az Ő jóságára, hogy meg is adja azt. A konkrét kegyelmet, amire szükségünk van, a különböző helyzeteink és körülményeink fogják meghatározni.

A thesszalonikabeliek megerősítése és vigasztalása

A thesszalonikabelieket súlyosan elnyomták az ellenségeik: olyannyira, hogy Pál elküldte Timótheust a megerősítésük és a vigasztalásuk végett a hitüket illetően, valamint azért, hogy ösztökélje őket: „senki meg ne tántorodjék ama szorongattatások között; mert ti magatok tudjátok, hogy mi arra rendeltettünk.” (1Thessz1:3) Figyeljük meg alaposan a szent egyensúlyt: bár Isten rendelte el ezeket a próbákat, a lelki atyjuk nem jutott arra a következtetésre, hogy nincs oka törődni a végkifejlettel. Inkább úgy foglalkozott velük, mint erkölcsi számonkérhető közreműködőkkel. Bár sok türelmet és hitet gyakoroltak az „üldöztetések és szorongattatások” közepette (2Thessz3:4), az apostol tudatában volt a törekenységüknek és a nagyon valóságos veszélynek, hogy meginognak és visszacsúsznak. Ezért sokat imádkozott, hogy adasson meg nekik a megtartó kegyelem; hogy az elhívásukhoz méltóan járhassanak és állhatatosan ragaszkodjanak Isten kijelentett akaratának irányvonalához, ezzel dicsőítve a Mesterüket. Az efféle könyörgések értük felerősödtek, amikor Pál a büntetés és a megjutalmazás napját tartotta szem előtt (2Thessz1:6-9).

Ha bármelyik olvasó nehézséget tapasztal meg abban a kijelentésünkben, miszerint az apostol itt azért imádkozott, hogy a megtartó kegyelem adasson meg ezeknek a súlyosan próbára tett szenteknek, látva, hogy minden keresztyén örök biztonságát elvéthetetlenül garantálják az isteni ígéretek, az a témára vonatkozó egyoldalú és téves nézeteinek a következménye. Az a nehézség inkább képzelt, semmint valóságos. Mielőtt tovább lépnénk, mutassunk rá, hogy a „megtartó kegyelem” alatt az isteni megelevenítést, megerősítést és

felhatalmazást értjük, ami lehetővé teszi a keresztyén számára, hogy megmaradjon a maga útján és megfussa az előtte levő távot. Azaz, Istentől várva a lélek táplálékát, a szabadulást a kísértéstől, az Ő Lelkének segítségét a vágyaink megöklésében mi valóban kegyelmet kérünk tőle, ami lehetővé teszi, hogy kitartsunk a hitben és a szentségben.

A biblikus egyensúly hiánya

Ennek a témának a bemutatásában megfigyelhető volt a biblikus egyensúly siralmas hiánya. A kálvinisták a hangsúlyt majdnem teljes mértékben arra helyezték, hogy Isten megőrzi a népét, míg az arminianusok csak a kitartásuk szükségességéhez ragaszkodtak. Mivel az olvasóink nagy többségére okkal nagyobb hatást gyakoroltak az előbbieket, mit az utóbbiak, mutassunk rá először is arra, hogy Isten Ígéje mindkettőt tanítja. Miközben egyedül Isten hatalmának kell annak lenni, ami megőrzi a szenteket a (teljes és végleges) hitehagyástól, nem pedig bármekkora mértékben is a saját kegyelmük, bölcsességük, erejük vagy hűségük, mégsem szabad elmulasztanunk annak a ténynek a kihangsúlyozását, hogy a keresztyének felelősek önmaguk megtartásáért, azaz a kísértések elkerüléséért és az azokkal szembeni ellenállásért, a tartózkodásért minden ártalmastól és mindazon eszközök szorgalmas használatáért, amiket Isten rendelt a javukra. A keresztyén arra kap buzdítást, hogy „szeplő nélkül tartsa meg magát e világtól” (Jak1:27). Azt a parancsot kapjuk, hogy „oltalmazzatok meg magatokat a bálványoktól” (1Jn5:21). „Mindentől, a mi gonosznak látszik, őrizkedjete!” (1Thessz5:22) és „Tartsátok meg magatokat Istennek szeretetében” (Júd21). Bűnös mulasztás az igehirdetők részéről figyelmen kívül hagyni az efféle igeszakaszokat.

Az isteni kegyelem és az emberi felelősség

Isten Ígéje megparancsolja a szenteknek, hogy őrizzék meg magukat, és a Szentlélek kijelenti, hogy ezt ténylegesen meg is teszik. Ő indította Dávidot a bizonyágtételre: „a te ajkad igéjével vigyáztam az erőszakosnak ösvényeire” (Zsolt17:4), „őrizkedtem az én vétkeimtől” (Zsolt18:24), „Minden gonosz ösvénytől visszatartóztattam lábaimat” (Zsolt119:101). Ezek nem öntelt dicsekedések voltak, hanem inkább Isten lehetővé tevő kegyelmének bizonyágai. Pál apostol, féltve, mint mindig, Isten dicsőségét, miután buzdította a szenteket „Úgy fussatok, hogy elvegyétek [a romolhatatlan koszorút]” és rámutatott a fizikai vágyak feletti uralkodásra, s felszólított, hogy legyünk „mindenben magatúrtető”, megerősítette: „En azért úgy futok, mint nem bizonytalanra; úgy viaskodom, mint a ki nem levegőt vagdos; Hanem megsanyargatom testemet és szolgává teszem; hogy míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek.” (1Kor9:24-27). Más pedig ezt írta: „a ki Istentől született, megőrzi magát” (1Jn5:18).

Valaki megfogalmazhatja az alábbi ellenvetést: Vajon Isten nem tulajdonít túl sokat a teremtménynek, és osztja meg a tisztességet a megtartás munkáját részben Magának, részben pedig nekünk tulajdonítva? Az első válaszunk az, hogy Isten Ígését gyermeki egyszerűséggel kell fogadni, s nem szabad azt csőrni-csavarni: egészében kell venni, nemcsak azokat a részeket, amelyek tetszenek nekünk vagy összhangban vannak a nézeteinkkel. Mi nem személyes elképzeléseket vázoltunk fel az utolsó két bekezdésben, hanem a Szentírásból idéztünk – olyan verseket, amelyeknek sajnos nincs helyük a legtöbb kálvinista igehirdetésében manapság. Ha az olvasó nem képes beilleszteni ezeket a verseket a saját doktrinális rendszerébe, akkor világos, hogy valami baj van azzal a rendszerrel. S a második válaszunk a határozott tagadása az efféle feltételezéseknek. Mert az Isten által kijelölt eszközök használata, a legnagyobb szorgalmunk és erőfeszítésünk hasztalanok lesznek, amíg Isten meg nem áldja azokat. Igen a legnagyobb éberségünk és szorgalmunk sem érne semmit, ha Isten magunkra hagyta.

A saját bölcsességünk és erőnk még keresztyénként is teljesen elégtelenek a ránk kiszabott feladathoz, s amíg a Szentlélek fel nem villanyoz minket és nem biztosítja a sikert az erőfeszítéseinkhez, az esetünk olyan lesz, mint Géházié, aki a pálcáját a halott gyermekre fektette (2Kir4:21), de nem volt megelevenedés, amíg a mestere meg nem érkezett és munkálkodni nem kezdett! Noha a keresztyének valóban megtartják magukat (és ennek tagadása a fentiekben idézett igeszakaszok megtagadása is egyben), mindazonáltal ez teljesen Isten hatalmából fakad és az által történik, ezért szabadon elismerik: „Isten kegyelme által vagyok, a mi vagyok” (1Kor15:10). De mégis figyeljük meg, hogy az apostol hozzátette. „és az ő hozzám való kegyelme nem lőn hiábavaló; sőt többet munkálkodtam, mint azok mindnyájan”. S elhárított magától minden érdemet: „de nem én, hanem az Istennek velem való kegyelme”. Majd ismét mondta: „A mire igyekezem is, tusakodván az Ő ereje szerint, mely én bennem hatalmasan munkálkodik” (Kol1:29). A kegyelem azért adatik nekünk, hogy használjuk, de a használatához kegyelemre van szükség.

Ezért a magukat keresztyéneknek tartók másik osztályának kell kihangsúlyoznunk, hogy teljes mértékben Istentől függünk. Mi csak félelemmel és reszketéssel tudjuk véghez vinni az üdvösségünket, ahogyan Ő „munkálja bennünk mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből” (Fil2:12-13). A fejsze nem képes vágni, amíg nem forgatják. Önmagunk megtartása a gonosztól és a pusztulástól nem holmi Isten megtartásától elhatárolható és különálló munka, hanem alárendelt, de párhuzamos tevékenység. Ez nem olyan, mintha Ő lenne az egyik rész-ok mi pedig a másik – mint amikor ketten cipelnek egy terhet. A mi megtartásunk Tőle, Átala és Alatta történik oly módon, mint amikor a kisgyermek úgy ír, hogy közben a tanára vezeti a kezét. Ezért semmi alapja nincs a dicsekvésnek és önmagunk vállveregetésének. Minden dicséret egyedül a Támogatónkat illeti. Így miközben a keresztyén felelőssége kötelező hatályú és a felelősségre vonhatósága megáll, a megtartásunk teljes dicsősége Istent illeti.

Isten hatalma szükséges

Ahogyan Isten csodálatos hatalma abszolút szükséges a munka megkezdéséhez bárkinek a lelkében, ugyanúgy szükséges az a folytatáshoz és a továbblépéshez is. Ha Isten meg nem újítaná naponta a keresztyént, ő az örök pusztulásra jutna. Csak az Adományozója „eleveníti meg a lelkünket” (Zsolt66:9). Isten azzal tartja meg a népét, hogy szent gondolatokat és serkentő elmélkedéseket lehel beléjük, amik megtartják őket az Ő félelmében és szeretetében; felszítja a kegyelmét bennünk úgy, hogy az szent tettekre ösztönöz; Maga után von, ezért futunk utána; a szívünket az Ő törvényének szeretetére és az Ő parancsolatai követésére indítja. Isten azzal tart meg minket, hogy az imádság lelkét adja nekünk, ezáltal felindulunk az erő újabb utánpótlásainak keresésére Tőle; visszatart minket a bűntől és megszabadít a kísértésektől; Isten szerinti megszorodást munkál ki bennünk és a bűneink bűnbánó megvallására késztet; megadja nekünk a dicsőség előízét, így az Úr öröme felvillanyoz minket (Neh8:10).

Ha a még el nem bukott Ádám nem volt képes megtartani önmagát, akkor biztos, hogy mi sem tudjuk ezt megtenni Istentől függetlenül. A bennünk lakozó bűn túl hatalmas. A Sátán túl erős ahhoz, semhogy legyőzhetnénk a magunk erejéből. A mi bukásaink bemutatják annak szükségességét, hogy Isten tartson meg minket. Mindazonáltal Ádám felelős volt önmaga megtartásáért, és teljesen el lett ítélve, amiért nem tette ezt meg. Hasonlóképpen a hívők is felelősök minden, a halálba vezető út elkerüléséért, és azért, hogy állhatatosan tapossák a keskeny utat, mert egyedül az vezet az életre. Ahogyan egy racionális teremtmény felelős azért, hogy elkerülje az ismert veszélyt, tartózkodjon a mérgektől és tápláló eledellel tartsa fenn a testét, úgy a lelki teremtmény is felelős azért, hogy ezeket tegye a lelkét illetően. Ha óvakodnia kell az önteltség és az önelégültség lelkületétől, akkor attól is óvakodnia kell, hogy vakmerően cselekedjen. Amikor az ördög azzal kísértette Krisztust, hogy vesse le magát a templom

csúcásáról, mert az angyalok majd megóvják, Ő azonnal megtagadta ezt a vakmerőséget azzal, hogy „Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet”.

Eszközök és célok

Soha nem szabad elválasztanunk az előírást az ígértől, sem azt, amit Isten követel tőlünk attól, amit nekünk szánt. Isten eltéphetetlenül összekötötte az eszközöket és a célokat, és ja nekünk, ha ezeket szétválasztjuk. Ugyanaz az Isten, Aki eleve elrendelte bizonyos cél megvalósulását, azt is eleve elrendelte, hogy ez bizonyos eszközök használatával lesz elérve. Így mondatott meg az Ő népének: „az Úr... kezdettől fogva kiválasztott titeket Isten az üdvösségre, [1] a Lélek szentelésében és [2] az igazság hitében” (2Thessz2:13). A mi „megszentelődésünk Lélekben” az Ő saját tulajdon cselekedete által történik, de „az igazság hitében” tőlünk megkövetelt cselekedet, s nem üdvözülünk, és soha nem is fogunk, amíg meg nem tesszük. Hasonlóképpen olvassuk, hogy a szenteket „Isten hatalma” őrzi meg, de nem félreállítva az együttműködésüket, mert rögtön ez után ezek a szavak következnek: „hit által” (2Pt1:5). A hite egészségesen és elevenen tartásának feladata a keresztyénre hárul – Istentől várva a megerősítést és a táplálást alkalmas eledellel. Ama hit gyakorlásának a feladata is a keresztyénre hárul: „Józanok legyetek, vigyázatok... álljatok ellen [az 'ordító oroszlának', aki 'felfalni' igyekszik], erősek lévén a hitben” (1Pt5:8-9).

Krisztus jelentette ki: „Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok” (Jn8:31). „Az én juhaim hallják az én szómat [odafigyelnek rá és engedelmeskednek annak]... és követnek engem: És én örök életet adok nekik [azoknak, akik világosan bizonyítják, hogy az Ő 'juhai' azzal, hogy engednek a tekintélyének és követik az Ő példáját – de senki másnak]; és soha örökké el nem vesznek” (Jn10:27-28). Nem őszinte dolog általánosítani a 28. versben szereplő ígéretet: korlátozni kell azt azokra a személyekre, akik a 27. versben vannak leírva. Az apostol így ügyelt a Kol1:22-ben tett kijelentésének korlátozására a következő versben: „Ha ugyan megmaradtok a hitben alaposan és erősen, és el nem távoztok az evangéliom reménységétől”.

A teológia puritánok közti hercege, John Owen megőrizte az igazság szent egyensúlyát. Ő mondta, amikor leleplezte valaki bölcselkedését, aki ellenezte annak bizonyos mivoltát, hogy Isten megőrzi a népét az örök üdvösségre azzal az indokkal, hogy ez laza életmódra ösztönöz: „Vajon ez a tanítás ígéretet tesz nagy bizonyossággal, hogy bármilyen hitvány szokásokkal élnek is az emberek, mentesülnek az örök büntetés alól? Vajon azt tanítja az embereknek, hogy haszontalanság az önsanyargatás eszközeit használni, mert biztosan elérik a végcélt, akár használják ezeket az eszközöket, akár nem? Vajon a békességről beszél a testnek az áldott örökkévalóság bizonyosságával, még ha mindenféle bolondsággal szórakoztatja is magát közben? ... A szentek állhatatosságát a Szentírás nem afféle nevetséges kifejezésekkel állítja, miszerint jól viselkednek vagy gonoszul félrevezetik magukat, hanem azt állítja, hogy Isten hatékony kegyelme megőrzi őket az eszközök használata során és minden efféle eltévelyedéstől.”

A Zsid3:14-ről Owen ezt mondta: „A kitartás a létezésünkben Krisztusban mindvégig nagy erőfeszítést és szorgalmat követel, és pedig minden hívőtől. Ez világosan benne foglaltatik az apostol által itt használt kifejezésben: 'ha ugyan az elkezdett bizodalmat mindvégig erősen megtartjuk'. A szavak a legnagyobb erőfeszítésünket jelentik a megragadása és a szilárd megtartása terén. A legnagyobb és szorgalmas erőfeszítés nélkül megrendül majd, ellentmondásba kerül, nem lehet majd megtartani. Igaz, hogy a kitartás Krisztusban a dolgot és az eseményt illetően nem függ abszolút módon a mi szorgalmunktól. A Krisztussal fennálló egységünk megváltoztathatatlansága a kegyelem szövetségének hűsége alapján az, ami garantálja és végül bebiztosítja. De mégis, a mi szorgalmas erőfeszítésünk olyan elkerülhetetlen eszköz ehhez, s nélküle nem fog megvalósulni.”

Imádkozz a kitartás kegyelméért

Azt hihetnénk, hogy messzire kóboroltunk a nyitó bekezdéseink témájától. De tényleg így van? Igyekeztünk megmutatni, hogy nagyon is valóságos szükség van az imádkozásra a kitartás kegyelméért mind a magunk, mind a felebarátaink számára. Valaki megkérdezheti: de miért, hiszen Isten megígérte a népének az örök biztonságot? Először is azért, mert nagy Főpapunk (a példájával) ezt tanította: „Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, a kiket nékem adtál... Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn17:11, 15) Másodszor, a függőségünk elismeréseként és a tehetetlenségünk beismeréseként. Harmadszor, mint Isten kijelentett akaratával összhangban álló dologként, kegyelmet keresve a kijelölt eszközök használatához. Nagyon nagy kérdőjelet teszünk bárki keresztyén hitvallása mögé, aki nincs tudatában a törekenységének és az olyan imákat, mint a „ne taszíts el és ne hagyj el engem, üdvösségemnek Istene!” (Zsolt27:9) az ő setére nem illőknek tekinti. A szerző gyakran kiáltja: „Segélj, hogy megmaradjak” (Zsolt119:117), tudva, hogy az ellenkezője ez lenne: „Hagyj magamra és én biztosan elpusztulok.”

28. fejezet: Ima a kitartás kegyelméért: könyörgés, cél és elérés (2Thessz1:11-12)

Nagyobb véleménykülönbség az igehirdetők és a magagyázók között ennek az imádságnak a vonatkozásában, mint bármely másik esetében az Újszövetségben. Nem könnyű lefordítani a görög szöveget egyszerű és értelmes angolra, amint az kiderül az Authorized Version-ban szereplő kiegészítésekből, mert a dőlt betűs szavak beszúrása teljesen megváltoztatja a mondatainak hatályát és jelentését. Még ott is, ahol lényegi egyezés van a legjobb angol fordítással, az igemagyarázók nagyon távol állnak az imádság különböző kéréseinek pontos jelentéseit illetően. Ezért lassabban léptünk előre a tartalmának feltárására tett kísérleteinkben, alapul véve a Bagster Interlinear változatot, ami véleményünk szerint annyira közeli és egyentértékű az eredetivel, amennyire csak lehetséges: „Amiért mi is imádkozunk értetek, hogy méltónak találtassatok Isten elhívására és be lehessetek töltve minden gyönyörűségre a jóságban és a hit munkálkodásában erővel, hogy megdicsőülhessen a mi Urunk Jézus Krisztus neve bennetek és ti is Őbenne, a mi Istenünk és a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmének megfelelően.”

Először alaposan átvizsgáltuk ennek az imádságnak az okát, illetve azt, hogy mi váltotta ki, mert a nyitó szavai: „Mivégből [amiért] imádkozunk is mindenkor ti érettetek” ezt meg is követelik. Rámutattuk, hogy ez a vizsgálat visszavisz minket a 4. vershez, ahol utalás történik az „üldöztetésekre és szorongatásokra”, amiket ezeknek a szenteknek kellett eltűrniük. S emlékeztettük az olvasót: a thesszalonikabelieket annyira súlyosan elnyomták az ellenségeik, hogy Pál elküldte Timótheust „erősíteni és inteni őket” a hitük felől, és serkentse őket, „hogy senki meg ne tántorodjék ama szorongatások között” (1Thessz3:3). A 2Thessz 1:4-10-ben az apostol igyekezett őket megerősíteni különböző megfontolások felvázolásával a bátorításuk végett. Biztosította őket attól, hogy konkrétan megemlítette őket a kegyelem trónja előtt, buzgón könyörögve Istennél értük. A „Mivégből imádkozunk is mindenkor ti érettetek” másodszer megmutatja ennek az imádságnak a sürgősségét. Gyakran járt közben értük, mely tény kifejezte mind az irántuk érzett nagy vonzalmát, mind a tényleges törődését.

A kérései

Harmadszor, rátérve a kéréseire, kifejeztük a meggyőződésünket, hogy az alapvető kérés, amiért az apostol itt könyörgött, a kitartás kegyelmének további utánpótlásának megadása ezeknek a szenteknek. Erre először is abból a nagyon embert próbáló helyzetből következettünk. amiben voltak. Másodszer, konkrétan szükségük volt arra a kegyelemre, hogy a hitvallásuknak megfelelő magatartást tanúsíthassák. Harmadszor, a rájuk kirótt feladat a „betöltekezni a jóban való teljes gyönyörűséggel, és a hitnek hathatós munkálásával” volt, aminek a teljesítéséhez az isteni lehetővé tétel abszolút szükséges volt. Negyedszer, nekik „a mi Urunk Jézus Krisztus nevét” kellett dicsőíteniük. Ötödször, Pál imájának minden más elemzése szerint a záró szavai feleslegesek lennének. De ha a kitartásuk volt az, amit az apostol szem előtt tartott, akkor „a mi Istenünknek és az Úr Jézus Krisztusnak kegyelméből” szavak eltörlik a dicsekedés minden alapját és a tisztesség koronáját annak a fejére helyezik, Akit joggal megillet. Szent egyensúly áll fenn Isten népe hatékony megőrzésének igazsága és a hitben és szentségben történő kitartásuk parancsoló szükségessége között.

Ha úgy tekintjük ezt az imádságot (és az összes többi imádságát is), mint burkolt buzdítást, akkor jobban megérthetjük az apostol célját. Mert a fő oka annak, amiért az imái fel vannak jegyezve az, hogy azok, akikért imádkozott (és mi, akik tájékoztatást kapunk a könyörgéseiről), igyekezzenek elérni azokat az áldásokat, amiket Isten gyermekei számára kért. Más szóval, a dolgot, amikért az apostol könyörgött, azok, amiket Isten követel meg a népétől,

de amiket a maguk erejéből képtelenek elérni. Miközben semmi érdemszerző sincs bennük, a kegyelmi ajándékaik használata ugyanolyan szükséges, mint az evangélium és a Mesterük dicsőítése. Következésképpen ebben az imádságban, mint Isten Igéjében mindenütt a hatalomnak és a mi kitartásunknak és az áldottsághoz vezető kötelességtudatunknak a látványos és áldott egységét látjuk. Itt az isteni szuverenitás gyakorlása és az emberi felelősség ellátása egybeesnek. Soha ne válasszuk szét azt, amit Isten egybeszerkesztett.

Isten elhívása

„Hogy a mi Istenünk méltóknak tartson titeket az elhívásra” az első kérés ebben az imádságban, ami felett most elmélkedünk. Mivel korábban már néhány bekezdést szenteltünk a magyarázatának, ezért most le kell rövidítenünk a rá vonatkozó megjegyzéseinket. Az „elhívás” az isteni kegyelemnek arra a működésére vonatkozik, ami által a keresztyének ki lettek hozva a sötétségből Isten csodálatos világosságára és az Ő drága Fia készséges alattvalóivá tettek, ami azzal járt, hogy a személyes szentséget ettől kezdve a saját dolguknak vagy hivatásuknak kell tekinteniük. A kérés az volt, hogy eljussanak ennek a hivatásnak a nagyrabecsülésére – a velük szemben fellépő keserű ellenállás dacára – s arra legyenek ösztönözve, hogy szelíden teljesítsék a vele kapcsolatos kötelességeiket. Pál ne azért imádkozott, hogy megszabaduljanak az „üldöztetéseiktől és szorongattatásaiktól”, hanem hogy isteni segítséggel váljanak képesekké szilárdan kitartani ezekben és úgy viselkedjenek, mint Krisztus követői, így Ő ne szégyellje „atyjafiainak” nevezni őket. Pál vágya az volt, hogy az illendő viselkedésükkel világosa bizonyítékát adják annak, hogy az Isten által hatékonyan elhívottak között vannak.

Isten jótetszése

Az „és töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel” a második kérés. Az utalás világosan az egyik isteni kiválóságra vonatkozik, mert Istent konkrétan említi az előző mondat végén. Isten „jótetszése” az Ő szabad akaratát, a teljes függetlenségét jelenti, azt, hogy Ő mindennemű korlátozás nélkül cselekszik, mert Ő Önmaga törvénye. Az Ő „jósága” a jóindulata és a kedvessége. Istennek abszolút hatalma és szuverén joga van arra, hogy az akarata szerint rendezze el a teremtményeit nemcsak az evilági, hanem az örökkévaló dolgaikat illetően is (Mt20:15). Ez a szuverén akarat az egyetlen oka annak, hogy egyeseket elhagy, másokat pedig kiválaszt (Rm9:18). De Istennek ezt az abszolút akaratát édesen enyhíti a jóság vagy a választottjai iránti gazdag kegyessége. Irántuk mindig is kegyelmes jóakarattal van. Mivel az Istenben meglévő saját hajlam a népe jólétének előmozdítására szabad, ezért nevezik a „jótetszésének”, s mivel ez arra indítja Őt, hogy jótéteményeket adományozzon nekik, ezért nevezik a jóságának vagy jóindulatának. Minden, amit szentek Tőle kapnak a velük szembeni jóakaratóból származik, így minden dicséret ezért Őt illeti.

Isten kettős akarata

Figyeljük meg, hogy a „töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel” nem alkotja a doktrínális kijelentés ama részét, ami az isteni szándék bizonyosságát jelenti ki. Helyette a keresztyénekre háruló kötelességet írja le – olyan kötelességet, amihez az isteni kegyelmet keresni kell. Fel kell tehát hívni az olvasó figyelmét egy egyszerű, de szükséges megkülönböztetésre. A Szentírásban Isten „kettős” akarataira találunk utalást, nevezetesen a titkos és a kinyilatkoztatott akarataira – előbbi a fő, amiből kiindulva tevékenykedik, és ami láthatatlan, az utóbbi az a szabály, amelynek megfelelően kell járnunk, és aminek soha senki

nem tesz tökéletesen eleget (Dán4:35, Rm9:19 v. ö. Jn7:17 és Luke 12:47). S létezik kettős „tanácsvégzés” is Istenben – az egyik az Ő örök elrendelésére vonatkozik, a másik az Ő nekünk adott tanácsára (Ézs46:10, Csel4:28; v. ö. Péld1:25, Lk7:30). S ott van Isten „jótetszése”, aminek megfelelően Isten mindig is cselekszik (Ef1:9), valamint Isten „tetszése”, ami minket cselekvésre szólít (Zsolt103:21). Az utóbbiról beszél a jelen igevers. Az apostol azért imádkozott, hogy ezeknek a szenteknek megadasson az isteni rendeletek iránti teljes engedelmességre formált szív.

Áldottan igaz, hogy Isten beteljesíti az Ő jóságának minden jótetszését a népében és rajtuk keresztül, de ugyanúgy igaz az is, hogy nekik is törekedniük kell minden nekik adott isteni előírás teljesítésére és nem érhetik be semmi kevesebbel. Az isteni rendeletek nemcsak Isten tekintélyébe vannak felöltöztetve, amivel, ha nem törődünk az a saját pusztulásunkra lesz, de ezek egyben az Ő jóságának kifejeződései is, amit a saját kárunkra hagyunk figyelmen kívül. Isten az Ő „jóságát” megannyi módon mutatja ki irántunk, s nem utolsósorban a parancsolataiban, amik a mi javunkat hivatottak szolgálni. „A szombat lőn az emberért” – mert szüksége volt rá a maga javára. Aztok, akik Jónás prófétához hasonlóan a maguk hajlamait követik Isten utasításai helyett, „elhagyják boldogságukat” (Jón2:9). Az engedelmes élet nemcsak a kötelességünk, de a kényelmünk is. Az isteni bölcsesség úgy határozott, hogy minden, ami az Ő dicsőségét támogatja, a népe javát is szolgálja. Ezért ahogyan eltéphetetlenül összekötötte a bűnt és a nyomorúságot, ugyanúgy a szentséget és a boldogságot is. „A te törvényed kedvelőinek nagy békességök van” (Zsolt119:165). Aki „megtartja a törvényt, oh mely igen boldog!” (Péld29:18). „A hitetleneknek pedig útja kemény” (Péld13:15), DE A Bölcsesség „útai gyönyörűséges utak” (Péld3:17).

Isten szent népet követel meg

„Töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel.” Ismét figyeljük meg, hogy milyen magasztos viselkedési mércét állít az apostol (szükségszerű következtetéssel) itt a szentek elé. Isten megköveteli a népétől, hogy „szentek legyetek teljes életetekben” (1Pt1:15) – gondolatban, szóban és tettben. Semmi kevesebb nem lehet a célunk és a törekvésünk, mint a teljes igazodás az Isten által nekünk adott szabályhoz. Nekünk nem adatik mentesség ahhoz, hogy kiválogassuk a Szentírásból a nekünk tetsző dolgokat és figyelmen kívül hagyjunk minden mást. Az isteni ígéretek nem szabad az előírásoknál többre becsülni. Pontosan ezen a ponton mutatkozik meg oly sok hitvalló üressége. Ők olyanok, mint a visszacsúszott Efraim, aki „szeret nyomtatni”, de nem akart „boronálni” (Hós10:11). Milyen sokan vannak, akik „hívőknek” nevezik magukat, s elfogadják a keresztyénség kiváltságait, de megvetik a kötelességeit! Mind síkra szállnak a megváltó kegyelem mellett, de nem tesznek semmit azért a kegyelemért, amelyik az önmegtagadást tanítja nekünk. Isten nemcsak azt követeli, hogy az engedelmisségünk szorgalmas legyen, hanem azt is, hogy egyetemes is. A zsolttáros mondta: „Akkor nem szégyenülnék meg, ha figyelnék minden parancsolatodra!” (Zsolt119:6) Amíg ezt nem tesszük meg, van okunk a zavartságba rejteni az arcunkat.

Isteni bölcsességre van szükség

De mint minden más a keresztnél életben, az Isten iránti engedelmisség is növekedés: nem lélekben, nem az őszinte vágyakozásban, nem az abbéli elhatározásban rejlik, hogy Istennek a kedvében akarunk járni, mert ez közös minden újjászületettben, hanem a cselekvésben. A világosságra ugyanolyan szükség van, mint a szeretetre ebben a növekedésben. A világosság fokozatosan jut el a keresztyénhez aszerint, ahogyan elhordozni képes – „minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig” (Péld4:18). A megnövekedett bölcsesség ahhoz szükséges, hogy helyesen használjuk a világosságot – tudjuk, mikor kell beszélni, és

mikor hallgatni, és így tovább. S ez jórészt a tapasztalat dolga. Ahogyan csecsemőkként Krisztusban képtelenek vagyunk azzal az eledellel táplálkozni, amit a teljesen felnőttek kapnak, úgy vannak feladataik is az utóbbiaknak, amit az előbbiek még képtelenek teljesíteni. Figyeljük meg a különbségtételt az apostol nyelvezetében: „töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel”. Nem a *teleio* igét használta, aminek a jelentése „elvégezni”, hanem a *plero* igét, aminek a jelentése „elvinni a befejezésig [betölteni]”. Pál arra a folyamatra utalt, ami fokozatosan vagy lépcsőzetesen megy végbe. Ugyanez a szó fordul elő ismét a Csel12:25-ben és a 14:21-ben. A cél az volt, hogy „járjanak méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén és nevedvén az Isten megismerésében” (Kol1:10), azaz mindezeknek a köteleességeknek a teljesítését Pál rájuk osztotta.

A megnövelt kegyelem lényeges

Az apostol itt ugyanúgy könyörgött a megnövelt kegyelemért is, mint a világosságért és bölcsességért, amik lényegesek a teljesebb engedelmisséghez. Ismét felhívjuk a figyelmet a kérésének a kiterjedésére. Most a lehetővé tevő kegyelem nagyobb adagjáért könyörgött Istennek az Ő népe számára. Pál nem volt fukar esedező. Látva a jóakaratot, amivel Isten viseltetik a gyermekei iránt, nem vonakodott kinyitni a száját, amikor szívességeket kért a számukra – s ez egyáltalában nem volt vakmerőség, hanem Isten tisztelése, mert a jogos kiváltságával élt. Ez a sajátosság nagyon kiemelkedő minden imádságában. Olyan volt ez, mintha felidézte volna az Isten szíve szerint való ember példáját, aki ezt kérte: „Tégy jól a te szolgálóddal, hogy élje k és megtartsam a te beszédedet.” (Zsolt119:17) Pontosan ezt tette itt az apostol: könyörgött Istennek, hogy adjon a thesszalonikabelieknek bőséges utánpótlást a kegyelemből, hogy lelkileg elevenek és erőteljesek lehessenek, így „tartva meg az Ő szavát”, mert egy megújult lélek megítélése szerint a legnagyobb „jótétemény” az, ha a szívet az Isten „jótetszése” szerinti teljes engedelmisségre készítik fel.

Ne ütközzünk meg a szentségnek azon az emelt szintű mértékén, amit Isten állít elénk, hanem inkább bátorodjunk fel az apostol példáján és kérjük a kegyelem teljes utánpótlását Istentől, ami alkalmassá tesz minket a köteleességünk ellátására. Ha hittel foglalkozunk a mi Istenünk „jóságával”, akkor nem fogunk félni kérni Tőle a nagylelkű áldásokat és várni azokra. Ahogyan valaki igazán mondta: „Lehetünk túlságosan bátrak abban, ahogyan Istenhez közeledünk, de nem lehetünk túlságosan merészek a Tőle való elvárásainkban.” Isten képes, Isten akar tenni értünk bőven messze afelett, amit érünk vagy gondolunk. A kicsinyesség mindig bennünk és nem Őbenne rejlik: a hitük szűkösségében és nem az Ő ígéreteinek tágasságában. „Mert mindenkinek, a kinek van, adatik, és megszaportatják” (Mt25:29). Hivatkozz erre az Ígére Őelőtte: „Az Isten pedig hatalmas arra, hogy rátok áraszsa minden kegyelmét; hogy mindenben, mindenkor teljes elégségték lévén, minden jótéteményre bőségben legyenek” (2Kor9:8). Gondolkodj el alaposan a háromszoros „minden” felett! Mi más indíttatásra volna ég szükségünk ahhoz, hogy nagy kérésekkel közeledjünk a kegyelem trónjához? Ha a szükséged és a kívánságaid nagyok, akkor gondolkodj róla, hogy a várakozásaid is ilyenek legyenek.

Nem megtisztelő Isten számára és nem jó a maga számára sem, ha a keresztyén megalégszik csekélyke kegyelemmel. A thesszalonikabeliek nemcsak újjászületett emberek voltak, de a hit és a szentség figyelemre méltó fokozatára is eljutottak. Mindazonáltal Pál azért imádkozott, hogy még több kegyelmet kapjanak, és képesek legyenek betöltekezni „a jóban való teljes gyönyörűséggel”, azaz megfelelni Isten teljes kijelentett akaratának. Ne elégedj meg azzal a bizonyossággal, hogy van elég kegyelmed a mennybe jutáshoz, hanem keresd a kegyelemnek azt a mennyiségét, ami nemcsak neked jelen vigaszt majd a Földön, hanem a Megváltódat is dicsőíti, amíg még itt vagy ezen a színpadon. „Igyekeztek pedig a hasznosabb ajándékokra.” (1Kor12:31) Imádkozz megnövelt szeretetért és elvárásokért. Könyörögi

Istennek, hogy ne az érdemeid, hanem az Ő nagylelkűségének nagysága szerint bánjon veled, azt a „jó mértéket” kérve tőle, ami „megrázott és színig telt”. Mindenekfelett pedig hivatkozz a Megváltó érdemeire. Isten soha nem utasítja vissza azokat, akik ezt teszik meg a fő kérésüknek, mert végtelenül sokkal több érdem van Krisztus áldozatában, mint amennyi érdemtelenység van benned és minden bűnődben!

A képzelt és névleges hit haszontalan

„A hitnek hathatós munkájával [Károlinál: *munkálásával*]” a harmadik kérdés vagy dolog, amit Isten megkövetel a szentektől, és amit az apostol kért a számukra. A képzelt és névleges hit, ami jócselekedetek nélküli, halott és haszontalan, de a lelki hit, ami gyümölcsöt terem Isten dicsőségére, élő és hiteles. A hit, amit Isten ad meg a választottjainak, eleven és működő alapelem, ezért van ellátandó hivatala és teljesítendő kötelessége. A „hit munkája” szavakat pontosan ugyanúgy kell érteni, mint „a törvény cselekedetét” a Rm2:15-ben. „A törvény cselekedetét” abban az igeversben nem az igazság alapelemének kell tekinteni, ami az újjá nem született pogányokban működik (ami nyilvánvaló abszurditás), hanem a törvény céljának és funkciójának. A „munkája” a tiltás és az ígéret, a fenyegetés vagy bebiztosítás, jutalmazás. „A törvény cselekedete” nem a tőlünk megkívánt viselkedésre utal, hanem arra, amit maga a törvény tesz – vádol vagy felment. Így „a törvény cselekedete” se nem a hit Isten által történő megelevenítésére, se nem annak rajtunk keresztül megtermő gyümölcsöire utal, hanem a rá kirótt feladatra utal. Itt nem a hit Isten Lelke által történő megerősítéséről van szó, hanem arról a feladatról, amit Isten a hitre bízott, a hivatalról, aminek az ellátására alkalmassá tétetett.

Az ezekkel a versekkel kapcsolatos prédikációjában Mr. Philpot ezt mondta ezekről a szavakról: „A hit munkája’ alatt két dolgot érthetünk: 1. Isten működését a szívben, ami által időről-időre a hit fokozódik és élő gyakorlati kapcsolatba kerül Isten dolgaival, és 2. a munkát, amit a hitnek kell elvégeznie, amikor így fokozódik és megerősödik a lélekben.” Kétféle munka van megkövetelve és kiróva a hitre, nevezetesen egy belső és egy külső. Az előbbihez tartozik az elme egyetértése az igazsággal, az akarat egyetértése azzal, amit tanít, és a szív rátámaszkodása Isten ígéreteire, az egész lélek megnyugvása Krisztuson az örökkévaló érdekeinek Őrá bízásával. A hit külső munkája Krisztus nyílt megvallásából, az Ő útjainak bátor elismeréséből áll az előtt a világ előtt, amely megveti ezeket, valamint az Isten akarata iránti készséges engedelmségből a bűn elhagyásával és az Ő parancsolatainak útján történő járással, ami gyakorlati szentséget eredményez. Ezért nevezi a mi engedelmségünket „a hitben való engedelmségnek” (Rm16:26).

A hit külső munkája

Miközben nem zárjuk ki teljesen a hit belső munkáját, nyilvánvalónak véljük mind az eddigiekből, mind az ez után következőkből, hogy itt elsősorban a hit külső munkájáról van szó – Krisztus tiszteletéről az emberek előtt. A hit munkájának gyümölcsői teszik azt a hitet szemmel láthatóvá a felebarátaink előtt, mert a szent életvitel több dicsőséget hoz Krisztusnak, mint sok üres fecsegés. A szilárd kitartás a kötelességekben az üldöztetés idején jobban tesz Neki, mint a hivalkodó csinnadratta a békeség napjaiban. Továbbá, az éles szenvedések idején a szent könnyebbnek fogja találni a saját lelki helyzetét ennek a kegyelemnek inkább az objektív, mintsem a szubjektív gyakorlásával. Thomas Manton jelentette ki: „Az imájának lényege az, hogy Isten tegye őket képessé az evangélium miatt rájuk zúduló bajok viharának az átvészelésére. S a keresztyén, amikor megítéli a maga állapotát, azt jobban meglátja a hitnek inkább a külső, mintsem a belső cselekedeteiben.”

„A hitnek hathatós munkájával,” nevezetesen Isten hatalmával, ami lehetővé teszi, hogy a hit ellássa a funkcióit. S ahogyan az itt szóban forgó hit Istentől származik, úgy függ is Istentől. Támogatja a hit a lelket a súlyos megpróbáltatások során? Ez azért van, mert a Mindenható támogatja. Ellátja a testi bölcsesség által sugallott dolgokkal kötelességeit? Ez azért van, mert a hitet az isteni hatalom villanyozza fel. Azt az utat választja, ami a test és a vér számára gyűlöletes? Azért, mert a hitet az Adományozója ereje erősíti meg. A hit a legfájdalmasabb és legelképezhetőbb helyzetekben is így tesz bizonyosságot: „Ha meg is öl engem, én akkor is Benne bízom?”⁵² Ez azért van így, mert a Mindenható a fenntartója. Mindazonáltal, ha a hitünk kicsiny és gyengécske, az teljességgel a mi hibánk. Isten konkrétan megparancsolta nekünk, hogy „legyetek erősek az Úrban, és az ő hatalmas erejében” (Ef6:10), ezért egyszerre a kiváltságunk és a kötelességünk kérni és várni Tőle annak megvalósítását bennünk, amit megkövetel tőlünk. Biztos, hogy ez világosan kiderül az Úrnak a tanítványokhoz intézett feddéséből is. Ő nem fedtte volna meg őket a félelmükért és a hitetlenségükért (Mt8:26), ha nem lettek volna felelősök a hitük fenntartásáért egészséges eleveenségben.

Most pedig negyedszerre látjuk az imájának célját, és ötödszörre, a beteljesedését is. Az apostol elméje Krisztus tisztelésére összpontosított a népe üdvösségének további támogatása által, mert ebben a világban az egyház Feje az egyház tagjain keresztül és általuk lesz felmagasztalva. A nagy törődés, ami elfoglalta a szívét, formálta a gondolatait és motiválta az Ő követének tevékenységét, az az Ő szeretett Urának felmagasztalása volt. Pál tevékeny és önfeláldozó keresztyén életének az egésze összefoglalható abban az emlékezetes megvallásában: „Amaz én esengő várásom és reménységem szerint, hogy semmiben meg nem szegyenülök, hanem mint mindenkor, úgy most is nagy bátorsággal fog magasztaltatni Krisztus az én testemben, akár életem, akár halálom által. Mert nékem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség.” (Fil1:20-21) Ennek megfelelően látjuk, hogy az áldott cél egyformán mozgatta őt az imáiban és a prédikációiban, a szolgálati tevékenysége során vagy miközben börtönbüntetést szenvedett el.

Az Úr Jézus nevét dicsőítve

A kegyelem trónjánál könyörögve azért, hogy ezek a thesszalonikabeliek Isten által képessé váljanak arra, hogy a szent és mennyei elhívásukat nagyra becsüljék és annak megfelelően járjanak, teljesítve minden kötelességet, amit az isteni rendeletek felvázoltak, s hathatósan betöltve a hit munkáját, az apostol célja a Mestere megtisztelése volt. A szeme előtt lebegő cél az volt, hogy az Úr Jézus Krisztus neve dicsőüljön meg bennük, ők pedig Benne. A 10. versben ezzel a kijelentéssel vigasztalta őket: „A mikor eljő majd, hogy megdicsőíttessék az ő szenteiben, és csodáltassék mindazokban, a kik hisznek (mivelhogy a mi tanúbizonyosságunknak hitele volt ti nálatok) ama napon.” Ezért könyörgött buzgón Istennek evégett, ezzel tanítva őket (és minket) arra a hatásra, amit ennek az áldott kilátásnak kell gyakorolnia a járásunkra. A Megváltó megjelenése az egyház megdicsőülésével abban az időben úgy van elénk állítva, mint a keresztyén elhívás vagy elhívás nagy beteljesülése. Az egyház reménysége erőteljes mozgatóerő a jelent szentségének előmozdításában (1Jn3:2-3). Csak azok fognak lelkileg vágyakozni Krisztus visszatérésére és ezt kiáltani: „Fuss én szerelmesem” (Én8:14), akik valóban gyönyörködnek a szentségben és sóvárognak utána.

Gyakran mondják, hogy mi a szolgálatra üdvözlünk. Mi jobbnak tartjuk azt mondani, hogy Krisztus kedvében járásra és az Ő tisztelésére üdvözlünk. Az Ő megváltottjai egy ideig még itt maradnak ezen a színpadon, hogy képviseljék Őt, hirdessék az Ő dolgait (1Pt2:9), (a

⁵² Jób 13:15, King James változat. Károlinál: *Ímé, megöl engem! Nem reménylem; hiszen csak utaimat akarom védeni előtte! – a ford.*

saját mértékükben) visszatükrözzék az Ő kiválóságait, s kövessék az Általa nekik hagyott példát – mindez összefoglalható úgy, hogy teljesen Isten dicsőségére éljenek és minden emberrel jót cselekedjenek, különösen a hit házanépével. A teremtmény fő és legmagasztosabb célja a Teremtője dicsőítése, ezért a kegyesség fő alapelve ez: „Azért akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére míveljete.” (1Kor10:31). Miért imádkozott az apostol azért, „hogy dicsőíttessék meg a mi Urunk Jézus Krisztusnak neve ti bennetek” inkább, mintsem azért, hogy „Isten dicsőíttessék”? Általánosan azért, mert Isten Krisztus megtette az Ő dicsősége partnerének, „hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát” (Jn5:23); „hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban” (Jn14:13). Konkrétabban azért, mert „az üldöztetések és szorongatások” (2Thessz1:4), amiket a thesszalonikabeliek elszenvedtek, az evangélium kedvéért, a Megváltó nevének megalkuvás nélküli megvallásáért történtek.

Törődés az isteni dicsőséggel

A természeti ember cselekedeteit az önszeretet ösztönzi és a saját érdekei, kényelmeés dicsősége előmozdítása végett teszi meg azokat. „Nem ez-é ama nagy Babilon, a melyet én építettem... az én hatalmasságom ereje által és dicsőségem tisztességére?” (Dán4:27) A természeti ember egyáltalán nem az Isten dicsőségének meggondolásából vagy az azzal való törődésből kiindulva cselekszik. Ha tartózkodik is a nagy bűnök elkövetésétől, azt a saját hírnevére tekintettel teszi, mit sem törődve az isteni törvénnyel. Azok, akik nagylelkűek az adakozásban a szegényeknek és a szükségben levőknek, a szenvedők iránti könyörületből jótékonykodnak, nem az isteni előírásokat szem előtt tartva. Még az újjá nem születetteket is, akik keresztyéneknek mondják magukat, az irányítja, ami elfogadható a maguk számára, nem pedig a Krisztus iránti szeretet és az Ő tekintélyének és dicsőségének a szem előtt tartása. Ők csak addig akarnak Isten kedvében járni, amíg ez ki nem váltja a saját nemtetszésüket. Mások, akik fenn kívánják tartani a kegyesség hírnevét, olyanok, mint a farizeusok, akik tizedet fizettek, böjtöltek és hosszasan imádkoztak a saját becsvágyuk kielégítése végett – hogy az emberek lássák, hallják és dicsérjék őket. De ahol a kegyelem csodája végbemegy a lélekben, ott az önérdeket felváltja az önmegtágadás, és az embert a hála és a szeretet indítja fel Isten dicsőségének a keresésére.

S bár az új természet beültetése megtörténik az újjászületéskor, a régi természet nem töröltetik el és nem válik jobba. A „test” alapeleme még mindig a lélekben lakozik és folyamatosan zajong az élvezetekért; így szünet nélkül folyó összecsapás van a hívőben a testiség és a szentség között. A hívő felelőssége és élethosszig tartó feladata megöleldökölni az egyiket, s táplálni és gyakorlatoztatni a másikat, megtágadni az ént és követni Krisztust. Gyakran kell ellenőriznünk magunkat ezen a ponton, mivel ennek alapján tudjuk a legbiztosabban megállapítani, hogy növekszünk-e a kegyelemben: milyen mértékben halunk meg a bűnnek és élünk Istennek.

Mennyire határozza meg a viselkedésemet a törődés Isten dicsőségével? Kialakítottam a hajlamain és az elhatározásaim próbára tételének szokását azzal a kérdéssel, hogy „vajon ez Isten dicsőségére lesz?” Minden általunk alkotott terv, minden általunk végrehajtott cselekedet vagy tetszik, vagy nem tetszik Istennek, vagy a tisztességére, vagy a gyalázatára van – nincs középút ezek között a lehetőségek között. Minden terv, amit felkarolok, vagy az én érdekeit fogja támogatni, vagy Krisztus felmagasztalására szolgál. Meg kell állnom és végig kell gondolnom, hogy a szívem e két alternatíva közül valójában melyikre irányul, mert különben mi különbség van közöttem és egy tiszteletre méltó világi gondolkodású ember között?

„Akarmit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére míveljete.” (1Kor10:31). Komolyan elgondolkodik egy fiatal ember a feleségválasztáson? Akkor először is komolyan el kell gondolkodnia a kérdésem: „Vajon Isten dicsőségére vágyom a házasságra?” Ha valaki a

változtatást fontolgatja a foglalkozását vagy a lakóhelyét illetően, vagy ha a gondolatai egy utazás eltervezése körül forognak, a döntés meghozatala előtt a keresztyéni kötelessége feltenni magának a kérdést: „Vajon ez az út előmozdítja majd Krisztus tiszteletét? Vajon az Ő kedvéért teszem meg ezt a lépést?” Ennek az alapelvnek kell mozgatnia és szabályozni az evangélium szolgáját is. A szent hivatal borzasztó megszenteltségének az emberek tapsainak keresése vagy a vágyakozás a hírnévre, hogy nagy igehirdetőnek tartsák. Ennek az alapelvnek elsőseget kell biztosítani a lelkek javának keresésével szemben. Ha a bűnösök üdvössége és a szentek oktatása a fő gondjaim, akkor bálványt csinállok a teremtményből és a siker utáni törekvésem fogja inkább meghatározni az utamat, nem pedig a hűség a feladataimhoz. De ha kizárólag Isten dicsőségére irányított szemmel és Krisztus felmagasztalásának céljával munkálkodok, akkor sokkal jobban fogok törődni az igazság prédikálásával a maga tisztaságában, mintsem az eredmények meglátásával.

Indítékok Isten dicsőségének kereséséhez

Megannyi súlyos ok van, amiknek a keresztyént Isten dicsőségének keresésére kell indítaniuk mindenben, amit csak tesz. S az életben mindenekelőtt azt kell keresni, ami a legértékesebb és a legnagyobb fontossággal bír. Isten dicsősége pedig biztosan végtelen kiválósággal bír minden más dolog felett, ezért minden anyagi jónál többre kell azt tartani. Aztán, mivel Isten mindig a mi javunkat tartja szem előtt, nekünk is az Ő dicsőségével kell ugyanezt tennünk. Ő soha nem felejt el minket, s nekünk sem szabad Őt elfelejtenünk. Mily nagyon kellene azzal törődnünk, hogy kárpótlást adjuk azért, mert korábban gyalázatot hoztunk Istenre! Az újjászületésünket megelőző napokban nem törődtünk Vele: nem volt más kegyelem, csak amivel visszaéltünk. Mennyire buzgóknak kell hát most lennünk a viselkedésünknek az Ő dicsőségére való összpontosításában, a múlt feletti bűnbánatunk őszinteségét azzal kimutatva, hogy a jelenben teljes mértékben Érte élünk! Krisztus példája mutatja meg a kötelességünket, Ő „sem önmagának kedveskedett” (Rm15:3), hanem mindig is Isten tisztességét támogatta. Vajon azt mondta, hogy „Atyám, ments meg engem ettől az órától”? Nem, inkább „Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!” (lásd Jn12:27-28). A példájával Krisztus megtanította nekünk Isten tisztességét az érdekeink és a kényelmünk elé rangsorolni.

Itt van néhány módja Isten megdicsőítésének. Neki adva a dicsőséget, ami Őt illeti meg (Zsolt29:1-2). Hirdetve az Ő értékét másoknak (Zsolt34:4). Szeretve Őt és megtéve a legfőbb örömeinknek (Zsolt73:25). Feltétel nélkül bízva Benne: Ábrahám „erős volt a hitben, dicsőséget adván az Istennek” (Rm4:20). Testünket odaszánva Neki (1Kor6:20). Engedelmisséggel adózva: „hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” (Mt5:16). A megtérésünkkel (Jel16:9b). A bűn megvallásával (Józs7:19). A Lélek gyümölcseit teremve az életünkben: „Abban dicsőítették meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremtetek” (Jn15:8). Csodálva Isten kiválóságát: „A ki hálával áldozik, az dicsőít engem” (Zsolt50:23). Készen állva szenvedni Érte és türelemmel tűrve a csapásokat (1Pt4:14-16). Tagadva minden saját érdemünket, Neki tulajdonítva minden bennünk levő és tőlünk származó jót (Rm3:12b). A „mindenben [Isten] dicsőíttessék a Jézus Krisztus által” (1Pt4:11b) a végcél, amire mindig is törekednünk kell, elkerülve mindent, ami ezzel ellentétes, s mindent ennek alárendelve.

Krisztus tiszteletét megtéve a fő gondunknak, az megőriz majd minket sok csapdától és bolondságtól. Minden katasztrófális tévút, melyekre rátévedtünk azóta, hogy keresztyénekké lettünk, visszavezethető az ezen a ponton elkövetett hibára. Ahelyett, hogy a Krisztus felmagasztalása iránti elhatározás mozgatott volna, utat engedtünk az önszeretet és az önmagunk kedvében járás lelkületének. Krisztus dicsőségét keresve egyúttal a magunk üdvösségét is előmozdítjuk, mert akkor a test indulatai ellen teszünk és jobban igazodunk Isten Fia képmásához. Így, nagyra becsülve a saját elhívásunkat és ahhoz méltó módon járva, betöltve Isten jóságának minden előírását, és a magunk hitét egészségesen és eleven mozgásban tartva

egyszerre tiszteljük Krisztust és visszük előre a saját lelki érdekeinket. Sőt, micsoda kimondhatatlan kiváltság és méltóság olyan Mester szolgálni, amilyen a miénk! Vajon nem valóban dicsőséges dolog a kedvében járni – sőt, üldöztetést szenvedni – egy ilyen dicsőséges Megváltónak? „Ők annakokáért örömmel menének el a tanács elől, hogy méltókká tétettek arra, hogy az ő nevéért gyalázzal illettessenek.” (Csel5:41) De „ha... vele együtt szenvedünk”, akkor „vele együtt is dicsőülünk meg” (Rm8:17).

Utalás az eljövendő életre

Az „és ti is ő benne” bensőséges utalás a jövőbeli életre: az üdvösségünk beteljesedésére, a jutalomra azért, mert Krisztust tiszteltük benne az életben. Thomas Mantontól idézünk: „Isten rendelte el ezt a sorrendet, miszerint nekünk előbb kell dicsőítenünk Őt, mielőtt Ő dicsőítene minket, és sok bölcsesség és igazságosság van ebben az elrendelésben. Nagyon is Isten gyalázatára válna, ha olyanokat kellene dicsőítenie, akik nem dicsőítik Őt, s nem tenne különbséget az istenfélők és a gonoszok között, azok között, akik megszegik a törvényeit, és azok között, akik megtartják azokat. Ha mindkettő egyformán boldogulna, az elhomályosítaná Isten kormányzásának igazságosságát... Isten nemcsak azt rendelte el, hogy mi dicsőítsük Őt, mielőtt Ő dicsőítene minket, hanem azt is, hogy a Földön kell Őt dicsőítenünk, mielőtt Ő dicsőítene minket a mennyben. Krisztus példája áll előttünk: 'Én dicsőítettelek téged e földön... És most te dicsőíts meg engem, Atyám' (Jn17:4-5)... Krisztus különleges figyelmet fordít azokra, akik dicsőítik Őt a világban, s az egyik kérése a tanítványaival kapcsolatosan ez: '[Atyám, én] megdicsőíttetem ő bennök' (Jn17:10). Ő a mennyben a Szószólója azoknak, akik az Ő országának a tényezői a Földön... Ez a dicsőség van megígérve: 'a ki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya' (Jn12:26b).”

„A mi Istenünknek és az Úr Jézus Krisztusnak kegyelméből” biztosítja az imájának a beteljesedését. A tágabb utalás minden előzőre vonatkozik. Az, hogy Isten szent elhívásának megfelelően cselekszünk, hogy teljesítjük az Ő jóságának minden jó tanácsvégzését és a hit munkáját az Ő ereje által, hogy dicsőítjük a Fiát, mindaz az isteni kegyelemből és általa történik. A szabadulásunk a bűn szeretetétől, a vétktől, a beszennyezésétől, a hatalmából és (végső soron) a jelenlétéből teljes mértékben az isteni kegyelem által megy végbe. A Szentírás világos és hangsúlyos ezen a ponton, s ilyennek kell lennie Isten szolgálói nyelveinek és tollainak is. Az Ő szuverén jóindulata választott ki minket Krisztusban a világ teremtését megelőzően. S minden következő áldás szintén az Ő kegyességének köszönhető. Ekképpen olvasunk a „a kegyelemből való választásról” (Rm11:5), hogy az elhívásunk „az ő saját végezése és kegyelme szerint” való (2Tim1:9), hogy mi „hittünk vala a kegyelem által” (Csel18:27), „megigazulván ingyen az ő kegyelméből” (Rm3:24). Ez ugyanaz a csodálatos kegyelem, ami eltűri a tompaságunkat és az önfejlőségünket, ami gondoskodik minden szükségletünkről, ami napról-napra újít meg minket a belső emberben, s amelyik biztonságban bevisz minket a mennybe.

Az „a mi Istenünknek és az Úr Jézus Krisztusnak kegyelméből” közvetlenebbül az előző „és ti is ő benne” mondatra vonatkozik, ami alapvetően a megdicsőülésükre utal. Mert legyen bár a megdicsőülésünk a hitben és a szentségben való kitartásunk ügye és jutalma, ez mégsem adósságból, hanem kegyelemből származó jutalom, nem olyasvalami, amit kiérdemeltünk, hanem amit Isten ingyenes nagylelkűsége adományoz nekünk. Ezért olvasunk arról a kegyelemről, „a melyet a Jézus Krisztus hoz néktek, mikor megjelen” (1Pt1:13). Azaz, a dicsekedés minden alapja elvétellettőlünk, s a dicsőítés és a dicsőség egyedül az Övé. Semmi más, csak az Ő csodálatos kegyelme képes felülkerekedni a makacsságunkon és azt eredményezni, hogy készségesen alá vessük magunkat Istennek. Semmi kevesebb nem képes megtartani minket az igazság ösvényein. Mi csak úgy tudjuk félelemmel és reszketéssel kimunkálni a saját üdvösségünket, ahogyan Isten „munkálja bennünk mind az akarást, mind a

munkálást jó kedvűből” (Fil2:11-12). A világ, a test és az ördög sokkal-sokkal erősebbek annál, hogysen a magunk erejéből legyőzhetnénk őket.

Kegyelemből megtartva hit által

De ha az igazság egyensúlyát fenn kell tartani, akkor rá kell mutatni, hogy Isten kegyelme az üdvösségünk eredeti oka. Ez azonban nem zárja ki eleve Krisztus érdemét és munkáját, mint annak érdemi okát és nem zárja ki a megtérés, a hitet és az engedelmességet, mint annak eszközeit: „kegyelemből tartattatok meg, hit által”. S bár sem a hitnek, sem a jócselekedeteknek nincs semmiféle oksági befolyásuk a mi üdvösségünkre, s bár ezek nem mellék-okok Isten és Krisztus kegyelme mellett, Isten mégis az üdvösségnek ezt a módját és útját rendelte el. A fő okok nem zárják ki a szükségszerű eszközöket, hanem magukban foglalják azokat, ezért nem szabad a kegyelmet a kegyelemmel szembeállítani és azt mondani, hogy a választottak üdvözülnek, akár hisznek, akár nem, vagy hogy az újjászületettek a mennybe jutnak függetlenül attól, hogyan élnek. A kegyelmet csak akkor magasztaljuk fel, ha ragaszkodunk hozzá, hogy „igazság által” működik (Rm5:21), s ahogyan megteremjük a szent gyümölcsseit. Az üdvösségünk alapvetően Isten szuverén akaratából (az irántunk való jóakaratóból) származik, s hatékonyan az Ő ereje munkálja ki bennünk. De közreműködői szinten az üdvösség a felelősségünk teljesítéséből származik (mert Isten mindig is erkölcsi közreműködőként bánik velünk), az odafigyelésből a figyelmeztetéseire, valamint az Átala kijelölt eszközök használatából. „Hiszünk a lélek üdvösségére” (v. ö. Zsid10:39) és minket „Isten hatalma őriz hit által az idvességre” (1Pt1:5).

Mindennél fontosabb ragaszkodnunk ahhoz, hogy „az Úré a szabadítás” (Jón2:9), így minden dicsőséget Neki kell tulajdonítani, s ezáltal bátorodjunk fel, hogy Tőle várjuk a kegyelmet. Mert amikor tudatában vagyunk az érdemtelenységünknek, akkor csak az Ő túlradó kegyességének felfogása fogja megmenteni a szívünket az elsüllyedéstől. Mindazonáltal mégis szükséges kihangsúlyozni a keresztyén felelősséget minden alkalmas eszköz használatában, nehogy az illető antinomianizmusba és fatalista tétlenségbe csússzon. Egyensúlyt kell fenntartani a tehetetlenségünk és az azzal kapcsolatos kötelességünk között, hogy használjuk a már megkapott kegyelmet és további és teljesebb utánpótlásait keressük a kegyelemnek (Zsid4:16). Az Istentől való teljes függőségünk és a Vele szemben fennálló teljes számadási kötelezettségünk nem egymással ellentétes, hanem egymást kiegészítő részei az egyetlen egésznek. A hit nagy kiváltsága Krisztus szabad használata, s az a kötelességünk, hogy Neki éljünk, ám ez csak akkor lehetséges, ha folyamatosan belőle merítünk. Krisztus nélkül nem tehetünk semmit (Jn15:5), de Átala felvillanyozva mindent megtehetünk (Fil4:13). Akkor hát gondoskodjunk arról, hogy „megerősödjünk a Krisztus Jézusban való kegyelemben” (2Tim2:1).

Minden Isten kegyelmén keresztül van

„A mi Istenünknek... kegyelméből” szavakat úgy kell tekinteni, mint amik az Ő egész velünk kapcsolatos jóindulatú tervére vonatkoznak. Ezen az alapon kell Tőle minden utánpótlásunkat kérnünk, mert ebből a forrásból áradnak az áldások folyamai, s ennek az isteni attribútumnak kell mindent tulajdonítani. Ez az a kegyelem, ami működésbe hozza az Ő erejét, hogy értünk munkálkodjon. Ha az Ő erejének működése csak egy pillanatra is fel lenne függesztve, még az „új ember” is azonnal megbénulna. Ő az, „A ki megeleveníti lelkünket” (Zsolt66:9), s ha Ő „megoldaná kezét”, az azonnal „szétvagdalna minket” (Jób6:9). Mert az ellenálláshoz bármely bűnnel szemben vagy bármely kötelességünk ellátásához pillanatról pillanatra Isten kegyelmes erejére van szükségünk. Mindazonáltal nem vagyunk pusztá automaták. „A ki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezi” (Fil1:6), de nem a mi

közreműködésünk nélkül úgy, mintha mi fatuskók lennénk. Végül, nem szabad úgy szem előtt tartanunk „a mi Istenünk kegyelmét”, hogy közben szem elől tévesztjük „az Úr Jézus Krisztusét”. A görögben itt csak egy névelő van és az is egyes számban, ami nemcsak az isteni természet egységét mutatja meg, hanem azt is feltárja, hogy a két Személy közös munkát végez.

29. fejezet: Ima vigasztalásért és szilárdságért (2Thessz2:16-17)

Szeretnénk kihangsúlyozni az igazság egyensúlya fenntartásának szükségességét és fontosságát, mert ezt cselekedve valójában a Szentlélek által a Szentírásban követett módszerre hívjuk fel a figyelmet, mert azt nem hagyhatjuk figyelmen kívül anélkül, hogy ne szenvednénk el komoly veszteséget. A különféle, a teljes keresztyén élethez oly szükséges elemeknek a legáldottabb keveredése áll fenn az Ígében úgy, ahogyan a természeti világban Isten gondoskodott a testünk különböző szükségleteit kielégítő különféle élelmiszerekről. Látványos példáját látjuk ennek annak az imának a közvetlen szöveggörnyezetében, amit most fogunk vizsgálni. A 2Thessz2:13-14-ben a legszentebb hitünk egyik legalapvetőbb cikkelye fejeződik ki, nem hűvös és formális módon, hanem inkább úgy, mint ami mély és állandó hálaadásra készlet. Azután, a 2Thessz2:15-ben a megfelelő kötelezettséget lépteti hatályba, a köteleéseket, amiket az isteni kegyelem e kinyilatkoztatása ró a kiváltságosokra és a címzettek. Utána következik az imádság, ami, mint majd látjuk, valójában a 2Thessz2:13-15-ből nő ki. Itt tehát látunk egy doktrínális kijelentést, egy gyakorlati buzdítást és egy buzó könyörgést: ez az, amit az igehirdetőknek és a hallgatóknak mindig is össze kell vegyíteniük – ebben a sorrendben.

Isten szuverén kegyelme a választottjai számára

Amire az imént rámutattunk, az túlságosan súlyos ahhoz, hogy elhagyjuk anélkül, hogy további megerősítő megjegyzéseket tennék hozzá. Miután leírta a félelmetes ítéletet, amivel Isten azokat sújtja, akik nem fogadták be az Ő igazságának szeretetét, az apostol rátért azokra, akik az isteni kegy tárgyai voltak. S ez arra készítette, hogy így kiáltson: „Mi pedig mindenkor hálaadással tartozunk az Istennek ti érettek atyámfiai, a kiket szeret az Úr, hogy kezdettől fogva kiválasztott titeket Isten az üdvösségre, a Lélek szentelésében és az igazság hitében” (2Thessz2:13). Mindig is ilyen hatással kell ennek lennie Isten gyermekére, amikor komolyan szemléli a hitetlenek pusztulását. Szívbeli hálaadásnak kell fakadnia a lelkéből annak felfogásakor, hogy az Úr örökre a szívébe zárta a kiválasztottakat, akiket az eljövendő haragtól való megszabadulásra rendelt. De amit itt különösen kiemelünk az az, hogy Isten örök kiválasztása nem zárja ki eleve az Ő hatékony elhívását és nem teszi szükségtelessé az erkölcsi cselekvőképességünk gyakorlását sem. Ezek „az Úr szeretettjei” (ők valamennyien, de rajtuk kívül senki) ki vannak választva „az üdvösségre, a Lélek szentelésében és az igazság hitében”. Ezt a három dolgot soha nem szabad elválasztani egymástól.

Először is, a kezdetektől fogva a választottak ki vannak választva „az üdvösségre”, Isten szuverén és örök rendelete az üdvösség kiváltó oka. Másodszor, ez a rendelet „a Lélek megszentelésében” vagy az által teljesedett be: utalás ez a megelevenítő tevékenységére amikor az újjászületés csodájával elkülöníti őket azoktól, akik halottak a bűneikben és a vétkeikben. Harmadszor, Isten örök rendelete csak akkor teljesedik be, amikor az alanyai személyesen teszik a magukévá az evangélium igazságát. Az újjá nem született állapotukban képtelenek voltak bármiféle üdvözítő „hitre azt igazságban”, mert a szívük ellenséges volt azzal szemben a tévelygés és a bűn szeretetében. Mikor azonban a kegyelem csodája végbement bennünk, az Istennel szembeni ellenségességük eltöröltetett és az evangéliumot a szorongató szükségükhöz tökéletesen illeszkedőként üdvözlik és szívélyesen ölelik magukhoz. Így fejezik ki a kiválasztott mivoltukat és tesznek bizonyosságot a hatékony elhívásukról a Szentlélek által az „igazságba vetett hitükön” keresztül. Ezzel az Úr szerettei az Óáltala megszabott módon igazodnak Isten akaratahoz az üdvösségükben. A választottak tehát távolról sem üdvözülnek

akár hisznek, akár nem, hanem csak az „igazságba vetett hitük” által jutnak be Isten üdvösségébe.

Azután, Isten szereteteinek újjászületése (az igazságba vetett hitük és a kezdeti részesedésük Isten nagy üdvösségéből) nem teszi őket alkalmatlan alanyokká a buzdításra: épp ellenkezőleg, ki kell emelni a számon kérhetőségüket és működésbe kell hozni az erkölcsi cselekvőképességüket. Azoknak, akik lelki életet kaptak, tanításra és bátorításra van szükségük „Isten bennük rejlő kegyelmi ajándékának felgerjesztéséhez” (2Tim1:6), valamint ösztökélésre a kötelességeik ellátása végett. Ennek megfelelően látjuk az apostolt arra buzdítani őket, hogy „Miért is atyámfiai, legyetek állhatatosak és tartsátok meg a tudományt, a melyre akár beszédünk, akár levelünk által tanítottatok” (2Thessz2:15). Pál nem tekintette az efféle buzdítást törvénykezésnek vagy haszontalannak, mert meg volt arról győződve, hogy megteszik azokat a dolgokat, amiket parancsolt nekik (2Thessz3:4). Az isteni kegyelem működése nem állítja felre az embere felelősség teljesítését, hanem felszerel minket ahhoz. Az együttműködésünk Istennel szükséges a földi vándorutunk végéig. Ám a szentek efféle buzdítása távolról sem jelenti azt, hogy elégségesek lennének a kérés teljesítéséhez a maguk erejéből. Pál nagyon jól tudta, hogy a parancsának kevés haszna lenne náluk Isten áldása és segítsége nélkül, ezért tette a könyörgést is az utasításhoz.

Az apostol törődése a thesszalonikabeli szentekkel

„Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus, és az Isten a mi Atyánk, a ki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden tudományban és jó cselekedetben.” (2Thessz2:16-17) Mint arra korábban rámutattunk, ezek a thesszalonikabeliek a nyomorúság nagy csatáját vívták kívülről, ezért a lelki atyjuk itt azokkal a gazdag ellentételezésekkel és gondoskodásokkal igyekezett lefoglalni őket, amiket a lelkük isteni szerelmesei biztosítottak a békességük és a vidámságuk érdekében. Sok „üldöztetésen és szorongatáson” mentek keresztül (2Thessz1:4), ezért buzgón közbenjárt értük, hogy Isten tovább vigasztalja és a kegyelmével erősítse meg őket az élet vége felé. Miután már megvizsgáltuk ennek az imának a környezetét vagy az összefüggéseit, most gondolkodjunk el először is a címzettjein, vagyis azokon, akikért elhangzott. Másodszor, a válasszal kapcsolatos magabiztosság alapjáról. Harmadszor a különleges kéréseiről, majd próbáljuk meg megkeresni az egész alkalmazását ránk, napjainkban.

„Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus, és az Isten a mi Atyánk” a címzettek. Az eredetiben itt hangsúlyos, amit nem őrzött meg a mi dallamosabb fordításunk. A görög szó szerint ezt mondja: „Maga pedig az Úr, a mi Jézus Krisztusunk és Isten és a mi Atyánk.” Először is figyeljük meg, hogy ez újabb példája annak, amikor az imádság közvetlenül a Megváltónak címzett. Ránk hárul, hogy közeledjünk az Atyához és Hozzá intézzük a kéréseinket a nagy Főpapunkban és Rajta keresztül, elismerve, hogy nincs más módja vagy eszköze a közeledésnek Hozzá. De ugyanúgy a kiváltságunk és a kötelességünk közvetlenül a Fiúhoz fordulni, hogy megkapja azt a tiszteletet és hódolatot, ami kijár Neki, mivel egy az Atyával. El kell ismernünk Őt minden lelki áldásunk Megvásárlójának és Adományozójának is. Az „a ki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg” rögtön ez után következik kiterjed mind a Fiúra, mind az Atyára, s mivel az egyiknek ugyanúgy adósai vagyunk, mint a másiknak, mindkettőt egyformán kell szeretnünk, tisztelnünk és magasztalnunk. Különösen az üldöztetések és a megpróbáltatások idején kell a hitünket mind az Atyába, mind a Fiúba helyeznünk, mert biztosak lehetünk abban, hogy mindketten a legjobb érdekeinket tartják szem előtt.

Krisztus Jézus Úrként van bemutatva

Másodszor, figyeljük meg alaposan a Fiú bemutatásának itt szereplő módját: „Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus.” Rend és hangsúly van itt, ami sajnálatos módon hiányzik a modern szolgálatból. Az apostol kijelentette: „nem magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust” (2Kor4:5), „hirdetvén békességet a Jézus Krisztus által (ő mindeneknek Ura)” (Csel10:36). Krisztus két módon „Úr”: először is azon a jogon, ami Teremtőként illeti meg Őt, és ami ugyanúgy vonatkozik az Atyára és a Szentlélekre is. A világ Teremtőjeként Ő annak szuverén Ura, ahogyan ezt kimutatja, hogy a szelek és a hullámok is engedelmeskednek Neki. Másodszor uralkodói jogon, ami Megváltóként illeti meg. „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.” (Mt28:18) „Bizonyynyal tudja meg azért Izráelnek egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten, azt a Jézust, a kit ti megfeszítettetek” (Csel2:36), mivel [Isten] „mindeneket vetett az Ő lábai alá” (Efl1:22). A vásárlás és a győzelem joga is az Övé: „Mert azért halt meg és támadott fel és elevedett meg Krisztus, hogy mind holtakon mind élőkön uralkodjék.” (Rm14:9) A halálával kiérdemelte, s a feltámadásával el is érte az egyetemes uralkodás magasztos állapotát, „a ki hatalma szavával fentartja a mindenséget” (Zsid1:3, v. ö. Jel1:18).

Passzív behódolással minden teremtmény égen és Földön az Isten Fiának hatalma és uralma alatt áll, amint az majd megmutatkozik az utolsó nagy napon, amikor Jézus nevére minden térd meghajlik, „mennyeieké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Fil2:10-11) Ezért még a Föld királyai és nagyjai is kötelesek „szolgálni az Urat félelemmel” (Zsolt2:10-11). Mindenki, aki hallja az evangéliumot, ezt a parancsot kapja, mert az evangélium ismerteti Krisztus méltóságait és jogait az emberekkel. Azok, „a kik nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliomának... meg fognak lakolni örök veszedelemmel az Úr ábrázatától, és az ő hatalmának dicsőségétől” (2Thessz1:8-9). Azaz, az evangélista első feladata Krisztus követeléseinek kihangsúlyozása a hallgatói számára, felszólítva őket arra, hogy dobják el az ellene vívott háború fegyvereit és hódoljanak be a jogarának, hagyjanak fel a bűn és a Sátán szolgálatával, és engedjék át magukat az Ő uralmának. A világba jövelekor az alábbi isteni bejelentés hangzott el: „született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában” (Lk2:11). Csak mikor a szív trónját szabadon felajánlja valaki Krisztusnak, akkor válik Ő bárki „Megváltójává” azaz az olyanoké, akik felhagynak a lázadással Ellene.

A keresztyént a nem keresztyéntől az különbözteti meg, hogy ő behódolt Krisztus tekintélyének. „Önmagukat adták először az Úrnak” (2Kor8:5) Azaz, megtagadták a világot, a testet és az ördögöt, felvették magukra Krisztus igáját és ünnepélyesen megfogadták, hogy ettől kezdve egyedül Őt fogják szeretni és szolgálni (Ézs26:13). Az Íge a keresztyének számára ez: „Azért, a miképen vettétek a Krisztus Jézust, az Urat, akképen járjatok Ő benne” (Kol2:6). Intelligensen és szabadon elfogadták Őt Uruknek, megtagadva minden más urat és bálványt, felülteve Őt az érzelmeik trónjára, vágyva rá, hogy Ő uralkodjon az életükön. Pontosa ebből áll az igazi megtérés: elfordulni a bűntől Krisztushoz, felhagyni a magunk kedvében járással és meghajolni az Ő tekintélye előtt. Az ilyenek bűnei (és senki másé) lesznek megbocsátva, amikor bíznak az Ő vérében. Ez a sorrendje a mostani igeversünknek is: „Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus”. Addig nem „a mi Jézus Krisztusunk”, amíg először nem fogadtuk el Úrnak! Mindig is ez a sorrend a Szentírásban: „Magasztalja az én lelkem az Urat, és örvendez az én lelkem az én megtartó Istenemben.” (Lk1:46-47). „a mi Urunknak [1] és megtartónknak, a Jézus Krisztusnak [2] örök országa” (2Pt1:11). „Az Úrnak, a megtartó Jézus Krisztusnak megismerése által” (2Pt2:20). „Növekedjete a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében” (2Pt3:18).

Krisztus elfogadása személyes Megváltóként

Az ember az állandó romlottságával megfordította Isten sorrendjét. A modern evangelizáció arra sűrgeti a szédült világiakat az elveszett állapotuk figyelembevételével, hogy „fogadják el Krisztust a személyes Megváltójuknak”. S amikor az efféle „megtértek” elégtelennek bizonyulnak a gyülekezetek számára, különleges összejöveteleket szerveznek, ahol őket arra ösztökélik, hogy „szenteljék magukat Krisztusnak, mint Úrnak”. Krisztust el kell fogadni Isten elrendelt szabályai szerint. Ő „örök idvesség szerzője lett mindazokra nézve, akik neki engedelmeskednek” (Zsid5:9). De mindazok szívének nyelvezte, akik megvetik és elutasítják Őt, ez: „Nem akarjuk, hogy ő uralkodjék mi rajtunk.” (Lk19:14). Ezzel szemben a szentek hozzáállása ez: „Ő az Úr, a mi Jézus Krisztusunk”. Ő is kettős kapcsolatban áll velünk: a mi Istenünk a szuverén uralma folytán és a mi Atyánk a kegyelmes megújítás által. A két isteni Személyt itt együttesen van megszólítva, bizonyosságot téve az egyenrangúságukról és azt tanítva nekünk, hogy nem szabad csak a Közbenjárót keresni az abba vetett élő hit gyakorlásának kizárásával vagy akár csak elhanyagolásával, Aki elküldte Őt. Először arra utalva, Akinek a munkája a lelken közvetlenebb, az apostol óv minket attól a benyomástól, hogy az Atya kevésbé érdekelt a jólétünkben, mint a Fiú.

„A ki szeretett minket és kegyelméből örök vígasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg.” Ezek a szavak feltárják a különböző alapokat az apostol magabiztosságához arra nézve, hogy adatik majd válasz a soron következő könyörgésekre. Ezeket mint „a meghallgatás és a siker alapját” szemlélhetjük, mint azt Thomas Manton jól elnevezte. Ez a mondat közvetlenül kapcsolódik az előzőhöz mivel az „aki” szóval indul, ami jelzi, hogy ez a névmás mindkét itt megszólított Személyre kiterjed. Első „a mi Urunk Jézus Krisztus”. Ebben az isteni imádatban az apostol a szentek megbecsülésében az Atyával egyenrangú szintre emeli Őt. A hangsúlyos „a mi” a mondat elején azt a célt szolgálta, hogy szembeállítsa az Ő mindenható hatalmát és végtelen szeretetét azzal a viszonylag gyengécske szeretettel, amit Pál a szenvedő thesszalonikabeliek iránt érzett, valamint azzal a szolgálati segítséggel, amit nyújtani igyekezett nekik, továbbá azzal, hogy a maguk erejéből képtelenek „szilárdan megállni”. Második „és az Isten a mi Atyánk”. Ő is ugyanúgy a szívén viselte a jólétüket, és Neki is azonos helyet kellett adni a gondolataikban és az érzelmeikben, ahogyan azt a szeretetteljes „mi” Istenünk és Atyánk ajánlotta nekik.

„A ki szeretett minket és kegyelméből örök vígasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg.” Összefogva a hármát megfigyelhetjük, milyen erőteljesen van itt kihangsúlyozva a tény, hogy a szentek vígasztalása és kényelme a tiszta és bőkezű jóságból fakad. Először azt látjuk, hogy az isteni szeretet ezek forrása vagy eredete, utána azt halljuk, hogy ez „megadatott” nekünk, így nem több, mint ajándék, végül pedig világosan ki van jelölve, hogy „kegyelemből”. Az apostol buzdításra lelt ezekből az igazságokból és felbátorodott, hogy további áldásokat kérjen ezeknek a szenteknek. S így kell lennie velünk is, amikor imádkozni kezdünk. Semmi sem bátorítja jobban a szívet, mint annak felfogása, hogy ahhoz a nagylelkű Valakihez közeledünk, Aki „mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül ad” (Jak1:5). Semmi sem alkalmasabb jobban a kételyek eloszlatására, mint a felismerés: arra kaptunk meghívást, hogy bátran közeledjünk „a kegyelem trónjához”. Ez a trón nagyon illik a koldusokhoz, akiknek semmiféle saját érdemük nincs. De ugyanúgy illik az érdemtelenekhez és a beszennyezettekhez, akik a bűneiket megvallani jönnek. Mindezek tartsák észben, hogy „a minden kegyelem Istenéhez” jönnek, Akinek a kegyelme „örökké tart”.

Isten szeretete a forrása minden áldásunknak

Ha külön-külön vagy szétválasztva vizsgáljuk a kegyelem trónjánál történő meghallgatás alapjait, láthatjuk, hogy ennek oka az isteni szeretet, az örök vígasztalás és a jó

reménység pedig a hatásai. Az „A ki szeretett minket” egyformán vonatkozik a Fiúra és az Atyára. Az üdvökonómiában az Atya szeretete az első, mert Krisztuson keresztül az Atya szeretete adatott meg az Ő népének: az Atya szeretete biztosította Krisztust a számukra. „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Istennek a választottjai iránti szeretete a forrása minden áldásuknak. Az Ő szeretete volt az, ami kiválasztotta őket Krisztusban a világ teremtését megelőzően: „magának kiválasztott minket Ő benne... hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által” (Ef1:4-5). Az Ő szeretete volt az, ami Megváltóról gondoskodott nekik: „Nem abban van a szeretet, hogy mi szeretjük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.” (1Jn4:10) Az Ő szeretete volt az, ami a Szentlelket adta, hogy megelevenítsen bennünket: „örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztetem reád az én irgalmasságomat” (Jer31:3). Az Ő szeretete fenyít meg minket, ha vétkezünk (Zsid12:6), és ami nem engedi, hogy elszakadjunk Tőle Jézus Krisztusban (Rm8:39).

A Fiú szeretete ugyanúgy megmutatkozott a népe megváltásában. Az irántuk érzett szeretete volt az, ami arra indította Őt, hogy a Kezesük legyen, szolgáló formát öltjön Magára, és hasonlatossá váljon a bűnös testhez [a bűnt kivéve]. Az Ő szeretete indította Őt arra, hogy átvállalja az adósságukat és ellássa a kötelelességeiket, a törvény alatt születve, hogy tökéletes engedelmességet tanúsítson a törvény előírásaival szemben az ő nevükben és elszenvedje helyettük annak szörnyű átkát. „Krisztus is szerette az egyházat, és Önmagát adta azért” (Ef5:25). „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.” (Jn15:13) Mennyire együtt kell imádkoznunk az apostollal, hogy „megismerjük a Krisztusnak minden ismeret felül haladó szeretetét” (Ef3:19), hogy állandóan azzal legyünk elfoglalva, hogy több lelki elképzelésünk legyen róla, hogy az tápláljon minket és elnyelődjünk benne. A lelkünk Megváltója mondja: „A miképen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket” (Jn15:9): nekünk főleg erre kell emlékeznünk, amikor közeledünk Hozzá. Micsoda szabadságom van a közeledésben és a szólásba, amikor megértem, hogy attól készülök kérni, „A ki szeretett engem és önmagát adta érettem” (Gal2:20), s az irántam érzett szeretete mindig ugyanaz marad!

A Lélek szeretete

A fiatal igehirdetők kedvéért egy bekezdést szentelünk a Lélek szeretetének, amiért ugyanolyan adósok vagyunk, mint az Atya és a Fiú szeretetéért. Az „Isten szeretet” kijelentést mindhárom Személyre egyformán kell érteni. A Rm15:30 konkrétan említi a Lélek szeretetét, de mégis, milyen keveset hallunk róla! A Lélek egész szolgálata a szentek számára a kifürkészhetetlen és csodálatos szeretetről szól. Szeretettel kereste őket, amikor még holtak voltak a bűneikben. Szeretettel elevenítette meg őket az élet új mivoltára, mert semmi más, csak a szeretet indíthatta Őt könyörületre a gonosz és leprás teremtmények iránt. Felfoghatatlan szeretettel vesz lakozást a szívünkben. Milyen csodálatos, hogy a Szentlélek ilyen földi hernyókban lakozik és a testünket teszi meg az Ő templomának! Szeretettel hordozza a gyengeségeinket és „esedezik mi érettünk”. Végtelenül türelmes a velünk szembeni hosszútávúrsban. Szeretettel tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy Isten gyermekei vagyunk. Szeretettel tanít, vezet erősít meg, tesz gyümölcsözővé és őriz meg mindvégig. Óvakodjunk hát még sokkal jobban attól, hogy a lelkünk e Szeretőjét megszomorítsuk!

„A ki szeretett minket.” Ez az, amire az apostol először tekintett, amikor közbenjárni készült ezekért a próbára tett szentekért, s ez az, amit a hitünknek soha nem szabad szem elől téveszteni, mert semmi más nem fogja a szívünket melegen és az érzelmeinket frissen tartani Isten iránt. Isten minden rendelkezését és a bánásmódját velünk szemben az irántunk való végtelen és megváltozhatatlan szeretetének fényében kell vizsgálnunk. Ám ez csak akkor lehetséges, ha a hitet naponta gyakoroljuk e tények vonatkozásában. Amikor Isten

gondviselését testi értelemmel szemléljük és értelmezzük, a hitelenség elhomályosítja a látásunkat, s mi előnyt adunk az ördögnek, hogy mérgező és istenkáromló rágalmakat fecskendezhessen be az elménkbe. Az ellenség egyik kedvenc eszköze rávenni a keresztyént, hogy tápláljon kétségeket Isten iránta való szeretetét illetően – különösen a próbák vagy a megpróbáltatások idején – és semmi más, csak „a hit pajzsa” képes megállítani a tüzes nyilait. A hit ellenáll a gonosz sugalmazásainak, elfordítja a tekintetét a látható dolgokról, s megragadja az Ő kijelentéseit és ígéreteit, Aki szövetséget kötött a népével: „nem fordulok el tőlök és a velök való jótéteménytől” (Jer32:40). Van szilárd alap, amin megnyugodhatunk az élet viharaiban. Csalhatatlan szíverősítő ez a csüggedt szívnek.

Isten változhatatlan szeretete a választottjai iránt

Az Édenben Isten a legcsodálatosabb módon ábrázolta a választottjaira vonatkozó titkos és örökkévaló tanácsvégzéseit. Az irántunk érzett szeretete olyan volt, mint Ő Maga: felfoghatatlan, végtelen, változhatatlan. Semmi sem tudta azt megváltoztatni vagy elhomályosítani. A bűn egyáltalán nem oltotta ki az Ő szeretetét, hanem alkalmat adott Neki kimutatni annak a szeretetnek az erejét és tartósságát, és a folytatást irgalommal és könyörülettel. Ahogyan Ádám sem vetette ki a feleségét, miután engedett a kígyó fortélyainak, úgy Isten sem vonta vissza a jóindulatú célját, amikor az egyház meghalt a bűnökben és a vétkekben a bukáson keresztül. Nem, az Ígéből világosnak tűnik, hogy „Ádám nem csalattatott meg” (1Tim2:14), hogy az Éva iránti szeretetből önként és akarattal követel őt a bukott állapotában, ezzel jelezve előre Krisztusnak az egyháza iránti túlradó szeretetét azáltal, hogy nemcsak a mi természetünket öltötte Magára és „mindenestől fogva hasonlatossá vált az atyafiakhoz” (Zsid2:17), hanem „bűnné is lett értünk” (2Kor5:21) és hordozta a gyengeségeinket, majd ennek következtében átokká lett értünk. Előre látva a bukásunkat, Isten szövetségre lépett Krisztussal, melyben előkészületeket tett a Számára a népe megváltásához a bűneikből és gondoskodott az „örök vigasztalásukról”.

„És... örök vigasztalással... ajándékozott meg.” Van némi véleménykülönbség az igemagyarázók között, hogy ezt a „vigasztalást” kizárólagosan objektívnek kell-e tekinteni vagy benne van a mi szubjektív megtapasztalásunk is. Személyesen teljesen objektívnek tekintjük, vagyis rajtunk kívülállónak, bár a hit vele kapcsolatos működésének arányában élvezni fogjuk az áldott mivoltát is. Ezt a nézetet először is az ige múlt idejére alapozzuk: „ajándékozott”, és nem „ajándékoz” minket, ami akkor volna, ha a jelenbeli megtapasztalásunkat írná le. Másodszer, az „örök” minősítés miatt, ami azt jelenti, hogy az itt szóban forgó „vigasztalás” tartós, megváltoztathatatlan, örökkévaló, miközben semmi sem ingatagabb és mulandóbb, mint a belső vigasztalás, amit a legtöbb szent élvezz ebben az életben, mert a hangulataik és az érzéseik majd annyira változóknak tűnnek, mint az időjárás – egyszer fenn a hegycsúcson, egyszer lenn a völgyben, ha ugyan nem a csüggedés mocsarában. Harmadszor, amíg nem tekintjük az „örök vigasztalást” objektívnek, azaz utalásnak a békességünk és örömünk dolgára vagy lényegére, addig összekeverjük azt a következő igeversben szereplő, „a szívetek vigasztalásával”, ahol az apostol azt a kérést fogalmazza meg, hogy elnyerhessék ugyanannak a tapasztalati hatását és személyes megérzését önmagukban.

„És... örök vigasztalással... ajándékozott meg.” Mire utalt az apostol? A választ erre a kérdésre kétféle módon fogalmazhatjuk meg. Manton ezt úgy nevezi, hogy „az új szövetségben”, s ez kielégítő jelentést ad, mert az Izrael népével kötött „régii szövetségben” az ígéretes és az áldások földiek és mulandók voltak. De az új szövetség „jobb reménységet” és „jobb ígéreteket tartalmaz (Zsid7:19, 8:6), ami annak a levélnek az egésze is bemutatni hivatott. Személyesen azonban jobbnak tartjuk azt mondani, hogy Isten „örök vigasztalást” adott nekünk az evangéliumban, mert jóllehet az evangélium kihirdeti az új szövetséget, alapjában véve azonban annak az örökkévaló szövetségnek is az átírása, amit Isten kötött Krisztussal, a népe

Fejének tekintve Őt, s az „örök szövetség” az alapja a hívő minden vigasztalásának és reménységének. Az evangélium tárja fel annak az örökkávaló szövetségnek a tartalmát, amit a Rm16:25-26 erősít meg. Ha elvesszük az evangéliumot, azzal elvesszük a vigaszunk és a reményünk alapját is. Ez világossá válik az 1Kor15-ben, ahol Pál, miután felsorolta az evangélium kiemelkedő tényeit, miszerint Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint, eltemették, majd feltámadt a harmadik napon az Írások szerint, rámutatott az Ő feltámadását tagadóknak, hogy „Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.” (1Kor15:14)

Majd így folytatta: „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk” (1Kor15:19), ami a fordított mód volt annak megmutatásához, hogy az evangéliumban Isten „örök vigasztalást” adott nekünk Krisztus feltámadásával megerősítve. Az 1Kor15:19 eme szavai világossá teszik, hogy nincs okunk reménykedni ezen az életen túl az evangéliumban tett isteni kijelentésen kívül. Sőt, tovább is mehetünk és kijelenthetjük, hogy még ebben a mostani életben sincs reménysége egyetlen bűnösnek sem, Krisztusnak az Isten kegyelmének az evangéliumban található kijelentésén kívül. Nem lehet eléggé világosan és hangsúlyosan ragaszkodni ahhoz, hogy ha az evangéliumot kidobjuk, akkor nincs jól megalapozott reménysége sem ebben, sem az eljövendő élezen egyetlen embernek sem. A Krisztus nélkülieket, akár erkölcsös, akár erkölcstelen életet élnek, a tévedhetetlen toll úgy írja le, mint akik „reménységük nincs, és Isten nélkül valók e világon” (Ef2:12). S az afféle „reménység”, amit ők táplálnak, csak képzeletbeli, vak, pökhendi és hiábavaló: a halál pillanatában üres csalásnak bizonyul majd. „A képmutatónak reménysége is elvész” (Jób8:13). Légy biztos abban, hogy a reménységed az evangéliumon alapszik!

Vigasztalást csak az evangéliumban találhatunk

„A ki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással... ajándékozott meg.” A vigasztalás szó azt jelenti „a nyomorúság megkönnyítése, enyhítés”. Az evangéliumban (és sehol máshol) ismerjük meg azt a csodálatos és kegyelmes gondoskodást, amit Isten biztosított az Ő elveszett bűnösöknek tekintett népének. Mint arra a fentiekben utaltunk, az „A ki szeretett minket” visszamegy mindennek a forrásához, amikor a hármias Isten az egyház felé fordította a szívét és megáldotta azt „minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban” (Ef1:3). Utána következett az egyháznak Ádám-ban bekövetkező bukásának isteni előre látása, ami megnyitotta az utat Isten túlaradó kegyelme további megmutatkozása előtt. Ezt bizonyította az örök szövetség, amiben előkészületek történtek a Fiú számára a népe kimentéséhez a bűneikből, valamint ahhoz, hogy a Lélek megeleveníthesse őket új életre (Rm6:4). Az evangélium tartalmazza ennek az örök szövetségnek az átiratát, hirdetve az Istenség minden egyes Személyének megkülönböztető jóságát és kegyelmes cselekedeteit, mely evangélium teljesen meg van magyarázva a rómabelieknek írott levélben, mint azt a nyitó versei is jelzik (v. ö. Rm1:9, 16-17, 16:25-27). Az evangéliumban Isten örök vigasztalást adott nekünk, feltárva a bűn orvosságát, a gondoskodását a szentségünkről és a boldogságunkról, s a végtelen boldogságot, amit Ő „készített az őt szeretőknek” (1Kor2:9).

Az „örök vigasztalás” jeles ellentétben áll az anyagi kényelem által nyújtott tovatűnő örömmel, ami eltűnik a használata során, s különbözik az Izraelnek, mint nemzetnek juttatott időbeli osztályrésztől is. Az a vigasztalás, amiről Isten gondoskodott a szeretett egyháza számára, vég nélküli: nem hal meg a testtel, hanem tartós, mint a lélek, Magától Istentől származik, az Ő ingyenes kegyelméből fakad, s az Ő biztos Ígésén alapszik. Miből áll ez az „örök vigasztalás”? Az Ádám-ban lezajlott bukásunk által létrehozott nyomorúság teljes és hatékony enyhítéséből, valamint a szabadulásból annak minden szörnyű következményétől. Ádám engedetlensége által az egyház jogilag elidegenedett Istentől, s tapasztalatilag elszakadt Tőle. A bűn belépésével a kegyesség, az élet, az Isten képmása a lélekben eltűntek és a Vele

való közösség teljesen megszakadt. Mindezt festői módon jelképezte az ember kiűzése és az, hogy Isten „oda helyezteté az Éden kertjének keleti oldala felől a Kerubokat és a villogó pallos lángját, hogy őrizték az élet fájának útját” (1Móz3:24). De az evangélium ismerteti, hogy az utolsó Ádám munkája miképpen fordítja vissza mindezt, aminek az eredménye az egyház kibékülése Istennel, a helyreállítása az Ő felhőtlen kegyességébe, a megújítása az Ő képmására, és a visszahozása a Vele való közösségbe.

„A ki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg.” Ezek az ajándékok, bár teljesen különbözők, valójában az egyetlen egész két részét képezik, az előbbi a hívő mostani, az utóbbi a jövőbeli osztályrészére utal. Mindkettő annak az „örök igazságnak” a gyümölcse, amit Krisztus vásárolt meg a népe számára (Dán9:24), a Képviselőjükként kimunkálva azt értük, s nemcsak azzal, hogy elszenvedte a megszegett törvényért járó teljes büntetést, de azzal is, hogy tökéletesen engedelmeskedett az előírásainak helyettük. Így Krisztus nemcsak teljes engesztelést végez a vétkeikért, így azok bűnössége és szennye örökre elkerül mindenek Bírója szeme elől, de egyben meg is szerzi a számunkra a biztos jogcímet a törvény jutalmára, ezért megigazulnak és igazaknak legyenek nyilvánítva Előtte teljes elfogadással. A törvény jutalma az „élet” (Rm7:10), ahogyan a büntetése a halál. A kegyelem ajándéka az örök élet, s ennek megfelelően olvasunk „az örök élet reménységéről, melyet megígért az igazmondó Isten örök időknél előtte” (Tit1:2), azaz még mielőtt a Szentírás bármely része le lett volna írva. Következésképpen, az utalásnak arra az ígéretre kell vonatkoznia, ami a mi szövetségi Főnk részére hangzott el az örök szövetségben. A hívő most annak az „örök életnek” a zálogát és előízét élvezzi.

„A ki... jó reménységgel ajándékozott meg.” Ez sem valamilyen belső vigasztalásra, hanem a vigasztalás biztos alapjára vonatkozik. Ebben az igeversben Pál nem a reménység kegyelmét szemléli a hívő lelkében, hanem inkább a tárgyát, amin a kegyelmet gyakorolni kell. A „jó reménység” az „örök vigasztalással” együtt teljesen objektív itt, nevezetesen az, ami az evangéliumban tárul elénk. „A mennyekben néktek eltett reménység, a melyet már előbb hallottatok az igazság beszédében, mely az evangéliom” (Kol:5). Itt a „reménység” a tárgy, nevezetesen a dicsőséges és áldott állapot, ami ezutánra van fenntartva a számunkra. A Szentírásban a „reménység” mindig valamilyen jövőbeli dolgot tart szem előtt, valami olyasmit, aminek még nem vagyunk a tényleges birtokában: „Mert reménységben tartattunk meg; a reménység pedig, ha láttatik, nem reménység; mert a mit lát valaki, miért reményli is azt? Ha pedig, a mit nem látunk, azt reméljük, békességes türelemmel várjuk.” (Rm8:24-25) Itt a reménység kegyelme az, amire gondol. „Hogy... erős vigasztalásunk legyen minékünk, mint a kik oda menekültünk, hogy megragadjuk az előttünk levő reménységet” (Zsid6:18). Itt ismét a reménység a tárgy, s ahogyan a hit „megragadja” azt, „erős vigasztalás” keletkezik a lélekben.

Jó reménység kegyelem által

Igyekezvén meghatározni a „jó reménység kegyelem által” jellegét és lényegét, nem tehetünk jobbat, mint a vázlatunkat Thomas Mantonénak megfelelően alakítjuk ki. Először is, ez a reménység a Megváltó személyes visszatérésén alapszik: „Várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését” (Tit2:13). A reménység ott a nagy Tárnya által van leírva, amikor többé már nem „tükör által homályosan” látunk, hanem „színről-színre”, amikor a megváltottjainak minden szent vágya és törekvése teljesen megvalósul. Akkor majd Krisztus a lelke szenvedése folytán látni fog és megelégszik, birtokolva azt, amit megvásárolt, és bevezetve az egyházat abba az örök lakóhelybe, amit Ő készített a számára. Amilyen mértékben gyakoroljuk a hitünket ebben az ígéretben, s amilyen mértékben ég és epedezik a szeretetünk a lelke Szeretője után, olyan mértékben „várjuk”, türelmetlenül várjuk az Ő megjelenését. Második a halottak feltámadása: „Reménységem lévén az Istenben, hogy... lesz feltámadásuk a halottaknak, mind igazaknak,

mind hamisaknak.” (Csel24:15, v. ö. 26:6-8). Krisztus visszatérésekor az élő szentek elváltoznak, a már elaludtak feltámadnak hatalomban és dicsőségben és elváltoznak „az Ő dicsőséges testének hasonlatosságára” (Fil3:21; 1Kor15; 1Thessz4:16-17).

Harmadik az Isten látása Krisztusban, amikor végül az Ő jelenlétébe leszünk engedve, meglátván Őt, amint van, s Hozzá hasonlatosakká leszünk mind szentségben, mind boldogságban (1Jn3:2). Negyedik a mennyei örökségünk: olyan örökség ez, ami „romolhatatlan, szeplőtelen és hervadhatatlan... a mely a mennyekben van fenntartva számunkra” (1Pt1:4). Az majd „teljes örömből” fog állni Isten jelenlétében, „örök gyönyörűségekben” az Ő jobbán (Zsolt16:11). Keresztyén olvasó, egyet fogsz érteni azzal, hogy mindez „jó reménység”. Telje mértékben „kegyelemből” való, semmiképpen sem emberi érdemekkel szerzett. Vajon nincs jó okunk, biztos alapunk „dicsekednünk az Isten dicsőségének reménységében” (Rm5:2)? De csak oly mértékben örvendezünk, amennyire gyakoroljuk a hitet abban, amit Isten az evangéliumban jelentett ki. Erre a legfőbb jóra, nevezetesen Isten örök látására és beteljesedésére szegezte a szemeit Dávid, mikor ezt mondta: „Én igazságban nézem a te orczádat, megelégszem a te ábrázatoddal, midőn felszerkenek” (Zsol17:15). Akkor hát töltsünk több időt az imádkozással, hogy a reménység kegyelme bennünk még jobban kötődjön a reménység eme rajtunk kívüli, dicsőséges tárgyaihoz.

Ez elvezet minket az apostol által ebben az imádságban megfogalmazott különleges kérésekhez: „Vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden tudományban és jó cselekedetben” (2Thessz2:17). Abba az első könyörgésben Pál azt kérte, hogy az evangéliumban nekik adott örök vigasztalás és jó reménység hatékonyan legyen alkalmazva azoknak az üldözött szenteknek a lelkére. Ez világos bizonyítéka az igevers teljes objektivitásának, mert ha a „vigasztalás” és a „jó reménység” az ő tapasztalataikra vonatkozott volna, akkor nem kellett volna kérni a szívük megvigasztalását. A kérés arra vonatkozott, hogy a bensőjükben élvezhessék azt; hogy az evangélium dicsőséges tartalma erővel eljusson a szívükhöz; hogy a vigasztalásuk lényege és a reménységük tárgya olyan valóságossá és szilárddá váljon, hogy eltöltse őket békességgel és örömmel. Pál arra vágyott, hogy rendelkezzenek az irántuk érzett isteni szeretetnek és a megnyilvánulásainak olyan kielégítő és boldogító felismerésével, amit semmiféle nyomorúság vagy szenvedés sem képes tőlük elragadni vagy akár csak elhomályosítani annak felfogását.

A hit és a reménység együtt létezése

Itt, mint mindig, több volt a benne foglalt, mint a ténylegesen kimondott. Ahhoz, hogy az efféle vigasztalást megtapasztalják, a kegyelmi ajándékaikat kellett használniuk. A kijelentés, amit Isten tett az evangéliumban, semmi hasznunkra sincs, amíg nem tesszük azt személyesen a magunkévá hit által. A jövő csodálatos látképe, ami itt feltárul a szentek előtt, nem eleveníti meg őket, amíg a reménysége kegyelme nincs szintén alkalmazva. Bár megkülönböztethetők, az evangéliumi hit és az evangéliumi reménység a kegyelmi ajándékok ikerpárja a lélekben, s ugyanolyan alapvetők a hívő számára, mint a fény és a meleg a Nap számára. A hit nem létezik reménység nélkül, s a reménység sem létezik hit nélkül. Amilyen a keresztyén hite, olyan a reménysége is. Mindkettő egyformán Isten Ígésén alapszik és abban gyökereznek. A hit úgy fogadja el Krisztust, ahogyan az Ígésben van bemutatva, a reménység pedig magabiztosan várja az összes abban megígért áldást. Krisztus mind a hitünk, mind a reménységünk Tárgya, igen, Ő „a mi reménységünk” (1Tim1:1), annak lényege és oka. S mindkettő a hit által működik (Gal5:6), ami a törvény betöltése. A hit több, mint intellektuális és a reménység több, mint érzelmi: mindkettő lelki és dinamikus, átformálják a lelket a céljuk jellegéhez igazítva.

Miközben azonban a hívő felelőssége a kegyelmi ajándékainak állandó működésben tartása, ennek megcselekvése nincs abszolút módon az ő hatalmában, s az apostol ezért kérte

az Úr Jézus Krisztust és Istent az Atyát, hogy „vigasztalják” a thesszalonikabeliek szívét. Nagy kegyelem a lesújtottak számára valódi vigasztalásban részesülni, ám mégsem áll egyetlen teremtmény hatalmában sem ennek megadása. Ez a Mindenható előjoga: „Én, én vagyok megvigasztalótok!” (Ézs51:12) Ezért nevezik őt „minden vigasztalás Istenének” (2Kor1:3), „Istennek, a megalázottak vigasztalójának” (2Kor7:6). Szuverén leereszkedéssel ehhez használhat eszközöket, de az erő és az áldás teljességgel az Övé. Az egyház számára végzett kegyelmes szolgálatában a Lélek is „Vigasztalónak” van nevezve (Jn16:7), mert Ő a közvetlen szerzője minden tapasztalati vigasztalásunknak, mivel Ő a kegyelmi ajándékaink Megelevenítője, Fenntartója és Gyümölcsötetője. Ezért olvassuk, hogy „mi a Lélek által, hitből várjuk az igazság reménységét” (Gal5:5). Egyedül Ő képes felvidítani a szenvedések közepette, türelemre ösztönözni az ígéret beteljesedésre várva, s kitartóvá tenni a kötelesség ellátásában ott, ahol oly sok dolog csüggeszti el az embert.

„Vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden tudományban és jó cselekedetben.” Ez a két kérés szoros kapcsolatban állnak egymással. Ez világosabban is kiderül, ha megértjük az angol vigasztalás szó jelentését: comfort, con fortis, „erővel”. Az itt „vigasztalásnak” fordított görög szó jelentése szó szerint „segítségül hívni, segíteni”. Ez nem altató vagy fájdalomcsillapító, amit a „vigasztalás” szó a hétköznapi szóhasználatban jelent, hanem az erkölcsi energia megújítása, a lelki élénkítés a még előttünk álló megpróbáltatásokra való tekintettel. Thomas Manton így határozta meg a vigasztalást:

„A vigasztalás az elme megerősítése, amikor abba a veszélybe kerül, hogy meggyengítik a félelmek és a bánatok, illetve a szív ereje és megállása a bajban: 'Ez vigasztalásom nyomorúságomban, mert a te beszéded megelevenít engem.' (Zsolt119:50). 'Nagyobb örömet adsz így szívembe' (Zsolt4:8). Isten vigasztalása olyan, mint az áztató eső, ami lejut a gyökérhez és felfrissíti a föld növényeit, s nem olyan, mint a reggeli harmat, ami csak a felszínt nedvesíti meg. Más vigasztalások az érzékszerveket csiklandozzák és a külső embert frissítik fel, de ez átjárja a szívet.”

Ezek a kérések utalnak a hívő felelősségére is

„És erősítsen meg titeket minden tudományban és jó cselekedetben”, ami csak azután lehetséges, miután Isten először megvigasztal vagy erővel megerősít a belső emberben. S ahogyan senki más, csak Isten képes vigasztalni vagy megerősíteni, úgy egyedül csak Ő képes „megszilárdítani” minket és lehetővé tenni a kitartásunkat. Erőtéljes hajlam él bennünk az elkóborlásra (Zsolt119:176). S jó, ha a szükségét érezzük, hogy így kiáltunk:

Kóborlásra hajlamos vagyok Uram, érzem,
Hajlamos vagyok elhagyni Istent, Akit szeretek,
Itt a szívem, ó vedd, és pecsételd el,
Pecsételd el a Te udvarod számára odafenn.

Mindazonáltal észben kell tartanunk, hogy ezek a kérések magukban foglalják a kötelességeinket. Jóllehet mi nem tudjuk megvigasztalni magunkat, a mi felelősségünk elkerülni azokat a dolgokat, amik akadályoznak: a testi félelmeket, a világi örömeket, a lelkiismeret elleni bűnt (ami megsemmisíti a békességünket), a Lélek megszorítását. Így nekünk is igyekeznünk kell eszközökké lenni Isten kezében mások vigasztalásához, beszélni azokhoz, akik fáradtak, s felemelni a lankadt kezeket. S az is kötelességünk, hogy használjuk azokat az eszközöket, amik a megszilárdulásunkat segítik a hitben, s óvakodjunk mindentől, ami ingadozásra és időhúzásra készlet minket. A tétovázás a kötelesség útján megfagyasztja az örömünket. Ismét Thomas Mantont idézzük: „A 'minden tudományban' az egészséges tanítást

jelenti, a 'minden jó cselekedetben' pedig az élet szentségét. A megszilárdulás a hitben és a szentség szükséges áldás, és buzgón kell kérni Istentől.

Pál imája a megnövelt kegyelemért és a kegyelmi ajándékaink megelevenítéséért hangzik el, konkrétan azért, hogy mindig engedelmeskedjünk Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak és szeressük a mi Atyánkat. A „vigasztalja” és „erősítsen meg” igék egyes száma (amit az angol nem ad vissza) utal az egységre a két Személy között, akik az igék közös Alanyai (v. ö. 1Thesszt:11). A Személyek egyenrangúsága látható ezekben a mindkettőjükhöz intézett könyörgésekben. Az „a ki szeretett minket” a 2Thessz2:16-ban visszatekint a 2Thessz2:13-ra, a „jó reménység” a 2Thessz2:14-re, s a 2Thessz17 kérései a 2Thessz2:15 buzdítására.

30. fejezet: Ima az Isten iránti szeretetért (2Thessz3:5)

A figyelmes olvasó észre fogja venni, hogy Pálnak a thesszalónikabeliekért elmondott imái közül több van feljegyezve, mint bármely más gyülekezetért vagy a szentek bármely más társaságáért. De van még egy a jelen fejezetünk 16. versében, bár tekintettel a Rm15:33-mal és az 1Thessz5:23-mal kapcsolatos megjegyzéseinkre nem javasoljuk, hogy azt külön vizsgáljuk meg. Jegyezzük meg, hogy több utalás van Krisztus eljövételére a thesszalónikabelieknek írott levelekben, mint Pál bármely másik levelében. nem tudunk olyan szerzőről, aki megpróbálta volna megadni az okát ezeknek a feltűnő jellemzőknek. Semmi kétségünk sincs afelől, hogy ezeket össze kell kötni, mivel egyetlen magyarázat kielégítő módon ad számot mindkettőtől, nevezetesen, az a rendkívül embert próbáló helyzet, amibe ezek a szentek kerültek. Mint arra már többször is rámutattunk, az érzelmek hatalmas csatáját túrték el, heves ellenállásba ütközve a hitetlenek részéről. Azaz, itt két fontos leckét tanulunk meg a keresztyén különleges, a szenvedő testvéreivel szemben fennálló kötelességéről: az egyik Isten népének soraira vonatkozik, a másik főleg az evangélium szolgálóira.

A szenvedő szentek szolgálata

Először is, az üldözött hívők sajátos követelést támaszhatnak a hit egész háznépének együttérzésével szemben, ezért különleges helyet kell adniuk nekik a könyörgéseikben és a közbenjárásaikban. Konkrétan elhangzott, hogy „sírjatok a sírókkal” (Rm12:15). A szeretet művelése és gyakorlása egymás iránt minden időben ránk hárul, de különösen azokban az időszakokban, amikor a szent-társaink nyomorúságban vannak. Még elítélendőbb és keresztyénietlenebb az érzéketlen lélek, ami ezt mondja: „Elég bajom van nekem magamnak is, hogysen még a másokéival is terheljem magam.” Messze más volt Nehémiás viselkedése, aki bár palotában lakott, „sírt és kesergett napokon át, s böjtölt és imádkozott a mennynek Istene előtt”, amikor hallotta, hogy a zsidó társai „nagy nyomorúságban és gyalázatban vannak” (Neh1:1-4). Nekünk meg kell emlékeznünk „a foglyokról, mint fogolytársak” (Zsid13:3), a szívünkre véve őket, könyörülettel viseltetve irántuk, a kegyelmet keresve a számukra. Valahányszor csak földrengésről, éhségről, árvízről hallunk vagy olvasunk, azonnal a kegyelem trónjához kell járulnunk és könyörögnünk kell Istennek, hogy gondoskodjon a saját drága népére abban a körzetben, amit a csapás ért (elmélkedjünk a Mt25:36, 40 felett).

Másodszor, a Krisztusért szenvedők számára a legalkalmasabb és a legmegfelelőbb szolgálat az, ha a gondolataikat a jelenről a jövőre irányítjuk, eléjük tárva „ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését” (Tit2:13). Az Ő eljövételéig nem lesz vége az egyház elnyomásának. Abban az időben mindenki gazdagon meg lesz jutalmazva, akik szilárdak és hűségesek voltak Hozzá. Az intenzíven gyakorlati oldalát az „áldott reménységünknek” nem szabad szem elől téveszteni a millenniummal kapcsolatos elkeseredett és haszontalan spekulációk közepette. Ezt az Úr visszatérésére vonatkozó nagy igazságot a Lélek úgy használja, mint a legerőteljesebb indítékot a keresztyén kötelességek ellátásához, mint a kegyelmi ajándékaink meglevelelőjét, mint serkentőt a kegyességre, s mint vigasztalást a bánattól sújtottak számára. Maga a mi Urunk nyugtatta le a tanítványok zaklatott szívét ezzel (Jn14:1-3). Urunk megjelenésének lelki reménysége szolgálati hűséget (2Tim4:1-2, 1Pt5:3-4), keresztyén türelmet (Jak5:7-11) józanságot (1Pt1:13), tisztaságot (1Jn3:2-3) eredményez. Nagy vesztesek azok, akik nem várják az Ő visszatérését.

„Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre, és Krisztus iránt való állhatatosságra.” (2Thessz3:5) Három dolgot kell ebben az imádságban megvizsgálni. Az első, bár röviden, a kapcsolata az előző versekkel. Második, és konkrétan, a Címzettje.

Harmadik, és részletesebben, a fontos kérései. A nyitó szava megköveteli, hogy figyeljünk az elhelyezkedésére. Áldott megfigyelni a kapcsolatot a közvetlenül megelőző igeversek és az utoljára vizsgált imádság között. A 2Thessz2:15-ben az apostol így buzdította a szenteket: „Miért is atyámfiak, legyetek állhatatosak és tartsátok meg a tudományt, a melyre akár beszédünk, akár levelünk által taníttattatok [ti. az apostolok szóbeli szolgálata által].” Azután következett a 2Thessz2:16-17-ben szereplő imádság, hogy az evangélium dicsőséges tartalmának rájuk történő hatékony alkalmazása vigasztalja és szilárdítsa meg őket. Utána kérte az imáikat önmagáért és a szolgáló társaiért (2Thessz3:1-2), majd kijelentette: „De hű az Úr, a ki megerősít titeket és megőrizz a gonosztól. Bízunk is az Úrban reátok nézve, hogy megteszitek és meg is fogjátok tenni azokat, a miket parancsolunk.” (2Thessz3:3-4). Figyeljük meg: az apostol nem azt mondta, hogy „Bízunk bennetek”, hanem „Bízunk is az Úrban reátok nézve”. Pál biztos volt abban, hogy Isten, Aki elkezdte a jó munkát bennük, be is fogja fejezni.

Ennek az imának a Címzettje

Vizsgáljuk most meg ennek az imának a Címzettjét. Kit ért itt „az Úr” alatt? Erre vonakodás nélkül azt válaszoljuk, hogy az áldott Szentháromság harmadik Személyét, Akit az 1Kor12:5 „Úrnak”, a 2Kor3:18 pedig „az Úr Lelkének” nevez. Ez először is abból a tényből derül ki, hogy a most vizsgált igeversünkben Ő határozottan meg van különböztetve „Istentől” és „Krisztustól”, így az utalás itt az Örökkévaló Harmadikra vonatkozik. Másodsor, ez a tény abból ered, amit itt Tőle kér: „Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre, és Krisztus iránt való állhatatosságra.” Nos a Lélek megkülönböztetett munkája a kegyelmi ajándékaink továbbfejlesztése és a használatuk szabályozása. Ahogyan „az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk” (Rm5:5), úgy a szeretetet Ő hozza működésbe is. Harmadsor, mivel a Lélek egylényegű és egyformán örökkévaló az Atyával és a Fiúval, ezért méltó a hódolatunkra. A Szentírásban sehol sincs a legcsekélyebb utalás sem arra, hogy az Istenség valamelyik Személyét ki kellene zárni azokból a dicséretekből, amiket az Úrnak adunk. Épp ellenkezőleg a Lelket nyilvánosan el kell ismerni és az Atyával és a Fiúval együtt kell tisztelni. Ez világos a Mt28:19-ből: megkeresztelkedni az Ő nevében az imádság cselekedete. S ez derül ki világosan a Neki adott helyből is a keresztyén áldásban (2Kor13:13).

Konkrét parancsot kapunk arra, hogy „hajoljunk meg, boruljunk le... az Úr előtt, a mi alkotónk előtt!” (Zsolt95:6). Világos, hogy ebbe a parancsba beletartozik a harmadik Személy is: „Az Istennek Lelke teremtett engem, és a Mindenhatónak lehellelte adott nekem életet” (Jób33:4, v. ö. Jób26:13 a Zsolt33:6-tal). Utasításunk van rá, hogy kérjük „az aratásnak Urát” (Mt9:38). A földi szolgálatának napjaiban Krisztus látta el ezt a hivatalt, amint az kiderül abból, ahogyan kiválasztotta az apostolokat és kiküldte a hetvenet. A mennybemenetele óta azonban a Szentlélek tölti be ezt a hivatalt (lásd Csel13:2, 4, 20:28). Most a Lélek hívja el és alkalmazza a „munkásokat”, adja ki nekik a munkát és áldja meg őket abban.

A Szentlélek isteni Személy

„Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket.” Ahogyan az „Úr” megnevezés a Szentlélek uralmát fejezi ki, úgy az itt említett cselekedet jelzi az Ő Istenségét, mert ezt a cselekedetet csak egy isteni Személy képes megtenni. „Mint a vizeknek folyásai, olyan a királynak szíve az Úrnak kezében, valahová akarja, oda hajtja azt!” S ugyanúgy minden ember szívét is.

„Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre” értelmezhető mind passzívan, mind aktívan, mint szeretet, amivel Istent szeretjük, vagy mint szeretet, amivel Isten szeret minket. Személyesen megelégszünk azzal, hogy az utalás inkább a mi Iránta érzett szeretetünkre vonatkozik, semmint az Ő szeretetére irántunk. Mivel a szavakat mindkét módon

lehet értelmezni, megvizsgáljuk mindkét jelentést. A szavakat aktív értelműeknek tekintjük, először is azért, mert Isten irántunk érzett szeretetének felfogását és élvezetét teljes mértékben lefedte a megelőző ima (2Thessz2:16-17). Másodszor, mivel a közvetlen szövegkörnyezet nyilvánvalóan ezt követeli meg tőlünk. A 2Thessz3:3-4-ben az apostol kifejezte a bizonyosságát az Úrban, hogy megtették és megteszik mindazt, amit az Ő szolgálai parancsolnak nekik, majd azonnal azért imádkozott, hogy az Úr, a Lélek erősítse és irányítsa őket. Itt tehát az engedelmségben végződő gyakorlati szeretetről van szó – bár talán nem szabad abszolúte erre korlátozni. Harmadszor, mivel a második „és Krisztus iránt való állhatatosságra” kérést aktív értelemben kell érteni, mint ami a kötelességeikhez tartozik, nevezetesen, szilárd kitartás az üldöztetésekben és a jócselekedetek folytatása a földi vándorútjuk végéig.

„Igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre.” Ez a kérés messze fontosabb és jelentőségtejtesebb ahhoz, semhogy elhamarkodottan és futólag elveszük. Először is állandóan észben kell tartanunk, hogy az erkölcsi törvény summája és lényege a szeretet Isten és a felebarátaink iránt. „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat.” (Mt22:37-38) Ez nem új parancsolat: egyszerűen meg lett újítva az evangélium korában és még erőteljesebben ki lett hangsúlyozva.

Minden embernek meg van parancsolva Isten szeretete

S bár minden embernek meg van parancsolva, hogy így szeresse Istent, a maga természetes állapotában ezt senki sem képes megcselekedni. Nem mintha híjával lenne a szükséges képességeknek, hanem mert a bűn az összetett lényének minden részét teljesen birtokba vette, s ezért „elidegenedett az Istentől”. A bukás eredményeképpen Ádám minden egyes leszármazottja a legcsekélyebb Isten iránti szeretet nélkül születik ebbe a világba. A vallásos farizeusoknak mondta Krisztus: „De ismerlek benneteket, hogy az Istennek szeretete nincs meg bennetek” (Jn5:42). „Ha valaki a világot szereti, nincs meg abban az Atya szeretete.” (1Jn2:15) Hol van az a férfi vagy nő, aki ne szeretné a világot mindaddig, amíg a kegyelem csodája végbe nem megy benne és a szívének hajlama és előítéletei meg nem változnak? A természeti embernek nemcsak a szíve van híjával az istenszeretetnek, de radikális undor is rejlik benne Iránta, „mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen” (Rm8:7). Ez elvéthetetlenül mutatkozott meg, amikor Isten Fia megtestesült, mert egyáltalán nem örültek Neki és nem csodálták, hanem „ok nélkül” gyűlölték (Jn15:25).

Amikor bárkiben valódi istenszeretet van, az illető a kegyelem csodájának tárgyává vált. Az újjászületéskor az áldott Lélek kiirtja az Istennel szembeni természetes ellenségességünket és kiárasztja az Ő szeretetét a szívünkbe. Az élet, a kegyelem, a szentség alapelemeit közli a lélekkel. „Értelmet adott nekünk arra, hogy megismerjük az igazat” (1Jn5:20). Isten személyes kijelentése adatik az újjászületettnek, mert Ő „gyújtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világotlata végett” (2Kor4:6). Az előítéletek filmje lekerül, a tévelygés köde szertefoszlik és a lélek felismeri az isteni jellem fenségét, kiválóságát és szeretetreméltóságát, s így kiált: „Kicsoda az istenek közt olyan, mint te Uram? Kicsoda olyan, mint te, szentséggel dicső, félelemmel dicsérendő és csodatévő?” (2Móz15:11) Istennek ez a felfedezése és látványa odavonzza a szívet Őhöz, így most Ő válik a legnagyobb örömevé. „Szerfelett megsokasodott pedig a mi Urunknak kegyelme a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel.” (1Tim1:14) A hit és a szeretet eme két kegyelmi ajándéka mindig együtt járnak, mert egyazon időben ülteti be mindkettőt ugyanaz a kéz.

Az új természet

Világosan meg kell érteni és folyamatosan észben kell tartani, hogy az élet és a kegyelem alapeleme az újjászületéskor lett belénk ültetve, s az „új természet”, ahogyan sokan

nevezik, teljes mértékben a Szerzőjétől függ a fennmaradása, a fejlődése és az egészsége vonatkozásában. Továbbá emlékezni kell arra, hogy a test, a világ és az ördög megrögzött ellenségei ennek az „új teremtésnek”, ezért van sürgető szükségünk arra, hogy Isten tartsa fenn, táplálja, szilárdítsa meg és vezesse azt, továbbá szabályozza minden tevékenységét. Ezek a meggondolások vezették itt az apostolt, amikor kérte az Úr Lelkét, hogy „igazgassa a szívüket az Isten iránt való szeretetre”, mert jól tudta, hogy nekik nincs hatalmuk ezt megtenni. A saját gyengeségének ismerete a dologban indította Dávidot erre a kiáltásra: „Vajha igazgattatnának az én útaim a te rendeléseid megőrzésére!” (Zsolt119:5) Majd, miután imádkozott: „Vezérelj a te parancsolataidnak útján, mert gyönyörködöm abban”, Dávid hozzátette: „Hajtsd szívemet a te bizonyosságaidhoz” (Zsolt119:35-36).

Most azonban vizsgáljuk meg közelebbről, mit tartalmaz az „Isten iránti szeretetünk”. A külső és belső cselekedetei a vágyakozás Utána és az örvendezés Neki. Isten szeretete magában foglalja az Ő buzgó keresését azért, hogy a legnagyobb örömet éri el, amire csak képesek vagyunk ebben az életben. A zsoltáros kiáltotta: „Ragaszkodik hozzád az én lelkem” (Zsolt63:9). Minél állandóbb jelleggel és buzgóbban keressük Istent, hogy még jobban örülhessünk a megtartó kegyelmének és a jótéteményeinek, annál több van meg bennünk az Isten iránti szeretetből.

Isten a legfőbb Tárgya a vágyainknak (Zsolt27:4), s az örömünknek is. Mivel Isten szeretete a lélek Benne való megelégedése, Aki a summája minden tökéletességnek és a mi mindenre elégséges osztályrészünk, ebből következik, hogy a legnagyobb örömünket Benne találjuk. „Ha megtérsz a Mindenhatóhoz... a te arcodat Istenhez emeled” (Jób22:23, 26). Az öröm teljessége a mennyben van fenntartva, de még ebben a siralomvölgyben is „dicsekedünk is az Istenben a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Rm5:11). Nem is lehet másként. Amikor a Lélek felfogja Isten kiválóságát és beléphet a Vele való közösségbe, ujjong Őbenne: „Az ő árnyékában felette igen kívánok ülni; és az ő gyümölcse gyönyörűséges az én ínyemnek.” (Én2:3). S szentek úgy tekintenek a megbékült Istenre, mint a legjobb Barátjukra: „Legyen kedves néki az én rebegésem; örvendezem én az Úrban” (Zsolt103:34). „Hiszen a te kegyelmed jobb az életnél: az én ajakim hadd dicsérjenek téged... megtelik a lelkem” (Zsolt63:4, 6).

Az Isten iránti szeretet külső hatásait ebben a két dologban lehet összefoglalni: az akaratának megcselekvésében és elfogadásában. Ha valóban szeretjük Istent, akkor vonakodunk Őt megsérteni és vágyunk arra, hogy a kedvében járjunk. A hiba felismerése bármelyikben a legélesebb fájdalmat okozza, amit a szent megtapasztal. „Ha valaki szeret engem”, mondta Krisztus, „megtartja az én beszédemet” (Jn14:23). Az Isten iránti szeretet mindennek a legerősebb indítéka, mozgatóereje és dinamikája: „mert az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az ő parancsolatait; az ő parancsolatai pedig nem nehezek” (1Jn5:3) az Ő drága gyermekei számára, mivel ők „gyönyörködnek az Isten törvényében a belső ember szerint” (Rm7:22). A hit valóban csodálatos kegyelem, de csak „a szeretet által munkálkodva” (Gal5:6) hozza azt létre, ami Isten kedvére való és Őt dicsőíti. „A ki pedig megtartja az ő beszédét, abban valósággal teljessé lett az Isten szeretete.” (1Jn2:5) Senki sem ismerhető el Istent őszintén szeretőnek, csak az, aki igyekszik engedelmeskedni annak, amit Ő parancsolt.

Az Isten iránti szeretetet bizonyítja a szelíd és vidám behódolás is az Ő akaratának. Az apostol azért imádkozott, hogy Isten indítsa fel a thesszalonikabeliek szívét az Iránta való szeretetre, hogy inkább tűrjenek el bármit, semhogy a hitet megtagadják, s bármi áron is megvallják Krisztust. Az engedelmisség, a bátorság és az elhatározottság benne foglaltatnak abban a szeretetben. „Sok vizek el nem olthatnák e szeretetet: a folyóvizek sem boríthatnák azt el: ha az ember minden házabeli marháját adná is e szeretetért, mégis megvetnék azt.” (Én8:7) Ez általánosságban is igaz a szeretetről, de még inkább igaz az Isten szeretetéről. Az Isten iránti szeretet ellenszer a kísértések ellen. E világ minden gazdagsága gyönyöre és tisztelete sem képes megvesztegetni azokat, akik valóban szeretik Krisztust. S az üldöztetés árja sem képes kioltani ezt a szent vágyat. Ha egyszer a szív Isten és a menny felé fordul, akkor mindennel

szembeszegül, ami igyekszik elfordítani az útról és eltéríteni a magasztos céljától és szándékától.

Pár szó ennek a szeretetnek a jellemzőiről. Ez nem spekulatív, hanem gyakorlati, nem a rajongás fennkölt, levegős szólamaiból áll, melyek túlonúl magasztosak nekünk, szegény halandóknak. Nem, biztosabb és tévedhetetlen próbának van alávetve – az engedelmisségünknek Istennek. S nem merész bizalmaskodásból áll, hanem alázatos behódolásból és igazodásból az Isten akaratához: „A ki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem” (Jn14:21). Isten szeretete a nagylelkűség szeretete, de a miénk az engedelmisség szeretet, ezért akkor mondhatjuk tulajdonképpen, hogy szeretjük Istent, ha gondosan ügyelünk a kedvében járni és félünk Őt megbántani: „A kik szeretitek az Urat, gyűlöljétek a gonoszt!” (Zsolt97:10) Amikor félünk bármit elköveti vagy elmulasztani, ami az Ő törvényének a megsértését, az Ő Lelkének megszorítását, vagy gyalázatot jelenthet az Ő nevére, akkor mondhatjuk, hogy szeretjük Istent. Bármilyen magasröptűek legyenek is a szavaink, aktív engedelmisség nélkül azok üresek, mert az a szeretetünk bizonyítéka. Semmi mást, csak az őszinte igyekezetet a méltóan járásra az Úr előtt (Koll1:10) tehetjük meg a szeretetünk őszinteségének próbakövévé.

A valódi szeretet Isten iránt

Az Istent valóban szeretők nem azok, akik „kedves Atyámként” beszélnek róla, vagy akik a Vele fennálló bensőséges közösségükről szónokolnak, de azok sem, akik képesek a legpontosabban értekezni az attribútumairól, hanem azok, aki a leglelküismeretesebben és legszorgalmasabban ellátják az Általa rájuk bízott köteleességeket. Aztán a valódi szeretet Isten iránt transzcendens és kiváló: Őt mindenki másnál jobban kell szeretni. „Adjad, fiam, a te szívedet nékem, és a te szemeid az én útaimat megőrizték” (Péld23:26) az Ő ellentmondást nem tűrő követelése. A fő helyet követeli Magának az érzelmeinkben és az életünkben, így az Ő dicsőítése a fő célunk: különben nincs meg bennünk az Iránta érzett valódi szeretet. Ha az Ő érdekeit alávetjük a magunkéinak, akkor nem szeretjük Istent Istenként. „A ki inkább szereti atyját és anyját, hogynem engemet, nem méltó én hozzám” (Mt10:37). „Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön!” (Zsolt73:25) Amíg ténylegesen nem az a szívünk nyelvezete, addig tévedünk, ha Istent szeretőknek képzeljük magunkat.

De az Isten iránti szeretet, legyen bármennyire őszinte és transzcendens, nem minden, am a keresztyén szívében van: vannak abban erőteljes ösztönzések, melyek istentelen dolgok után vágyakoznak és versengenek az érzelmeiért. Innen származik a sürgető szüksége ezt kiáltani: „Mutasd meg nékem a te útadat... és teljes szívvel féljem nevedet.” (Zsolt86:11) De maga a tény, hogy a keresztyén kénytelen ezt kiáltani, hogy élesen a tudatában van a szeretete gyengeségének, a biztos bizonyítéka az újjászületésének, mert a természeti ember számára az efféle lelki kínok teljesen ismeretlenek. Ugyanaz a helyzet a keresztyén szeretetével is, mint ami a hitével. Amíg az isteni módon nemzett hit meg nem születik bennünk, addig a legkevésbé sem vagyunk tudatában a hitlenség jelenlétének és működésének. Csak mikor a tudatára ébredünk az utóbbinak, akkor mondjuk „könnyek között”: „Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitlenségemnek.” (Mk9:24) Így az Isten iránti szeretetnek is ki kell áradnia a szívünkbe a Szentlélek által, mielőtt még képesek lennénk felfogni, mennyire hűtlenek valójában az érzelmeink Iránta. S ahogyan a hit is a Szerzőjétől függ a folytatódása és növekedése tekintetében, úgy a szeretet is az Adományozójától függ az egészsége és a tevékenysége vonatkozásában.

Ez elvezet minket ennek a kérdésnek a közelebbi vizsgálatához: „Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre.” Az utalás nem tanácsok osztogatását jelenti a vezetésünk végett, hanem a meghajlítását és a kiegyenesítését annak, ami elgömbült és elferdült. Még Isten kegyelmének elnyerése után is hajlamos a szívünk elkóborolni és visszatérni a régi

hajlamokhoz és előítéletekhez. Így az Isten iránt érzett szeretetünk nagyon gyorsan elhalványul. Isten sok gyermekének van oka siránkozni az Isten iránti szeretetének csökkenése miatt. Bár maga a kegyelem soha el nem veszíthető, a frissessége és a hevessége igen. A bűnünk és a nyomorúságunk miatt irányítjuk oly sokszor rossz célpontokra az érzelmeinket. Nemcsak az evilági dolgok hajszolása húti le a szeretetünket, az indokolatlan barátkozás és közösség a hitetekkel és az üres hitvallókkal is megteszi ugyanezt. Krisztusnak jó oka van a panaszra a népe sok tagjával szemben manapság: „De az a mondásom ellened, hogy az első szeretetedet elhagytad [nem elvesztetted!].” (Jel2:4)

Sok minden igyekszik más útra téríteni a szívünket. Mivel az ördög gyűlöli Istent, az egyik fő foglalatossága a népe szíveinek elvonása Tőle, mind a jellemének támadásával, mind ellenszegüléssel. S mikor Isten gondviselése keresztezi az akaratunkat, és fájdalmas próbák lesznek az osztályrészünk, az ördög igyekszik megkérdőjelezni Isten szerető kedvességét. Vagy, az ördög igyekszik anyagi dolgokkal elcsábítani a lelket, mint Anániás és Szafira esetében is. Ezért kapjuk a figyelmeztetést: „Józanok legyetek, vigyázzatok; mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen: a kinek álljatok ellen, erősek lévén a hitben” (1Pt5:8-9). Nem szabad félénken engednünk neki. A saját vágyaink kísértének, igyekeznek elvonni minket Istentől, és édesgetnek minket (Jak1:14), ezért kapjuk az intést: „Öldököljétek meg azért a ti földi tagjaitokat” (Kol3:5). A világ sok csalétket kínál ugyanazzal a céllal és szándékkal, ezért kapjuk a parancsot: „Ne szeressétek a világot, se azokat, a mik a világban vannak.” (1Jn2:15) Az indokolatlan ragaszkodás az időbeli és érzékidolgokhoz lehűti az Isten iránti vonzalmunkat, Milyen sok szent bizonyította ezt a maguk bánatára!

Szükségünk van a buzgó imádkozásra

Akkor hát valódi és kényszerítő szükségünk van arra, hogy buzgón könyörögjünk az Úr Léleknek, hogy „igazgassa a szíveinket az Isten iránt való szeretetre”. Ő képes megerősíteni minket a Maga erejével a belső emberben, ezzel téve lehetővé, hogy kitartóan ellenálljunk minden kísértésnek, ami bármely földi bálványhoz igyekszik kötni minket. Meg kell kérnünk Őt, hogy egyre jobban és jobban világosítsa meg az értelmünket, hogy észrevegyük a teljes hiábavalóságát minden földi örömmek és elválasszuk az ingatag szívünket azoktól. Tőle kell várnunk, hogy napról napra kegyelmesen lefoglaljon minket Isten kimondhatatlan tökéletességeivel és adjon nekünk olyan lélekemelő látványt Róla, ami eltompít minket a világ üres csecsebecséivel szemben. Ő képes lekötni az elménket gyakrabban és hatékonyabban Isten csodálatos szeretetével irántunk, s ezzel ösztönöznünk a mi szeretetünket Iránta. Olyannyira magával ragadhat minket a kiválasztó kegyelmével, azzal, hogy kiválasztott minket a kegyessége tárgyainak, akik felé a szívét az örökkévalóságtól fogva fordította, hogy mi kénytelenek leszünk szeretni Őt teljes lelkünkkel, teljes elménkkal és minden erőnkkel. Ő olyannyira képes megoldvasztani minket mindannak az imádatában és megbecsülésében, amit Krisztus jelent nekünk, hogy teljesen átadjuk majd magunkat Neki, gyönyörködünk Benne, és igyekszünk majd mindenben a kedvében járni és Őt dicsőíteni.

Ha világosabb elképzelésünk lenne arról, hogy miből áll Isten szeretete, sokkal jobban a tudatában lennénk a saját szeretetünk hibáinak. Ez a szeretet egy erős hajlam és a szív komoly hajlandósága Isten iránt, mind a számunkra legnagyobb jó és a fő cél iránt. Ez teszi lehetővé a számunkra annak megértését, hogy Isten végtelenül méltó és kívánatos azért, hogy minden erőfeszítésünk arra irányuljon, hogy örömet okozzunk Neki és a kedvében járjunk. Ha valóban ez a lelkünk fő szenvedélye, akkor az által fogjuk eldönteni, hogy mit kell elkerülni és mit kell alkalmazni megfelelő eszközként a megvalósításához. A tudatában leszünk annak, hogy nemcsak minden bűn ellentétes azzal, hogy Isten dicsőségét tegyük meg a fő célunknak vagy szándékunknak, de annak is, hogy minden ostoba és haszontalan cselekedet sem egyptethető

össze ezzel a céllal. Ilyen mércével mérve az életünket megértjük, mennyit élünk önmagunknak és mily keveset Istennek! A vágyaink, a terveink, a szavaink és a tetteink mily nagy része valójában mennyire nem törődik Istennel! Nem elegendő az, ha megtéréskor átadjuk a szívünket: naponta kell könyörögnünk Neki, hogy fordítsa vissza a hiábavaló kóborlásoktól és kösse ismét Önmagához, továbbá tartsa fenn és növelje az Iránta érzett szeretetünket!

A szeretetünk elterelődik Istentől

Nemcsak a mostani színpad megszámlálhatatlanul sok tárgya vonja el az ingatag szívünket Istentől, de az élet gondjai és a szolgálai félelem, aminek oly sokszor adunk teret is gátolják az örömünket Őbenne. Az efféle gondok elnyomják, a félelmek pedig meggátolják a kényelmes közösséget Istennel a kegyelem eszközeiben. Amikor aggódunk a mostani sorsunk miatt vagy gyötrődünk a jövőbeli ellátásunk miatt, a szív összeszorul és a dicséret lelke kihül. Amikor többet foglalkozunk a bűneinkkel, mint Krisztussal, többet a romlottságainkkal, mint az Ő vérével, többet a hibáinkkal, mint Isten szövetségi hűségével, akkor kétségek támadnak ránk, a magabiztosságunk elvész és az örvendezés Istenben a múlt részévé válik. Ilyen esetekben a kegyelem eszközei még mindig használhatók és a köteleességek teljesíthetők, de nincs öröm az elsőben és nincs köszönetteljes hálaadás a második mögött. Akkor egy inkább egy rabszolga szolgálata, semmint egy fiúé. „A szeretetben nincsen félelem; sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem gyötrellemmel jár” (1Jn4:18). Ha azonban a szívünk Isten szeretetére irányul, akkor az engedelmisségünk Vele szemben örömmé válik, s hajlandóságból fogjuk Őt szolgálni, nem kényszerből.

Amikor a kegyelem eszközei kellemetlenekké és unalmasakká válnak a számunkra és az engedelmisség tevékenységei kellemetlenek és terhesek, az a biztos jele annak, hogy az Isten iránti szeretetünk fájdalmasan lehanyatlott. Amikor a szeretet mozgat bennünket, akkor minden spontán módon, könnyedén és szabadon működik. Hét esztendő csak pár napnak tűnt Jákob számára a Ráhel iránti szerelme miatt (1Móz29:20). Így volt Magával Krisztussal is: az Atyja iránti szeretete készítette mindarra, amit megtett. „Az Úr az én osztályos részem és poharam.” Majd hozzáteszi: „Az én részem kies helyre esett... Az Úrra néztem szüntelen... Azért örül az én szívem” (Zsolt16:5-9). De mikor engedünk az önszeretet ösztönzésének vagy a testi vágyainknak, Isten arcának világossága elhomályosodik, az érzelmeink fokozatosan kihűlnék, s az Ő útjainak többé már nem örülünk. E világ haszna és gyönyörei elvonnak minket, s ellenszenvet érzünk a lelki köteleességeink teljesítésével szemben. Ha kielégítjük a testi vágyainkat, a Lélek megszomorodik, s felhagy azzal, hogy étvegye a Krisztus dolgait az Atyától és megmutassa azokat nekünk.

A szeretet gyenge, kényes növény. Miután be lett ültetve a lélekbe, ügyelnünk kell arra, hogy gyökeret eressen, növekedjen, virágba boruljon és gyümölcsöt teremjen. Szent köteleességünk és keresztyén felelősségünk ugyanúgy gondoskodni a lelki életünkről, mint a természetéről, sőt, még sokkalta jobban is, mivel az utóbbi értékben és fontosságban felülmúlja az előbbit. A lelkünk egészségére és jólétére ugyanúgy kell ügyelnünk, mint a testünkére. Isten megparancsolta nekünk: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet” (Péld4:23), sőt, még konkrétan: „Tartsátok meg magatokat Istennek szeretetében” (Júd21), amit azt jelenti, hogy az Isten iránti szeretetünket egészséges állapotban tartjuk – a szeretetnek azt az alapelemét, ami kitöltetett a szívünkbe. Miért nevezik ezt „az Isten szeretetének”? Mert Isten a Szerzője, mert Ő a Tárgya és mert Ő a Tökéletesítője. A keresztyénre bízott nagy munka az, hogy megmaradjon az Isten szeretetében, mert ha arra a megfelelő módon ügyel, akkor minden más jó lesz a számára. A napi gondjának kell lennie annak, hogy ezt a drága, de lágy növényt táplálja, növelessen és láthatóvá tegye a gyümölcsseit.

A hívő felelőssége

Ismét emlékeznünk kell az apostol minden imájának világos velejárájára: nevezetesen, hogy a mi felelősségünk létrehozni a kért dolgokat, ám azt csak isteni támogatással tudjuk megtenni. Ha arra kérjük Istent, hogy irányítsa a szívünket az Ő szeretetére, az nem ment fel minket a kötelezettségeink alól. Az pusztán csak az Ő megkérése, hogy elevenítsen meg minket azok ellátásához. Ahogyan korábban rámutattunk, a fő dolgunk az Isten iránti szeretetünk erős megalapozása, hogy abban „meggyökerezzünk és alapot vegyünk” (Ef3:18). Nem szabad megelégednünk az eseti jó hangulattal és az eksztatikus érzésekkel, sem az elolvadásokkal a prédikációk során, hanem szorgalmasan kell keresnünk a szilárd, állhatatos és tartós érzelmeket Isten iránt és imádkoznunk kell azokért. S hogyan lehet ezt elérni? A szívünk rögzítésével az Ő irántunk érzett szeretetén. Minél biztosabb a meggyőződésünk róla, annál inkább lánggra lobban az Iránta érzett szeretetünk, pontosan úgy, amint a testünk is annál jobban felmelegszik, minél többet járunk a Nap meleg sugaraiban. Ha naponta megfigyeljük Isten mind a lelki, mind az időbeli áldásait, a jóságának megújult felimerése meg fogja újítani az Iránta érzett hálánkat is.

Ezen a ponton fogjuk fel vagy kombináljuk „az Isten szeretete” szavak passzív értelmét, mert amíg nem sűtkérezünk gyakran Isten irántunk érzett szeretetének napsütésében, addig a miénk sem lesz Iránta sem heves, sem gyümölcsöző. Természetesen semmi sem élénkítő annyira a mi szeretetünk számára és semmi sem alkalmasabb arra, hogy tudatosítsa bennünk, milyen végtelenül méltóbb Isten a mi szeretetünkre, mint az Ő irántunk érzett szeretetének szemlélése. Ahogyan Pál az efézusbeliekért imádkozott, hogy „gyökerezzenek meg és vessenek alapot” a szeretetben, s a szeretetük szilárdan rögzüljön és megingathatatlanul irányuljon Istenre, úgy kérte a filippibeli szentek számára, hogy a szeretetük „még jobban-jobban bővüljön ismeretben és minden értelmességben” (Fil1:9), ami csakis az Isten irántuk érzett szeretetének teljesebb, mélyebb felismerésén keresztül volt lehetséges. Ugyanúgy a mi kötelességünk és feladatunk is arra törekedni és azért imádkozni, hogy egyre jobban ragaszkodjunk Istenhez, mint abszolút jóhoz és megnyugodjunk Benne, mint a legnagyobb örömlésben. A szeretet nem marad statikus: ha nem fejlődik és növekszik, akkor elkerülhetetlenül meggyengül és elhomályosodik. Semmi sem vezet jobban a szeretetünk hanyatlásához és megromlásához, mint az, ha megelégszünk a mostani mértékével vagy fokával és belenyugszunk abba.

Ha az Isten iránti érzelmeinket meg akarjuk őrizni melegen és frissen, el kell kerülnünk mindent, ami hajlamos lehűteni azt és elvonni a szívünket Tőle. Ha megengedjük bármely ismert bűnt, igazodunk e világ lelkületéhez és útjaihoz, túl nagy jelentőséget tulajdonítunk valamely teremtménynek, utat engedünk a hitetlenségnek, lazán vesszük a kijelölt kegyelmi ajándékok használatát csak néhány azok közül a gonoszságok közül, amiket el kell kerülnünk, ha azt akarjuk, hogy Isten elfoglalja az Őt megillető helyet a szívünkben. Minden tovatűnő nappal a keresztyénnek egyre jobban maga mögött kell hagynia a bűn, az én, a világ szeretetét, és egyre jobban bele kell merülnie Isten szeretetébe. Nagyon kell óvakodnunk mindenféle csökkenéstől a szeretetünkben: nyilvánvalóan ez az egyik kötelezettség, amit a „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet” sulykol. Ha ezt elmulasztjuk, ha gondatlanokká és közönyöseké válunk a szeretetünk mértékét és erejét illetően, akkor az gyorsan megromlik. A visszacsúszás és a gyalázat hozása az Úrra csak azzal kerülhető el, ha nagyon odafigyelünk a szeretetünk legelső hanyatlására. Minél tovább nem törődünk azzal, hasonlóan egy testi gyengélkedéshez, annál komolyabbá válik az esetünk. A szeretet természetesen meghidegült, amikor kevésbé vagyunk szorgalmasok az Isten kedvében járásban és kevésbé vagyunk gondosak a bűn elleni küzdelemben.

A szeretetet aktívan kell gyakorolni

Nemcsak arra van szükségünk, hogy a szeretetünk szilárdan gyökeret verjen és folyamatosan növekedjen, hanem arra is szükség van, hogy folyamatosan gyakoroljuk azt. Valójában minden vallás szeretet. A hit hálás elfogadás és a hála a szeretet egyik kifejeződése. A megtérés a szeretet gyásza. A vágyódás a szentségre a szeretet keresése. Az engedelmség a szeretet öröme. Az önmegtágadás az önszeretet megöklése. A józanság a testi szeretet megnyirbálása. Ha a szeretet nincs aktiválva és működésben tartva, elernyed. Az ember érzelmei nem lehetnek tétlenek: ha nem irányulnak Istenre, akkor a világi dolgok felé fordulnak. Amikor az Isten iránti szeretetünk csökken, a világ iránti szeretetünk fog növekedni a lelkünkben. A szeretet kényszerítő befolyása visszatart minket attól, hogy önmagunkért és önmagunknak éljünk.

A munka és a szeretet gyakran kapcsolódnak össze a Szentírásban. Pál említette „a ti hitetek munkáját, és a ti szeretetetek fáradozását” (1Thessz1:3). A Zsidókhoz írott levél szerzője mondta: „Mert nem igazságtalan az Isten, hogy elfelejtkezzék a ti cselekedeteitekről és a szeretetről, melyet tanúsítottatok az ő neve iránt” (Zsid6:10). Akkor milyen buzgón kell imádkoznunk a szeretetünk támogatásáért, megerősítéséért és serkentéséért! A Szentlélek egyik szolgálata bennünk az Isten iránti szeretet felszítása.

A buzgó imádkozás Istenhez a szeretetünk megerősítéséért nem ment fel minket az eszközök szorgalmas használata alól. A napi elmélkedés Isten irántunk érzett szeretetének természetéről és bizonyítékairól a leghatékonyabb módja a mi Iránta érzett szeretetünk táplálásának és növelésének. Elmélkedj az Ő szeretetének ingyenességéről és szuverenitásáról. Ő nem azért szeretett meg minket, mert olyan kedvesek vagyunk, hanem mert az Ő szeretete megelőzte a mi létezésünket, ezért tehát az Ő jóindulatából fakadt. Isten szeretete sokakat figyelmen kívül hagyott és ránk irányult: „Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.” (Rm9:13) Gondolj az állandóságára: ugyanolyan megváltoztathatatlan, mint a természete. „Szerette az övét e világon, mindvégig szerette őket.” (Jn13:1) Az a szeretet Olyasvalakitől származik, „a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka” (Jak1:17). Isten irántunk érzett szeretete örökké tartó, ezért soha semmi sem fog vagy képes elválasztani minket attól. Örvendezzünk a páratlan mértékének: „De az Isten gazdag lévén irgalmasságban, az Ő nagy szerelméből, mellyel minket szeretett, minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal” (Ef2:4-5). Páratlan, ámulatba ejtő szeretet! „Az Isten szeretet” (1Jn4:8), ezért tehát a szeretete végtelen, felfoghatatlan, bámulatos. Táplálkozhatunk belőle már most, és a végtelen örömünk forrása lesz a mennyben.

31. fejezet: Ima türelemért – 2Thessz3:5

„Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre, és Krisztus iránt való türelmes várakozásra [Károlinál: állhatatosságra].” Az itt az „igazgassa” kifejezéssel fordított görög ige két másik helyen fordul elő az Újszövetségben: az 1Thessz3:11-ben és a Lk1:79-ben, ahol fordítás „vezesse [Károlinál: igazgassa] a lábainkat a békesség útjára!” Szó szerint ezt jelenti: „teljesen helyrehozni, ami elromlott, visszafordítani vagy kiegyenesíteni azt, ami elgörbült”. A keresztyén szíve hajlamos visszatérni a régi életmódjához és eltorzulni: ez az imádság annak a hibának a kijavításáért hangzik el. Hajlamosak vagyunk engedni, hogy az érzelmeink elkóboroljanak Istentől és valamelyik teremtményből csináljanak bálványt, ezért folyamatosan könyörögnünk kell Neki, hogy kösse Magát hozzánk, hogy a mi szeretetünk megváltoztathatatlanul az igaz és egyedül méltó Tárgyára irányuljon. Hajlamosak vagyunk lazakká válni a kötelességteljesítésben is, elgyengülni a jócselekedetekben, főleg mikor ellenállással és megpróbáltatásokkal szembesülünk. Ezért kell buzgón kérni Istentől a kitartás kegyelmét, hogy „a térdeink ne lankadjanak el és a kezeink ne csüggedjenek, hanem szilárdan ragaszkodjunk a magabiztosságához és a remény öröméhez mindvégig”.

A „türelmes várakozás” jelentésének figyelmes vizsgálata

Nagyon sok hangzik el a Szentírásban a kegyelemről és a „türelmes várakozás” kötelességéről, de viszonylag kevés van ezekből a legtöbb keresztyén életében, mely tény nemcsak nem tetszik Istennek és gyalázatot hoz Rá, de a saját lelki állapotukra is káros. Közülük keveseknek van bármilyen világos biblikus elképzelése arról, hogy a „türelmes várakozás” mit is valójában foglal magában, mert nem volt erről elegendő igazán határozott és gyakorlati tanítás. Következésképpen csak kevesek gondolatai emelkednek magasabbra a természeti ember gondolatainál. Amikor a Koll1:11-et magyaráztuk, tettünk néhány általános utalást erre a dologra, s kifejeztük a reménységünket, hogy később részletesebben is kiegészíthetjük ezeket. Ezért tehát valamelyest megvizsgáljuk, mit tanít Isten Ígéje az isteni kegyelemnek erről a legszükségesebb gyümölcséről. Maga a Megváltó buzdította minket: „A ti béketűrőstök által nyeritek meg lelketeket” (Lk21:19), és az Ő apostola jelentette ki: „mert békességes tűrésre van szükségetek” (Zsid10:36). A türelem a legszükségesebb kegyelmi ajándék a keresztyén számára. Ez kevés bizonyítást igényel, mert minden hívő tapasztalata megerősíti. Bizonyos nehézségek együtt járnak minden kötelességgel és minden kegyelmi ajándék használatával, s nemcsak azért, mert Isten parancsai ellentétben állnak a romlott természetünkkel, hanem azért is mert ellentétesek a világ lelkületével és működésével is. Türelemre tehát azért van szükségünk, hogy folyamatosan teljesíthessük a kötelességeinket és folytassuk a kegyelmi ajándékaink használatát. A népszerű vélemény áradatával szemben úszni, a keskeny úton baktatni, amelyik végig emelkedő, s a vége felé nem elfáradni nagy erőt és kitartást igényel.

Ez a türelmes várakozás Krisztusra meghatározható úgy, mint „a reménység kegyelme, ami megerősíti az Istennel és az Ő útjával kapcsolatos elhatározásainkat, hogy állhatatosak lehessünk, míg el nem végezzük a munkánkat és be nem fejeződik a háborúskodásunk”. Első a cselekvő türelem, ami az Isten akaratának cselekvését jelenti önmegtágadó engedelmességgel, bármennyire is kellemetlennek tűnik az a testnek. Ugyanaz a görög szó, ami itt „türelmes várakozásnak” van fordítva, a Rm2:7-ben „a jó cselekedetben való állhatatosság” kifejezéssel szerepel, ami ellentétben áll másokéval, ami „olyan, mint a reggeli felhő és mint a korán múltó harmat” (Hós6:4). Krisztus úgy határozta meg a köves talajú hallgatókat, mint „a kik egy ideig hisznek, a kísértés idején pedig elszakadnak”. A tövises talajú hallgatók pedig úgy írta le, mint „a kik hallották, de elmenvén, az élet gondjaitól, és gazdagságától és gyönyörűségeitől megfojtatnak, és gyümölcsöt nem teremnek”. S kijelentette, hogy a jó talajú hallgatók „azok, a

kik a hallott Ígét tiszta és jó szívvel megtartják, és gyümölcsöt teremnek béketűréssel” (Lk8:13-15). „Ettől fogva sokan visszavonulának az ő tanítványai közül és nem járnak vala többé ő vele” (Jn6:66), de az apostolokról ezt mondta: „ti vagytok pedig azok, kik megmaradtatok én velem” (Lk22:28).

Második a szenvedő türelem, ami szelíden tűri a megpróbáltatásokat és nem lázadozik semmi ellen, amit Isten jelölt ki a számunkra. Ahol így gyakorolják ezt a kegyelmi ajándékot, ott a lélek nem csügged el a bajok idején és nem fordít hátat a csata napján. Ahol az isteni gondviselés határozatai a legjobban próbára teszi a testet és a vért, s kísértés ér minket, hogy álljunk azoknak ellen, ott szabad ezt mondanunk: „Ha már a jót elvettük Istentől, a rosszat nem vennők-e el?” (Jób2:10) A kegyesség nem ment fel semmiféle bánat és baj alól, de lehetővé teszi, hogy megmutassuk az isteni kegyelem elégséges mivoltát minden helyzetben és körülmények között. Ahogyan Isten dicsőíti a szeretetünk gyakorlása és az Ő előírásainak teljesítésében tanúsított buzgóság, úgy fogja Őt hatalmasan dicsőíteni a csendességünk és az alázatosságunk, amikor a szenvedés megtapasztalására szólít fel. Az Iránta való hűségünket a gonosz eltűrésével ugyanúgy próbára kell tenni, mint a jó megcselekvésével, s a türelem gyakorlása ugyanolyan szükséges az egyik elégedetlenkedés nélküli és fáradhatatlan elhordozásához, mint a másik örömteli és lankadatlan ellátásához.

Harmadik a várakozó türelem, ami csendes várakozást jelent Isten jótetszésére, miután egyrészt megcselekedtük Isten elrendelő akaratát és beteljesítettük a gondviselő akaratát. Utóbbi egyesek majd nehezebbnek tartják, mint az előbbi, de ez is meg van követelve tőlünk. „Hogy ne legyetek restek, hanem követői azoknak, a kik hit és békességes tűrés által öröklük az ígéreteket.” „Mert békességes tűrésre van szükségetek, hogy az Isten akaratát cselekedvén, elnyerjétek az ígéretet.” (Zsid6:12, 10:36). Istennek vannak megelőlegezett kegyelmi ajándékai, amik anélkül jutnak el hozzánk, hogy várakoznunk kellene rájuk. S vannak jutalom jellegű kegyelmi ajándékai, amikre várni kell, mert Ő szereti a türelmünket próbára tenni, s gyakran addig nincs jutalom az Ő akaratának megcselekvéséért, amíg nem várakozunk is. Jóllehet Isten soha nem késik, ritkán igazodik a mi időnkhez. „És lőn a négyszáz harmincz esztendő végén, lőn pedig ugyanazon napon, hogy az Úrnak minden serege kijöve Égyiptomnak földéről. Az Úr tiszteletére rendelt éjszaka ez, a melyen kihozta őket Égyiptom földéről” (2Móz12:41-42). A szabadításnak ez a nagy ígérete napra, sőt órára pontosan teljesedett be. Az a négyszázharminc év az éjszaka óráiban járt le, s Isten nem várta meg a reggelt.

Olvasunk a gonosz időszakok „megrövidítéséről” (Mt24:22), de nem a meghosszabbításokról! Isten soha nem hagyja, hogy az Ő népe tovább várjon a jóra, mint amennyit Ő szándékozott vagy megígért. S bár pontosan betartja az idejét és pontosan abban a pillanatban cselekszik, amit elrendelt és ismertetett, mi mégis hajlamosak vagyunk korábbra keltezni az isteni ígéretet és az időnk az Övénel rövidebbre szabni. Ahogyan az egyik puritán mondta kissé furcsán: „Egyszerre vagyunk rövidlátók és rövid lélegzetűek.” Az, ami csak egy pillanat a mennyei naptárban, nekünk egy korszaknak tűnik, ezért szükségünk van türelemre és mindent Isten jótetszésére kell bízunk. „Mert e látomás bizonyos időre szól, de vége felé siet és meg nem csal; ha késik is, bízzál benne; mert eljön, el fog jőni, nem marad el!” (Hab2:3) Itt egy szóbeli ellentmondás látszik: „ha késik is” és „nem marad el”, de a jelentése egyszerű: a megígért késhet a mi időnk szerint, de nem késik többet az Isten által kijelölt óránál. Nincs más orvosság vagy megkönnyebbülés a számunkra, mint a türelmes várakozás, higgadtan, de magabiztosan várva az isteni cselekvést.

Várakozás Isten idejére

Ez a türelmes várakozás Isten idejére ugyanúgy a szent kötelességének tűnik, mint a kitartó engedelmisség Isten parancsai iránt, és a csapásainak szelíd elviselése. Isten előjoga minden esemény idejének meghatározása, valamint minden dolog megcselekvése a számunkra.

A „mi időnk” ugyanúgy az Ő kezében van, ahogyan mi magunk és minden dolgunk is (Zsolt31:16) Az Úr az Elrendezője mindennek, s nemcsak azok módozatai és eszközei, hanem az idejük tekintetében is: „Mindennek rendelt ideje van, és ideje van az ég alatt minden akaratnak.” (Préd3:1). S Isten megköveteli, hogy belenyugodjunk az Ő menetrendjébe, alkalmazkodjunk az Ő jótetszéséhez, hajoljunk meg az Ő szuverenitása előtt és bízzunk az Ő bölcsességében, s ne zsörtölődjünk és füstölögjünk még akkor se, ha Ő lassabb, mint amennyire mi szeretnénk, hogy fellépjen az érdekünkben. Nem elegendő csak közölni a kéréseinket, hanem le kell „csillapodnunk az Úrban és várunk kell Őt” (Zsolt37:7). Meg kell értenünk, hogy a jólétünk a sajátunknál biztosabb kezekben van, s ennek megfelelően kell viselkednünk, összeszedve a lelkünket, elfojtva a szívünk nyugtalanságát és ellenállva a hitetlenség minden munkálkodásának. „Várván vártam az Urat, és hozzám hajolt, és meghallgatta kiáltásomat.” (Zsol40:2)

Nagyon fájdalmas dolog nem várni türelmesen, mert az rámutat arra, hogy nem akarjuk elfogadni Isten időzítését, ami valójában az engedelmség megtagadásának lelkülete. A nyugós türelmetlenség egyet nem értés Isten tekintélyével, ami megkérdőjelezi az Ő jóságát. Valóban komolyak az Ígében feljegyzett efféle természetű bűnök. „Mikor látá a nép, hogy Mózes késik a hegyről leszállani, egybegyüle a nép Áron ellen és mondá neki: Kelj fel, csinálj nekünk isteneket, kik előttünk járjanak; mert nem tudjuk mint lőn dolga ama férfiúnak Mózesnek, a ki minket Egyiptom földéből kihozott.” (2Móz32:1) S Áron engedett a gonosz követelésüknek. Amikor Isten szolgálja azt parancsolta Saulnak, hogy várjon rá hét napig Gilgálban, amíg oda nem jön áldozatot bemutatni, s megmutatni a királynak, mit kell tennie (1Sám10:8), miután a próféta nem érkezett meg akkor, amikor Saul várta, ő türelmetlenül és istentelenül a maga kezébe vette a dolgok irányítását, s ennek következtében elveszítette a királyságát (1Sám13:8-14). Félelmetes volt annak a királynak a gonoszsága is, aki ezt kérdezte: „várjak-é még tovább az Úrra?” (2Kir6:33) Belefáradt a várakozásba az Úrra, és a saját akaratát állította az Övével szembe.

Vegye észre az olvasó, hogy mennyire gonosz dolog nem várni az Úr idejére! Ha egyszer utat adunk a türelmetlenség lelkületének, akkor sok veszély előtt nyitjuk meg az ajtót. Azok, akik nem várnak Istenre, a saját kezükbe veszik a dolgok irányítását, s ez nemcsak nagyon gyalázatos az Úrra nézve, de katasztrofális következményekkel is jár rájuk nézve. Ábrahám s így találta. Kezdetbe n az Úr kijelentette neki: „nagy nemzetté teszlek” és „a te magodnak adom ezt a földet” (1Móz12:2, 7). Évekkel később, amikor a pátriárka ezt mondta az Úrnak: „én magzatok nélkül járok”, Ő biztosította felőle, hogy „a ki a te ágyékdoból származik, az lesz a te örökösöd” (1Móz15:2, 4). Mindazonáltal, mivel Sára terméketlen maradt, Ábrahám engedett a javaslatának, hogy Hágártól legyen fia. Ebből a testi tervből született Ismáel. Ábrahám türelmetlensége volt a házi bajok forrása ez elkövetkezendő években. A türelmetlenség oda vezet, hogy félretesszük Isten eszközeit és a sajátjainkat kezdjük el használni: „Hagyd el! Mert mi a magunk gondolatai után megyünk” (Jer18:12). Ó, jaj, mennyi szervezet teszi ugyanezt manapság az evilági módszereikkel!

Nagyon hasznos viszont, ha gyakoroljuk ezt a kegyelmi ajándékot: „S azért vár az Úr, hogy könyörüljön rajtatok... boldogok mindazok, a kik Őrá várnak [Károlinál: Őt szolgálják]” (Ézs30:18). „Áldott az a férfi, a ki az Úrban bízik, és a kinek bizodalma az Úr” (Jer17:7). „Jó az Úr azoknak, a kik várják őt... Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig.” (JSir3:25-26) Várni nemcsak kötelesség, de előny is. A várakozó türelmet Krisztus „a lélek megnyerésének” nevezte (Lk21:19). Bármilyen jogcímünk van is a lelkünkre, türelem nélkül nem birtokolhatjuk azt. Ahogyan a hit Krisztus birtokába juttat, úgy juttat a türelem a lelkünk birtokába. A türelmetlen ember leveszíti a lelkét, mert többé már nem racionális teremtményként cselekszik. A türelem gyakorlása lehetővé teszi a számunkra az elme szent derűjének a megőrzését, megtart a szeszélyek kavargása során így sem a rettegés, sem a bánat nem akadályozza meg az értelem uralkodását. Rábízva magunkat Isten akaratára és

magabiztosan várva az Ő ígéreteinek beteljesedését megmaradunk nyugodtaknak és vidámaknak, s komoly örömünket leljük az Ő kegyelmi ajándékaiban a bajok és a megpróbáltatások közepette.

A türelem gyakorlása a megpróbáltatások során

Nem is lehet másképp, mint hogy az érzelmek és az indulatok felkorbácsolódnak a próbák és a megpróbáltatások időszakában, de a türelem elveszi a szélsőségességüket és a hevességüket, lecsillapítva a belső vihart. Legyőzi az indulat hevességét, ami szétszaggatja a lelket és megzavarja az értelmet, s lehetővé teszi, hogy a birtokosa uralja a lelkét (Péld16:32) ahelyett, hogy ordítana, „mint a hálóba esett zerge” (Ézs51:20). A türelem megzabolazza a haragos zsörtölődést és elvezet minket az Isten előtti csendes belenyugváshoz: „nem nyitom fel szájamat, mert te cselekedted” (Zsolt39:10). Mivel a türelmetlenség az önszeretetből fakad és az önfejlés egyik fajtája, a türelem a lelket önmagtartóztató keretbe vagy viselkedésbe formálja. Amikor a gondviselés keresztezi a céljainkat vagy hátráltatja a várakozásainkat, akkor ingerültek és nyughatatlanok vagyunk, de a mikor a hit próbája türelmet hoz létre, a szív jobban elválna a teremtménytől és nyugalomba jut Istenben. Így hozza létre a csendesség és az engedelmség lelkületét, s ekkor felfogjuk, hogy a próba Atyánktól van, s majd mikor a legjobbnak látja, akkor fog megszabadítani ebből a bajból, vagy megadni nekünk azt, ami leginkább szolgálja majd az Ő dicsőségét és a mi javunkat. Akkor képesek leszünk ezt mondani: „Ő az Úr, cselekedjék úgy, a mint néki jónak tetszik.” (1Sám3:18)

Ez a dolog felülmúlja az erőnket, elérhetetlen, olyasvalami, ami ellentétes a testtel és a vérrel. De nem múlja felül Isten hatalmát, hogy megadja vagy a kegyelmét, hogy megvalósítsa. Ezért látjuk az apostol itt könyörögni ezekért a súlyosan próbára tett szentekért, hogy a Szentlélek Úristen „igazgassa a szívüket a Krisztus iránt való türelmes várakozásra”. A lábainkat a békesség útjára kell igazgatni (Lk1:79), mert az az ösvény teljesen el van rejtve a természeti ember elől, még a világ legbölcsebb emberei elől is: „És a békességnek útját nem ismerik.” (Rm3:17). Ugyanúgy, senki más nem képes kijavítani a gonosz hajlamunkat a türelmetlenségre, csak Isten. Az elhangzott legvilágosabb és a legkomolyabb prédikációk sem képesek azt önmagukban befolyásolni. Amit leírtunk, annak mindaddig nem lesz haszna, amíg Istennek nem tetszik majd alkalmazni és megáldani azt az olvasóra, meggyőzve őt a bűnös hibáiról, azok megvallására és a Hozzá kiáltásra indítani őt: „hajtsa magához a mi szívünket” (1Kir8:58) és kegyelmesen őrizze is meg az Őrá támaszkodásban (Ézs26:3).

Miközben a saját gyengeségünk és tehetetlenségünk érzésének mindig térdre kell kényszerítenie minket, hogy isteni segítségért könyörögjünk, az imát nem szabad szorgalommal helyettesíteni más irányokban. A mi felelősségünk elkerülni mindent, ami akadályozza a türelem gyakorlását, s a megfelelő eszközöket használni annak támogatásához. Arra is emlékeznünk kell, hogy az efféle imák megválaszolása során Isten nem szűnik meg erkölcsi közreműködőként bánni velünk. Isten valóban „von” minket, de „emberi kötelekekkel... szeretetnek köteleivel” (Hós11:4), racionális teremtményekként munkálkodva rajtunk. Ahogyan a „világosságot ad a sötétségben ülőknek” megelőzi az „igazgassa a mi lábainkat a békességnek útjára” mondást (Lk1:79), úgy magyarázta Krisztus a „vonja őt” kifejezést a „mindnyájan Istentől tanítottak lesznek” szavakkal (Jn6:44-45). Nem kényszerítve, hanem irányítva vagyunk. Isten „vonzása” tanítás által történik, mindennemű erőszaktól mentesen az ember szabadságát illetően. Ő meggyőzi az ítélőképességet, hogy helyes és megfelelő Neki engedelmeskedni és várni Rá: az akarat elfogadja az értelem ítéletét, majd az érzelmek is az Íge tekintélye alá kerülnek.

Egyedül Isten igazgathatja a szívünket

„Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre, és Krisztus iránt való állhatatosságra.” Létezik általános és egyéni „igazgatás”. Isten az Ígében kijelentette nekünk az Ő akaratát a törvényei révén: „Megjelentette néked, oh ember, mi légyen a jó, és mit kíván az Úr te tőled! Csak azt, hogy igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot, és hogy alázatosan járd a te Isteneddel.” (Mik6:8) Mégis olyan fegyelmezetlenek vagyunk a természetünkönél fogva, hogy valamennyivel több is szükséges, mielőtt közölünk bárki megadhatná Istennek azt, ami kijár neki: nevezetesen, a Lélek belső munkálkodása, Aki megtanít minket arra, hogyan alkalmazzuk a szabályt az életünk részleteire és a kegyelmi ajándékaink módszeres használatára. Isten képes igazgatni a szívünket, hajlamossá tenni az elménket, mozgatni az akaratunkat anélkül, hogy bármilyen erőszakot alkalmazna a szabad közreműködésünkön. Ezt fogja tenni válaszul a buzgó imákra, sőt, már meg is kezdte, ha az imáink őszinték. Ezek az imák valójában a szent vágyak sóhajai, amiket Ő munkált ki bennünk a kegyelme hatékonyságával, s azoknak a kötelezettségeknek a vonzóvá és kívánatosá tételével, amikre Ő hív el minket.

Nagyon szoros, valójában eltéphetetlen kötelék áll fenn a két dolog között, amiért Pál itt imádkozott. Nemcsak a türelem a szeretet egyik hatása, de a türelmes várakozásunk Istenre is arányos lesz az Iránta érzett szeretetünkkel. Az Isten iránti szeretet hozza létre a türelmet, vagy inkább a szeretet által működő hit teszi ezt. „A ti hiteteknek megpróbáltatása kitartást szerez” (Jak1:3), mégis, ahol a lelki hit működik, ott „a szeretet által” működik (Gal5:6). Az Isten iránti szeretet ragaszkodóvá teszi a lelket Hozzá, és a gondviselésének minden rendelkezését támogatja. „Boldog ember az, a ki a kísértésben kitart; mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját, a mit az Úr ígért az őt szeretőknek.” (Jak1:12). Ezt az azonosító jelet azért említi, mert a szeretet az, ami lehetővé teszi az illetőnek, hogy szelíden alávesse magát a legfájdalmasabb próbáknak. „Mit míveltek sírván és az én szívemet kesergetvén? mert én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézusnak nevéért.” (Csel21:13) A Krisztus iránti szeretet lobbantotta lángra Pált, ahogyan az Iránta való szeretet miatt türte Bunyan és sokan mások a hosszú börtönbüntetést nemcsak panaszt nem hallató türelemmel, de győztes örömmel. A szeretet Isten akaratát és az Ő dicsőítését Krisztusban minden más célnál drágábbá teszi a számunkra.

Mennyire lényeges tehát, hogy bevessük minden erőfeszítésünket az Isten iránti szeretetünk meglevenítése, megerősítése és növelése érdekében, mert ha azt a fontos feladatot elhanyagoljuk, akkor biztos, hogy a türelmünk meggyengül és ellankad, akár állhatatosan folytatva az Ő előíró akaratának teljesítését, alázatosan meghajolva a gondviselő akarata előtt, akár csendesén várva az Ő ígéreteinek beteljesedését és a válaszait az imáinkra.

Krisztusra várva

Isten szeretete nemcsak általános módon támogatja a türelmet Iránta, hanem konkrétan is, a „Krisztusra várakozás” kapcsán. Azok, aki szeretik Istent, minden gondolatukat és vágyukat egyetlen célra irányítják: hogy Isten örüljön és legyen dicsőítve. Az új természet vágyik rá, hogy teljes mértékben és a képességeinek megfelelően örömet lelje Istenben, ezért a szent nyelvezete ez: „Mint a szarvas kívánkozik a folyóvizekre, úgy kívánkozik az én lelkem hozzád, oh Isten!” (Zsolt42:2) Mégis, mily csekély mértékben valósul meg ez a vágy ebben az életben! Milyen távoli és milyen megtört a kapcsolattartásunk Vele! A napi kötelezettségeink annyira meggátolják az elménket abban, hogy közvetlenül az Ő tökéletességeivel foglalkozzon! De nem mindig lesz ez így. Isten teljes, közvetlen, és örök élvezete Krisztusban van megígérve az Ő népének. Ám az csak Krisztus eljövetelkor valósul meg. „De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlökká leszünk Ő hozzá; mert meg fogjuk őt látni, a mint van.” (1Jn3:2)

Hasonlatosakká leszünk Őhöz mind szentségben, mind boldogságban. Akkor majd azt mondja mindegyik hűséges szolgájának: „menj be a te uradnak örömébe” (Mt25:21) és akkor majd „mindenkor az Úrral leszünk” (1Thessz4:17).

Az Úr nevének tisztelete

Azok, akik valóban szeretik Istent, nemcsak arra vágnak, hogy örömet szerezzenek Neki, hanem őszintén szeretnék azt is, hogy megdicsőüljön. A szívük leginkább az Ő evangéliumának hirdetésére, az Ő országának eljövetelére, az Ő igazságának megvédelmezésére irányul. Az új természet vágya az is, ami belülről arra készíti őket, hogy a kedvében járjanak. Ha a szívük leghőbb vágya teljesülhet, akkor soha többé nem tesznek vagy mondanak semmit, ami a legcsekélyebb gyalázatot hozná Isten ügyére. Inkább folyamatosan „az Úr dicsőségét jelentik ki”. Sajnos, ez a törekvés oly gyakran meghiúsul a bennünk lakozó bűn tevékenysége miatt. Milyen gyakran találják úgy, hogy a jó, amit szeretnének megtenni, nem kerül végrehajtásra, de a gonosz, amit gyűlölnék, előtör (Rm7:19). S milyen gyakran kénytelenek siránkozni az evangélium megrontása és az Isten igazságának meggyalázása miatt! De nem mindig lesz ez így. Az isteni ígéretek és fenyegetések be fognak teljesedni. Ő „eljő majd, hogy megdicsőíttessék az ő szenteiben” (2Thessz1:10) és akkor minden ellensége a lábainak zsámolyává lesz.

Ahol létezik az Isten iránti valódi szeretet, ott szükségszerűen létezik ugyanaz Krisztus, az Ő megtestesült Fia, a Felkent iránti is. A „Krisztus” mindig az Ő prófétai, papi és uralkodói minőségében vonatkozik Rá. Ahogyan Isten szereti a népét Krisztusban (Ef1:3-5) és az Ő kedvéért (Rm8:39), úgy szeretjük mi Istent Krisztusban. Isten sem meg nem ismerhető, sem meg nem közelíthető, sem meg nem becsülhető külön a Közbenjárótól, az Ő szeretetének Fiától. Isten teljesen ki van jelölve Krisztusban és Ő általa (Jn1:18, 2Kor4:6). Azok, akik azt képzelik, hogy szeretik Istent, ám ugyanakkor mégis csak egy teremtménynek tekintik Krisztust és nem alapozzák az örök reménységüket az Ő engesztelő áldozatára, végzetesen tévednek. Krisztus így adott számot a zsidók Vele szemben tanúsított ellenségességéről: „az Istennek szeretete nincs meg bennetek” (Jn5:40, 42). S amikor azzal dicsekedtek, hogy Isten az ő Atyjuk, ezt mondta nekik: „Ha az Isten volna a ti atyátok, szeretnétek engem” (Jn8:41-42). Azok, akik nem szeretik teljes szívből az Úr Jézus Krisztust, és nem adnak Neki isteni tiszteletet, újjá nem születettek és még a bűneikben vannak: „A ki nem tiszteli a Fiút, nem tiszteli az Atyát” (Jn5:23).

Krisztus, a Közbenjáró a nagy Tárnya a népe érzelmeinek. „A kegyelem legyen mindazokkal, a kik szeretik a mi Urunk Jézus Krisztust romlatlanságban.” (Ef6:24) Ő kiemelkedő Személyiség, Ő az, Akit szeretnek. „A kit, noha nem láttatok, szerettek; a kiből, noha most nem látjátok, de hisztek benne, kibeszélhetetlen és dicsőült örömmel örvendeztek [azaz, 'örvendezni fogtok']” (1Pt1:8). Ez lényegi elem a keresztyén jellemben. Amikor a lelket megeleveníti a Szentlélek, és eljuttatja az evangélium megértésére és az abban való hitre, az illető felismeri, hogy az Úr Jézus Krisztusban benne van minden, ami kívánatos, hogy Benne a kiválóságok az abszolút tökéletességükben összpontosulnak, s a jótétemények, amiket Ő szerzett meg a számára az értéküket tekintve felbecsülhetetlenek, a számukat tekintve megszámlálhatatlanok, a tartóságukat tekintve örökkévalók. Az Ő dicsőségét (... mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét)” szemlélve, „a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal”, a szerető hívő ezt kiáltja: „tízezer közül is kitetszik” és „mindenestől fogva kívánatos” (Én5:10, 16). Arra gondolva, amit Ő tett és szenvedett el, amit Ő adott és ígért meg, kijelenti: „szeretem Őt, mert Ő előbb szeretett engem.

Bensőséges közösség Krisztussal

A szeretetnek maga a lényege az egység keresése annak tárgyával, s mellette és bensőséges közösségben lenni vele. Ez a helyzet a keresztyénnel is az érzelmeinek Tárgyát illetően. Az efféle vágyak azonban csak nagyon tökéletlenül elégülhetnek ki ebben az életben, mert jóllehet a működő hit valóságossá és drágává teszi Őt a lélek számára, a hívő mégis mintegy tükör által homályosan látja. Az újjászületett ember azt az időt várja, amikor majd „a királyt ékességében látják szemei”, mégpedig „színről-színre” (1Kor13:12), amikor majd a saját füleivel hallja az Ő hangját: „a te szód gyönyörűsége, és a te tekinteted ékes!” (Én2:14) A hívők nemcsak távol vannak a Szeretettjüktől, de ismerni is csak a legtökéletlenebb módon ismerik Őt. Ismerik, és még jobban meg akarják ismerni, mindent szemétnek ítélve „Krisztus Jézus, az ő Uruk ismeretének kiválóságáért”. De dacára a legjobb erőfeszítéseiknek csak „rész szerint” ismerik Őt, Akit szeretnek. Nemsokára ez másképp lesz.

A keresztyén ember végső állapota

A keresztyén ember végső állapota nagyon eltér majd a mostanítól. Itt sok és fájdalmas próbával szembesül, ott ezek dicsőséges és áldott hatásait fogja élvezni (2Kor4:17). S a teljes üdvösség – a szabadulás a bűn jelenlététől mind belsőleg, mind külsőleg, a teljes elváltozás Isten Fiának a képére és hasonlatosságára – egyelőre csak a reménység tárgya, de akkor majd teljesen megvalósul. Krisztust jelenleg az igazság Ígésén át szemléljük tökéletlenül és szaggatottan, de az örökkévalóság véget nem érő korszakaiban testleg lesz jelen a megváltottjaival, s az ő ismereteik Róla közvetlenek és azonnaliak lesznek. Akkor az Ő szíve vágya beteljesedik majd: „Atyám, a kiket nékem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, a melyet nékem adtál” (Jn17:24). Ez a „szomorkodás időszaka”, az a felhőtlen boldogságé lesz: „teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké” (Zsolt16:11). Itt arra törekedünk, hogy elérjük azt, amiért megragadott minket a Krisztus, ott majd mindenki ezt kiáltja: „Én igazságban nézem a te orczádat, megelégszem a te ábrázatoddal, midőn felszerkenek.” (Zsolt17:15)

A hívő üdvösségének ez a befejezése és a vágyainak beteljesedése Krisztus visszajövetelekor történik majd meg, ami az Ő személyes és látható megjelenésével jár: „Ez a Jézus, a ki felviteték tőletek a mennybe, akképen jó el, a miképen láttátok őt felmenni a mennybe.” (Csell:11) „Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből: és feltámadnak először a kik meghaltak volt a Krisztusban; Azután mi, a kik élünk, a kik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe; és ekképen mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thessz4:16-17) „Mert az embernek Fia eljő az ő Atyjának dicsőségében, az ő angyalaival; és akkor megfizet mindenkinek az ő cselekedete szerint.” (Mt16:27) „Mikor a Krisztus, a mi életünk, megjelen, akkor majd ti is, Ő vele együtt, megjelentek dicsőségben.” (Kol3:4) A megdicsőült testében Krisztus örökké az Ő népe között fog lakozni. Az Ő eljövételét nevezik „a Jézus Krisztus kijelentésének” is (1Pt1:13, King James változat), ami magában foglalja az Ő kiválóságainak teljesebb kijelentését, amikor világosabban láthatóvá válik az Ő személyes dicsősége és a közbenjárói tisztessége, s amikor sokkal jobban és kiterjedtebben fogják Őt ismerni, mint most.

Isten drága ígéretei

Amint a hit megragadja azokat a drága ígéreteket és amint a szeretet lángra lobbantja a szívet, a hívő vágyik azok beteljesedésére. Mindkettő serkenti a reménységet és erőt ad a türelmes várakozáshoz. A szeretet önmagára vágyik, és a remény a megvalósuláshoz kötődik. A reménység eme várását és a türelmes várakozást a Szentírás háromféle módon fejezi ki. Néha az előre látással: „Várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését” (Tit2:13). „Másodszor bűn nélkül jelen meg azoknak,

a kik őt várják idvességökre” (Zsid9:28) – nem mint a bűneink Hordozója, hanem mint azok Eltörlője. Néha a vágyakozással és a szeretettel: „Azért is sóhajtozunk ebben [a földi házunkban], óhajtván felöltözni erre a mi mennyei hajlékunkat” (2Kor5:2), „a kik vágyva várják az ő megjelenését” (2Tim4:8). Néha a várakozással: „Várván a mi Urunk Jézus Krisztusnak megjelenését” (1Kor1:7), „és miként tértetek meg az Istenhez a bálványoktól, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok, és várjátok az Ő Fiát az égből” (1Thessz1:9-10), „a Lélek által, hitből várjuk az igazság reménységét” (Gal5:5). A várakozás annak várása, amiben magabiztosan reménykedünk, és a vágyat erősíti az azonnali megvalósulás késleltetése: „Mert még vajmi kevés idő, és a ki eljövendő, eljő és nem késik” (Zsid10:37) az elrendelt órán túl.

Tizenkilenc évszázad telt el azóta, hogy a Megváltó távozott erről a színpadról és elfoglalta a helyt a Fenséges jobbán a magasságban, s a gúnyolódok még mindig mondogatják: „Hol van az ő eljövételének ígérete?” (2Pt3:4) Isten népe szívéből és ajkairól naponta hangzik el a kérés: „Jöjjön el a te országod”, de az mégis válasz nélkül marad. Sokakat tévesen arra tanítottak, hogy a várakozásaikat Krisztus visszatérésének közelségére alapozzák az ebben a világban uralkodó állapotok miatt, amiket a prófécia beteljesedéseként hoznak fel, de újra és újra csalódnak a várakozásaikban. Isten népének hitben kell járnia, nem sóhajtasokban. A jelek „tehát jelül vannak, nem a hívőknek, hanem a hitetleneknek” (1Kor14:22)! Urunk világosan kijelentette: „E gonosz és parázna nemzetség jelt kíván” (Mt12:39, 16:4). A hit úgy tekint Krisztusra, mintha már megkezdte volna azutazását és most úton lenne s most a hívőt felkészíti arra, hogy találkozzon Vele és üdvözölje Őt. Az Ő eljövetele meg van ígérve, s az idő is biztosan meg van szabva Isten rendeletében. ez elegendő a hit számára.

„A ki eljövendő, eljő és nem késik”

Miért „késített” a Völegény (Mt25:5)? Mert a visszatérésének elrendelt órája még nem jött el. „Nem késik el az ígérettel az Úr, mint némelyek késelemnek tartják; hanem hosszan tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek [közülünk] elveszzenek, hanem hogy mindenki [minden ’szeretettje’] megtérésre jusson.” (2Pt3:9) A választottjainak teljes számát össze kell gyűjteni, mielőtt Krisztus a lelke szenvedése folytán látni fog, és megelégszik. Krisztus most az Úr lelki templomát építi (Zak6:13, Ef2:21-22) követ köre téve (1Pt2:5), s addig nem jön el, amíg ezt be nem fejezi „és felviszi a csúcs-követ, és ilyen kiáltás támad: Áldás, áldás reá!” (Zak4:7) Közben az Ígéje a népe számára: „Legyetek azért, atyámfiai, béketűrők az Úrnak eljövételéig. Ímé a szántóvető várja a földnek drága gyümölcsét, béketűrőssel várja, míg reggeli és estveli esőt kap. Legyetek ti is béketűrők, és erősítetek meg szíveteket, mert az Úrnak eljövetele közel van.” (Jak5:7-8). Nem „közel került”, ahogyan az emberek mondják, hanem „közel van”. Az Ő eljövetele egyre közeledik.

A földműves hasonlata, aki türelemmel várja a munkája gyümölcseit nagyon ideillő és szuggesztív. Hittel veti el a magot, bízva abban, hogy a megfelelő időben a munkája elnyeri a jutalmát. Reménykedve várja az aratást a kijelölt időszakban. A gyümölcs nem jelenik meg azonnal: hetekig vár és semmit sem lát, s hosszú hónapok telnek el, mielőtt a termés a csűrbe hordhatóvá válna. De lesz aratást, mert Isten ezt ígérte (1Móz8:22), s akkor a reménysége beteljesedik. Így van ez a keresztyénnel is: „Világosság támad fel az igazra, és az egyenesszívűekre öröm.” (Zsolt97:11) Amikor Krisztus megjelenik a népet megjutalmazni, az aratás öröme lesz az övék. Milyen hosszan kellett várakozniuk az ószövetségi szenteknek Krisztus első eljövételére? Hit által látta azt Ábrahám „és örvendezett” (Jn8:56). Még ha húszezer év fogja is megelőzni Krisztus második eljövételét, az is milyen rövid időtartam az örökkévalóság végtelen korszakaihoz képest? Ha a szívünk tényleg az Ő megjelenésére irányul, a szeretet lecsökkenti majd a távolságot a reményünk és annak megvalósulása között, s lehetővé teszi, hogy „türelmesen várakozzunk” Rá.

A görög szöveg egyaránt fordítható „türelmes várakozásként Krisztusra” vagy „Krisztus türelmeként”. „Krisztus türelmeként” felfogva a birtokos eset gyakorlatilag egy leíró melléknév (mint a „reménységeteknek állhatatossága” az 1Thessz1:3-ban), és így jelent krisztusi türelmet. A teljes jelentését tekintve ez olyan türelem, amit Krisztus követel meg és vésett az emlékezetünkbe, s amit Ő személyesen is példázott és még most is gyakorol, s aminek Ő a Szerzője és a Tökéletesítője. A földi szolgálata során Krisztus gyakorlati türelmet ösztönzött a tanítványai részéről: „Eredj fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben.” (Mt21:28) „Valaki az eke szarvára veti kezét, és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára.” (Lk9:62) A szenvedő vagy tűrő türelemre intette őket: „A ti béketűrőstök által nyeritek meg lelketeket” (Lk21:19), „a ki mindvégig megáll, az megtartatik” (Mt10:22). Várakozó türelemre hívta el őket: „Legyenek a ti derekaitok felövezve, és szövőnekeitek meggyújtva; ti meg hasonlók az olyan emberekhez, a kik az ő urokat várják” (Lk12:35-36). „Vigyázzatok azért, mert nem tudjátok, mely órában jő el a ti Uratok.” (Mt24:42).

A türelem példáját Krisztusban látjuk

Gondoljuk meg Krisztus türelmét a jócselekedetekben. Tizenkét éves korában Ő mondta: „Avagy nem tudjátok-é, hogy nékem azokban kell foglalatosnak lennem, a melyek az én Atyámnak dolgai?” (Lk2:49) A nyilvános szolgálata alatt, bár állandó ellenszegüléssel találkozott folyamatos folytatta a jócselekedeteket. Éjjel nem utasította vissza Nikodémus látogatását (Jn3), s bár „az utazástól elfáradt”, mégis kegyelemmel szolgált a samaritánus házasságtörő asszonynak (Jn4). „És ismét egybegyüle a sokaság, annyira, hogy még nem is ehetének. A mint az övéi ezt meghallák, eljövének, hogy megfogják őt; mert azt mondják vala, hogy magán kívül van.” (Mk3:20-21) Ő mondta: „Nékem cselekednem kell annak dolgait, a ki elküldött engem, a míg nappal van: eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodhatik.” (Jn9:4) Fáradhatatlan szorgalommal és kimeríthetetlen türelemmel folytatta, míg végül elmondhatta: „elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt” (Jn17:4).

Gondoljuk meg Krisztus türelmét a szenvedésekben: tűrte a bűnösök Ellene irányuló ellenmondásait. „A ki szidalmaztatván, viszont nem szidalmazott, szenvedvén nem fenyegetőzött” (1Pt2:23). Tűrte az apostolai tompaságát! Milyen sok mester fáradt volna bele az efféle tanulóba, de ők végtelen szeretettel folytatta a tanításukat, még ha oly lassan tanultak is. Milyen szelíden és hosszútűréssel foglalkozott a hitetlenségükkel! Amikor ingerülten kérdezték Tőle: „Mester, nem törődöl vele, hogy elveszünk?”, így válaszolt: „Miért vagytok ily félénkek?” (Mk4:38, 40) Amikor kételkedtek abban, hogy képes jóllakolni a tömegeket, nem korholta őket. Milyen szelíden engedelmeskedett Isten rendelkezéseinek: „avagy nem kell-é kiinnom a pohárt, a melyet az Atya adott nékem?” (Jn18:11) Bár teljes volt minden kegyelemben és tökéletes minden engedelmességben, az Ő dicsősége világosan a türelmében mutatkozott meg a szenvedések során. Amikor panaszkodás nélkül tűrte a szenvedéseket, azt fokozta és magasztalta az engedelmisségét: „Ámbár Fiú, megtanulta azokból, a miket szenvedett, az engedelmisséget” (Zsid5:8).

Gondoljuk meg Krisztus várakozó türelmét. Mikor a test szerinti testvérei azt mondták Neki, hogy menjen Júdeába, hogy a tanítványai ott bizonyosságai lehessenek a csodáinak, ezt mondták: „Mert senki sem cselekszik titkon semmit, a ki maga ismeretessé akar lenni. Ha ilyeneket cselekszel, mutasd meg magadat a világnak.” (Jn7:4) Ő így válaszolt: „Az én időm még nincs itt; a ti időtök pedig mindig készen van.” Ő nem igazolta Magát a dicsősége nyílt megmutatásával. Nem az volt a kijelölt nap, amikor majd megjelenik a világ előtt látható fenségben és hatalomban. Meg van írva: „a ki benne hisz, az nem siet [Károlinál: fut]!” (Ézs28:16), és Krisztus tökéletesen engedelmeskedett ennek a parancsnak, mint az összes többinek is. Ő soha nem sietett. Amikor Lázár testvérei üzenetet küldtek Neki, ezt mondván: „Uram, ímé, a kit szeretsz, beteg” (Jn11:3), akkor ahelyett, hogy azonnal Bethániába sietett

volna, „két napig marada azon a helyen, a hol vala”. Ez nem a könyörület bármiféle hiánya miatt volt azok iránt a megpróbáltatások által sújtott nővérek iránt, hanem mert még nem jött el a megfelelő pillanat ahhoz, hogy cselekedjen és megmutassa az erejét az ő javukra. Ő „Isten dicsőségét” kereste (Jn11:4), ezért várt Isten idejére.

Tökéletes összeszedettséggel és magabiztos várakozással tekintett a szenvedéseinek boldog végkimenetelére: „testem is biztosságban lakozik. Mert nem hagyod lelkemet a Seolban; nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson. Te tanítasz engem az élet ösvényére” (Zsolt16:9-11). Ami talán még figyelemreméltóbb, hogy az Úr Jézus most is a várakozó türelmet gyakorolja. A kevésbé értett „a Jézus Krisztus... királyságában és türésében” (Jel1:9) kifejezést a „Ő azonban, egy áldozattal áldozván a bűnökért, mindörökre üle az Istennek jobbára, várván immár, míg lábainak zsámolyául vettetnek az ő ellenségei.” (Zsid10:12-13). A szenvedő Megváltónak korlátlan hatalom adatott, s nem maradt más hátra, mint azoknak az eredményeknek a beteljesülése, amit az Ő áldozata volt hivatott elnyerni, nevezetesen, a választottjainak üdvözülése és minden Isten ellen lázadónak a leverése. Krisztus most nyugodtan várja az Atyja ígéretének beteljesedését, a napot, amit Isten „rendelt” (Csel17:31). Ebben is példát mutat nekünk.

„Az Úr pedig igazgassa a ti szíveteket az Isten iránt való szeretetre, és Krisztus iránt való türelmes várásra”, olyan türelmre, amit Ő Maga sulykolt és példázott, s amit csak egyedül Ő képes megadni nekünk és tökéletesíteni bennünk.

32. fejezet: Az imádat imádsága – 1Tim1:17, 6:15-16

Kissé furcsának tűnhet, hogy a pásztori levelekben (amiknek különleges figyelmet kell szentelnie az evangélium minden szolgálójának) egyetlen ima sincs feljegyezve, amit a szerzője a címzettekért mondott volna, még ha a saját „fiai” voltak is a hitben. Valóban emlékeztette Timótheust arra, hogy „szüntelen gondol reá könyörgéseimben éjjel és nappal” (2Tim1:3), de nem említ egyetlen konkrét kérést sem, amit az érdekében intézett Istenhez. Talán leszűrhetünk néhány gyakorlati leckét ebből a hallgatásból. De nem láthatjuk ebben a kihagyásban a lélek kedves tapintatosságát? Ha az apostol kimondta volna, hogy azért könyörög Istennek, hogy erősítse meg ezt vagy azt a kegyelmi ajándékát, vagy szerelje őt fel bizonyos kötelezettségek ellátásához, az alighanem azt a benyomást keltette volna, hogy Timótheus híjával volt az egyiknek vagy hanyag volt a másik vonatkozásában. Ezért látjuk annak hiányát, ami tekinthető lett volna úgy, mint ami a lelkiségét tükrözi vissza. De miközben nincsenek feljegyezve az ő érdekében elmondott könyörgő imák, a két legáldottabb dicséret szerepel az első levélben, ezzel vésve az emlékezetünkbe az egyik lényeges szolgálai kötelezettséget, ezzel állítva csodálatos példát Krisztus fiatal szolgálja elé, amit jól teszi, ha utánoz.

„Az örökkévaló királynak pedig, a halhatatlan, láthatatlan, egyedül bölcs Istennek tisztesség és dicsőség örökkön örökké! Ámen.” (1Tim1:17) „A mit a maga idejében megmutat ama boldog és egyedül hatalmas, a királyoknak Királya és az uraknak Ura, Kéé egyedül a halhatatlanság, a ki hozzáférhetetlen világosságban lakozik; a kit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat: a kinek tisztesség és örökké való hatalom. Ámen.” (1Tim6:15-16) Nem javasoljuk, hogy ezeket az imákat egyenként vizsgáljuk, hanem inkább együtt, mert mindkettőnek ugyanaz a jellege, ugyanabban a levélben található és nyilvánvalóan sok bennük a közös. A vizsgálatuk során először rámutatunk a megkülönböztető természetükre, másodsor a Tárgyukra, Akinek címezve vannak, harmadszor pedig a lényegükre. Ezek a legemelkedettebb jellegűek, ezért bárkinek valódi lelki hozzáállásra van szüksége a fenséges lelki tartalmuk méltánylásához és a személyes felhasználásukhoz.

A Szentírás imádságainak általános osztályozása

Korábban rámutattunk, hogy a Szentírás imádságai általános osztályozásának céljából ezek csoportosíthatók, mint a megalázkodás imái, a könyörgés imái és az imádás imái. Az első a megtérés kifejezései, s tartalmazzák a bűnvallásokat. A második a hit kifejezései, melyekben kérjük Istent, hogy töltsen be a saját magunk vagy mások szükségleteit. A harmadik a mélységes tisztelet és szeretet kifejeződései, amikkel Magának Istennek a tökéletességeivel foglalkozunk, és kiöntjük Előtte imáadásban szívünket. Az utóbbiak dicséretetek, amik az isteni Lény magasztalásból állnak, s az Ő kiválóságát ünneplik. Mindkét előbb idézett igeszakasz ilyen természetű. Ezekben Istent azért imádják, ami Ő Maga. Gyakran kérjük az Urat: „Taníts minket imádkozni”, pedig azért kellene könyörögnünk Neki, hogy a már megtanítottak jobb használatára ösztönözzön. Ő kegyelmesen ellátott minket minden szükséges utasítással, mind a saját feljegyzett imáiban, mint az apostolaiéban. Ezekben világosan megmutatta, hogy a szívünknek Magával Istennel kell foglalkoznia, szemlélve az Ő csodálatos attribútumait, és a dicsőségét keresnie: nem szabad csak magunkra és a saját szükségleteink betöltésére gondolnunk.

Abban az imában, amit Krisztus hagyott a tanítványaira, tökéletes modellt adott. Abban nemcsak azt tanította, hogy a mi kiváltságunk kérni azokat a dolgokat, amik saját magunknak és a hívő társainknak szükségesek, hanem az is, hogy Istennek tulajdonítsuk a Hozzá tartozó kiváltságokat. A kellő megfontolása annak, hogy Ő „a mi Atyánk, Aki a mennyekben van” és a heves vágy kifejezése „szenteltessék meg a te neved” elsőséget élvez a saját kéréseink Elé

tárásával szemben. A „Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség” pedig szívből elfogadandó, s ennek érzése meg kell maradjon a lelkünkben a kéréseink végén. Isten dicsérete és imádatra azért, ami Ő Önmagában a kötelességeink lényegi része. Nekünk válaszolnunk kell a felhívásra: „Nosza áldjátok az Urat, a ti Isteneteket öröktől fogva mindörökké; és áldják a te dicsőséges nevedet, mely magasabb minden áldásnál és dicséretnél!” (Neh9:5) Ez az imádás fő célja: nem a saját javunk előmozdítása, hanem Isten tisztelése. Sok kérésünk kezdődik és ér véget önmagunkkal, így tehát semmiképpen sem tiszteli Istent. „A ki hálával áldozik, az dicsóít engem” (Zsolt50:23) az Ő saját kijelentése. A dicséretet nem azért kell felkínálni Istennek, mert Neki szüksége van arra, hanem mert méltó arra és mert ez a bizonyoságtétele a tiszteletünknek, a hitünknek és a szeretetünknek Iránta.

Isten dicsőségével foglalkozva

Az apostolok szívét teljesen lenyűgözte Isten dicsősége, a szájuk és a tolluk gyakran juttatták ezt kifejezésre. Pál gyakran tört ki egy érvelés vagy egy vita közben Isten áldásában. Így volt ez a Róma levél 1. fejezetében, amikor azzal vádolta a pogányokat, hogy romolhatatlan Isten dicsőségét felcserélték a teremtményére, akkor a nagy Istenre hozott eme gyalázat miatti szent borzalommal szúrta közbe: „a ki mind örökké áldott. Ámen.” (Rm1:25) Azután a Rm9-ben Krisztus nevét említve az apostol hozzátette: „a ki mindeneknek felette örökké áldandó Isten. Ámen.” (Rm9:5) Lezárva a kiválasztásról és az elvettetésről szóló értekezését a Rm11-ben, ámulattal és imádatlaltel meg Isten bölcsessége és tudománya gazdagságának mélységétől, s az Ő szuverenitásának abszolút függetlenségétől és kifürkészhetetlenségétől, s így fejezte be a mondandóját: „Övé a dicsőség mindörökké. Ámen.” A galatákhöz írott levél elején az Atyát említve azonnal hozzát teszi: „A kinek dicsőség örökkön örökké! Ámen.” (Gal1:5) Az efézusi levelet így kezdte: „Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja”, s a harmadik fejezetet még teljesebb dicsérettel fejezte be. A filippibelieknek írott levélben pedig kijelentette: „Az Istennek pedig és a mi Atyánknak dicsőség mind örökkön örökké. Ámen.” (Fil4:20)

A megtérése elbeszélése során tört ki Pál az első, általunk itt vizsgált dicséretben, később pedig, amikor „a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenése” említésekor a másodikban. A Zsidókhöz írott levél végén, miután Krisztust említette, a szerző hozzát teszi: „a kinek dicsőség örökkön örökké. Ámen.” (Zsid13:21) Hasonlóképpen Péter szíve is annyira meg volt telve, hogy az első levelét az „Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, a ki az ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre” szavakkal kezdi. Később dicséretet mondott: „[Isten] mindenben dicsőíttessék a Jézus Krisztus által, a kinek dicsőség és hatalom örökkön-örökké. Ámen.” (1Pt4:11) Majd az 5. fejezetben így imádkozta minden kegyelem Istenét: „Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen.” (1Pt5:11) Júdás lelke is olyan magasságba emelkedett, hogy ezzel zárta a levelét: „Az egyedül bölcs Istennek, a mi megtartónknak, dicsőség, nagyság, erő és hatalom most és mind örökké. Ámen.” János a Jelenések könyvének elejét így zárta: „Annak, a ki minket szeretett, és megmosott bennünket a mi bűneinkből az ő vére által, és tett minket királyokká és papokká az ő Istenének és Atyjának: annak dicsőség és hatalom mind örökkön örökké! Ámen.” (Jel1:5-6)

A szív micsoda lelkesedését, a lélek micsoda emelkedettségét és hódolatát sugározzák ezek a szavak! Micsoda példát mutatnak Isten minden szolgája számára, hogy Őt magasztalják és dicsőítsék mind a saját érzelmeikben, mind a szentek előtt! Mennyire megfeddik ezek a modern szószék formalitását és a hidegséget, ami a padosorokban uralkodik! Mennyire rámutatnak az utasításra: „Adjátok az Úrnak neve tiszteletét” (Zsolt29:2), azaz, azért, ami Ő Önmagában, és ne pusztán a jótéteményeiért. Ránk háruló kötelesség nemcsak köszönetet mondani Istennek a kegyelmi ajándékaiért, hanem magasztalni is Őt a természete kiválóságáért és a neve dicsőségéért. A fentiekbe idézett dicséret-kitörések az összes kapott áldásból

származtak és az isteni tökéletesség spontán imádatát fejezik ki. Ezek Magának az Istennek tulajdonítható attribútumok voltak. Manapság mily kevés tisztelését lehet hallani az isteni Fenségnek! Valóban szomorú ez, az Úr népének gyülekezeteiben jelenleg fennálló alacsony lelki szint jele, hogy nem zengik az Ő dicséretét. A dicsérő imádás hiánya jelzi az Isten kiválósága érzésének gyászos hiányát és az érzelmeink hidegségét, mert a szív bőségéből szól a száj, annak ürességéből pedig némák az ajkak.

Amikor a lélek egészséges állapotban van, nem is tehet mást, mint felkiált: „Áldjad én lelkem az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét.” (Zsolt103:1) Mégis milyen ritkán hallunk manapság efféle nyelvezetet: „Áldott vagy te, Uram, Izráelnek, a mi atyánknak Istene, öröktől fogva mind örökké! Oh Uram, tied a nagyság, hatalom, dicsőség, örökkévalóság és méltóság, sőt minden, valami a mennyben és a földön van, tied! Tied, oh Uram, az ország, te magasztalod fel magadat, hogy légy minden fejedelmek felett!” (1Krn29:10-11) Az Istennek megadott dicséret az Ő szentjei részéről olyannyira elfogadhatók és örömteliek a Számára, hogy az Ő „lakhelyének” is mondatnak (Zsolt22:4). Jegyezzük meg, hogy ez az volt, ami támaszt nyújtott az Úr Jézusnak, még ha a nemzet „féregnek” tekintette is Őt (Zsolt22:6). Nemcsak kijár a dicséret Istennek, de nekünk is illendő. A hívők „szent papság” (1Pt2:5), ezért nekik áldozatokat kell bemutatni Istennek. A felkínált áldozatoknak összhangban kell lenniük a papságuk természetével, s mivel az egyik lelki, a másiknak is annak kell lennie. Ezért kapja az egyház a serkentést: „Annakokáért ő általa vigyünk dicséretnek áldozatát mindenkor Isten elé, azaz az ő nevére vallást tevő ajkaknak gyümölcsét.” (Zsid13:15)

Istent közösen és egyénileg kell imádni

Istent nemcsak közösen kell imádnunk a gyülekezetben, hanem a szentnek egyénileg is. „Dicsérlek téged Uram, Istenem, teljes szívemből, és dicsőítem a te nevedet örökké!” (Zsolt86:12) A kegyes lélek valójában nem képes anélkül szemlélni Istent, hogy ne magasztalná Őt és ne kiáltaná: „Kicsoda az istenek közt olyan, mint te Uram? Kicsoda olyan, mint te, szentséggel dicső, félelemmel dicsérendő és csodatévő?” (2Móz15:11) Ha a szíveink többet foglalkoznának az isteni Lénnel, s ha az elméink többet gondolkodnának az Ő csodálatos jellemén, jobban csodálnánk Őt és hangoztatnánk az Ő érdemeit.

A zsoltáros így ujjongott: „Áldom az Urat minden időben, dicsérete mindig ajkamon van!” (Zsolt34:2) Ha ez lenne a helyzet velünk is, akkor fölébe kellene emelkednünk ezen élet csip-csup próbáinak, és el kellene feledkeznünk a kicsiny sebeinkről és fájdalmainkról. Isten dicsérése és csodálása a szent munkájának legnemesebb része itt a Földön, ahogyan a fő tevékenysége lesz a mennyben is. Az újjá nem születettek vakok az isteni szépségre és képtelenek felfogni az Ő dicsőségét, még kevésbé örülni annak. De azok, akik a hit szemeivel nézik Őt úgy, ahogyan az Úr Jézus Krisztusban ki van jelente nem tehetnek mást, mint túláradni az Ő tiszteletétől és csodálatától.

„Az örökkévaló királynak pedig, a halhatatlan, láthatatlan, egyedül bölcs Istennek tisztesség és dicsőség örökkön örökké! Ámen.” „A mit a maga idejében megmutat ama boldog és egyedül hatalmas, a királyoknak Királya és az uraknak Ura, Kéé egyedül a halhatatlanság, a ki hozzáférhetetlen világosságban lakozik; a kit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat: a kinek tisztesség és örökké való hatalom. Ámen.” Kit ünnepelnek ezekben a versekben? Erre különféle válaszokat adtak. Egyesek a Jn1:18re tekintettel azt mondják, hogy az Atyát. Második a szövegkörnyezettől befolyásolva úgy vélik, a Fiút. Miközben a Jn5:23-ból világos, hogy a megtestesült Fiú ugyanolyan tisztességre és hódolatra méltó, mint az Atya, s miközben a Jel5:12-13 a Jel4:11-gyel összehasonlítva világossá teszi, hogy a mennyben Ő ténylegesen meg is kapta ezt, mégis, az ezekben a dicséretekben használt egyik-másik kifejezés aligha tűnik alkalmazhatónak a Közbenjáró Istenemberre. Ő se nem láthatatlan, se nem megközelíthetetlen. Sőt, Maga a mi Urunk Jézus Krisztus a maga idejében megmutatja majd, ki „ama boldog és

egyedül hatalmas, a királyoknak Királya”. Másrészt viszont személyesen nem korlátoznánk az imádásnak ezeket a kifejezéseit az Atyára, hanem inkább úgy tekintjük, mint az Istenségre vonatkozókat.

A szerzőnek úgy tűnik, hogy ezek a dicséretetek a hármasság Jahvét, az Istenséget tartják szem előtt a Személyek megkülönböztetése nélkül, de mégsem elvont módon, hanem inkább a Közbenjáróban és Rajta keresztül kinyilatkoztatottoknak kell ezeket tekinteni. El kell ismerni, hogy ez a mély vizekbe vezet bele minket, ahol a legnagyobb körültekintéssel kell mozognunk, és szent félelemmel és reszketéssel kell kifejeznünk magunkat. A véges elme teljesen képtelen bármiféle elképzelést alkotni Isten lényegéről, Az isteni lényeg egysége és a Személyek háromsága az Istenségben felfoghatatlan. A Szentíráshoz kell fordulnunk bármely helyes elképzelésért Isten lényegéről a maga abszolút természetében, végtelenségében és áldott mivoltában. A hármasság Isten a nagy VAGYOK: „a ki van, a ki vala és a ki eljövendő” (Jel1:4). Minden lénytől és dologtól elvonatkoztatva Ő Önmagából és egyedül Önmagától származik, Önmagában létező és Önálló. De a Szentháromság tantétele kijelentés, amit Isten adott nekünk az Ő természetéről, Személyeiről és tökéletességeiről Krisztusban. Az örök Hármasság csak a velünk kapcsolatos szövetségi tevékenységeiben ismerhetjük úgy, ahogyan azok kapcsolatban állnak velünk az Úr Jézusban. Nekünk egyáltalán semmi közünk sincs az abszolút Istenhez, csak Istenhez, ahogyan megismertette velünk az, Akiben „lakozik az istenségnek egész teljessége testileg” (Kol2:9).

Krisztus az Istenség képmása

Krisztus „képe a láthatatlan Istennek” (Kol1:15): nem egyszerűen az Atyának, hanem az Istenségnek. Az Úr Jézus „a testben megjelent Isten [a hármasság Isten]”. Benne az áldott Szentháromság jelentett ki, vált ismertté a legteljesebb mértékben. Ő a seregek Urának a Partnere. Ő „az ő dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása” (Zsid1:3). Krisztus a Közeg és a Tükör, amiben szemléljük Őt, imádván Istent az Ő Személyeinek elismerésével. Nem azt jelenti ez, hogy a három Személy elnyelődött Krisztusban, hanem azt, hogy a Személyeik és a tökéletességeik Benne és Rajta keresztül lettek kijelentve. Minden gondolat az Istenségről Krisztustól külön és anélkül, hogy Őt Istenembernek tekintenénk, csak az abszolút Istenség szemléléséhez vezet minket és így nem tudunk semmit sem felfogni abból a szavakkal ki nem fejezhető témából, amit az evangélium hirdet. Csak ha úgy nézünk az örök Szentháromságra, ahogyan Krisztusban állnak velünk kapcsolatban, akkor leszünk képesek bármiféle helyes elképzelést alkotni Róluk. Az isteni Személyek az akarataik konkrét cselekedeteiben, a rájuk vonatkozó céljaikban, az idő előtt eltervezett üdvösségben és annak Krisztusban történt megvalósulásában jelentették ki Magukat nekünk- Az Atya örök szeretete irántunk Krisztusban (Ef1:3-4), s a Lélek hivatala és munkálkodása bennünk Krisztustól származnak, drágává téve Őt nekünk, minket Hozzá hasonlónak tesz, és fenntartja a közösségünket Vele. Amikor Krisztus nyíltan kijelentette a kereszttelésekor, a teljes Szentháromság mutatkozott meg.

Rátérve konkrétan is ezeknek a dicséreteknek a lényegére vagy tartalmára, megtanuljuk belőlük, hogyan kell felfognunk a Dicsőséget és miért érdemel dicséretet. A két ima alaposabb összehasonlítása feltárja, hogy az Istenség ugyanazon lényegi tökéletességeit magasztalja mindkettőben, s noha különféle kifejezéseket használ az egyik arra szolgál, hogy erősítse a másikat és fényt derítsen rá. Ezért úgy véljük, hogy „az örökkévaló király” az 1Tim1:17-ben ugyanazt jelenti, mint a „boldog és egyedül hatalmas, a királyoknak Királya és az uraknak Ura” az 1Tim6:15-ben. A „láthatatlannak” az 1Tim1:17-ben a magyarázata az „a ki hozzáférhetetlen világosságban lakozik; a kit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat”. Az „egyedül bölcs Istennek” az előbbiben nincs ellenpárja az utóbbiban. Az egyik a „tisztesség és dicsőség örökkön örökké! Ámen” szavakkal, a másik az „a kinek tisztesség és

örökké való hatalom. Ámen” szavakkal fejeződik be. Próbáljuk most megszemlélni az Istenség eme különböző kiválóságait, könyörögve Neki, hogy adjon megélenkített elmét és nagyobb szívet.

„Az örökkévaló király”; a „boldog és egyedül hatalmas, a királyoknak Királya és az uraknak Ura”. Maga az „örökkévaló király” azonnal arra utal, hogy itt az Istenség lényegi tökéletességeit magasztalja. Ezt a kifejezést mérlegelve a gondolataink magasan minden korszakos kapcsolat vagy mulandó megfontolás fölé emelkednek. Jézus Krisztus valóban „a királyok Királya és az uraknak Ura” (Jel19:16), de Istenemberként Ő nem volt az az örökkévalóságtól fogva, mert az emberi mivolta nem létezett az idő kezdete előtt, s nem volt felruházva ilyen hatalommal a teste napjaiban sem. A feltámadása után, a páratlan megaláztatása és szenvedése jutalmául, az érdemszerző és befejezett munkája bizonyságaként tisztelte meg annyira Isten az Emberfiát, hogy Ő Maga jelentette ki: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.” (Mt28:18) Amire az imént mutattunk rá, az semmiféle ellentétben nem áll azzal a ténnyel, hogy Krisztus volt az Isten megtestesült Fia, így kijárt Neki az imádás a születése pillanatától kezdve, s a nyilvános szolgálata alatt is jogosult volt az engedelmségre és az alávetettségre, de csak a földi küldetésének befejezése után koronázta meg Isten dicsőséggel és tisztességgel. Ezért itt az Istenséget ismeri el és magasztalja „örökkévaló Királyként”.

A „boldog és egyedül hatalmas”

A „boldog és egyedül hatalmas”. Ez utalás Magára az Istenségre a Személyek megkülönböztetése nélkül. Maga Isten, a hármasság Isten a forrása minden boldogságnak és öröme. Isten önálló, végtelenül áldott és boldog Önmagában, és semmi sem képes csorbítani vagy megzavarni a nyugodt derűjét és a fenségét. A „boldog és egyedül hatalmas”. Isten áldott mivolta és az uralma szükségszerűen kapcsolódnak össze, mert Isten dicsősége különösen az Ő páratlan szuverenitásában és felsőbbrendűségében mutatkozik meg, amivel mindenek felett uralkodik. A megkülönböztetett tisztességében nincs párja, „mert a felhőkben kicsoda hasonlatos az Úrhoz?” (Zsolt89:6) Ő az „egyedül hatalmas”, mert minden alárendelt, származtatott hatalom Tőle van: „Én általam uralkodnak a királyok, és az uralkodók végeznek igazságot.” (Péld8:15) „Nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől: és a mely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek.” (Rm13:1) Amikor Pilátus ezt mondta a Megváltónak: „Nem tudod-e, hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?”, Ő így válaszolt: „Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked” (Jn19:10-11). „Az ő uralkodása mindenre kihat” (Zsolt103:19). „Nincs, a ki az ő kezét megfoghatná” (Dán4:35).

„Az örökkévaló Király.” Ő „a magasságos és felséges, a ki örökké lakozik” (Ézs57:15). Ő „magasságos” a kiválóságban és a Lénye transzcendenciájában, „felséges” a függetlenségében és az uralmában, már akkor az örökkévalóságban lakozott, amikor egyetlen teremtménye sem létezett még, teljesen egyedül a saját önállóságában. Valódi és szilárd békességet hoz a kegyelem által megérintett léleknek annak felfogása, hogy Isten a világegyetem trónján ül, irányítva mind a kicsik, mind a nagyok ügyeit, és munkálva mindent a saját akaratának tanácsvezése szerint. Amikor a hívő így látja Őt, akkor kénytelen ezt mondani: „Kicsoda hasonló az Úrhoz, a mi Istenünkhöz, a ki a magasságban lakozik? A ki magát megalázva, tekint szét mennyen és földön.” (Zsolt113:5-6) Ha a szívünk többet foglalkozna az örökkévaló Királlyal, akkor kevésbé zavarna minket az, ami a világban történik. Valóban, ha a megújult elméinket valóban a Magasságos és Felséges kötné le, a válaszuk ez volna: „Magasztallak téged, Istenem, királyom, és áldom nevedet örökkön örökké! A te méltóságod dicső fényéről, és csodálatos dolgaidról elmélkedem.” (Zsolt145:1, 5)

„Ama boldog és egyedül hatalmas, a királyoknak Királya és az uraknak Ura” (1Tim6:15). Az apostol itt a hármasság Istennek ad dicsőséget először is azért az áldottságért, ami Őbenne van. „Áldottnak” lenni annyi, mint gazdagon felruházottnak és örömtelinek lenni. Isten ilyen, mégpedig végtelen és felfoghatatlan mértékben, mert Benne a kiválóságainak olyan összetalálkozása és teljessége van meg, ami teljessé teszi Őt Önmagában. Istennek nem kell Önmagából kilépnie a tökéletes beteljesüléshez. Ahogy az apostol kijelentette az athéniaknak, a nagy Isten, Aki megalkotta és irányítja a világot, nem függ az emberek kezeinek tiszteletétől, „mintha valami nélkül szűkölködnék, holott ő ad mindenkinek életet, lehetet és mindent” (Csel17:25). Isten senkinek sem a lekötelezettje, mivel abszolút független. A dicséret tehát úgy adatik meg Istennek, mint „egyedül hatalmasnak”, mint mindenki feletti szuverén Úrnak. Nemcsak önállósággal és boldogsággal bír Önmagában, de abszolút hatalommal és uralommal is minden teremtmény és dolog felett. Tegyük össze a kettőt – végtelen teljesség és végtelen hatalom – Önmagában, és Isten valóban „áldott” és annak is kell Őt elismerni, igen, „Áldottként” kell félni, bámulni és imádni Őt. „Áldott a Magasságos Isten” (1Móz14:20). S nem kevesebb tisztelet jár ki Krisztusnak: „A ki mindenkinek felette örökké áldandó Isten.” (Rm9:5)

Isten halhatatlansága

„Kie egyedül a halhatatlanság” (1Tim6:16). Ez az „örökkévaló Király” kiegészítése, illetve kiegészítő tökéletessége. Istennek a napjai nemcsak kezdet, de vég nélküliek is. A görög szöveg szór szerint fordítása a „Kie egyedül a halátlanság”. Isten halhatatlanságának oka a feddhetetlensége, azaz nem hajlamos a bűnre. Más kifejezés használatos az 1Tim1:17-ben, mert a „halhatatlan” azt jelenti: „romolhatatlan”. Isten nem kísérhető gonosszággal (Jak1:13). Miért? Mert Ő annak pont az ellenkezője, a kimondhatatlanul Szent. A halál a bűn zsoldja, s miután Isten feddhetetlen és romolhatatlan, Ő halhatatlan vagy haláltalan. Azonkívül Ő az élő Isten. „Nálad van az életnek forrása” (Zsolt36:10). Neki „élete van önmagában” (Jn5:26) lényegben és nem részvétel által. Isten nemcsak halhatatlan, hanem Övé „egyedül a halhatatlanság”. A szent angyalok halhatatlanok, ahogyan a megváltottak feltámadt teste is azok lesznek, de az a halhatatlanság származtatott. Isten azonban, és csak Ő egyedül rendelkezik a „halhatatlansággal”, lényegileg, nem származtatottan, annak teljes birtokában Önmagában és Önmagától. Egyedül Ő rendelkezik halhatatlansággal egyszerűen és abszolútan, mivel Ő a forrása annak. Így kell Őt elismerni és imádni.

„Láthatatlan” (1Tim1:17). Figyeljük meg alaposan, hogy ezt is mind egy isteni tökéletességet említi. A Szentírás szavaiban olyan teljesség van, ami az ember szavaiból hiányzik. A Szentírás szavaiban gyakran több van és többre utalnak, mint amit ténylegesen kifejeznek. Ez a helyzet itt is. Isten nemcsak a látás számára láthatatlan, de kitapinthatatlan is az érzékek számára, és felfoghatatlan az értelem számára. Ő Önmagában kifürkészhetetlen bármely teremtményi értelem számára. A Róla szóló kijelentés ellenére, amit kegyeskedett adni az Ígéje és a cselekedetei által, nekünk ezt kell mondanunk: „Ímé, ezek az ő útjainak részei, de mily kicsiny rész az, a mit meghallunk abból! Ám az ő hatalmának mennydörgését ki érthetné meg?” (Jób26:14) Matthew Henry mondta: „Amit Istenről tudunk, az semmi ahhoz képest, ami Istenben van, és ami Isten. Végső soron minden kijelentés ellenére, amit Isten nekünk tett és minden kutatásunk ellenére, amit Istennek kapcsolatosan végeztünk, mi Vele kapcsolatosan jórészt mégis a sötétségben tapogatózunk.” Kétségtelenül vagyunk felfogni a lényegi dicsőségét. Csak akkor tölt el minket szent félelem és tisztelet Isten iránt, ha kellőképpen értékeljük Isten nagyságát és a köztünk levő távolságot.

„A ki hozzáférhetetlen világosságban lakozik” (1Tim6:16). Hogyan egyeztethető ez össze a „Felhő és homályosság van körülte” (Zsolt97:2) szavakkal? Először is, a zsoltáros Isten útjaira utalt, amik rejtve vannak előlünk. Mi képtelenek vagyunk felismerni, miképpen

cselekszik, azt pedig még kevésbé, hogy miért. Az Ő gondviselése nagy mélység, az Ő tanácsvégzése kifürkészhetetlenek az emberi elme számára. Másodszor, ez a nyelvezet a kíváncsiságunkat és a vakmerőségünket volt hivatott korholni. Mi túlon túl hajlamosak vagyunk abban kutakodni, ami nincs kijelentve ahelyett, hogy ellátnánk az ismert kötelességeinket. Harmadszor, ez a hitünk próbája végett mondatott: Isten iránt akkor is bizalommal és tisztelettel kell lennünk, amikor nem látjuk az Ő kezét vagy nem fogjuk fel a munkálkodását az érdekünkben. Negyedszer, a Zsolt97:2 nagyon közel jár az 1Tim6:16-hoz, mert még a szent is teljesen képtelen felfogni az isteni lényeket vagy természetet. Istenben oly hatalmas a világosság, hogy az teljesen kifürkészhetetlen a számunkra. Ahogyan valaki mondta: „Az emberi értelem legélesebb sasszemeit is nemcsak elhomályosítja, hanem teljesen meg is vakítja az Ő világossága”. Hittel valóban közeledhetünk Hozzá, Aki a világosság, de értelemmel nem.

Az Istenség megközelíthetetlen dicsőségben lakozik

Az Ószövetség szimbolizmusa ugyanezt az igazságot, nevezetesen a megközelíthetetlen dicsőséget tanította, amiben az Istenség lakozik. Ezt látjuk a „vess határt a népek köröskörül” szavakban a Sinainál (2Móz19:12) a törvényadás során, a szentek szentje eltakart sötétségében a sátorban és a templomban, ahol a Sekina lakozott a kerubok között a frigyláda felett, amire Salamon utalt a templom felszentelésekor: „Az Úr mondotta, hogy ő lakoznék a sötétségben [Károlinál: ködben].” (1Kir8:12), valamint abban, amikor a szeráfok elfedik az arcukat Jahve trónja felett állva (Ézs6:1-2). Másrészt a jelkép változatos: „világosság lakozik vele” (Dán2:22) és „a te világosságod által látunk világosságot” (Zsolt36:9). Összetéve a kettőt, az „A ki hozzáférhetetlen világosságban lakozik” azt jelenti, hogy az isteni dicsőség túl felfoghatatlan bármelyik teremtmény számára, semhogy megközelíthetné vagy felfoghatná. Istent csak Önmaga képes szemlélni. A leginkább lelki és legmagasztosabb elképzeléseink Róla is homályosak és elégtelenek. Mindig is fenn kell maradnia a kiszámíthatatlan távolságnak a Végtelen és a véges között: egyedül a Közbenjáró Istenember ismertetheti meg Őt másokkal annyira, amennyire ez az Ő dicsőségét és a mi javunkat szolgálja.

„A kit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat.” Ezt a tényt a Szentírás újra és újra kijelenti. Még a nagyon kegyelt Mózes is, akinek olyan bensőséges és hosszas közösség adatott meg Istennel, amikor azt kérte, hogy „Kérlek, mutasd meg nékem a te dicsőségedet”, ezt a választ kapta: „Megteszem, hogy az én dicsőségem a te orczád előtt menjen el, és kiáltom előtted az Úr nevét... Orczámat azonban... nem láthatod; mert nem láthat engem ember, élván.” (2Móz33:18-20) S majdnem az Újszövetség végén olvassuk, hogy „Az Istent soha senki nem látta” (1Jn4:12). Isten láthatatlan, bár az egész világegyetem Vele van tele és Őt tárja elénk. „Az egek beszélnek Isten dicsőségét, és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat.” (Zsolt19:1) De az mégsem „Isten látását” jelenti, hanem azt, amit alkotott. Nyilvánvaló, hogy ez Ő, mert Ő világossággal veszi Magát körül, mint egy öltözettel (Zsolt104:2). De az nem világos, hogy mi Ő, mert „a sötétséget tette rejtekhelyévé” (Zsolt18:11). Az Ő dicsőségének teljességét soha nem ismerheti meg egyetlen teremtmény sem: „az ő nagysága megfoghatatlan” (Zsolt145:3). Még a menny boldogító látványa sem abból áll majd, hogy Istent Istenként látjuk, hanem inkább abból, ahogyan Ő megnyilvánul és kommunikál Krisztus személyében a véges képességekhez igazodva.

Egyedül Isten bölcs

„Az... egyedül bölcs Istennek.” Mivel ezeket a szavakat korábban már elemeztük, most nem kell feltartóztatniuk. Ezek az Istenség egy újabb tökéletességét magasztalják, nevezetesen a mindentudását. Mégis, amikor kimondunk egy efféle kifejezést, mily kevésbé ragadjuk meg a felfoghatatlan jelentését! „Bölcsességének nincsen határa” (Zsolt147:5) „Végére mehetetlen

bölcsessége!” (Ézs40:28) Valaki ezt mondta: „A legmélyebb teremtményi bölcsesség sem érdemli meg ezt a megnevezést, ha Istenével hasonlítjuk össze. Az angyalok bölcsessége is csak ostobaság a Számára.” Minden teremtményi bölcsességet Isten adományozott: az Ő bölcsessége eredeti, lényegi, ahhoz semmit se lehet hozzátenni vagy elvenni belőle. Isten „teremtette az egeket bölcsességgel” (Zsolt136:5). „Mindazokat bölcsen alkottad meg” (Zsolt104.24). De mindenekelőtt azért a „rejtett bölcsességért” kell Istent dicsérni, amit a világ teremtését megelőzően a mi dicsőségünkre rendelt el. Ennek a ténynek a szemlélése indította az apostolt erre a kiáltásra: s Isten gazdagságának, bölcsességének és tudományának mélysége!” (Rm11:33) Az „egyedül hatalmas... Ké egyedül a halhatatlanság... a kinek tisztesség és örökké való hatalom. Ámen.”

33. fejezet: Pál imája Filemonért – Filem4-6

Bár a Filemonhoz írott levél az egyik legrövidebb könyve az Újszövetségnek, mégis az egyik legkevésbé olvasott Isten népe által és természetesen a legritkábban prédikált is. Ezért gondoltunk néhány bekezdést szentelni neki, bár inkább általános megjegyzések formájában, mintsem magának az imának a részletes magyarázatával, mert tele van fontos tanításokkal és értékes leckékkel. A Filemonhoz írott levél Pál egyetlen szigorúan személyes levele, ami túlélte az idő múlását. Kétségtelenül sokkal többet írt, de Isten egyedül ezt tartotta jónak megőrizni a Szentírás kánonjában. Az összes többi levelét vagy a helyi gyülekezetek számára írta, vagy mértékadó útmutatásokat tartalmazó pásztori levelek voltak. Ez az egy, bár a Szentlélek közvetlen vezetése alatt íródott, teljesen más szögből mutatja be nekünk a szerzőjét. Itt látjuk, amint „Krisztus Jézus foglya” a lehetséges legnagyobb mértékben leteszi az apostoli méltóságát és a megtértei feletti szülői tekintélyét, s egyszerűen csak úgy beszél a szívéből, mint az egyik keresztyén a másikhoz, csodálatra méltó alázattal és udvariassággal. Ezért rendkívüli érdeklődésre tarthat számot és nagyon érdekes, mert kívül esik azon, amit nevezhetünk Pál szolgálatának hivatalos körén, s betekintést enged a személyes és magánéletébe.

Ebben a levélben Pál leteszi a tekintély korlátait és a családi érintkezés nyelvezetere vált, Filemont „atyámfiának” szólítva (Filem7), ami a szabadság és az egyenlőség lelkiületét hirdeti. Látjuk, miképpen volt hely a személyiség szabad kibontakozásához és a bensőséges levelezéshez az apostoli szolgálatban és az isteni ihletésben is. Pált apostolként jobban megismerjük, ha nem mint Pált, az apostolt látjuk benne, hanem Pált, mint szolgát és embert. Látjuk, hogy a megfelelő időben a legvilágosabb beszéd a legértékesebb. Megértjük, hogy a valódi udvariasság mennyire különbözik a modor mesterséges és technikai kultúrájától, mert az az „alázat” természetes végkimenetele, amiben „egymást különbeknek tartjuk magunknál.” (Filem2:3) Meghat minket az együttérző szeretet, ami nemcsak a saját dolgaira van tekintettel, hanem nagyjából a másokéira. Ennek a levélnek az alapos összehasonlítása Pál más leveleivel fel fogja tárnai a hangvétel jeles különbségét benne az elejétől a végéig.

Filemont illetően

Filemon szemlátomást valamekkora kiválósággal bíró keresztyén volt, aki Kolossében lakott (Kol4:9), s aki Pál szolgálata alatt jutott üdvösségre (Filem19). Onésimus az egyik rabszolgája volt, aki otthagyn a szolgálatot, az ötszáz mérföldnyire levő Rómába menekült. Ezt a gondviselés felülírta az ő örök javára, mert Isten keze elvezette őt Pál prédikálásának meghallgatására (Csel28:30-31), amit a Lélek megáldott az ő megtérésével (Filem10). Noha Onésimust nagyon megszerette az, aki (közreműködőként) a lelki atya volt, s hasznosnak is bizonyult Pál számára a bebörtönzése idején, Pál megértette, hogy az egyetlen helyes dolog visszaküldeni őt az urához. Ennek megfelelően írta ezt a megindító levelet Filemonnak, könyörögve neki, hogy az egykor makacs szolgája kedvező fogadtatásra találhasson. A célja Filemon és a szökevény szolgájának a kibékítése volt, aki most Krisztus szolgája lett. Az apostol teljesen biztos volt abban, hogy a kérése nem lesz hiábavaló. Nagyon valószínű, hogy az apostol kérése teljesült és Onésimus visszakerült az ura kegyeibe, később pedig elnyerte a szabadságát is. A hagyomány szerint később az evangélium szolgája lett.

Pál a levélben a legmegindítóbb érveket és szeretetteljes ösztönzéseket használt Filemon felindításához a kérése teljesítésére. (1) Burkolt célzást a szentek iránti szeretetére általánosságban (Filem5). Annak figyelembevételét, hogy aki ezt a kérést intézte hozzá, az az apostoli tekintélyét is használhatta volna, de inkább úgy döntött, hogy szeretettel kéri, hivatkozással a saját állapotára – idős és börtönben van (Filem8-9). (3) Onésimus konkrét kapcsolatát Pállal – ő a saját fia a hitben (Filem10). (4) A benne lezajlott átalakulást – ő most

„hasznos” (Filem11). (5) Az erős vonzalmat, amit Pál érzett Onésimus iránt (Filem12). (6) Azt, hogy Filemon beleegyezése nélkül nem akart cselekedni (Filem13-14). (7) A különleges viszonyt, ami most Onésimus és Filemon között állt fenn – „szeretett atyafi” (Filem15-16). (8) A bensőséges köteléket, ami Pál és Filemon között létezett (Filem17). (9) A kötelezettségvállalást, hogy személyesen fogja kárpótolni Filemont minden általa elszenvedett veszteségért (Filem18). (10) Az örömet és a felüdülést, amit a kérésének teljesítése okoz majd az apostolnak (Filem20). Volt-e valaha erőteljesebb folyamodás, vagy ilyen őszinte és kedves kérés azért, hogy egy hűtlen rabszolgának megkegyelmezzenek és barátságosan fogadják?

Ennek a levélnek a tanítása

Sok fontos igazság példáját találjuk meg ebben a levélben. Benne látványos példáját látjuk Isten szuverenitásának és túlaradó könyörületének egy hűtlen szolgálóval szemben. Bár bővelkedett a bűn, az isteni kegyelem még jobban bővelkedett. Ez értésünkre adja a békéltetés keresztyéni kötelességét, igyekezve két egymástól elidegenedett testvért összehozni Krisztusban. Az, hogy Pál vonakodás nélkül elismerte ezt a szökött szolgát „az én szívemnek” (Filem12) azt jelzi, milyen vonzalomnak kell fennállnia a szolgáló és a népe között, a szülő és a gyermek között, a mester és a szolgálója között az élet összes körülményei között. Milyen kedvesen, de mégis erőteljesen kérte az apostol Filemont (és valamennyiünket): „Öltözzetek föl azért mint az Istennek választottai, szentek és szeretettek, könyörületes szívet” (Kol3:12-13)! Bámuljuk és utánozzuk Pál alázatosságát, aki nem tartotta méltóságán alulinak az efféle hivatal ellátását, tudniillik a mester kibékítését a szolgálója iránt. Lássuk itt meg mindenki lelki egyenlőségének áldott bemutatását, akik Krisztusban vannak. A fő apostol szabadon elismerte ezt a megtért szolgát „szeretett atyafinak”.

De figyeljük meg itt az igazság egyensúlyát is. Bár megvolt az egyenlőség az Isten előtti megállásuk és a lelki örökségük vonatkozásában, ezek a tények mégsem állították félre semmi módon a más kapcsolatokban és vonatkozásokban fennálló egyenlőtlenségeiket. A jogok, amikkel az urak bírtak a szolgálók felett, nem szűntek meg, mikor az utóbbiak keresztyénekké váltak. Az új kapcsolatot, amibe a Krisztussal fennálló élő egység folytán kerültek, nem szabad úgy tekinteni, mint ami érvényteleníti a természetes kapcsolatokból fakadó kötelezettségeket, sem pedig a hétköznapi társadalomban meglevő rendelkezéseket és felelősségeket, amennyiben azok nem bűnösök. Bár Krisztusban most már nem volt különbség Filemon és Onésimus között, ez nem változtatta meg azt a tényt, hogy az egyik még mindig úr volt, a másik pedig szolga. Az üdvözítő kegyelmet, amit az utóbbi megkapott, a legalkalmasabban azzal gyakorolhatta, ha az előbbinek kijáró tiszteletet és hódolatot mutatott. Létezik a Földön az Isten által megszabott természetes rend a férj és a feleség, a szülő és a gyermek között. S van kormányzati rend, amiben Isten megengedte az embereknek az Ő hatalma gyakorlását, s Ő megköveteli a népétől, hogy az Általa megszabott rendhez alkalmazkodó magatartást tanúsítsák: „Engedelmeskedjete azért minden emberi rendelkezésnek az Úrért” (1Pt2:13-15).

Az evangélium tipikus tanítása

Végül figyeljük meg, hogy ebben a levélben az evangéliumban élénk táruló nagy igazságok gyönyörű, tipikus képét látjuk. Először is, a bűnös nagy szüksége Onésimus esetében és állapotában van lefestve. Isten a Teremtőnk, Tulajdonosunk és Urunk, ezért teremtményekként és alattvalókként kötelesek vagyunk szolgálni Őt és engedelmeskedni Neki. De a bukott ember „a vadszamar csikójához hasonlónak születik”, teljesen engedetlen, nem hajlandó hordani az igát. Nemcsak az isteni kormányzás ellen lázadó, de erkölcsileg tolvaj, rosszul használja az idejét és a tehetségét, s ezzel elrabolja Istentől a dicsőségét. Ennek következtében „elidegenedett Istentől”, vándor az önkényeztetés és a bűn országában. Nézzük

meg, miképpen van minden szemléltetve Onésimusban, aki fellázadva a mestere ellen haszontalan szolgálóvá vált, őt meglopta és szökevényyé lett. Figyeljük meg, hogy a „ha pedig valamit vétett ellened” nem a kételkedés kifejezése, hanem az engedményé, mert a jelentése „ha majd” (v. ö. Jn14:3, Kol3:1). Másodszer, Onésimus tapasztalata azt mutatja, hogy egyetlen bűnös állapota sem reménytelen (Lk19:10, Zsid7:25). Harmadszer, Isten egyik szolgájának szolgálata volt használatos a megtérésében.

Negyedszer, Pál kezességvállalásában Onésimusért (Filem18) Krisztus kegyelmének képét látjuk, amikor önkéntesen lett a népe Kezesévé, Magára vállalva minden adósságukat. Az „ezt nekem róvd fel” ugyanazt a készséget fejezi ki, amivel a Megváltó vállalta Magára a megváltottjainak bűneit. Ötödször, figyeljük meg, hogy a pusztá kibékülésnél többnek kellett lezajlania Filemon és Onésimus között: „fogadd őt magadhoz, mint engemet” (Filem17). A hívő bűnösnek nemcsak a vétke és a mocska töröltetik el Isten előtt, de elfogadásra is lel „ama Szerelmesben” (Ef1:6). Azaz, itt a tulajdonítás alapvető igazsága van szemléltetve. Onésimus nemcsak a vétkei miatti büntetéstől mentesült, hanem – a jötevője nagylelkűsége folytán – részesévé vált azoknak a jótéteményeknek, amiket nem érdemelt meg. A hívők Krisztus igazságának jutalmát kölcsönös átruházás útján nyerik el (2Kor5:21). Hatodszer, Pál Onésimusért elhangzó egész könyörgésében annak képét látjuk, ahogyan Krisztus közbenjár az „Övéiért”. Hetedszer, A Krisztus által üdvözített ember jellemében és viselkedésében végbement valódi változás képét látjuk Onésimus visszatérésében az urához. A valódi megvallás fő bizonyítéka a haladéktalan teljesítése azoknak a kötelességeknek, amiket korábban elhanyagoltak.

Nagyon kevés szó is elégeges lesz Pál imájáról Filemonért. Első a címzettje: „az én Istenem” (Filem4). Az első leckében az imádságról Krisztus arról tanított minket, hogy el kell ismernünk a különleges kapcsolatot, amit Ő tart fenn a gyermekeivel: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben” (Lk11:2). „Dicsérlek téged Uram, Istenem” (Zsolt86:12). „Megáld minket az Isten, a mi Istenünk” (Zsolt67:7). Második a szívélyessége: „Hálát adok az én Istenemnek... Mert hallom a te szeretetedet és ama te hitedet” (Filem4-5). A tény, hogy megköszönte Istennek ezeket a kegyelmi ajándékokat, annak elismerése volt, hogy Tőle származnak: nem embertől erednek. Ezek a Lélek gyümölcse, az Ő megújító munkájának a bizonyítékai. Nemcsak önmagunkért kell hálát adnunk Istennek, hanem a keresztyén testvéreinkért is. Ez volt mindig is Pál szokása (Rm1:8, Ef1:15-16. Kol1:3-4).

„Mert hallom a te szeretetedet és ama te hitedet, mely van benned az Úr Jézushoz, és minden szentek irányában” (Filem5). Ahol az egyik kegyelmi ajándék megvan, ott megtalálható a másik is. Krisztus misztikus Testében a hívőknek közösségük van mind a Fővel, mind annak minden tagjával: az Elsővel hit által, a másodikkal szeretet által. Ezért látjuk, hogy a két dolgot oly gyakran tanítja az apostol nemcsak mint lényegileg azonos, hanem mind egyformán szükséges dolgokat az érdekünket vagy a részvételünket bizonyítandó abban a Testben. A szentek iránti szeretet nélkül ugyanúgy nem vagyunk Krisztus tagjai, mint a Belé vetett hit nélkül. Negyedik a kérése: „Hogy a te hitedben való közösség hathatós legyen, a Krisztus ügyében, minden bennetek levő jónak megismerése által.” (Filem6) A kérés itt arra vonatkozott, hogy Isten tegye lehetővé Filemon számára a hitének és a szeretetének további bizonyítékát adni még több gyümölcsöt teremtve a nagylelkűség cselekedeteivel, a szolgálattal mások szükségéi iránt. Ezzel lesznek „hathatóságok” ezek a kegyelmi ajándékok, támogatva Krisztus dicsőségét és a keresztyén testvérek jólétét.